

NVPTIÆ AGNI,
BODU BARANU
ZPOBIEZDZIECZNEGO.
ALBO
KAZANIA

Ná Uroczyste Świętá
P. JEZUSOWE, Najswiętszey PANNY,
y SWIĘTYCH BOŻYCH,
NAPISANE.
PRZEZ
K. ANTONIEGO WEGRZYNOWICZA,
Zakonu O. S. FRANCISZKA Reformatę,
w Małopolsk. Prow. ná ten czas Prowincyalę,
y do Druku, z troiákim Regestrem, Pi-
smá S. Rzeczy osobliwizych, y Nie-
dzielných Kazań per reactionem.
PODANE.

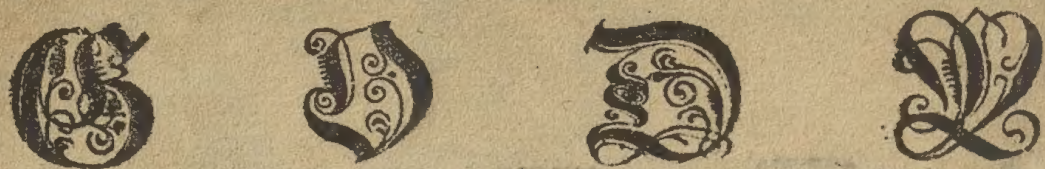
Roku Pańskiego, 1711.

Venerunt Nuptiæ Agni.
Apocalypsis 19. vers. 7.

Book 1, page 111.

5. 1st of 1840

NUPTIÆ AGNI,

BARANKA APOKALIPTYCZNEGO.

A L B O

KAZANIA

Ná Vročyste Swietá,

Pána IEZUSOWE,

Nayswiętzey PANNY,

y SVVIĘTYCH BOZYPH,

NAPISANE.

P R Z E Z

X. ANTONIEGO WĘGRZYNOWICZA,

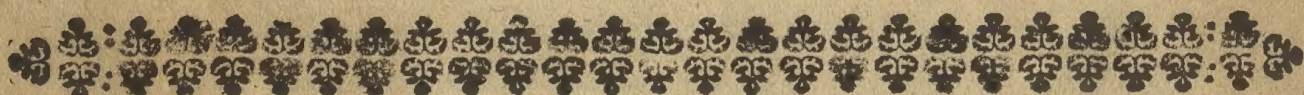
Zakonu O. S. FRANCISZKA Reformata, w Małopolskiej

Prowincyi ná ten czas Prowincya'a.

Y do Druku, z troiákim Regestrem, Piśmá S. Rzeczy
osobliwszych, y Niedzielných Kazań, *per reductionem,*

P O D A N E.

Roku Pánskiego 1711.

W KRAKOWIE,

W Drukárni Fránciszka Cezárego, I. K. M. y I. M. X. Biskupa Krákovsk. Xiążęciá
Siewierskiego; także Przesławney Akadémij Krák. Ordynáryinego Typografa.

Ad Vsum Authoris.

Venerunt Nuptiæ Agni,

Apocalypsis 19. vers. 7.

Závvitály Gody Bárán-
kovve.

Z obíavienia Iana S. Rozdz. 19. mierß 7.

1966 D 19 St. Dr.

1966 D 19 St. Dr.

IASNIE OSWIECONEMV,
 á Mnie Wielce Mościwemu Pánu,
J. M. X. KAZIMIERZOWI
 Z Ł V B N Y
ŁUBIENSKIEMU,
 Z Bożey, y Stolicy Apostolskiej łáski,
BISKVPOVI KRAKOWSKIEMV,
XIĄZĘCIV SIEWIERSKIEMV, Przesław. Akádemij
 Krákowskiej **KANCLERZOWI.**

JASNIE OSWIECONE MOSCIE XIĄŻE,
 A Mnie wielce Miłościwy Pánie y Dobrodzieiu.

Ic záište rozumiem przyzwoitszego nie
 było, Miłościwe Xiążę, nád to, iáko gdy-
 bym się był *cum praesenti opusculo meo* wygoto-
 wał, *pro ipso solemni ingressu W. X. M. ad Cathe-*
dram suam; iákoż tego uśilnie prágnąłem.
 Vważałem bowiem sobie, że *ad Spirituales Nuptias,* kto-
 re W.

re W. X. M. Solemni ritu nuper odprawiłeś, cum Coronata
 Vavelli Sponsa, non inconcinnè mógł quadrare Agnus Cœlestis,
 cum simili Nuptiarum suarum pompa: lecz in valdè perturbato
 statu rerum, & inter praelia ferientis mortis, feriari musiały,
 etiam praela Typographica à continuando opere; factumq̃ est, że
 confertam gratulantium przy Wiąździe Xiążęcey Mci
 Coronam, cum votis & panegyricis suis, non sine laudabili invidia
 cernens, solo solabar desiderio; iakoż łatwieyby było ná ten
 czás, exiguitati meæ cum vili partu saltim vulgari congratulanti-
 um turbæ se immiscuisse, & nomine Provinciæ mihi concredita de-
 bitum venerationis publicè oddać homagium. Sporządziła
 iednak nieskończona Prowidencya Boska, nie mniefy
 poważna y owfzem powabnieysza nieco, bo zá lat
 naszych niewidana okázya, kiedy W.X.M. ingenti zelo,
 y niezwyczajna odwaga initia Pontificatûs sui okraścić
 chcąc, post primò visitatam Diocesim, Sanctam zápowiedzia-
 wízy Synodum, sacrum z cátey Dyecezyi Sacerdotum con-
 gregas cætum: ktory lubo quemq̃ alium mirum in modum re-
 creat atq̃ exhilarat, mnie iednak samego nie pomátu zá-
 trudnia, gdy in facie tam sacri doctiq̃ Senatûs, cum vilitate mea
 waże sie prezentować. Zátym gdy dłužey gradum
 tenere nequeo; iako niegdy Przechacny Akadémik Lo-
 wáński Justus Lipsius, coram SS. Pontifice PAULO V. uczynił,
 Pontificiæ Tuæ, Celsissime PRINCEPS Cathedræ, sacrisq̃ pedi-
 bus aduolvor, duo allaturus: Gratulationem & Donum. Illam
 cum omni, málobym powiedział, Diœcesis hujus, więc rze-
 kę, totius Regni populo, ktory in auspicijs novi Pontificatûs Tui
 exultat, & talem sibi in fluctibus procellisq̃ modernis rerum, ac di-
 uturna viduitate Ecclesiæ, voce, gestu, animo triumphando gloria-
 tur, z tey osobliwie okoliczności niepospolitey, że
 nie iuż ipsa fama, ále conspectus & opinio virtutum dotumq̃
 W. X. M. adeò in cordibus universorum invaluerat, ut suffragia
 quidem Sacri Collegij, & principalitèr, DEI, Sedisq̃ Apostolicæ
 gratia, apicem hujus Honoris contulerint, iednak bárdziey vota
 omnium

in Dedi-
 cator. ad
 Commét.
 Senecz.

omnium prius destinavere. Niech mi się godzi cum eodem Lovaniensi Doctore, exclamare: O magna vis virtutis! & occultum in animis praesagium, qui eò vocabant, quò DEUS & merita jam ducebant. Tu by zdamiś przynależało, more aliorum excurrere, & Avitæ Gentis Tuae in Ecclesiam, Patriam, & Reges merita, iako też virtutum, dotumq̃ W. X. M. vel per compendium literarum numerare decora; ktore, y z pod grobowych kâmienî, partim pro claritudine Domu tak zacnego, partim pro pietate, mille Oratores agunt. Pro claritudine (mowię) kiedy breve illud Sydus noctis, lubo Phœnix Regum Poloniae MICHAEL primus, od ktorego Łubieniana Prosapia per nexum Sangvinis z Domem Naiásnieyszych XIAZAT Wiśniowieckich, sua participat lumina, tak pięknie y pozornie, przezacney Fâmilij irradiavit Ceras. Si pietatem Antenatorum tangam, iuz nie nieme kâmienîe, ale quod majus, de sub lapide sepulchrali, vel ipsi mortui in Primate Regni, MATTHIA ŁUBIENSKI abundè loquuntur; ktory inter mortuos quasi liber, nam hucusq̃; (ut oculatis credendum) corpore integer, hæterodoxis spoliatoribus w grobie własnym pokazawîzy zelum & resistantiam, sanctitatis & pietatis Domu Tego, tam evidens perhibuit testimonium, że dowodnieyszego iuz po STANISŁAWIE Świętym, Antecessorze Wâszey Xiażecy Mości wymyslić nie można. Iednakże y w tym sâmym, rád nie rád muszę stringere calamum, częścią że mnie zákas zászedł W. X. Mości, ne excurram w tey okâzyi in laudes, quæ mundanas saperent vanitates; częścią że stârodawna y oraz mądra owâ Paræmia: Non eget hæderis alienis, quem suæ ornant laureæ, o W. X. M. evidentiùs cæteris weryfikuje się; częścią, że tam veloci passu w oczách Swiátâ Polskiego, quâ pietate, quâ zelo Fidei, quâ fidelitate in Principes, quâ egregiè pro Patria gestis, merita Inclytæ Prosapiæ & Tui propria crevere, iż tam celer non reperiatur stylus, quàm Virtus Tua, Tuorumq̃, quæ adeò pernîci pennâ in altum iverunt. Przeciêsz iednak mis-

sis alijs

*sis alijs považam się, chociaż quasi per transenam intueri
semitam justitiæ quasi lux splendescentem, ktora W. X. M. in
Circo Ecclesiastico & Pontificali, stadia indefessè decurrendo, do-
brze torowna po sobie zostawiles. Mijam y opu-
szczam primos W.X.M. cursus w oczách całego Rzymu,
& feliciter nunc in Sede Petri regnantis CLEMENTIS XI.
olimq̃ sui Compalæstritæ; gdzie cum ingenti omnium spe, nec qui-
dem (ut plerumq̃ contingit) vana, exercebatur aptabaturq̃ W.
X. M. ulterioribus Apostolicis laboribus, eximius CHRISTI ago-
notheta; teraz tylko decurrentis sub triplici thyara, recentiores
passus & vestigia observo; z ktorych zaraz emicantem, & in
dies majorem agnosco lucem. Emicuit sanè primum iste virtutum
splendor, z pod Hieropolitańskiej Infuły, gdy W. X.
M. dum proprios non liceret, alienos saltem populos, exemplo, do-
ctriną, sapientissimisq̃ suis edictis erudiebat, dirigebatq̃ ad salutem,
latepatientis Diœcesis Cracoviensis, nedum Suffraganeus, sed iteratis
quoq̃ vicibus Administrator. Squalidam, incultamq̃ quodammodo
induerat pullam Ecclesia Diœcesis Chelmensis; a to częścią
ob spolia hostium, częścią ob rudioris Ritûs Græci intermixtio-
nem; lecz kiedy dignissimo Capiti W. X. M. Thyara & Præ-
suleatus tamteczny cesit, łatwo lubo w krotkim czasie,
Diœcesis tamteczna decorem induit, & præcinxit se, novum
mutuata lumen, nie tylko a pretiosa suppellectili, ktora munifi-
ca liberalitas W. X. M. pauperiores illius Diœcesis Ecclesias ador-
naverat, ale tym bardziey, (quod pretium auget,) splendoribus
morum, pietatis, zeli, doctrinaeq̃ W. X. M. illuminata. Iuż
tandem tertium Pontificalem W. X. M. auspiciatissime zacząles
agonem, a Monte Coronato, & Arcibus Vavelli, quò Te divinis
præordinationibus anteibat, & honor potestatis, & gloria merito-
rum: nikt tego, by też zawisny przeczyć nie może,
że in primis passibus agonis hujus, omnes semitæ justitiæ munerisq̃
Pastoralis, nie tylko ut lux splendens, ale præcoci, y owszem
instantaneo (quod proprium est lucis) cursu, eunt in majorem & ma-
jorem luminis augem, per insuetas admirandasq̃ inventiones chari-
tatis,*

Novi No-
focumj
cis Portā
Vistulæ
dictā, pro
30. pau-
peribus
quotidie
reficiēdis
fundatio.

tatis, ktoremi W. X. M. in Clero & elum, in Populo pietatem,
 starał się propagare, żadnym kosztem, a nawet y wła-
 snemu zdrowiu non parcendo: tak dalece; że ad æquilibri-
 um wzięwszy rzeczy, zgadnąć nie mogę, cui plus con-
 gratulandum, czyli Orbi Polono, & maximè Dyecezyi Krá-
 kowskiey, tanta lumina ab eximijis dotibus Præsulis, czyli W.
 X. M. hoc in Ecclesia DEI Honoris fastigium: iednak to
 scrutiniũ puściwszy ná strone, quod mihi in præsentí speciale
 propositum est, nomine Religionis & Provinciae, lubo późnief,
 y po drugich congratulatoria in publico defero vota, ciesząc
 się ex corde, & submissè adorando W. X. M. in hac nova &
 excelsa statione Hierarchiæ Ecclesiasticæ. Gratulationem jam
 vides Celsissime PRINCEPS, sed donum etiam (ut promisi)
 nunc offero & revelo: Przed rokiem y lepiey, ile negotia,
 obsequiaq; Religionis dopuściły czasu, dla przysługi na-
 przod Pánu BOGV, a potym zbáwieniu ludzkiemu,
 y dla iákieykolwiek wygody Káptánów ruteczney
 Dyecezyi, rudi quidem Minervâ eo tamen conatu eaq; methodo,
 iáki Pan BOG raczył do serca podać, nápiśałem Ka-
 zania Polskie ná Swietá całego Roku pod Tytułem
 Báránka Niebieskiego goduiacego: ktorego, że ex
 præallegatis causis, ad Nuptias Vavellianas W. X. M. commo-
 dè sprowadzić nie mogłem, teraz onegoż in medio Se-
 natûs Ecclesiastici, solemniter ad Sanctam Synodum congregati, sisto
 & præsentó W. X. M. Magno Nomini Tuo dedicando epus,
 ejusq; patrocinio commendando; nec sine mysterio: Widział nie-
 gdy Apokaliptyczny Prorok Ian S. Agnum stantem supra Apocaly.
Cap. 14.
 Montem: więc y memu goduiacemu Báránkowi,
 niegdzie indziey przynależało szukać securam statio-
 nem & protectionem, tylko in Monte Vavelliano; y owlzem
 in ipso thyrato apice, to iest, u W. X. M. Powiáda ie-
 szcze tenże Prorok o tym Báránku, iż go widział
 in medio Throni & Seniorum; to ia iuż sobie zá osobliwe Capit. 5.
 poczytam szczęście, że ná ten sam czas, moy Go-
 dowy

dowy Bărănek ugodził, gdy *in medio Seniorum, & Reverendissimi Consistorij*, y owszem całej tak liczney Dyecezyi Prálatow, przy Kátedrze W. X. M. prezentować się może: zkad *nova & fausta* niech mi się godzi zabierać *omina*, iż tenże *Cælestis Agnus*, od ktorego do Kazań tych moich záciagnąłem Allegoryi, iáko niegdy z wielkim uweseleniem całego onego Niebieskiego Senatu, zámknioną y siedmią pieczęci zápieczętowána, otworzył y odpieczętował Księgę; tak y teraz spráwi, że *abyssum sapientie sue* otworzywszy, W. X. M. & *toti Senaculo Sacrae Synodi*, *revelabit consilia sua arcana*, ktorekolwiek potrzebne bydź moga *conservande, formandę Religioni, virtuti, pietati, tam in Clero, quàm in populo*. A iáko o Niebieskim Ieruzalem tãż nãpisano iest, *Lucerna ejus est Agnus*, tegoż W. X. M. życze, to iest, áby tenże Niebieski Bărănek przyświecając *ubiq̃ radianti lumine gratiarum suarum, in tanta multitudine & arduitate negotiorum, per securas W. X. M. deducat conducatq̃ eternitatis vias*; á za ten osobliwy, ktorym to *opusculum meum* w Páńską swoje raczyłeś przyiać protekcyą, *Celsitudinem Vestram, post cumulos mensuramq̃ ab æterno præordinatam tam annorum, quàm meritorum, ad Nuptias suas Cælestes, Canticumq̃ Agni perenniter intonandum, invitet, & admittat*. Czego gdy *cum omnibus Fratribus Provinciæ meæ* W. X. M. animitus życze, iegoż samego szczegulney łasce y protekcyi Páńskiej, oraz z niemi wšzytkiemi zálecam się: zostáiac

WASZEY XIAZĘCEY MOSCI,

Dabam in Conventu Veliciensi, ad
S. P. N. FRANCISCVM,
A. D. 1711. Die 20. Septembris.

Niegodny Bogomoddca, y Sluga,

X. Antoni Reformat.

Dó

Do Czytelniká.

Zł Szczególną łaskawością Dobroci Bożkiej/ udzielającej y niegodnym (między ktoremi iám pierwszy) računów swoich y sposobności iakieykolwiek/ otrzymałeś odemnie łaskawy Czytelniku nie bardo dawno/ dla twoiey wygody y Duchownego pożytku/ Kazan Niedzielných pierwszą Księgę/ pod Tytułem Siedmi Trab Apokaliptycznych/ przeciwko Siedmiom głównym grzechom. Drugą Księgę na też Niedziele przez Rok/ już od dawu lat napisaną/ pod Tytułem Siedmi Kolumn Modrości/ albo Pobożności Chrześciańskiej/ o Cnotach SS. w ktorey sie znayduią nauki niektóre do Katechizmu dla prostych należące; ta że nie dawno pod prasą Drukarską poczęła sie/ troche opóźnić musi. Atoli tym czasem/ ponieważ wieślu sobie życzyło/ mieć co podobnego odemnie na Swietá; co Pán BOG niegodnemu podał do serca/ z otázyi Apokaliptycznego Weselá/ albo God Baránkowych/ ná ktore Jan S. w Obiawieniu swoim pátrzał/ y one z pilnością opisał; pod tymże podobieństwem God Baránkowych Swietalne Kazania/ ile można bylo y godziło sie/ stosuąc rzeczy do pomienionej Allegoryi: gdzie ná Swietá P. JEZUSowe masz samého Oblubienca/ ná Swietá zaś Najsławnějších/ stroy Oblubienicy. Náostátek ná Swietá Droczyšte Swietych Bożych/ masz prezenty rozmaite od každého z nich/ ná tym weselu osárowane. Methodum, albo rozloženie Kazania/ według zwyczáiu mego takí zachować umyslilem/ áby ile można iedná część zamykálá w sobie náuke do obyčájow náležácá: á drugá część żeby bylá Panegyrica: o chwale y o Cnotách Swietego. A že podobno zdádza sie przydlužše/ wolnoć bedzie pierwszą Część opuścić/ albo co z niey odciąć: bo sie každá dzieli ná trzy probácy/ z Písmá S. figury/ y Historiy. A owšem možesz pierwshey Części zážyc ná Niedziele/ przez Rok/ według Regestru Niedzielných Kazán/ ktorymenci dla tego sporządził ná koncu. Zážiwi tego ná chwale Boží/ y sobie ná zásluge/ pámietając przed Pánem BOGJEM ná duše žyczliwego
sobie Authorá/ Bądź łaskaw.

FACULTAS REVERENDISSIMI PATRIS, VICECOMMISSARII GENERALIS.

Opusculum, cui Titulus Nuptiæ Agni Apocalyptici, seu Conciones Festivales per Annum, à Reverendo Patre ANTONIO WĘGRZYNOVIO, Reformata Nostræ Provinciæ, Poloniæ Minoris pro secundâ vice Ministro Provinciali, compositum, necnon à Theologo Nostri Ordinis approbatum, ut Typis mandari queat, præsentium tenore facultatem impertimur, servatis in reliquo servandis. Datum in Conventu Nostro Romano, S. FRANCISCI Transtiberim, Die 2. Maij, 1711.

Fr. CAROLUS FRANCISCUS VARESIUS,
Vice-Commissarius Generalis

APPROBATIONES THEOLOGORVM.

IN Nuptijs Agni temporalibus, jucundissimè sum epulatus, dum librum Nuptiæ Agni intitulatum, ab A. R. P. ANTONIO WĘGRZYNOVIO, Ordinis Minorum Reformatum, Minoris Poloniæ, Ministro Provinciali, S. Theol. Lectore & Prædicatore Emerito, compositum diligenter legi ex mandato Superiorum: in quo cum reperi, cibari animas cibo illo, quò refecti mortem non gustabant in æternum: & potari nectare, quò satiatis: fiet fons aquæ salientis in vitam æternam: ut publicam lucem videat dignissimum duco. Datum in Conventu Crac. 8. Septembris 1711 ad S. Casimirum,

Fr. MARIANUS ŁAPCZYŃSKIUS, Refrm.
S. Th. Lector, prætunc Guard Crac. mpp.

Opus Concionum Polonicarum intitulatum Nuptiæ Agni pro Festa Domini Sabaoth, B. V. MARIÆ, aliorumq; Sanctorum, operâ, & indefesso labore A. R. P. ANTONII WĘGRZYNOVII, Ordinis Minorum Reformatum S. FRANCISCI Provinciæ Minoris Poloniæ, S. Th. Lectoris, ac Prædicatoris Emeriti, & jam secundò Ministri Provincialis editum, accuratè & tantâ cum voluptate animi legi, ut primis quasi labris prægustare delicias realium Nuptiarum celestis Agni cum sua Sponsa, liceret in eo toties perlecco. Igitur cum nil in illo sana doctrina Orthodoxæ, nil moribus rectis difforme repperim; quin potius cum omnes Conciones uniformiter ad accendendum spiritum fidelium & elevandum anagogicè erga Cælestes & Regias Agni dapes, moresq; ad conspectum Cælestis Sponsi benè componendos, conspirent, illud luci publicæ exponendum dignum censeo. Dabam in Conventu Becens, ad S. ANNAM, Die 18. Marij. Anni 1711.

Fr. AUGUSTINUS STANIEWSCIOUS, Ejusdem Ordinis & Instituti, ac Provinciæ Custos, S. Th. Lector Actualis, mpp.

APPROBATIO DIOECESANA.

Agni Apocalyptici Nuptias, Mystico æternæ Beatitudinis Convivio splendidas, seu Conciones super Solemnia Festa Salvatoris Domini, tum Sanctissimæ Virginis, ac Sanctorum DEI, erudito labore Religiosissimi & Admodum Reverendi Patris ANTONIJ WĘGRZYNOWICZ, Ordinis S. FRANCISCI Reformati, & per Minorem Poloniam Provincialis conscriptas, atq; accurato ordine in quatuor Partes redactas, legi: quæ cum salutarem doctrinam quærendæ Beatitudinis in se contineant, ut propter spirituales omnium fidelium fructum prælo excudantur, facultatem dedi. In Majori Academiæ Cracoviensis Collegio, Die 8. Mensis Augusti, Anno Domini 1711.

M. PETRUS PRACZLEWIC,
S. Th. Doctor & Professor; Canonicus
Cathedræ Cracov: & in eadem Diocesi
Ordinarius Librorum Censor.

SUMMARYUSZ KAZAN.

Według Porządku Rocznege.

Liczba znaczy kartę y Kolumnę.

Ná Nowe Łáto.	17.	Ná S. Marya Magdálenej	603.
Item Ná Nowe Łáto.	31.	Ná S. Jakuba Apostoła	465.
Ná Trzech Królow.	47.	Ná S. ANA E	567.
Ná Dzień S. Agnieszki.	631.	Ná Dzień N. P. od Porcyunkuli	365.
Ná Dzień N. P. Gromniczney	269.	Ná S. Wawrzynca	715.
Ná Dzień S. Macieja Apostoła.	541.	Ná Dzień Wniebowz: N. Panny	349.
Ná Dzień S. Kazimierza	643.	Ná S. Jákła	727.
Ná Dzień S. Józefa	553.	Ná S. Bartłomieja	491.
Ná Dzień Zwiastowania P. N.	317.	Ná Narodzenie N. Panny	285.
Ná Wielki Piątek.	63.	Ná Podwyższenie S. Krzyża	233.
It. Ná W. Piątek o Bolesney N. P.	299.	Ná S. Matenka Apostoła	503.
Ná Wielkonocna Niedziele	95.	Ná S. Michała Archanyoła	741.
Ná Pomiedzialek Wielkonocny	109.	Ná S. O. Franciszka	755.
Ná Wtorek Wielkonocny.	121.	Ná Dzień Rozania Pr. Panny	395.
Ná Dzień S. Woyciecha	655.	Ná S. Jana Kantego	785.
Ná Dzień Ss. Filippa y Jakuba	481.	Ná S. Piotra z Alkantary	799.
Ná Dzień Znalezienia S. Krzyża	219.	Ná Ss. Szymona y Judy	529.
Ná Dzień S. Stanisława	669.	Ná Wsychich Ss.	797.
Ná Dzień Bożego Wstąpienia	135.	Ná S. Marcina	811.
Ná Niedziele Świąteczna	149.	Ná S. Stanisława Koste	833.
Ná Pomiedzialek Świąteczny	165.	Ná S. Katarzyny	823.
Ná Wtorek Świąteczny	177.	Ná S. Jędrzeia Apostoła	441.
Ná Dzień S. TRÓCY	191.	Ná S. Mikołaja Biskupa	621.
Ná Dzień Bożego Ciała	205.	Ná Dzień Niepok: Poczęcia N. P.	253.
Ná Dzień S. Antoniego z Padwie	683.	Ná S. Tomáša Apostoła	515.
Ná Narodzenie S. Jana	417.	Ná Boże Narodzenie	1.
Ná Ss. Piotra y Pawła	429.	Ná S. Szczepana M.	579.
Ná Dzień Nawiedzenia N. P.	333.	Ná S. Jana Ewáng.	467.
Ná S. Mągorzate	701.	Ná Dzień Ss. Młodzianków	551.
Ná Dzień Szkaplerza N. P.	381.		

P I E R.

PIERWSZA CZĘŚĆ
GOD BARANKOWYCH.
K A Z A N I A
NA SWIĘTA
P. IEZUSOWE,
A L B O
S A B A O T H.

NA BOZE NARODZENIE.

Sponsus Amorum.

Verbum Caro factum est. Ioann. 1.

Różne widzę ponie-
kad są w determiná-
cyach swoich Ru-
bryce nasze pospo-
lite Ráplánskie/od
Rubrycel Dekre-
tow przedwiecz-
nych Niebieskich.

S. N. Zákázania bowiem ránte/ pod-
teráznieysze dni/ ślubow y god Mál-
żeńskich; gdwz w Sobota przed pier-
wszą Niedziela Adwentu/ nápisano
w nich bywa: Hodie in sero clau-
tuntur Nuptiae: y to zákázanie trwa/
aż do dnia Trzech Królow: iednak
według Dekretow Boskich/ naywie-
cey w tych dniach odprawuie się we-
sela y ślubow. Oto dziś pierwsze w
Betleemskiej szopie odprawuie się po-
ślubiny y wesela: ná ktore/ pierwsze
oraz y ostatnie wychodzą zapowiedzi/
obwołane nie z Ambony/ ale z obło-
kow Niebieskich przez Aniolow SS.
Annuntio vobis gaudium magnum,
quia natus est vobis Salvator: O-
powiadam wam wesele wielkie, gdyż się
wam národził Zbawiciel. A czyieś to
przećis wesele albo poślubiny; y z kim?
Verbum Caro factum est. Przy-
chodząca ná światło Slovo Boskie/
to jest Syná Boskiego/ według tłu-
máżenia S. August. Dáwid S. przy-
rownal do Oblubienca: Tanquam
Sponsus procedens de thalamo tuo.

A O czym y ná innym miejscu dacie zná-
kanie S. August. gdy tak mowi: Chri-
stus in hunc mundum ad nuptias
venit. Chrystus (práwi) przyšedł ná
ten świat ná poślubiny.

Rogoż tedy Oblubiencomi temu/
Synowi Boskiemu/ Ociec tego przed-
wieczny ná ten solemny Akt/ upá-
trzył do parę zá Oblubienice z Nie-
boga innego/ tylko Náture ludzka;
Verbum Caro factum est. z ktora
w żywocie Przenayw. Panny przed
dzieńwiciem Nieściecy ścisłom wziem
Unionis hypostaticae zwiázawšy się/
to jest złączywšy się z nią dożywotnie/
y owšem wiecznie: bo Quod semel
Christus assumpsit, nunquam dimi-
sit, nápiśal S. Anselmus; dziś dopie-
ro złączenia tego/ publiczny y solemny
odprawuie Akt; wšytkiemu światu
wócie ludzkim pokázując się BOS.
Verbum Caro factum est. Co ro-
zumieć się ma/ nie tylko de indivi-
duo, to jest w szegulności o Nátu-
rze tej/ ktora Syn Boski ná się przy-
iá; ale też o wšytkiej y całej Ná-
turze ludzkiej. O czym eáż Cornel.
à Lapide in Prolog. ad Cant. Christus
humanitatem suam sibi copulavit,
& quasi despondit; hinc in ea, &
per eam pariter, totam naturam
humanam sibi despondit: ideo e-
nim humanam naturam assumpsit
ut per eam omnes homines ac fi-

in Joann.
1. 8.

Syna Boski
z natury ludzkiej
wesele albo ślub
kiedy się odprawil.

psal. 18.

Apoc. 19.

deles, quasi membra sibi copularet, & adstringeret; utq; eorum esset caput. Wiec tobie dziś náture ludzka/ykázdy w szeregulości głowie; służą one radosne w obiadwielu Janá S. wolájących głosi/ Gaudemus, quia venerunt Nuptiae Agni, &c. *Weselmy się, ponieważ zawitały Gody Barankowe: do ciebie ten weselny ákt naybárdziej należy; gdyś swoim sposobem w osobie Oblubienicy konkurruiesz do niego/ á zátym przynależy/ abyś tym pilniey wšytkie okoliczności poślubin tych uważyla sobie; y temu Nowonarodzonemu przypatrzyła się Oblubienicowi swemu: który że wiele tytułów swoich ma w Piśmie S. y u Doktorów/ dziś go názwie Sponsium Amorum, Oblubienicem Miłości: á to dla osobliwej miłości/ która z obudwu stron/ ták Oblubienicá iáko y Oblubienicy záchodzi/ y záchodzić powinna przy tych poślubinách; które lubo się prywatnie w Domku Názareńskim przed dziewiciá Miłosciy odpráwiły/ dziś iednak dopiero áwiádu publikowane/ obáwione są. to jest. Mówić będą o Miłości która BOG przy Wcieleniu Syná swego/ y przy dzisiejszym Narodzeniu tego/ głowiekowi wyświádczył/ do zobopólney ku BOGU miłości káżdego zachęcaiac. Ad M. DEI Gloriam.*

PARS
I.

O się tyże Osoby samego Oblubienicá/Syná Bożego/ ná áwiát przychodzącego; że te poślubiny tego albo zjednoczenie się z náture ludzká/ służnie Sponsalia, y on sam Sponsus Amorum. Oblubienicem miłości názwąc się może/ y owšem powinien: iásna tego przyczyna gdyś nie z powinności iákiej/ ále z szereg dobroci y miłości swojej ku głowiekowi/ złączył się BOG z náture ludzká. Ná dowód tego dosyć by nam było ná owych słowách u Proroka: Sponsabo me tibi in iustitia, & in iudicio, & in misericordia, & in miserationibus. *Poslubię cię w spráwiedliwosci, w sadzie, w miłosierdziu, y w politowaniu. Mówi tu P. BOG/ iáko notuje Cornel. á Lap. ex Philone*

A Episc. Carpath. o poślubinách albo złączeniu sobie náture ludzkiej per unionem hypostaticam, Sens zaś ostatnich słów táki podáie tenże Cornel. In misericordia & miserationibus: id est, in misericordia summa miserationis, in misericordia maxima, utpoté profecta ex intimis visceribus, & ex viscerali commiseratione. to jest: w miłosierdziu náder wielkiego politowania, w miłosierdziu naywiększym, które poszło z głębokości serca, y wewnętrznego politowania. **B** Lecz dla iákwiejszego wyrozumienia tej miłości Boskiej ku nam/ mówmy o tym przez podobieństwo. Ze trzech pospolicie okoliczności poznawamy/ że Oblubieniec iákí/ obieca sobie y poślubia Osobę iáká/ nie z respektu iákiego/ ále tylko z szereg miłości ku niej. Naprzód/ gdy zawnym/ bogatym bywšy/ bierze sobie Osobę bárdzo podlá y ubogá: drugá/ gdy bierze nieurodziną/ szpetną; trzecia/ gdy ją bierze z odwagą y niebezpieczeństwem zdrowia swóiego. Z tych trzech okoliczności pokázanie się/ że Sponsalia zjednoczenie Náture ludzkiej z Boską/ były Sponsalia Amorum, to jest/ z szereg dobroci y miłości Boskiej ku głowiekowi stáło się to. A naprzód; ztąd/ że tá Oblubienicá tego/ to jest Náture ludzka/ bylá bárdzo podlá y ubogá/ sam Zbáwiciel dowodzi/ y dochodzić káże nieśkonzoney miłości BOGA ku głowiekowi; gdy ták mówi: Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum Unigenitum daret, *Ták Bog umiłował áwiát, że Syná swego lednorodzonego wydał. Mówi tu Corn. Nota singula Christi verba, habere magnam emphasim & emphaticè exaggerare amorem Dei: to jest/ że káżde słowo przenikliwie wyraża miłość Boską. Wiec rozbiérájac káżde z nich/ poznámy od tego iednego: Mundum to jest od Áwiátá: przez który znácy się głowiek; on bowiem zowie się parvus mundus. A cóż też to jest głowiek? co zá kondycja tego? jest iedno mizeráctwo/ ubóstwo y lichotá: choć go tylko uważáć bádziemy względem náture tego. Sam Pan*

Oblubienicy miłosci, ku Oblubienicy, trzy znaki.

Oblubienicá ubogá y podlá, náture ludzka.

Joann. 3.

Script.
Osea 2.

Bog

in Boska, Oblubieniec miłosci, náture ludzkiej.

Boska z szereg miłosci, przygá ludzka

Genes. 3.

Psalm. 38.

Job. 14.

Bożym imieniem for-
dzy naturę ludzką
niż Anielską.

Hebr. 2.

Isaia 63.

de Nativ.
Orat. 3.

BOG nazywał go prochem y popiołem; bo też y z tego ulepiony. Memento homo, quia pulvis es, & in pulvere reverteris. Dawid S. prożności. Verumtamen vanitas, omnis homo vivens. Job S. cieniem miściącym/ kwiatkiem prętko wiadniejącym. Quasi flos egreditur, & conteritur, & fugit velut umbra. S. Bernard mowi: Homo est Iperma fatidum, laccus stercoreum, esca vermium. Człowiek jest obrzytałością śmierdzącą, wor gnoiu, poirawą robaków: Zątym tak podla rzecz/ nie mogła/ y nie powinna była pociągnąć BOGA/ do tego hypostatycznego zjednoczenia się z sobą. Inączy/ mogłaby była natura Anielska/ iako daleko zaeniesza/ iakieś pretendować prawo/ że bliższa była tego; y do tych poślubin ozwać się mogła/ cum impedimento dirimente, gdyby się te Sponsalia dziać miały/ ex motivo dignitatis Sponsa. Ale nie miał tego respektu Pan BÓG: o czym S. Paweł. Nequaquam enim Angelos apprehendit, sed semen Abrahę apprehendit. Zątym w tych słowach: Sic Deus dilexit mundum, Tak Bog ukochał świat, pokazuje się affekt wielkiego podziwienia/ nad podłością tej nadzney/ ubogiej Oblubienicy obradney sobie od BOGA do tego Małżeństwa. Dalsze słowa: ut filium suum Unigenitum daret. że Syna swego jednorodzonego wydał: pokazuje iż figurer to dobroci swojej BÓG użył/ gdy tak podla do tego zjednoczenia obrat sobie naturę: y te iey miłość świadczył. Tute posyla bowiem na poratowanie iey Aniol: co uważa Prorok: Non legatus, neq; Angelus, sed ipse salvavit nos: ale posyla filium, Syna; nie cudzego/ ale suum, własnego: nad to/ Unigenitum, pierwszego y ostatniego: co S. Damasceen za wielkiej miłości poczyta argument. Tantius Domine in me tuus amor fuit, ut non per Angelos, aut aliam creaturam salutis meę negotium obieris; verum ut primam factionem, sic etiam institutionem, ipsemet efficiendam duxeris. Ostatnie słowo Daret, Da;

A y to nie jest bez tajemnice: nie moro concederet, mutaret, bo nie pożyłczanym sposobem/ nie na rok/ nie na tysiąc lat/ ale na wszystkie wieczności zjednoczyło się Bóstwo z naturą ludzką. Nad czym zdumiały Job w Proroctim duchu mowi: Quid est homo, quia magnificas eum, aut quid apponis erga eum cortium? I coż jest Panie człowiek, iż go tak wywyższasz, y że przykładasz twoy affekt ku niemu. A znou Dawid. Quid est homo, quod memor es ejus. I coż jest człowiek, że pamiętasz na niego. A zaś tedy ex vilitate Sponsa, z tego samego/ że podla naturę ulubił sobie BÓG/ nie potazuje się wielką miłość iego ku głowiekowi: y przeto z tej okoliczności/ dzisiejszy akt/ słusnie nazwany jest odemnie Sponsalia Amorum.

Druga okoliczność tych poślubin/ że sobie bierze BÓG Sponsam, Oblubienicę/ bardzo nieurodziną/ y szpetną/ to jest naturę ludzką/ oprócz podłości swojej przyrodzonej/ ośkarżającą moraliter dla grzechu niegdy resbelly/ nieurodzinności ku sobie/ y innych cieśkich grzechow między ludźmi zagefigzonych na ten czas: co samo pożytał Paweł S. za iawnny dowód miłości Bożej ku głowiekowi: Commendat autem charitatem suam. Deus in nobis; quoniam cum adhuc peccatores essemus, Christus pro nobis mortuus est. Świadczy nam Bog miłość swoją, ponieważ gdyśmy jeszcze grzesznikami byli, Chrystus za nas uciérpił. A zątym y narodził się. Piśkną tego mieć możemy Sługę/ na Moysesu y poślubinach iego z Seforą/ Cortą Kapłaną Madyanitow/ Jetro nazwanego: o czym tak w Piśmie: Juravit Moyses, quod habitaret cum eo; accepitq; Sopheram filiam ejus, uxorem. Kto do brze wszystkie okoliczności uważy/ przyznać musi/ że to postanowienie Moysesowe z Seforą/ argumentem było wielkiego affektu Moysesu ku Seforze: gdyż sam będąc bardzo urodziwym/ y piśknym wielce obyczajow/ iako piefigono na Palacu Sarcona wychowany/ obrat ją sobie nie z iakie-

Job. 7.

Psalm. 8.

Oblubienica nieurodzina, natura ludzka.

Roman. 5.

Figur.

Exodi 2.

urody / bo była komplexy Murzyn-
skiej; dla czego też y samá Siostra Moys-
zefowa / nie mogła ná nie y pátrzyć:
nie z obyczajow też albo bogactw / bo
była pástorká: á do tego / pozeławszy
troche smierci Sárdoná / y wrociwszy
się do sweley przysposobioney Mátci /
Corki Krolewskiej / znalazłaby ona by-
ła dla nie^o w Egipcie / iáka Pánna Kro-
lewskiego rodu / y urodziwa y bogata.
Zac^y to postanowienie iego stánelo /
nie z innego respektu / tylko z osobliwe-
go affectu ku Seforze; z którym się też
iáwnie wydal / gdy obaczywszy one
z Siostrami swemi / bydló do wody ps-
dzaca / od napáści swywoľnych / wšy-
tkie obronił. Moyses według S. Bá-
zylego, Grzeg. Cyrilla, August. z wielu
okoliczności / których osobliwosć rebral
Euseb lib. 3. demonst. Evang. figura
hét Chrystusa Páná. Tetro Káplan
Mádyński / który się tłumaczy excel-
lens; explorans, funiculus, może się
gurować Adámá / Przodká nášego.
A Seforá Corká iego / niech nam wy-
raza / cála Náture ludzká / od niego /
iáko od Oycá rozmnożona / ále bár-
dzo nieurodziwa / czarna iáko Murzy-
ńka / dla pierwotnego grzechu. Adam
bowiem był wprawdzie excellens, bo
wśmieniecie / z dárámi oraz stanu nie-
winności / stworzony od BÓGÁ / po-
tym gdy się zstál explorans, więcej
prágnać wiedzieć / niż mu náležálo /
y sfořtował dla tego náđ zázánie z
drzewá wiadomości / zstál się funicu-
lus, & Sacerdos Madian, gdy stres-
powawszy swoim grzechem cály Ná-
rod ludzki iáko báráná / oddal z niego
osiáre Madian: to jest sáránowi: bo
táť to słowko Madian tłumaczy S.
August. Dość tedy iúž byla nieuro-
dziwa / okopciála Murzynka / dla pier-
wotnego grzechu / Náture ludzká;
á przecie BÓG iá upodobał sobie / y
obrał do ziednoczenia hypostatyczne-
go: o to samo zázaz ná pogatku
świátá między niektórymi Aniolámi
stáło się Murmur, y owšem rebellia
przeciwko P. BÓGU: iáko też nies-
gdy przeciwko Seforze Zonie Moys-
zefowej: Locutaq; est Maria & A-
aron contra Moysen, propter Uxo-
rem ejus Ethiopissam. Jednak gdy

A iúž sam przeznaczony czas przyszedł /
tedy raczył BÓG poślubić sobie to
Murzynkę; tym iá bardziej ospeco-
na / okopciála / okopciála zástal: al-
bowiem gdy BÓG natura ludzká ná
się przysiał / y národzić się w cieľe ra-
cyl / ná ten czas ludzie najbardziej się
byli rozpúścili ná wšelakie zbrodnie:
iúž był práwie zátópiał świát / od
palenia ofiar diabelskich: bo káť nie
było ná świecie wolnego od bálwo-
chwalstwa: obrzydla też byla nátu-
rá ludzká / dla grzechu Sodomskie-
go / bardzo zágęřzonego między lu-
dzmi: który grzech / pospolicie zowie
się horrendum probum naturæ. Z
náwet y oná garzka ludzi / która miała
wiadomość o BÓGU prawdziwym /
to jest Lud Izraelski / w iáť skáradne
zábenał był grzechy / miáre bráć z Kro-
lá Herodá, náđ gářka tylko Krole-
stwa pánujacego; który / czego żaden
przed nim nie śmiał / Messyášem / á
zátym Bogiem się czynił: iáko twier-
dzi S. Chrysořtom y Teophil: y swoje o-
trúciénstwo pokázal náđ niewinná-
ckámi / z trzema Synámi swoimi / kto-
re pozábijáć kázal: uwázáć przytym
táť Carthagena, co zá Kápláni / Bi-
řkupiná ten czas byli; wšyscy ládaco /
y swistokupcy. A przecie tegož sa-
mego času zstáplawszy BÓG z niebá /
raczył się ziednoczyć hypostaticé z
Náture ludzká / táť sřpetná / táť sřro-
motnemi náđ inne gářy okłáradzona
grzechámi; záprawde / potezny to ár-
gument y wywod / że to Nářenířtvo
álbo ziednoczenie Náture / z řęřerey
tylko miłosći Boskiej stánelo / ná po-
dobienstwo Nářenířtwa Moyseszowej
go z Seforá. Bardzo dobrze to ři-
gurs objařnia zdániem swoim S. Ber-
nard, gdy táť mowi: Propter Ethi-
opissam istam, Filius Dei de longin-
quo venit, ut sibi desponsaret illam:
undé tibi ó humana anima, undé
tibi hoc? undé tam inestimabilis
gloria, ut ejus merearis Sponsa esse,
in quem desiderant Angeli prospice-
re? Dla Murzynki tej, Syn Boży z
daleká przyszedł, aby iá sobie poślubił,
á zkadze to tobie, ó duřo ludzka? zkad
táť wielka chwálá, że się stáťá godná.

Ludzie
Nářenířtvo, iáť káť
pod czas náro-
dzenia P. J. E. V.
swego.

Sermon. 2.
Dom. 1. post
Epiph.

18. de Ci-
vitate 32.

Num. 12.

Histo-
ricke.

Oblubienice dawa-
ga przed slubem.

Cap. 2. su-
per Matt.

W Intarydnie widziane
dziwactwo z krzyżem.

PARS
II.

Narodzenie Boże, i
Młodości na nęsk
pobudka, i
Młodości

bydź Oblubienica tego, na którego prą-
gna Aniołowie patrzeć.

A z trzeciej okoliczności pokazuje
się, że poślubiny albo zjednoczenie na-
tury Boskiej z ludzką, były Sponsalia
Amorum, z szeregów dobroci Oblu-
bienia Boga Wszechmocnego por-
chodziły. Natal. Comes l. 7. c. 8. píše
o starodawnym zwyczaju, że nikomu
nie dawano Oblubienice, pośli takiej
znaczącej nieuczynił odwagi: y to sa-
mo miano, za znak prawdziwego af-
fektu y miłości ku niej, im się kto na
co trudniejszego odważył: dla której
konducyi wiele ich życie swoje lożyło
y traciło: iedni od ludzi konkurrują-
cych o tę Oblubienicę, inśi od bestyi/
albo smoków pozabijani: czego pełno
znajdziesz w Pogańskich Historych.
A w dzisiejszym Oblubienicu Natury
ludzkiej Synu Boskim, ten argument
miłości iśnienie się pokazuje: bo przy
zjednoczeniu z nią, rezolwował się dla
zbawienia głowicki, życie dać / y
śmierć Krzyżową ponieść: o czym sa-
ma rzęca w dzień Narodzenia święto-
dal znąc onym Świętym trzema Krol-
lom, gdy iako píše s. Chryzost. przy-
oney cudowney gwiazdzie pokazał się
na Niebie w Osobie dzieciątka, ktore-
go Panna piastowała; a nad głową
tego był Krzyż instrument przyśley
Młoci tego. Wisc ex parte Sponsi,
ze wszystkich trzech okoliczności doświ-
śdźna / że te poślubiny zjednoczenie
Natury Boskiej z ludzką, były Spon-
salia Amorum: to jest z szeregów tylko
dobroci Boskiej / y miłości ku głow-
wickowi iśniało się to.

O si tyż drugiey Osoby
do dzisiejszego Aktu poslu-
bin konkurrującej, to jest sa-
mej Oblubienice / aliś ja-
mej Natury ludzkiej; y z tej
strony słusnie dzisiejsze Sponsalia
nazywać się mogą, y owsem pomimny
Sponsalia Amorum: albowiem dżi-
śiejsza Tajemnica Wcielenia Syna
Bożego, wielka jest y powinna bydź
pobudką káidemu głowickowi osobli-
wie przy Świętách Narodzenia Pána
JEZUSOWEGO, do náder gorących
affektów miłości ku Pánu BOGU.
Czego pierwsza proba niech bądźcie z

A Pisnia S. Wielki toch aneł Pana Jeru-
sow Jan S. Ewangelista Epist. 1. c. 4
gdzie o samey miłości traktuje / po-
budza głowická do niej rożnemi ár-
gumentami. Naprzód tedy pocyna
od samego objectum Miłości / gdy
Pána BOGA miłością sama zowie,
raz y drugi powtarzając te słowa:
Deus, charitas est, BOG miłością jest.
Co się rozumieć może, nie tylko de
Charitate essentiali & notionali:
to jest o miłości która jest attributum
własność Natury Boskiej, iako też y
o Duchu Przenawświatłym, który się
appropriativě Charitas miłością zowi-
mie; bo z miłości od Oycá y Syná
pochodzący: ale też de Charitate
causali: to jest o miłości ktorej BOG
stworzeniu udziela. O czym słuchay-
my náuki s. Bernarda Epist. 11. Dicitur
recte, Deus Charitas est, & DEI
donum. Itaq; Charitas dat charita-
tem, substantialis accidentalem.
Wisc daley Jan S. chce iśnienie po-
kazać głowickowi, w czymby mu to
Pan BOG osobliwiey tę miłość wy-
świádkzył / przypominá ná to Akt
Wcielenia Syna Bożego / w te slo-
wa: In hoc apparuit charitas DEI
in nobis, quoniam Filium suum U-
nigenitum misit DEUS in mundum,
ut vivamus per eum. W tym się po-
kazała miłość BOGA ku nam, ponieważ
Syna swego jednorodzonego zesał BOG
na świat, abyśmy życie mieli przez nie-
go. A potym ná koncu tegoż rozdzia-
łu / iakoby wszystkie náuki wzwyż po-
łożona o miłości Boskiej chce za-
konczyć / per consequentiam mówi:
Nos ergo diligamus DEUM, quoni-
am DEUS prior dilexit nos. Węc
y my miłuyemy Pána BOGA, ponieważ
on wprzód nas umiłował. Iakoby chciał
Apostol S. náuczyć głowická / że gdy
sobie wspomni ná miłość, która mu
Pan BOG wyswiádkzył / przez dżi-
śiejsze Narodzenie Syna swego w
Ciele ludzkim / powinien zdobywać
się / iak ná nągotę akty miłości y
wdzięczności ku Pánu BOGU. Ta
konsequencya upatrzył s. August l. de
Grat. c. 26. & Soliloqu. c. 19. gdy tak
mówi: Maximè propterea Christus
advenit, ut cognosceret homo,

Script.
Joann. 4.

Do
Młoci Boskiej
pobudka iśnienie

Soliloq. 19

quantum DEUS diligit eum: & ideo cognosceret, ut ejus dilectione, à quo prior dilectus est, inardesceret. *Dla tego osobliwie Chrystus przyszedł, aby poznać człowieka, iako bardzo miłuje go BOG: a poznając to, aby pałał miłością ku temu, który go wprzód umiłował. A znowu tenże: Si amare pigeat, saltem redamare non piget: nulla enim est major ad amorem invitatio, quam praeveniri amando. Jeżeli nie sporo było miłować, przynajmniej miłość miłością oddać, niech częściej nie będzie: nie bowiem bardziej nie pobudza do miłości, iako uprzedzonym byż od drugiego w miłości. Dosyć wprowadzić z dyskursu Janá S. iásnie się pokazuje obligacya głowiek do zamilowania się Páná BOGA / z okazyi Wcielienia Syná Bożego / y z dzisiejszego Narodzenia tego: iednak Bernard S. dla łatwiejszego rospalenia ognia miłości w sercach ludzkich / wraca mnie ięszce do najpiękniejszych onych słów Janá S. DEUS, Charitas est. BOG, miłością jest. Pyta się bowiem tenże / ponieważ w Pánu BOGU wiele się innych znayduie atrybutów / osobliwie honor / godność / ié dla których godzien jest Pan BOG od wszelkiego stworzenia pośłanowania / rewerencyi y miłości; gdy do miłości chciał A postol ludzi pobudzić / sama tylko miłością go nazywa; DEUS, Charitas est. Słowa tego Doktora o tym / w których zaraz y ná założona trudność odpowiada / takie są: Serm. 83. in Cantic. Legi, quia DEUS, Charitas est, & non, quia honor vel dignitas, legi. Non quia honorem, non vult DEUS: qui ait: Si ego Pater vester, ubi est honor meus? Verum id Pater; sed si Sponsum se exhibeat, puto quia mutabit vocem & dicet: Si ego Sponsus, ubi est amor meus? Jakoby chciał rzec Doktor S. Lubo BOG / Pánem / Dycem naszym jest / y z tey miáty winni mu iestecamy wszelkie poddánstwo / y rewerencya: iednak pospolicie miłością się nazywa. DEUS, Charitas est. aby tym przypominał często głowiekowi / że mu się z tey miłości stał Oblu-*

Serm. 83.

Abiencem / przez ziednoczenie się z Naturą tego: o którym tamże wspominał Jan S. a tak aby przez to samo skutekney y do gorętszych áktów wzajemney miłości ku sobie pobudził te Oblubienice swoje: to jest głowiek. Si ego Sponsus, ubi est amor meus?

Oblubieniec Salomonowá náciekawszy się do woli z Oblubienicem swoim / y násycawszy serce swoje rozmaitemi miłości ku niemu affektami / iuż to przy zobopólnych kolacyách / ná smácznych z Ogrodow iego wetách / y przy delikáckich miodem y mlekiem

Błodzonych napoiách. Veniat dilectus meus in hortum suum, & comedat fructum pomorum suorum. A znowu: Bibi vinum cum lacte meo. Iuż to y ná onym delikáckim spozycwając Oblubienicá swego lozu: Leculus noster floridus, Iuż to y w ten czas gdy zgubionego nálaży / miłosnie witalá. Inveni, quem diligit anima mea. Náostáté / y przy chwalebney Koronacyi iego: o ktorey samá wspomina: Egredimini & videte filiae Sion Regem Salomonem in diademate. Wisc gdy iuż właśnie należało zakonczyć miłosne affekty swoje / óż znowu / nowe y gorętsze w sercu swoim poczuwszy upały / od samey miłości Oblubienicá swego / miłosne swoje kontemplacye poczynąc prágnić; gdy w ostatnim Rozdziale tak mówi.

Quis mihi det te fratrem meum, surgentem ubera Matris meae. Ktożby mi to dał, ahym cię bráćská mego obaczyła sácego pierśi Mátki moiey. Bratem tu zowie Oblubienicá swego: bo to pospolity styl pieśzono się miłujących / iedno drugie brátem / albo sióstrą nazywáć. Scherlog. in Cant. A iuż niemi świeżemi tłumáczámi / dochodzi z tych słów Oblubienicy / w sercu iey / niezwygáynych / á práwie do halénstvá przywodzących affektów miłości ku Oblubienicowi swemu. Piękna się w tym do objaśnienia máteryi nášej podáie Figurá, Chrystus bowiem / iako się iuż powiedziáło / ratione unionis hypostaticae, jest Náтуры ludzkiey / á zátym každého głowieká Oblubienicem / záenteyšym náš Salomoná. Ecce hic plusquam Salomon: Tenże oraz jest

Figur.

Cantic. 5.

Capit. 3.

Capit. 8.

Brátem

Bratem naszym; według tego co napisał o nim Paweł S. Debit per omnia fratribus similari. Tą zaś Salomonową Oblubienicą/która tak gorąco pragnęła oglądać Oblubienicę swego w postaci małego dzieciątka przy piersiach Matczynskich/ figurowała duszę nabożną rozpamiętywającą Tajemnicę Narodzenia Pana JEZUSOWEGO, y niezwyčajne zapęły miłości w sercu iey z tego zaymujące się. Talem eum contemplari vult, qualis exhibitus mundo est, cum ubera suxit Matris suae MARIE. Per egregie autē suos exprimit affectus internos, quibus Mysterium Nativitatis Christi meditari aggreditur. Tak to miejsce tłumaczy Mich. Gisler. Prawda jest/ że ilekroć Oblubienicę tą/żabawia się z Oblubienicem swoim/ Panem JEZUSEM, przez rozpamiętywanie innych Tajemnic Żywota iego/ nie może być bez affektów miłosnych ku niemu: lubo to z nim żabawiać się będzie przy bąkciele/ to jest uważając Tajemnicę Przenajświętszego Sakramentu; lubo łojęzku iego przypatrować się będzie/ to jest na Krzyżu zawieszonemu: Crux est lectulus Christi. według S. Ambroz. Lubo zgubionego przez śmierć znalezionego przez Zmartwychwstanie z Mgłądaleną witac będzie. Lub też Koronacy iego przy Wniebowstąpieniu iego dziwować się będzie: przy takich kontemplacyach nie trudno iey będzie o miłosne affekty ku Panu JEZUSOWI. Jednak kiedy z Oblubienicą ona wpątry się na ubera sugentem, na bracię swego/ y Oblubienicę Paną JEZUSA, a on w postaci małego dzieciątka/ Najsłodszy Panny y Matki swojej pierś posywa: z uważania takiego/ daleko łatwiej/ prędzej/ y do gorętszych affektów miłości poruży się serce iey. Ten bowiem osobliwy przywilej y skutek ma uważanie dziśieyszej Tajemnice. Na co świadectwa lepszego mieć nie możemy/ iako od tego który tego przywileju na sobie doznał: a ten był Bernard S. Ten tedy że dziecięciem ięże będzie/ na wielki bol głowy w dzień Narodzenia Pana JEZUSOWEGO

A od samey Najsłodszy. Panny/która mu się była widomie z dziecięciem potężala uzdrowiony był/ osobliwie przeto miał nabożeństwo do tej Tajemnice napotym. Wisc w te dni/ gdy przytaszczkach medytacye swoje odprawował/ co mu się od wielkich zapalów miłości trąciło/ opowiada Sermon de Nativit. Non me capio præ latitiâ, quod summa Majestas Naturam suam, naturâ carnis meae & sanguinis sublevat, & me miserum in divitias gloriæ suæ non ad horam, sed in sempiternum includit, & fit frater meus, Dominus meus. Hæc exinanitio tam dignativa rapit affectum meum; & istorum memoriâ conalescit cor meum. Nie pamiętam się sam od wielkości wesela, że nawiąży Matkę, Naturę swoją, naturę ciała mego y krwi zastonił, a mnie mizernego do bogactw chwycił swojej, nie na godzinę, ale na zawsze przypuszcza: zstać się Bratem moim, Panem moim. To uraczenie z wyniszczeniem się, porzucił affekt mój y wspomnianiem sobie tego, rozpala się serce moje. Znowu w Wigilię Bożego Narodzenia/ gdy śpiewano Martyrologium, usłyszawszy one słowa: JESUS Christus Filius DEI nascitur in Bethlehem Judæ. JEZUS Chrystus Syn Boski, rodzi się w Betleem Judzkim. tak na nie pisał: O breve verbum, de VERBO abbreviato, sed celesti suavitate referunt! Quis tam lapidei cordis, cuius anima non sit in hoc Verbo liquefacta? Quid annuntiari dulcius poterat, quid delectabilius commendari? Laborat affectio mellifluæ dulcedinis, copiam latius effundere gestiens, nec inveniens verba. O krotkie słowo, o słowie skrotonym, ale pełne niebieskiej słodkości! Ktoż tak twardego serca, co by się duszą iego na to słowo nie rozpłynęła? Coż słodsze ziawionego byż mogło, co rokoszniejszego mogło byż opowiedziano? Mordus się affekt miodopłynny słodkości, chwycił się serce rozpostrzeć, a na to słowo znależć nie może. Z którego świadectwa Doktor S. iasnie się dać znać/ iako dziśieysza Tajemnica posłubin/ albo zjednoczenia Natury

Boskiej

JEZUS u piersi
Matki swojej, osobli-
wa pobudka do
miłości.

in Psalm.
118.

Narodzenia Bożego
dzieci, S. Bernard
całownia uzdrowiony

Bernard S. nabrał
do Narodzenia P. J.

Histor

Bożkiej z ludzka/ osobliwe y gorące
afekty miłości w sercach uwajają-
cych ona/ wzbudza y wzbudzać po-
winna.

Piše *Tympius*. że Arcyżykowie mie-
dzy innemi zbobonnemi Swiętami
swemi/ zwykli byli co rok odprawo-
wać Festum Amoris, Święto Mito-
ści: tego zaś Bożka/ náktorego częś-
ć odprawowano Swięto/ pospolicie ná-
go z łutem y z strzałami młowa-
no. Kto dobrze uwazy y to co si-
tuż wyżej powiedziało/ y inne okoli-
czności dzisiejszych Swięt Náródze-
nia Pána JEZUSOWEGO, przynac-
musi/ że daleko słusniej nazwać si-
moga Festa Amorum, Świętá Mito-
ści: osobliwie ztąd/ że ná BOGA
miłości/ DEUS Caritas est, patrzer-
my nágiego/ w zlobie ná zimnie leżą-
cego: a ten oto strzałami affektor-
miłości/ w serce takiey takiey dusze u-
gadza. Odkwila tá strzala w sercu

lib. 9. Con-
fess. c. 6.

Narodzenia Bożego
ien, delectuius, Ne
P. JEZUS; S.
Augustyn, Sponsus,
y inni.

num. 761.

S. Augustyna/ ktory o terażniejszyh
Swiętách/ tak wyznac: Non satia-
bar illis diebus, considerare dulce-
dine mirabili, altitudine consilij
tui, super salute generis humani.
Nasyćić się nie mógł w tych dniach,
prześłodkiego uwazania wielkiej op-
atrzasności twoiej, nádzáwieniem nara-
du ludzkiego. Tegoż doznało wiele
innych duś nabożnych/ między kto-
remi: S. Fulbertus Abb. Cisterc. S. An-
toni Pádewski, y náś subtelny Doktor
Ven. Joannes Duns Scotus; ktorzy w
dzień Náródzenia Pána JEZUSO-
WEGO osobliwe náwiedzenia otrzy-
mali; y godni si- zstáli/ iż ná własne
ręce widomie od Náyświets. Pánny
wstąwszy najmilše dšleciatko Pána
JEZUSA, do woli z nim si- náćieyli.
Ale to nayosobliwiej sluzy do mater-
ry moley/ co piše *Spec. Exempl.* o ies-
dneý fláchetney w Brábancyi Pá-
nience; ktora przez siedm lat prośila
Náyświer. Pánny/ aby iey Synagga
wegopokazać racyla: w Wigilia tes-
dy Bożego Náródzenia/ pokazawszy

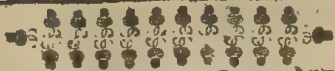
A si- iey Przenayaw. Pánna z Syna-
gkiem/ dála iey go ná ręce/ aby si-
z nim ućieyla: w tym gdy go píd-
stule/ rzęze do niey dziecia: Miluieś
misi? a ona: y owšem. A on: Já-
bardzo? Tedy ona: Wiecey niż ciáło
moie. Ná co Dziecia/ Jáko mnie mi-
luieś? A ona: wiecey niż serce moie:
rzęze Dziecia: a to idko? a ona zno-
wu: Nie umiem powiedziec/ niechay
moie serce powie: w tych słowách zá-
raz si- w niey serce rozpádło: pádla
umarla; a gdy swiátłość wielka ná-
mieszkaniem iey pokazala si-/ zbiegla
B si- zeladz/ y Ráplani: pelne wonnoi-
ści niebieskiej zástawšy mieysce/ y ze-
gos osobliwego domysláiac si-/ wna-
trznosci iey otworzywszy/ serce rozet-
nione nálešli/ a ná nim zlotem literá-
mi nápisano: Niluis eis wiecey niżli
mnie/ żeś mnie stworzył/ odkupil/ ob-
darczył.

Wiec poniewaz iáśnie si- pokazá-
ly tak z strony Oblubienicá/ idko y z
strony Oblubienicy/ to iest/ z strony
Syná Bożiego y Náturey ludzkiej/
przywšey od niego/ tak wielkie argu-
mentá miłości/ słusnie dzisiejsze
C Swiętá/ przy ktorých rozpámietywa-
my Tájemnice Wćielenia Syná Bożeg/
názwac si- moga Spóšalia Amorum,
ysam Pan JEZVS národzony/ Spon-
sus Amorum, Oblubieniec Miłości.
Wínsuy tedy sobie Náture ludzka/
y owšem kády w szegulności glo-
wiege/ tak wielkiego szczęścia/ idkie
y samych nie potkalo Aniolow; żeś
do tak zacnych pošubin y ścisłego
związku z BOGJEM przyšla: a
pokaz si- dzisłay, żeś Sponsa Amo-
rum, zdobywáiac si- przy iasległách
D ná gorące afekty miłości/ tu tak mi-
łosnemu Oblubiencowi twemu. A
przytym mowis do ciebie cum S. Leone,
Agnosce dignitatem tuam, & Di-
viná conlors factus natura,
noli in veterem vilitatem,
degeneri conversatione
redire. Amen.

Panna Maria
do miłości ku
nowonarodzonemu
P. JEZUSowi.

Epilo-
gus.

NA NOWE LATO

Sponsus Sanguinum.

Postquam consummati sunt dies octo, ut circumcideretur Puer. Lucæ 2.

NUż to po drugi raz zwyżdyne
Dycezańskie Rubrycele zdą-
dza się nam przy Drożyfio-
ściach Páńskich zádawac trun-
dnośc / gdy od samego Ad-
wentu / aż do dnia Trzech Królów /
ślubów / y áktów zázazáły weselnych.
S. N. Według bowiem Rubrycel
Dekretów Niebieskich / w dzień Ná-
rodzenia Bożego / wysły przez Anio-
łów obwołane zapowiedzi / y oraz od-
práwilo się przy wesolej Niebieskiej
Muzyce / naystawniejszy wesele y ślub
Oblubienca onego / o którym Psalmi-
sta powiedział: Tanquam Sponsus
procedens de thalamo suo: to jest
Syná Bożiego / złączonego per uni-
onem hypostaticam z naturą naszą
ludzką: o gým się heródo dziś tydzień
powiedziáło. Aż oto y przy Oktawie /
prezentuje się znowu w nowej postui-
rze tenże Oblubieniec Chrystus JE-
ZUS / iáko by znowu do ślubu; nie
tak już w ubogich pieluszkách / iáko
w skórlatnym apparacie; gdy skwa-
wione dziecinne Ciałeczko iego / przy
dzisiejszej Obrzezánia starozakon-
nego Ceremonij sobie uważam: dla ge-
go samego słusnie mu służyć może
owó tytuł / który niegdy Mojowi swe-
mu Mojżeszowi / Seforá Żoná iego
przy obrzezánia Syná swego dáł:
y rzec do niego: Sponsus Sangui-
num tu mihi es. *Słates mi się* (práwi)
Exod. 4. Oblubieńcem krwawym. Już ci no-
wego / ná ten nowy Rok Oblubień-
ca mamy; ále kogoż mu do pary zá
Oblubienice dobierzemy? Wiem-ia /
że nayprzedniejszy Oblubienica JEZU-
SOWA, według Erpozycorów byłá
y jest Orzenayém. Pánná MARYA /
oraz y Máćka iego: o niey to pospoli-
ta u Doktorów Kościelnych: Mater

& Sponsa; Sponsa & Mater: tego
dájac przygym Corn. á lap. in Prolog.
Cantic. tak mowi: Quia Caro Chri-
sti assumpta á Verbo, fuit Caro B.
Virginis: quare cum Carnem sibi
despondit Christus; quasi B. Vir-
ginem sibi despondit: y tá Oblu-
bienica zstáie się dziś nieiáto Spon-
ta Sanguinum, dla kompassji Mácie-
zynskiego serca / ná d swieżarána nay-
milszego Syná zá swiego. Druga
Oblubienica JEZUSOWA jest Ko-
ściół S. ktorému te pierwáa kropelka
wylaney Krewi swojej / ofiaruje zá-
wiciela / iáko by zá upominel. Jedną
może się zdaniś y ktoś trzeci pomie-
ścić zá Oblubienice temu nowemu
Oblubieńcowi. Nowe Látó / nowy
Rok / mamy ná wydáníu. Podobno
śmy nie kontenci z postanowieniami prze-
šlego Roku: bo nam był wjáł ślub
z ámiertciá: góściá że nas y ná tym
miejscu plaga powietrza po Polšze
grassującego dotknelá; góściá że wie-
le nas bez pożytku duchownego / y
owšem podobno w grzechach / ábo
w oziębłości ducha / przegly rok od-
práwilo. Wier słusnaby / áby przy-
namnien to Nowe Látó / ten Nowy
Rok dobrze wydać: á nie możemy le-
piey / iáko zá tego Oblubienca / ktorý
się dná dzisiejszego tráfiá / y prezen-
tuje / iáko Sponsus Sanguinum: to
jest záwiciela nášego / pierwszy raz
Krewi własnej zfarbowanego. Przy-
słusze się tedy w tym lástom wáżym /
y imieniem was oddam / posłubie
Nowe Látó / Oblubieńcowi temu: á
po prostu mówiac: przypátrzymy się
okoliznościom dzisiejszej Ciemnicy /
podam náute duchowná / iáko po
Chrześciáńsku Nowy Rok pozynać
potrzebá. Ad M. D. Gloriam.

P. MARYA;
Máćka oraz y
Oblubienica
P. 1821 Nowa
iáko?

Psalm 118.

Chrystus przy
Obrzezaniu, Oblubie-
niec w zkarłauie.

Exod. 4.

Rok nowy albo Nowe
Látó, młoda Oblu-
bienica P. 1821 Nowa
iáko iá zá niego
wydać.

Rok nowy, iáko
Chrześciáńsku
czynac.

PARS
I.

DWie Osoby principaliter iako zwyczaj jest w takich okazyach/ do dzisiejszego weselnego konfurrensu A ktu; to jest Oblubieniec/ y Oblubienica. Co sie tyce samego Oblubienca/ Sponsam Sanguinum, to jest Zbawiciela naszego; przy dzisiejszej Tajemnicy Obrzezania tego/ trzy uwazam okolicznosci; z ktorych sie ora; pokazuje przyczyna/ gemum go nazwal Sponsam Sanguinum; to jest/ Cera tego/ kate slubna/ y intencya poslubin dzisiejszych. Na przod Cera tego/ ktora sie y na Ciele Oblubienca tego wydaie/ kwadracie do tego tytułu tego; bo widze krawa/ rumiana: y dzis specialiter wyryfuta sie o nim owe slowa w Piesniach Salomonowych: Dilectus meus candidus & rubicundus. A po niewaz krawa/ czerwony na Ciele/ zwiastu na twarzy kolor/ bywa znakiem zapalonego serca miloscia takiej rzeczy/ albo Osoby/ y goracego pragnienia oney: wiec y ta Cera Oblubienca dzisiejszego/ wydaie goraca iaka milosc y pragnienie w sercu tego utatione. Rubicundus ab ignit charitatis fornace, a Divini amoris incendio, mowi Scherlog. A to pragnienie tego nie inne bylo/ tylko iak nayprzedzy Krew lac dla zbawienia ludzkiego. Jaki by zas wielkie bylo toz tego pragnienie/ pokazuje sie to z slow Ewangeli: gdzie dzisiejszy akt temi slowy opisuje Ewangeli. Postquam consummati sunt dies octo, ut circumcideretur Puer. Jak skoro wypelnito sie dni osm, aby bylo ohrzezano Dzieciatko. Wlasnie to tu Ewangeli. tak mowi/ iako by sto lat minelo/ miedzy dniem Narodzenia Pana JEZVSOWEGO, a dniem Obrzezania tego: bo ten termin Postquam: Jak skoro: praeponit longam moram: to jest/ nie zdazamy go/ tylko w ten czas/ gdy kto takiej rzeczy dlugo bardzo czekac/ godziny dostapienia oney doczekal sie. Ale iak to dlugi czas/ osm dni: Mowi Ewangeli. Postquam consummati sunt dies octo, troctiec prawda osm dni w sobie/ ale utefnio

Anemu sercu bardzo dlugie: pospolicie mowicie: Amanti, omnis mora longa: takno bylo Pana JEZVSOWEGO Narodzonego/ do lania Kwie dla zbawienia ludzkiego; y przeto kazdy on dzien z osmiu/ przez ktore trzeba bylo czekac/ wedlug Dekretow Niebieskich czasu naznaczonego/ stem lat zdal sie Panu JEZVSOWI; one osm dni/ za osmset lat stanely mu. Vnaquaq; dies, videbatur Salvatorei saeculum: mowi Aresius. A przeto nie bez Tajemnice zayl tego slowa Ewangeli. Pan. Postquam Jak skoro: a to dla wyrazienia goracego pragnienia JEZVSOWEGO do wylania Kwie. Tenze Auctor z okazyi dalszych slow Ewangeli. Consummati sunt dies octo, Wy pelnito sie osm dni, wszyna druga kwestya: to jest/ ze wedlug pomienionych slow/ dzien Nowego Lata/ albo Obrzezania P. JEZVSOWEGO/ mialby przypadać dze iutro; to jest/ dziewiatego dnia po Narodzeniu tego: aliás po zupełnym Konczeni osmiu dni. Consummati sunt dies octo: gemuz tedy Kosciol S. zas raz na pocatku osmego dnia pamiatke tej Ceremonij obchodzi. Wiecez na te kwestya odpowiadaiac/ tak dyktuie: wedlug Koscielnich y swiesckich praw. In favorabilibus, res acceptantur statim praefixo termino: to jest/ powinien byl kto v.g. siedziec w wiezieniu dni trzydziestci: gdy nadchodzi dzien trzydziesty/ ma ten fawor albo laska od prawda/ ze mu wolno zaraz z rana/ nie czekac wiezora/ dnia trzydziestego wynisć z wiezenia: bo to favorable, pozadana rzecz wiezniowi kazdemu. Podobnym sposobem Kosciol S. wiezac/ ze favorable, rzecz przyiemna y pozadana byla Panu JEZVSOWI/ wylac choc kropelke kwie za Narod ludzki/ tego rozumienia jest o Panu JEZVSOWI/ ze zayl tego przywileju prawego/ y nie czekac zupełnego zakonczenia osmego dnia/ w samze ten dzien chcial ta Ceremonia starozakonna odpredwiec. Na tenze Konzept przyzwala poczesci Carthagena & Mansus. A w samey rzeczy dobrze przedtym

in Festo
Circumc.P. JEZVSOWI przed
Obrzezaniem osm
dni, zdalo sie osmset
lat. dla czego?

Cantic. 5.

olor czerwony, znak
wewnętrznej goracy
miłości.

Script.

JEZVSOWI pragnie
wize Kwie iak
wypredzy iak
aypneddy krew
wre przelac za
ztoniedca.P. JEZVSOWI, czemu za:
raz na pocatku
osmego dnia ob-
chodzi przyist?no
Part.

trącił wien zdaniem swoim Młodo-
płynny Doktor/ *Serm de Circumc.* w te
słowa mówiąc: Vide, quantum ad
suscipiendos dolores festinavit;
quam promptus Sanguinem effun-
dere, circumcisis pro nobis die
Natiuitatis octavo Christus: diem
octavum à Nativitate sua vix ex-
pectat; ut suum tibi impendere
Sanguinem incipiat. Uważ, (prawi)
iako się spieszy do cierpienia, iako gotow
na łanie Krwie, obrzezany dla nas, dnia
po Narodzeniu osmeo Chrystus: osmeo
dnia po Narodzeniu swoim ledwie do
czekał, aby był dla ciebie zaczął wyle-
wać Krew swoją. Dość tedy z piękna
y z przyzwoitości/ bo z rumiana/ dla po-
mientonego pragnienia/ do dzisiejsze-
go aktu/ ten Sponsus Sanguinum,
stawa Cera.

Powtore uważam/ że y do Cery y
do tytułu Oblubienicy tego/ kładrus
ie stroy y kład iego ślubna: przez kto-
ra rozumiem/ Najsławniejszą Kana ie-
go/ która odnosi na niewinnym Cia-
leczku swoim/ y zbrożoną Krewia ona
parytykule Ciała iego/ której przy dżi-
siejszej Ceremonij pozbydź się. Dre-
xel, de Christo Nascete, piśe o iednym
Arcybiskupie Juvanijskim/ że tak był
wykwintnym w kładach, iż też z wiel-
kim kościem sprzął sobie był płaszcz
podkryty futrem zbrązonym z samych
tylko skoreczek/ to jest futerek/ aliās
pląteczkow płąszych/ koloru śkarla-
tnego Ardmieu/ które się wydata na
głowach niektórych płąszków małych;
zowie my ie Cardueles, *Szczygłami*.
Do tej purpurowej skoreczki/ ma po-
dobieństwo iakieś najsławniejsza party-
kula Ciała P. JEZUSOWEGO/
zpurpurowana własna Krewia iego;
w którą iako Sponsus Sanguinum
na dzisiejszy Akt/ niby w kład ozdoba
przybiera się. Czego piękna Figura
upatruia niektórzy: a naprzód Jof.
Mans, na Kładzie onym Sychemi-
tow: Jacob. March. in Ration. T. 4. de
Circumc. na Dawidzie. O tych obus-
dnu świadczy Piśmo S. że gdy sta-
rali się o Oblubienice swojej/ na wiel-
ką odwagę zdobydź się musieli: pier-
wszy bowiem dla dostąpienia Dyny
Corki Jakubowej/ musiał ze wszystkich

A mi poddaniem swemi/ poddać się pod
prawo o Obrzezaniu. Assensu sunt
omnes, circumcisis maribus. Da-
wid zaś uderzwszy na Filistyny y one
pozabijawszy/ zdobydź się musiał na
umowione podobne spoliaty z pozab-
bijanych nieprzyjaciół. Percussit ex
Philistim ducentos viros, & attulit
eorum praputia, & annumeravit
ea Regi, ut esset gener ejus. Zgola
obadwa do ślubu z Oblubienicami
swemi/ nie mało w krawo śkarlatnym
stawić się musieli stroiu: słusze prze-
to y onych mogłoby się nazwać Spon-
sus Sanguinum.

B Dyna poslubiona
Kładzie Sychemskiemu/ według Vn.
Bedam. figurowała duszę grzeszną/ al-
bo według rozumienia Syl. Alleg. Ko-
ściół Chrystusów; którego też wy-
borna Figura bydy może Michol/ po-
slubiona Dawidowi: gdy Michol
tłumaczy się ex omnibus; Kościół
zaś S. nie co innego jest/ tylko zebra-
nie wielu wernych/ pod jedną głową
Chrystusem/ ić. Na poslubiny tedy
tej mistycznej Dyny/ albo Micholi/
to jest/ tak Kościół S. iako też y
każdey duszy/ stawa dziś Chrystus
JEZUS/ iako sponsus Sanguinum,
w podobnym śkarlatnym apparacie/
gdy toż samo krawo Spolium, nie-
winnego Ciała swego/ pełniac staro-
zakonne przytazanie/ w Kościele Bo-
żym dziś prezentuje. Zgola stawa
dziś do tego aktu/ iakoby w purpu-
rowej kładzie; dziecinne Ciałeczko od
starozakonnej rany skrawione ma-
jąc. Jakoż bardzo to ozdobna tego
Oblubienicy kład/ y względem tego sa-
mego/ y względem Oblubienicy iego.
Względem iego samego: gdyż na-
dza S. Izidor, że to nappierwsza krew/
za wielki honor pozyskał sobie Pán
JEZUS/ y nie mało pyśnuł się z niej:
gdy się bowiem pyta ten Doktor/
czemu rące się upodobało Pánu
JEZUSOWI urodzić między J-
zraelczykami/ a nie między innemi
Narodami: na to odpowiada temi
słowy: Ideo Christus nascitur in
Judaea, & non in Gentibus; quia
Gentilitas carebat circumcisione;
& ideo in Judaea ostentat gloriam
suam, in primordio Nativitatis suae.

D

Figur.
Genes. 34.

1. Reg. 18

lib. 3. c. 7.

P. JEZUS, czemu
nie między nar-
odami? Heb-
rejskimi? Chri-
sta Narodzie?

in effusione sanguinis. Dla tego Chrystus w Żydowskiej ziemi rodzi się, a nie między innymi Narodami; że one nie miały Ceremonij Obrzezania, y przez to w Żydowskiej ziemi obdawa chwałę swoją, na początku Narodzenia swego, przez Krwie wylanie. Tak chwała y ozdoba Krwie dziś wylaney/ że się zlewa y na Kościół S. y owsem na wszytek świat/ słuchajmy o tym Chryzostomá S. tak mówiącego: Hic sanguis Christi Orbis terrarum decus est: hic est, quo Christus exornavit Ecclesiam: Sanguis hic pulchritudinem ejusdem Ecclesiae, quam semper irrigat, & facundat, languere non sinit. Ta Krew Chrystusowa całego świata ozdoba jest: ta jest która Chrystus przyozdobił Kościół; Krew ta urodzi tegoż Kościoła, który zawsze oblewa, y żywym czyni, mienić się nie dopuszcza.

Histor

Potrzenie uważam intentionem,
albo koniec poslubin dzisiejszych P.
JEZUSOWICH. Wiemy to z sta-
rodawnych Historii/ że krwawe woj-
ny y długie / kontraktami Małżeń-
skimi / ze dwóch przeciwnych sobie
stron/ założone bywały. Zaiście nie
inny koniec był y dzisiejszych poslu-
bin Chrystusowych z dusza ludzka/ i-
d-ko też y z całym Kościołem S. tylko
założenie wojny/ która był głowic-
wypowiedział Panu BOGU przez
grzech / gdyż przychodzącego na świat
Chrystusa/ nie dawno Kościół S. id-
ko Król pokoju witał: Rex paci-
ficus magnificatus est. y Prorok po-
dobnyż przypisał Dzieciatku temu
tytuł: Parvulus natus est nobis,

A Chrześcijański / coś podobnego / ale w lepszy sposób / pomyśl sobie / to jest: iż świeżo Narodzony Pan JEZUS / przy dzisiejszey Ceremonij / prezentuje ci na rękach swoich Krew swoją / dziś przelana / ale daleko rożna intencya; bo nie ta / aby miała ci być prognostykiem złym / y grozić ci wsta Boska; ale rącey / aby się oświadczył przez to / że pokoy chce uczynić między tobą y BOG JEŃ / na cie zagniewanym / y owšem / iako wiec światowi Kochankowie czynią / Krewia własna pisząc listy / do tych / których sobie przybiżni żyją; y on także Krewia dziś przelana / chce cię zachęcić ku sobie / aby cię wiecznie poślubił sobie. Albowiem służy do ciebie one *Apostrophe*, które dziś czyni *Didac. stella* do całego w pospolitości Kościoła. *Expende etiam, quod Sponsus Sanguinum incipit Sanguinem pro Ecclesia Sponsa sua fundere. Christus antequam patiat, facit statim cum Ecclesia sua sponsalibus, singularem ei donat margaritam, pro ejus redemptione Sanguinem suum fundens. Pważ, iako ten krwawy Oblubieniec, poczyną Krew swoją za Oblubienicę swoją rozlewać. Chryśus niżeli ućierpiat, uczyniwszy zaraz na początku z Kościołem swoim poślubin, za ofoblina onemu zostawia perłę Krew swoją na odkupienie jego przelewając. Już tedy y z Cery / y z stroju weselnego / y z innych okoliczności Oblubienicą tego / pokazuje się / że słusnie jest nazwany / Sponsus Sanguinum.*

D O sie tyzde drugiey Osoby/
ktora miedzy innemi do te-
go konkurruie Aktu/ y kto-
ra dzis myślemy za Oblu-
bieniea Pánu JEZUSOW-
WJ posłubić/ y oddać: tá jest/ Wo-
wó Látó/ nowy Rok: á to niewin-
ny sens/ tylko przez osiárowanie y
oddanie Pánu JEZUSOWJ ná-
chwale iego święta/ wszytkich cáló-
rocznych ákcyi/ dušy y ciała nášego.
A tu trzy okolicznošci z strony tej
mistryczney Oblubieniea uwazyć sobie
mamy/ ktore pospolicie zachowywa-
ne bywáia przy posłubinách/ y wy-

PARS
II.

dawání

ten J. JEZUITA przy
przerzaniu wyłana,
tego Janina ozdoba.
Homil 45

Brev. Rõ.

Isaie 9.

и прилежно
и паки о пока
и замучено.

ekam Verna;
ozemí Prodit
z Syra Srolom
oriskim; znat
to vojny byt.

dawaniu Pánienek/ to jest/ Consen-
sum Parentum, háte iej slubna/ &
actuałem traditionem Sponsa suo.
Naprzód, Co sis tyże Consensum
Parentum: tego kaza przestrzegać/
eák Rościelne iáko y Swieckie prá-
wá/ surowe karania kładąc/ ná
eák/ ktoreby bez woli Rodziców/
zá Mąż sie wydawali: iákoż y Pan
BOG (gdy sis to bez słusne y
gwałtowney przyzwoy dzieie) tak-
wego postanowienia/ pospolicie nie
błogosławi. Nowe Látó/ nowy dñs
sieszy Rok/ Pánienká to iesze: bo
ták trzymam/ że go nam iesze háte
przez grzech śmiertelny nie zgwałci.
A do kogoż tá Pánienká należy/ kto
Oycem/ kto Mátką/ tego Roku jest/
álbo sub eius potestate zostáie
Látwa ná to odpowiedz/ że jest sub
potestate DEI: bo káždy Rok zowie
sie po Kátolicku/ Annus Domini.
Pogánie niewierni podchlebiac Pá-
nom swoim/ y onym iákies dominium
nad gásmi przyznáac/ nowy Rok
pod tytułami ich poczynáli y podpi-
sowali: Anno Imperij Augusti, Ju-
lij, Tyberij, &c. ále my Chrześciá-
nie ináczey podpisujemy/ to jest/ An-
no Domini. Wyznáac tym samym/
że sam Pan BOG jest Pánem/ iáko cás-
ley wieczności/ ták y káżdego Roku:
bo powiedział Chrystus: Tempora,
quæ Pater posuit in sua potestate.
Czasy, które w mocy swojej ma Ociec
Niebieski. Co y Prorok przyznał/ gdy
twierdził/ że z káżdym z nas/ sádzić
sis będzie BOG/ iáko o swois wlá-
stns rzecy/ o gáś. Vocavit adversus
me tempus. Ztád pogatek swoy
wzięły/ one chwalebne P. Gáspar. Dr-
zbicý Soc: JSU, dictamina conscien-
tia, które czytám in Vita ejus. Quid
festinas, & tempus DEI in laudibus
suffuraris? Numquid tempus, DEI
non est? An non ille fecit tempo-
ra? nè sis parcus in DEVM tem-
poris, qui est Author temporis.
Słusnie tedy Pan BOG/ Pánem/
y owšem Oycem/ terázniejszyego No-
wego Látá/ názwáć sis ma. Spry-
taymy sie tedy Páná tego/ y Oycá
lat nášych/ czy pozwala ná to/ aby-
śmy ten Nowy Rok oddáli/ poslubili

A Pánu JEZUZY/ przez ofiáro-
wanie wszytkich całego Roku akcyi
ná chwale Boża: przez pobożne pro-
pozty/ chronienia sis tego álbo owe-
go występu/ w ktoreśmy gáściey ná-
inne/ przšlego Roku wpadáli/ przez
ustanowienie sobie ewigzenia sis w ta-
kiey akcyi/ enocie/ &c. Nie trzeba
bynamięy wątpić/ że pozwala ná to
Ociec náš/ BOG náš; y owšem tá
wola iego jest/ ábyśmy iák náylepiey/
lat/ gáśu/ od niego nám pozwo-
nych záżyli: deklarował te wola swo-
ia przez Eklezjástyká/ do káżdego mo-
wiac: Fili, conserva tempus, & de-
clina á malo. Synu, umiey się obeysć
z czásém, á oddalay się od złego Kto-
re słowa tłumáczac Corn. á Lap. bár-
dzo nárzeka ná owych/ ktorzy to navi-
milśa Coregla Boska/ zá láda kágo
wydawáia; to jest/ gáś sobie powie-
rzony/ ná proznościách/ á co gorśa/
ná obrázie Boskiej/ ná zbytkách/ ná
swywoli trawia/ y gubia: y oráz ná-
uga/ iáko látá náśe powinniśmy zo-
nić/ láżyć z wieczności: Impij vi-
ta fugit, tempus vadit, velut va-
por, fumus, &c. At pij jubentur
tenere & observare tempus; quod
præstant, dum in tempore, æterni-
tatis opera faciunt. To już mamy
Consens Oycowski. Spraymy sis
y Mátki náśey/ to jest/ Rościolá S.
czy pozwala ná to/ żebyśmy pomie-
nionym sposobem/ poslubili Now-
y Rok Pánu JEZUZY. Przez
ustá Ráznodziele generalnego Páwla
S. deklarunie nám wola swoie/ że nie
tylko pozwala ná to/ ále y upomina
o to káżdego/ ábyśmy ostrożni byli
á nie dawáli tey miley Coregli/ to
Diest/ lat nášych w niewola Videte
fratres, quomodo caute ambuletis;
non quasi insipientes, sed ut sapi-
entes, redimentes tempus, quoni-
am dies mali sunt. Przestrzegaycie
Brácia, ábyście ostrożnie spráwowáli się;
nie iáko głupi, ále iáko mądrzy; odku-
pujcie czas, ponieważ złe náślaty dni.
Które słowa Apostolskie/ ták tłumá-
cy Dionis. Carthuf Redimentes
tempus: id est tempora, quæ in fru-
ctuosè expendistis, reparantes pe-
fructuosissimam occupationem tem-

Script

ok kázy, temu sá
zowie. Annus Domini.

oku káżdego Pánem,
Oycem, sam P. BOG.

Aktor 1

Thren. 1.

cap. 15.

P. BOG znanowac
kaze czasu.

Eccles. 4.

Rozuot 8. kaze
znanowac czasu.

Ephes. 5.

poris praesentis, atq; restantis; quatenus priores negligentias & impietates recompensetis, per ardentissimam conversationem temporis nondum elapsi. Jakoby przez podobienstwo mówi tu Apostol Redimentes tempus, Graca legit, Mercari tempus, to jest: iako Kupiec gdy iednego Roku straci na towarze/ na ostatku towaru/ aby skody swojej mogli powetować/ na drugi rok/ pilno rachuje/ zarobki miarkuje/ tary ostatka towaru podwyższa: tak y ten/ ktory przesly Rok zmarnował/ chce wetować skody duchowney/ ma na Nowy Rok rachunki z soba znieć/ atey wszystkie swoje lepiej zordynować/ y tu Pánu BOGV przez pobozne/ duchowne wykierować/ proponytą y intencye. Tá jest wola y contentens, Mátki nášej Kościół S. przez Páwla S. deklarowana/ o wydaniu/ albo aplikácii Nowego następujacego Roku.

Figur.

Pewore. Dwazyc sobie mamy w iaka hacie do slubu tego z Panem JEZUSEM te nowa Oblubienice/ Nowe Látó/ przybrać nam potrzeba: trzeba tu dobierać do koloru háty Sponsi Sanguinum, to jest/ powinni być krwawo skłatlana: przez co rozumieć y każdego nauczyć chce/ iako przy osiadowaniu wszystkich átey/ myśli/ rz. przyflorognych/ aby tym wiekšy miały swoy valor, y zaslugę/ trzeba onez tynktuować we Kwi Pána JEZUSEM: á to przez iednogenie ich ze Kwi/ z zaslugami Mátki Pána JEZUSEM. Dla oświátenia tego/ zdáye swoim sposobem/ pewnego miejsca z Obiáwienią Janá S. gdzie slyše głos táki: Ego sum Alpha & Omega, primus & novissimus, principium & finis. Beati qui lauant stolas suas in Sanguine Agni. Ja iestem Alpha y Omega. (Ja to pierwsza y ostatnia litera w Greckim obiecádle/) pierwszy y ostatni, pocátek y koniec Błogosławieni, ktorzy umyli háty swoje we Kwi Báránkowej. Pierwsze słowá principium & propriissimé, weryfikują się z wše o Pánu Bogu; przy zakonczaniu iednak starego/ á pocátku nowego

Apoc. 22.

A go Roku/ specialiter zdamiś to służy Panu BOGV. Principium & finis, w ten sens: je ponieważ (iako się wyżej pokazało z Písmá S.) on jest Pánem wszystkich czasów/ powinien też być pocátkiem Nowego/ á koncem starego Roku: to jest/ z intencyi dobrey ná chwale iego święta/ y konczy y pogynąć każdy Rok powinniśmy. A ná coż to przy tym koncu y pocátku/ o tynktuowanych we Kwi Báránkowej/ Báránta owego/ qui tollit peccata mundi, hátych wzmiął? Beati, qui lauant stolas suas in Sanguine Agni. Moje się nam z tego podać okazya do informácii/ iako mamy konczyć starý/ á pogynąć nowy Rok: to jest/ tynktuować/ farbować ná pocátku Roku/ wszystkie sprawy, doroczne náše/ we Kwi/ która dziś przy Obrzezaniu/ ná Nowy Rok/ Niebieski Báránt wylewa: á to nie innym sposobem/ tylko przez iednogenie átey nášych/ z zaslugami Kwi Pána JEZUSEM. Pyta się domciorny Salmeron, y Didac. Stella, coby w tym za Tájemnicą była/ iż Kościół S. Nowego Roku/ nie pogyna od innego Święta/ náprzyklad/ od Narodzenia Pána JEZUSEM/ ale od wylania pierwszej Kwi iego przy Obrzezaniu: Tá co chce odpowiedzieć pomienioni Autorowie/ refleksja się nieco ná Kalendarze Synodowškie: je też y oni według prawdy Moryszowego/ powinni byli pogynąć nowy Rok/ albo pierwszy dzień Miesiaca Nisan nazwanego/ takze od wylania Kwi Báránkowej; ktorego zabijali onego dnia/ ná pamiątkę uwolnienia z niewoli Egipskiej/ y ktorego Kwi Przodkowie ich w Egipcie badac/ drzewi y podwoie domow swoich farbowali. Podobnym tedy sposobem y Kościół S. pogyna Rok Nowy od Kwi Pána JEZUSEM/ y nie iako drzewi to jest/ pocátek Nowego farbuje Roku. Tá coż to gynie/ Naprzód ná to/ (iako obietwuje pomieniony Salmeron) abyśmy mieli w gym/ to jest we Kwi Pána JEZUSEM obficie wylaney/ obmyć grzechy/ defekty

niedoskonałości

Rok nowy, iako
farbować we Kwi
P. JEZUSEM.

Rok nowy, iako
przez roboczne
intencye przy:
Grac N. 22
z karbatą.

Roku na
manie,
jig dawa
bratow
P. JEZUSEM.

Kuchare
nosząc,
stugi ni
dotępu
trzęty
nabozen

Rok nowy, czemu
poczyna, od dnia
obrzezania P. JEZUSEM.

niedoskonałości / przeszłego Roku. **A** Primus dies, Mensis primi, apud Christianos Sanguinem Christi effusum celebrat, ad nostram redemptionem, Znowu dla tego (iako rozumie *Didac. Stella*,) ut toto Anno fixum in nostra memoria haberemus Sanguinem, quem hodie pro nostra salute fudit DEVS. to jest / aby sie na cały Rok ta Krew Pána JEZUSOWA zafarbowala pamiac / rozum / wola / y owsem wstykla dusza nasza / przez pobożne wnetrzne akty / iednoczac niemi calorożne aktye nasze / z zaslugami Krewie Pána JEZUSOWEJ y one w tej iedności ofiaruac P B O G U. Takie akty ziednoczenia aktyi swoich / iakoby wdzieszna dusze w oczach Oblubienca dzisiejszego czynily / obiadu samje Gertrudzie S raz w dzien Trzech Krolow / pozyczajac takie akty / z rownadiace sie erzenia onym darom ofiarowanym od SS. Krolow: a drugi raz / tarcza zaslaniadaca y broniaca Tronu swego / takie akty nazywadiac.

Potrzebie, przy poslubinach powinna bydz traditio Sponsae. Wisczas tez juz mistyczna Oblubienice / tak ustrojona / Wlowe Lato oddac dzisiejszemu Oblubiencowi / to jest w samej rzeczy / uczynic intencja na cały Rok / iak naydoskonalsza. Dla lepszej w tym informacyi / dacie przyklad na iedney sluzebney Kucharcze / *ex Vit. PP.* o ktorey obiadano bylo z Nieba lednemu Pustelnikowi / ze go swiatobliwoscia y zaslugami przewyszkala: od tej gdy Pustelnik dowiedziec sie chcial / roby za osobliwe akty swoje miala / nizego sie od prostej y potornej bialejgłowy dowiedziec nie mogl; tylko ma to rzekla: ze (prawi) Oycze / gdy drwa do kuchnie poschodach nosze / mam w zwyczajn przypomindac sobie / iako Pan JEZUS cieszli Rzeczy dzwigal / y niosl na Gorze Kalmaryiska dla zbawienia mego; wisc y ia one moie prace / faryga / iednoga z prace y faryga tego / y tak ja ofiaruie Panu B O G U. Podobnego kazdy z nas / dzis zazyi sposobu / oddajac Wlowe Lato Sponso Sanguinum, Panu JEZUSOWI;

a to przez generalna na cały Rok intencja / ofiarowanie wszystkich myśli / slow / spraw / nie tylko dobrych / ale y przyrodzonych: (iako sa spanie / sedzenie / y tym podobne /) w ziednoczeniu zaslug / prac / y Krewie Pána JEZUSOWEJ; do czego sam dzisiejszy Oblubieniec / kazdego wabi / y okazwa ma dacie: gdy przy pozeciui Roku / Krew swoia swiezo prezentuie. Przeto duszo Chrześcijańska / nie ocia gaj sie dluzej / zeka cie juz u Oltarza / ten nayblizniejszy Sponsus Sanguinum: mowi do ciebie *Didac.*

B *Stella*, Accede ad Christum, ne opulentus ille thesaurus, id est: Sanguis Christi, tua causa perdatur, imo eo utere. *Przyksepuy* (prawi) do Chrystusa, aby tak bogaty skarb Krewiego nie ginat dla ciebie; y owsem zazyi go. Do czego przyklada sie y S. Ambroży. Dignum te gere tali Sanguinis pretio, ne veniat Christus, qui te mundavit, qui te redemit: & si in te peccatum invenerit, dicat tibi: Quae utilitas in Sanguine meo, cum descendo in corruptionem. **C** *Uspolabiy sie do skutku tej Krewie, zeby przyseadly Chrystus, który cie oczyscil, który cie odkupil, nalezly w sobie grzech, nie rzekt ci: I na coa sie Krew moja przydadat. Co.*

Ja tobie trocka forme / tych calorożnych poslubin / albo intencyi generalney podats taka: Pámie JEZU Chryste / ia lubo grzeszny / y niekzemne stworzenie twoie / biora cie dzis juz nie za dozywotniego / ale za wiecznego Oblubienca duszy moiej: a lubo wiem ze przeszlych lat moich / sprofanowalem loze twoie / rozmaitych dopuszdzaiac sie grzechow / wracam sie do ciebie / w szerey pokucie; oddajac Oblubience moy / cały nastepuacy Rok / zycie moie / myśli / slowa / y sprawy / lazga to z zaslugami Krewie twoiej przenaydrozney / ktora dzis le-
D test; aby sie poswiecily y walor swoy wzialy od niey. Laza myśli / modlitwy moie / z myslami / z modlitwami twemi; choroby moie / y frasunki / ktore na mnie masz tego Roku dopuscic / z ranami / z smutkiem twoim w Ogrocy; prace moie / farygi / okolo

powinności /

Infin p. 4.

c. 6, § 13.

*Roku nowego ofiarowanie, p. Krolow, wowna-
je darom od trzech
krolow ofiarowanym
p. J. J. J.*

Histor

*Kuchareczka, drwa
noszac, w kuzynie za-
stugi niz Pustelnik
dostepuie, Ala wng:
trzyney Intencyi, y
nabozenstwa.*

*libr 3. de
Virg.*

Epilo-
gus.

*Intencyi albo of-
rowania na cały
rocz spraw swoich
forma.*

powinności/ y zabaw stanu mego /
około rzemieśła/ role/ zc. iacze z fary-
gami/ pracami twoimi/ któreś ty
ná tym świecie ponosił/ w ubogim
rzemieślniczym stanie urodziwszy się:
Naostatk/ samo spánie/ iedzenie/ pá-
trzenie/ y inne przyrodzone ákcy/
chce/ aby wszystkie były w ziednocze-
niu oney intencji/ z ktorameś ty tu
żyć ná ziemi/ podobneś ákcy ode-
prawował/ y ofiarował Oycu Nie-
bieskiemu. Tym tedy sposobem nowo-
mu Oblubieńcowi/ Sponsi Sangui-
num, Nowy Rok zá Oblubienice pos-

A ślubiały/ ofiaruemy. A ponieważ
do ślubu idac Pánienti/ bracie zwykły
błog. sławieństwo od Oycá y Mátki/
prośmy y my Oycá Niebieskiego/ y
oraz Przenayświętšey Pánny/ słowy
Dawidowemi: Benedic corona An-
ni benignitatis: pobłogosław Pánie
tym nabożnym intencyom naszym /
przez przyczynę Nayswiętšey Pánny.
A ná końcu ślubu tego / niech nam
Kapella Niebieska / prosiac zá
námi BOGA/ zagra wesolo/

Confirma hoc DEVS.

A M E N.

NA NOWE LATO

Koledá.

Sponsus cum strenis Sanguinum.

Consumati sunt dies octo, ut circumcideretur

Puer, Lucae 2.

K Je z iedney okoliczności
przy początku Nowego
Roku / albo (iako star-
rzy mawiali) przy Ká-
lendách Jánuáryusza/ do-
brey Koledy od Pána JEZUSA o-
trzymánia / czyni się nam nádzieć.
S. N. Albowiem Koledá/ ma swo-
ie denominacę á Calendis; alias
miałoby się mówić Káledá/ nie Ko-
ledá: to słowo oraz znaczy rozmaite
podarunki / ktorými według zawzię-
tego od starodawnych Rzymian zwy-
czáju/ przy tych dniách Pánowie pod-
dányim swoim/ poddani Pánom/ przy-
iaciele/ sąsiedzi/ Málzonkowie/ zwy-
kli sobie zobopolnie żygliwości ieden-
tu drugiemu áffektá świádczyć. Wiac
z tej miary/ y nam od Pána JEZU-
SA Nowonarodzonego/ ile od Pána
nášego / nádzieć się czyni Koledy.
Przystępuje do tego y druga okoli-
czność. W przeszłym / (albo przez
słorocznym Kazaniu) prezentowa-
łem Łáskom wáśzym weselny Ákt O-
blubienicá Niebieskiego/ Nowonaró-

C dzonego Pána JEZUSA/ tanquam
Sponsum Sanguinum; zá ktorego
młoda Oblubienice/ to jest / Nowe
Lato wydaliśmy sięzłowie/ gdyśmy
nas samych / y caloroczne ákcy ná-
še / ziednoczywszy one z zasługami
Rwicy Pána JEZUSOWEY/ one-
muż samemu ofiarowali. A że przy
weselnych áktách / osobliwie dona-
cja zwykły Oblubienice otrzymywać/
od swoich oblubienicow / y tá okoli-
czność przyczynia nam nádzieć/ o o-
sobliwej Koledzie od Zbawiciela y
Oblubienicá nášego. A co nam też
D daś po Koledzie / Naysmilšy Oblu-
bienice duś nášych/ sam ubogim/ ná-
gim / y wygnánym z Miásta do by-
dlecey szopy bywszy / Guevarra pi-
še/ że u Elámitow zwyczaj był / i
przy posłubinách Oblubienic z O-
blubienic/ własną swoją Rwią zobop-
olnie częstowali się/ bo iedno drugie
zákłowy się w pálec/ ná który pier-
ścien Málciski nosili/ sáć z niego y
krew powinni byli pić. Podobnego coś
dzisiaj uważam w Oblubienicu Pá-
nu JEZU.

Koleda, o czego
tak zowie?

in Horol.
Princip.
Oblubienicowie
krewią własną
częstowali się.

m T

lib. 4. de
imit. c. 11.

§ 6.

nie intraty, s
cus Sanguinis
th. 11.

Ecclesi. 31.

nie intram
bie trzeta past.
iako ze krm
z krm.Offic 12. 9.
2. Ep. 2.

Ezech. 2.

homil 11
in Ezech.

cor Sacerdotis, ad quem toties in-
greditur auctor puritatis. mowi Tb.
a Kempis. Drugie Memoriale dacie
Sanguinis, seu Patrimonij Christi:
boć to wszytkie intraty duchownych/
fluśnie sie moga nazwać: Succus
Sanguinis Christi; ponieważ pobor-
źni Fundatorowie zawniezajac P.
JESUSOWJ wylanie Krewie dla
zbawienia swego / krawo nabitych
dobr dozesnych / na chwale tego swie-
ta / Duchownym ustapili. Moze
kazy Beneficiarius, codziennie dzis
kniac Panu JESUSOWJ / y pro-
sac go o laska / Vt sic transeat per
bona temporalia, ne amittat ater-
na: zazyć onych słow do niego:
Quoniam in sanguine animae tuae
comparasti ea. A przytym w zazy-
waniu intrat / ma sobie postepować /
iako ze Krewia Pána JESUSOWA;
aby znać na nieposwiecone miejsce
Krew ta nie upadła: to jest / aby na
swieckie rzeczy / na zbytki / nie obras-
cála sie: W gym piekna przestroga
Infulat Medyolański S. Ambroży zo-
stawil: Aurum Ecclesia habet, non
ut servet, sed ut erogat, & subve-
niat necessitatibus Christi. A S.
Bernard: Quid quid Sacerdos, prae-
ter necessarium victum & vestitum
simplicem, de altari retines, tuum
non est, rapina est, sacrilegium est.
Vae tibi Clerice, mors in olla, mors
in delicijs est: ideo praesertim, quia
quae comedis, peccata sunt populi.
Trzecie zostawile Memoriale San-
guinis, o ktorym Pan BOG przez
Protoła do wszytkich Pastorzow mo-
wi: Sanguinem ejus de manu tua
requiram: to jest / przypomina nie-
ktorym gwynosc okolo owiezel dusz
Krewia droga odkupionych; aby ich
nie tylko postepkami swemi / nie gor-
yli / ale ie tez do dobrego / zycia swe-
go przykladem prowadzili: by znać
nie pozycani byli w ligze onych;
w ktorych osobie mowi S. Grzegorz /
Nos, qui Sacerdotes vocamur, su-
pra ea mala, quae propria habemus,
alienas quoque mortes addimus:
quia tot occidimus, quot ad mor-
tem ire quotidie tepidi & tacentes
videmus.

A Powtore, Stanowi Zakonnemu /
oboicy plet / oddate od Pána JESU-
SA ze Krewie tego dzis wylaney / Gut-
tam spumantem, kroples Krewie pie-
niacey sie. Piana na Krew / wydaie
fervore sanguinis; iakoż y pot zpra-
cowanego ciała dobywajacy sie / nie
co innego jest / tylko spuma sangui-
nis, zagrzanej Krewie excrementum.
Przetoz w podobnych sposob y ta to-
zegrzana y nieialo pocaga sie / swie-
za kropelka Krewie Pána JESUSOWA.
WEX / do nas Zakonnikow abunde
loquitur; potrzebne nam po Kole-
B dzie memoryaly zostawiac. Naprzod /
abyśmy pamietali / ze dobrodziejstwo
y laska powolania nas z swiata do
Zakonu S. jest to znat / y iakoby succus
ferventissimi Sanguinis Christi; to
jest / iz Pan JESUS osobliwa iakas
gastka / Moki swolecy na to aplikowal /
aby nam byl zjednal ten dar / ta laska
u Oycy przedwiecznego: z ktorym tak
wiele tysiecy ludzi infych pominal.
Non fecit taliter omni nationi.
Co samo pobudzac nas powinno do
affektorow wdzieczności y nabozenstwa
ku Krewi Pána JESUSOWEX / y
coraz do wielkego ukontentowania
w powolaniu naszym. Druga przestro-
ga / jest ta: Na to Krew / ze extra ve-
nas corrumpitur: Poti krew w ciecie /
w zylach / poty jest membrum viven-
tis, nieialo znie; ale wypuszczona z
zily / pretko sie zasmierdzi / y gnje.
Podobnym sposobem kropelka Krewie
Pána JESUSOWEX / ktora osiada
dla w sercach naszych / to jest / laska
powolania / affekt do Zakonu; poty
Zakonna dusza w ciecie zostaje / to jest /
w zgromadzeniu / w Klastorze z dru-
giemi / na pospolitych altach / poty
zyle y pomnaja sie w niey ten affekt
y duch nabozenstwa: leg iak pusci-
te krew z zily / to jest / woda sie Zakonna
osoba z swieckimi / w korresponden-
cy / mieszkac z niemi / zabawiac sie
z krewnemi / opiekac sie niemi poznje;
pretko obumiera ta krew / zicbnieie
duch nabozenstwa / affekt do stanu
swego umnieysza sie: nastatet y ginie /
z gruntu tacy swantui dla swie-
ckich / dla krewnych / na zbawieniu
swoim. S. Hieron. zalosnie o tym na-
pisal:

Religi-
osis.koloda ludz
Zakonnym.Zakonne powołanie,
succus sanguinis
CHRISTI.Zakonnym, iako
szkodliwym, iako
denucja z krewnemi.Zakon
mowa
z krmZakon
iacy
panna
kretichkoloda
lycei

ad Fabiol.

Hebr. 12.

Zakonnik napo-
mina krew /
z nowa: o co?

Zakonniko prau-
iających pot napo-
lanna w zloty
licznych zbiem.

Ordin
Eque-
stri.

Łódka, staniu zła:
Rycerstwo.

ap. Drexel
de Christo
Mor. lib. 2
c. 8. § 4.

pisal: O quanti Monachorum, ni-
mis amando parentes suos, animas
perdiderunt! Potrzebie. Taz kropel-
ka Krewie páná JEZUSOWEJ/
perorunie do ozieblego Zakonnika oner-
mi słowy: Nondum ad sanguinem
restitisti: to jest/ ta pieniacca/ poca-
ca sie Krew páná JEZUSO-
WA/ nápomina nas/ aby sobie
reflexya uczynila Osoba Zakonna/
wiele też przeszlego roku/ znowdziej
gódzic za te kropelka Páná JEZU-
SOWJ/ kropel Krewie swoier/stárda-
iat sie o postępek w enotach swieted /
odwdzieczył; lub to przez dyscypliny/
lub przez pokorne zadržydzenie sie/ wy-
znając ná sie gdzie należało defekta
swoie; wiele też rázy zápienila sie w
nim krew/ szczerze z posłuszeństwá s.
podeymuiac satygi Zakonne/ w po-
drożach/ w Ambonách/ w Konfessoi-
nalách/ w pisanu/ w ugeniu sie/ ál-
bo odprawowaniu tego/ do czego go
Zakon obrocil. Náostatek, przydás
y to ku pociesze twoiey / w pracách
Zakonných/ abyś sobie uwazył/ w id-
tim ścanku sa poty/ y prace twoie
Zakonne u Nieba: gódz iako dzisiay
(o czym już námiemilem) Nayswie-
tsza Pánna splywając kropel Krewie
Páná JEZUSOWEJ/ ná twál-
nia zbierala; tak też widziána byla/
ze pracuacych Zakonników z poslu-
senstwá/ kropel potu/ sama z Amos-
lami w zloty zbierala kielich / y dro-
ga twálnia spocone gola ich ocies-
cala. Ciešcie sie tym dušo Zakonna/
ze przy tej pocacey sie kropelce Krewie
Páná JEZUSOWEJ/ tak wielka
cena máia/ poty y prace twoie Za-
konne; á tym ochotney nie žaluy sie
ná podobne okazy.

Potrzebie. Wygzyńcie moley Koros-
nie Polskiey/ Senatorom/ Wzjedni-
kom/ y całemu Stanowi Rycerstwie-
mu/ álbo Szlacheckiemu/ oddás za
Koleda ze Krewie Páná JEZUSO-
WEJ trzecia Kropel; ktora názy-
wam Guttam Ponderis, wažna bá-
dzo; á to z tej okazyi wspomina s. Aug.
ze za czasow iego/ byla iekze pámia-
tká/ y niektorzy (o co ich też strofował
S. Doktor) obchodzili Swieto kielu
kropel krewi/ iákieysi niewiasty/ ktore/

A gdy ia ktos gwałtownie z zausznice
zlotych obieral/ z usza iey zranionych/
wypłynely: te zaś kropel/ byly to
Gutta ponderis: bo ie zlotem od-
ważano. Raptum est aurum (dicunt)
de aure mulieris, & cucurrit san-
guis, & positum est aurum in tru-
tina, vel statera, & præponderavit
multum de sanguine. słowá sa S.
Augustyná. Czytam znówu w Kwiá-
tliwiczu/ że Henryk Krol Angielski/
zakładając Kaplice/ álbo Kościół
bardzo kosztowny/ dostal byl z Pá-
le-

B iteny/ nieco Krewie prawdziwey Pá-
ná JEZUSOWEJ/ ktora w same
fundamentá Kościoła onego wlozył
Te dwie historyczne relacye/ tak do-
moley rzecy stosować mogą. Przez
támto/ o ktorey S. Augustyn wspo-
mnial/ Mátrony/ przystroiona w zlo-
te zausznice/ chce rozumieć Korona-
náše Polska: uszy zaś iey/ ponieważ
(według Apostoła) Fides ex auditu,
stosując sie do zdania S. Cyrylla Alex.
niech nam znága ochota Polakow/
z ktora przyieli Wiara S. przez S.

C Cyrylla y Metodyusza/ od Dabrowki/
Jonny Mieczysława ná to záciagnio-
nych/ opowiedziána: ktora widzac
w Polakach ciżsa. Meżowie zaraz ná
tychże fundamentách/ ná ktorych stoi
pomoczeky Kościół S. y ten w Pol-
sce partykularny záłożyli Kościół;
to jest/ ná Krewi Páná JEZUSO-
WEJ; ná náuce/ ná zasługách Me-
ti iego. Wisc zaraz Monarchowie
Polscy/ świeżo do Wiary nawroceni/
nie mogli pátarzác ná to/ aby Oblu-
bienia tá nowa Chrystusowa/ to test/
Wiara S. y Kościół w Polsce/ nie

D miała byla ochadości swoiey; náu-
czywszy sie tego oraz z Wiara / y z
náuki Kościelney / y z przykłądu naye-
plewszego Chryściánina Konstan-
tyna M. Cesarzá; że hoyné opatrze-
nie/ udarowanie Kościółow y Ká-
plánow wielce sie podoba P B O G U:
przystroili przeto bogato Oblubienica
ta Chrystusowa/ drogiemi niby zaus-
znicami z gdy hoynemi prowentami/
y bogatemi apparatami Kościół/
Alastory funduiac/ opátzyl. Ah!
nieśczęśliwość náša! po lat blisko ty-
siacu/ dogadala sie tá niegdys stroyna

krew z uszu ledwie
matrony, zlotem od-
ważano.

Anno Dom.
1245.

krew p. JEZUSOWEJ
w fundamenta ko-
ścielne zakłada
Henryk Krol Ang.

w Polsce krew, y
czym fundował

Polscy Monarchowie
początki
ha pi. w. na
kościel. st. a. d. o.
gaw. k. k. k.

vide me as
7. Tubas
Domin. 13.
post Pent.
fol. 434.

Mátrona/ to iest Kościół/ Duchowienstwo Polskie/ tych nieśczęśliwych Głazow/ kiedy ja co żywo twie za uszy/ które takom już powiedział/ symbolizuje ja Wiara prawdziwa: a naprzód twie ja potentia Heretycka/ pod rożnemi fortelami/ chce w Polskę swoje błedy rozprzestrzeć; a co żalostniejsza; y sam Synowie Koronni niektorzy/ rzucili się na złote iey zaufnice / y one gwałtownie zdzierają/ gdy przez opressyę/ y niezwyčajne kontrybucye na dobra duchowne/ bez wśelkiej dysskrecyi włożone/ według upodobania swego/ przywiedli do tego/ że nie tylko majątności ich zruinowane zostają/ ale też złota y srebra/ od pobożnych Przodków ich nadane Kościołom/ Klastorom/ dla ich niezbożney exakcyi/ sprzedane bydy musiały. A że się to gwałtownie dzieje / y z takim porażaniem Klatem Kościelnym/ na takie gwałtownie dawno ferrowanych/ wisc z natarganych uszu tey Mátrony/ to iest/ Krolestwa Polskiego/ płynie nieiako Krew Pána JEZUSOWA magni ponderis; bo tená iey/ wśelkie złota przeważa.

1. Petr. 2. Non enim corruptibilibus auro & argento redempti estis, sed pretioso sanguine Agni immaculati. Plynie moriw/ gdy tak droga rzecz/ y BOGV oddana/ na swywoła/ na zbytki bezbożnych ludzi obraca się. Do ciebie tedy Senatorski y Rycerski Stanie/ tá Mátrona Duchowienstwo Polskie/ rekurs czyni/ y z Krawionemi/ oberwanemi usymá przed toba stánawšy/ už non lacrymis, ale sanguine Christi loquitur. Niechayże tá kropelka Krewi Pána JEZUSOWA/ będzie Gutta Ponderis, niech ma powagę swoie u ciebie/ Cne Rycerstwo Polskie; uymij się za tá Krew Pána JEZUSOWA/ w obrádkach wáshych publicznych/ mówcie, obmyślaycie o sposobách zfolgowania dobrom Kościelnym; a wiedzcie o tym/ gdy tak żarliwie o te Krew Pána JEZUSOWA/ o ludzkie Duchowne czynie badzciecie/ táż Krew Barankowa oddali od Krolestwa Polskiego/ Angelum percutientem: to iest woyna/ y inne plagi/

A od których blisko już sta lat/ Wyżyła nasza miszeie.

Poczwarte, Polskiey naszey Milicyi/ Żołnierstwu/ daie za Roleks Guttam bullientem, kropelka wrzacey Krewi Pána JEZUSOWA; a to dla rozgrzania ich przeciwko nieprzyjacielom Wiary s. y Wyżyiny. Prastwóde iest/ że u Rzymian bylo prawo/ gdy w okazyi żołnierzy/ złe się popisali/ albo z placu uciekli; in panam z obnragi krewi mu dostatkem puszczano; na ktora kara/ podobno už nie raz dla boiaźliwego serca/ zasłużyli niektorzy z naszych Kawalerow Polskich. Jednak dajmy teraz tey exakcyi obrozowej pokoy: wola na ten czas przepla krew ich rozgrzać. wrzaca kropelka Krewi Pána JEZUSOWA. Kościelne Historie piszą o Krewi S. Jánuaryusza/ że gdy przy niey polozila Glowe tego Smistego/ zaraz rozpuszczą się y wre. A naszych ci też Kawalerow Polskich/ (luboć to nie cudownie się dzieje) wre na czas krew/ odważne miewają serce/ ale przy głosie martwey/ albo malowanej: to jest/ radzi przy Bielisku z swoiemi rozposcierają się odwagami. Fortes Athenienses, (Fortes Poloni) sed in tabula: lez żywego w polu obaczmy nieprzyjaciela/ krzepnie w wielu ich tá krew/ ustatie odwaga. Wre na czas w nich krew/ y na placu Márowsym/ ale na krew Braterska: zwlaśza pod ten czas nieśczęśliwy domowey woyny. Coś się podobnego dzieje owemu/ co się działo w Jeruzalem/ za Stárostwa Pilatowego; gdy bowiem niektorzy z Galilejczykow wiedzac/ iako pod panowaniem Rzymian/ których protekcyą przytuli byli Przodkowie ich/ gineli nie tylko wolność Narodu/ ale y Wiara/ zebrali się do kupy/ opponując się za pospolite dobro. Pilat na nie przyciągnął z woystwem/ y zwycięstwo otrzymawšy/ krew ich/ Bogom Pogániskim ofiarował. o czym y Ewangelista wspomina: Quorum sanguinem Pilatus miscuit in sacrificijs eorum. Właśnie teraz tak się dzieje w Wyżyinie naszey: nie bylo na nieprzyjaciela Woyska/ wymawiano się/ że nie mamy ognistego ludu/

Militibus.

Kolega P. R. R. R.

Brev. Rom.

Krew S. Jánuaryusza przy głosie iego posparowa, wre.

Krew porabianych Ieruzalemskich, Pilat z woystwem ofiarował mie.

Luc. 13.

Wskazanie na wyrażenie tych

1. Petr. 2.

Wskazanie na wyrażenie tych

Kolega

Kolega

ludu/ piechot/ zé. oprzec się mu nie
można: a więc teraz gdy niektórzy
delikatniejszyego sumienia/ widząc że
te obce protekcyje škodliwe są y woli
ności/ y Wierze s. do kupy posili/ y
w niej się utrzymują/ zdrowie y sub-
stancya losząc dla pospolitego dobra/
wezwała przeciwko nich krew w ser-
cach przeciwney fakcy; nie trudno
teraz o Wojsko/ o piechoty/ o Rzy-
carye/ których przedtym na nieprzys-
iaciela nie było/ serdecznie swoy swego
bije/ znosi; y gdy się tamtey stronie
pożyczą na czas/ oni idą Pilatowie
obcym Narodom/ Protektorom swo-
im/ iakoby krew Braterską ofiarują/
gdy się ciebie z niemi y tryumfują z tes-
go. Jle to dla BÓG A/ y ostatniy
ruiiny Oyczyzny naszej znać: Invi-
cem mordētes, invicem consu-
mentes. mówi Paweł S. Indziej
trzeba/ Rycerstwo Polskie. Jyżże tak
uczynić/ iako niegdy uczynił Catilina
w Rzeczypospolitey Rzymskiej/ gdy
dla lepszego sereca/ utoczywszy z pier-
si nieco krwi swojej w kielich winą/
każdego z Kawalerow swoich nią po-
czestował. Skuteczniejsi daleko jest
Krew Pána JEZUSOWA/ która
ia dziś ofiaruje tobie. Rycerstwo Pol-
skie: ta niech rozgrzeje w sercach wo-
jskich krew/ to jest/ niech wzbudzi sta-
ropolską żarliwość o honor Bostki/ o
Kościół S. o dobro pospolite; a
przeciwko nieprzyjacielowi/ y złym Sy-
nom Oyczyzny/ doda męstwa y od-
wagi.

Seni
bus.

Łolga dla Starych

Robaczka leniwa,
tamie leamienie.

Psalm 21.

po piąte. Starym/ w lata pod-
glym/ ofiaruje ze krwi Pána JE-
ZUSOWEJ/ Guttam emollien-
tem. Piśa stary Zistorycy/ o Sa-
lomonie że gdy budował on sławny
Kościół/ na iamanie kamieni/ nie
młotem/ ale kwię tobagką pewnie-
go/ którego mu była przyniosła Stru-
śica/ używano; od której kwię mia-
łniały y same się padały kamienie/
według ziemiejskiej potrzeby. Piśe
to Symbolum Kwię Pána JEZU-
SA Nowonarodzonego/ który się sam
tobagkiem nazywał/ Ego autem sum
vermis, & non homo: A o Paster-
skich weterańszych Kotulach apie-
wamy: Mowili mu, robaczka mój.

A Stary pospolite bywaia twarzi idę
kamieni/ uparci/ nie użyć; nie namo-
wić na ialmużno; bo omnia vitia
in senibus senescunt, sola avaritia
iuvnescit. W chorobie drud. y nie
dada się namowić do Spowiedzi/
do Testamentu: mówią: lepiej mi
nie będzie nic. Jam/ zwłaszcza kto-
rzy młode lata swy wolnie strawili/
od złych nalogow, pniństwa/ koster-
stwa/ od cielesności/ odwieść się nie
dada. Co iłk spetna jest na stare-
go/ niech posłuchają S. Chryzost. Ab-
iurdum est, si senex in taberna se-
deat, senex ad circum festinet! &c
O fromotność to rzecz, gdy stary siedzi
na gospodzie. wtoczy się po weselach, u-
wija się, wykręca, kortczyje stroi, iak
młokos iaki: godzien zaśle pozmieniska:
Krzyczę mu co o to, zaraz się obruśy
y skarzy się że na śmy włos: go respe-
ktu nie maś. Ty ieno wprzód miew
posanowaniu śmiznę twoję; a iez li ty
na nie respektu nie maś starym bywśy,
czemuż się napieraś u młodych aby onę
w posanowaniu mieli, poty S. Doktor:
Na zmiezenie tedy twardego/ upar-
tego ich sereca/ daj im te Kropelki/
Kwię Dzieciatka Pána JEZUSA;
wszák też Medici twierdzą/ że piąc
krew zdrowego dzieciatka/ mogłby
stary nieco odmłodnieć. Niech te-
dy sobie pilnie uważa/ iako wczesnie/
ochotnie/ dla zbawienia ich Pán JE-
ZUS Krew swoje dziś leci/ której skut-
ek zostawił dla nich w Sakramentach
Ss.; a to uważać/ niech też y oni
bez odwołki/ wczesnie pomysla/ a sku-
tecznie/ o zbawieniu swoim; a dawşy
iuz świadomym okazyom pokoy/ oko-
ło nabozeństwa/ Spowiedzi/ okolo te-
stamentu/ niech się szgerze żarliwien-
go. Poßte, Młodzieniaszom Pánien-
kom/ daję za Koledę ze Kwię dzi-
siejszy P. JEZUSOWEJ Guttam
ornantem, florentem, zakwitła, ru-
miána Krew Pána JEZUSOWA. wszák
też S. Pánienka Agnieszka szyciła się
przed Teraniem z teg/ że Kwię Pána
JEZUSOWA/ iako bawigła iaka
przymalowana twarz swoje miała.
Et Sanguis ejus, ornavit genas me-
as. Sanguis ornans, Krew rumiána,
znaczy veretundiam, wstydliwość.

Stary, pospolite
uparci.

hom 4 in
Epistol ad
Hebra.

Starymu tancowal
stare lię, iako szpet

Jerem piąc dzieci
odmłodnieć nie o-
stary.

Starym trzeba cz-
lię spowiadac, le-
muniakować.

Adole-
scens.
Virgi-
nibus

Brev. Rom

Łolga dla mł-
niaw zleno y la-
nienek

sanguis florens: aliás, flos sanguinis, zowie się lac, mleko; które iáto biały kwiatek ex decoctione sanguinis, według Medyków rodzi się; przeto znády Enote Pánienstwa/ czyśności: do czego oboygá/ to iest do wstydliwości/ do czystości/ tá kropelka Krwie Pána JEZUSOWEY tym samym nápomina Młodzienia/ fletu/ y Pánienki. Ten flos sanguinis, álbo Mleko/ to iest/ puritas Pánienstwa/ prátko może coagulari, według owego/ co Psálmista powie: *Coagulum est sicut lac cor eorum.* á to od kwásu swywołney kómpánij/ od żártow bésiecznych. Wicé gdy ná takie okázye Młodziesniáget/ álbo Pánienká trási/ má pásmieć ná te kropelke Krwie Pána JEZUSOWEY/ to iest/ zárumiesnić się/ záwstydzić się záraz/ ná nas mniemy podobienstwo do zlego/ y iáé náypredzey schronić się od takich ludzi/ y okázyi: przytym też w przesćwionych stánowi swemu pokuśach/ sárbować má duśe swoie Krwia Pána JEZUSOWA: przypominájac sobie rány iego/ które podiáł dla zbáwienienia duśe iey/ y dla ziednánia rántunkow potrzebnych przeciećko tey pokuśie. Mówi S. Job symbolické o cyichší dzieciách: *Pulli ejus lambent sanguinem.* Dzieć iego sáé bédá krew. Szczęśliwe to Pulli, szczęśliwe/ y tu pócieśe Rodzicow/ Dzieci/ Synagłowie/ Coregli/ ktorých álbo sami Rodzice/ álbo Dyrektorowie młodości ich/ powoli prawnáia do tey Krwie Pána JEZUSOWEY/ do wstydú/ do nábozeństwa/ tu Mlece Pána JEZUSOWEY; czytájac im Pássye/ álbo co podobnego/ álbo Obrázy Młeti iego onym pokázujac/ zálecájac/ y táiemnice ich rospowiadájac. Nie mogą záiste Młeti piekniey wystroić/ umálować Coreget swoich/ iáto táka bárwizka Krwie Pána JEZUSOWEY. Dla Pánow záś Studentow do tey kropelki Krwie Pána JEZUSOWEY/ przýdáie druga kropelka/ która się názwáć może Sanguis Martyrum: to iest: zálecáige im pilność w učeniu się/ opowiadám onymże/ iż w oczách

A Bóskich w ten gáś iest náygżeczniejszy student/ nárumiánszy/ kiedy náđ Ráśiásta zbledniecie/ wynódzi się: álbowiem práca iego/ poczytána bywa u Pána BOGA/ zá Krew Męgenska. W czym ábym onych utwierdził/ czytálem in Spec. Exempl. iáto w Bononij Zakonnica iedná náđ grobem iednego Studenta świeżo pochówanego/ uyrzála Pánnie świeżo przybrána/ w zánádrzu trzymáiac biála golébie; á tá bylá duśa onego Studenta: spytána coby záć bylá rzekla: Jam iest Młetka Chrystusowa; przýšlaím po duśe tego Studenta/ który práwdziwie Męgennikiem iest. Bo práwdziwie zácy/ iéśli żyia nie winnie/ y rádži się uga/ Męgennikámi sá.

Posiódme, Stanowi Málzeńskiemu ofiáruie po Kóledzie Guttam faderis, kropelka Krwie Pána JEZUSOWEY/ pokoy przýnosáca. Zwýczay był u Narodow/ gdy strony przeciećwne miády sobá pokoy zámykály/ stroná strona krewia kropila/ ná pámiatke y utwierdzenie záwártego pokoiu. Kontrákt Málzeński/ iest to iedno fadus, gdy iedno drugiemu dożywotnia obiećnie miłość y wierność; u nas Rátolikow nie odpráwue się to fadus, bez Krwie Pána JEZUSOWEY; bo mocno wyznáiemy z S. Conc. Trydent/ skim, że Málzeństwo/ iest práwdziwym Sákrámentem/ od Chrystusa P. postánowionym/ przez który Młowóżeńcy przy álubie z záslug Krwie P. JEZUSOWEY odbieráia iáste pokóświécáiacá/ y inne obiećané sobie máia rátkunki do ponośenia ciśzarow stánu onego. Á zátem z tey miády Krwie Pána JEZUSOWEY słuśnie się może názwáć ná ten gáś Gutta faderis, która nieiáko odbieráia w skutku samym/ Młowóżeńcy przy álubie. Jákoż bárdzo potrzebnie. Tráfiáia się bowiem miády innemi trudościámi/ w stánie Málzeńskim turbácy/ niezgody/ nieukontentowánia swáry/ gniemy/ wojná/ bitwá/ corá; muśia się iednáć/ przepráśáć: ále gęśtókroć te fadera pacis, nie wáżn bywáia/ nie dlugo trwáia; zá láda okázya niepokoy w domu: czemu:

bo bez

Student pilny,
Męgennikiem iest

num. 649.

P. Młety, iáko by
w pilnych studen:
tak kocha.

Conjugatis.

Kóleda dla Mat:
Zonkone.

Matzenski Kontrakt,
skrágia krew
P. JEZUSOWA.

seff. 24.

Studi-
ofis.

Kóleda dla
PP. Studentow.

bo bez kropidła/ bez krwi odprawu-
ta się. Trąsac się w prawdzie na-
czas/ że jedno drugie suchym tropi-
dłem/ albo korbążem pokropi/ a czas
sem aż do krwi: ale takim świece-
niem nie wyżenie z domu niezgody;
y owsem często więcej niepokoiu na-
robi. Trzeba się radzić w takiej okazy
udać ad Guttam fœderis: to jest/ do
Krwie Pána JEZUSOWA/ która
duże ich skropione zostały przy ślubie
y kontrakcie Matzénstym: to jest maia
sobie przypominac/ że te roztęki/ bła-
dzo się przeciwia poprzyśiężonej przy
Sakramentalnym ślubie/ zobowiązanej
miłości; maia sobie uważac/ że oboje
tą Maj/ iako y Jona/ są to rzeczy
poświęcone/ namaszczone przez Sa-
krament S. Krwi Pána JEZU-
SOWA; więc nie godzi się tak nieus-
zcwie traktować jedno drugiego/
przeklinając/ zmięszając/ bijąc/ kła-
sząc. A osobliwie w takich okazy-
ach/ maia się szczerym sercem uciekać
przez modlitwę do Krwi Pána JE-
ZUSOWA; z której zasług (iako
kom już powiedział) przy ślubie ex
vi Sacramenti, maia sobie przygo-
towane ratunki przeciwko przygo-
domianu swego; y prosić pokornie
a z wielką ufnością Pána BOGA/
aby ich w onych turbacjach poratow-
wał/ y obojga ich serca usposobił/ do
spokojnego z sobą pomieszkania.

Posłme, Oświecałym Wdowcom/
y wszystkim utrapionym/ utrzywdo-
nym/ oddać za Rolę Guttam tal-
tantes, Krew skaczaca do gory. w ten
sposob. Piše Kwiátekiewicz, sub A. D.
1637, n. 9 że w Murzynskiej ziemi/
gdy jednego za wiara S. Męcen-
ka ex soc. 1637 zabijano/ z ran tego
krew nie na ziemię plynęła/ ale do
gory/ ku niebu nieśako skakała/ z wiel-
kim podziwieniem samychże morder-
cow. Wzony Insulat Aresius, izy
nazywa Sanguinem cordis, iakoby
kropkami krwi serdecznej. Jás Duch
S. o tej mistycznej Krwi/ to jest/ o
lżach Wdowek/ a ztym y każdego
utrapionego głowięł/ coś podobne-
go twierdzi: temu cośmy dopiero sty-
żeli o Krwi Męcenika/ to jest/ że
nie na ziemię plynęła/ ale do gory/ do

A Niebá skaza. Nonne lacrymæ Vi-
duæ ad maxillam descendunt, &
exclamatio ejus superdeducentem-
cas. A maxilla enim ascendunt usq;
ad cœlum. Iżali (prawi) izy Wdo-
wy, nie spływają na twarzy, y głos iey
nie jest przeciwko temu, kto iey jest se-
go przyczyna. Z twarzy albowiem iey,
wstępują aż ku Niebu. A iakoż to/
y w takim sensie Prawda jest/ że
principaliter dacie tu znac Duch S.
iako izy Wdowek/ y innych utrzy-
wionych/ pobudziła Pána BOGA
do praktyki zemsty nad oppressorami
ich: iednak y infty drugi sens może
służyć do nauki duchowney: to jest/
Wiemy dobrze/ iż każda rzecz ciągnie
do centrum swojego/ y do tego/ do
czego wrodzona relacja ma. Krew
Pána JEZUSOWA/ która już z
ziemi do niebá podskoczyła/ gdy przy
Wniebowstąpieniu Tron chwaly swo-
iej na prawicy Oycowskiej osiadł
Zbawiciel/ tą jest Centrum, tak
Krew Męcenikow/ iako y Krew
symbolicznej/ to jest/ z utrapionych lu-
dzi: bo dla zjednoczenia zasług Krwi
Pána JEZUSOWA/ y Krwi
Męcenikow/ y wszelkie utrapienia/
które cierpią tu na tym świecie lu-
dzie/ valor swoy y zasługi brąc po-
winny: a ztym zstąpią się Guttæ tal-
tantes, za centrum swoim/ za Krwią
Pána JEZUSOWA/ do gory się
maia/ y mieć powinny. Z czego
się nauka dale wszystkim Wdo-
wcom y utrapionym; iako się starać
maia: żeby izy/ które im czasem žal
serdeczny y przyrodzenie z oczu wy-
ciśnie/ nie plynęły na ziemię: to jest/ bez
zasługi swojej nie zostały/ maia bydy
saltantes, mieć się do gory/ do Krwi
Pána JEZUSOWA: to jest/ po-
trzeba tego/ żeby żadney msty nie
życząc winowaycom swoim/ y owsem
za nie Pána BOGA prosić/ affekty
y żale przyrodzone w sobie miarkując/
izy one swoje/ żale/ y skody/ iedno-
czyli ze Krwią Pána JEZUSOWA/
y zasługami iey: tym czasem nadsie-
ia się cieszac; że swego czasu spełnia
się słowa one na nich: Absterget DE-
US omnem lacrymam ab oculis eo-
rum. Otrze BÓG, wszelkie izy z oczu ich.

Udostateku/

Eccl. 35

Lzy wdowic
do Nieba skacz.

Matzénstwie nio-
zgody, maia się
udać do Krwi
S. Jona/ ser-
w taki sposób.

Vidu-
is.
Affli-
ctis.

Łośda dla Wdow
y utrapionych.

Krew ku niebu
skacze.

in Festo S.
Magdal.

Lzy, izy to kwo-
ple Krwi ser-
decznej.

Wdowy, iako mogą
izy swoje tęczyc
ze Krwi S. Jona

Apoc. 21.

Infir
mis.

Koleda, dla chorych
stałych.

rew z czota Jeleniego,
choroby jego leczy.

in festo
Circumc.

Náostáttu/ sam nie bardzo zdro-
wy bywšy/ o chorych zádopomináe nie-
chce/ ktorým dáte ná choroby ich/ że
Krwí Páná JEZUOWEY Guttam
Medicinalem. Piše A turálisto-
wie/ że Jelen/ gdy przychodzi do stá-
lat/ z goldá tego wyplyśnie iedná
kropelá krwie/ przez co samo pozbywa
wselkich chorob/ náwet y samey stáro-
ści: á ona kropelká krwie ták zá lekár-
stwo Jeleniowi stoi. A ktož tego nie
wie/ że Jelen w Piśmie S iest Si-
gura Páná JEZUSA; pełno tego
o nim/ ojobliwie w Pieniách Salo-
monowych mamy: w szegulności
iedná Petr. Rota. aplikuje to Pánu Je-
zusiowi/ przy dzisiešym Obrzezaniu
iego; zowiąc go Cervam matuti-
nam, Záranym Jelonkiem, ktorému
Dáwid wiele Psalmow przypisał/ dá-
jąc im ten tytuł/ Oratio pro Cer-
va Matutina. Dziś tedy ten Jelo-
neczek Niebieski záranny/ bo młodzień-
sieński/ ráno záraz/ bo presto po Ná-
rodzeniu swoim/ z náświestšego Cía-
lá swego wydáe kropelá Krwie/ Gut-
tam Medicinalem. sam zdrowy by-
wšy/ nám chorem ná ulegenie/ ná
pościeche/ nie tylko w chorobách du-
šnych/ ále y cielesnych; iednym zdro-
wie obiecuiac/ á drugim Niebieskie
rótkunki/ áby im znošniešše choros-
by ich y stábošci byly: do czego ich u-
spolábiáiac/ žyže áby sobie z miłosna

A ná nášimonym/ zdrozonym. Krwia
swota wlasna Dzieciatkiem/ kompá-
šya/ o dzisiešey Táemnicy pilna
uczynili medycáya.

Juž tedy ma kázdy z nas á Spon-
so sanguinum przy dzisiešych po-
slubinách Nowego Látá/ bogáta
doswé Koleds/ z kropelá Krwie Páná
JEZUSOWEY/ przy obrzezaniu
iego wytozonoy. Wšac pokornie zá-
me onemuž dziekuiac/ uczynimy ták/
iáko sobie dziś postąpiłá Náświest-
ša Pánná. Piše Jacob. March. sup.
cit. že Przenayšwi Pánná/ nie konten-
tuiać się/ iż pilnie Krew plynáca
dziś z Cíalá Dzieciatka/ w tuwálnia
zebrála/ Pierśi swoie przeczyszc ónáz
Krwia linivit náházálá/ z wiel-
kim affektem y naboženštwem. A my
przynámnicy po gzešci náśládujmy
w tym Przenayšwiestšey Pánný: to
kropelká Krwie Páná JEZUSO-
WEY/ ktora się komu dostálá po
Koledžie/ pierśi náše/ to iest pámiéć
duše nášey/ náukámi zbáwiennemi/
ktore nám zá memoryaly zostáwílá
Krew P. JEZUSOWA/ náházuymy:
aby záwše pámiéć ná nie/ tym
lepiey moglišmy dochowáć wiáry O-
blubiencowi nášemu Pánu JEZU-
SOWI; ktorému chwálá ná
wielki niechay będzie.

AMEN.

Epilo-
gus.

P. MARYA
Krwia przy obrze-
zaniu dziecku
wylana, nanašita
pierśi łonie.

P. Krolow
stali k
nowego

N A D Z I E N TRZECZ KROLOW. Sponsus Zelotypus.

Ecce Magi ab Oriente venerunt. Matth. 2.

Vz tej Dycezdánska Rubry-
cellá/ ktora nas w przešle
Proczystości zatrudniła nie-
co bylá/ poczyna się zgadzác
z Rubrycellámi Niebieskie-
mi/ S.N. Albowiem dziś pod wie-
szor zákazanie Košcielne/ ślubow zá-
braniáiac/ kónczy się; już ná turo

D nápisano gytam: Hodie in mane a-
periuntur Nuptia: już ákty ślubne/
weselne/ ktore od Niedziéle Adwens-
towey/ áže do tego času zákazane by-
ly/ od dzisieššego dnia godza się.
Jákož y Košciól S według Rubry-
cel Dekretom Niebieskich odpráwi-
wšy już dwoie P. JEZUSOWEGO
wesela/

Brev. Rom

Apoc. 19

Osea 2.

P. Krolowie trzy, pierwszy:
Jaki Krolowa Chrystus:
nowego 2 Narodow

Ezech. 16.

wesela / jedno w dzień Narodzenia /
drugie w dzień Obrzezania tego / dziś
iż trzecie wczesnie zapowiada y o-
wszem wesela odprawuje. Dzisiaj bo-
wiem Breviaryz Rzymski śpiewa. Ho-
die celesti Sponso, juncta est Eccle-
sia. *Dzisiaj Chrystusowi poślubiony jest
Kościół święty.* O tym ci to dzisiaj
śwym weselu / użony Carthagena tlu-
mązy one Apokaliptyczne weselących
się głosy. Gaudeamus, quia vene-
runt Nuptiae Agni. *Weselmy się, bo
nastąpiły Gody Barankowe.* Sponsa
quidem Ecclesia est, Sponsus Agnus
ille, quem Joannes monstraverat
dicens: Ecce Agnus DEI, &c. O
tych poślubinach dobrze przedtem
opowiedziano przez Proroka: Spon-
sabo te mihi in iustitia, & in judi-
cio, & in misericordia, & sponsabo
me tibi in fide; & scies, quia ego
Dominus. *Poślubię cię sobie w sprá-
wiedliwości, w sędzie, y w miłosierdziu;
y mnie samego poślubię tobie w wierze;
a poznasz, że ja Pan.* Przez te zaś
nowa Oblubienice Ekspozytorowie
rozumieją Kościół nowy / to jest zgro-
mądzenie do Wiary Chrystusowej z
Narodow / z ludzi przedtem Bogá
nieznających; ktorých oto pierwiastki
u zlobu Pána JEZUSOWEGO dziś
się prezentują. Ecce Magi ab Ori-
ente venerunt. *Miał wprowadzić
Pán BOG stározałonna Synagoge
dlugo za Oblubienice swoje / ktora
bardzo stroyno nosił / y piekzono cho-
wał: iáko tey to wymawia przez Pro-
roka.* Ale że to Pan BOG jest
Sponsus Zelotypus. *Zarliwym Oblu-
biencem.* gdy mu gęsto przemiesz-
czają się ta Oblubienica / y hárdó mu
się stáwiá / ocoż ja dziś pozyna re-
pudiare, do rozwodu z nią przystępu-
je: a insey nowej Oblubienicy sobie
śukając między Narodami niewierne-
mi / wyprawia po niePostać Niebieską /
to jest nowa Gwiazda / w dalekie Kró-
le; iákoż szczęśliwie: bo się ten posel-
wraca / prowadząc za sobą nowa O-
blubienice Pánu JEZUSOWI / w O-
sobach tych Trzech Królów; ktorzy
badać pierwiastkami nowego Kościoła
Chrystusowego z Narodow / dziś
imieniem jego nieiáko ślub y Akt

weselny z tym Oblubieńcem Nowo-
narodzonym odprawują. Temu ter-
dy ślubnemu Aktowi Kościół S.
y Pompie / Ceremoniom tego przypa-
rzemy się: wprzód y okazy odrzu-
coney od BOGA Synagogi / rozwa-
żymy sobie Święta Zelotypia Oblu-
biencá tego: to jest / iáko y gęmu P.
BOG niektóre Oblubienice sobie
przedtem kocháne odrzuciwszy / rozwód
z nimi wieczny uczyniwszy / innych so-
bie ná ich miejsce dobiera. Ad Ma-
jorem DEI Gloriam.

B Rudności w tym wielkiej
bydź nie może, że P. BOG
gęstość niektórych / lubo
przedtem wielce sobie po-
uśalych y miłych / odrzu-
etiam finaliter od łaski swojej / a ná
ich miejsce z innych podleyśkich / y o-
wszem y grzesznych / nowych sobie do-
biera Oblubienic; bo się to iáśnie po-
kazuje z Litery Pisma S. z słow owego
Miejsa Apokaliptycznego napomi-
nającego pewnego Biskupa. Tene
quod habes, ut nemo accipiat co-
ronam tuam. *Syriaca cytá: Cave
ne quis accipiat coronam tuam.
Przestrzegay tego co masz, aby żaden,
iábo kto insey, nie wziął zaptáty twoiey.*
*Ná ktore słowa táka Paraphrasim daie
Rich. Viñ. lib 1. in Apocalip. p. 2. c. 10.*
Tene quod habes, fidem scilicet & bona
opera, & in eis persevera: ne si non
habueris perseverantiam, alius ac-
cipiat coronam tuam. Cum enim
sit certus electorum suorum nu-
merus, quando alius per culpam
labitur, alius per misericordiam sub-
inducitur; ut in locum unde la-
psi sunt demones, ascendant ho-
mines; & in cultum, quem Judaea
reliquit, Gentilitas introivit. Co-
też Doktorowie Święci exemplifiku-
ją ná Dáwidzie / ktorego ná miejsce od-
rzyconego Króla Saulá / obrał sobie
Pán BOG / y ugruntował tak ná
Królestwie / iákoś finaliter w łasce
swoiey: także ná Mściu S. Apo-
stole / ktory ten Tron Apostolski ośiadł /
z ktorego zdrywał Judaz wypadł. Co
wszystko czyni Pán BOG tak mode-
ruiąc nieśkonżona swoia Prówide-
cya rzeczy / żeby z liczby przeznáczonych

P. BOG Sponsus
zelotypus.

PARS
I.

P. BOG ná miej-
scach, innych
dobiera.

Script.

Apocal. 3.

y jednego

y jednego nie ubyło. Nád czym zdumieli Ambrosius i Anbertus w te słowa mówią: Stupendâ prorsus consideratione intuentes, huic sacramento ac definito numero electorum nec addi quenkumque posse, nec minui: cum Dominus ac Redemptor noster, sic istum propriam coronam, dicit amittere, ut alius eam percipere accedat. Dżmuyemy się (próbowi) nád tą świętą y náznáczoną liczbą wybranych; ktorey ani przydano, ani ujęto byż nie może: ponieważ Pan y Odkupiciel nasz opowiada, że gdy jeden koronę traci, zaraz inny następuje dla otrzymania oney. Przeto Joann. Sylw. pisać ná pomienione miejsce Pisma S. piękne každemu dać nápomnienie / w te słowa: Ex quo magnum documentum datur, ut quilibet multa cautela se habeat, ne beatitudinis corona sibi oblata & nuntiata, ab alijs rapiatur & occupetur. Z czego przestroga się dać, aby każdy z wielką ostrożnością przestrzegał, żeby náznáczoney sobie błogosławieństwa zapłacił, kto inny nie dostał. Drugi punkt przypisy moley / to jest / coby była zá przyczyna rozvodu tego / między duszą, ktora BOG opuścza finaliter, a między P. BOGJEM: tá się dwoiáka znáyduie / iedná ex parte Sponsa, to jest / z strony samey duszy; a tá jest nayprzedniejsza: druga ex parte Sponsi: to jest / z strony Pána BOGA; a tá jest ex consequenti. Z strony samey opuśczoney Oblubienice / jest niešťatek iey; gdy poślubieńszy wierność w zachowaniu przysiężania iego Boskiego / coraz gwałci obietnice swoje; y od niego uciekły / cudzoloży z cártem / rozmaitych dopuścziac się grzechow: a lubo łaskawego náder máie Oblubienca / coraz go przez potuś przeprośi / y przywrocona bywa znówu do łóża / to jest / do łaski iego / przez używanie Sakramentow Świętych / przecieś znówu wytrada się od niego / wraciac się do złego życia. Z strony zá samego Oblubienca / to jest Pána BOGA / przyczyna rozvodu tego / tá się znáyduie / iż Pan BOG jest Sponsus zelotus, zelotypus, jest Oblubieniec

A bardzo żarliwy; z czym sam się protekował przed Moyszem / Ego DEUS zelotes: to jest / że nie rad widzi w sercu Oblubienice swojej wśelkich do tego innego / oprócz niego samego / zákazanych affektow Did. Niss. Dom 14 Pent. mówi: DEUM habemus tam in amando delicatum, ut & Solem, qui nos spectat, zelotypus amuletur. Mamy Pána BOGA tak pieśczonego w miłości, że y samemu Słońcu patrzącemu ná nas, nie dowierza. Obie dwie iedną te przyczyny rozvodu tego / duchownego wzajemnie stosując do siebie / pokázuie się / że pierwsza / ktora jest ex parte Sponsa, z strony samey duszy grzeszney / jest naypryncypálniejsza: bo nigdyby się P. BOG żarliwością nie poruśzył / do opuśczenia łaski swojej duszy / gdyby samá wprzód affektami swymi nie obrociła się do stworzenia: To samo pokázuie się z słow nápomniacych Pávła S. Pacem sequimini cum omnibus & sanctimoniam, sine qua nemo videbit DEUM: contemplantes ne quis desit gratia DEI. Pokoy zachowaycie z každym y świątobliwość; bez ktorey nikt nie oglada BOGA: przestrzegając żeby się kto nie umknął łasce Boskiej. Wraża pilnie Did. Niss. te ośtánie słowa: Ne quis desit gratia DEI, czemu to nie ráżey mówi Apostol / Ne cui desit gratia DEI. Aby komu nie umknęła się łaska Boska. Coby bardziey podobno służyło do łatwiejszego zrozumienia sensu / tey Apostolskiej przestrogi. Ná co tenże odpowiada: Sapientissime monuit attendere, ne quis desit gratia DEI; quia illa neminem destituit, nisi a quo primum deseritur. Itaq; Pauli verba, hunc sensum habent. Curate vos, ut ne gratia DEI desitis: quia illa vobis nunquam deerit. Estote vos fidei, & fidum vobis DEUM certo promittite. Bardzo mądre to nápomnienie, aby kto nie umknął się łasce Bożej: bo tá nikogo nie opuścza, poki od niego opuśczone nie będzie. Słow tedy Pávła S. ten sens jest: Stáraycie się abyście nie opuścziáli łaski Boskiej: bo ná niey wam nigdy nie zjedzie. Bądźcie wy wierni, a zá pewne

obietnie

Exod. 20

P. Bóg nie cierpi w duszy, miłości ku komuś innemu.

P. Bóg nie opuszcza, poki sam człowiek nie opuści.

Hebra. 12.

Dom. Seraph. Petri 4.

a, opuszczenia u od B. Boga, i. S. Bóg prz.

Figur.

obiecuję wam, że wam BÓG dotrzyma wiary. Na tey nauce funduje się owe poospolite Katołickich Doktorow Axioma: Ktorego y S. Conc. Trydent. zaś żywa: DEUS neminem deserit, nisi prius ab homine deseratur. Nikogo Pan BÓG nie opuścza, poki wprzód od niego samego opuśczone nie będzie.

Dla obświadczenia tego / piękna się nam poddaie Figura na Krolowy Vasthi nazwanej / Zonie Asywerá / Krolá Perskiego y Medzkiego: o ktorey czytamy w Księgach Esther, że gdy na publicznym weselnym áccie / ktory wielkim do podziwienienia kosztu / był był Krol Asywerus / dla wszystkich Książat / Senatorow Państwa swoiego / obświadcza od Krolá / żeby była przyšla na ten áct / pyśno roztądzaniem Meis swoiego wzgardziła: Krol naródziny się z siedmiu Senatorow swoich / rozwod z nią dla tey przyczyny uczynił; a insha sobie / to jest Estera pobożna / y pokorna / lubo z niewolniczego / bo z zámowionanego Narodu Żydowskiego / zá Zone obral / y Krolowa uczynił. Po-luit diadema Regni in capite ejus, fecitq; eam regnare in loco Vasthi. Vasthi, według Sylv. Alleg. tłumaczy się bibens, duplicans, stamen, secundum Gloss. znaczy Synagoga / albo Kościół Stárożytny / z teorym náosłatek Pán BÓG rozwod uczynił / y nim wzgardził. Vasthi, est typus plebis Judaicæ, á DEO repudiatæ. słowá są wyłate ex Glossa. Według zaś wzwyż położonego wytłumaczenia słowá tego / Vasthi, bardzo dobrze może figurować duszę każdą grzeszną. Vasthi bibens, Bo też o grzeszniku napisano: Qui bibit, tanquam aquam, iniquitatem. Pije, iako wodę nieprawość. Vasthi duplicans, bo każda grzeszna dusza dwój serce swoje / y dzieli affektá / gdy oprocz BÓGÁ, szuka w stworzeniu ukończeniowania swego / przez zátazana roztok: zgotá / iako cudzołożna Oblubienica / jednym nie kontentuje się Oblubienicem. Oney to słusza słowá Eklezjastyká: Vx duplici corde & labijs, Bieda ludzkiem dwóikiego serca y ust. Vasthi, stamen, przedziona: A grzesznicy także prze-

Esther. i.

Job. 15.

Eccles. 2.

da / robia sobie ná háte / ale bárdzo ládádka y slába: o nich powiedział Prorok: Telas aranæ texuerunt. Ktora ich przecie bárdzo silá kosztuje / bo iako pástka wnetrznosci swoje wy-wlozyć musi, gdy sluzac grzechowi / zbawienie wieczne dusze swojej na to odważá. Ester zaś bárdzo dobrze figuruie Nowy Kościół Chrystusowy / ktory potissimum jest zgromádzony ex Gentibus, z ludzi iakoby niewolniczego stanu; bo pod niewola gáratowska y bálwánom niemych przed-tym zostájących. A z tey przyczyny Estera ona może także figurować każda dusza z niewoli háciánskiej / grzechowej świeżo návrocona do Páná BÓGÁ. Wracam się tedy do Krolowy Vasthi, ile figuruie Kościół Stárożytny. Uczynił BÓG rozwod z Synagoga ona; bo była Vasthi bibens, piła nie tylko tanquam aquam iniquitatem, ná wshelkie grzechy rozpúściwszy się / ale też piła sanguinem, Ktem Prorokow / odwodząc ona od grzechow. Jerusalem, Jerusalem, quæ occidis Prophetas, wymawia się Chrystus. Vasthi duplicans, y ona nie kontentuje się iesdnym BÓGEM / z innemi / diablu w bálwánach sluzac / cudzołożyła. Tu autem fornicata es cum amatoribus multis: mowi do niej Prorok. Vasthi stamen: Przedała też Synagoga dlugo / przeplatając iakoby nie / zá nie / gdy coraz náwracájąc się do Páná BÓGÁ / znówu wracáła się do zlego; y uprzedała sobie ná súlnia / ale ná súlnia hábný wieczny; Ktora się odgrázał Dáwid: Operiantur sicut diplode confusione sua. Dla tego też taka swywołnica / tak nieśláczna / y hárdá / wzgardził Pan BÓG; a insha Estera / to jest / Kościół S zebrány z Narodow / BÓGÁ przedtym nieznájących / obral sobie wiecznemi gásy zá Oblubienica. Co pilnie uważel w dzień Národzenia Páná JEZUSOWEGO S. August. tak bowiem roztáslatąc słowá Dáwidowe: Tanquam Sponsus procedens, &c. mowi: Processit hodie de sacro thalamo, hoc est beatorum Virgineorum viscenum abdito. Processit inde Virginis

Isaia 58

P. Kół czemu Arzu
d. Jechu Synagoga
Starozakony.

Matth. 23.

Jerem. 2.

Isa. 108.

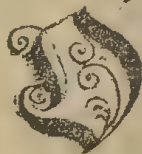
Serm. 54.
de Nativ.
homil. 23.

Filius, Virginis Sponsus: Filius MA-
RIÆ, Sponsus Ecclesiæ. Ad has
tales Nuptias Christi, Pater Sponsi,
primùm invitavit populum Judæ-
orum; sed quia, ut ait Evangelium:
Qui invitati erant, non fuerunt di-
gni: Invitata est postea univer-
sum gentium multitudo. W któ-
rych słowach wyrażił Doktor S. i-
dło y zemu Pan BÓG rozwód ucy-
nił z Stároząkonnym Kościołem/ ná
iego miejsce/ w dżisieyſzych Trzech
Krolách/ obce obierając sobie Naró-
dy. A co się zstało ná ten czas z Sy-
nógoga/ toż in particulati częstokroć
dzisie się z wiela duſi; które gdy dlu-
go y często przeniewierzaia się Pana
BÓG/ nieſtateczne w dobrych pro-
pozytách/ po wielu Spowiedziách
wracaią się do cudzoloſtwa/ to ieſt/
do grzechu; przychoǳi nádoſtatek do
tego/ że takich finaliter BÓG laſka
ſwoia opuſzcza/ a ná ich miejsce upa-
trzymuſzy ſobie iákiego grzeſznika/ y do
pokuty prawdziwey uſpoſobimſzy go/
w cnoſcie y w ſtátku ugruntowamſzy/
z duſia iego iáko z uſtochána Oblu-
bienia/ wiecznie przez laſkę iedno-
czy ſie.

Histor

Mamy ná to wiele przykłaǳów:
dwa z nich oſobliwe. Pierwſzy z Hi-
ſtoryi o 40. Mezennikách/ za Tyrán-
ſtwa Licyniufa: tych gdy zimie ob-
nazonych do iednego iezióra lodowa-
tego nágnano/ aby ſe mrozem
umorzono/ ieden z Pogánſkich żoł-
nierzow w nocy ná wárćie badacy/
widzac/ że 39. Koron z pálmami zſta-
powáło z Niebá; y domyſláiác ſie/
że one Korony Mezennikom támi-
tym náleżały/ dżiwowác ſie pozai/ że
o 40. Mezennikách wieǳac/ dla ie-
dnego Korony nie mogli ſie dorácho-
wác: gdy w tych myſlách zoſtaie/ aż
ieden z Mezennikow/ ſprzykrzymſzy
ſobie w oney Mece/ przybiega/ y zá-
pieráiác ſie Wiáry S. proſi ſie do cie-
pley láznie/ która umyſlnie ná to
gotowa była/ gdyby był kto chciał
z onych Mezennikow odſtąpić Wiá-
ry. W tym doſkónia ſkuteczna láſka
Boſka ſercá onego żołnierzá/ że po-
gál prágnąc ſtráconey od cámtęgo
nieſtátka Korony: wiec záraz zrzuci-

A wſzy z álebie páty/ wyznáiác Chryſtu-
ſa/ poſeǳi do onego iezióra/ y między
innymi Mezennikami miejsce ono zá-
ſtąpił/ y Korone Mezennika/ która
támtę nieſtatek utráił/ otrzymał.
Maſ y druga do náſey mátery/ bá-
dzo ſłuſzaca Hiſtorya/ z Symoná Me-
taphraſtá/ o S. Nicephorze/ iáko o-
trzymał Korone Mezennika/ ná miej-
ſcu Sáprycyufa Káplána/ który wie-
le máł wytrzymawſzy/ gdy urády/
pokornie kiſkátł iúž y ná plácu Me-
zennikim/ przepraſáiácemu Nicefo-
rowi odpuſcić niechciał/ przed ſanym
B áćieciem Wiáry ſie záprzał/ y uról-
niony był; á támtę dobrowolnie wy-
znáiác Chryſtuſa áćisty zoſtał.

Baczymſzy iúž/ iáko Spon-
sus Zelotypus Pan BÓG/
y zemu z cudzoloſna Sy-
nógoga rozwód uczynił; co
ſwoim ſpoſobem wyſyſtu-

ie ſie y teraz ná niektórych nieſtate-
cznych duſách; iúž ſie przypátrzymy
Nowey Oblubienicy/ z którą ná miej-
ſce támtę odrzuconey/ dnia dżisiey-
ſzego odpráwuia ſie ſlubne zmowiny:
to ieſt Koſciółowi Nowemu Chryſtu-
ſowemu/ w Ojbie tych Świſtych Krol-
ow/ którzy náypierwſi z Narodow
w Chryſtuſa uwierzyli/ do tego aktu
ſtawiaćacemu. Jákož/ gdy Ceremo-
nie aktu tego uwaſam/ wiǳe że ta
Oblubienica nowa/ wieǳac iáko O-
blubieniec ten bárdzo zelotypus/ wiel-
ce dogodnie do geniusu iego/ w tych
Trzech Meſách prezentuie ſie. Co
naprzód obſerwuię pożyſzawſzy ná
twarz y ná oczy iey. Valer. Max. pi-
ſe/ że zá czasow iego/ Oblubienice
do aktu/ zwaſzga ſlubnego idace/
powinny były mieć zákręta twarz y
oczy/ ſubtelna iáka zaponá: o czym
Claud. Et vultibus addunt. Flam-
mea, ſollicitum pravalitura pudo-
rem. która ceremonia zachowála Re-
beká/ máiac ſie pierwſzy raz prezén-
towác Oblubienicowi ſwojemu: Tol-
lens eiſo pallium, operuit ſe. Ztaǳ
(iáko notuie S. Ambr.) Nuptiæ di-
ta, quod pudoris gratiá, puella ſe
obnuberent. A to wſzytko czyniły/
aby tym ſnádniej upodobác ſie były
mogły Oblubienicom ſwoim wſtyǳli-

Skarga
Pit. Ss.
29. Febr.

krzydy nie-
puscie, korm-
czentę traci, krom
inny otrzy-
mune.

PARS
II.

zenniku me.
cznego koron
y niewieray
otczyſt.

Lib. 6. 4. 3.
Oblubienica do ſlubu
z zakrytych
czita twarz.

Genes. 24.

wością

Wiana, zastoma na
oczy, rozumne.

Script

1. Cor. 13.

Hebra. 11.

J. Bogu nie podobna
być taki, co zbyt
szpema w arty:
kulaach Wiary S.

wością ona; y tym wpelka okazywa
do zelotypii oddalić. Z podobną wi-
dze Ceremonia Nowa Oblubienica
Kościoł S. w Osobach tych Mężow/
prezentuje się dziś Oblubienicowi swo-
mu Panu JEZUSOWI: bo takoby z
zaślubionemi oczami. Ozy duchow-
wne/ jest rozum dusze; ktore ozy ra-
dyby wszystko widziały/ przeniknęły/
zrozumiały. Omnis homo natura-
liter scire desiderat. Zastona tych
bystrych oczu jest Fides, Wiara. Quid
est Fides? est credere ea, quae non
vides. Przez zarzucona subtelna bła-
welnice/ widzisz coś/ ale nie wszystko/
y niedoskonałe: tak y przez Wiare/
wie głowiek y mocno trzyma/ że to
prawda/ co B O G y Kościół tego
wierdzi; ale nie widzi wszystkiego/
to jest/ nie poymnie tak to być mo-
że: widzi/ takoby nie widział. Przy-
znaje to S. Paweł gdy mówi: Vide-
mus nunc per speculum, & in eni-
gmate. O czym y August. 1. Ep. 222.
Habet Fides oculos suos, quibus
quodammodo videt verum esse,
quod non videt, Et quibus certifi-
simè videt, nondum videt, quod
credit. Ta jest nappierwsza powin-
ność/ ktorey wyciąga Oblubienic
nasz Pan B O G/ nie tylko po Ko-
ściele swoim/ ale y w szczególności
po każdym prawowiercym/ aby ta za-
pona Wiary S. ozy swoje zaślubione
miał: to jest/ aby rozum swoy w tru-
dnościach z strony Tajemnic Wiary/
poddawał pokornie pod naukę Wi-
ary/ ktora podaje Kościół S. Tak
bowiem o tym napisał Paweł S. Cre-
dere oportet, accedentem ad DE-
UM: takoby chciał rzec: Pierwszy to
krok do B O G A/ wierzyć wszystko/ co
B O G przez Kościół swoy do wie-
rzenia podaje. Pan B O G/ jest to
Sponsus zelotypus: przeto/ taka O-
blubienica/ nie podobna mu się/ y za-
podeyżżana ona ma/ ktora to z pod
tego velum podgląda/ to jest/ zbyt-
cznie chce przeniknąć Tajemnice Wi-
ary S. wszystko się pyta/ czemu to tak
kaza wierzyć/ wszystko rąda dysputu-
je o Wierze: y taka Oblubienica/ mi-
dzy innemi/ była Synagoga żydo-
wska: ta bowiem/ że pojąć nie mogła

A owego Proroctwa o Messyasu/ że się
miał z Panny narodzić. Ecce Virgo
conciptet, & pariet Filium. niechcia-
ła przyjąć Chrystusa; y przeto odrzu-
cona jest od B O G A: ktorey że na-
śladowa w tym Zbory Zereteykie/ dla
tego do tegoż repudium należa; ani
prawdziwa Oblubienica Chrystusa/
ma/ to jest/ Kościołem tego/ nie są.
A tak to zastona Wiary przysłonię-
ozy mając Kościół Chrystusow pra-
wodziwy/ w Osobie tych Trzech Kro-
low/ dziś prezentuje się Oblubienic-
wi Panu JEZUSOWI; gdy tak za-
cni B Krolowie ubogiemu Dzieciątku/ tak
madrzy/ niemowlęciu/ oddają niski
pokłon/ B O G J E M prawdziwym
onego wyznając: Ktoremu ich akto-
wi Wiary/ wydziwić się nie mogą/
y onego wychwalić/ Doktorowie Ss.
Bernard S. także do nich czyni Apo-
strophe, Serm. 2. de Epiph. Quid agi-
tis o Sancti Reges! Ergo nē DEUS
iste? DEUS certè in Templo San-
cto suo, DEUS in Caelo sedes ejus,
& vos eum queritis in vili stabulo,
in Matris gremio? Coż to czynicie
Święci Krolowie? Izaliż to ten BO-
G I E M? B O G zaśle w Kościele Świętym
swoim. B O G w Niebie mieszkając iego.
a wy go w stajni bydłowej szukacie, y na
ręku Młeki. S. Thom. Villan. Agno-
scite fratres horum Sapientum no-
tissimam fidem: nunquam enim
tām ardentè, tām fervidè adorare
cuperent Regem Judæorum, nisi
ipsum etiam crederent Regem An-
gelorum, Uważajcie Bracia, tych Mę-
żow oczywista Wiare: bo nigdy tak go-
raco, tak chętnie, nie pragnęliby byli
oddać pokłon Krolowi Żydowskiemu,
D gdyby byli nie wierzyli, iż tenże był Kro-
lem Aniołow. S. Laur. Justin. DE-
UM adoravere in homine, sapien-
tiam in carne, atq; in imbecillita-
te infantis, Dominum Majestatis.
Pokłon oddali B O G U w człowieku, ma-
drości w cieles, y w niemowlęciu, Pannu
Młeksztu. Co wszystko pilnie uwa-
żając Author imperf. z podziwieniem
zawołał w te słowa: O mira Fides
insipientes facti sunt, ut fierent sa-
pientes. O Fides Magorum! non
contradixerunt Angelo admonenti

isaie

Wiana trzech Krolow
w czym oznaczają.

O cudowna Wiaro! prostakami śali się, aby mogli być mądrzy. O Wiaro tych Krolow! gdy słowom Anielskim nie przeciwili się. Wz się Katołitu/ z tych pierwiastek Kościół Chrystusowego; iako czy bystre rozumu twego / zbyt durne w Tęmnicach Wiary S. pokornie one poddać pod naukę Kościół S. pod zastona Wiary trzymać ma; nie bądź tak śmiałym / nie uchylaj tej zastony / w nie potrzebne wdając się dyskursy / albo li myśli o tym: dosyć ci niech będzie / przez te zastony wiedzieć drogi / abyś nie upadł; to jest / dosyć mię na światle Wiary / która cię naucza / że Bóg / który to obdarzył Kościółowi swemu / oświecać cię nie może: y do tego niekonczenie mocen jest na użyżenie wszystkiego / o czym twierdzi. Niech cię o to napomina takiemi słowy Euseb. Emiff. Sit pro luce rationis Omnipotentia Conditoris: non causeris, si non subiaceat tui tuo, ordinationum coelestium magnitudo. Exceedit Divini Opificis dignitas, humanæ mentis angustias. Światłem rozumu twego, niech będzie Wszechmocność Stworcy: nie narzekaj że zmysłom swoim nie podlega dekretom Niebieskich niedostępność. Przewyższa spraw Boskich godność. Szczęśliwość rozumu ludzkiego. Otoż cię napomina S. Ludwik Krol Francuski przysłaniem swoim: Temu / gdy dano znać że w Kościele jednym w Paryżu: cud się zstąpił / iż hostya poświęcona odmienila się była widomie w Dzieciatko / y radzono mu / aby był pośled oglądając takie cudo: odpowiedział: Niech ten tam widzieć to idzie / kto nie do wierza: ia zaś codziennie okiem Wiary mojej widzę tam Chrystusa.

Pomstora, uważam sobie stroy / w którym Oblubieniec Kościół S. w Osobie tych Krolow / prezentuje się do dzisiejszego aktu Oblubienicowi / Dánu JEZUOWI: ten widzę bardzo wyśmienity y bogaty; to jest / uczynił dobre / śmiertne propozycje / y akty cnot rozmadłych: w które iako w drogę kłeynoty przybrali się ci S. trzej Krolowie na ten akt: Czego piktura się podaje Figura / na Oblubienicy

A Salomonowey / w drogę bardzo kłeynoty przybraney / od ja nego Oblubieniec swego: bo tak do niego mówi: cego słysz: Murenulas aureas faciemus tibi, vermicularas argento Zausznice złote zrobimy dla ciebie, nabijane srebrem. Miodopłynny Doktor Bernard S. Serm. 41. in Cantico. naucza / że te zausznice Oblubienicy / wyrażają uczynki dobre / albo Wiare złączoną z uczynkami dobrymi: cego przyczyna dając / tak mówi: Atq; hoc propterea sic opinor, quia fides ex auditu: & quam diu per fidem ambulatur, & non per speciem, danda opera potius instruendo auditui, quam visui exercendo: frustra namque intenditur oculus, qui non sit fide mundatus: quia ergo fides ex auditu, & ex illa, visus purgatio est, merito illis ornandis auribus intendebatur. W tych słowach

Doktor S. Wides S. który przez słuchanie uchu nabývámy / przyrównywa do uchu / uczynki zaś zbawienne przy dobrej wierze / do zausznice zdo biących uchy. Do czego piktury się też upatrzyl Figura S. Cyrillus w onych kłeynotach / w które ustrój był Eliezer Rebeł / przyšla Oblubienice Pána swego: o czym sam tenże tak czyni relacya: Suspendi itaq; in aures ad ornandam faciem ejus, & armillas posui in manibus ejus. Zawięzłem zausznice dla ozdoby twarzy jego, y włożyłem maniele na ręce jego. Już wiemy z dyskursu Bernarda S. iako proporcya maia / y czemu / uchy do aktów Wiary S. to jest / iż fides ex auditu: która też proporcya kwadruple do tegoż / od samych zausznice na uszach zawięzonych. Armilla zaś to jest / maniele na rękach / wyrażają uczynki dobre. Ob manuum etiam opera celebrem fecerunt; hoc enim armilla quæ manibus impositæ fuerunt sanè declarant. Słowá są S. Cyrilla. Rebeł według Clem. Alex. Figura jest / y była Kościół S. który w ogach Oblubieniec swego Chrystusa w Osobach Trzech Krolow prezentuje się w podobnymże stroju / y kłeynotach / nie tylko cum in auri bus, ale ordz cum armillis: gdy S.

Cantic. 1.

Vizantia dusze, jest
nima, a zausznice
uczynki dobre.

Genes. 24

in Genes

Figur.

Trzej

Wiary artystach
był cenna, ciekawość
do Współzawod
nie.

Manfi de
Fide d. 15.

dwie S. czemu
echerat nadzie
stys w dziełach
nie mu emoney.

zynkei dobre, sta
godony.

Ally
St. tre
Witaj
mym
heroi

Trzej
co obac
oney g

Trzej
długo
do be
zakim

Trzey Krolowie/ nie tylko żywey wi-
 ry akty (takosmy to już wyżej wi-
 dzieli) ofiarują Pánu JEZUSOWI/
 ale też przy żywey Wierze/ zdoby-
 wają się na rozmaitych cnot hero-
 czne akty. Naprzód/ uważam w nich
 wielką pilność w dowiadowaniu się
 o prawdziwym Krolu y BOGU
 swoim; ktora nie tylko w tym po-
 kazali/ gdy się pytali śmieie po Jero-
 solimie o niego: Ubi est, qui natus
 est Rex Judaeorum? ale dobrze przede-
 tym mając prześrogi od Przodków
 swoich/ albo iako rozumie S Chry-
 zostom/ od Será Syná Adamowego/
 albo od Báalámá Protoka/ o poprze-
 dzającej Gwiazdzie Narodzenie Chry-
 stusowe/ dla tego co rok na pewney gorze/
 ktora zwano Mons Victoralis. przez
 trzy dni czuic/ y ofiary BOGU cze-
 niac/ wygladali požadanej gwiazdy:
 ktora się im też w dzień sam Naro-
 dzenia Pána JEZUSOWEGO pokazała;
 a przy niej śligna Pánientá pi-
 śta iaca Dziecis/ Rzecz nad głowa má-
 lace. Drugi akt w nich uważam wiel-
 kiey cierpliwości/ w onych niewz-
 dach podrożnych: bo iezeli (iako nie-
 ktorzy rozumieja) wieciey niż dwie le-
 cie/ dobrze przedtym amizowani z Ale-
 bá/ w tey drodze byli/ albioli iá też
 we dniach trzynastu (o czym pospo-
 litá jest opinia) odprawili: iedną-
 kó z wielkim niewzajem ludzi deli-
 kackich to bydy musiało/ pierwsze dla
 długości/ drugie dla potrzebności: gdyż
 ná bárdzo lotnych Dromádaryusách/
 ktore ná ieden dzień tyle mil ubiegá-
 ja/ wiele może ubiedz przez trzy dni
 naylotniejszy koni/ droge te odprawili:
 według onego co nápisano: Droma-
 darij, Madian, & Ephá. Trzeci akt
 uważam/ męstwá wielkiego/ prze-
 wó wśelkim trudnościom/ y przesko-
 dom/ ktore ich od tey drogi y oddania
 poklonu Pánu JEZUSOWI/ odwodzi-
 ly. Co pięknie opisał S. Thom. Villan.
 Non eos ardua Regnorum negotia,
 non domestica cura, non dispo-
 nendarum rerum multitudo deti-
 nuit, non diu de itinere consulunt,
 non in longum protrahunt, non
 expensas & victualia parant, sed viso
 sydere omiſſis omnibus, iter arri-

A piunt, viamq; cum omni celeritate
 percurrunt, & znouu: Furit Ty-
 rannus, turbatur Sacerdos, exan-
 descit vulgus, praesentemq; omnia
 intentant mortem, sydus abscondi-
 tur, puer natus ignoratur, populus
 qui gratulari debuerat, de tanto
 Nuntio perturbatur: & perstant in
 negotio fortes, constantèr capra-
 sedantes. Czwartý akt w tych Ss.
 Mojách upátruje Josph. Mansius, po-
 gárdy siebie samych dla BOGA:
 Wielka to háńbá y stomotna nieśla-
 wá między Monarchami/ párolu/
 słowa ieden drugiemu nie dotrzymá-
 dali byli ci Krolowie Herodowi slo-
 wo/ że dowiedziawszy się o Dzieci-
 tku/ dádzá mu znáć o nim/ wracając
 się/ ale gdy rozkaz Boski nádhedl/ aby
 się nie wracáli do Herodá/ dotrzy-
 máć nie mogli párolu danego/ potá-
 temnie y ciého inná droga z Pánstwa
 iego wyiecháli; a játym ná zla res-
 putácii u Herodá dla BOGA swo-
 iego odważyli się. Te tedy akty cnot/
 przy Wierze S. Trzech Krolow Ss.
 stoia zá drogic kleynoty/ w ktorych
 Nowa Oblubienicá Kościol S. pre-
 zentuie się dziś Oblubienicowi swemu/
 Nowonarodzonemu Pánu JEZUSOWI.

Trzecia Ceremonia uważmy sobie:
 Jest to starodawny zwyczaj że Oblu-
 bienice ná weselu swoim/ zwykly nie
 tylko Oblubienicowi/ ale y przyto-
 mny/ ochoté y weselosc swoje rozma-
 itemi sposobami pokazowác. & owšem
 Athenaus l. 4. c. 12. piše/ że u Fran-
 cuzow/ znák to byl kontráktu Mal-
 żeńskiego/ gdy Oblubienicá rostruchan
 pelny podala komu. Widoma to jest
 z samey Ewángeliżney Historii/ że
 táż Oblubienicá/ to jest Kościol S. a
 rágey imieniem izy/ ciż sami Swięci
 Mojowie/ dosyc cynia tey zwykley
 Ceremonii: gdy dziś tak hoynie y
 szodro skarbami swotemi szfula.
 Apertis thesauris suis obtrulerunt
 munera. Ktora szodrobliwosc nie
 tylko ku Chrystusowi świadczyli ná-
 ten gds/ ale też y ku infym; náwet
 y do tego gds/ świadczyé oney/ o
 jobliwie nabożnym do siebie/ nie prze-
 stáiz. Piękny ná to mamy przyklad

Trzech Ss. Krolow
 wielka odwaga.

Trzech Ss. Krolow
 pokon y porażenie.

Histor

Matzen którego se-
 braku znak, gdy
 Oblubienicá do niego
 pila.

Alcy f. l. l. l. l.
 Trzey Krolowie
 witać Pána
 wyprowadzi akty
 heroiczne cnoty.

Trzey Ss. Krolowie
 co obaczyli w
 oney gwiazdzie.

Trzey Krolowie jak
 długo sie chali
 do Herodem: y
 takim niewzajem

Psalms.

in Epiph.

num. 2184

cy S. Krolowie, nabo-
stwo ku sobie, nie-
nym zapuszczają
im y iako?

cy S. Krolowie, Pa-
mnie 19 przelutko
kieru chorobie.

in Spec. Exempla. ná tednym Krolu A Dunikim/wielkie nabożeństwo ku tym Swietym Krolom mǎiacym: ktory náwiedzimy w Kolnie Ciála tych Swietych, y trzy złote korony onym ofiarowawşy/ gdy wracał do domu/ pokazáli mu się we śnie ci, Święci Krolowie/ dzikuiac mu/ y chwalać one tego nabożeństwo ku sobie; gǎdzie mu też ofiarowáli trzy złote rostru- chany/ ze trzema lástkami/ do zbá- wienia temu potrzebnemi/ uprosione- mi u Pána BŎGA/ przez modlitwy swote: ktore naczynia oeknawşy się/ znaleźli ná idwie. Do tego służy/ co piše P. Nadasi 6. Ianuarij, że ktokol- wiek cierpiący wielką chorobe/ na- bożnie tych Swietych przyczyny wzy- wa/ uwolnion od niego zostáć.

Przypárczywşy się tedy tym no- wym Kościółá Chrystusowego w O- jobie Trzech Krolow odprawionym posłubinom/ y Ceremoniom ich/ po- nieważ y my iáko gástki Kościółá S. należemy do tego áktu: Gaudeamus quia Nuptiae Agni venerunt. Cie- śmy się y oraz dzikuiemy Pánu BŎ- GŎ/ że nas przypáścić raczył do tych posłubin/ przez powołanie do pra- wdziwey Wiáry S. á oraz posłubiny te/ utwierdzaymy dzis nowym żywey Wiáry áktem/ przybieráć duşe náše przy dobrej Wierze w pobożne do- brych uczynkow propolita, zá pomoca y przyczyna Swietych Trzech Krolow do BŎGA/ láská tego wspomózeni. Ktoremu góść y chwala niech bę- dzie ná wieki/ A M E N.

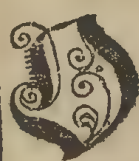
Epilo-
gus.

Smierc
boleśna
1. 12. 17

1. 12. 17
wielki
2. 12. 17

P A S S Y A N A W I E L K I P I Á T E K. Sponsus Dolorosus.

Egredimini, & videte filia Sion, Regem Salomonem in diademate,
quo coronavit eum Mater sua, in die desponsationis illius,
& in die latitiae cordis sui. Cantic. 3.

Bawiam się nieco/ áby kto z zápowiedzianey Themy/ w ktorey wzmianka się czy- ni o wspaniałym álubnym Krolá Salomóná ábiecie/ nie rozumiał o mnie/ że przy smutnym dniu Wielkopiátkowym/ o iákim zá- myślałam mówić wesela radosnym. S. N. Nie byłoby to záiste do rze- czy/ odwracać oczy Audytorow od Krucyfíxá/ á obracać one ná iáka we- selna pomps: y ia wprowadzić nie my- śle o tym: bo pámiestam dobrze iáko Páwel S. zápowiedzawşy rozpámi- tywanie Mólí Pána JEZŎswowey. Recogitate eum, qui talem iustinu- it á peccatoribus adversus temeti- plum contradictionem: w tymże Rozdziale podgás rozpámietywania tey Tájemnice/ zákazal y wesoley po

Hebr. 11.

sobie pokazowác twarz. Omnis quippe disciplina in presenti vi- detur non esse gaudij, sed moeroris. S. tym iednak wşytekim/ w pomienio- nym tércie Písmá S. upátrzyłem we- sele Wielkopiátkowe/ weśele bolesne; ktore Oblubieniec bolesny/ z Oblubie- nica także bolesna dzis odprawula. Zgodnie wşyscy Tlumácz twierdzą/ że ten Oblubieniec ktoremu przypá- rować się kazano Cerkom Syónskimi/ znázyl Salomóná Niebieskiego/ Sy- ná Bożego; zá málo miał ten Sá- lomón/ że dla zbáwienia ludzkiego zstáł się Sponsus Amorum, Oblubie- nem misofnym, gdy się per unionem hypostaticam, zjednoczył iáko z O- blubienicą/ z podla náša nátura/ y národził się głowiekiem ná áwiát; chcąc co więcej dla głowieká uczynić

y umorzonego

prz. Naco
1. 12. 17
boleśny
Oblubieniec.

vide Conc.
pro Nativ
D.N. I.G.

Wielki
piątek,
1. 12. 17

Smierć krzyżowa,
boleśna Oblubienica
J. Jezusa.

Psal. 39.

P. Jezus affek-
t wielki do smierci,
z tego się pokazał.

de Pass. 4
capite 5,

Wielkopiątkowy
dzień, dzień despo-
nacji: iako?

y umorzonego przez grzech / Młoda A
swoja odrodzić / ożywić / sposobney so-
bie do tego dobierając Oblubienicę
nowa sobie upatrzył y upodobał; to
test / bolesna / okrutna / krzyżowa śmierć /
z której dziś w kontrakty nieśko-
Malżeńskie wtroczył. Jakoż zdawał
się / bo zaraz od punktu pierwsze-
go życia swego / miał tu tej Oblu-
bienicy ścierowane affekta swoje; wes-
ług tego / co w Objawie tego powie-
dzał Dawid: In capite libri scri-
ptum est de me: ut facerem volun-
tatem tuam. Jakiż zaś wielki af-
fekt miał Pan JEZUS do krzyżowej
śmierci; z flow to tego pokazało się
na ostatniej wieżerzy: Desiderio.
desideravi hoc Pascha. Z upragnie-
niem, pragnąłem tego dnia, &c. Ale
mniey y z flow onych do Judasza w
których wielkie utęsknienie swoje wy-
raził / że Młoda tego w odwołaniu stała.
Quod facis, fac citius. Ale osobliwie
wydał się z temi affektami swemi / gdy
iako by na weselny akt wychodząc z
wieżernika do Ogroyca / czego nigdy
nie czynił / śpiewał sobie z Wzniciami /
idąc po drodze. Et hymno dicto, exie-
runt in montem Oliveti. Co uważ-
ając Adr: Lyreus, śmie to twierdzić /
że żaden Oblubieniec tak się nie kochał
w Oblubienicy / iako Pan JEZUS
w tej swojej Oblubienicy krzyżowej /
w bolesnej śmierci. Nullum certe
crediderim Sponsum, tam magno
tamq; mirifico amore, suavissimam
Sponsam dilexisse; quantā hic in-
ductione animi sui, ad amandam
Crucem, trahi se impelliq; passus
est; quamvis ab ea non aliud ex-
pectaret dotis patrimonium, quam
mortem. A przetoż Michael Gisle-
rus, z wielu innych Doktorów nądują /
że pomienione Króla Sólomona po-
ślubiny / Figura były Młodej Panny
JEZUSOWEY; a ztym Dzień Wiel-
kopiątkowy / dzień to był despona-
tionis, w który z pożądaniem sobie /
lubo niepożegnana Oblubienica / z boles-
ną śmiercią krzyżową / Sponsus do-
lorum, Chrystus JEZUS / odprę-
ził akt ślubny / wesele bolesne Wiel-
kopiątkowe. A niech tego młot nie
uważa / że ten dzień desponsationis,

zowie się tamże / dies laticie cordis:
bo z tego samego / że o samym wne-
trzym wspominać wesele (iako po-
mieniony uważa Commentator) do-
myślając się trzeba / że lubo Pannę JE-
ZUSOWĄ dzień śmierci / był to dies
laticie: ale tylko in superiori por-
tione animae, to test / że rozum y wola
tego / contenta była y uweselona z onej
dnia: iako to przyznaje Paweł S.
Proposito sibi gaudio, sustinuit
Crucem. Iednak quoad inferiorem
portionem animae, & quoad cor-
pus, był mu ten dzień dies tristitiae
& dolorum; bo na wnetrznych po-
tencyach strapiiony był nieznośnym
smutkiem / na ciele zaś tysiącami o-
krutnych ran; z której okolizności /
tenże Commentator alludując do flow
Sefory Żony Morzechowej / nazywa
cierpiącego dziś Panną JEZUSĄ
Sponsam Sanguinum: a ia go na-
zwa Sponsam dolorum; albo dolo-
ris mortis. Wier pod podobień-
stwem bolesnego wesele / bolesnego
Oblubienica z Oblubienicą bolesną /
śmiercią krzyżową / Tęciennicą Młodej
Panny JEZUSOWEY reprezentować
dziś chce. Na które smutne wesele
zapraszam słowami pomienionemi:
Egredimini filiae Sion &c. wzytych
Cerek Synskich / to test / duś nabo-
żnych. A ponieważ na tych smu-
tnych Godach / naysprawia y owżem
Gospodynia test / smutna, bolesna
Młoda Panna JEZUSOWA / Prezen-
tująca MARRA / prośmy iey o przy-
czynę do Oblubienicy bolesnego Panny
JEZUSOWEY / aby nas iako niedźnych
odartusow / nie młaciących Veste-
Nuptialem, od tych God oddalić nie
kazano; Bolesna Młoda / Nays-
Panna MARRA / przyznając się
kiedyś na Godach Malżeńskich / Vi-
num non habent: które wino we-
ług Bernarda S. znaczyło / Vinum,
gratiam devotionis; Vżyn nam
podobna laska / na tym Wielkopią-
tkowym Bolesnego Oblubienicy Sy-
na twego wesele / spraw przyznaj
twoja / żeby na jercą nage zstąpiła
Rutezna laska Boża / usposobiacca
rozum y wola duś naszych / do nabo-
żnego rozważania sobie Młodej Pa-
ny JE.

P. Jezus wesele
przy młocie: iako?

Hebr. 12.

Exodi 4.

P. Jezus przy młocie
młoty, Sponsus Lan-
guinum, Sponsus
dolorum: mortis
dolorosa.

na JESUSOMEX: co zaczynam A
Ad M. D. Gloriam.

Paranymphus & antenuptiales Ceremoniæ.

Iudas, Cæna, Sudor, & Agonia.

SWygay to starodawny nie-
sie/ że przed kontraktami
Młżeńskimi/ obie strony/
wprzód się z sobą przez Dziel-
wośladow porozumiewaia;

y niektóre inżę przed zrekominami
zachowawne bywają ceremonie: teo-
rem y przy dalsieyszym ślubnym akcie
Bolesnego Oblubienica Pána JESU-
SA/ z bolesna iego Oblubienicą/
z Krzyżową śmiercią/ przypatrzeć się
możemy. Naprzód co się tyżę Dziel-
woślada/ ktory między pomienionemi
Oblubienicami takowe korrespondens-
cie nappierwszy pozal/ tego wy-
daie S. Łukasz/ gdy pisac Historiã
Młeti Pána JESUSOWEY/ od kontrak-
tów Judašowskich z Książkami Ży-
dowskiemi/ one poczyna: Intravit
autem Satanas in Judam, qui co-
gnominatur Iscariotes, unum de
duodecim, & abiit, & locutus est
cum principibus Sacerdotum &
Magistratibus, quemadmodum il-
lum traderet eis. Przetoż *Adr. Ly-*

citat:

reus: zowie Judašã bãrdzo sprãwnym
Dziwośladem śmierci Krzyżowej:
gdy tak o przychodzącym do Ogro-
cã mowi: Adventare (Christus) au-
dit cohortem, prãesse militi Judam
Iscariotem, optimum nupturientis
Crucis paranymphum. Jãkoż po-
szczęściły się Judašowi/ lubo z nie-
szczęciem iego/ te Dziwośladowy;
gdy do pierwszego razu/ y to za ma-
la bãrdzo cene/ bo iãko rãchuia nie-
ktorzy/ nã trzy tyłto czerwone złote/
wychodziłã onã summa 30. srebni-
ków/ zãtãrgował/ zãmowił śmierć
dla Pána JESUSA: y to ięszce go-
tow się był czym mnieyszym kontens-
towãc zã takã usługe. Quid vultis
mihi dare, & ego vobis eum tra-
dam. A tuć iuż zãraz przy tym pier-
wszym akcie/ albo wstãpie do Młeti
swoiey/ pokazal się Pan JESUS
Sponsus dolorum, Oblubienicem Bole-

nym; dobrze bowiem duszy iego świa-
tey/ iãśnie wšytko widzacey w B. D.
GV/ wiadomo bylo/ że iuż Dziwo-
ślãb ten przekłãty Judaš/ zãtãrgyl/ y
zãtãrgował śmierć dla niego; a zã
tym serce iego świate ciãstki dwoiãki
bol/ albo zãłosć odniosło: naprzód
ex parte sui: uwazãiac że niekoni-
goney wagi Osoba iego/ nã rãt licha-
tãr y targ lãdãitãki Judašowski przy-
stã; bo tym samym (iãko S. Hieron.
mowi) gdy Judaš nã wola tãrgu-
iãcych/ tãrã puścił/ mniey sobie wa-
zyl Pána JESUSA/ niżeli nãypo-

Bdleyšego niewolnikã; gdyż y tego prze-
dãiac/ ludzie się o niego tãrguia. Non
postulat certam summam, sed quasi
vile tradens mancipium, in potesta-
te eimentium posuit, S. Hieron. Dru-
gi zãl opãnowal serce JESUSOWE/
ex parte Judæ. bo iãko notnie *Man-*
cin de Passion. wielce to zãłosno bylo
Pãnu JESUSOWI/ y ten zãl trwal
w sercu iego/ aź do samego skonãcia/
że zãraz nã pierwszym wstãpie poty-
głi z kãtãnem o zbãwienie ludzkie/
z dwunãstu Generalow Moysã iego
to iest Apostolow/ ieden tak mizernie
polegl/ y nieprzyacielowi dušã się
iego dostãłã nã wielk.

Po zãtãrtych przez tego niešczę-
šliwego Dziwoślada Judašã trãkta-
tãch/ nãdziejã wšãwšy Oblubieniec
bolešny/ że go nie minie zãmowiona
przez niego śmierć/ sam się prãtko
zãkzãtnãl/ y uczynil prãparamenta-
inne antenuptialia. Pošpolicie do
ślubnego aktu/ gotuiać się ludzie/ do-
klãdãia się w tym Rodzicow swoich/
pobožnieysich/ biorã od nich błogostã
wienistwo; znowu iednãiac sobie af-
fektã przyaciol/ sprãwuiã kłãcye/
trãktamentã/ przy ktorych kłãcã o-
kãzyi do poznãnia się z przyšlã Oblu-
bienicã swoiã; politycznieysich gotuiać
się do solemnego aktu/ delitãcnych u-
zywãia lãžien. Podobneš y nãš Oblu-
bieniec Bolesny zachowal Antenupti-
alia, gotuiać się do aktu ślubnego z
śmierciã. Czego podãie mi się nie-

Dzgoršã Figurã w Diãmie S nã onych
Godãch Młżeńskich Sãmsõnã/ w
Miešcie Thamnata; tam bowiem
upodobawšy sobie iednã z Filistyn-

skich

P. JESUSOWI
ze licha otaczany.

in cap. 20.
Matth.

l. 3 d. 2 p. 1.

JESUSOWI
boleie, z 2 gub
Judaša.

JESUSOWI
gotuie do slubu
z smierciã.

Judic. 14.

Figur.

Dziwośladowy
Sod bolesnych P.
JESUSOWYCH.

idasz, dziwośladowy
śmierci. Luca 22

Judas.

Judašowski
Srebrnikow 30.
Summa, nã trzy
czerwone złote nie
wychodziłã.

Rich Corek/ y stárájac się o nie/ zachował y on po części ceremonias antenuptiales: bo náprzód prosił o pozwolenie Oycá y Mátki; Hanc quæso accipiat mihi Uxorem; á gdy w drodze byli wracając z telowin Syná swego/ sprawił im niepospolita kolacya/ plaštem ie miodu ugostowawszy/ ktorzy w pášcece Lwa/ od siebie przedtym zabitego/ znalazł. Veniensq; ad Patrem suum & Matrem; dedit eis partem, qui & ipsi comederunt. Miał też dobra w tej drodze láznia/ gdy z onym Lwem pášując się/ dobrze się zapocicé musiał/ á przynamniej ubroczyć krawia tego/ gdyż go ná skutek rozšarpal. Według Orig: Ambroz: Hieron: Augustyn: Grzeg: Sámson/ z wielu okoliczności był Figura Chrystusa Páná; wiec stárájacy się Sámson o Oblubienicę w Mieście Thamnata, figurowánam może Páná Chrystusa konkurrującego o Oblubienicę Wielkopiętkową: Thamnata Miaso/ gdzie oná Sámsonowa Oblubienica była/ tłumaczy się deficiens, verans: y przeto znaczy Judæos verantes baptismum. Syná goga Żydowską przeciwną ná ten czas Chrystusowey náuce; u ktorych była ná wydaniu dla Páná JEZUSA Boleśna śmierć Krzyżowa. Tunc congregati sunt Principes Sacerdotum, &c. & consilium fecerunt, ut JESUM dolo tenerent, & occiderent. Imienia tej Oblubienice Sámsonowey nie wyrażilo Piśmo. lecz kto uważy zdradzieckie jej postępek z Mezem/ godna była imienia Dalily/ drugiey kochánki Sámsonowey/ także zdrayczyny. Dalila zaś/ tłumaczy się Macilenta: Chuda; á tak tym by nam lepiey ieſzce znaczyła była Oblubienica dſiaieyſza Páná JEZUSOWA/ to ieſt/ śmierć/ śmierci bowiem inázej nie málnia/ tylko chudo/ kóścisto: zwaſzając z tej przyczyny/ że nam zdradziecko Sámsoná náſzego Zbáwiciela zabiła. Zachował Sámson trzy wzwyż pomienione ceremonie ante nuptias, przed záreżynami/ y ślubem z ona zdrayczyńa Filistynką: coſ widze zachować y mistyczny Sámson Chrystus

ap. 5to
Alleg.

Samson, figurant
P. JEZUS: genu?

Sylv. Alleg

Matth. 24

A JEZUS/ przed Młką swoją. Na przód nie czyni tego sine contentu Parentum: albowiem iakomuz wyſzey námiemil/ od pierwszego punktu życia swego/ miał od Oycá swego przedwiecznego/ ná śmierć Krzyżowa nie tylko pozwolenie/ ale y rozkazanie: Mátki ieſzce Naysw: pozwolenia y wiadomości potrzeba mu było. Wiec (iako piſze Bonawentura S.) gdy się czas Młki tego przybliżał/ przyzwał do siebie Mátki Naysw: proſząc iej/ aby z nim do Jeruzalem nie chodząc/ á w Bethánij z Młką gdalena y Márta została; y potłótniwszy się iej/ oſtatecznie one zegnali/ dziekując iej zá wſytkie prace/ usługi/ zc. potym rzekł potłótniwszy: Błogosław Mátko moia: á to idź ná okrucna śmierć dla narodu ludzkiego/ zc. A lubo tego wybraniá si nieco Przen. Páná/ iednak zrozumiałwszy w tym wola Boſka/ rzekła: Niechże będzie nád toba/ Synu miły/ błogosławieństwo Oycá Niebieskiego: zc. A tuć powtore Pan JEZUS pokazał się bydz Sponsus dolorum, Oblubienicem boleśnym, iako też y Przenayś. Páná Oblubienicę Boleśną: gdyż ná žal serdeczny/ y obſciec plynacelzy z ożu Mátki ſwoiey pátrząc/ poſłał Pan JEZUS cieſto wzdychac/ y żalóſnym bydz; á nie mogac dla wielkiey żalóſci ná iej smutek pátrzyć/ odſzedł iej w żalóſci wielkiey y poſzedł ná Młkę do Jeruzalem. To y co wiecey piſze S. Bonawentura. To iuz iedná Ceremonia Antenuptialis.

D Druga Ceremonia Pan JEZUS odprawił w Wieczerniku. Verakowal Sámson Rodzicow przy zrelowinách ſwoich miodem: y mistycznym Sámson przy podobney okazyi/ sprawił nappoufalſzym. Przwiązolom ſwoim daleko zacnieyſzy traktament/ gdy z własnego Ciála y Krewie ſwoiey/ uſtánowił Przenayſzist. Sakrament; z ktorego traktamentu (iako niektorzy Doktorowie twierdzą) doſtało się y Mátkce tego Naysw. gdy z rak tego pierwsz. raz Naysw. przyſiała Komunija. R przy tej znowu Ceremonij zſtał się Zbáwiciel Sponsus

Valedictio Matris

JEZUS, poſłał ją do
Jeruzalem z Młką
y Mátki.

in. Vita
Christi.

JEZUS, poſłał ją do
Jeruzalem z Młką
y Mátki.

Coena.

JEZUS, poſłał ją do
Jeruzalem z Młką
y Mátki.

dolorum. Oblubieńcem Bolesnym; a to dla nowej obelgi y zniewagi/ która go nappierwszy raz potkała w Przen. Sakramencie od Judasza/ w złym sumnieniu do S. Komunii przystępującego; bardziej bowiem bolał na to Pan JEZUS/ niż na to/ że go już był zatargował Żydom; ponieważ waż y niektórych racyi/ cięższy jest grzech/ niegodnie przyjąć Przen. Sakramentu/ niżeli sama śmierć Krzyżowa zdadć Chrystusowi. Jako o tym napisał Salmeron: Gravissimum est horrendum indignè communicantium delictum; pejus enim est, quodammodo, quàm Christi Corpus Crucis suffigere, atq; pretiosum ejus Sanguinem fundere.

Do trzeciej już zabiera się Cere-
monij Oblubieniec nasz/ gdy po tak
zaczynym traktamentie/wesolo/ bo śpie-
wując: Hymno dicto exierunt. wy-
chodzi do Ogrodu za Młasto/ iako-
by na przechadzkę; a to dla poznania
się pierwszego z przyszłą Oblubienicą
swoją: iakoż nie zawiadł się na tym;
albowiem sama mu zachodzi droga/
y prezentuje się; a w iakiejże postu-
rze i iako sama straszna śmierć/ tak
też w strasznej postaci pokazuje się
Panu JEZUSOWI: bo w postaci nie-
iako Lwa owego/ który niegdy zasta-
pił był w winnicach Samsonowi/ y
na niego natarł: to jest/ śmierć okru-
tne Krzyżowa/ już już blisko wstę-
pująca/ że wszystkimi okolicznościami
mi tak wielu tysięcy ran po wszystkim
Ciele/ tak wielu zniewag/ urągani/
potwarzy/ polizkow/ z. stała w
umaganiach Pana JEZUSOWEY do
czego przyłożył się y rozum jego/ po-
tężąc mu/ częścią niewdzięczność
wielu ludzi napotym/ częścią że ba-
dzo nie wielom skutecznie do zbawie-
nia miała pomoc/ tak okrutna Mę-
ka jego/ częścią/ że ta Męka jego od-
prawić się nie mogła/ bez najsłodsze-
go grzechu Decidij, to jest/ że ludzie/
robacy/ BOGA zabijając błądzą. Te
wszystkie okoliczności tak straszne uczy-
niły w oczach Pana JEZUSOWYCH
śmierć onę/ że iako kiedy Lwa
straszego obaczy/ zapomina się od-
strachu/ y na ziemi upada/ coż się

A y z Zbawicielem zstało: bo wyższa cza-
stka rozumney dusze jego/ z niższą leża-
jąca się okrutney Męki/ mocować się
musiała/ iako że Lwem takim: tak
dalece/ że też uścisnąć na siłach/ omdlał
Pan JEZUS. Factus est in Agonia.
y tym samym na pierwszym poznaniu
z Oblubienicą swoją/ dla cięskiego ko-
nania/ które okolo dwu godzin trwa-
ło/ stał się znowu Sponsus dolorum.
Pytam/ a odrzął się się Oblubieniec ten/
tak niepolitycznym/ y owsem okru-
tnym na pierwszym poznaniu powo-
taniem/ od tej upodobanej sobie O-

B blubienicy/ to jest/ od śmierci Krzy-
żowej? bynajmniej; prawda jest/ że
onę słowem na modlitwie: Transeat
a me Calix iste. Niech oddalony będzie
odemnie ten Kielich: zdadza się coś
pokazywać przeciwnego; iednak S.
Laur. Juslin. twierdzi/ że te słowa
wymówił Pan JEZUS/ nie dla nie-
ukontentowania iakiego/ y uchronie-
nia się śmierci/ ale raczej aby był poka-
zał/ iako sobie życzył innej okrutniej-
szej śmierci/ niżeli była oną/ która

C mu w ten czas prezentowano: Quia
mihi parum videtur, adde flagella,
appone vulnera vulneribus, lacera-
ute, confice, percutite, occide; uni-
versa hæc & majora desidero, &
sitio. Mówi w Osobie jego do BO-
GA Ojca/ pomieniony S. Doktor.
A tuć zaraz Sponsus dolorum od-
prawił iakimś/ podobna nieco oney
Samsonowej/ pasciucemu się ze
Lwem; to jest/ w własnym poście/ a do
tego krwawym/ który iako woda ply-
nąca/ puścił się z Ciałą jego Przen.

D Factus est sudor ejus, sicut gutta san-
guinis decurrentis super terram.
Od wielkiej bowiem siły wstrząsnych
walki/ serce w nim niezwyčajnie
trząść się poczęło/ a wszystkie Ciału iako-
toby odstawiało od kości: O zapras-
wds! y tu Pan JEZUS Sponsus
dolorum: bo ile się rozpędlin w rozste-
pującym się Ciele jego pokazało/ tyle
krwawych/ bolesnych ran odniosło
Ciału jego świętemu. Bywa y to że dla
oświadczenia sobie affektów/ poufała
się między sobą kłóty/ listy/ własną
krwią podpisują Oblubienicowie. Za-
chowal to Ceremonia Bolesny nasz

Oblubieniec;

ment nasz: niegodnie
umierać, gorzko
Krzyżownik P.
Wsm.

Tom. 9.
tit. 41.

Właśnie po:
ante se z siłami.

Ago-
nia;

Wsm. konania
goryczki przyczynę

P. JEZUS nie był/ i
kielicha: ale na
czey czegół cież:
szego pognęł.

Sudor.

Laznia Oblubienicy
Bolesnego, w
poście krwawym.

P. JEZUS
umierać
podp.

P. JEZUS
ku, k
przyc

P. JEZUS
podaru
slubn
przy

P. JEZUS Lst do
Smierci, krmig
podpisany.

Affe-
ctus.

P. JEZUSowego smu-
tku, które grzechy
przyczyną były?

P. JEZUS od biera
podarunki przed-
ślubne, od Smierci,
przy poznaniu.

Oblubieniec; bo na własney skorze
Ciała swego/ krowawego potu tyn-
ktura/ którego kropel S. Birgitta na-
rachowała 118225. zapisał choc y
affekta swoje do Oblubienice bolesney/
to jest/ do tak nayostrutniejszy dla
zbawienia ludzkiego śmierci.

Tu sie zastanowie trocha/ wraca-
jąc sie do słow na pogatku Razas-
nia wspomnianych: dal bowiem prze-
strogę Pan JEZUS B. Klárze de
Fulgino, żeby przy rozmyślanu ta-
jemnic Młki tego/ zawsze czynił re-
fleksya nad temi grzechami/ które ta-
kiej Młki w szeregulności przyczyna-
mu były. Wisc już mówię: Egre-
dimini & videte filiae sion, Corti
Syonkie/ duże Chrześciańskie/ wys-
chodźcie przez pobożne medytacye/
przybawaycie na ten ślub Wielko-
piętkowy/ Bolesnego Oblubienca: vi-
dete, przypatrzcie sie/ że smutku tego
tak cieśkiego/ turbacyi na sercu/ przy-
czyna były/ nie tylko niewdzięczność
násza/ takom wyżej namienil/ ale też
owe wáse w przeciwnych okazyach
niecierpliwości/ zbyteczne smutki/ nie-
zgadzania sie z wola Boża/ nárzeká-
nia/ przelectwa/ zc. Młodości zaś y
krowawego potu/ nabawily Pána JE-
ZUSA/ owe záuśenia wáse/ na nies-
przyjacioly swoje/ dla których ná gá-
mleiecie/ choruiecie. Wisc skruszo-
nym sercem / stánawšy nad Pánem
JEZUSEM omdlaly/ we Kwi-
swoiey po ziemi walaiacym sie/ ucył
kázdy do niego z S. Bonawentura/
takowa modlitwa: O Pánie JEZU
Bolesny Oblubienice! Ktoryś gdy sie
zblizala twoia Młka/ razyleś sie le-
kac/ y smutnym bydy wielce. Day
nam to/ abyśmy wszystkie smutki ser-
ca nášego/ do ciebie Pána y BOGA
Wsechmogacego przynosili: á ty
dobroslivy JEZU/ do iedności Mł-
ki twoiey/ y smutku raz ie przypu-
ścić/ y pospolu oneznami znosić; aby
tak przez zaslugi Młki twoiey/ byly
nam ku zbawieniu.

Dona Antenuptialia.

Osculum iuda, Captivatio.

PO pierwszym poznaniu sie z soba
w Ogroycu/ zachodza już dalsze

Abscondencye/ między Bolesnym Oblu-
bieniem y Oblubienicą; albowiem
zobopólnie obśylá sie upominkami;
ale widze/ także bolesnemi. A cóś
sie ná opát dzieie; bo rázcy Oblubie-
nica samá/ to jest śmierć/ wyprawiá
do Pána JEZUSA z upominkami/
nie tego innego/ tylko tegoż samego
Dziwoślaba Judasá/ który ia nieda-
wno záregyl/ zátagował/ u Syná-
gogi zá Pána JEZUSA: takó bar-
dzo utoczyście ten ákt odprawił Ju-
dasz/ bo więcej niż w tysiacu zbroj-
nych ludzi/ ktorzy przy pochodniach/

Bnieśli zá Judaszem bolesne dla Pána
JEZUSA podarunki/ lánuchy/ po-
wrozy/ zc. Co gdy uwaám/ przy-
chodza mi ná myśl one poslubiny
Młżeńskie/ które Eliezer Prokura-
tor/ albo slugá Izáakow/ kiedyś od-
prawiá z Rebeká/ Siostra Labáno-
wa/ imieniem Pána swego: á te mo-
ga nam posluzyc zá Figurá/ dla lá-
twieyszego objaśnienia/ dzisieyszego
zálosnego áktu Pána JEZUSOWEGO:
tego bowiem figurował Izáak Pa-
tryárchá; Rebeka zaś/ ile sie tłumaczy

Ccontentio obrusa, upórczywie stawa-
iaca: dobrze kwadrule do terażniey-
šey Oblubienice Pána JEZUSOWEY.
y do Zisłarwi Młki tego; Contentio,
upárła sie śmierć/ upárly sie Kájetá
Zydowskié/ aby zamorzye Pána JE-
ZUSA. Laban, tłumaczy sie deal
barto, juxta Ven. Bedam. Ambr. Greg.
znaczy górtá. A ktoż watpi/ że te-
go Labána/ Górtá/ rodzona jest
Siostra Smierć; bo oboje są z iedney
Młki. Ktoż zrodził Szatáná grzech;
ktory go z Aniolá światłości/ przemie-
nil w Aniolá ciemności; z teyże Mł-
ki urodzila sie także Smierć: takó

DPáwel S napisał: Et per peccatum
mors. Zachodziá dlugo ná P. JE-
ZUSA tá siostra Sátanika śmierć;
gdyś po wielokróć rázy chciáno poi-
mac y zabic go: ále nie wskorác nie-
moglá: áż oto trafil sie tey/ już nie
slugá/ ále nád to/ uzeń mistyčnego
Izáká; już nie Eliezer/ który sie tlu-
mácy Adjutorium DEI, ále rázcy
adjutorium Satana, złośliwy Ju-
dasz; którego doznawšy dexteritatem,
gdy nie dawno Janieniem Pána JE-

Figur.

Izaak figurował
P. JEZUSA: krmu?

Genes. 24.

Oscu-
lum.dajonę po-
owane, czemu
zkie P. J. J. J.

W swoim targował się o siebie samego /
żądała go też w tym z strony swojej
do Pana JEZUSA. Dwie zachę-
wał Eliezer przy swoim akcie Ceremo-
nie / pospolite w takich okazyach : od-
prawił oracya / y dobywszy maneli / lán-
cuchow złotych / za upominek oddał
Rebecce. Protulit Vir in aures aureas,
appendentes siolos duos, & armil-
las totidem, pondo sistorum de-
cem. Sprawił się tak y Judaś : bo tes-
fiğe troška / bo we dwutyłko słowach /
kwapiąc się na śmierć Pana JEZU-
sowa / odprawił oracya : Ave Rabbi,
Witay Mistrzu. O gdybyś był Juda-
ś /u pożytył sobie oracyi od Eliezera ;
a rącey ~~z~~ imitationem iej / rzekł
do Pana JEZUSA. Cujus es Fili-
us ? podobno uważając sobie / że to
Syn Bożi / że to Syn iedyny Przen-
Panny / ktoregoś wydawał na śmierć /
upamiętlałbyś się był z Przytey orá-
cyi oddał Panu JEZUSOWI pierwszy
upominek od śmierci / to jest / śmier-
telne / bo śmierci znać / zdradzieckie
swoje pocałowanie : Et osculatus est
eum. Bolesny ten upominek odbie-
rając Pan JEZUS / zstał się znowu
Sponsus dolorum : bo S. Leo to
pocałowanie Judaśowskie okrutney-
szym nazywa / nad wszystkie instru-
menty Męki P. JEZUSOWEY. Cum
vim sceleris, per speciem pacis in-
cipiens, signum traditionis, saviori
omnibus telis osculo, praeberet.
A nie dziw : bo to uczynił Judaś nie
uczciwie / bez rewerencyi / y z impetem :
Confestim accessit Judas, &c. po-
wiadaia niektorzy / że niedźwiedź ten /
łapa swoją / przydeptał nogę Panu
JEZUSOWI / laskawie się do niego
nachylałacemu ; bo Judaś był nie
dorosły : Znowu / że mu to wyrzadził
własny Wzrost jego / ktoremu on nie
dawno nogi umywał / y całował / kto-
regu Ciałem swoim y Krewią utracił-
wawszy / Kapłanem y Biskupem u-
czynił. Wiemy przez doświadczenie /
że przeciwna rzecz / zbliżywszy się do
drugiej / sobie przeciwney / alterować
się musi : pokropiś ogień wodą / za-
raz trzeźszy y przyska ; zbliżona woda
do ognia / wrze / pieni się / y podnosi :
a takoj nie miały się poruścić y po-

A alterować najwyższe wnetrzości /
y wszystkie siły Pana JEZUSOWE-
gdy naysprośniejszy / naysłabszy grze-
chnik / to jest Judaś / tak blisko / tak
poufale / ustami swemi zbliżył się do
niego. Dobrze uważyl *Cassianus l. 12.*
y opisał te Antypatya : Et oscula-
tus est eum : Ecce veritas & falsi-
tas ; bonitas & iniquitas ; humilitas
& superbia ; patientia & ira ; cha-
ritas & invidia, liberalitas & ava-
ritia, &c.

Oddaia teżże Panu JEZUSOWI
inże Antenuptialia dona, od Oblu-
bieniego tego : ale także bolesne ; bo mia-
ł to sawortow / powrozy / łygali ; mia-
ł to złotych kleynotow / y lán-
cuchow żelazny / cieśli / známie pe-
wne śmierci / ktory na hris tego swia-
ta klada / gdy go imáia : spelnily się
na ten czas owe u Proroka słowa :
Et tu fili hominis, ecce data sunt
super te vincula. *Syriac: Arab: Gytar:*
Injeckar sunt super te catenar. A tu
znowu zstał się Pan JEZUS Spon-
sus dolorum : naprzód / dla tak okru-
tnego związania / że y z pod najwyż-
szych pánoktow jego / Krew przyskała ;
znowu / dla gestych rózow / cárgania
za włosy / za brode ; a osobliwie / że
bilkáktóć uderzony był o ziemię. Wi-
dziemy o Oblubieniego bolesny / takie-
mi éś obestála upominkami Oblubie-
nicá twoiá śmierć ; a ty też widać
mnie co za kleynot oney pośleś Ma-
ma Zbawiciel dla niey bádzo osobli-
wy kleynot / ktorego dostał w Ogroy-
cu / podobny do onego pektoralá dro-
giego w Pieniách Salomonowych.
Pone me, ut signaculum, super cor-
tuum : to jest / rany / śiności / widęcia /
na przenaýdroższych swoich piersiach /
od nog / od podkówek lotrom onych :
piśe bowiem *Van. Beda. Ludov. de Sa-
xia, Tauler. Lansperg.* że związánego
Pana obáliwszy na wyzná / po pier-
siách jego deptáli ; przydaie *Leop.*
Mancin. że Judaś nappierwey kopnął
nogą Pana JEZUSA / y po nim de-
ptal ; y tak quoad literam, spráwdzi-
ly się o nim słowa Pana JEZUSOWE /
na ostatniey wleczery rzeczone : Qui
manducat mecum panem, levabit
contra me calcaneum suum : Ten

Capti-
vatio.

Ezech. 3.

Cantic. 8

Judas, deptał
po piersiach P.
JEZUSOWYCH.
l. 4. de Pas-
d. 3 P. 31

Ioann. 3.

tedy

tedy raz/ ten speyal/ posyla ci o krowa/
wa Oblubienico/ Rezyjowa smierci/
Oblubieniec twoy/ Bolejny Pan JEZVS;
umwierdzajac cie w tym/ ze
nie odmawia tobie przyiazni/ chce
calle umrzec iak nayprzedzej: iakoz/
ciż Autorowie pisa/ ze gdyby szę-
gulnie od Bostwa nie było poratowa-
ne na ten czas Czlowiezenstwo/ pewnie
pod nogami onych hycelow po pier-
siach nayswietszych depczacych/ udu-
silby sie by! Pan JEZVS. A w tym
podniesionego od ziemi/ zbitego/ o-
puszczonego od Uczniow/ z wyrzakiem/
uraganem/ potraceniem/ przez dlu-
gie przedmieście do Miasta prowa-
dza/ Oblubienca Bolejnego/ iakoby
do slubu przed naywyzszę Kapiłany
Zydowskię; gdzie mu też w tej dro-
dze sprawili niecnorowie nowa/ ale
smierdzaca laznia; zepchnawszy go
z Mostku do Cedronu/ alias do Ka-
nalu/ rynsztoku całego Miasta.

Affe-
ctus.

Tu powtore zaśstanowis sie/ y rze-
ks znou: Egredimini Filia Sion.
&c. Reflektuy sie tu pobożna dus-
zo/ nie tylko nad bolami/ znięmagas-
mi/ ktore przy poimaniu swoim cie-
piał Pan JEZVS/ ale też nad nie-
dobalstwami twoimi w służbie jego:
y mow tak. O narymilę JEZV Bole-
jny Oblubienię! Ktożby mi to dal/
abym mogł rozumem poiać/ affektem
żałosnym woli moiey ogarnąć wshęko
to/ co przy poimaniu twoim uciępię-
les! wiem że y ia zdrayca twoim iestem;
pod potkwa imienia Chrześcian-
skiego/ albo duchownego/ zle życie
moie/ niedbalstwa/ niedoskonalości
przed oczyma ludzkiemi tając; wlo-
żyłem tylekroć ciasłki lánecuch na byie
twoie/ ilekroć pod iężmem S. przy-
kazania twego/ albo obligacyi stanu
meogo cknalem sobie; deptalem po
Świątych Pierściach twoich/ tyle razy/
ilem razy/ mając náchtńienia swiate
twoie/ do poprawy życia/ do pokuty/
do wyprawienia iakiego aktu cnocy/
stanowi memu potrzebney/ one od
siebie odrzuciłem. Żal mi tego/ teraz
odpuść Panie proszę pokutuiacemu;
a takiego Judasowskiego grzechu/
wiecey ná mnie nie przepuszday.

P. JEZVSowego poima-
nia, ktore grzechy
przyczyn

A Contractus Sponsoru.

Pontifices, Testes, Alapa, Carcer.

Contracty między
smiercią y P. JEZVS

Porozumiawszy sie obiedwiestrony/
goscia przez dziewostawow/ zascia
przez zobopolne podarunki/ o state-
czny affekte iedneg tu drugiemu/ przy-
stapia do znowin/ albo Kontraktow
Malzenskich; co pospolicie odprawo-
wac się zwyklo przy ludziach znagniey-
szych/ a osobliwie przy duchownych/
y przy swiadkach. A nasz Bolejny
Oblubieniec/ akkommoduje sie wyzda-
lowi temu/ stanawszy przed Kiszczami
albo Biskupami Zydowskiemi/ Ana-
sem/ y Kaisafem. At illi tenentes Je-
sum, duxerunt ad Caipham Prin-
cipem Sacerdotum, &c. przed ktoremi
stawil sie w postaci Sponsa dolorum.

Bowlubienca Bolejnego. tak wiec ude-
rzenia/ y plugastwem Cedronowym
ospecong mając Twarz swoia przę-
y Krewia zbrozone ruce/ od Kwi z
palcow wytryskuiacey. dla niemilo-
siernego pokrepowania; przez ktora
sama tak bolejna postawa/ dawal znać.
Cze nie ustanie w konturrencyi/ o bole-
sna Oblubienica/ to iest/ w pragnie-
niu smierci iak nayokutniejszy dla
zbawienia ludzkiego. Tu sobie wspo-
minam/ co napisano u Proroka/ iako
Pan B D G stodze zagniewany potę-
zał sie/ przecimko niektórym ludziom
o iakies kontrakty/ y znowiny/ ktore
czynili z smiercia: z czego sie sami
chelpali/ mowiac: Percussimus fedus
cum morte, & cum inferno feci-
mus pactum. Jezeli tak iest: a i-
akoz te kontrakty/ w ktore P. JEZVS
wchodzić chce z smiercia/ a ięzge
deat stomotna/ tak boleśna Rezyjowa/
podobac sie beda Oycu Przedwie-
cznemu? Bada zaiste: nie podobal; sie
mu tamte niektorych kontrakty z smier-
cia; bo z nich miała sie urodzić takze
smierć/ a smierć wieczna: to sami
tamże wyznali/ przydając one słowa:
Et cum inferno fecimus pactum;
przez te zaś kontrakty P. JEZVS
bowe z smiercia/ rączy zgubiona/ za-
tracona ma być smierć: iako napu-
sano u drugiego Proroka: Ero mors
tua; o mors! mors tuus, ero in-
ferne. A owšem widze/ że te kon-

Cai-
phas.
Anas

isaia 48.

Ofea 13.

Genes. 17

traktę Pana JEZUOWE z śmiercią/ podobne nieco są do owych kontraktów które niegdy czynił Pan Bóg z Abrahámem: mówiąc: Erit pactum meum, in carne vestra: kiedy oto Zbawiciel nasz wysyłał Ciało swoje ofiarować na tak wiele tysięcy ran/ y owsem na samą śmierć; aby tylko było drugi Abrahám/ mogli się zstać Oycem niezliczonego ludu: to jest/ przeznaczonych do Nieba.

Testos

Zaświadcza tedy do tych kontraktów iako Arbitri, Książęta/ Kąplani Żydowscy; stawa przed niemi Bolesny nasz Oblubieniec/ stawa y bolesna/ a raczej okrutna Oblubienica/ śmierć Krzyżowa: sadza Arbitri, jeżeli go dzień był Pan JEZUS ten Oblubieniec/ go dzień śmierci; skutka na to świadków. Principes Sacerdotum, & omne consilium, querebant fallum testimonium contra JESUM, ut morti eum traderent. Co do samej Oblubienice/ to jest śmierci/ zdobyła się ona przecis/ lubo z wielką trudnością na dwu świadków/ ażeby fałszywych y przekupionych/ ale skutecznych/ na potępienie Pana JEZUSA na śmierć. Novissime autem venerunt duo falsi testes. Jesdnak sam z strony swojej Oblubieniec/ żadnego świadka nie stawił: nawet/ lubo był bardzo wymownego języka/ y nader mądry/ skuteczny/ w odpowiadaniach/ w racjach/ świadcząc za sobą/ ani mówić o się nie chciał. JESUS autem tacebat. przecisł tym samym milczeniem/ oświadczał się/ że y taktemi świadkami kontentować się nie chciał/ byle tylko co przedy dotarło kontraktów z śmiercią/ o życie tego. Jakoż stało się tak; bo pretko Książęta y Kąplani Żydowscy zgodzili się na to: At illi respondentes dixerunt: Reus est mortis. Zego dzień był Pan JEZUS śmierci.

Przy kontraktach zdawna zachowywa się różne Ceremonie: bo pospolicie na nich przyćiska się pieczęć y czynia podpisy: przy Matzeniskich zaś kontraktach wiele ceremonij opisał Gueverra, które się u obcych znajdowały Narodom; kilka ich tu wspomnie. U Ormian/ znać to był posłu-

A bin/ gdy jedno drugie za uszy poćsi gnęło. U Numidow/ gdy jeden drugiemu obuwie swoje wzajemnie podarował/ albo plunawszy na ziemię/ plwocina ona goło drugiego nasmarowali. Stało się to wshytko przy tych posługach Bolesnego Oblubienca z śmiercią. Przyćisnął/ y owsem dobrze odstępował pieczęć/ dość wyrażnym charakterem podpisał te kontrakty śmiertelne/ on okrutny sługa/ na samej naysłodszej Twarzy Pana JEZUOWEY/ który mu zbroynę żelazną ręką/ on cięśli/ y sromotny w oczach Sędziów wyćiał policzek: Unus assistens Ministrorum, dedit alapam JESU. A tu natychmiast stał się Zbawiciel de novo Spontus dolorum: bo od potężnego uderzenia/ aż na ziemi omłotał/ upadł/ gdzie już śmieley inni śiepąże/ widząc że jednemu uśla ona śmiałość/ odwazyli się na P. JEZUSA/ y leżacego na ziemi/ rozmącić u trapił/ kopiąc/ depcząc po nim/ za włosy od ziemi podnosząc; za głowę. Josie mając/ kto go mógł zym twarzą dosiądz/ co czynili dla ukontentowania Pánów swoich. Przybyło ięszce P. JEZUSOWI boleści/ iako niektórzy kontemplanci uważają/ bo gdy się echo od uderzenia tak potężnego/ po bliskich pokoiach Pálcu Książęcego rozefiła/ a inni którzy przy tym nie byli/ dowiedzieli się co się stało/ niezmiernie śmiać się pogeli; y mówili: Oto owemu fałszywemu Protokowi dano w gebe/ dobrze mu tak/ że do czego przyśpila nowa boleść Sercu Pana JEZUSOWEMU/ z boleści Matki swojej/ która w śieni śoiąc/ dośłyłał onej sromotney konfuzji Syna swego. Palmas in faciem ejus dederunt. Gracia verso gyta: Fuste seu crepidā ceciderunt: to jest/ że gdy na cęła ona noc był oddany do strazy oprawcom/ opoz niepolizonych polizkow/ dostawszy takiegoś starego trzewika/ czyli bota/ Twarz tego prze-nayświeższ onym utłukił; co po części kwadzenie do Ceremonij tedney/ wzwyż pomienionych. Gdzie widzę y druga zaraz zwerżyłowała się Ceremonia/ to jest/ rwanie niemilosierne

za uszy/

Alapa.

Matzeniskie kon-
trakty, rozmaite
u Narodów cere-
monie.

P. JEZUSOWI policzek,
pieczęć śmierci.

Vellio-
catio.

P. JEZUSOWI w rękę
obita była trze-
wikami

JEZUSOWE mil-
czenie przed sy-
nem: cześć.

in Horol.
Principum

za uszy. Nie opuśczone y trzęcie/ bo nie raz / ale wielkroć / brzydkiemi plwocinami zspucono Twarz y Oczy Pána JEZUSOWE: o czym wyraźnie Ewangelista: Tunc expuerunt in faciem ejus. Wważajcie to słowo expuerunt: nie jeden / nie dwa / ale prawie cokolwiek ich w zgrzaniey było / każdy z nich plunął w oczy Pánu JEZUSOWI. Ktoż nie przysna / że tu się stał Pan JEZUS Bolesnym Oblubieńcem. Plunąć na kogo / zdawna to miano za największą obelgę osoby; y przeto gardłem za to karano: tak dalece / że Heraklius Cesarz własną Córke kazał żywo spalić / za to / że przypadkiem plunął na oś / trupa Młarki swojej / która na ten czas po ulicy do pogrzebu niesiono / opluta. Wważcież tak! żal tak wiele plwocin od bezecnych katorów / odniosły na twarz / musiał ugiąć Pan JEZUS na sercu swoim.

Sputa.

Po zakonczonych żareczynach y ceremoniach / delikatnieyszymi trunkami / specyalami / zwykli się wzajemnie traktować y obśląc Oblubieńców. Nie minely podobne specyaly Oblubieńca Bolesnego: zaprowadzono go na wieczorna kolacya do piwnice. A iakiemś cię też dobry JEZUS specyalami / trunkami utraktowano / że znać niektóre z nich obrzydłyby były y samym o tym słuchającym / albo czytającym o tym / dla tego w szczególności nie wypisał ich Ewangelista / ale tylko uniwersalem wspominał: Et alia multa blasphemantes, dicebant in eum. Co S. Chryzostom hom. 86. in Matt. tłumaczy / nie tylko o bluźnierskich słowach / ale y o innych stomotnych krzywdach / które wyrządzano Pánu JEZUSOWI; a te dopiero na sadnym dniu obławione będą; Jedney przecie osobliwey domyślam się z tekstu Ewangelij: gdzie napisał: Ceperunt quidam expuere in faciem ejus. Porzeli pluć w Twarz jego; te słowa niektórzy tłumacz / rozumieją / że nie iakokolwiek to czyniono / ale otworzywszy Przen: Usta jego / iako w naczynie iakie / brzydka swois wyrzucali flegma. Petrus Comestor pisze / że gdy Syn Cálebá wi-

A dzac Żydow, na puśczy kolo złotego Cielca tancuacych / strofował one o balwochwalstwo / wshysey się na niego rzucili / y w twarz jego tak długo pluli / pości go flegma swoia nie zadusili. Perwie y z Obawicielem tożby się było stało / gdyby nie był mocą Bożwą poratowany. Bo powiada Ewangelista / kiedy pogali pluć / Ceperunt ipuere, a nie wspomina kiedy przestali. Co też czytamy w Rewelacyach S. Birgitty / Elżbiety / Atechtydy / że 66. razy pluniono w Twarz Pánu JEZUSOWI / y na tym by było dosyć do zaduszenia się / y utrapienia wstrzności tego. Co na takich specyalach / odprawił kolacya wieczorna Oblubieniec Bolesny. Egre dimini & videte, &c. Wshysey wprawdzie / ale osobliwie ludzie wygadzą: iacy ciálu swojemu w iedzeniu / pić / spaniu / i. a dopiero zbytkuiacy w tym / nad tym arcybolesnym noclegiem / y nad temi brzydkiemi specyalami / ktorými nakarmiono P. JEZUSA w piwnicy / refleksya uczynie maia: owiż się ktorzy y pod żas Wielkiego piatku / niedospaniem / niewygoda iaka / ciálu swemu uprzykrzyć się zaniechymy / bardzo się trzeba tego zamyślić. Mowi bowiem S. Bern. Erubescat miles Christianus, qui nocte ista requiescit, cum Rex suus pro eo vigilat, & pugnat in campo. Erubescat, qui dormit & solatijs recreatur, cum Rex suus super nudam terram nostra prosternitur pro salute! Niech się wstydzi mizerne Córce ścianin, który tej nocy spoczywa; gdy Krol jego, dla niego nie śpi; a męźnie się potyka. Niech się wstydzi, kto się dziś wysypia, y iakiey podiechy szuka; gdy Krol jego upada na goła ziemię dla zbawienia naszego. Wrac każdy z nas cokolwiek sobie postanowiwszy / czyby się dziś na pamięć tego mógł naprzykrzyć ciálu swemu / nawiedzić Bolesnego Oblubieńca w piwnicy / tak strapionego / upadłego do nog jego: niech w sercu swoim mowi: Namilży JEZUS / y ja do tych twoich należę żniw / wag / y uplucia tak stomotnego: uplulem Twarz twoja przen: przysięgam / klamstwami / obmowkami bliźniego /

Affectus.

P. Jezusowego zplucia
które grzechy były
pryczyna?

de conu
Christi.

wygadzą.

P. JEZUS iako i sroze
był spluty na twarzy

czar spasi karat
własną Córke, która
przypadkiem oplu-
nęła Młarkę

Lyreg hic

Luc. 22.

P. JEZUSowi z samemu
usta albo gardło,
pluli: czym go mało
nie zadusi.

ap. Lyreg
l. 2. c. 11.

wygadajac garolu mojemu / y o-
wszem zbytkuac w jedzeniu y pićiu:
upolizkowalem Twarz twoja przy-
ślegami / zlorzeczestwami moimi:
spotwarzylem cie / bliźniego mego po-
twarzając / posadzając; twalem cie
za uszy słowami nieprzystoynemi / uszy
bliźnich moich gorząc / albo onych
słuchając; zgola piechono obchodząc
sie z ciałem swoim / bylem przyczyna
tego twego niewczesnego noclegu.
Odpusc miłosierny JEZUS teraz po-
kutuiacemu / a day miśtwo duszy moi-
ey / aby ciało swoje od wzgąsow / od
wrgod / a przynamniciey od zbytkow /
utrzymać statecznie mogła.

Tragædus Sponsus.

Pontifices 2dò, Pilatus,
Herodes, &c.

ZWycay to był starodawny / że
przy traktamentach weselnych /
dla ulontentowania ciek Oblubien-
cow / iako też y gości / wyprawowano
rozmaite Sceny / Tragedye żartowne;
y dla tego na takich weselach losem
obierano Regem tragædum, albo
lutorium: Krola żartownego: co
też raz padoło było na samego Cez-
rza Nerona: od czego wolnemi nie
bywali gajem y jami Oblubienicow:
iakoż Plinius pisze / że u Spartanow
w Bialogłowie. barty przebierano
Oblubienic: Wspomina także Philo,
że Alexandryczycow żart: sobie raz
strojąc z Krola Heroda / ubrali w o-
sobie tego pewnego głowiecá w pá-
pierowá koronę / a skutá rogości przy-
odziałwszy / y trzcinę ulomek miasto
berła / w rękę mu dawşy / ná publi-
cznym widoku / gnać mu Krolewską /
uragając sie z niego / oddawali. Do
ktorey Ceremonij / według niektorych
rozumienia / aluzya uczyniła po ga-
ści Oblubienic w Pieniach Salo-
monowych / gdy ná weselu swoim
wspomina o Krolu bántietownym / y
chelpi sie z tego / że ta w piwnicach
swoich dobrze utraktował: Introdu-
xit me Rex in cellaria sua. S. Ambr.
in Explan. Psal. 118. twierdzi / że przez
te piwnice / w ktorych sie Oblubienic
z Oblubienicą swojá traktował / zna-
czy sie gács Naki P. JEZUSOWEY:

A według mego rozumienia / te pi-
wnice Salomonowe / bádzo dobrze
traktując do oney piwnice w ktorej
JEZUS całą one noc między hul-
tawstwem prześiedział. Introduxit
me Rex: Rex Pán JEZUSa Kro-
lem żartu / ale Tragædum, lutorium;
bo lubo całą noc z onemi lotrami bo-
lesny odprawił dyalog / jednak ad pu-
blicum theatrum, ná oczy wszytkiey
Jeruzolimy / ráno wyprowadzony z pi-
wnice / nie raz / ale wielokróć / scena te-
smutna wyprawił / żartem iednym po-
śmiwił się z. w oczach całej Je-
ruzolimy zstawşy się.

Pierwsze theatrum tego było / izba
ona Sadowa / do ktorey ranińsięko
obesławşy się w nocy Kłazeta y Ká-
pláni Żydowscy poschodzili się byli.
Mane autem factò, consilium inie-
runt omnes Principes Sacerdotum,
& Seniores Populi, adversus Jesum,
ut eum morti traderent. Tu pier-
wszy żart z Páná JEZUSA; należa-
ło bowiem wgorzayşych świadkow
wiegornych / a podobno nie trzeżwych /
znowu reprodukować / pilniey exami-
nować / y samego Páná JEZUSA /
iako iest zwycay u Sadow / po onych
calonocnych torturach / znowu pytać /
czy sie przyzná / czy nie / do żartu
conych sobie wzorá rzeczy. Túc tu
o tym / ale zá málo sobie mága / zabić
niewinnie Páná JEZUSA / prosto
go prowadza do Pilatá / nagle / czego
nie zwycay / tegoż dnia / o dekret ná
śmierć iego upominá sie. Et vin-
ctum adduxerunt eum, & tradide-
runt Pontio Pilato Praefidi.

A tu tuż ná drugim Theatrum pre-
zentuje się Zbawiciel / iako Rex tra-
gædus, y oraz Sponsus dolorum ná
Ratusz przed Pilatem. Rex morie
tragædus, bo cudza lárwa / to iest /
lotrá wierutnego / ná niego włożono.
Hunc invenimus subvertentem
gentem nostram, & prohibentem
dare Casari tributa, & dicentem
se Christum Regem esse. Co wszy-
tko był táwny fałş; bo Pán JEZUS
niebieskiey prawdy náuczal / sam zá
sie / y zá Piotrá podatek dal / y gdy go
Krolem chciá / klusga uczynić / u-
cieli / y stryli się: a zá tym potwarz óná

przed

Syally arcy:
m. Golemy.

L. 13. an-
nal. cap 3.
lib. in Flac

Figur.

Cantic. 1.

P. JEZUS przy
Imierá Sponsus
tragædus.

P. JEZUS na trzech
Teatrach odpra-
wił scenę pośmię-
wiska.

Pilatus
imò.

Herod
swoi
na g
na

Hero
des.

Herod koronę
swoją kładzie
na głowę P. Jezusa
na gło.

Serm. 46
in App.

przed głowieniem Pogańskim zadął na/ bolu/ żalu na sercu/ przyczynił boleśnemu Oblubienicowi. To pierwszy żart z Pana JEZUSA; gdzie przeto potkał go y drugi od samego Pilata/ gdy spytałszy Mistrza prawdy o prawdę: Quid est veritas; niechcąc nauki słuchać o prawdzie/ z nieką pogarda Osoby Pana JEZUSOWEY/ wyszedł za drzwi. Et cum hoc dixisset, iterum exivit ad Judæos. Bolesno y to było Panu JEZUSOWI/ że lubo idawnie uznał Pilat niewinność jego/ na pewne pośmiewisko/ odesłał go do Heroda/ głowiek lekkomyślnego/ a prawie śalonego.

Nad tym trzecim Theatrum, to jest przed Herodem/ stawałszy Oblubieniec Bolesny/ tu najoślibniejszą wyprawił bolesną scenę/ y prawie ad litteram zstał się Rex tragedus, Rex lutorius: bo całe za nierozumnego/ za blazną osadzony/ na wzgardę w białą/ iakoby niewiadzą iaka/ ście oblegony był: kładł wprawdzie Herod (iako S. Anzelm pisze) na głowę P. JEZUSOWA/ iuż nie papieżowa/ ale prawdziwa/ zdawłszy z głowy swojej koronę/ obiecując mu pul Królestwa swego/ gdyby był iakie cudo w ozgach jego uczynił/ a przynamniej przemógł do niego; iednak to nie Herod uczynił; iakoz potem z Dalcu swego/ iako blazną iakiego wysmiał kazał Pana JEZUSA. Sprevit autem illum Herodes, cum exercitu suo. Wracą się znów do Pilata Pan JEZUS; y tu także nowa otworzyła się scena; nowy bowiem żart z Pana JEZUSA uczynił Pilat/ w ozgach wszytkiego pospolstwa; częścią gdy Pana JEZUSA z wierutnym lotrem Barabbasem porównał; częścią/ gdy go Królem Żydowskiem nazwał; częścią/ gdy niewinność jego idawnie widząc/ na los/ y dyskretya Żydowska/ życie jego podał/ mówiąc: Vultis, dimittam vobis Regem Judæorum. Nadejżym zdziwiłszy się S. August. mowi: O inordinata nequitia iudicantis; pronunciat innocentem, & eligendi tribuit facultatem. Coś się podobnego zstało z Panem JEZUSEM/ co się nieźbyt dawno trąsiło w

A Paryżu na pewnym weselu: tilla Kawalerow/ ktorzy przedtem konturowali o iednej Oblubienice/ przebrałszy się w lárwy/ na koncu weselnego traktamentu przychodzą/ pokazując po sobie/ że iakas osobliwa scena chciała ukontentować gości: co wszytkim wdzieczno było: w tym iakoby się chcąc lepiej przysposobić do tego/ ułapali na bok do pokoju/ dla rozmówienia się o tym z Panem młodym: tego zwabiłszy do siebie/ cicho y potajemnie między sobą zabili; a potem w lárwy go ubrawszy/ niby za umarłego zmyślonego wynieśli do izby/ okolo ktorego rozmaite ceremonie y plaśy żalobne/ y oraz do śmiechu pátarzających pobudzające/ czynili: w tym/ nagle owi dyalożnicy uskożyli izby/ y z palacu/ odbiegłszy iakoby żartem zmyślonego trupą: ktorzy/ gdy nadzad długo widać nie było do zakończenia oney sceny/ przystapia do trupa domowi; tracą/ niosąteł lárwy zerką; aż w samey rzeczy zabitego samego Oblubienicę obaczą: ktorego słusnie w ten czas godziło się nazwać Sponsum tragedum mortis. Podobną scenę wyprawiła śmierć przy Młocie Pana JEZUSOWEY/ na Palacu Pilata/ na ktorej osobliwym Aktorem był Pilat sam w lárwie: lárwa to była/ owe się usprawiedliwiania przed ludem/ umywanie rąk/ oświadczenia się o niewinności swojej; ponieważ tym samym zabił Pana JEZUSA/ y śmiertelną lárwę na niego włożył/ kiedy do ludu rzekł: Vos accipite eum, & crucifigite. Wesćcie go sami, a ukrzyżujcie. A ktoż iuż nie uzna/ że nasz Sponsus dolorum, przy weselu swoim Wielkopiatkowym z śmiercią/ zstał się oraz Sponsus tragedus. na takie żarty u całej Jerozolimy przyśędłszy.

Egredimini, filie Sion, &c. Sion, elumaczy się Specula, a zátym znaczy ludzie na godności/ lub świeckie/ lub duchowne wywyższone: trzebąby tedy/ żeby ten głos moy obil się po wszytkich Pánstkich Palacach/ Dworach/ Pokojach/ aby niektorzy przyprawywszy się na takie żarty przyśędł Pan JEZUS/ na Dworach/ na Pa-

Engelg.
Dō Quinq

Oblubienice na łamym weselu. Inuż zabity.

Pilatus
2dō.

Affe-
ctus.

lącach Książecych / Pralącich / Krol-
lewskich / t.j. w reflexy sobie wzięli /
jeżeli się też na Pálacach ich / y Dwor-
rach / nie zstanie Pan JEZVS Sponsus
tragadus, na pośmiech / na żart nie
przychodzi: Ożdiście trafia się to bór-
dzo gęsto: a to w ten czas / gdy pod-
lawa przełożenstwa / zwierchności
nád infemi / z pogorszeniem Poddá-
nych swoich / swywołnego życia po-
zwala się sobie niektorzy / gdy wiedząc
o iakiej obrzędzie Boskiej przy dworach
swolch / oney nie zabięgaia / nie gania /
nie karza: Takich zaiście Pálace / Dwor-
y są Pilatowemi / Herodowemi Pá-
lącami / na których wysmiany bywa
Pan JEZVS; gdyż pospolicie takó-
we swywole w żart sobie y w śmiech
obracają Dworcy: według onego / co
nápísano: Stultus per risum opera-
tur scelus. A że przytomnych ná tym
Razaniu nie mam ludzi tej kondy-
cy / trudno dla nich co wiecey po-
wiadać; prosimy przynamniej wy-
śmianego ná Pálacach Pána JEZV-
SA za niemi / aby y nieprzytomnych
osobliwa swa łaska oświecił.

Ornatus Nuptialis.

Flagellatio, & Coronatio.

Gdy się już przybliża sam áte ślus-
bny / nie mniej Oblubieniec iako
y sam Oblubieniec / odmienia się po-
spolite ścáty / a w nowe / modne / tak
naprzystoyniey moga / przybierają się
stroie; ten zaś weselny stroj / pospo-
licie zawiśł w ścacie y w koronie / albo
w wieniec ślubnym. Ścáty wesel-
ne / (iako notuje z śródawnych Hi-
storykow Scherlog,) bywały narzoles-
mniejszye wzorzyste / z rozmaitych kolo-
row tedwabiami / drogiemi kámiemi /
mi hástrowane: korony też / gęścia
bywały z złota / gęścia z kwiátow; a
w Anglii (iako cytam in Horol. Princ.)
w uplecionym z ciernia wieniec ślub-
wiec brano. Już też y nasz Bolesny
Oblubieniec bierze się do ślubu z
śmiercią: to jest / zbliża się godziná /
kiedy go ná ratuśny ganeł wyprowad-
dziwszy Pilat / y stáwiony ubiegowa-
nego / cierniem ukoronowanego / mo-
wiac one słowá do ludu: Ecce Ho-
mo, ostatni ná śmierć iego wyda des-

keret. Wisc do tego áktu gotuac się
Pan JEZVS / zdeymuje naprzód stá-
ra suknie z siebie / a to dwoiáko / raz
materialiter, gdy obnażony z wielkim
swolm wstydem przed całą wielkim lu-
dem stánal; drugi raz / gdy ślicznego
Pánteniskiego Ciała skóre / y owšem y
samo Ciało / ná okrutne podał biego-
wante. Apprehendit ergo Pilatus
JESUM, & flagellavit. To ślubna
Pána JEZVsaowa ścátá / opisała pod
Figurą Oblubienicą Sálomonowá /
Cantic. 1 w onych słowách: Botrus
Cypri, dilectus meus, in vineis En-
gaddi. Grono Cypryjskie, Oblubieniec
moy, w winnicách Engáddeyskich. Te
winnice Engáddeyskie / miały iakóś
relacya do śmierci / albowiem były
bliśko morza śmiertelnego / umarłego.
Mare mortuum zwáło się. Commens-
tatorowie Pisma S. twierdzą / że tu
Oblubieniec mówi / nie o Ojbie sa-
moy Oblubienicą swego / ale o ścacie
iego / która według zwyczáiu / była
pstra / málac ná sobie mistrernie ro-
zmaitemi kolorami wyhástrowána / cá-
ła winnice z doyrzżálemi gronami.
Kiedy się ta przypátruje Oblubienicę
wi bolesnemu P. JEZVsovi ubigo-
wánemu u stupá / zdami się / iakoby
go widział w podobney wzorzystey
ścacie; y śmieie moge mówić o uście-
gonym Ciele Pána JEZVsowym.
Botrus Cypri, dilectus meus, in
vineis Engaddi: Miałá ona winnicá
relacya (iakom powiedział do śmier-
ci:) pewnie y to ubiegowanie które y
do samych wnatrzności dosiágló / do-
státeczne było / do umorzenia Pána
JEZVSA: Doyrzżż ná dostála w
gronách winnice / nápatrzżż się tam
rozmaitego koloru gron: iuz gęwo-
nych / iuz bronatnych / iuz białych: Gys-
li nie widzisz czego podobnego ná tej
nowey ścacie / ná uśiegonym Ciele
Pána JEZVsowym / iedne rány rus-
miáne / y owšem Krwiá obficie plyná-
ce od láncusktow háczytych / drugie
brunatne od lygáktow surowych; a
gdzie iestże biego one nie dosiágly /
cám y sam / lubo iuz bádzo rzadko /
przebija się bialosć pánteniskiego Cía-
ła iego. A toż masz w nowey / ślu-
bney / hástrowaney ścacie Sponsu-
m.

dolorum;

W na patacach
sich, czemu po-
cie w smiały
VII.

Prov. 10.

Now stroj do
bu z śmiercią.

Cantic. 1.

cierniowej ko-
rony
iglij.

Ecce
Homo

Cantic. 1.

Figura

Scherlog

Ślubne Szaty ślubne
nierzyste, hástrowa-
ne gronami winnic.

JEZVS ubiegowany
doyrzżż ná winnicę:
czemu?

Flagel-
latio.

Liśka
Złoty

od
da
miska
była ok

Liśka
y ran,
nizm

Liczba plag P. J. E.
Złoty u stupa.

Coro-
natio.

Cantic. 3.

ap. Gisler

od siemnowej korony
Młeka z miedzi mian
była okryta.

Thren. 3.

Liczba koron
y ran, przy czer-
nieniu koronawani.

Iona 2.

Affe-
ctus.

doloru: Oblubienica nader boleśnie:
bo to bigowanie trwało blisko dwu
godzin; kator par 30. było dla od-
miány; a gdy siedmi z mordowali/ins-
ni następowali: liczba ran była 6666.
według pospolitej opinij: lubo nie-
ktorzy o 35490. powiadaia/ z iakich
rewelacyi. Taka była/ takiemu przysła-
ła Oblubienicowi/ do takiego aktu.

O Koronie zaś ślubney Oblubien-
ca tego / wspomniawszy pod figurą/
tak Oblubienicą Salomonową / za-
dumiawszy się nad nią / zwolyma
wszystkie. Cori Syonkie / dla przy-
pamiętania się tej: Egredimini, &
videte filia Sion Regem Salomo-
nem in diademate, &c. in die de-
sponsationis suae. Tertul. y wiele in-
nych / tłumacza to miejsce Pisma S.
o Młec Pána JEZUSA, mistyżnes
go Salomona: przez koronę zaś tego
ślubną / rozumieja Koronę ciernio-
wą / która był na on czas ukorono-
wany. Plectentes coronam de spi-
nis, posuerunt super caput ejus.
A dopieroż tu de novo zstąpił P.
JEZUS Sponsus dolorum: z wie-
lu okoliczności; bo na najdelikatniejszy
m glonku / co Młec cierpiał; bo
według rewelacyi niektórych / 1000.
ran od niej w Głowie odniósł: bo
niektóre ciernia do mozgu / niektóre
do ogu poprzehodziły / y nawięcej
ogry tego już od bicia zapuchły / no-
wym utrapily bole. na ogry lamen-
tuie sam u Proroka: Oculus meus
afflictus est. Kropel też krwi / któ-
ra w ten czas wypłynęła / naraćhowa-
ła w obciwieniu S. Birgitta 3345.
Należec do tego młga bole / które od-
niosła Głowa ona Święta / gdy tra-
cano / poćlagano / iako bydlę iakie za ro-
gi / za ona korona. Nie liczba / ale pra-
wie morze bolow / pokazuje się przy tej
Młec nasyw. Głowy JEZUSOWEY.
Nie darmo w Osobie tego mowiąc
Prorok / co Młec nazywał morzem ie-
dnym: Pelagus, operuit caput me-
um. Hebraa Gyta: Juncus, operuit
caput meum. Iakoby to iedno było /
Ciernie na Głowie tego / co morze
boleści.

Egredimini, & videte filia Si-
on, &c. Przypatrz się Chrześciani-

A sta duszo / tak wystroionemu boleśnie-
mu Oblubienicowi: a pytaj się / kto
mu te krowa sukienke / y haftowana
sprawił / y te uplotł Koronę. Sam
ci na to odpowiada Pan JEZUS /
przez S. Bonaventurę: Fui flagel-
latus ad satisfactionem pro delicijs
& lascivia hominum: to jest / iż lu-
dzie cielesności słuzacy / przyczyna byli
tak okrutnego ubiczowania. A Ko-
ronę chceś wiedzieć kto uplotł / y wie-
siał on w Głowie Pána JEZUSOWIE
uplotł iś ludzie pyśni; z nauti / z u-
rodzenia / z bogactw wynoszący się /
y drugimi pogardzający: uplotł iś
y ci / ktorzy plotkami swemi / ciernie kła-
da między bliźniemi / to jest niezgod / za-
wziętości / nienawisć / przyczyna by-
wająca: uplotł iś owi / ktorzy na Spo-
wiedziach plotę / nieśgerze się spo-
wiadaia / nieważne spowiedzi czynia;
bez żalu / bez postanowienia popra-
wy / bez oddalenia okazyi bliskiej do
grzechu. A osobliwie do roboty tej
Korony / należa owi / ktorzy myślami
wšeteczniemi / głowa sobie zaprzadają;
tacy bowiem za każdą razą pomyśle-
sobie młga / iakoby ostrzy gwoździ w
Głowie Pána JEZUSOWEY wbiłi. Co
każdy uważ pilnie; a w czym tego o-
co podobnego sumienie strofuie / z
żałością serdeczną za przeszłe glup-
stwa młodości swojej / upadnij do nog
iakoby już ostatni raz żegnając się / bo-
lesnemu Oblubienicowi / mowiac: O
najmilży Panie moy / widzę że żala-
ne krewia spietła mój ogry y uszy two-
je / iednak ile możesz powziąć na mnie
nadznie stworzenie twoje / przed tobą
upokorzone; wiem do siebie / że tere-
mam skalane rozmarceni zbrodniami /
pierśi sprośnemi myślami; a radbym
sklonił / y przygiął dla spoczynku iakiego-
kolwiek / na pierśi mojej / boleśną Gło-
wę twoją; iednak cknąć się tej nie
śmiem: ty sam uczyni to iakawie /
sklon iś na który moment dla spo-
czynku twego / a mnie rącey dla poży-
tku; aby tak przez dotknięcie krowa-
wioney Korony twojej / wbiły mi się
w pamięć boleści świętey Głowy
twojej / y mocna zstąpiły mi się obrona /
przeciwko pyśnym / niewstydlwym
y wszelkim złym myślom.

Cidemo ludzie
ubiczowani P. J. E.

Pyśni, cierni
go ukoronowali.

Up korony uplotli
cierniemi, owi kor-
poni, kłanaię na
Spowiedzi iako te
wzręczniemi my-
slami głowę iakie
zaprzadają.

z krowy i J. E.
zranioną, w m-
duszę grzeszną

*o Jezu
oddanie Bolesny
Oblubienicy, P. 18.
Lut. 1. przez Se.
kret Pilato.*

**Decre-
tum.**

*Decretu Pilato
wego tenor.*

**Baju-
latio.**

Joann. 19.

Traditio Sponsæ.

*Bajulatio Crucis, Crucifixio,
& Mors.*

O Statni to Akt przy Godach
Majenickich / gdy inż oddadza
do lożnice Oblubienicy Oblubienicy
wi ley. Po tak wielu Ceremoniach/
dozgetal sie też Bolesny Oblubieniec/
że mu Oblubienica jego oddano: o-
damal mu ia sam Starosta / gdy taki
Dekret ná śmierć tego wydał. JE-
SUM Nazarenum, subversorem
Gentis, contemptorem Caesaris, &
fallum Messiam, (ut Majorum Gen-
tis testimonio probatum est) ducite
in comunis supplicij locum, & cum
ludibrio Regiæ Majestatis, in medio
duorū latronū Cruci affigite. Licetor
expedi Crucis. JESUS Nazarán-
skiego, burzyciela ludu, wzgărăziela
Cesarzow, zmyślonego Messyasa, (we-
dług świadectwa y wywodow szarfyżny
Narodu) prowadzić na miejsce strace-
nia; a ná wzgárdę Krolewskiej godności
w pośrodku dwu totron onego ukrzyżu-
cie. Bierźcie się káci, y Krzyże gotuycie.
Przy oddawaniu Oblubienicy / przy-
tomni woląia Vivat: tu zaś prze-
ciwne slychac pospolitego ludu atklá-
mácy: Tolle, crucifige eum. Wla-
śnie też takie Bolesnemu Oblubie-
nicy przy weselu tego Wielkopiaktó-
wym / przystáło Vivat. Píaknie o tej
Ceremonij napisał Adr. Lyreus: Inge-
minant voces illas Crucifige, cru-
cifige; ignari quod Nuptias insu-
furrant, & voluptuosa tormenta.
Sed benè est, decuit ante cruenta-
rum purpurascere, ut in nuptia-
rum die concolor. esset Sponsæ
paludamento Sponsus; decuit præ-
terea Sponsum eam inducere capi-
ti suo coronam, quam dono dedis-
set Sponsa; & cruciaria Sponsa, non
auream profectò daret, sed spine-
am; tali igitur cum esset abinstru-
ctu egregiè paratus Sponsus; tem-
pus erat, ut è parentis domo ab-
ductam accipiat sibi nuptam suam:
hoc est, ut accepta Christus à Sy-
nagoga Cruce, exeat bajulans sibi
illam in eum, qui dicitur Calvaria,
locum.

A Plutarchus pise / że w Rzymian pod
czas przenosin / dwáy z przednichych
przyaciol wzięwszy ná ręce Oblubie-
nica / wnosili ia w dom Oblubienicy.
Pomiada zaś Prorok, że przed obli-
gności Pánka miała poyść śmierć.
Ante faciem ipsius ibit mors, kto-
re Proroctwo widze zweryfikowalo sie/
gdy oto przed Pánem JEZUsem
prowadzi sie Oblubienica tego śmierć/
ktora sie znázyla przez Krzyż: ale
ta Oblubienica śmierć / prowadzi sie
nie piechota; bo ia niosl po głęci
ná zbolatych ramięach swoich / sam
B Bolesny Oblubieniec Pan JEZUS /
ciężko upadając po kilkakroć pod nim:
co widzar káci / bojąc sie aby im nie
umarl ná drodze / zdiawşy mu go z
ramienia / kazali go przed nim nieść
ubogiemu Cyreneusowi / samego P.
JEZUSA winem z gorzka myrra
przyprawnym posiliwszy; ktory áz
gorzki trunk / zowie pomieniony Au-
tor / philtum amatorium, iakiego
zázýwali gotuacy sie Oblubienicy
do lożnice: gdy tak o tym mowi:
Interea dum Sponsa in Simonis
C Cyrenæi humeris ad Nuptiarum
chalamum pravolat, passionis ca-
licem, hoc est, cruciatio dignum
Sponsa, philtum degustat.

Statni inż Oblubienicy ná Kál-
waryjskiej Gorze / w ozach wşytkiego
Nieba y Ziemi / y śmierć gotowa ná
Pána JEZUSA, y Pan JEZUS ná
śmierć. A gdzieś dla takich bole-
snych Oblubienicy szukać lożnice:
dla bolesnych / bolesney też trzeba.
Wspomina wprowadzie Job S. o iá-
kimś lożu z kolczytych piramid zro-
bionym. Sternet sibi aurum, sicut
lurum. Septuag. gytia: Lectus e-
jus obelisci acuti. A lubo to tu o
Lewiatana garta legowisku mowi
Job / przeciesz swoim sposobem mogl
by sie znázyc przez te kolzyste loże/
Krzyż Pána JEZUSA z gwoździá-
mi: zwlaştá / że pierwszym budowni-
zym tego / byl sam piekielny Lewia-
tan. Lecz zaniechaymy go / a iákośmy
pozeli ten wesela Wielkopiaktowego
akt od podobienstwa Salomonowych
poślubin / tak go też zátongmy w
lożnicy Salomonowej / w ktorej Mi-
chael

*Oblubienica na rękach
wnoszona w dom.*

**Cruci-
fixio.**

*Łoznica J. 18.
łozna, Krzyż.*

Job. 41.

*Łozko, na konczy-
nych kolosach.*

*Krzyż
Łozia
wzrost*

*Krzyż
początek
Łozia*

Figur.

Cantic. 3.

krzyż podobny do
Łoia Salomono-
wego: w czym?

chwał Gisle, upatrzył Figure Krzy-
żá Páná JESUOWEGO. Ták zds
opisane jest loze Salomonowe: En
lectulum Salomonis 60. fortes am-
biunt, ex fortissimis Israël. A sam
Oblubieniec o nim lepiej przydaie:
Lectulus noster floridus. Jma
wersya cyta / umbrosus. Accuba-
tio nostra, umbrosa. Wszytko to
idanie kładzie do Krzyża / ile był in-
strumentem Młki P. JESUOWEY /
á ná sobie figurował / y owšem zna-
czył sama Oblubienica / to jest śmierć.
Już tam tolo tego mistycznego loża
było więcej niż 60. ex fortissimis
Israël; Młodowzbrojnych ale tak wie-
le żołnierskich rot / y nie jeden tysiąc
ludu Izraelskiego; w którego oczach
nie tak rozbrano z faret Páná JE-
SUÁ / iáko oraz z stary odarto / do
ktorey były Rkwi przywrzaly; y tu
znovu ruszyć musiano z miejsca swe-
go cierniowej Korony; áz mu ta
znovu z niewymowna Młka / trąsá-
jąc w dawne miejsce / włożyli potym /
nim go ná Krzyż przybili. Ex for-
tissimis Israël: wiec kilku najmocniej-
szych kátow przystąpiwszy do obna-
nego / iuz go pchnąć ná wzniósł chcie-
li dla przybijania ná Krzyż; lednak
y tu Bolesny Oblubieniec nie zápo-
mniał polityki / upatrzył przecie gda-
je (iáko z pewnego Autora nánoto-
wał Lyreu) utleknawszy / krotka mor-
dliwa do Oycá Niebiesk. odprawił /
ogy y rzece ktore dopiero mu rozwi-
zano podniósł ku Niebu: dopiero
iáko najmilsza Oblubienica pocálo-
wał Krzyż on / ná ziemi leżacy. A
potym aby sie iuz byl consumat zje-
dnogyl z Oblubienica swoja śmier-
cia / dobrowolnie latł y ná Krzyż / y
najsłodsze Rece y Togi kátom po-
dając / dopuścił sie nie iákolowiel / z to
Oblubienica związać / ale tej ostermi
chciał bydz przykowány do nley gwoź-
dziámi. A tuć w samey rzezy loze ono
Krzyżowe / zstálo sie Lectul^o floridus,
iáko roza zartumieniwszy sie od Rkwi
Páná JESUOWEY obficie plynacey /
á osobliwie w ten gda / gdy go przy-
podnoszeniu z Krzyżem / ná skals twár-
da / czyli z nieostrožności / czyli ze zło-
ści / káci oni upuścili.

A

Náostatek / spełnily sie o tej Krzy-
żowej lożnicy / y one słowá: Lectulus
noster umbrosus: kiedy ná tym lo-
żu / Bolesny Oblubieniec blisko trzech
godzin iuz nie spoczywał / ale niezmie-
nie z smiertelnymi bólami w oczach
bolesney Młki swoiey / w oczach ura-
gających sie nieprzyjaciól / w cięskim
naysm / swoich wnetrzności uprągnie-
niu mordował sie: náostatek utwier-
dziwszy Mążenstwo swoie / albo o-
choť do śmierci / dla Narodu ludzkie-
go / onemi ostatnimi słowy: Con-
sumatum est: wypuścił najsłodsze
duše swoie. Et inclinato capite emi-
sit Spiritum. Wzciemy ten moment
szczęśliwy / nabożnym pokłknawszy u-
milkniemem. A gdy tak ná onym
lożu bolesnym spoczywał / rázcy wiśiał
umárly Oblubieniec / á z drugiey stro-
ny Oblubienica tego śmierć / także
iuz umárła y zabitá / moca przenayś
Młki tego O mors, mors tua ero:
pokázála sie Accubatio umbrosa:
gdy iáko by strankami zástonie chrac lo-
żnice one / zámierwszy sie / Niebo po wšy-
tkim świecie / žalobna zapona pokr-
ło wšytkie elementá. Tenebrae factae
sunt per universam terram. Ale
odchyl prośe Niebo / choť troche zá-
pon tych twoich ciemnych; bo sie nam
znovu nowa iákaś także bolesna O-
blubienica pokázánie / to jest / Młka
tegoż Bolesnego umárłego Oblubien-
cá / stojaca pod Krzyżem. Stabat
autem juxta Crucem, Mater JESU.
Ale że iuz áni gásu / áni sil ná to nie
zstáie / ná wieczornej Echorcie / mam
wola tej nowey bolesney przypátrzeć
sie Oblubienicy.

D

Epilogus.

A że kontudować sie zwetly we-
jelne Akty upominkami / ktoremi
przytomni Góście świadczą nowym
Oblubiencom affektá swoie. A to
Wielkopiáctkowe smutne wesele / Bo-
lesnego Oblubienicá / niech w tym nie
bedzie uposledzone. Wiac przystápmy
sie cichuchno y pokornie / do tej bo-
lesney lożnice / do Krzyża Páná JE-
SUOWEGO; á widząc niepostrze-
mi-
łość Páná JESUÁ ku dušom ná-
szym / y wiedząc / że Mążenstwo tego

bolesnego /

Tene-
brae.

Hic fiat
modica
pausa ge-
nustetudo

Mors.

Neselne wponi
bolesnema oblu-
com oddane du-
akty Cnot mlek

Alet Wiary

bolesnego/ to jest/ Młot iego/ plodem
jest zbawienie nasze: oddamy w upo-
minku, oprocz serdecznego nād bol-
mi y śmierci iego policowania/ nie-
które affekty y akty rozrzewnionego
serca naszego: trzy tu przedmiesz-
da. Naprzód affekt y akt wiary; ten
niech będzie z okazji onych słow/ kto-
rych używa Kościół S. przez te trzy
dni w Kapłańskich Pańszach: In
NOMINE JESU, omne genu flecta-
tur, coelestium, terrestrium, & in-
fernorum. mówmy: Najmilsi Jezu
ZD/ lubo cie widzę między lotrami/
zabitego/ zelnego/ iednak wyznaję/
że jesteś prawdziwym BOG JE-
m/ nieśmiertelnym/ y nieśkonzonego Nā-
leństwa / Pānem Nieba y Ziemi: u-
niam łaski mojej/ y ze wszystkimi du-
chami nā Niebie/ y nā ziemi/ y owszem
zastępując w tym potępionych Anio-
łow/ y ludzi/ którzy cie bluźnią w
piętle/ imieniem wszystkich upadam
przed Krzyżem twoim; y chochym
wiedziat/ że mi Niekā twojā do zbā-
wienia mego skutecznie nie pomożę;
tym samym respektem/ że dla tak wiel-
kiej łaskawości tu stworzeniu twe-
mu/ godzien tego jesteś/ ten ci honor
oddaję/ iako BGD y Stworcy me-
mu. Drugi upominek niech będzie
akt Nādziei: z okazji słow onych
Pawła S. Cum inimici essemus,
reconciliati sumus DEO per mor-
tem Filij ejus. Bolesny Oblubien-
ce JZD: ach iako mi żalosno/ y niezno-
śno patrzeć/ nā tak bolesnā/ zelnym
śmierci twojej: iednak dobrze wiedząc/
żeś ty dla wykupienia duszy mojej
z grzechow/ czego się nigdy żadne
stworzenie spodziewać nie mogło/ o-
choćnie ponosił/ wielkā mi się nādzie-
iā czyni/ że przy żalu moim zā prześle

Roman. 8.

Alet Nādziei.

A grzechy/ iuzes mi one odpuszcil/ albo
zapewne odpuszcisz/ y utwierdzisz mnie
w łasce twojej/ a okup Krwie two-
jej/ nie zginię nā duszy mojej/ y chwa-
ly wieczney królestwa mi zakupil
Krwia twoja/ ugestnikiem się stanie.
Trzeci upominek oddaj Bolesnemu
Oblubiencowi z affektow y aktow mi-
łości tu niemu/ w refleksy wziawszy
owe słowa Janā S. Nos ergo dili-
gamus DEUM, quoniam ipse pri-
or dilexit nos. O iaka miłość tu
duszy mojej widzę w tobie Bolesny O-
blubien-ze! żeś mnie/ gdy ięszce nā
świecie nie był/ y owszem o którym
wiedziałeś dobrze/ iako ci niewdzięczny
bydź miał/ umiłowales więcej niż ży-
cie twoje: ucierpiales śmierć/ nie kā-
wałerskā/ ale lotrowskā/ ucierpiales
Synu Boski/ nie zā drugiego Synā
Boskiego/ nie zā Anioła/ nie zā żygli-
wego sobie przyiaciela/ ale zā lich-
stworzenie/ zā robakā/ zā nieprzyiacie-
lā swego: zā co/ choćbyś mi był Sy-
nem potępienia stworzył/ winienbym
cie był ze wszystkich sił moich/ iako
Stworca miłować; a iakoż temu nie-
udolność moją wydała teraz z Wie-
biore nā się wszystkich Aniołow/ tak
błogosławionych/ iako y potępionych/
rozumy y wole/ wszystkich ludzi sercā:
O gdybyś się to wszystko we mnie ponie-
ście mogło! Oto teraz miłość zā mi-
łość oddajac/ niemi kochac cie pragnę/
bez przesłanki/ bez momentu/ y owszem
nā wszystko wieczność; boś dobry/ boś
miłowny/ boś ze wszystkich miar nieśkon-
czenie tego godzien/ Bolesny Oblu-
bien-ze; Przyimiy przynamniey mi-
zernego serca mego ochotę; a zmiłuy
się nād grzesznym. Qui passus es pro
nobis, JESU Christe miserere
nobis. A M E N.

Alet miłości.

NA WIELKONOCNA NIEDZIELE

Sponsus Gloriosus.

Surrexit.

Marci 16.

Widzisz się widzę Zbawie-
ciel nāś Chrystus JZD
(że tak rzekł) w powinno-
ści swojej/ gdy przytaw-
nā się Jobs Oblubienca/

D y przy Zmartwychwstaniu swoim wy-
chodząc z grobu/ w którym przez trzy
dni odpoczywał/ iakoby z łojā swe-
go/ dziś się iako Sponsus gloriosus,
Chwalebny Oblubieniec, prezentuje w-
szem

szem

Syly, in Ev
1. 9. cap. 1.
Psalms. 18.

etiemu swiatu. S. N. Do tego
bowiem aktu jeden Commentator ap-
plikuje slowa one Dawidowe: In So-
le posuit tabernaculum suum, &
ipse tanquam Sponsus procedens de
thalamo suo, w słońcu założył mie-
skanie swoje; wychodząc jako Oblubie-
niec z tożnice swojej. Jakoż y S. Aug.
dostrzał tej Allegorii Zmartwych-
wstałego Pana/ do Oblubienca/ kiedy
wesele tego dzisiejsze/ opisuie temi slo-
wy: Occisus est ad Nuptias tuas,
ipse Agnus innocens: occisus, epu-
las pręparavit, resurgens nuptias
celebravit: occisus, voluntariam
sustinuit passionem, resurgens di-
spositam sibi duxit Uxorem. In
utero Virginis, humanam carnem
velut arrham accepit, in Cruce pre-
tiosissimam dotem, suum Sangui-
nem fudit: in Resurrectione atq,
Ascensione sua, aterni Matrimonij
fœdera roboravit. W Żywocie Pa-
mienſkim, jako ślubny dar wziął Ciało,
na Krzyżu oddał za posag Krew swo-
ją, która wylała: przy Zmartwychwsta-
niu y Wniebowstąpieniu swoim, wiecznego
Małżeństwa utwierdził kontrakty. Prze-
toż y ia na tym zdaniu Doktora S.
fundując się/ prezentowałem łaskom
waszym Zbawiciela w dzień Narod-
zenia tego/ jako Sponsum Amoris,
Oblubieniec miłosnym. w Ciele Łas-
co/ jako Sponsum Sanguinum, &c.
świeżo onegdaj/ w Wielki Piątek/ jako
Sponsum dolorum, jako Oblubie-
ca Bolesney śmierci: dziś zaś przyzwo-
istego epithetum wynaleść nie mo-
ge temu Oblubiencom/ jako gdy go
nazywa: Sponsum gloriosum, Oblu-
bieniec Chwalebny. A gdy o nim
mowi S. August. In Resurrectione
sua, aterni Matrimonij fœdera ro-
boravit. Ze przy Zmartwychwstaniu
swoim, wiecznego Małżeństwa utwier-
dził kontrakty. A to się prawdzi/ gdy
Zmartwychwstały Pan/ prezentuje w
w uwielbionym Ciele/ pięć przenay-
droższych ran; albo jako pięć purpu-
rowych Łalamarzow dla zapisu: albo
jako charakter y ktoremi na Ciele tego/
jako na pargaminie/ wiecznemi gasy/
zapisane są te kontrakty/ według owe-
go/ co sam przepowiedział u Proroka:

A In manibus meis, descripsi te. Na
rękach moich, zapisałem cię. Umyśli-
łem ia tedy/ tym tytułem Zmartwych-
wstałego Pana/ przywitać/ nazywa-
jąc go/ Sponsum gloriosum, Chwa-
lebnym Oblubieniec; idkoż uczyni-
ł je przez te trzy dni/ Oblubienca tego
Sponsalia gloriosa. Gody/ wesele
chwalebne/ reprezentować bode; aby-
śmy się na nim/ przy tych Świątach
duchownie uciechyli. A ponieważ ten
Sponsus gloriosus, Zmartwychwsta-
ły Pan/ według różnych konſyderacy-
do trzech Oblubieniec swoich: Ana-
gogicam, Allegoricam, Mysticam,
ma relacya: to iest do Kościoła try-
umfującego/ do Kościoła wojującego
tego/ y do Matki swojej Przenay-
dziej przeto pokaze; jako dzisiejsze
Sponsi gloriosi, to iest Zmartwych-
wstałego Pana/ Sponsalia, ja glo-
riosa, ex parte Sponsi & sponsae:
nader chwalebne/ tak z strony same-
go Oblubienca/ jako y z strony po-
mientonych trzech Oblubieniec tego
Ad Majorem DEI Gloriam.

C **A** przod ex parte Sponsi
gloriosa Spōsalia, wzglę-
dem samego Zbawiciela
chwalebny/ uroczysty to
akt: albowiem widza go
w nowa y cudna/ a nigdy leſze nie
widana przybranego do tego aktu
godna ſata: przez ktora rozumieć
chca/ uwielbione doſkonale Cławo.
Ciało tego: Chwalebna to wielce ſa-
ta/ a zartym do chwalebne go aktu
Sponsa gloriosa bārdzo ſłużąca.
Trzy okoliżności tej ſaty ktore chwa-
la Zmartwychwst. Oblubienca/ poſta-
wia nam/ do uwagi podać. Pier-
wsza/ że ta ſata uwielbionego Ciała
Pana/ Jezusowego/ względem trzech
pierwszych własności/ albo dārow/
ktore Ciału uwielbionemu przynale-
ża: a te są: Claritas, Subtilitas, A-
gilitas. Jāśność, Subtelność, Chyżość,
albo lekkość; iest ſata ſwietna bārdzo/
ſudanna/ bo subtelna/ y oraz lekka; z
tego trojgā/ oſobliwe ſwoie zalece-
nie y cena miewaia ſwieckie ſaty.
Z ktorych okoliżności/ albo przymio-
tom uwielbionego Ciała/ w ktorym
Zmartwychwstał Zbawiciel/ jako wiele

Isaia 49.

Ja Oblubienca
trojaka, P. Jezus

P. Jezus chwaleb-
ny Oblubieniec, przy
Zmartwychwstaniu

PARS
I.

Zmartwychwsta-
ły Pana ciało, ślub-
nata, bārdzo po-
z wielu miar

Script.

Exod. 15.

Brev. Rō.

Homil. 8.

chwały do dzisiejszego aktu przybyło mu/ dowiemy się o tym z Pisma S. Przypatrując się pod Figurą w Prorockim duchu Mojżesz/ tryumfującego mu Pánu/ po przejściu czerwonego morza/ to jest Młeki swojej/ y chcąc opisać chwale uwielbionego Ciała tego/która otrzymał/ z niezwykłymi Gyni to przydatkiem: tādē pīfāc: Gloriosē enim magnificatus est. Chwalebnie, uwielbionym został. Co samo potrzebuje osobliwej uwagi: kiedy bowiem Kościół S. rozpamiętywa tajemnicę Narodzenia Bożego/ witając na pierwszych Nieśporach Zbawiciela/ Narodzenie tego/ simpliciter, po prostu uwielbieniem tego nazywa. Rex pacificus, magnificatus est. Przy Tajemnicy zaś albo Figurze Zmartwychwstania tego/ chwalebne/ prześwieczne/ przydać Mojżesz Adverbium: Gloriosē enim magnificatus est. Chwalebnie (prawi) uwielbionym jest. Wważać to pilnie kaze Origenes, gdy tak mówi: Quasi non sufficeret dicere, magnificatus est, addit, gloriosē magnificatus est: etenim aliud est magnificari, & aliud gloriosē magnificari. to jest/ bydy uwielbiony/ a bydy chwalebnie uwielbionym/ różne to są rzeczy. Coż tedy za przyczyna/ że o Zmartwychwst. Chrystusowym przyłożono: Gloriosē magnificatus est. Dacie tego jedne przyczyny pomieniony Doktor: to jest/ że podczas Narodzenia Zbawicielowego/ między pospolitym ludem/ nie było widać tak wielkiego wesela; przy Zmartwychwstaniu zaś tego/ weselem y radością/ wszytek świat był napełniony. Słowa tego klado: Nam cum Dominus meus JESUS, Carnem ex Virgine MARIA pro salute nostra suscepit, magnificatus est quidem, quia venit querere quod perierat; non tamen gloriosē magnificatus est. At quando surrexit, tertē tunc gloriosē magnificatus est, quia tunc & famina exultant, & Viri ad lätitiam invitantur, & totus orbis tripudiare videtur. Legz ia ta Orygenes rācy/ która jest a posteriori, nie kontentując się/ infa ięże a priori upatruje/ czemu chwalebniejszy

A potażał się Zbawiciel przy Zmartwychwstaniu swoim/ niżeli przy Narodzeniu: a ta się sama potażuje/ poyżrza wszy na sukienkę Oblubienicy tego; to jest/ na Ciałę tego uwielbione/ iasne/ świetne/ subtelne/ lekkie: których przymotów nie miało Ciałę Zbawicielowę przy Narodzeniu tego/ będąc na ten czas podległe wszystkim mizeryom/ którym podległe są ciała nasze. O czym wszystkim daj znać Psalmsiś; gdy (iako już wyżej namienil;) wychodzącego z grobu Oblubienicy/ przytównał do Słońca wschodzącego. In Sole posuit tabernaculum, &c. Słońce bowiem nad wszytkie inne Planety ma claritatem iasności; ma subtilitatem, bo y do podziemnych minet niewidomie moc promieni tego przenika; ma agilitatem, bo w momencie wszystko powietrze oświeca/ y rogiąca ciemności. Podobnym sposobem uwielbione Ciałę Zmartwychwstałego Pána miało claritatem, iasność większą nad słońce; y owsem pięć onych ran/ iako nawiądz śmiejże gwiazdy w Ciele tego świeciły: o czym śpiewa Kościół S. In carne Christi vulnera, micare tanquam sidera, mirantur, &c. Miało subtilitatem, kiedy przez grobowy kamień przenikło/ y przez drzwi jamy knone do Apostołów. Miało agilitatem, gdy w momencie prawie/ obiegiło tak wiele miejsc/ potażując się Najświętszej Pannie/ Wzniom/ rē. Stey tedy rācy a priori, potażuje się/ czemu Zmartwychwstanie Zbawiciela/ chwalebniejszy nazywał Mojżesz/ niżeli Narodzenie tego; to jest/ dla okoliżności/ iasności/ subtelności/ rē. uwielbionego Ciała tego/ w które przybrany został/ iako w hacie godowa/ na ten akt dzisiejszy/ Sponsus gloriosus.

Druga okoliżność chwalebney tej hacy/ to jest/ Ciałę uwielbionego Zmartwychwstałego Oblubienicy uważam/ że przeciwko wszelkiej ślasytelności/ przyprawna jest wonnemi unguentami; na podobieństwo oney chwalebney hacy Oblubienicy Sólomonowej: z czego ia wychwalać Oblubienicę/ mówił niegdy: Odor

Ciałę uwielbione
iasne, subtelne,
y chyżo.

Figur.

Cantic. 4.

vestimen:

Nieśmiertelność
ciała w wielbionego
wonna przyprawa
szaty Chrystusa
my.

Roman, 6.

Joanni, 19.

Masce do grobu
J. Jezusowego, by
to sto funtów:
na co tak sta?

Homil. 84

in 3. Part
d 41. Se-
tion. 2.

sup. 4. Cāt

vestimentorum tuorum, sicut odor
thuris. Przez to wonna przyprawa/
rozumieć chce gwartry przymiot u
wielbionego Ciała Pána JEZUSO-
wego. Immortalitatem, impassibi-
litate, Nieśmiertelność, niecierpieli-
wość; Która/ na wszystkie wieczność
udziawane było: według tego / co
napisał Páwel S. Christus resurgens,
jam non moritur, mors illi ultra
non dominabitur. Chrystus zmar-
twychwstający, więcej nie umiera,
śmierć dalej nad nim panować nie
będzie. Tę przyprawę nieśmiertel-
ności/ iakoby wielkiej chwały/ tej śa-
cie Pána JEZUSOWEY/ to jest/ Nay-
świętszemu Ciału tego dodała/ y tym
samym pokazała go Sponsum glori-
osum, zrozumieć to pod Figurą/
z onych drogich masce/ Ktoremi Ciał-
o tego umiarte namaszczone było/ od
Jozefa y Nikodema: O tych napisał
Jan S. Który na to sam pátztał / y
owšem pomagal oney ostatniey uslu-
gi/ że były z drogiego olejku Aloeso-
weg y Mirroweg zrobione: a do tego
z wielkim bádzo dostatkem: bo okolo
sta funtów w naczyniu było. Ferens
mixturam Myrrhae & Aloës, quasi
libras centum; co uważając Cornel.
twierdzi / że nie tak namaszczyć / iako
całe obmyć wszystko Ciało Pána JE-
ZUSOWE w drogin olejku/ chcieli oni
pobożni ludzie. Tu urosła mie-
dzy Doktorami kwestya: na co tak
drogo/ y tak obficie/ y nie innemi tyl-
ko pomienionemi Myrry y Aloesu
olejkami napuszczone było Ciało P.
JEZUSOWE? Co do intencji tam-
tych ludzi/ namienia coś S. Chryzo-
stom: że rozumieć Chrystusa bydz
prostim głowikiem/ podległym śa-
żytności/ chcieli onym namaszcze-
niem konsekwować od zepsowania
Ciała tego: iednak Suarius broni ich
w tym mądrze/ y naucza: że raczej
ona ceremonia/ chcieli gęś ugnieć
osobliwa Ciału Pána JEZUSOWEMU:
wielkim nakładem/ iako Krol iakie-
go grzebiąc. Lecz przy tych intens-
cyach pobożnych/ y Mysterium tate-
mnicą zdamiś zamykała się w Myrrze
y Aloesie: ponieważ według Gloss.
Aloës, znaczy/ incorruptionem car-

nis, Nieśkażytność ciała; toż y Myr-
ra znaczyła/ według Sylv. Alleg. 34.
gym łatwo się z tego domyslić/ że
to/ tak drogie namaszczenie/ figura
było immortalitatis, to jest/ iż w Kros-
ctim gęśie przy Zmartwychwstaniu
Pána JEZUSOWYM/ miało bydz udá-
rowane Ciału tego nieśmiertelnością/
niecierpielnością. Która okoli-
czność/ albo przywiliy Ciału Pána
JEZUSOWEMU pozwolony/ iakoby
mu wielkiej przyczynił chwały/ dał
znać o tym S. Páwel. gdy powiada/
że z tej samey racji/ pátzając na Ciału
Zmartwychwstałego Zbawiciela/ tru-
dno było poznać/ jeżeli to tenże był P.
JEZUS/ co y przedtym. Et si cogno-
vimus secundum carnem Christum,
sed nunc jam non novimus. Słow-
tych Apostolskich sens ulatwić S.
Leo, tak pisze: Merito dicitur caro
Christi in eo statu, in quo fuerat
nota, nesciri: quia nihil in ea passi-
bile, nihil remansit infirmum; ut
ipsa sit per essentiam, & non sit ipsa
per gloriam, to jest: iż lubo według
istoty/ Ciału Pána JEZUSOWE/ toż
było po Zmartwychwstaniu/ Ktore by-
ło y przedtym/ iednak już umiwbione/
y nieśkażytnie zstawił się/ zdalo się
dla tego/ iakoby inje było.

A trzecia okoliczność śaty chwa-
lebney Pána JEZUSOWEY/ służy swo-
im sposobem Sponso gloriozo, do
dzisiejszego aktu. Cassiod. uważając
początek y koniec Psalmu 117. w Kto-
rym dość wyraźnie opisuje się tate-
mnicą Zmartwychwstania Pániego/
y Ktorego słow przy dniach Wielko-
nocnych/ gęsto zżywa Kościół S.
alluduiac do owych dzwoneczkow/
Ktore starozakonny Káplan miał przy-
prawne u śaty swojej/ y Ktore brza-
kaniem swoim/ gdy się do ludzi po-
kazał/ powagi mu iakiejsi przydawá-
ły: chwale y pienia Wielkonocne/ Kto-
remi Zbawiciela wita Kościół S. ná-
żywa dzwoneczkami: a zátym y te
dzwoneczki/ należec powinny do chwa-
lebney śaty Naywyższego Káplana
Chrystusa / dziś w apparácie umiel-
bionego Ciała prezentującego się: y
w tych albowiem Sponsus glorio-
sus zakłada chwale y Drogystość dzi-

2. Corin, 5.

Wielbionego cia-
łowata, ledwie
poznać data P. J.

ap. Thom.
Blanc. in
Psalm. 118.

Histor

Wielkonocne
tuty, dzwonecz-
kowe chwały
P. Jezusowego.

Revel P. 4.
cap. 27.

Alleluia, co ma
w sobie za ta:
iemnice.

PARS
II.

świeżego aktu. w nich osobliwe maigac
ukontentowanie swoje; o czym dal
znac S. Gertrudzie: gdy bowiem w
dzień Wielkonocy/ ta S. Patientka
rozmawiała z Panem JEZUSEM/ y
prosiła go/ aby ją nauczył jakimby
nabożeństwem chwalić go miała przez
Alleluja, które tak wielokroć powta-
rza Kościół S. na to Święto: od-
powiedział Pan: Bardzo przyzwocię
przez Alleluja wychwalać mię możesz;
tylko uważ sobie/ że w tym słowku
Alleluja, wszystkie są vocales, to jest/
literę przez się same brzmiące/ oprócz
jednego O, które je znaczy głos bo-
lejącego/ na jego miejsce powtorzo-
no A. na końcu Alleluja. Wierc kie-
dy śpiewasz Alleluia, w pierwszej li-
terze A, wychwalay uwielbienie wszy-
stkiego Ciąła mego: w drugiej E, wy-
chwalay uwielbienie oczu moich/ w
trzeciej I, wychwalay uwielbienie u-
chu moich: y tak daley myśl o uwiel-
bieniu innych zmysłów moich/ a wy-
chwalay one w zjednoczeniu chwały
Niebieskich Obywatelów/ którzy mnie
przez toż Alleluja, obficie w niebie
wychwalają. Dojść tedy z tych trzech
okoliczności ma swojej chwały Spon-
sus gloriosus, Zmartwychwstały Pan,
a z całym jasną rzeczą/ że ex parte Spon-
si, dzisiejsze Sponsalia są gloriola.

W Owtore Sponsalia dzisiejsze
są gloriola, chwalebne/
ex parte Sponsa: poży-
nam a Sponsa Anagogica,
od Kościół trzymającej
go; to jest/ od Mieszkanców onych
Niebieskich; a ci onego czasu Zmar-
twychwstania Zbawicielowego/ byli
tylko sami Aniołowie Święci/ którzy
przeko po stworzeniu swoim/ wspomo-
żeni łaską Boską/ z przeżyjących za-
ślug Pana JEZUSOWYCH sobie po-
zwolona/ zwyciężywszy ona Lucype-
rowa tentacya/ już na ten czas tryum-
fowali w Niebie/ ugruntowani na
wszystk wieczność/ w widzeniu jasnym
y używaniu BOGA. Ta tedy tri-
umphans Sponsa Christi, swoim spo-
sobem/ to jest/ zgromadzenie Świę-
tych Aniołów/ pokazała się na ten
akt/ to jest/ przy Zmartwychwstaniu
Pana JEZUSOWYM/ bardzo gloriose,

A chwalebnie, tak/ iako nigdy przedtem;
co jasna jest z textu Ewangelisty/ gdy
widzenie Anielskie u grobu/ temi o-
pisuje słowy: Erat autem aspectus
ejus sicut fulgur, & vestimenta e-
jus alba, sicut nix. *Pejzżenie, albo
twarz jego, było następstw błyskawice,
a ściany jego białe iako śnieg.* Według
Commentatorów/ ten niezwydany
apparat Anielski/ pokazuje po Du-
chach Niebieskich/ że przy Droczysto-
ści Zmartwychwstania Pańskiego/ o-
sobliwa chwala/ weselem/ y radością
napelnieni byli. Czego naprzód do-

B chodzą S. Grzegorz, po białej ście-
Anioł tego/ gdy tak na to pisze:
Stola candida coopertus apparuit,
quia festivitati nostrae gaudia nun-
tiavit; Nostrae dicamus an suae? sed
ut fateamur verum, & suae dicamus,
& nostrae. Illa quippe Redempto-
ris nostri Resurrectio, & nostra fe-
stivitas fuit, quia nos ad immorta-
litate reduxit: & Angelorum fe-
stivitas extitit, quia nos revocan-

C do ad coelestia, eorum numerum
implevit. W których słowach dacie
znac Doktor S. że ponieważ dzisiejs-
za Droczystość nie mniej do ludzi/
iako y do Aniołów należała/ dla te-
go iakoby na uczczenie tej/ w swiat-
nym/ w białym apparacie pokazał
się ten Anioł. Inny zaś Commen-
tator uważając pejzżenie albo twarz
Anioła tegoż/ że była iako ognista pio-
runowa błyskawica. Erat autem a-
spectus ejus sicut fulgur: tak do pro-
pozytu mego mówi: Angeli, in Na-
tivate quidem lucem aliquam o-
stendunt, sed in Resurrectione, e-
micant tanquam fulgura. Aniołowie
przy Narodzeniu Pana JEZUSOWYM
pokazowali się prawdą z jasnością, ale
przy Zmartwychwstaniu jego, daleko ja-
śniej; bo iako błyskawice. A owym
tenże Commentator uważając owe slo-
wa Dawidowe/ o Zmartwychwstaniu
Pana napisane: DEUS Dominus, &
illuxit nobis. *BOG PAN, zaiśnial
nam.* Dzień Zmartwychwstania jego
nazywa/ diem lucis respective ad
Angelos, z tej przyczyny/ że na An-
iołach Świętych wielka iakas świat-
łość/ jasność wydawała się. Dies

Resurrecti.

Script.

Matth. 28.

Homil. 21.
Evang.

Blanc. in
Psal. 117

osobliwa
nieotony wesołoci
przy Zmartwych-
wstaniu Chrystu-
sowym.

Resurrectionis, est dies lucis, quia in eo lucidiores effulgent Angeli. Dosyć stad pokazuje się gloria Sponsae Ecclesiae triumphantis, Dworu Niebieskiego chwala/ przy dacie dzisiejszym chwalebnego wesela Pana JEZUSOWEGO.

Figur.

Druga Sponsa test Allegorica: to test Kościół wojniacy/ albo zebranie wszystkich wiernych/ tu test na ziemi przeciwko duchownym nieprzyjaciółom walczących: y ta nie mniej wesolym/ chwalebnym apparatus swoim dopomaga do chwały dzisiejszego aktu. Podaje się piktura tego

Cantic. 1.

Figura/ w owych słowach Oblubienicy Salomonowej: Ecce tu pulcher & decorus. Lectulus noster floridus: Tigna domorum nostrarum cedrina, laquearia nostra cypressina. Według tłumaczenia Paul. Scherlog: ja to słowa Kościoła S. dzwoniącego się świątliwości/ świątliwości/ zc. Zmartwychwstałego Oblubienicy swego/ Pana JEZUSA: gdzie leżem na żywym grobie jego; w którym przespał się przez trzy dni/ moca swego Bóstwa wzbudzony zmartwychwstał:

Psalm. 3.

jaż w Osobie jego przepowiedział Dawid: Ego dormivi & soporatus sum, & exurrexi. Zowie go zaś kwiecistym/ wonnym lożem: Lectulus noster floridus: ponieważ z niego wyszło Ciało Pana JEZUSOWE/ jaż najświątliwiejsza Lilia/ albo Roza/ za kwieciele/ darami chwały przyozdobione. A że zaraz przy tym leży/ albo grobie Pana JEZUSOWYM o chwalebnie przybrányim wspomindia pałacu.

hic hom. 3

Tigna domorum nostrarum cedrina, laquearia nostra cypressina: y tu tajemnicą bydyć musi. Origenes przez te laquearia, stopy Pałacu/ rozumie Pralatów w Kościele Bożym. Laquearia Sponsae cypressina, sunt Episcopi in Ecclesia: przez ślepię nie zaś/ rozumie wszystkie Duchowieństwo. A któż nie przyzna/ że to drewno dobrze kwadrze do apparatusu chwały/ y uroczystości Kościoła S. z którego dzień Zmartwychwstania Zbawicielowego zwykł odprawować: mówiąc o tym/ tak Physicę, jaż y moraliter; Physicę, abowiem widzie-

A my/ iako na to Święto/ Biskupi Pralaci/ Duchowieństwo wszystkie/ w naysławniejszych apparatusach/ w Kościołach/ na Processjach pokazuje się; Oltarze/ ściany/ zc. Kościelne/ idę nayoźdobnie przybierają. Tigna domorum nostrarum cedrina. Drewno cedrowe/ ponieważ nie podlega żadney skazytelności/ Symbolum bydyć może nieśmiertelności: ta zaś/ oświadczenie jest objectum medytacyi y afektów nabożnych/ przy dniu dzisiejszym; a zatyć moraliter, albo ob-

B ści duchowney całego Kościoła S. Cieszy się bowiem Kościół S. naprzód ex immortalitate Christi, patrząc na nieśkazytelne Ciało Chrystusowe/ y chęci się z tego/ przed wszystkimi niewiernymi Narodami/ że BÓG tego/ nie jest iako Bogowie ich/ nie kłamliwy/ nie drewniany/ nie niemy/ nie głuchy/ nie umarły/ ale żywy; y taki/ który umarł według natury ludzkiej/ mógł sobie samemu żywot dać/ y wstać w Ciele/ na zawsze żyć nieśmiertelnym. Cieszy się ex im-

C mortalitate, gdy się nadzieja karmi o zmartwychwstaniu swoim/ w uwielbionych Ciałach/ patrząc na żywego tego Exemplarz/ w Ciele Pana JEZUSOWYM. Cieszy się ięże ex immortalitate, patrząc na początki przyszłego Zmartwychwstania swego; to test/ na one Duce Święte/ które oraz z Zmartwychwstałym Zbawicielem/ ożywione z grobow powstały/ y po Mieście Jerozolimskim chodząc/ widzieć się daly; o czym Ewangelista:

Kościół S. radość w dzień Zmartwychwstania, z czego żyć wstał?

Matth. 27.

D sta: Multa corpora Sanctorum, qui dormierant, surrexerunt, & exeuntes de monumentis post Resurrectionem ejus, venerunt in Sanctam Civitatem, & apparuerunt multis. Cieszy się ięże Kościół S. że Oblubieniec iey Chrystus/ tryumfuje dzisiaj/ iako Autor żywota/ a nie śmierci: ponieważ w ten czas/ gdy przynależało mieć się nad zabójcami swymi/ tak okrutney śmierci swojej/ y zbrogowyli krwią Miasto Jerozolimskie/ Autorowi śmierci swojej/ na tryumfie wkładanych prezentować; nie takiego tu nie widać: ale raczej patrząc na wielką gro-

1.10. in Luc

Histor

1.6.94.

martwychwstały
n, naysierwcy
skarzał się Nays.
Pannie.

3
wesele Nays. Panny
przy Zmartwychw.
Jezuszym, jak
wielkie?

máda więziow uwolnionych / to jest / Oycow Świątych z otchłani wyprowadzonych / niezmiernie Róściol S. ciekły się z tego. Pięknie to okoliczność opisał Ambroży S. Non hic revinctis post tergum brachii gentes, aut submissa captivorum Regum colla miramur, qualis humanorum solet esse species triumphorum: sed evantes populos Nationum, quælitos non ad supplicium, sed ad præmium: Reges liberis affectibus adorantes: curram Domini triumphalem, præibat bona turba resurgentium defunctorum. A ztym ktoż nie przyzna / że y tá druga Oblubienica Chrystusowa Róściol S. ná ziemi / dosyć splendidè konkurruie do dżisieyşego aktu Sponsi gloriosi, Zmartwychwstałego Oblubienica swego

Trzecia Oblubienica Sponsa Mystica, jest Przen. Panna; tá iáko nays pryncypálnieyşá / naysierwcy też konkurrowála do tego aktu: á to przez niewypowiedziáne Wesele y radość / która pierwcy nád wszystkie inne / nápełnione było serce iey / z Zmartwychwstania Chrystusowego. Twierdzi bowiem S. August. S. Anselm. Grzeg. Nissen: y owşem samá Przen. Panna obśáwila to S. Birgicie / że náypierwcy oney samey zostájącey ná modlitwie / w uwielbionym Ciele pokazał się Zmartwychwstały Pan JEZUS: lubo o tey áppárycyi nie wspomina á Ewángelistowie; y owşem S. Márcel twierdzi / że naprzód pokazał się P. JEZUS Mágdalenie: álbowski iáko notuje Durantus, in annot. Revel. Birgitt. ex Ruperto: że to nie náleżało do Ewángelistow: poniewáż oni tylko te opisać chcieli Zmartwychwstałego Pána áppárycye / które się zstały dla utwierdzenia powatpiwájących o Zmartwychwstaniu iego; ztego Przen. Panna (iáko pełna wiary) nie potrzebowała. To zás wesele Przen. Panny / które nápełniło w ten czas serce iey / iáko było wielkie: iedni to miátku z wielkości boleści y żalu / którego przy śmierci Syná swego doznála Przen. Panna: ten / że bez porównania był / większy nád wşy-

Atkiej radość też y wesele iey z Zmartwychwstania iego / bydy musiało wielkie nád inne. Inni to miátku / per comparisonem, do radości Sáry / która miała obaczyły Jzáká żywego / uwolnionego od śmierci / ná którą go był záprawdził Abraham / choc go ná ofiarę P. Bogu zábić: ábo do wesela / które ugulo serce Oycowski Jákubá / gdy o pánuiały w Egipcie Synu swoim Jozefie uşyşal; ábo do radości Mátki y Dycá Tobiasá młodego / gdy z dálekiy peregrynácyi zdrowo wracájącego Syná obaczyli. Náostátek Joan. Carthag. reflektuie się ná starodawne Historie / w których czytamy / iáko niektoré Mátki / obaczyły żywych Synow swoich / o których udano było / że zgineli ná wojnie / od wielkości wesela / którego serce ich znieść nie mogło / nagle poumieráły; twierdzi to / że Przen. Panna ná ten czas taká radość w sercu swoim ugula / iż gdyby tá cudowna moc Boska nie utrzymała była / tedy od wielkości iey / powinna była / nagle umrzeć.

A z tey tedy okoliczności / to jest / z niezmiernego wesela Oblubienicy P. JEZUSOWEY / oraz y Mátki / iáko też y z innych przyczyn wzrąy pomienionych / idánie się pokázuie / że Sponsus gloriolus, Zmartwychwstały Pan / z pod grobowego kámiénia / iáko Oblubieniec wychodzący / gloriola dżis odpráwił Sponsalia. Wisc gaudeamus, quia venerunt Nuptia Agni, Ciesimy się w duchu / ná tym weselu tryumfującego z śmierci Zárántá; poniewáż (iáko się tutaj powie) y my swoim sposobem / do tych náleżemy chwalebnych póslubin: á zrekowána sobie przez Zmartwychwstanie Zbáwicielowe mádac chwałę Niebieşką / usposobiámy się w duchu / do ták słelnego aktu: o czym tutaj y daley obşerniey będzie. Teraz Zmartwychwstałemu P. oddámy náleżyta Chwałę y chwale / Amen.

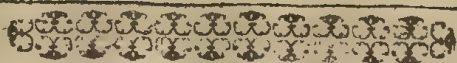
SSSSSS

7

N A

Epilogus.

Przy Zmar-
twychw-
staniu Ch-
rystu-
szym, z-
chwała

NA PONIEDZIAŁEK WIELKONOCNY.

Sponsalia gloriosa animæ.

Oportuit Christum pati. Lucæ 24.

Sachowule się to ciekawość A
u światła/ że przy takim za-
wołanym y Pańskim wese-
nym akcie/ o iednymże koście
tego z krewnych/ albo też z
żygliwych slug/ y drugie iakie mnieys-
ze odprawi się wesele. S. N. Dnia
wczorajszego ślubiliście odemnie/ o
zwołanym weselu/ które Sponsus glo-
riosus, to jest Zbawiciel nasz/ z pod
kamienia grobowego/ iako Oblubie-
niec z lożnice wstąpił/ w chwalebna
ściana uwielbionego ciała przybrany/
w oczach trojakię Oblubienice ods-
prawił ślubnie/ poślubiwszy so-
bie wiecznym zwiastem chwale nie-
bieśkiej; Głównie przez uwielbienie Ciała
swojego/ przedtym świątelnego/ Głównie
przez zjednoczenie dusze swojej z
uwielbionym Ciałem. Zapowiedział
tem wczoraj/ że na tymże Zmartwych-
wstałego Pana weselu/ drugi akt/ to
jest/ zareczyny odprawić się miały; y
owsem opowiadam/ że się już odpra-
wili. A gdzie/ y z kim y odpowia-
dam: że twoje/ każdy w szczególności
Katołiku: z Oblubienicą nie inna/
tylko z tą sama Paną JEZUOWĄ;
to jest z chwałą niebieską; do której
gdy ci Chrystus przez śmierć y Zmar-
twychwstanie swoje/ prawo wyjednał/
nie iako ci z nią zstawał; y tak przy
Zmartwychwstaniu swoim/ sprawił ci
Sponsalia gloriosa. Wważmy bo-
wiem dzisiejsze słowa Chrystusowe
do Ognia: Oportuit Christum
pati, & ita intrare in gloriam suam.
Trzeba było, aby Chrystus uciepiał, y
tak wstąpił do chwały swojej. A to
iako? Jezeli (iako sam przysiąde)
tego własna chwała ta była/ in glo-
riam suam. a do tego/ Dusza tego
Ciała. według zdania wszystkich Do-
ktorów Katołickich/ w pierwszym

punkcie/ y na potym zawsze/ widział
iako iasnie BOGA y zżywał go/ toż
zaczem/ błogosławiona była; iezeli też
o uwielbienie Ciała tego Świętego
chodzi; y to mu należało ex vi uni-
onis hypostaticæ: Należało to/ ponie-
waż z wielu miar/ iako s. Thomasz náu-
cza y inni z nim/ namniemy akte P. JEZU-
OWO/ był valoris infiniti, uwielbie-
nie zaś według ciała/ nie jest z żadney
miary infinitæ perfectionis; toć ie-
dnym aktem mogli go sobie P. JEZU-
OWO zasłużyć. Jakoż tedy dla otrzymania
chwały trzeba było uciepować Pana
JEZUOWO: albo gdzie się tak wiel-
ka liczba zasług Pana JEZUOWO/ y
na tego obroci? Odpowiadają
na to Oforius: że to Oportuit, ta ob-
sługa zasług P. JEZUOWO nam
się dostała; przez nie albowiem zie-
dnal nam Zbawiciel prawo do chwały
Niebieskiej. Quæ ergo infiniti me-
riti merces? primò quidem huius
meriti merces, nobis donabitur.
A iezeli tak jest/ że nam przy weselu
Zmartwychwstania swego/ zareczył tak
zaczem y chwalebna Oblubienica/ chwa-
le wieczna/ słusna dziś zawołać: Gau-
deamus, quia venerunt Nuptiæ A-
gni; słusna się przypatrzeć tej nędzy
przyszley Oblubienicy; y oraz náu-
czyć/ iakoby się po tych zareczynach/
do samego napotym weselnego aktu
godnie przygotować. A że to ślu-
bie ma potkac głowicką/ na duszy y
na ciele: dziś odprawmy Sponsalia
gloriosa Animæ: to jest/ uważmy
sobie/ iako Zbawiciel przez Młot y
Zmartwychwstanie swoje/ zjednał glo-
wice/ wieczne na duszy y na wś-
tych potencjach tej/ ubłogosławienie/
które mieć będzie dusza w Niebie; y
iako do tego wiecznego Małżeństwa u-
spodobić się tej potrzeba Ad M. D. G.

Serm. de
Resurrect.

Przy
Zmartwychwsta-
niu swoim CHRY-
STUS, zareczył nam
chwałę Niebieską.

PAR S
I.

A przod/ że przy chwale
bnym weselu swoim Spó-
sus gloriosus. tryumfują-
cy Zbawiciel/ przez Zmar-
twychwstanie swoje/ zdra-
żył/ zjednal dusiom naszym chwale

psalm. 15.

Tiebieska/ dochodze tego z Pisma S.

W Psalmie Conserva me Domine.

&c. Ktory/ według Commentatorow/

nápisal Dawid w Osobie Chrystusa

Pána/ modlającego się do Ojca Przed-

wiecznego/ y o Zmartwychwstaniu

swoim sobie prorokującego; tak czy-
tam: Quoniam non derelinques

animam meam in inferno; nec da-
bis Sanctum tuum videre corrupti-

onem. Notas mihi fecisti vias vi-
tae: adimplebis me latitiâ, cum vul-

tu tuo; delectationes in dextera

tua, usq; in finem. Nie opuścisz (prá-
wi Ojcie) dusze mojej w otchłani: nie

dopuszczisz ná Świętego twego. skazytelno-

ści. Obiawieś mi drogi żywota: ná-

pełnisz mnie weselem z twarzy twojej:

rozkosz w prawicy twojej, áż do końca.

W pierwszej strofy słowach/ nazywa

Chrystus Zmartwychwstanie swoje

wzbudzeniem/ wyprowadzeniem Du-

chy swojej z otchłani/ od Ojcow onych

Świstych/ utaszkliwie gęłdzących przy-

scia jego; Których on ná ten czas nie-

wymowna nápełnił radością/ przens-

tując im iásnie dusze swoje uwielbion-

ość. A gdy mówi: Non dabis San-

ctum tuum, videre corruptionem.

dosyć iásnie dáć znáć o uwielbieniu

y nieśkazytelności Ciała swego. Dals-

ze słowá: Adimplebis me latitiâ, cum

vultu tuo. Te wprowadzie słowá/ prin-

cipaliter słuza samemu Zmartwych-

wstałemu Pánu/ Ktoremu compendi-

osę opisuie doskonałe uwielbienie swo-

je: lednáť in sensu accommodativo

wiele Commentatorow/ przenosi te

słowá ad alteram Personam: to jest/

do nas ludzi; dla Których Chrystus

ucierpiał y Zmartwychwstał: iáko mo-

wi S. Paweł. Resurrexit propter

justificationem nostram: á iáko tłu-

maczy S. Thomas/ propter resurre-

ctionem nostram. Co się też ma ro-

zumieć o zmartwychwstaniu/ nie tylko

ciála/ ále y dusze: iáko tenże Doktor

náucza/ mówiąc w te słowá: Resur-

Roman. 4.

A rectio Christi, habet instrumentali

tet virtutem effectivam, non solum

respectu resurrectionis corporum,

sed etiam respectu resurrectionis a-

nimarum: á to weryfikowác się ma

tak względem usprawiedliwienia du-

chy/ przez iáskę/ iáko też względem u-

świętowania tej przez chwale. A

przeto przy Zmartwychwstaniu Chry-

stusowym każda dusza w nádziei do-

brey/ obiecując sobie chwale Tiebies-

ka/ może tych słow zacytować: Ad-

implebis me latitiâ, cum vultu tuo,

&c. A zdraż w tychże słowach uwa-

żyć sobie/ trojaki weseł/ Którym

dusza tego ná trzech potencjach swo-

ich/ rozumie/ woli/ y pámieci/ przy-

wiązana będzie do BOGA/ wchodząc

w wieczne one požądane Malżeństwo/

to jest/ iednocząc się z chwale wieczn-

ość. W pierwszych słowach: Adimplebis

me latitiâ, cum vultu tuo. Nápełniś

mnie weselem z twarzy twojej: znaczy

się Visio beatifica, widzenie iásne.

Pána BOGA: Ktore rozum dusze oświe-

ciwchy/ tak go ziednoczy ná całą wie-

czność z istotą Boską/ że cokolwiek

tylko teraz przez Wiara wie dusza o P.

BOGU/ to wbytko iásnie w nim os-

baży y zrozumie; iáko BOG jest w

Teorecy S. iedyny; także cudowne po-

chodzenia Person między sobą; obaczy

iáko jest w sobie pogatką y końcem

wbytkiego; iáko nieśkonczenie mądry/

świsty/ nieśkazytelny/ dobry/ miłosier-

ny/ sprawiedliwy/ &c. obaczy w nim inne

go stworzenia piękność/ dobroć/ y inne

doskonałości; y daleko doskonalszym

spółobem/ niżeliby ie był widział/ po-

wbytkim peregrynując świecie/ y pil-

nie się im przypatrując. Videmus nūc

per speculum & in enigmate, tunc

autem facie ad faciem. mówi Paweł

S. o Artykulach Wiary. A to widzes

nie iásne istności Boskiej/ tak ściśle

zwiąże/ ziednoczy rozum dusze rozu-

mney z BOGJEM/ że dusza w sa-

mego prawie BOGA wciagniona/

y przemieniona będzie. O czym Jan

S. wyraźnie nápisal: Scimus, quo-

nam cum apparuerit, similes ei eri-

mus: quoniam videbimus eum si-

cuti est. Z czego iákie ukontentow-

anie mieć będzie/ trudno zgadnąć.

Zmartwychwsta-
nie Panu/ wzbud-
za nádzieję ku
chwale wieczn-

Św. błogosławiona
trzech w osobach
przyjaciela do
P. BOGA.

Widzenie błogo-
stawnie opisane
16.

1. Cor. 13.

1. Joan. 3

Domysł się ztąd prosiagku: Tragic
 się owo kiedy obaczyć bogato stroj-
 nego Páná/ albo urodziwa Pánia/ albo
 Biskupa w apparacie/ drogim Krolá
 ná Máiestacie; czegoś nigdy iefze nie
 widział: o iáko z widzenia owego
 kontentá dušá swojá nápatrzyć się te-
 go nie możeš. Albo ty chciwy náuti Te-
 ologu reflektuy się/ iákoś kontent/
 gdy iáka trudna poymieš/ przeniknieš
 kwestyá/ albo dogrzeš się tego/ czegoś
 nigdy nie wiedział. A coż zá ukonten-
 towanie twoje będzie/ gdy rozum twoy
 przeniknie one Niebieskiey Teologij
 objectum, Istność Boską; y iáśnie
 przypátrzy się Máiestatowi nieśkoń-
 czonemu Krolá chwały/ y obaczy pie-
 kność one/ która jest źródłem piękno-
 ści wszełkiey. Jácym záraz idzie y
 drugi zwiazek/ to jest/ Fruitio bea-
 tifica in volúrate, a znáczy się w tych
 słowách/ Delectationes in dextera:
 to jest/ iż dušá iáwicie obaczywszy
 przez rozum/ ták doskonałe y śliżne
 objectum, wszytká síla woli swoiey
 chwyci się go/ kontentując się w nim/
 ciesząc się z doskonałości iego/ y ná-
 sycając się bez násecenia/ miłościá ták
 zacnego/ ták pięknego/ ták godnego/
 ták dobrego/ zc. BOGA/ ták wiel-
 kiego/ dawnego/ y wiecznego Dobro-
 dzieiá swego; téż oraz miłość obra-
 cając do wszytelich Błogosławionych
 Aniolow y Ludzi/ iáko do spól to-
 wárzyšow szczęścia onego. O czym
 S. Anzelm ták nápiśal: Beati dili-
 gent DEUM plusquam seipfos, &
 invicem tanquam seipfos. DEUS
 autem illos, plusquam illi seipfos.
 Błogosławieni będą miłowác BOGA,
 więcej niż siebie samych. wzájemnie z áś,
 iáko siebie samych: ále BOG miłowác
 ich będzie, więcej niż oni siebie sami.
 A gdy potrzebie przydał Dáwid: De-
 lectationes usq; in finem: znáczy
 się przez to/ aeterna securitas in me-
 moria, to jest/ szczęśliwość y błogos-
 ławienstwo dušy ná pámiści: iuż
 bowiem upewniona będzie/ iż w tym
 szczęściu/ w którym się obaczy ná wszy-
 tle wieczność zostawác będzie; zá-
 wsze w pámiści swoiey będzie miała
 żywo wyrysowane one słowá: Ab-
 sterget DEUS omnē lacrymam, &c.

A Otrze BOG z oczu ich wszełka tęg nie
 będzie więcej śmierci, ani płaczu, ani
 nárzekania, ani żalu. O náder po-
 żądany troiáki duše błogosławionej/
 z BOGJEM swoim zwiásktu! o
 náder ubłogosławiające z BOGiem
 Máłżeństwo! do którego nam Jha-
 wieł dopomogl; gdy nam (iákośmy
 z Dáwida S. zrozumiełi) przez śmierć
 y Zmartwychwstanie swoje/ chwala one
 wieczną zstował.

Mistyczny tych zstowań nie od-
 rzeczy upátrnie Figure/ w onych zá-
 regynách wszydlivey Rebeki zá Jzáká;
 Czytá bowiem że Abrahám Pá-
 tryárchá/ odpráwiwszy pogrzeb Jony
 swoiey Sáry/ chcec postánowić Syná
 swego Jzáká/ wypráwił po Jone dla
 niego/ Eliezera sluga swego/ iáko
 Prokurátora do Mezopotámij: który
 ná one znowiny wybrał się bogátó;
 bo nábral ná wielblady zlotá/ fiat/
 kleynotow; á gdy iednego dnia w
 onym obcym kráju spoczywáły nieco
 z drogi wielblady/ iuż pod wieczór
 obaczył między innemi Pánnámi idá-
 cą tu sobie Rebeká; która z urody
 y pięknych obyčajow upodobawšy/
 chcec ją záregzyć zá Jzáká/ od zło-
 tych podárunkow pocyna Sponsalia
 znowiny; zlate iey y bárdzo drogie
 ofiarując zausznice y mánele: iákoż
 tym sposobem wkrótce potym dotárl
 z nią kontráktow Máłżeńskich/ dla
 Páná swego Jzáká. Podobnym nie-
 co sposobem przez Chrystusa Proku-
 ratorá zbáwienia nášego; iáko go zo-
 wie Jan S. Advocatum habemus
 apud Patrem, JESUM Christum ju-
 stum, Zmartwychwstálego Páná/ te-
 dzisieyše imieniem nášym odpráwi-
 ty się záregziny. Poprzedziła náprzód
 ten ákt śmierć y pogrzeb Sáry. Sá-
 rá według S. Augustyna/ znáczy
 Synágotę Żydowská/ albo Stároza-
 konny Kościół; ten/ iáko Doktoro-
 wie náuczają/ oraz z Panem JEZU-
 sem umárl/ ušlá/ y nieiáko pogrze-
 biony zostál. Rebeká według Clem.
 Alex. 4. Strom. znáczy chwale Nie-
 bieška; urodziwa to záiste Pánientá/
 y pięknych obyčajow: raz iey tylko
 dożyjawszy Apostól/ opisać iey przy-
 miotow nie mógl: ále tylko nápiśal;

Figur.

Genes. 24.

Joann. 2.

ap. Scherl.
anteloq 3.
ec. 4 n. 12

O miłości albo za-
 zywanu Boga
 błogosławionych.

Błogosławionych
 w Niebie Gópie:
 Cenzura.

Apocap. 21.

Susza, iako krola
przygotowac poten-
cyę swą do sta-
nowienia na
cznego. Niebieskiej.

Script.

Apocal. 21.

ma chwale Niebieskiej / takoby też do
samego onego weselnego aktu / to jest
do otrzymania po śmierci chwały wie-
cznej / ięże tu w ciele zostając / w wy-
tkie potencye swoje usposabiać mi-
dla: dosyć będzie na nie / gdy się w tym
akomodować będzie Oblubienicy swo-
jej / to jest chwały Niebieskiej / która
iako Oblubienica do ślubu przygo-
towana / pod podobieństwem Miasta
z Niebą zstępującego opisać Jan S.
tak mowi: Vidi Civitatem Sanctam,
paratam sicut Sponsam, ornatam.
Viro suo: gdzie zaraz ze trzech oso-
bliwie okoliczności zaleca ona: to jest /
z przeżytozyskości / z wybornego zło-
ta. Ipsa verò Civitas, aurum mun-
dum, simile vitro mundo. Znowa
z drogich y mocnych kamieni / albo
perel. Et singula porta ex singulis
margaritis. Podobnymże nieco spo-
sobem / dusza każda gotować się y us-
posabiać powinna potencye swoje /
do chwały Niebieskiej. Naprzód roz-
zum swój / do iasnego widzenia Istno-
ści Boskiej / on usposabiać / ma mieć
klarowny / przeżytozyski iako krzy-
ształ: a to naprzód przez widze; mo-
cno y żywo wierząc / (choćby też y u-
mrzec za to trzeba było) temu w wy-
tkiemu zego Kościoła S. Róckiego /
o Trojcy Przen. o Wcielenu Syna
Bożego / o Sakramentach / y o innych
Artykulach nauka; wszelkim jałom
to jest / wątpliwościom / y szużnym
zarzutom Heretyckim / miejsca nie da-
jąc: a przynajmniej uważnie y z af-
fektom odmarować w Dacierzui Credo,
Wierzę w Boga. Alty Wiary S. y
stateczność rozumu jezualiącego na
nie / jest to iako ślubny pierścień / do
Młakienstwa onego wiecznego / to jest
do iasnego widzenia Pána Boga.
Przeto mowi Pan Bog przez Pro-
roka: Sponsabo me tibi in fide.
Zasłubię cię sobie, przez wiarę. Bo i-
ako niedowiadstwo / znakiem jest po-
pienia wiecznego; według słow same-
go Zbawiciela, Qui verò non cre-
diderit, condemnabitur, tak przeci-
wnym sposobem / mocna y żywa Wi-
ara / z adatkim jest chwały wiecznej;
iako mowi Piotr Apostoł: Repor-
tantes finem fidei vestræ, salutem

A animarum. Do tey przeżytozysko-
ści dusze na rozumie / należeć ma y
to / aby nie dopuśczała rozumowi
swemu / kładc się myślami spornemi /
przeciwne przykazaniu Bożemu:
gdyż nie inaczey tylko czystym na ser-
cu ludzkiem / obiecal Chrystus iasne
widzenie Pána Boga. Beati mun-
do corde, quoniam ipsi DEUM vi-
debunt. To sobie pilnie uważay
głowię / który zwykles cielesnymi /
sprośnemi / mściwemi / pyśnemi / za-
zdrośnemi myślami / zabawiać swoy
rozum; y rzec sam do siebie. Duszo
moja / rozumie mój / y także się to
usposabiaj do iasnego widzenia nays-
czyszego objęcia Istności Boskiej!
Wier korporacy / puryfikaterze / które
poćierac się mają o Hostya poświę-
cony / wprzód dobrze wyprawne wy-
bielone / z pilnością na to chowamy;
a i rozumowi mojemu / który na
wzrost wieczności poćierac się ma / y
iednocy z nayswieższą rzeczą / to jest /
z Istnością Boską / w błocie plugawey
myśli kładc się dopuścza!

Powtore / Dusza wyglodem woli
swojej / usposabiać ons ad fructio-
nem beatificam, powinna być au-
rea per Charitatem, y wshem au-
rum mundum, iako złoto z wszelkiej
rdzy wyzyszone: to jest / aby na tym
świecie nie nie milowała / oprócz P.
Boga; a jeżeli co miluje / to mi-
lować ma dla Pána Boga; je to
on kazał milować. To się pokazuje
na onym złotym pasku / którym prze-
pasanego widział Jan S. onego cu-
downego Młaz. Præcinctus ad ma-
millas zonâ aureâ. Ten Młaz we-
dlug S. Grzegorza / wyrażał głowie-
dla sprawiedliwego / pilnie starając
go się o zbawienie dusze swojej; Pask
złoty okolo serca / gdzie jest rezyden-
cja affektow miłosnych / znaczył mi-
łość Boską w duszy tego / która po-
stramiał serce swoje od wszelkich złych
affektow y pożadliwości; a to nie
z bojaźni karania / ale z szczerę mi-
łości ku Panu Bogu. Zona in-
pectore, est refrenatio malorum, in
corde, nē hominem ledant: est au-
tem aurea, quia quisquis superna
Patriæ Civis est, non tam timore

o Myśli / szpermy
czym się / drązac

Młotek Boga, us-
sabria woli duszy
do miłości chwały
wiecznej.

Figura

Apocal. 21.

21 Moral. 8

Pas złoty, Symbo-
młotki / Boga

Wiara Vposobi
Rozum / do mi-
dzenia / iustoci do-
skony w Niebie.

Wiara S. ślubny
pierścien / chwały
wiecznej. Ose 2.

Luc 16

1. Petr. 1

supplicij, sed amore charitatis, immunditiam deserit, bonumq; operatur. Słowa są Doktora S. z ktorych łatwo się domyslać / iż przez to opasanie złote / cudownego onego Męzja / znaczy się / iako głowiek usposabiałac dusze y wola swoje / do oney rostkowney ublogostawiającej wieczney miłości / starać się ma / aby codziennie wola swoje zaprawiał w aktach miłości Boskiej / y oraz też miłości bliźniego. Ta zaś miłość w sercu tego ma być iako aurum mundum: to jest aby przetrzym serce swoje uwalniał / ogyssał od nienawiści / od gniewu / od miłości / (przynamniej zbyteczney) świata / rzeczy świeckich / sławy / bogactw / od miłości samego siebie; od pośledliwości złych / do pychy / gniewu / nieczystości. Inaczej / iakożby ona naczystka / naysłodsza / ublogostawiająca miłość / serca albo woli splugawionej miłością świecką / albo własną / a tym gorzej cielesną / chwycić się mogła / ponieś waz; też według stopnia miłości w ciebie / zostawiającej dusze / wlewana w nie bywa / y miłość ona ublogostawiająca w Ciebie; y owsem według Mądrych: Amor in Patria, est continuatio amoris in via: to jest. W takiej miłości tu BOGA / kto umiera / od takiej wieczne ono rozmilowanie się BOGA zaczyna. Przetoż Piotr S. rostkowna ona niebieska radość obiecuje / za miłością Boską obietnicę. Quem cum non videritis, diligitis: Videntes autem, exaltabitis letitiā inenarrabili. Ktorego. (to jest BOGA) lubo nie widzicie, miłujcie / patrząc też na niego, cieszyć się będziecie niewypowiedzianym weselem. Na to się zgadzają y Doktorowie Święci. S. Bernard tak mówi: Quanto quisq; DEUM amplius dilexerit, tanto magis beatus erit. Im więcej kto BOGA miłuje, tym większe błogosławieństwo mieć będzie. S. Laur. Justin. toż właśnie mówi: tylko ięże przydać przyczyna tego: Charitas quippe aequitatis statera est, in qua appenduntur merita singulorum. Miłość bowiem, jest to

A Bala, na ktorey sprawiedliwość Boska, wazy każdego / y każde zasługę.

Potrzenie / usposabiałac się duszą do chwały wieczney / ma być gemmea: dwie rzeczy ma perla / albo karmień drogi / drogość y twaromość; przetoż znaczyć nam może Spem constantem & diligentiam: to jest / że do otrzymania onego błogosławieństwa wiecznego / ile zawiśło in securitate, w ubezpieczeniu się / iż nigdy duszą z onego szczęścia nie wypadnie / ma się też y ona z strony swojej starać / aby mocna mając nadzieję y ufność

B w pomocy Boskiej / stateczna była w pobożnych intencjach / przeciwko wszelkim pokusom; y aby sprawy swoje wszystkie nie iakokolwiek / ale iak najdoskonalej starała się wyprawić; bo y bez tego / nie może godnie przygotowana stać się do otrzymania chwały wieczney: co a simili z Historii zrozumimy. Czytam w Reliquiach S. Gertrudy: że gdy w Poniedziałek Wielkonocny gotowała się ta Święta do Komunii, która chciała ofiarować / za wszystkie niedoskonałości w sprawach Zakonnych / posłał się do niej Pan JEZUS / y stał się przed BOGJEM Oycem / ubrał się w misterna ście / która zdawała się być zrobiona z tak wielu części / tak wiele lat przeżyła w Zakonie; na których wydawały się porządkiem wszystkie dni / y owsem sprawy / myśli / intencje każdego dnia; z tą jednak różnicą / że przy ktorych się iaka niedoskonałość / niedoskonałość / respekt infty / oprocz chwały Pana BOGA przywiał / takie pokazywały się na onej ście / iako perelli w słabe błoto

C wlepione / które chwycić się / y iakoby wypaść mając / ledwie się otrzymać mogły; przetoż Pan JEZUS chcąc ją w oczach Niebieskiego Ojca godnie do oney S. Komunii przysposobić / sporządziwszy prosto z zasług swoich niewinnych misterna iakże złota blacha / okrył wszystkie one iey niedoskonałości. Wraz tu Chrześcijański głowiek: że doleto doskonałej ceteris paribus duszą jednocy się z BOGJEM przez chwałę / niżeli przez Niewieść. Communia; więc

Histor

Nadzieja stateczna y do pobożnych intencjach statek, wposabia duszę do chwały Nieb.

P. 4. c. 28.

cudowna Szata, Gertrudy S. wyrażająca różnorodność zasług.

dlug miary miłości, dany jest iedzie kara dla błagostawienia.

1. Petr. 1.

in lege.

de modo viv. scilicet.

de castit. connub. c. 1.

zmarł p. 1883 Marcin z młodych tego.

ieżeli Żakonne one sprawy/ lubo dro-
giemi perelkami były/ a przecie dla
nieśmiertelności/ przeszkoda
zstały się były tey Świstej Pánience/
do godnego ziednoczenia się z B-
G-EM przez S. Komuniją. O
iako daleko bardziej/ pragnący duszy
ziednoczenia onego przez chwałę/ sta-
jąc się potrzebą/ aby sprawy wszytkie
tey/ za które się zapłaty wieczney spos-
dziewa/ były wybornemi/ polderownemi/
mocno przez ścącezną nadzieją me-
stwo y ostrożność przeciwko wszelkim
pokusom y trudnościom/ osadzonemi

A w złoto miłości/ a to iak przez intencyę
naydosłonalše. Gaudemus. quia
venerunt Nuptiæ Agni. Niech się
tedy cieśa dusze nasze/ że przez Żmar-
tychwstanie Zbawicielowi/ posłu-
biona/ obiecana sobie miała chwale
ona Niebieśka: a według podanej
odemnie informacyi/ w dobrej nadziei
zostając/ do onego wiecznego zwi-
ązu/ potencye swoje iako naypil-
niey/ usposabiała rozum/
wola/ y pamięć/ za po-
mocą Tawyszego
Pána. AMEN.

NA WTOREK WIELKONOCNY.

Sponsalia gloriosa Corporis.

Mirantibus præ gaudio dixit. Lucæ 24.

Eszce y na trzeci dzień/ we-
solego Pienia God B-
r-ka Wielkonocego/ obija się
Echo w Kościele Bożym/
kiedy o r-ducujących się D-
niach na przysięcie Pána JEZUSO-
we wspomina dzisiejsza Ewangelia.
S. N. Mirantibus præ gaudio, di-
xit. A wyrażney ieżce drugi E-
wangelista o tym napisał: Gavi-
sunt Discipuli, viso Domino. U-
dawali się Uczniowie, obaczynszy Pána.
Jakoż trudno się było nie dziwować/
nie radować w ten czas/ gdy w oczach
ich stanał Sponsus gloriosus, Chwa-
leby Oblubieniec, Żmartwychwstały
Pan/ z nową swoją Oblubienicą/ z
która się świeżo na wszytką wieczność
ziednoczył, to jest/ z Ciałem swoim
zupełnie uwielbionym. Zgodnie Do-
ktorowie fundując się na słowach
Pawła S. nauczał: że Żmartwych-
wstanie Pána JEZUSOWE/ było es-
emplarem/ albo wzorem przyszłego
Żmartwychwstania naszego: a z-
atym posłubiny te/ albo ziednoczenie się
Ciała tego najsławniejszego/ z chwałą y
d-
ar-
kami/ nieśmiertelności/ i-
s-
ności/
subtelności/ z-
c. I-
o oraz exempla-
rzem/ nieśmiertelności/ chwały/
uwielbienia/ ktorey ciała nasze/ (przy

B nadziei Bożej) swego czasu/ to jest/
po generalnym Żmartwychwstaniu/
nabęda/ y na wszytką wieczność z nim
się złącza. Jako bowiem Żmartwych-
wstały Pan/ na obudwu g-
ściach
głowieg-
stwa swego/ to jest/ na du-
chy y na Ciele/ zupełność błogost-
wienstwa otrzymał/ tak też podobnym
sposobem/ przez M-
s-
y Żmartwych-
wstanie swoje/ ziednał to wszytkim
sprawiedliwym/ że nie tylko duszom
ich/ ż-
raz po wy-
ciu z ciała/ ie-
żeli
co w C-
yscu nie przy-
trzyma/ chwa-
ła ona wieczna należy/ ale też
swego czasu y Ciałom ich/ swoją o-
bliwa chwałą/ ubłogostawienie przy-
należec będzie. Przetoż nie ma nam
bydź dziwna/ dzisiejsza radość Apo-
stolom/ ponieważ w uwielbionym
Żmartwychwstałym P. Ciele/ przy-
sł-
ego uwielbienia Ciał swoich exem-
plarz widzieli/ y z tego się niewymo-
wnie w-
feli. Do ktorego w-
fela/
k-
dy z nas w dobrej nadziei na-
leży/ y owym imieniem tego nieś-
ko Sponsalia gloriosa Corporis, in
suo Corpore Zbawiciel odprawuje;
z-
niac/ z-
mawiając Ciałom naszym
przywoła swego czasu chwałę. Wiac
przy tym Wielkonoceym w-
fela/ ut
gaudium nostrum sit plenum, iako

Joann. 20.

Żmartwychwstanie
P. JEZUSOWE, exem-
plarzem jest Żmar-
tychwstania na-
szego.

wzoráskiego dnia/ prezentowalem lá-
skom wáším Sponsalia gloriosa ani-
ma. chwale ons wietzno/ obtećana
dušom nášym/ przez zasługi śmier-
ci/ y Zmartwychwstania Zbawicielo-
wego; ták dnia dzisiejszego repres-
zentowác chca Sponsalia gloriosa
Corporis: to jest/ tákó nam Chry-
stus Pan/ przez też śmierć y Zmar-
twychwstanie swote/ wydował prawo/
ná chwale ons/ ktora po sadnym dniu
udárowane beda. ciála sprawiedli-
wych/ ná podobienstwo Ciála tego
uwielbionego; w czym tá chwala ná-
leżć badzie; y o sposobie przygotowa-
nia ciál nášych ná ono wieczne wes-
sele/ mowić beda. Ad M. D. G.

PARS
I.

Script.
Marcii 16.

in Euf. l. 5
c. 1. S. 9.

N Jerozysy punkt/ to jest: że
przez śmierć y Zmartwych-
wstanie swoje/ Zbawiciel
náš/ wydował nam prawo/
aby Ciála náše/ ná wzor
Ciála tego/ swoje też należącego cza-
su/ uwielbienie otrzymály: dochodzi
tego z oney mowy Anielskiej do Má-
ryi u Grobu Páńskiego stojących.
Nolite expavescere: JESUM qua-
ritis Nazarenum, surrexit. Nie lekay-
cie się: JEZUSA Názáráńskiego Boka-
cie, iuz zmartwychwstał. *Did. Bażza*
uważając to słowo Nazarenus, ktore
się tłumaczy floridus, *Kwieciśly*, przy-
znając/ że to bárdzo przyzwoite epi-
thetum dał Aniol Zmartwychwsta-
lemu Pánu/ Nazarenus: y przeto z
okázyi tego słowa/ Zmartwychwsta-
łego Pána JEZUSA/ nazywa drze-
wem zákwićtym; á to dla cudnych
przymiotów uwielbionego tego Ciála.
Ecce tibi Arbor vitae Christus,
totus floridus. A owšem nazywá-
go niezwygáynym drzewem; bo oraz
y kwiat y owoce rodzącym: o którym
Mádrość Niebieska námienila. Ec-
clesiast 39. Audite me divini fructus,
florete flores. *Posłuchaycie mię Bołkie*
owoce, zákwićnijcie kwiaty. Ktorego
podobienstwa przyczyns dáte tenże:
to jest/ że przy Zmartwychwstaniu
Chrystusowym/ oraz mamy y owoce;
á ten jest/ jamego Ciála tego nayo-
świetszego uwielbienie; mamy y kwia-
ty; dla tego/ że Ciála náše zákwić-
ia/ przez nádzieis o podobnymże

A chwalebnym Zmartwychwstaniu swo-
im. Fructus, qui á vivida arbore
Christi, nempe ejus resurrectionis, &
fructus salutiferæ mortis; & simul
flores explicat, quibus præmittun-
tur hominum resurrectiones. Slo-
wá sa pomenionego Commentatorá.
Do ktorych sensu wielce sluży y to/
co w Kazaniu swoim ná Wielkono-
c napisał S. Maximus: Refloruit Ca-
ro Domini, cum rediviva de se-
pulchro germinavit, & in floris mo-
dum, cunctis hominum, immortali-
tatis affavit odorem. *Zákwićnęło Ciá-
to Páńskie*, gdy się z grobu zmartwych-
wstańszy odrodziło; y nákwićtác kwiatu;
ná wszystkie ludzkie nieśmiertelności wy-
dáło zápacb. To się utwierdzić mo-
że/ z słow Páwla S. ktory opowia-
dájac Zmartwychwstanie Zbawicielo-
we/ Christus resurrexit á mortuis,
primitiæ dormientium. przydáté zá-
raz: Sicut in Adam, omnes mo-
riuntur, ita & in Christo omnes vi-
vificabuntur: *Jáko dla Adámá, wszy-
scy obumieráia ták też przez Chrystu-
sa ożywiéni beda.* O czym ferzey tró-
kując troche niżej/ á wšzegulno-
ści o Zmartwychwstaniu Ciál sprá-
wiedliwych ludzi mowiac: opisał zá-
raz/ w czym to ożywienie/ álbo uwiel-
bienie bedzie záwiśto; gdy w kílku slo-
wach zámknął ctery chwalebne przy-
mioty/ ktoremi ná on czas Ciála sprá-
wiedliwych udárowane beda. *Cia-
lo przed mowi: Seminatur (Corpus)*
in corruptione, surget in incorru-
ptione. *Bywa wśiane (w ziemi pogrze-
bione Ciáto) w škáżytności, wśanie*
w nieskáżytności. Znázý się tu/
D os immortalitatis, impassibilitatis:

B że co teraz Ciála náše/ sa podlegle
bolom/ ránom/ zimnu/ głodom/ zé-
śmierci; po śmierci záś/ robáctwu/
sprochniáłości/ ná on czas od tego
wszystkiego wolne beda ná cála wie-
czność: tákó o tym upewniono Já-
ná S. Mors ultra non erit, neq;
luctus, neq; clamor, neq; dolor eri-
ultra. Powtore mowi Páwel S.
Seminatur in ignobilitate, surget
in gloria. *Bywa wśiane, zákopáne w*
*ziemię, špetne, obrzydác, šnośćia ospe-
cone; wśanie chwalebne, iásne, prze-
zroczyśte.*

1. Cor. 15.

Uwielbionego
ciála, 4. przy-
mioty, wštlu-
maczóna.

Apocal. 21

N. zastawit 2. dnia
Uwielbienie ciál
zmarłych wstanie

Uwielbienie ciál
ym záwiśto?
o sposobie do-
trzeba ciáto mowy.

Uwielbienie
ciál nášych
nie nam, gdy
żrany na wśid-
one ciáto P. J. P.
wśone

Matth. 13

Isaia 40.

l. 22. de
Civ. c. ult.

zroczyste: znaczy się przez to: Dos claritatis: Jeżeli potrafić może dowieść ludzki w to: że z gliny/ z popiołu/ wyrobione bywają szklane naczynia nader przezroczyste: wacpie bynamniej nie trzeba/ że Wszechmocnego Boga tak/ proch Ciał naszych/ albo raczej spruchniałe Ciała nasze/ potrafi przerościć/ na tak jasne y przezroczyste/ iż Słońcu samemu/ (iako sam Zbawiciel opowiedział:) w jasności równać się będa. Fulgebunt iusti, sicut Sol in conspectu DEI: tak dalece: że gdyby Słońca na Niebie nie było/ a na miejscu tego postawiłby Bóg Ciało iednego Błogosławionego/ toż samo doświadczenie by było/ na oświecenie całego świata. Potrzebie: Seminatur in infirmitate, surget in virtute. Bywa wsiłane w niemocę. wstanie w mocę. znaczy się przez to: Dos Agilitatis: to jest: że co teraz Ciała nasze są ociężałe/ nie obrotne/ w on czas/ zstana się lekkie/ prętkie/ obrotne/ y lotne: o czym u Proroka napisano: Mutabunt fortitudinem, assument pennas, sicut aquilae volabunt, current, & non laborabunt. Co nie ma się rozumić tak: iakoby Ciała nasze miały na bydź iakich skrzydeł: ale (iako s. Augustyn naucza) dźiać się to będzie mocą Boga/ że na którymkolwiek miejscu zechce bydź duszą/ w tymże momencie: na tamtoż miejsce przeniesione będzie y ciało z nią oraz/ na szóstale Aniołom/ którzy we mgieniu okła/ z Niebą na ziemi przebywają. W ostatnich słowach: Seminatur corpus animale, surget spirituale. Bywa wsiłane cielesne, a powstanie duchowne. znaczy się: Dos subtilitatis: to jest: że Ciała nasze/ dla subtelności/ któreby nábęda/ podobne się zstana duchowi; nie będą potrzebować ani odzienia/ ani iedzenia/ ani picia/ ani spania: y nads to/ iako Ciało Pana JEZUSOWE/ przez grobowy kamień/ przez zamknięte drzwi do wieczności/ dla subtelności swojej przeniknęło; tak też y Ciała nasze bez wszelkiego naruszenia/ by naysgrubsze szciany/ skały/ zc. przeniknąć będą. Dosyć zaśiste ścisłości Ciała nasze mieć będą z tego cwo-

A rkiego daru; który wydany obierany sobie mają/ przez śmierć y Smartwychwstanie Pana JEZUSOWE.

Aleć ięszce nie w tym koniec błogosławieństwa Ciał naszych: należec bowiem do tego będzie/ uwielbienie y ukontentowanie piaci zmysłów Ciała naszego: to jest oczu/ uchu/ uku-
 B szenia/ powonienia/ y dotykania. Dla objaśnienia tego/ dobieram sobie Figury/ na owych piaciu wybornych barach/ które Józef Patriarcha/ poznawszy się z Bracia swoia/ y z we selem wielkim sprawiwszy dla nich zawołany bankiet/ najmłodszego między niemi Brata swego/ Beniamina udzielił: Beniamin vero dedit 300 argenteos, cum quinque stolis optimis. Beniaminowi zaś (mowi Pismo) dał 300. srebrników, z piacią stat wybornych. Według s. Chryzostoma: Józef Patriarcha: z wielu miar był Figura Chrystusa Pana: a osobliwie/ gdy uwolniony z ciemnego więzienia/ użyniony był Kzodica Egiptu/ bardzo twadruie Chrystusowi Smartwychwstałemu; który mocą swego Bostwa wyprowadzony z ciemnego grobu/ Panem został Niebą y ziemi. Data est mihi omnis potestas in Caelo & in terra. Beniamin zaś Brat Józefa/ dobrze każdego z nas wiernych wyrażać może: ponieważ też nas nazwał Pan JEZUS własną Bracia swoia. Qui fecerit voluntatem Patris mei, ipse frater meus, & soror mea est. Stary ten nasz Brat/ mistyczny Józef Chrystus/ zostawszy tak wielkim Panem/ sprawił nam Beniaminom/ Braciom swoim bankiet/ przy Smartwychwstaniu swoim/ gdy nam przez niego/ (iakośmy wyżej dowiodł) wyjednał prawo do chwale Niebieskiej. Nie kontentując się tedy/ że nam dał 300. argenteos, to jest: że głowiek przez zasługi jego/ według trzech potencji swoich/ będzie w Niebie/ na duszy ukontentowany; Beatificā visione, fruitione, & securā retributione: ięszce nads to/ y według Ciała chce go iak naysłodszy ubłogosławić/ oprotz pomienionych czterech przymiotów dosć chwalebnych/ opatrzył go quinque

Figur.

Zmysły wyzyskuje, n
będa w Niebie o
ukontentowania

Gen. 45.

quinq; stolis optimis; to iest/ wond-
lázla nieskonczona Mądrość/ y wśe-
domocność Boska / takie sposoby/ że
wszystkie pić zmysłów: oczy/ uszy/ ię-
zyk/ każdy w szeregulności/ osoblwie
z proporcjonalnych sobie obiektow/
mieć beda swoje ukontentowania/ ná
wszystke wieczność. A naprzód oko/
kontentowane będzie/ patrzącem ná
nigdy niewidziane rzeczy, ypiśności;
osoblwie ná niewielbione Ciało Dobro-
dzień swego Pána JEZUZA/ y Do-
brodzieńki swojej Przen. Panny; ná
Ciało tak iasne/ y rozmaritę iá-
sności/ tak wielu millionow Swies-
tych Bozych/ po powszechnym onym
Zmartwychwstaniu. Nawet trzyma-
to s. Anselmus, że dogadziac w tym
oku ludzkiemu/ ktore materialnym
bywszy/ ducha/istności swojej widzieć
nie może/ Aniolowie Swięci beda
sobie formować Ciało dziwney pie-
kności y satb; prezentując się w nich
ludziom/ y mile konwersując z nimi.
Uszy zaś ukontentowane beda niewy-
powiedzianej Zármonij muzyka/ śpie-
wających/ y ná rożnych instrumentách
wygrywających chwały BGSV naye-
wyższemu/ y Bóstwu. W czym
nieposlednia zakładał szczęśliwość
swoie S. Augustyn, gdy tak mowil do
siebie: Felix ego, & verè in per-
petuum felix! si post resolutionem
hujus corporalis vitæ, audire
meruero illa cantica Cœlestis me-
lodix. O szczęśliwy ja, y ná wieki
szczęśliwy! iezeli po tym doczesnym ży-
woćie, godnym się zstąpię, słuchac pie-
niow Niebieskiej melodyi. Podobnym
sposobem o ukontentowaniu innych
trzech zmysłów/ powonienia/ uśłuche-
nia/ y doczytania; wiele náuk ná-
duie się u Doktorow: z czym je trudno
się tu rozszerzać/ samego Anselma s.
ogolem o wszystkich zmysłach y zło-
tách mowiącego/ przywodzi słowa:
Oculi, aures, nares, os, manus, pe-
des, guttur, cor, jecur, pulmo, ossa,
medullæ, extra etiam ipsa, & cuncta
singulatim, singulaq; membra eo-
rum in communi, tam mirabili de-
lectationis & dulcedinis sensu re-
plebuntur, ut verè totus homo de
corrente voluptatis DEI potetur.

Medit. 25.

l. de simit
cap 27.

A Oczy. (prawi) uszy, nozdrza, usła,
ręce, nogi, gardło, serce, kości, wewnętrzno-
ści wszystkie, y każdy w szeregulności
członek, tak cudowna szodkość y lubo-
ścią napełnione będą, że prawdziwie
cały człowiek, rzeka roskoszy Boskiej
napełiony będzie.

W czym aby się teraz głowie u-
pewnił/ upodobalo się Panu BGSV
wizerunek tego nieiały zostawic;
pozwolimy cudownie niektórym/ ie-
stym w szeregulnym cieie badacym/
ná własnych zmysłach zakuścić oney
przyszley chwaly.

B Znajdziesz w Zwier-
ciadle przykładow/ o iednym Żołnier-
zu/ktoremu za dozwoleństwem Bóstwa/
pokazawszy się umarły już przyiáciel
tego/ zaprosił go ná bankiet niebieski/
konia po niego cudnie lotnego po-
stawy/ z paru ogarów; za ktoremi
on Żołnierz puścił się w puszczę: á
wspomniałszy sobie niektóre grzechy/
gdy napadł w puszczyná Kóplaná/ tro-
cho zsiadł z konia dla Spowiedzi;
dla czego też/ ná on Niebieski tró-
kament opoźnil nieco; bo ná osiádnia
tylko potrawę trącił/ iedną siując do

C niey gościom niewymowney piekno-
ści/ tak był ukontentowany; że dłu-
gi bardzo czas/ godziną mu się zdał;
albowiem gdy mu się do domu wro-
cić kazano/ wielką odmiánę we wsiách
swoich znalazł; á nawet miásto Dwo-
ru swego/ obaczył Klastor postawio-
ny; do ktorego wszedłszy/ z Opátem
rozmawiając/ á Pánem onego miey-
scá bydy się mieniąc; gdy wszystkie rzeczy
opowiedział/ dosłi tego z starych
ludzi tradycyi/ idko przed lat dwuset
Pan tego mieyscá/ wsiadłszy ná konia/
ze psy/ gdzieś poiechawszy, wiecey się
nie wrocił; y przeto dobra tego po-
zostale/ ná Klastor obrocone były.
Podobnego coś tamże czytamy/ o ie-
dnym Zakonniku Zákrystanie; ktore-
mu po Jutrzní badacemu ná medy-
tácii w Kościele/ pokazał się praśel
ślicznie śpiewający/ á blisko niego
polatujący: zá ktorym gdy się on zbli-
zał/ on praśel wyprowadził go z Ko-
ścioła/ áż do gáin/ y tam swoim śpie-
waniem/ onego Zakonnika zátzymał
przez lat trzistá: że ani iść/ ani pić
nie potrzebował. A gdy przyszedł do

siebie

Histor

Spec. Exe.
pl. n. 210.

Zakonnik jedenemu
na krótki czas
wpuszczonemu na
bankiet niebieski,
200. lat, krótkim
wódkato czasem

Zakonnik
jednym
300. lat
które mu
były krótkie
godziny.

Ciało na-
teraz u-
do wiel-
kosci

Ciało ym-
pocoby
wielkie

Zakonnik za pra:
izkiem spienaiog
300. lat chodzą
które mu się zdaly
być kłęk tylko
godzin.

PARS II.

Ciało nasze iako
teraz usposabiać
do wieloletnia:
spokoju nato.

Apocal. 19.

Script.

Ciała umartwienie,
spokoju go do
wieloletnia.

świecie/ wrócił się do Klastoru/ nie
miał się bywać Zatrzymanem onego
miejsca/ y twierdzić że dziś na Ju-
trzy z drugimi był/ gdy ani on O-
pata/ ani Opate/ ani żaden z Braci/
poznać się z nim nie mogli; pilnie od
niego wypytawszy się o imionach tych z
którymi mieszkał/ y zapytawszy w Kła-
storne Księgi/ doszli tego/ że temu
już minęło 300. lat: tedy go między
się/ gdy im wszystko rzecz opowiedział/
przytuli; który też zaraz wziawszy
Sakrament Świate/ słodko zaśnął
w Pańu. Chryścijanin! głowież/
na tych dwu probach myśli ułuska-
nia y słuchania/ bierz sobie miarę/ i-
dźcie na wszystko wieczność zela ukon-
tentowanie oczu/ uszu/ y innych zmys-
łów swoich/ gdy w uwielbionym Cie-
le stawi się na ono wesele Baran-
kowe/ wesele Niebieskie.

A Był się zaś naderzył sposo-
bu iakobyś z strony swojej/
tu ięże żyć do onego
wieloletniego aktu miał przy-
gotowywać/ y usposabiać
Ciało swoje/ żyć przezigie mody od
Apokaliptyczney Oblubienicy Baran-
kowej: to zaś widząc Jan S gotu-
ca się do God. Barankowych/ powi-
da/ że była przybrana w Białor białe
dzo się polyskujący y nader białe. Da-
tum est ei, ut cooperiat se byssino
(splendenti & candido). Podobnym
ci sposobem/ trzeba y nam za żywota
przysparzać Ciała y zmysły nasze/ u-
sposabiać one do pomienionych da-
row w chwale Niebieskiej. Naprzód
co się tyczy samego Ciała/ trzeba go
tu operire byssino candido. Białor
według A/b. M znaczy trapienie/ mar-
twienie Ciała. Sicut byssus per mul-
tas tunctiones ad candorem perau-
citur, sic Sancti per multas tribu-
lationes ad gloriam perducuntur.
Z tego taka nauka się podaje/ że kto
sobie żyje/ aby Ciało tego po Zmar-
twychwstaniu stało się/ wiec iasne iako
Słońce/ y iako duch subtelny/ lekki/
czyż/ nieśmiertelny/ bolom/ choro-
bom/ Skażytności nie podległy/ ma
się teraz położyć życie/ iako len iaki/ z
którego Białor robiony bywa/ mias-
dło/ prąd/ chodzący/ trącić; to jest/

A rozmaitym umartwieniem onemu się
naprzykładać; aby go tym sposobem
iako nalepiey wyblechował/ wybielil/
uwolnił od brudu pożądliwości po-
budziących do złego. Jeżeli o czym
wiecej/ iako o tym mamy w Piśmie S.
Mieymy teraz dożyć na owych slo-
wach Pawała S. który kamieniami od
Żydów prawie na śmierć ubity/ y za za-
bitego odbieżany/ otrzesałszy się nieco/
gdy pierwście potym Kazanie do wier-
nych czynił/ to im za naprzędniey
śa naukę podał: Quoniam per mul-

2 Kor. 14.

B tas tribulationis oportet nos intra-
re in Regnum DEI. Ponieważ przez
wiele utrapienia trzeba nam wnieść do
Królestwa Niebieskiego. Te zaś umar-
twienia ciała/ możemy sobie podze-
lić na cztery rzędy/ a to według gwo-
rdzkiego daru uwielbionemu ciału na-
leżącego. Naprzód tedy kiedy owo
głowiek/ dla utrzymywania się przy cno-
cie/ a zwłaszcza przy czystości według
stanu swego/ ostrożnie/ y owym suro-
wo sobie postępuje z ciałem swoim/
nie dogadza iac mu w pięciu/ w ledze-
niu/ w spaniu/ przykry się mu postem/

Ciała umartwienie
wieloletnie.

C dyscyplinami; y tym sposobem za-
chowuje Ciało swoje od zmarły ciele-
lney/ taki usposabia Ciało swoje do
tego/ że swego czasu nader przeży-
wiste/ iasne/ pokaze się: Bo napisał
S. Ambroży: Caro si consentiens le-
gi DEI, & exuens se lege peccati/
in naturam spiritus sensuum puri-
tate transierit, alis spiritualibus ad
Coelum elevabitur. Ciała, które się
poddają pod prawo Boże, wyzwolą się z
grzechów, dla niewinności zmysłów swo-
ich, duchowi podobne się zstanie, iako
duch iaki podniesione do Nieba będzie.

Ciało uwielbione
czyste, za co
będzie?

7 in Luc.

D Znowu usposabia głowiek Ciało swo-
je/ ad donum Agilitatis. w ten czas/
kiedy się owo Ciału niechce do słu-
żby Bożkiej/ ociaga się rano na pier-
wszą Mszę/ albo do Paciorków rano-
nych porwać/ fatygę iaką dla Pańa
BOGA/ dla usługi bliźniego podi-
gać/ na modlitwie iaki czas spokojnie
położyć; jednak gwałt sobie w tym
czyniac głowiek/ y przelamuiac nara-
re/ wprawi Ciało swoje za czasem/ że
ochotne/ prackie do tego wszystkiego
zstanie się; albowiem w nagrodę takiej

Ciało uwielbione
chyste, za co?

kiey / która dowiedziawszy się / że
dwa Synowie iey w dalekim krainie
Zakonnikami zostali / wielkim łoktem
y satygą tam przypiechała; a nadziei
iadney nie mając o wyprowadzeniu
ich z Klastora / prosiła / aby ich przy-
namniey widzieć mogła w Zabiciu
Zakonnym: czego oni sami bardzo się
wzbraniáli; niosąc / gdy się o to
przykryła / rozkazy do niej: Niech
(prawi) obiera sobie / albo nas tu w
Zabiciu trochę widzieć / albo jeżeli się
w tym umartwi / patrzeć na nas w
Tobie na wielki / w lepszym daleko sta-
nie. Co ona usłysawszy / y na refleksy
sobie wsiąwszy / rzekła: Aż wola tu
oczy moje umartwić / aby daleko wie-
ksze mogły mieć w Tobie ukonten-
towanie swoje / gdy patrzeć będą na
umielbione dzieci moje. Zrod polas-
zuie się / że to starodawna między Ró-
kolikami opinia / iż w czyn tu to
zmysł swoy który umartwi / na tymże
zmysle odnosić będzie w Tobie oso-
bliwe y doskonałe ukontentowanie.

Spec. Ex-
pl. n. 217.

Drugi tego mamy przykład / na ie-
dnej słabiej Pánience: która iu-
boła Rodzice / y Duchowni / odwozili
od tego / tak się bardzo kochała w
táncowania / iż dla żadney doczesney
rzeczy / tánczney rozkoszy odrzucić nie-
chciała / tylko pod tą kondycją / aby
tylko na wielki mieć ją / to jest; táń-
cować / mogła. Przetoż ieden Zakon-
nik / Spowiednik iey / z niektórych
miejsc Dismá S. dowiedziawszy tego /
że y w tym ukontentowanie w Ties-
cie swego czasu mieć miała / jeżeliby
się tu w tym umartwiła; to stałby
ochotnie tu z nią Bóstwiey / y Nasyw.
P. posłubiła wstrzymać się od táń-
cowania do śmierci. Przez trzy lata
tedy / w domu Rodziców / iako
Zakonnica żyła / zachorowała śmier-
telnie: A gdy ją Rodzice namawia-
li / aby przytuliła Sakrament ostatecz-
go pomazania / odpowiedziała: nie
umrę / aż go przyjmę od mego owa-
go Spowiednika: ten zaś był w da-
lekim krainie: iednak sprawa Boża
zstała się / że o nim nie wiedząc / nie-
spodziewanie tam przybył / y na prośbę
iey / włożył na nią Oleg S. y dał iey
Orzech Sakrament; po którego przy-

A ięcia / oś od patrzenia w Niebo nie
odwiodła. Aż wdziesięć pożyżawszy
na Spowiednika / rzecze: Owe przy-
nawroteniu moim / obiecałście mi
taniec w Tobie / z tey obietnicy już
was wolnym czyni: albowiem P. J. E.
ZUSA y Matka tego widziałam z
Pániami / y taniec mi wiecznie zgo-
towany. Chwalcie Pán / że się
kiedy narodziła; co wzięła / ducha
Pánu BOGD oddała; którym wi-
dzeniem chciał Pan BOG / nie tylko
ona / ale y nas wszystkich utwierdzić
y upewnić / o nagrodzie wieczney; któ-
ra nie tylko na duszy / ale y na ciele.

B. śmych smysłach po Zmartwychwstaniu
Ciał mamy przyobietaną: to jest / we-
dlug tego / iako ich kto tu żyje / na
dobre życie / albo umartwi. Wiec
tuż idna rzecz / że przy tych Wielko-
nocnych dniach / prawdza się Apoka-
liptyczne słowa: Gaudeamus, quia
venerunt Nuptiae Agni, & Uxor e-
jus preparavit se: ponieważ z tego
co się mówiło przez trzy te Święta /
pokazuje się / iako Sponsus gloriosus
Oblubieniec chwały, Baránek Wielko-

C. nocny / nie tylko swoje odprawi chwa-
lebne wesele / przez złączenie się z u-
mielbionym Ciałem swoim / ale oraz
iako Prokurator nasz / imieniem na-
szym odprawił Sponsalia gloriosa
ziednawszy nam prawo / y obietnice
do chwały wieczney / tak względem
duszy / iako y względem ciała; a to
przez śmierć y chwalebne Zmartwych-
wstanie swoje. Co pilnie uważaj
Chrześcijański głowiecz / niech się na
tobie sprawdzi dziś owe Dawidowe
słowa: Cor meum, & Caro mea
exultaverunt in DEUM vivum.

D. Masz oto w oczach twoich DEUM
vivum, żywego Zmartwychwstłego
Chrystusa; który ci na samym sobie
reprezentuje Obraz Oblubienicy to-
bie zarzoney; obiecaney chwały / y
na duszy y na Ciele. Wiec przypo-
kornym temu podjękowaniu / za tak
wielkie dobrodzieystwo / niech się dziś
y dusza twoja / y Ciałło twoje w do-
brey rozradzie nadziei / z tak wielkie-
go sobie przygotowanego szczęścia; a
gorącym rozpali się pragnieniem / do

Psalm. 83.

Oczy umartwiwszy od
oglądania Synów Pa-
ni, perona nagro-
dy osobliwy w Tobie.

od Janca umartwi-
wszy się. Pania ie-
dna, po śmierci
co za nagrodę w
Tobie otrzymała,
cznając.

onego wiecznego wesela Przytym
stając się mas/ abyś do tak zacne-
go weselnego aktu / według podda-
nych odemnie wyżej nauk/ tak Ciał-
lo/ iako y dusze twoje usposabiał /

A wzięwszy na pomoc Pana Boga,
któremu chęć y chwala niech
będzie na wieki.
AMEN.

**NADZIEN WNIEBOWSTĄPIENIA
PANA JEZUSOWEGO.
Sponsus Coronatus.**

Assumptus est in Caelum, & sedet à dextris DEL. Marci ult.

S Stárodoawnego wsłelkich
Narodow zwęzółu/ ojobli-
wy. Nowozencowie mają
Przywili/ że przy ślubnym
swoim akcie/ y Godach Mał-
żeńskich/ w naybogatszej/ byle ich na
to stało/ Koronie/ wolno się im pre-
zentować: tego innych czasow/ bez
urazy Majeścátow Królewskich/ czy-
nić by im się nie godziło. S. N.
Ten zwyczaj iako był wiasty u dás-
wnych Narodow/ Herokoz wielu Poe-
tow y Historykow Poganńskich/ wy-
wodzi Paul. Scherlog. in Cant. 3. ten
zwyczaj był y między Izraelczykami:
o czym namieniaia Prorocy/ iako J-
zaiasz: Indumento iustitiae circum-
dedit me, quasi Sponsum decora-
tum coronā. Także Jeremiaś: Ver-
sus est in luctum chorus noster, ce-
cidit corona capitis nostri. A tak-
że godowe ślubne korony/ w osobli-
wym bywały respektie; że y sami Kró-
lowie/ Cesarze/ zaniechawszy swoich
Królewskich/ Cesarńskich Koron/ przy
Godach Małżeńskich/ tamtych rączy
używali. Wyrażnie to mamy w Pi-
śmie S. o Królu Salomonie/ w os-
nych słowach: Cantic. 3. Egredimi-
ni, & videte filiae Sion Regem Sa-
lomonem in diademate, quo coro-
navit eum Mater tua, in die de-
sponsationis. Ta Koroná cudna/
która miał na głowie Salomon przy
ślubie/ wzywył pomieniony Commen-
tator, twierdzi/ iż nie była to Koroná
Królewska/ ale infa misternie w wie-
le

le rzadom/ iakoby z wielu Koron/
wyróbiona: takie zwano Coronas
Nuptiales. Toż właśnie pisze Paul.
Diac. lib. 18. bisk. o Cesarzu Herakli-
usie/ że żeniąc się z Eudoryą/ ślub
z sobą brali nie w Cesarńskich/ ale w
ślubnych Koronach. Accepit uterq;
à Sergio Patriarcha Nupriarum
coronas; & uno eodemq; die, Im-
perator simul & Sponsus ostendi-
tur. słowá są Historyká. Przenay-
dosłowniejy Oblubieniec Niebieski/
Syn Boski/ Chrystus JEZUS/ O-
blubieniec mówi/ ile BÓG/ Przen-
Panny/ Oblubieniec oraz natury lu-
dzkiej/ z ktora się hypostatice zje-
dnożył: ile zaś głowie y głowá
naszą/ Oblubieniec Kościoła S. y
każdey w szegulności dusze sprawie-
dliwej/ przed dni gterdziestą przy-
wroczyłości Zmartwychwstania swe-
go/ w chwalebney ścieście uwielbione-
go Ciała/ z pód grobowego kámie-
nia/ iako z lożnice wyszedł/ prez-
tował się nam/ iako Sponsus glorio-
sus, y odprawił Sponsalia gloriosa.
Dziś zaś przy cudownym Wniebo-
wstąpieniu swoim/ odprawując Spon-
salia nowe: to test iednocząc się Os-
ba swoją z Kościołem onym trium-
fującym/ prezentuje się iako Spon-
sus Coronatus, gdy sama rzeczá zaś
siadłszy Tron po prawicy Boskiej/
Assumptus est in Caelum, & sedet
à dextris DEL. (iako opowiada E-
wangelia) odbiera Koronę naywyż-
szej chwały: iako mu przyspiewuje

w Prorockim .

on wolno rządy
i kazdemu do
bu.

Capite 6.

Cantic. 3.

S. 98.
wzięty
na
chwala
naya
odpina

forma
wzięty
znaczy
chwala
ten czo

Psalms. 8.

w Protocłim duchu Dawid mowiąc do Przedwiecznego Oycá: Gloria & honore coronasti eum Domine. Co uważając / moge bezpiecznie Wniebowstępującemu Zbawicielowi przypisać wywyższone pomienione słowa z Historiá o Cesarzu Heraklusié: Eodem die, Imperator & Sponsus ostenditur. Jednegoż dnia, y Pánem y Oblubieńcem pokazał się. Przypatrz się ja tedy pilniey temu Wkoronowanemu Oblubieńcowi / y cudney Koronacyi Wniebowstępującego Zbawiciela; a opowiem łaskom waszym / co za Korona / co za Tron / co za Berło / przy tym Akcie swoim odebrał; y z takim weselem trojakiéj iego Oblubienice / tá Koronacya iego odprawiła się. Ad Majorem DEI Gloriam.

PARS
I.

Script.

Psalms. 20

Do się tyżé Osoby samey Wkoronowanego Oblubienicy / y Koronacyi iego / to jest chwały która przy Wniebowstąpieniu swoim odebrał; tá lubo rozumowi stworzonejmu niedoścígła jest / ze trzech iednák okoliczności przez podobieństwo Korony / Tronu y Berła / czego trojga przy Koronacyách Monarchow żyjących ludzie / może się to nieco obślánić. A naprzód náglowie Wniebowstępującego Pána widze / wydać się Koroná bardzo zacna y śláwna nie máląca; która mi pokazał Dawid S. gdy w Duchu przypatrując się Zbawicielowi wstępującemu w Niebo / ták mowi do Oycá Przedwiecznego: Domine, pravenisti eum in benedictionibus, posuisti in capite ejus coronam de lapide pretioso. Pánie, ubiegłeś go błogostwienstwy, włożyłeś ná głowę iego Koronę z drogiego kámiénia. Vatabl. czytał de obryzo, id est, de auro purissimo: Koronę z złotá nayprzedniejszego. Tá Koroná według Tłumáczow / znaczy wielkość chwały / która otrzymał Chrystus / y która záślániła Osobá iego przy Wniebowstąpieniu. A lubo Dawid S. o iedney wspomina Koronie / przecięś / że wielce misterna jest / w tej iedney wieloráká się wydać Koroná: to jest / aurea, Sa-

cerdotalis, Victoralis, & Regia. Poznaliśmy od naydroższej z Dáwídem / to jest od złotey / perłowey Korony / która samá / znówu rozmáita ma tłumáczenie swoje u Expozytorow. Przez te bowiem naprzód rozumie Origenes, Divinitatem Bóstwa w Chrystusie Panu: Christi Corona, DEUS est: Tá Koroná Chrystusowá / to jest Bóstwo / lubo się przedtym wydawało w nim przez ták wiele cudow / które czynił; a osobliwie / gdy moca swego Bóstwa / zabite pogrzebione Ciało swoje ożywił / y od umarłych wskrzesił; lecz gdy tego swego Bóstwa moca wzięty był do Niebá z Duszą y z Ciałem / tym bardziej wydała się moc Bóstwa iego: bo to był cud nad cudami / cud nigdy niewidány. Prawda / że nie nowiná to było / widzieć od umarłych wskrzeszonego: bo to bywało y zá czasow Eliaś / Elizeus / y Jan Pan JEZVS ták wielu wskrzesił: ále głowieć w Niebie / á do tego z Ciałem / od stworzenia świata nigdy przedtym nie widziano; dziś oto dopiero przy Wniebowstąpieniu Pánim tego się cuda nápatrzyć wolno; przeto nie bez Tajemnice Rosciól S. gdy o Wniebowstąpieniu Pána JEZVSowym w Litániách wspomina / niepospolite przydáć mu Epithetum: bo go cudownym zowie: Per admirabilem Ascensionem tuam; libera nos, &c. Co utwierdza Euseb. Emiff. gdy ták mowi: Hodie stupenda novitate super coelestes thronos, terrenum corpus imponitur, limus carnis humanae, qui DEUM portaverat in terra, in supernas sedes, DEO subvehente portatur. Dzisiaj dziwna y niewidána rzecz; nád Niebieskie Trony / ziemskie Ciało podwyższone; gliná ciáta ludzkiego, które ná ziemi BOGA w sobie nosiło, do naywyższego mieszkánia moca Boska przeniesione jest. Powtórę, złota Koroná Chrystusowá Thomas Anglicus, nazywa Humanitatem Christi, Naturę w nim ludzká. Caput Christi est DEUS. Per Coronam intelligitur humanitas, huic capiti, decenter, firmiter, & prudenter aptata. A to dla tego

Korona zwrócona na
wstępującego Pana.ap. Blanc.
bse.przy Wniebowstąpieniu
moc Bóstwa osobli-
wy wydać.Wniebowstąpienie
czemu nazywa go
cudownym?
Homil. de
AscensioneKorona złota w
wstępującego
wzwyż / á do
natury ludzkiejP. JEZUS w Niebo
wstępującego Pana
na Tron / y Berło
chwałę / á koronę
nawet / jako się
odprawiła.Korona w Niebo
wstępującego Pana
znaczy wielkość
chwały iego na
ten czas.

iało uważa S. Gregorius, że chwala y godność natury ludzkiej Chrystusowi / zlewa się na nas / iało od głosów na głonki tego: z ktorey rąci ta Korona złota Humanitatis Christi, przy Wniebowstąpieniu tego / osobliwie się wydać / ponieważ o wywyższeniu dziś całej natury ludzkiej / tak napisał S. Leo, w Kazaniu swoim na dzień dzisiejszy: Quia igitur Christi Ascensio, nostra provectio est, & quod processit gloria capitis, eo spes vocatur & corporis; dignis dilectissimi exultemus gaudijs, & pia gratiarum actione laetemur. **A** ponieważ Chrystusowe Wniebowstąpienie, naszym jest wywyższeniem, bo gdy już jest w chwale głowa, że y ciało tamże będzie, nadzieia się czyni: cieszymy się najmiłsi, y w nabożnym podziękowaniu weselmy się. **Potrzenie, S. Ambroży** tłumaczyć one słowa o Koronie Salomowej: Videte Regem Salomonem in diademate; złota Korona Chrystusowa / nazywa Charitatem, Miłość tego ku Narodowi ludzkiemu. Angeli vocant animas, ut videant charitatem, quam circa filias Jerusalem habet Christus, unde & meruit coronari à Matre, filius charitatis. **A** ta Korona miłości ku ludziom / dziś osobliwie wydała się w Chrystusie Panu. **Wgo** ny bowiem Sylveira, uważając one słowa Ewangelisty opisującego Wniebowstąpienie Pańskie: Assumptus est in coelum: **Wzięty jest do nieba** / czemu by nie napisał: Ascendit, **Wstał do nieba**. **A** znówu słowa S. Augustyna, na owo miejsce z Psalmu. Ascendisti in altum, capisti captivitatem: tak piszącego: Filius DEI carnem à nobis sumptam, quasi captivam duxit in coelum. **Z** tego obojga / konkluduje pomieniony Autor / że zjadł się pokazuje osobliwa miłość Chrystusowa ku pozostałym ludziom na ziemi: od ktorych towarzysztwa z niejakim gwałtem / dzielić mu się przychodziło.

Druga Korona przynależyta Chrystusowi / jest Corona Sacerdotalis, Kaptanśka, iało najwyższemu Biskupowi: ten mu bowiem tytuł przy

A Wniebowstąpieniu tego przypisuje Paweł S. Habentes Pontificem magnum, qui penetravit Coelos, JESUM Filium DEI. **Tę** Korony figura była / ona Rotonda opisana u Proroka Zacharyasza: Sumes aurum & argentum, & facies coronam: & pones in capite JESU, filij Josedec Sacerdotis magni: ta znaczyła Chrystusowa godność / y władza Kaptanśka. **Dla** tego y Dawid S. między innymi tytułami / ten mu też dać: Tu es Sacerdos in aeternum. **Tę** Korona godności Kaptanśkiej zaidniała

Bła przy Wniebowstąpieniu tego / w ten czas / kiedy na ostatnim pożegnaniu z Uczniami / iało najwyższy Kaptan błogosławił im / y zegnał przeto mne ludzkie. Elevatis manibus, benedixit eis: Przydać S. Bernard Senes / że znakiem Krzyża S. te benedycya odprawił D. JEZU S. **Trzecia** Korona Wniebowstępującego Państwa / jest Victoralis, Zwycięska; to jest / pieć onych albo pozostałych bliźni / ktoremi dziś w Niebo wstępuje: ponieważ te były instrumentem /

Corazem / ktorym Chrystus zwyciężył piekło: słusnie przeto Korona y ozdoba Państwa JEZUŚOWA nazywać się mogła: y to według zwyczaju dawnych Tryumfatorów ktorych z mieczą własnego Korony sobie na tryumfach czynili **Tę** bowiem pewniejszego / że iało nawiąsnięte gwiazdy rozpuszczają promienie swoje / tak bliźni one światła / otaczały niewymowną jasnością Ciało wszytko Wstępującego Państwa. **Do** tej zwycięskiej Korony / należeć powinien on orszak Świętych Patriarchow / ktorych z otchłani uwolnił /

Dwsy / oraz z sobą do Nieba prowadząc Zbawicieli / mogli do nich zająć owych słow / ktorych potym zajął Paweł S. do Filipenzyków: Vos estis gaudium meum, & corona mea. **Czwarta** Korona Regia, Krolenśka: ta znaczy według Theod. Buthym. Lyr. Thomam: godność najwyższą Krolenśką; ktora godność / najlepiej się wydała w Chrystusie P. przy Wniebowstąpieniu tego. **O** czym napisał Thom. Blanc: Ponere coronam in capite Christi, est facere eum Re-

gem,

Hebra. 4.

Zachar. 6.

Wniebowstąpieniu
Jan, iako Biskup
błogosławił i zegnał
ich krzyżem S.

Korona P. JEZUŚOWA
Pieć bliźni w dzieło
Wniebowstępującego.

Korony zwycięskie
z mieczem robiono.

ad Phil. 4.

przy Wniebowstąpieniu
Krolenśka godność
najlepiej się wydała
przy Wniebowstąpieniu

toż Chrystusowi
a ku ludziom,
walc nieiako
terpe przy
niebowstąpieniu

gem, quod in primo instanti conceptionis ejus factum est; sed radij illius coronæ apparuerunt præsertim in Ascensione, cum sedens ad dexteram Patris, gloriā & honore coronatus est. Jakoż pędzicie się to 3 śmymch głosom Aniołom prowadzącym Páná; ktorzy kłócąc do wrót Niebieskich / aby otwierano na przyście tego / dala mu tytuł nowy / o którym przedtym w Niebie nie slychac było; zowiac go Krolew chwały. Attollite portas Principes vestras, & elevamini portæ aeternales; & introibit Rex gloriae.

Psal. 23.

Jużeszmy się dowiedzieli z Piśmá S. y z Doktorow / o Koronach Sponsi coronati, w Niebowstępującego Páná; wnet się dowiemy też o Tronie tego / na którym ta swoja Koronacya odprawił. Sam Ociec Niebieski / dobrze przedtym opisał go / pod rozmaitemi figurami / albo podobienstwami; tak przez usta Dawidowe opowiadać Koronacya Chrystusowa: Et ego primogenitum ponam illum, excelsum præ Regibus terræ. Ponam in sæculum sæculi semen ejus; & thronus ejus sicut dies coeli. --- Thronus ejus sicut Sol in conspectu meo, & sicut Luna perfecta in æternum. Oto ja pierworodnym go uczynię, y wywyższę go nad Krola ziemskie; wieczne nasienie jego, y Tron jego jako dni Niebieskie. Tron jego, jako Słońce w obliczności mojej, y jako Miesiąc pełny na wieki. Wątpić o tym nie trzeba; że przez tego pierworodnego / albo jako inni czytają / unigenitum, iednorodzzonego / znać się Chrystus: tego to bowiem właściwe są w Piśmie S. Epitheta, Unigenitus, primogenitus. Pierwsze dacie mu Jan S. według Natury tego Bóstwy: Et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi Unigeniti à Patre. Drugie zaś Epithetum, dacie mu Apostol / według natury ludzkiej: Ipse est caput corporis Ecclesie, qui est principium, primogenitus ex mortuis. Co powtorzył do Rzymian pisać: Vt sit ipse primogenitus in multis fratribus. Wypelnily się na tym pierworodnym pier-

Figur.

Psal. 88.

Joann. 1.

Coloss. 1.

Roman. 8.

A wże słowá: Ponam illum ex. c. --- præ Regibus terræ: gdy przez Wniebowstąpieniu swoim ukoronowanym Krolew chwały został: takosmy dopiero o tym mówili: Thronus ejus, sicut dies coeli. Tu już opisać pozyna Dawid / Tron chwały tego / albo także chwałę Wniebowstępującego / pod podobienstwem Tronu: na co zjawia tróistego znówu podobienstwa; to jest / Dni Niebieskich Słońca y Miesiąca. Thronus ejus sicut dies coeli: w tym pierwszym wydać się aternitas gloriæ & regni: Bo jest / jako wieczne jest Krolestwo y panowanie Chrystusowe. Albowiem S. August. to miejsce tłumaczy / czyni różnicę inter dies terræ, & dies coeli: między dniem ziemskim / a dniem Niebieskim: Dies terræ, succedentibus urgentur, præcedentibus excluduntur: to jest / dni ziemskie / są mijające / iedne po drugim następują; Dni zaś Niebieskie / nigdy nie ustają / noc y nigdy nie znać / ani znać będa / ani wzgora / ani iutra w Niebie nie ma. Unos dies Coeli, & illi anni non deficientes, nec initium habens, nec terminum; nec ullus dies ibi angustatur, inter hesternum & crastinum. Dies coeli, semper præsentis sunt, ubi erit thronus ejus in æternum. Wszystkich innych Monarchow Ziemskich Tron / Krolestwo panowanie / by też Naturalowe lat / na nich iak najgłówniej przebiega / ponieważ ustające są / y odmianom podległe / nazwać się nie mogą sicut dies coeli: ale tylko / sicut dies terræ: o ja nym tylko Chrystusa Krolestwie / prawdziwie się mówić powinno: Thronus ejus, sicut dies coeli bo Krolestwo / panowanie tego / nie jest żadney odmianie podległe / ale wieczne / nieustające; według onego Prototypu: In diebus regnorum illorum, suscitabit DEUS coeli, regnum, quod in æternum non dissipabitur, & regnum illius alteri populo non tradetur.

Thronus ejus, sicut Sol: znaczyć się przez to może excellentia gloriæ Ascendentis; to jest / że niedościgną jest rozumowi stworzonemu chwałą wstępującego

Tronu n. niebowstępującego Pana, o Janie: znaczy n. dosłownie wielkość chwały tego.

Daniel. 2.

Psalm, 17.

wstępującego Pána; tak właśnie iá-
to Słońce/ które dla wielkiej iáśno-
ści swojej/ żadnemu oku dobrze się
sobie przypatrzeć nie da. Nie bez
tájemnice tenże Dáwid S. wstępu-
jącemu Pánu/ w duchu Proroctwa
przypatrując się/ powiedział o nim/
że wyżej nád Cherubiny/ którzy nayo-
byszyjczy rozumy máją/ wstępuie.
Qui ascendit super Cherubim. Wy-
iáwia to tájemnica S. Bern. Sen. tak
gdy ná teś słowa piše: Ascendit su-
per Cherubim: quia nulla scien-
tia attingere potest ad ejus ascen-
sionem. Wstępuje nád Cherubinów: bo
żaden rozum poiać nie może wstąpienia
iego. A wyrażniej ięszce o tym ná-
pisał Goffredus Abbas, wykładając oko-
liczności dzisiejszego Świąta: De
quorum magnitudine, nec homo,
nec Angelus de coelo, tantum di-
cere potest, quod ad comparationem
magnitudinis, eorum modicum
non videretur & esset. Ascendit
super Cherubim. Tak osobliwie
sa okoliczności, że ani człowiek, ani
anioł z Niebá mogą tylo powiedzieć,
co by się względem takiej wielkości máła
rzecza nie zdáło. Thronus ejus, sicut
Luna perfecta: przez to niech się zná-
czy aequalitas, aut summa similitu-
do gloriae ascendentis ad Patrem.
to iest/ iáko Miesiąc ná pełni/ równa
się Słońcu / y zstáie się mu nápos-
dobniejszym w świątłości/ miedzy lu-
minarzami Niebieskimi; tak też swo-
im sposobem Wniebowstępujący Pan/
równym się stał w chwale Oycu Przed-
wiecznemu. Czego dowodzą Dóktor-
owie z onych słow Ewángeli: As-
sumptus, - & sedet á dextris DEL.
Wzięty, siedzi ná prawicy Boskiej. Kto-
re słowa uważając S. Bern. Sen. tak
mówi: Sedere ad dexteram Patris,
importat unionem, vel aequalita-
tem, & quandam eminentiam be-
atitudinis cum Patre, quod nulli
alij á Christo, convenire potest.
Siedzieć ná prawicy Oycá, pokazuje ie-
dność, albo równość, y zacność z chwa-
łą Oycowską, á to nikomu innemu, oprócz
Chrystusa, być nie może Co według
Lyrána tak się ma tłumaczyć: ná-
przód względem natury Boskiej/ w

A Chryście/ nie o tym nie wątpi/ że
iáko Syn Oycu we wszytkim iest ro-
wny: aequalis Patri secundum Di-
vinitatem; tak y w chwale równym
mu być musi. Względem zaś natury
ludzkiej/ to uważając/ ile iest zjedno-
żona hypostaticę, w iedney Osobie
z Bosstwem / tak chwał / która ma
Chrystus ile BOS/ równa z Oycem/
złwa się y ná naturę iego ludzką
Quia eadem veneratione venera-
tur humanitas, inquantum Verbo
unita, cum ipsa Divinitate. mówi
Lyranus. Uwzględnając zaś naturę lu-
dzką same w sobie; Sedere á dextris,
significat esse in potioribus donis:
to iest: iż żadne stworzenie inne/ nie
może być w chwale tak podobne P.
BOSY/ iáko mu iest podobny Chry-
stus/ ile głowie; Thronus ejus, si-
cut Luna plena. Dosyć tedy z tych
okoliczności/ wspaniały pokazuje się
Tron chwały Sponsi Coronati, W-
niebowstępującego Pána.

Co się tyżce Sceptum, Berła/ do-
tey Koronacy należącego: Sceptum
Krolewskie/ pospolite iest Symbolum
clementiae, znák łaskawości: co się
iáśnie pokazuje ná onym Krolu Af-
swerá Berle/ którym doctniona Estes-
ra/ wolna od śmierci zostála: Wi-
dzi się iá to Sceptum clementiae, w
rękách Sponsi Coronati, Wniebo-
wstępującego Pána; gdyż w dzień
Wniebowstap. pokazuje się być ho-
wiejszym ná ludzkie; bo o nim śpiewa
Róściół S. Ascendens in altum,
captivam duxit captivitatem, de-
dit dona in hominibus. Zstáie się
łaskawym ná pokutujące; bo zaraz
od punktu Wniebowstąpienia swego/
pogal/ czego nigdy iuz nie przestanie/
zá grzesznemi orendować do Oycá
Przedwiecznego; o czym nas upewnia
Jan S. Advocatum habemus a-
pud Patrem, JESUM Christum ju-
stum. Co nam najlepiej objaśnić
może one Berło/ z którym go widziá-
lá S. Gertruda. Tá Świąta w Wi-
liu Wniebowstąpienia Pánkiego/ słus-
chając Młzy S. pod gáś Elewacy/
goraco prosiła Pána/ aby przez we-
sele przedwiecznego Wniebowstápie-
nia swego / ulżyć razyl máł gysco-
wych

Berło Krolewskie,
znak łaskawości.Wniebowstępujący
hojność na Dzie

Histor

Joann. 2.

Revel. P.
4. cap. 30.W dzień
pieniu
zyni
muigPrzy Wn-
niu, ta-
konst-
i ego

N dzień Wniebowstapienia, wmarli y żywi osobliwe otzyc muię fawog-tard.

wych duchom wszystkich zmarłych. Zdało się tedy, że Pan spuszczał idzieś berło/ albo złoty regiment w posród cyfedy/ tak wiele osł zlotych macy/ iak wiele pragnienia było. wydanego tu BGSV/ za dużej. A tak każda osła były wyciągnięte niektóre dużej/ z miejsc ma/ na wesole taki pokoiu. The mniejsza hojność swoje pokazał Zbawiciel/ y tu żywym: gdyż naziutrz w samo Świąto/ widział go/ tak S. Pánienta/ że gotuacym się Siostron do Rommunij S iednym pocałowanie swoje/ drugim pierścienie drogie rozdawał; przez co się znaczyły osobliwe dary y pościechy duchowne/ udzielone im dnia onego. Już tedy ze trzech okoliczności/ to jest/ pod podobienstwem Korony/ Tronu/ y Berła/ iakos kolwiek porozumiały o chwale y pompie Koronacy Wniebowstapiającego Pána/ należy iako zwyczaj pospolity nieść przy Koronacyach/ posłuchać odzywającego się wesolego Vivat; radujących się/ z chwały y wywyższenia Pána naszego/ mnych Oblubienic tego: Sponsa Anagogica, Symbolica, Allegorica.

PARS II.

Pierwsze Vivat, wydate się na Ciebie; odzywa się z nim Sponsa Anagogica, to jest/ Kościół on tryumfujący orszak niezliczone Aniolow Świątych/ y tak wiele tysięcy ludzi sprawiedliwych/ poczwęszy od Adama/ Ewy/ Abła/ aż do ostatniego Łotra na Krzyżu pokutującego; ktorzy uwolnieni przez Chrystusową śmierć/ z otchłani piekielnych/ y wprowadzeni z nimże do Ciebie/ pierwszy raz przyłączeni do Aniolow Śś. członkami zstali się Kościoła tryumfującego; niewypowiedzianym przeto napełnieni weselem/ niezmierny oraz z Aniolami Świątymi uczynili w Ciebie otrzyt/ honor/ oddając Królowi nowemu/ wieczney chwały Tron zsiadającemu. Czego lubo się łatwo każdy domyślać może/ iednak jest tego fundament w Piśmie S. na onych dwu Miałach/ aliás Aniolach/ ktorzy się zaraz po Wniebowstapieniu Pána JEZUSO-

A wy n/ dzwoniącym się Apostolom w biele pokazali: Ecce duo Viri, astiterunt iuxta illos, in vestibulo alhis. A czemuż to w biele/ czemu dwaj/ a nie więcej? Na pierwsze odpowiada Hugo Card. że to uczynili Aniolowie/ na pokazanie wesela/ ktorze się na ten czas odprawowało w Ciebie. Quia latitiam Angelorum de societate humanæ naturæ significabant. Czemuż zaś dwaj tylko pokazali się? Ode de Maria in Alleg Tylman, daje rację: Fortasse idcirco tan-

B pauci venere, ne tam festivis deessent solemnijs: & qui venere, regressu celeris, novis se gaudijs sociarunt. To jest: Wielkie y nigdy ieżce niewidane w Ciebie odprawowało się wesele/ gdy świat zstali się Królem chwały/ y wyższy nad wszystkie Anioły osiadł Tron; przeto od onego wesela/ zaledwie dwu Aniolow oderwać się mogło; y to dosyć krótko poselstwo odprawiały/ lotno znowu do Ciebie wrócili się/ pomagając drugiemu zączętemu Tryumfu. Przypadek Bernard. Sen. trzy tego Młóstancow Ciebieńskich wesela przyczyny: Jabilia

C runt Angeli propter tria: de hominis reparatione, de suæ ruinæ restoratione, & de sui Regis exaltatione. Cieszyli się (prawi) Aniolowie z odkupienia ludzkiego, z restauracy ruin między sobą, y z wywyższenia Króla swiego. To Vivat pierwsze na Ciebie.

D Drugie Vivat, wydate się na siebie; odzywa się z nim Sponsa Symbolica, Przenajświętsza Panna/ pozostala Młóka ukoronowanego Króla chwały/ wielce uweselona w duchu/ z Koronacy y wywyższenia Oblubienic swego według ducha/ a Syna własnego według ciała; gdy tego na prawicy Ojca Ciebieńskiego zsiadającego obaczyła/ ktorę z własnych porodziła wnetrzności. Spiewała niegdy wesoło ukoronowanemu Oblubiencowi Salomonowi/ Oblubienicą tego: Sicut malus inter ligna Sylvarum, sic dilectus meus, inter filios. Jako iabłko cytrynowa, (legit Scherlog,) między leśnymi drzewami, tak ukochany mój między synami. Origenes hom. 3. ex diabro, te słow

Atton. 1.

przy Wniebowstapieniu, ze trzech przeweseli nader

przy Wniebowstapieniu uweselona Panna.

Figur.

Cantic. 2.

Przy Wniebowstapieniu, iaka radość kościół tryumfujący.

Oblubienicy ciu nazv o Chrestusie
 Panu Wniebowstępującym; dla te-
 go / że chwala tego tak przechodzi
 chwale wszelkich błogosławionych lu-
 dzi y Aniołow / iako delikatne drze-
 wo cytrynowe / przechodzi wszystkie
 inne proste y lesne drzewa. A po-
 nieważ Oblubienica ona Salomono-
 wa principaliter była Figura Przen-
 Panny / wiec o niej się też te słowa ciu-
 mazyć mogą; iakoby że ona / patrzą-
 iac na chwałę Wniebowstępu. Syna
 swego / z niewymownym uweseleniem
 serca swego / do niego mówiła: Sicut
 malus inter ligna Sylvarum, sic di-
 lectus meus inter filios. Dife bo-
 wiem S. Bonav. że gdy Pan JEZUS
 zasmuceni nieco Matkę swoje widział
 dla blisko następującego odescia swego /
 łagodnie ją ciekł w tym / y oraz
 prosił aby do czasu pewnego przy-
 Apostołach y innych wiernych zosła-
 chy. Mistrzynia y Matka im była /
 uciążąc ich / y tłumącąc tajemni-
 ce Wiary / które ona sobie dobrze obja-
 wione miała od Syna: z czego same-
 go osobliwe wesele odniosła na ten
 czas święte jej serce. O której to-
 znowie Panna JEZUSOWEY / z Narz.
 Panna / namienia y Guillem: ap: Delriū
 in paraphrasi sup: Cant: 6. gdy tak w
 Osobie Panna JEZUSOWEY do niej-
 mówi: In Cruce pro salute homi-
 num agonizans, unum tibi adopta-
 vi Joannem, porro cum triumpho
 resurrectionis ascendens ad Patrem,
 multos tibi filios mei adoptavi &
 reliqui filios. Ktore / albo tym po-
 dobne słowa słysząc Przenay. Panna /
 stosując się też w tym do woli Bożkiej /
 wszelki żal złożywszy z serca / z wielką
 weselością ducha / zegnała Wniebo-
 wstępującego Syna / y z chwały jego /
 gdy widziała otoczonego orszakami
 Aniołow Świętych / y onych dusz z
 otchłani wyprowadzonych / niezmi-
 nie się cieszyła.

in Vita
 Christi.

Wniebowstąpienia
 n. cięży Matka
 jej.

Histor

Trzecie Vivat słysze; z którym
 się odzywa sponsa Allegorica, to jest:
 Kościół S. wojujący na ziemi: który
 na ten czas ledwie nie byłby zgro-
 madził się był na Gore Oliwna z A-
 postołami Świętymi; co się iadnie
 pokazuje z Historji / która opisał E-

Wangelista S. Albowiem Aposto-
 lowie / kiedyś zdwie się przedtym tur-
 bowali / smucili / kiedy im co Pan JE-
 ZUS namienio o odesciu swoim / na on
 czas / gdy już do samej rzeczy przysło /
 że O. JEZUS w niezmiernej chwale
 wstępował w Niebo / y nadośćteł z
 ogu ich zmiął / lubo się niezmiernie
 dziwowali / chwałę jego / żadnego ie-
 dnak po sobie smutku ani na ten czas /
 ani potym nie pokazali: ale raczej
 wesele y radość: bo tak o tym cyramy
 w Ewangelij: Regressi sunt in Jerusa-
 lem cum gaudio magno, & erant
 semper in templo laudantes & be-
 nedicentes DEUM. Ktore niezwy-
 gáyne Apostolow wesele uważając
 Hugo Card. tak mówi: Gaudebant
 Apostoli, propter Domini sui glori-
 ficationem; propter diaboli humi-
 liationem; propter Judaeorum con-
 fusionem; propter generis humani
 factam Redemptionem, propter
 Angelicę ruinę reparationem.
 Radowali się Apostołowie z chwały Pa-
 ną swego, z poniżenia czartę, z pobór-
 bienia Żydow, z odkupienia narodu lu-
 dzkiego, z naprawy Anielskich ruin.
 Nasładowie w tym Apostolow y teraz
 Kościół S. kiedy dorocznie w weso-
 łości ducha obchodząc to Święto /
 rozmaite chwały Wniebowstępujące-
 mu oddaje Panu: które zbawiciel
 poczyta sobie za najmiłodniejszy Vi-
 vat. Gdy bowiem S. Gertruda w
 Wiliu Wniebowstąpienia ten wierszył
 często powtarzała: Zawitaj JEZU, z-
 kwitły Oblubienice w wesołości, w któ-
 rzej w Niebo wstąpił, pozdrawiam cię,
 y wielbie cię: zdało się jej / że każdy
 wierszył stawiano przed Panem / w po-
 staci wdzięczno brzmiącego instrumen-
 tu muzycznego / który uweselał Pa-
 ną / grając przed nim.

Wiec ponieważ y my głonkami
 jesteśmy przez Wiarę tegoż Kościo-
 la wojującego / wesele to / y Vivat A-
 postolskie do nas też należy; weselmy
 się przeto / przy tak chwalebnej Ko-
 ronacy Głowy naszej Chrystusa / y
 tak naysłodszy na Tronie chwa-
 ly po prawicy Ojca Niebieskiego
 siedzącemu / oddawszy pokłon / pamię-
 tając na pospolity zwyczaj / że przy

Koronacyach

Wniebowstąpienia
 Anielskiego, weseleli
 się Apostołowie.
 czemu?

Luca 24.

O Wniebowstąpi-
 niu Kościoła, inimi:
 ment to Muzyczny
 w weseleachy Boga.

Koronacych Monarchow / bogate
miedzy ludzic rozdaja / rzucaja dona-
cia, prosimy Pana y Króla chwaly/
aby przy dzisiejszey Drozystości swoi-
ey / osobliwa idła / mizerne dusze nas-
ze / udzirowal idła; y w onym Kro-
lestwie / luz miejsc nam naznaczy

A nego / ktore swego czasu zasiedzi sie
spodziewamy / dochowac nam razyl.
Jemu chosc z Oycem y z Duchem
Swietym / niech bedzie od
wselkiego stworzenia
na wieki. Amen.

NA NIEDZIELE SWIATECZNA, Sponsi Cellaria.

Hi ebrii sunt. Act. 1.

Niko widze / przy dzisiejszey
DOLZA Przenayswietsego
Drozystości / dyspensowal
sam Zbawiciel w niektorych
proposycyach y naukach zo-
stawionych od siebie Apostolom swoi-
m. S. 17. Dobrze bowiem przed
Wniebowstapieniem swoim / zapowie-
dzial im byl Post / y wstrzymiezliwosci
ktory zaraz po odesciu Oblubienca /
to jest: po Wniebowstapieniu tego /
pozynac mieli. Cum auferetur
Sponsus ab eis, tunc jejunabunt.
Az oto presto potym / gdy do Oyci
odszedl / sa nze onym sprawie traktat
ment; y tak hoyno na nim zastal: ze
tez niektorym / pjanemi sa bydz zdali.
Hi ebrii sunt Jaisie / uze ta Apostols-
ka / argument to wielki affektu Oblu-
bienca Niebieskiego Chrystusa Pana /
ku Oblubienicy swojej; to jest: ku Ro-
sciolowi S a w szegulnosc / ku dus-
zy kazdego z wiernych: kiedy oto
przy Drozystosciach swoich / Ba-
rantowe wesele / y swoje z nia Spon-
salia, coraz w infa forme odna-
wia. Prezentost sie luz z Ziemi do
Nieba / drogi nasz ten Oblubieniec /
y w dzien Wniebowstapienia swego
zstawy sie Sponsus coronatus, w
Korone naywyszey chwaly przybeda-
ny / zjednoczy sie contumate, y o-
wsem aternaliter, z Niebieska Oblu-
bienca / to jest: z Rosciolem onym
Tryumfuiacym / y z nia wieczne od-
prawie luz wesele; nie zapominal
lednak o drugiey na ziemi / pozostaley

B Oblubienicy swojej / to jest: o Rosciela
swoim woinacy to jest o nas wiernych
swoich; ale wedlug obietnicy danej
Apostolom / zyla dzis DOLZA Prze-
naysw. jako Procuratora na miejscu
swoim / y onego God swoich Gospo-
darzem czyni: aby tak ciebie pozos-
tala Oblubienica tego Rosciol S.
kontynuowal weselnia God swoich
Barantowych Pompa.

Ten tedy nowy Gospodarz God
Barantowych / DOLZA Przenaysw
zstawia przy Swiatecznych dniach
na Apostoly / weselo y z niepospolita
apparenca / pozyna ochota swoje:
bo naprzod takoby z pochodnia / y
weselnym okrzykiem / przychodzi / gdy
w ogniu / y w naglym fumie zstepnie
na Apostoly. Co dowcipnie uwaza
Paul. Scherlog. gdy tak mowi: Mi-
lus Spiritus S. Verbi nomine, qua-
si Procurator Nuptiarum; facies,
quibus praelucere mos est, (pompa
nuptiali) ignis velut demonstra-
bat, & clamor ad Sponsi processum,
repente sono de coelo indicatus
Nie schodzi y na dalsey ochocie: o-
twieraja bowiem zaraz y piewa ce one /
ktore dla Oblubienicy / to jest: dla
Rosciola swego zostawil odchodzacy
do Nieba Oblubieniec: jako sie sa na
przechwala z tego: Introduxit in
Rex in cellaria sua: Jakszdosyc hoynie
z nich ugestowano Apostolow / ze y
o suspieya pjanstwa przyszli. Ozywa
sie przytym y hymnienus weselnym / gdy
napelnieni DOLZem S Apostolowie

Marci 2.

Act. 1. Gospoda
z God Barant

in Cantic.

in Cantic.
Sponsi
obtriera
Sniqtece

Cantic. 3.

rozmaitych Narodow głosami ode-
zwali się / chwale BOGU wykrzyku-
jąc. Audimus eos loquentes no-
stris linguis, magnalia DEI. A po-
niemaj y my / ile jesteśmy członkami
Kościoła S. należemy do tego aktu;
wiele przez te Drogiście trzy dni / za-
bawimy się na tych Godach Baran-
kowych / pod Gospodarstwem nowym
DŁŻA Przen. Dżis tedy naprzod /
przypatrzemy się Piwnicom Oblu-
bienia nāwego / iako DŁŻA Przen.
zostawły w nich Gospodarzem / wi-
nem rozmaitym łask swoich / gęstnie
Oblubienie Chrystusowe: Kościół S.
y każda dusze wierna: do czego przy-
dam dusz duchowna / o niektórych
niepolitycznych / y niewdzięcznych go-
ściach / na tym traktamencie DŁ
S. Ad M. DEI G.

Par. I. **S**pt. **D**żiś nam wprowadź Oblu-
bienia Salomonowa / pod
podobieństwem nāmienila o-
nym / że Kościółowi swemu
zawil Zbawiciel / iakieś Pi-
wnice. ofe: Introduxit me, Rex in
cellaria sua: leż coby się znażyło
przez nie / dowiedzieć się nam tego po-
trzeba od tłumągów Pisma S. Wiele
według traktatnego. W których tłumą-
żenia / trzy upatrzmy w piwnice / z
których dżis DŁŻA Przen. przeszłodzi-
kim winem łask wielkich / wierne
Chrystusowe gęstnie. Naprzod sta-
wny Commentator in Cantica, tuż wy-
żej mianowany / twierdzi / że przez te
Piwnice Oblubieńcove / znażę się
Rány Zbawicielowe. Jākoż to tłumą-
żenie tego / nie wiele się różni od
tłumążenia S. Ambrożego; ktorey też
przez te piwnice / rozumie Sakrament
Swiate / postanowione y zostawione
Kościołowi S. od Zbawiciela: a te
zda / wżyteł swoy walor mądry / z ran /
albo rącey z zasługi Młci Zbawicie-
lowey: iako uważa Michael Gislerus,
gdy pod podobieństwem tychże Sa-
lomonowych piwnic / tak o ranach
go mowi: In ijs, tanquam in pie-
nissimis & abditissimis cellariis, in
universorum reperit ciborum copiam,
inde Sacramentorum, & gratiarumq;
omnium, hauriuntur. Exhaustos. Wino
zda w te piwnice

Acdh Sakramentach Swietych / nie
inne zostawil Kościółowi S. Zbawi-
ciel / tylko wino / iakieś poawmiciacey /
uspokajajacey dusze; ktora na-
nie wlewana bywa / gdy godnie przy-
stepnie głowie do Sakramentow S.
Złupnie ta łaska / winem się nazywa:
iako albowiem wino materialne trzy-
mucki ma: extinguit sitim corro-
borat vires, latificat cor. Gasi pra-
guentem, posila w ślaski, y serce uwe-
sela: toż swoim sposobem sprawuje w
duszach ludzkich / iakieś nabyta przez
godne używanie Sakramentow S. bo
naprzykład / w przypuszczeniach do Pr.
Sakramentu Wtarczowego / mocą
Sakramentu tego / ugaszone bywają
powoli ognie pożadliwości do
złego; zwłazda iż istnia w nich po-
kusy cielesne: z ktorey rącey / Prorok
Zacharyasz / ten Sakrament nazywał:
Vinum germinans Virgines. Winem
rodzącym Pānienki. Powtorę cor-
roborat vires, posila dusze ślaskie;
ca w pokusach; gdyż dla tego ten Sa-
krament / chlebem też nazywany: Hic
est Panis de coelo descendens. Nād
chleb zda nie mās nie posilniejszygo.
CEt Panis, cor hominis confirmet.
powiedzial Dawid. Potrzebie / lati-
ficat animam, uwesela ten Sakra-
ment w smutku zostająca dusze: tak
o tym Psalmista Prorockim powie-
dział duchem: Parasti in conspectu
meo mensam, adversus eos qui tri-
bulant me. A wyrażniey do propo-
zytu mego napisał S. Cyprian. l. 2. ep.
ad Cecil. Quemadmodum vino isto
communi, mens solvitur, & anima
relaxatur, & omnis tristitia deponi-
tur: ita ē poto Sanguine Domini,
z poculo salutari, deponitur me-
moriam veteris hominis, & fit obli-
vio conversationis secularis, & ma-
lum pectus ac triste, quod prius
peccatis argentibus premebatur,
divinae latitiae indulgentia resol-
vitur. Jāko (prawi) wino pospoli-
te myśl rozwesela, y wszelki oddala
smutek, tak gdy kto piżyie Zbawienego
Kielich Kwi Pānskiego, zapomina za-
baw dawnego wieka, y zabaw swie-
ckich; a smutne serce, ktore przedtym
dla grzechow strapiene było, niebieska

wesołoscia

Winem zowie się
takoż Kwi, ze
Kielich przycyp.

Zachar. 9

Psal. 23

Such. I. w pi-
wnicach Oblubie-
nia, gospodarstwo
częstnie.

PAR. I.

S. pt.

Piwnicami S.
Prorokami, ja-
kany iego: albo
S. l. 5 c. 2. de
Sacrament.

in Cant. b. 1

weselością napełnione zostaje. Co się tu powiedziało o skutkach łaski Sakramentalnej przy używaniu Przen. Ciała y Krwie Pańskiej/ toż się nie rozumieć/ y o wszystkich innych Sakramentach/ swoim sposobem. Tedy tedy mistycznych Piwnic zostawionych Kościołowi S. od Chrystusa Pana/ to jest/ Sakramentow Świątych/ Gospodarzem został DUCH Przenaw. Wskleka albowiem łaska/ której nabymy przez Sakramenta Święte/ dana nam bywa przez DUCHA S. o czym w społeczności napisał S. Paweł: Charitas DEI, diffusa est in cordibus nostris, per Spiritum S. Miłość Boska (tą jedno jest, co wlała się poświęcająca) wlaana jest w serca nasze przez DUCHA S. W Regula nosci zaś o dwu przedniejszych Sakramentach/ to jest o Chrście S. y o Sakramencie Ołtarza/ pokazuje się to z Pisma S. Naprzód względem Sakramentu Chrztu S. mamy informację zaraz na początku świata; gdy DUCH Pański widzialny był unoszący się nad wodami: Spiritus Domini ferebatur super aquas: albowiem one wody/ według S. Hieronima ep. 83. ad Ocean. figurowały Sakrament Chrztu S. Spiritus DEI in auriga modum super aquas ferebatur; & nascentem mundum, in figura Baptismi parturiebat. Słowa są S. Doktor. O drugim zaś Sakramencie Ciała y Krwie Pańskiej/ toż się pokazuje z onych słow Psalmisty. Emittes spiritum tuum & creabuntur, & renovabis faciem terrae. Wypuścisz (Panie) Ducha twójgo a stworzeni będą, y odnowisz oblicze ziemi. W ten czas albowiem/ ten Duch przemieniający/ odnawiający/ serca ziemskie/ zstępuje na dusze wierne/ kiedy Przen. Sakrament nabożnie przyłmuia; iako ten tekst tłumaczy Maxim. Monach. lib. 22. Liturg. Spiritus S. gratia, tempore Synaxis unumquemque eorum, qui inveniuntur transmutat, & transformat. Długo nie pomalu słysza y te koniektury/ naprzód/ że Kościół S. presto po dniach DUCHA S. Świątecznych/ odprawił Prozykłość Ciała Bo-

Rom. 5.

Archi S. nle:
wca w zeldkij
tani Sakra:
mentalnej.

Genes.

Psalm. 103

Ażego: a druga iż zdawał był zwy-
czaj w Kościele S. że Ciboria, albo Pi-
xides, to jest naczynia w których cho-
wano Przenaw. Sakrament. rabiáno
wiec nadszale Głoszyc: dając przez
to znać/ że DUCH Przen. ma oso-
bliwą konnervę z Przen. Sakramen-
tem; y on jest Autorem łaski/ którą
przez ten Sakrament otrzymuje głó-
wiec. Te tedy są pierwsze piwnice/
to jest Sakramenta Święte w Ko-
ściele Bożym/ których Gospodarzem
jest DUCH Przenawswyższy.

Domatore: Dwunice one/ których
nam powiedziała Oblubienica Salo-
monowa/ według Grzegorza, Teodore-
ta, Rufina, y Ambrozego S. in Psal. 118.
znająca Pismo S. zamyslać w sobie
rozmaite tajemnice/ njużi duchowne;
które Oblubienica Chrystusowa
Kościół S. wotując/ iko smagłym
winem posiłona, bywa w utracie
niach swoich/ y trudnościach/ które
miewa/ gościu z Złotyłkami/ gościu
z ziemi Katołikami; tamtych słowa
ni Pisma S. y tłumaczeniem ich kon-
farduiac/ tych zaś przez Różnodzie-

Ciwoie/ y Spowiedni/ i z grzechow
się spłaca/ do cnoty zachęcając. Iako
napisał Apostoł: Ut per consolati-
onem Scripturarum, spem habea-
mus. Otych piwnicach Kościół S.
także służył S. Grzegorz: Quid per
hunc sponsi; qui Rex est, cellaria
intelligimus? nisi S. Scripturę ar-
cana, quę rimamur; quorum deli-
cijs si reficimur, mox convalesci-

mus. A coż (prawi) przez te Oblu-
bienie/ który oraz Królem jest. Piwnice
rozumiemy? tylko Pisma S. tajem-
nice, w których speramy y których ślad-
kości/ kosztowawszy, zaraz się nabymy.
Ktoby zaś w tych piwnicach Pisma S.
był Gospodarzem/ łatwo się domyslić/
że nie kto inny/ tylko DUCH Przen.
po to bowiem osobliwie jest/ i jest z
Ciała/ aby oświecał na ten czas rozu-
my Apostolow/ a potym Doktorow/
Tłumaczow/ Różnodziow dla zro-
zumienia tajemnic Wiary S. y praw-
dziwego sensu Pisma S. w której
powinności nie ustanie DUCH
Święty aż do dnia sadnego/ zawsze
a zawsze nowych Doktorow/ Różno-

la Smigalkach-
czem
Ksiądz S. wreszto
chodzi
ciata?

Najś: Sakrament
trebnych Głosz-
cemu przed tym
wano?

Piwnicami Kosci-
S. jest Pismo S.

Rom. 15.
Figura

Archi S. Rima S.
rozumieć na dani

Histor

*Wina, którym br.
S. upiót Apostoły
trzy kieliszki,
obianymie S.
Netylzie.*

wierne w prześladowaniach / trudno-
ściach / pokusach / które nań miały
przyć / bez których y z nas żaden w
szegulności bydz nie może / miał za-
trapiac y posilac pociechami duchow-
nymi; napelniając sercá ich słodką
miłością Bostką. Co też y z Historji
albo z Rewelacyi S. Niechcylby zro-
zumieć się może. Tę S. Panienkę
w dzień Świąteczny / chwiała się do-
wiedzieć / co by to było za wino / któ-
rym zdali się bydz upoienci Aposto-
lowie w ten dzień: wiec o tym z nie-
bá otrzymali naukę; że to sprawa by-
ła DVŁŻA Przen. który trzyma kiel-
liszkami winá swego opoił był Aposto-
low. Naprzód winem Miłości / która
táki byli napelnieni / że zapomniały
o wszystkim / żadney czi / ani wczasu
swego nie pragneli / ale tylko szegulney
łaski Bostkiej. Drugi kieliszek był po-
ciech duchownych / w które obfitowa-
li / iż żadna ziemská pociecha / oderwa-
ni od nich bydz nie mogli. Trzeci
kieliszek był pragnienia niebieskich rze-
cy / tak gorące / że gdyby było można /
nátychmiast y przez tysiąc nayokru-
tniejszych śmierci / radziby byli zysć
z teg światá / aby się byli złączili z O-
GŁEŃ swym. Tá tedy jest trzecia
piwnicá Miłości / y pociech duchow-
nych / jedná ze trzech / w których przy-
dniach Świątecznych / DVŁŻA Przen.
Gospodarzem zostawły / Rosciolowi
S. y wszystkim wiernym / którzy się gá-
na do niego / hoynie winá wielorakie-
go duchownego; to jest łaski swoich
dodać.

PARS
II.

Script.

ad Eph. 4.

Namienilem w Propozycyi
tego Kazania / że się zná-
duia niektórzy / co natym
traktamencie DVŁŻA
S. nie umieia / albo rázcy
niechca / iakoby należało zachowac
się / nieobyczajnościá swóia / bádzo
nie kontentuiá Gospodarzá tego trá-
ktamenta / DVŁŻA S. Tych bo-
wiem postzegł sam Páwel S. y wo-
la ná nich / strasząc one o seoga nie-
polityka: Nolite contristare Spiri-
tum S. Nie zasmucaycie DVŁŻA S.
A którzyś to przecis tácy są / Wy-
tlumáczmy sobie pomienione Apostol-
skie słowa; á łatwo o nich się dowie-

Amy. W pierwszych tedy piwnicach
DVŁŻA S. ktorými wyżej nazwa-
lem Sakramenta Świste / znala, lem
Contristantes Spiritum S. pierwszych
niepolitykow; ktorzy nieostrożnie sprá-
wuiac się / rozlewiaá wino / ktorým ich
zestuię DVŁŻA Przenawst. to jest
ludzi / nienabożnie / nieuważnie / nie-
godnie przystępujących do Sakra-
mentow Świstych; náprzykład / do
Spowiedzi S. bez prawdziwego żalu
zá grzechy / y bez postanowienia wstecy
się ich nie dopuścić / bez oddalenia
okázy bliskiej do grzechu / bez dosyć
uczynienia ukrzywdzonemu / albo ro-
zmysłnie tając ná Spowiedzi iakie-
go śmiertelnego grzechu. Toż się
ma rozumieć o przystępujących w
śmiertelnym grzechu do Przen Rom-
munij: iakó też y do innych Sakra-
mentow. Ci wszyscy / gdy obicem
ponunt gratia Sacramentalis: to jest
przygyna są / że do nich przystąpić nie
może DVŁŻA Przen z łaská swóia / zá-
smuciaá go cięskó bádzo. Jako tlu-
mácy pomienione słowa Apostolskie
Doktor Anielski: Contristare Spiri-
tum S. est eum expellere, vel fu-
gare per peccatum. Dytam: Żyli-
by nie mórko było Gospodarzowi
albo hynkarzowi / á ięszce ná borg y
dárno dáiacemu winá drogiego y
przedniego / gdyby mu który z gości
iego / przy samym nálewaniu w kiel-
iszek / umknął reki z kieliszkiem / á tak
wino one tak przednie rozlałoby się
po ziemi; á tym bádziej / gdyby mu
ięszce on gość / onym trunkiem oczy-
zalać pewnie nie inázey. Dodobne
go coś się dzieie / gdy ludzie niego-
dnie przystępuia do Sakramentow
Świstych. Winem bowiem przednim
z oney winney márice / o ktorey po-
wiedzial Pan JEZVZ: Ego sum
vitis vera: jest łaská Sakramentalná
uspráwiedliwizáca dusę / która z á-
slug Miłi tego dána bydz powinna
głowiolkowi; náprzykład / przy Sá-
kramencie Pokuty S. gdy go Spo-
wiednik rozgrzeża; á ten iakí pierwszy
Gospodarzem jest sam DVŁŻA Przen
według słow y obietnice Żbawiciela
wey / dáney Apostolom / y Ciastpnióm
ich: Accipite Spiritum S. quorum
peccata

*do Sakramentow
S. niegodnie przy-
mujących / zasmuciaá
DVŁŻA S.*

*Żuchoni S. zalem
nieiako oczy, le-
niedobnie przy-
stępuia do Sakramentow
Joann. 13.*

Joann. 130.

Zachar. 9

peccata remiseritis, remittentur eis: *Wście DUCHA S.*, czyli odpuszcicie rzechy; odpuszczone im będą. Znowu/ winem jest łaska Sakramentalna/ przy Komunii S. zstępująca na dusze: o niey powiedział Prorok: Vinum germinans Virgines: *Winem jest rodzącym Panny.* Tego tedy wino Gospodarz/ DUCH Przen: nikomu nie żaluje/ boynie go synkuje y nálezka; bo niepochybnie/ ex opere operato, to jest/ gdy wżetkie okoliczności są z strony administrującego/ iako też z strony przyjmującego/ zachowane będą przy używaniu Sakramentów Ss. zaraz DUCH Przen. z łaską swoją Sakramentalną przybywa/ y ona wlewa w duszę przyjmującego do nich; gęsto się tedy trąfia/ że sam głowiek umyka tego nagynia; to jest nieposobna dusza swoją czyni do przyjęcia łaski oney Sakramentalney; a co/ gdy przyjmie niegodnie: náprzykład do Spowiedzi S. do Komunii Przen: co się dzieje nie tylko dla przeszłych grzechów/ ale też dla nowego strógo Judaśmowskiego świątokradzwa grzechu; idzie zatem/ że ona Sakramentalna łaska/ która miała mu być dana/ niegdą na ziemi wlewana bywa/ gdy w duszy takiego pomieścić się nie mogą/ nádrzemno obraca się; y takiemu Sakrament/ nie ná zbawienie/ ale ná potępienie wychodzi: o czym dosyć wyraźnie dal znać Paweł S. gdy tak o niegodnie komunikujących napisał: Quicumq; manducaverit panem hunc, vel biberit Calicem Domini indignè, reus erit Corporis & Sanguinis Domini. *Ktokolwiek pożywać będzie cielebą tego, y pić z Kielicha Pańskiego niegodnie, obwiniony będzie o Ciało y Krew Pańską.* Jakoż tedy DUCH Przen: ná takich niewdzięczników/ umykających się łasce tego/ smucić się y turbować nie ma: Zwłaszcza że tacy samemu Gospodarzowi/ przy ochoće tego/ niegdą to zalewają ozy/ gdy DUCH Przen. nowym/ niegodnego do Sakramentu przyjmowania/ obrażają grzechem; Rad nie rad z ciałem smutkiem swoim/ Gospodarz ten/ musi takowych gości nápotym zdaleka mijać. Cze-

Corint. 11.

A go łatwo się domyslić z takiej historyi. Spec. Exempl. piše o jednym/ który pragnąc w Małżeństwo urodziwey Córki jednego Popa Pogańskiego/ inaczey tego dostąpić nie mogąc/ wyrzekł się przed Popem onym Chrystusa Dána/ Chrztu/ y innych Sakramentów tego; co gdy czynił/ widział/ że z ust tego wylatywała gołębica/ alias DUCH S. w postaci oney; a gdy potym trochę się obaczywszy/ pogzał o potucie myśleć/ widziano była oną gołobicą z daleka ku niemu zalewającą; a gdy daley doskonałe upamiętawszy się/ pokutował y usprawniedliwiony przez Spowiedź został/ też gołobica widziano/ w ustach jego wlatująca. Tym widzeniem polecał Pan BÓG/ z idąc to żalostcia (po ludzku mówiac) przychodzi DUCHÓW S. gdy sam głowiek przyjmując tego jest/ że do niego z łaską swoją poświęcającą zbliżyć się nie może: y ná dárno obraca się łaska Sakramentalna/ której się ten mizerny cielejnoscia zaślepiiony głowiek wyrzekł był. Niech pamięta na te nauki/ omy/ którzy za nie sobie mają niegodnie przystępować do Sakramentów Ss. niech tacy uważają iako czynia konfuzya DUCHÓW S. gdy tak nieuważnie ná traktamencie tego/ to jest przy używaniu Sakramentów Świątych/ sprawnia się.

W drugich zaś piwnicach DUCHA S. a te są Pismo S. z których nam płynie przesłodka y zbawienne wino/ náuc Káznodziejstich/ instynktów duchownych/ zástalem drugich Contristantes Spiritum S. niepolityków; nieobyczajnych którzy co wypija/ to nazad wyrzucają; ci to są/ którzy poguwszy w jecie swoim nátechnienia Ducha S. do czego dobrego/ z okazyi czytania duchowney iakiey ksiągki/ albo też z słuchania Kazania/ nie zatrzymują tego w żołądku/ to jest w pamięci swojej/ ale prętko o tym zapomindia/ y żadnego pożytku duchownego z tego nie odnoszą: czym samym wielką obelgę czynią DUCHÓW Przen. którzy ich onym winem łaski swojej oświecającej/ do dobrego/ do poprawy żywota zachęcającej/ z do-

broci

titul Mis-
ricord.

*Wst S. w postaci gołębicy, myśla-
tule z wst wy-
rzekaięgo sy-
wiary.*

*krzyż
gmo-
wino, i*

*Wst S. zasmu-
leno pożytku
z czytania, z ka-
zania nie bierze-*

Figur.

broci swoiey pogestował był Czemu przypatrzmy się pod Figura Pisma S. u Proroka Izaiasa. Zbawiciel nasz Chrystus JEZUS dobrze ięże przed przyściem swoim na świat / wziąwszy na się w Prorockich wizy-
 ach Osoba Meja z winnie przybo-
 dżanego / w ślatach ukręświonych /
 skarzy się naprzod ze ołoko prąsowa-
 nia winy / bez wszelkiej pomocy / mo-
 dować się sam tylko musiał. Tor-
 cular calcavi ego solus: circum-
 spexi, & non erat auxiliator. A
 potem Prorok wyliczwszy wiele łak-
 y dobrodziejstw / które świadczył al-
 bo świadczyć miał ludowi swemu /
 utyskuie jędoze na niewdziacność lu-
 du onego / osobliwie z tej przyczyny /
 że Duchą tego S. zasmucali. Ipsi
 autem ad iracundiam provocave-
 runt, & affligerunt spiritum San-
 ctum ejus. Rupertus Abbas, uważa-
 iac ten tekst Pisma S. przez tych tra-
 piących DVŁŻA Przen: rozumie lu-
 dzi owych / którzy nie z ulomności
 ludzkiej / albo z figery niemiadomo-
 ści / ale mając natchnienia DVŁŻA
 S. y skrupuły odwodzące ich od zle-
 go / dowiedziawszy się od Różnodye-
 tow / od Spowiedników / doczytawszy
 się w ksiągkach / że się co nie godzi /
 nie na to niedbając / odważają się na
 grzech. Jakoż to tłumaczenie po-
 bożnego Opata / pięknie twódrze do
 winney Prąsy / dopiero u Proroka
 wspomniony: Torcular calcavi so-
 lus. Ta według S. Hieronyma, zna-
 czy Meja y Rezyj Pána JEZUSOW /
 który z Ciała tego / iako z grona ta-
 kiego / wyprąsował Krew / aż do o-
 ślactney kropelki; albo też według
 Orygenesa, y S. Hilarego, znaczy Pismo
 Śnauki Prorockie / Różnodyeyskie.
 Z pod pierwszej Prąsy / to jest Rezy-
 jowej / plynace wino / są rozmaite na-
 tchnienia / poruszenia wewnętrzne do do-
 brego / do chowania się zle go; bo te
 łaski bywają dane głowietkowi / dla
 zasług Meja Pána JEZUSOW. Gra-
 tia per Christum. Wino zaś plynace
 z pod Prąsy Pisma S. są słowa / na-
 uki / nąpominania Różnodyetow /
 Spowiedników: bo to wszystko fun-
 dute się na Pismo S. Tym tedy

Isaia 63.

libr. 9. de
 glor Trin.
 cap 15.

krzyż Pasa winna;
 grono, JEZUS;
 wino, łaska Boga.

A dwosiakim winem z pod Prąs Zbaw-
 cielowych plynacym / sam DVŁŻ
 Przen: ludzi zasmuc / gdy gości na-
 tchnienia swoje do serc ich dając /
 gości usła Różnodyeyskie w rozda-
 waniu nauk duchownych według ka-
 żdego potrzeby duchowney. Kieruac
 Wier którzy to wino smażno pja-
 to jest instynktu DVŁŻA S. nąpo-
 minania Różnodyeyskie / Spowiedni-
 kow mile przyjmują y w żołądku / to
 jest w pamięci swoiey zatrzymują. Ta-
 cy Goście wielce kontentują Gospo-
 darszą DVŁŻA Przen. Lecz owi /
 którzy pjać to wino / użuru na wpra-
 wdzie instynktu DVŁŻA S. śluchają
 nauk Różnodyeyskich / presto rednął
 potem / wyrzucają one z żołądka; to
 jest z serca swego; gdy niedbając nie
 na skrupuły y sumnienie straszące /
 które im przypominają owe nauki / owe
 natchnienia Boskie że się to nie godzi;
 wracają się do grzechu / a na głos cie-
 szych ięże dopuszczają się zbrodni.
 Ci to mówią na których się skarży
 wyżej Prorok: Ipsi autem ad ira-
 cundiam provocaverunt, & affixe-
 runt spiritum Sanctum ejus. Ci
 bowiem tak bezczyna polityka jędozi
 gniewają y trapią DVŁŻA Przen.
 wyrzucając nazad łaskę tego święta.
 Przetoż co taki niepolitykowi na tym
 traktamencie DVŁŻA Przen. gęta-
 łatwo się każdy domyślić może: po-
 policie za drzewi z takiemi Gospodarz-
 kazer / y wiecey ich niż użo do siebie
 prosić nie będzie; podobnym sposo-
 bem / postępuje sobie DVŁŻA Przen.
 bo takich niewiędznych mija nąpo-
 tym z inspiracyami jędozemi: y owšem
 rozgniewany o to / grozi im tamże za-
 raz przez Proroka / msta swoja Boska:
 Affligerunt spiritum S. ejus, & con-
 versus est eis in inimicum, & ipse
 debellavit eos. Utrąpił DVŁŻA
 tego świętego, zstąpił się im nieprzya-
 cielem, y zwoiował ich.
 W trzeci ch nąpominanie DVŁŻA S.
 piwnicach / to jest: w piwnicach nąpo-
 słodkiej Miłości / która jawi się w
 ochotnym y zupełnym zachowaniu
 przykazania Bożego / upatrzylem zno-
 wu innych Contritantes spiritum
 Sanctum: to jest: Amaricantes; kęo-

ry, lubo co z wielkiego pija Kielich
przykazania Bożego / żyjąc według
niego / iednak to grnia nie smagno /
nie z miłości ku Bogu / ale iakoby z
musu; przeto że się karania y piekła bo-
ia: zgola gorzko, przykre / cięsko / a nie-
którym y ni podobna zda się / żyć za-
wsze według przykazania Bożego:
niepodobna się im widzi / utrzymać
pa; że stoisie od gniewu / od niezysko-
ści / od pyhaństwa / etc. Tacy Contri-
tanti, zasmucaia Gospodarza Gęstus-
iacego ich / DVCH S. bo mu to nie-
słusnie zadają / aby przykazania iego
były gorzkie / nieznosne / niepodobne
do wypełnienia. Sam albowiem Jb-
wiciel / pełnienie ich nazywał słodkim
iżmieniem: Jugum meum suave est,
& onus meum leve. o nich napisał
Jan S. Mandata ejus, gravia non
sunt. Prawdą że czasem przyostrzeys-
ze: iako im to przyznał Dawid S.
Ego custodivi vias duras: aleć y
wino przyostrzeysze / zdrowsze y przyie-
mniejszy bywa; niżeli zbytecznie sło-
dkie: a do tego / iakże co ostrości / tru-
dności mają przykazania Boże / umie
to DVCH Przen: przystosować miło-
ści / y duchownemi pociechami / by-
le się tylko głowiek meźnie y ochotnie
odwazył na pełnienie iakiego przy-
trudniejszego przykazania Bożego.
Mowi S. August. Omnia fiunt faci-
lia charitati. Nie maś nie trudnego
miuiacemu Co samo y z historyi i-
śniej zrozumieiny. W Rewelacyach
S. Birgity czytamy / że ta Świała bos-
dac raz w zachwyceniu / wysłała rozma-
wiołacego Pána JEZU-ŚA z Panną
Przen: między innemi słowami / to też
do niej rzekł: Matko nawiłha ty mnie
prześłodkim Synem zowieś / a iednak
gorzkie mam / to jest / żalostne / zagnie-
wane serce: na niektórych ludzi; na-
przed na tych / którzy rozumieia o mnie
iakoby ich na to stworzył / żeby ich
potepił wiecznie. Potym wielka i-
żga gorzkość mam / przeciwko tym /
którzy rozumieia / że ja iestem przyzy-
na zlego ich życia / iakże im nie dając
do obażenia się w grzechach / y do
pokuty. Ale nawiłha gorzkość gus-
ie przeciwko tym / którym gorzkie /
przykre się zdają przykazania moje /

A y niepodobne do wypełnienia. Przy-
dal y te słowa: Popręysięgam (prę-
wi) na wszystkie Prorozi / Anioły / y
Świate moje / że pokaze to na osta-
tnim Sądzie / że to nie tak iest / y nie
było: y owszem każdy z takich / naten-
gás iasnie uzna w sumnieniu swoim /
że przykazania moje były bardzo sło-
dkie / y lekkie; przeto nieznosnie i-
mentować / żalować tego będa / że po-
gąrdziwszy niemi / świat miłowali; kto-
regu ciężary / daleko nieznosniejszy sa /
niżeli przykazania moje. Jeżeli tedy
Chrystus / tak (rodze nie kontent / z tych
którzy nie smagno / nie z miłości / peł-
nia przykazania iego swiate: iako
tamtę przydał mówiac do Maryśw.
Panny. Nullus videre potest faci-
em meam, qui inuitus servit mi-
hi, ex timore poena. Jeżeli tak sto-
go na dniu sadnym świat się obiecuje
tym / którzy trzymali się nad przykaza-
niami iego swiatem / za niepodobne
do wypełnienia bydy one rozumieiac:
łatwo się zjad domysł każdy iakie nie-
ukontentowanie w takich ma y DVCH
Przen: ponieważ iednegoś genuśu /
iedney natury / iednego Bóstwa / iest
z Chrystusem / ile Synem Bożym.

Przypatrzywszy się tedy Cellarij-
Sponsi, trólaćim przestodkiego oru-
tu pełnym piwnicom / które Jbawiciel
zostawił Oblubienicy swojej / Kości-
łowi S. y każdej duszy wierney dla po-
słku y pociechy / w których DVCH
Przen: zostawił Gospodarzem God-
Barankowych na ziemi / dnia dzisiey-
szego utraćtował y popoił Apostolow
iego: że y nam dostaje się z nich: dzia-
kujemy pokornie oboymu / za tak hojny
y zbawienny traktament. A ponieważ
D postrzeegliśmy niektórych co nam Gos-
podarza traktamentu tego / DVCH
S. nieobyczajnością swoją poturbos-
wali: pamiatając na napomnienie Pa-
wła S. Nolite contristare Spiritum
Sanctum: z iak nawiłha pilnością
y ostrożnością / do przyimowania la-
ski y darow iego Niebieskich / uspo-
biaymy zawsze dusze nasze: za pomo-
cą iego samego; któremu z Dy-
cem y Synem równa chwa-
ła na wieki.
Amen.

Ha S. Smuci, kto
choć nie z miło-
ści, przykazanie
swe pełni.

Matth. 11

1. Joann. 5.

Psal. 116.

ykazanie Bo-
e iednego, iak

de Nat. 8
grat. c. 69.

Histor
1. 1. c. 58

225 skarży
przed Napi.
2. y grozi
przykazy
w przyka-
ich Bożych.

Z musu stuz-
cemu S. Bożu.
ciężko na
sądzie Bożym.

Apo-
melod-
stew

dych
stew

NA PONIEDZIAŁEK SWIATECZNY, Sponsi Hymenæus Matutinus.

Audivimus eos loquentes, nostris linguis, magnalia DEI. Actor. 2.

Alko widze/ że DVŁŻ Przen. zostawszy Gospodarzem na Godach Barankowych/ bynamniej nie ustaje w ochocie swoicy. S. N. Vgesłowawszy bowiem wzgora/ z trojakiich piwnic przewybornym rozmaitych list swoich winem/ Oblubienica Chrystusowa Kościół S. a z tym y nas wietnych tego/ dziś znówu ozywa się z Hymenæusem weselnym/ albo z Kapella/ Muzyką swoia. A ta naprzód się stękać dała w onym wiegertniku Syoniskim/ gdzie zgromadzeni byli wszyscy wierni/ y z Marka Przen. na ktore gdy zstąpił widomie Duch Przen. pogeli zaraz rozmaitemi głosami y iszykami rożnych Narodow/ chwale y wdzięczne pienie Pánu Bóg oddawac; na ktore głosy z niezmierzonym podziwieniem ledwie nie cała zbiegła się Jerozolima: y mógł ieden do drugiego/ na takie pátarzacy tudá: Audivimus eos loquentes nostris linguis, magnalia DEI. Słyszeliśmy ich opowiadających naszymi językami, chwalebne rzeczy o BOGU. Corn. a Lapide, uważając te słowa: iszyki/ y usta śpiewających na ten głos Apostolow Swietych/ nazywa melodyina Kapella/ Organami/ Cytrami/ Lutniami/ Wiołami Ducha S. Erant ergo linguae Apostolorum, quasi canoræ, citharæ, organa, & plestra Spiritus S. ore, quasi decachordo personaria, & modulantia DEI laudes & magnalia. Z tego łatwo się domyślić/ że ten nowy Kościół S. Kapelle Mágistrem/ Dyrektorem nie kto incho jest; tylko sam DVŁŻ Przen. ponieważ ten Kościół S. umiastność wszelkich głosow przyznaje onemu. Spiritus Domini replevit Orbem terrarum, & hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis.

Alko o tym nie wątpi/ że ta nie zwyčajna Kapella/ weselacych się z namiedzenia DVŁŻA S. Apostolow/ wielce uweseliła wstęka na ten głos Kościół Chrystusow w kupie zostając; ale y to pewna/ że y teraz w Kościele S. ten DVŁŻA S. Muzyk/ odzywa się zámke/ gdy tenże DVŁŻ Páński/ nie tylko w pospolitosci mowiąc/ Oblubienica Chrystusowa/ cały Kościół tego/ w rozmaitych trudnościach/ prześladowaniach ciechy/ ale też w szeregulności każdego wiernego/ w troskach tego/ lub duchownych/ iako są pokusy/ ośchłości ducha/ zé. lub też y w powietrzychownych niebezpieczeństwach/ uwesela/ namiedziac każdego łaskami y pociechami swoimi; lubo rozmaitych/ rozmaicie. Słupna tedy jest/ przysłuchac się tej Muzyce Ducha S. to jest: uważyc sobie/ iako on/ jest pociecha y uweseleniem dusz ludzkich. A że Hymenæus albo Muzyká weselna/ według swiatowej mody/ (co notuje Paul. Scherlog.) dwoiaki bywa: Matutinus & Vesperinus, seu Consopitorius: to jest: przy weselnym polityczniestwach a. trach/ dwakroć osobliwie zwykł Oblubieniec przysła swois Oblubienica/ kontentowac Muzyká; raz na dobry dzien/ drugi raz na dobrą noc. Przetoż iá dni życia ludzkiego/ równem nazwać: wieczorem zaś miánować budo/ statni dzien życia albo godziny śmierci. Na dzisiejszy tedy kazaniu/ mówić będzie de Hymenæo matutino: to jest/ o wdzięcznych głosach/ albo o łaskowości Ducha Przen. yśw ktora zwykł świadczyc w potrzebach y troskach duchownych/ każdemu żyjącemu na tym świecie głowiekowi/ tak grzesznemu/ iako y sprawiedliwemu. Ad Majorem DEI Gloriam.

DVŁŻ S. uwesela
dusze ztróskane.

Anteloz. 3
in Cantic.
num 39.

DVŁŻ S. użyty
przygrawa, tak
grzesznemu, iako
sprawiedliwemu.

Apostolow Vsta,
melodyine In:
strumenta.

DVŁŻ S. Mágist.
ter Kapella.

PAR S
I.

Ale w materialnej Muzyce rozmaite znadają się głosy: jedne depresyjne; drugie altowe; jedne ogromne; drugie łagodniejsze; wszystkie jednak

do harmonii Muzycznej należą; y uszy słuchających rozweselaia; tak y w Kapelli świętej Duch Przen. różne ma melodye; to jest: łaski; albo spoiłoby; któremu napelnia uszy dusz ludzkich; aby tak: tu teżże zostając na ziemi; mogli wesóło w BGSV/ y swobodnie życie swoje prowadzić. Naprzód tedy względem ludzi w grzechu śmiertelnym zstających gdy chce: którego z nich Duch Przen. z onego niebezpiecznego y oplakania godnego wyprowadzić stan; a swoboda wolnego sumnienia znówu mu przywrócić; Kapellą tego Niebieska od depresyjnych; ogromnych; poczyna głosować; kiedy na głowiek grzesznych przepuszcza myśli trwożliwe; cieszące sumnienia grzeszenia; o to: że się grzechu dopuścił; boiażni aby nagle nie umarł; y potępionym nie został.

Dura to vox, bo środze trapią y mękaia duszę; a przecie y te należą do harmonii Kapelli DUCHA S. bo sprawa tego są. Czego mam dowód w Piśmie S. z Listu Pawła S. Ten dowiedziawszy się; że Koryntczanie środze byli poturbowani z pierwszego tego Listu; wstydzić się bardzo nieśmiertelnych rzeczy; o które ich Duch Pański przez Apostoła strasował; wyprawił zaraz do nich z drugim Listem; w którym ciesząc się z onych turbacji Koryntczanów; tak do nich piše; Contristavi vos in Epistola; non me punitet; --- nunc gaudeo: non quia contristati estis: sed quia contristati estis ad poenitentiam. Zamyślenie was w Liście nie załatwi tego: y o waszem cieście się; nie z tego zaście się zażmucić; ale że smutek ten; jest wam ku pokucie. A że niezwygodna to rzecz była; cieszyć się z smutku bliźniego; dla tego czyniac różnicę między smutkiem; albo trwogą na sumnieniu zbawieniu y niezabawieniu; przydadcie te słowa: Quae enim secundum DEUM tristitia est, poenitentiam in salutem stabilem operatur: seculi

autem tristitia mortem operatur. Jakoby chciał rzec Apostoł (według tłumaczenia S. Chryzostoma) że dwoiaka brawa trwoga y smutek na sumnieniu; który użuwają ludzie upadły w grzech śmiertelny: jedna się zowie seculi tristitia, to jest: traktując się głowiek; że zbrodni takiej dopuściwszy; przychodzi o męstawę; o skłoda taką; że go zaraz Pan BGS niebezpieczeństwem takim; choroba za on grzech karał; że mu bez przestanku sumnienie tego pokoju nie da; złość tego; y piekło gotowe; zawsze mu na oczy wyrzuca; według onego co napisano:

Cum sit timida conscientia, dat testimonium condemnationis. Bo: iżliwie sumnienie, wydaie świadectwo o potępieniu. A w tych trwogach zstając nie bierze się głowiek do pokuty; ale raczej nadziei traci o odpuszczeniu grzechów; o zbawieniu swoim; y tym bardziej melankolizuje; uż to taki smutek od ducha złego pochodzi; y zabija duszę: seculi tristitia; mortem operatur. Drugi smutek jest zbawienny; który tak opi-

łuje Cassian. ex S. Chryzost: Hae tristitia, quae poenitentiam operatur, obediens, affabilis, humilis, mansueta, & ad omnem dolorem corporis, & spiritus contritionem infatigabiliter semetipsam desiderio perfectionis extendens: to jest: kiedy owo głowiek upadły w taki śmiertelny grzech; uspokoić się nie może na sumnieniu swoim; przeto; że co raz na niego biją myśli takie; albo tym podobne: Patrz głowieczko coś to uczynił; oto dla troskłej rozkoży w cielesności; w zemście; że, która już iako wiatr minął; wiecznie nieprzyjaciółkami uczyniłeś sobie Dobrodziejstw twoich; Panu BGSU/ Najsw. Panu; Aniołom Świętym; zstałeś się z Syną Bożkiego/ Synem gwałtownym; oto całego życia twoiego zaśluga straciłeś tak mizernie; oraz z prawem do Królestwa Niebieskiego; zbawisz się głownia do piekła nagotowana: w tych przecie trwożliwych myślach nie desperuje o zbawieniu swoim on głowiek; ale kiedy niekiedy serdecznie westchnie; wspominając sobie na nieskon-

czony

Sapient. 17

Smutek grzesznego, który od zła pochodzi

lib. 9. c. 20.

Smutek zbawiennego, który od zła pochodzi

S. J. głosi depresyjne do grzesznika: jest grzyźnienie na sumnieniu.

Script.

2. Corint. 7

Smutek na sumnieniu dwójaki: zbawienny, y niezabawienny.

zone miłosierdzia Boskie/ na nieprze-
brane zasługi Mełki Pána JEZUSO-
wey/ na wielowładna przyczyna Przen.
Oanny; wiec ulga z tego takas guie/
y ma nadzieie ozywaiaca o zbawie-
nieniu swoim/ oraz rezolwue sie na
wszelka trudność/ byle tylko mogli
przeiednać/ rozgniewanego na sie P.
Boga; a ze iefze doskonaley struchy
w sercu swoim nie guie/ udacie sie na
modlitwa w onym smutku/ odmawia
siedm Psalmow Pokutnych/ albo Li-
tanie/ Rozanie/ Koronki/ rozdaie iak-
muzny/ posci/ aby sie tak usposobil
do otrzymania daru prawdziwey Po-
kuty S. Juz to taka turbacya/ iako
nauza Pawel S. secundum DEUM,
wedlug BOGA iest: y owsem osobli-
wy dar Duchá Przen. iest to glos/
lubo depressowy/ y troche przykry/
od ktorego on Melodre swoje/ ope-
racye swoje pogyna w sercu grzeszne-
go/ chcec duszy tego pierwsza utra-
cona przez grzech przywrócic serdes-
zna wesołość.

Figur.

Co też obaczyć możemy pod Figu-
ra Pisma S. W on czas/ kiedy Pan
BÓG przez Mojżesha y Aarona ka-
zał Egipt rozmarciem plagami/ już to
odmieniac woda w krew/ już niezmi-
ernalizba obrzydliwych zab/ napelni-
lac mieysca wstykie/ wspomina Pismo
S. ze y czarownicy Sardonowi/ to
wstyko uczynic potrafili/ przynas-
mniey na podobienstwo. Fecerunt
similiter malefici Egyptiorum in-
cantationibus suis. kiedy tednalk przy-
slo do trzeciej plagi: to iest/ gdy za
uderzeniem laski Aaronowej w ziemi-
narodzilo sie z prochu niezmierne
mnostwo komorow/ albo psich much.
Percussitq; pulverem terræ, & facti
sunt sciniphes in hominibus, & in
jumentis: omnis pulvis terræ, ver-
sus est in sciniphes. już tego żadna
miara nie mogli potrafić oni czaro-
wnicy. Feceruntq; similiter male-
fici incantationibus suis, ut educe-
rent sciniphes, & non potuerunt.
Wiec wymawiaiac sie przed Sardo-
nem/ przyznali sami/ ze on cud/ cudem
y dzielem byl samego palca Boskie-
go. Dixerunt malefici ad Pharao-
nem: Digitus Dei est hic. S. Augustyn

Exod. 7.

Exod. 8.

komora czemu
uczyni z prochu
czemu nie potrafili
czarownicy Egiptu

A przez ten palec Boski/ ktoremu cudo
ono przypisane bylo/ rozumie Duchá
Przen. Jakoż y Kościol S. w Swiat-
tecznym Hymnie/ palcem Boskiej pra-
wice nazywa DDCZA S. Digitus
Paternæ dexteræ. Przez komory/
albo kasaiace muchy/ rozumie tenże
Doktor/ conscientiam arguen-tem,
myśli turbuicce/ srofuicce sumnie-
nie o grzech. Czarownicy zaś Egi-
pscy/ niech nam reprezentuia na so-
bie garta/ iako Mistrza sztuk takow-
nych. Mogli tedy czarownicy oni
zab także namnożyć/ ale komorow nie
B mogli: gemur. Wielkaś to rożnica
żaby od komora: żaba brzydka y u-
przykzenie strzezy/ ale komorek choć
kasa/ przecieś na trawce swojej wdzie-
czno lataiac przygrawa; żaba z blo-
ta sie rodzi/ w nim zawię zostaje/
siedzi pod woda coś mrucząc; ale
komorek lubo także z bloć/ z zgnilo-
ści sie rodzi/ na bloć sie nie bawi/
ieśli na nim kiedy usiedzie/ pracko
z niego do gory podlatuje. Podo-
bnym sposobem; może gart przeklaty
w grzesznego sumnieniu namnożyć
C smutku melancholij; ale to tylko
strzegace żaby; bo choć sie turbue
grzesnik/ ze złe uczynil/ niechce mu
sie przecis z tego bloć/ o pokucie
nie myśli/ iefze w wiśke bloć le-
zie/ gdy go śatan do desperacyi o
miłosierdziu Boskim przywodzi; tacy
iako żaby iakie w melancholij niezno-
śney zostaiac/ mruczą czsto na Pána
BOGA/ ze ich stworzył/ re. y tak
w onym bloć do końca gina. Lecz
komoreczek kasaiacy/ y oraz przygra-
waiacy/ podlatuiacy do gory; to iest
owe turbuicce wewnętrzne/ ktore dusze
D dysponuia/ przykrazac sie iey ustawi-
gnie/ do pokuty; y oraz przygrawa-
iac iey/ to iest/ zlagzone sa z myślá/
mi kiedy niekiedy przebiegáiacemi/ o
miłosierdziu Pána BOGA/ na po-
kute iego czekácego; y przeto iako
komoreczek z bloć onego/ podlatuje
duszy tego do gory: udacie sie do mo-
dlitwy/ do dyscypliny/ do iakmuzny;
juz takiego komoreczka uczynic nie
potrafi czarownik Egypski/ śatan;
ale takie komoreczki kasaiace remor-
sus conscientie; sa to dzieło samego

ap. Cornel.

Żyć 1. żonni
le palcem
Oycowski.

ap. Sylvei.
Alleg.

komora od żaby
rożnica, pole
rożnic, mied.
smutku żab-
nym y nie ża.

T. 5. de
Lazar. c. 4

Histor

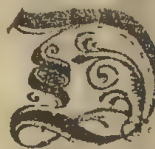
Dalek Boskiego: Digitus D. I est hic: DVŁŁA Przen: który te ko-
morti za wielki dar przepuſza ná
duſie grzeſna/ chce ta tym przedzy
z niewoli grzechu wyprowadzić. Mo-
wi S. Chryzostom: Conſcientia in-
crepatio, res ſacta eſt, nō ſinens nos
tandem in peccatorum mergi pro-
fundum. Summien: a gryzienie. ſwięta
to rzecz, która nie dopuſzcza pograżać
nam náſtatek w głębokoſci grzechow.

Dododney w tym widie DVŁŁA
Przen: zażywa ſkuli/ iákiey zażyła
Zrębina jedna: (o czym piſe Beerlink
Theatr. V. Prudentia,) Gdy bowiem
Comes de Monſignio, Maż ley, doſtał
ſie był w niewola áz do Zhiſpanij/
ſpoſobu innego/ dodania mu inſtru-
mentow żelázných/ dla odpilowania
ſie z káydán/ nie májac/ iákiey y ſkuli
zażyła: ſporządziła pewny inſtrument
muzyczny/ który beſſowey ſtrony bár-
dzo grubey potrzebuie: w tey tedy
ſtronie/ żelázne pilniſzki ſubtelnie wro-
bił y z áktrwſzy/ iáko by dla wybi-
tania melonbelij/ poſtála go M. żowi:
ktoremu on wypilowawſzy ſie z wieſze-
nia/ ſięziłwie uſzedł. Dododney zaſie
doſkazuje ſkuli DVŁŁA Przen. ná ſwo-
im depreſſowym Muzycznym inſtru-
mencie/ to ieſt twogami/ które prze-
puſza ná grzeſna duſie; przez to
bowiem ſamo/ dodate żelázných in-
ſtrumentow/ pobudeł do pokuty/ kto-
remu wypilowawſzy ſie duſá z káydán
grzechowych/ uchodzi z niewoli há-
tanikiey/ y znówu nábywa weſeloſci
duchowney/ z wolnego ſumnienia.

L. 2. c. 20.

Ná co Cantip: przywodzi przykła-
d o jednym ſlachetcu za czasow ſwoich:
ktory w ciáſkie zawiſławſzy ſie grze-
chy ſtrapiony był eáť ſrogim ſumnie-
nia gryzieniem/ że áni ſpać/ áni ieſć
nie mogac/ wyſchl był ná cieie iáko
ſzepad: co ſobie przykrzywſzy/ myſleć
pogál o Spowiedzi; która ledwie co
uczynił/ brzydkie iákieſ zaży wyſtá-
kowac pogál z uſt tego: á w tym zá-
raz nie tylko ono gryzenie ſumnienia
uſtáło/ ale teſz y ná wſyćkim cieie o-
mienil ſie; ciáda y cery dobrej w oká-
mgniemu nábył. Ná tedy ieſt pier-
wſia Muzyká KáPELLI DVŁŁA Przen
náſwiſtſzego/ lubo depreſſowa/ ogro-

A mna záznu lez ná koncu/ wielce uwie-
ſeláſca grzeſnych ludzi.

La ludzi záſ ſpráwiedli-
wych/ ma DVŁŁA Przen.
w KáPELLI ſwoiey/ dáleko
delikátnieyſia/ bo áltowa
Muzyká; to ieſt weſeloſć

duchowna/ ákontentowanie wielkie
duſy/ ná rozumie y woli; y eý podobne
ſerdeczne póciechy/ ktorych gęſtoſć
doznáia ludzi wolnego ſumnienia/ od
ciáſkiego grzechu. Tego bowiem Au-
torem/ ſpráwca ieſt per appropria-
tionem ſam Duch Przen. co ſie póka-
zuie iáſnie zſećia z ſłow ſamey Ma-

B droſci Niebieſkiey Syná Bołłego/
ktory (według tłumázenia Kabaná)
o Duchu S od ſiebie eáťſe pochodzo-
cym/ eáť powiedział: Spiritus enim
meus ſuper meſ dulcis. DVŁŁA (prá-
wi) moý náđ miód ſłodſzy ieſt. Zſećia
z ſłow Sáłomona eáť ſie do Pána
DVŁŁA modlácego: O quam bo-
nus & ſuavis eſt Domine Spiritus
tuus. O iáť dobry y wdzięczny ieſt Pá-
nie Duch twoy. Zſećia z epithetum,
które ſam Zbáwiciel przydał Ducho-
wi S. gdy go Paracitum, Pócieſy-
cielem názwał. Paracitus autem

C Spiritus, quem Pater mittet in no-
mine meo. to ieſt/ iſ on ieſt/ ktory
wnetrzniemi póciechami/ duchowna
weſeloſcia nápełnia ſercá ludzi ſprá-
wiedliwych/ by teſz w náywieſſzych zo-
ſtawáli trudnoſciách. Przetoſtdkiey
tey melodyi Ducha Przen. która użu-
wa duſá z wolnego od grzechu ſu-
mnienia trudno/ zwiáſza temu/ kto-
ryiey nigdy nie ſprobował/ póiać nie
można; ale przynamniey domýſláć ſie
tey możemy/ z onych ſłow Proroká

D do Corki Jerozolimſkiey: to ieſt/ do
duſie ſpráwiedliwey. Jubila, lætare,
& exulta in omni corde, filia Je-
ruſalem. Wykrzykuy. weſel ſię, wyſká-
kuy w eáťym ſercu Corko Jerozolimſka.
Joſeph Mañſi, uwaja te ſłowa/ y ná-
uza: że przez to wielorákie podobień-
ſtwo/ do wykrzykuiących/ weſelących
ſie/ y do ſkázających/ chéiał Prorok dáć
znáć/ że głowieł wolnego ſumnienia/
nie jedne/ ale wiele przyczyn ma do
weſeloſci duchowney. Ut diſcamus,
non unum duntaxat, ſed plurima.

PARS
II.

DVŁŁA S. przy:
grawa ſpráw-
dliwym, póie-
chami duchow-
nymi.

Script.

Eccl. 24.

Sapient. 1.

Joann. 15

Summien: dobro-
weſe, iáť
wielkie.

Sophon. 3.

Tract. de
conſol. d. 8.

servis DEI suppere exultandi mo-
civa. Przeto według tych słow Pro-
rockich/ te melodye poćiech duchow-
nych/ możemy sobie nieśako na trzy
chory/ albo głosy podzielić. Pier-
wszy chor śpiewających: Jubila filia
Sion. Wykrzyknie sobie sprawiedli-
wa dusza/ ob motiva ex parte DEI:
bo gdy sobie uważa/ iakoż piśnym/
z dobrym/ nieskonczonym/ wiecznym/
nieodmiennym/ doskonałym/ zc. Do-
brodzieciem swoim/ B D G J E N swo-
im/ przez łaskę tego święta/ (co pobo-
żnie o sobie rozumie) zjednoczyła się;
z tego samego napełniona bywa nie-
zmierzonym weselem: y wykrzyknie sobie
nie raz w sercu z Dawidem: Quam
magna multitudo dulcedinis tua
Domine, quam abscondisti timent-
ibus te. *O iak wielka mnogość słodko-
ści twojej Panie, która utaisła dla oba-
wiających się ciebie.* Latere filia Je-
rusalem: Drugi chor wesełacych sio-
niech znajdy motiva poćiech duchow-
nych ex parte animæ: to jest/ gdy
głowiek widząc w sobie uspokojone
sumnienie/ y uśmierzone/ albo przy-
namnien/ nie tak bardzo przeżycie
się sobie namietności/ pászve/ kontent
z tego wielce/ y zda mu się, że już po-
gasił wieżnego onego żączywa pocho-
ju. *O czym s. Ambroży tak napisał:*
Hoc est esse divitem eternitati,
cum pace animi, cum tranquillita-
te quietis, nihil concupiscere, nul-
lis exagitari, cupiditatum procellis.
Weseli się iężeż taka dusza/ że w na-
dziei dobrej wierzy/ iż jest Łaska Bo-
ska przez łaskę Oblubienicy Duchá S.
dziedziczą chwałę Niebieskiej. We-
seli się/ że quite wszystkie siły swole/
rozum y wola przeżżone miłością
Boską: która też samá przez się/ nie-
wymowna w duszy sprawuje rośkoś.
Trzeci chor wesołostkacych: Exulta
filia Sion. ob motiva ex parte corpo-
ris: to jest/ że y na wierzb częstokroć
obfetość wnetrżney rośkośy wydać się/
bo poćiechá ona spływa y na ciáło/ kie-
dy na góś użucie w sobie iakieś miło-
sne rośkwilenie się/ y iakoby rospu-
szżające się serce/ nabożne lzy wyćis-
anie: y mowi na ten góś samá w so-
bie dusza z Psalmistą: Cor meum

A & caro mea, exultaverunt in DE-
UM vivum. *I serce y Ciáło moje
rozradowało się w BOGU żyjącym.* Co
znąc uważając Cbryżostom s. napisał:
Justorum latina, vera est anima pa-
riter & corporis recreatio. *Sprawnie
dlinych wesołość, prawdziwym jest oraz
y duszy y ciáła rozweśeleniem.*

Tey Muzyce y melodyi Duchá S. *Figur.*
y wesołości duchowney z niey pocho-
dzacey/ oraz iako Autorem tey nie-
kto inny jest/ tylko Duch Przenaw-
przypátrmy się iężeż pod Figura-
oney melodyiney Cytry Dawidowej/

B na ktorey on kiedyś kiedyś grájac/ du-
śe swois w smutku uweselał; iako sam
o tym dacie znąc: Confitebor tibi
in cithara DEUS DEUS meus, quare
tristis es anima mea, & quare
conturbas me. *A teyże Cytry ródził
żáczywac drugim.* Confitemini Do-
mino in Cithara. Według pospoli-
tego tłumázenia/ tá Dawidowá Cy-
tra in sensu tropologico: figurowá-
la serce ludzkie: ktoremu też w swois
figurze podobny jest pomieniony in-
strument muzyczny; co uważa s. 127.

C A w samey rzeczy wyraża Cy-
tra, ludzi sprawiedliwych/ w weso-
ści ducha Pánu B D G J E N służących.
Wisc iako Rościol tryumfujący
w Niebie żá nappřednięka melodyę
pogryta sobie onych Cytrystów Nie-
bieskich/ ktorých grájacych śpisał Jan
S. w objawieniu swoim; tak y Ro-
ściol S: na ziemi zostający/ naybár-
dziej się cieszy tym/ gdy widzi ludzi w
wesołości ducha Pánu B D G J E N słu-
żących; ktorých pod podobieństwem
tego instrumentu muzycznego opisał
Amalarius temi słowy: Nostri can-

D tores, non tenent cymbala, neq;
lyram, neq; citharam, manibus, neq;
cetera instrumenta musicorum, sed
corde. Ipsi cantores sunt tuba, ipsi
psalterium, ipsi cithara, &c. *Nási
Muzykanci, nie mają w rękách ani cym-
bálów, ani skrzypcow, ani cytár, ale
w sercu, sami są trąba, cytra &c.*
Mamy już instrument: ale spytamy
się/ kto go nástroi y kto na nim grác
będzie: Ten/ nie kto inny jest/ tylko
Duch Dzien. Pokazał mi go pewny
Commentator, gdy tak piše: Peritus

Figur.

Psalm. 34.

Psalm 32.

ap. Blanc.
hic.Cytra, Symbolum
sprawiedliwych2. 3. de Offic.
Eccl. 1. 3.

Blanc. cir.

Wesela
pobu-
dki.

Psalm. 30.

Epistol. 17.

Psalm. 83

artifex est Spiritus S. qui suo instin-
ctu & impulsu efficit sonum vehe-
mentem, sed suavissimum tamen.
si bene paratas citharas reperiat;
sicut accidit die Pentecostes, cum
tetigit Apostolos. Bieglm Instrumentalista jest DVCH S. który swoim
natchnieniem y poruśnieniem, wydaje gło-
śny dźwięk; jednak dźwięnie przyjemny,
wzeli znayduie dobrze przygotowane
cytry; iako się zstąpiło w dzień Świąte-
czny z Apostołami. Cytra albo Lu-
tnia/ w ten czas jest sposobna do tes-
go/ aby na niej biegły Cytrysta wy-
grać mogli tati melodyiny koncert/
kiedy ma strony z dobrej materii/ z
bąranki/ a nie młgze; kiedy ma stro-
ny mocne/ nie nąpsowane, y kiedy ma
stroy wysoki. Duchowna Cytra/ du-
śa sprawiedliwego w wesołości du-
chą zostająca/ ma to wśtetko: nie ozy-
wa się tam żadna wilga strona stro-
fującego sumnienia; bez ktorey wilgcy
strony/ Cytry światowego wesela bydy
nigdy nie mogą: bo o nim napisano:
Ritus dolore miscbitur, & extre-
ma gaudij occupat luctus Delikat-
ne to strony/ bo na wśtetko strona
ostrożne są akcy głowicki pieśzo-
nego sumnienia. Na mocnych też
stronach ta melodia wesołości fun-
duje się: bo żadna stworzona reka
zerwać iey nie może: gdyż y w naj-
większym utrapieniu/ w najokrutniej-
szych mękach/ wolne sumnienie/ weso-
le jest. Gaudij meum, nemō tollet
a vobis. powiedział zbawiciel. Na
ostatek/ westroiona ta Cytra alcos
wym najwyższym stroiem; bo właśnie
do stroiu samey Kapelli Niebieskiej;
gdyż sama ta wesołość duchowna/
największe podobienstwo ma/ do one-
go wesela/ ktorego błogosławieni za-
żywają w Niebie. Słucha tu one slo-
wa S. Bernarda: O conscientia
sancta in terra adhuc es, & in Coe-
lis habitas. O święte sumnienie! na
ziemi jeszcze zostajesz, a już w Niebie
mieszkasz. Pokazuje się tedy z tej Si-
gury Pisma Świątego na Cytrze Dą-
widowej/ tak piękna melodia w ser-
cu sprawiedliwego głośnoć wygra-
wa Duch Przem: wnetrznemi pocie-
hami napełniając duszę jego.

Prover. 14

Ale oprot tych wywodow/ w ja-
mey rzeczy przysłuchajmy się. Tym-
gney future/ ktora wyprawił ten Nie-
bieski Cytrysta Duch Przem: na ie-
dnym głowicku w Párzu. Było
tam dwu rodzonych Braci/ jeden z
nich swywołnego żywota badał smier-
telnie zachorowawşy/ wspomniawşy
na ile żreć swoje/ desperować począł
y spowiadając się niechciał: drugi Brat
nabożniejszy/ goraco się za niego mo-
dlił do Pana Boga/ osobliwie do
Ducha S aby go łaska swoja oświe-
cił. Nocy tedy jednej/ ukazał się
choremu Bog Ociec/ z przesiłnioną
ładziwą twarzą/ y rzecze mu surowo:
Takeś niecierpliwie żył/ a jeszcze des-
perujesz w miłości bżu moim/ a toż
go nie nądziesz. Rano przyjdzie do
niego Brat/ upomina do Spowiedzi;
on rzecze dárno mi upominasz: y
powiedział mu co w nocy widział.
Na co mu on rzekł: Jest jeszcze w
Bóstwie druga Osoba Syn/ ktory za
nas ucierpiał/ a Ociec śnádno ubla-
ga; do niego się uciekaj/ ia się też
modlić będą. Drugiej nocy ukazał się
mu Syn Boży z Rzysem/ tákiz wla-
śnie na twarzy/ iako y Ociec/ y rzecze
surowo: A żyłś swywołnie/ y poku-
tować nie chcesz/ otoś nie nądziesz
łaski moiej. Powie co widzenie chory
Bratu/ przydając/ że ia nie mogę bydy
zbawion. A Brat mu rzecze: Jest ie-
szce trzecia Osoba/ Duch S. ktory jest
istotną miłością/ ktory sercá ozieble
rozgrzewa/ y smutne cieşy/ temu się
poleca. Na co wśchwał chory na-
bożnie do Ducha S. Potym w nocy
ukazał mu się Duch S. śliznego na
ramionach swoich mając gołabką/ ták
śliczyje twarzy iako Ociec y Syn; y lá-
godnie do niego rzecze: Ponieważ
miałś nadzieję we mnie/ a toż ci da-
ję łaskę moją/ że będziesz zbawion/ w do-
śkatej poluście z tego świata zey-
dziesz; y ták za onym widzeniem od Du-
chą S. potieşony w duchu/ nądziesz
dobro o zbawieniu swoim wżawşy/
śzerze się spowiadał/ wesoło potym y
śczęśliwie umiał. Śczęśliwy głowick/
ktory dla krotkiego wśchnienia do
Ducha S. godny się zstąpił uślyść głos
iego ták melodyiny y sobie zbawienny.

Bidermanus

tra melodyiny,
tedy jest dusza
sprawiedliwa.

SV. H. S. desper-
tu odrzuconego
od Boga i Syna,
y Syna, naturę
wido mu le tu
pokazawcy.

Bidermanus piśe śmiechny trąfaneł
taki: Przed pewnym wielkim Książ-
ciem wyborna gróła Kapella/ gdzie
misdzy śpiewakami/ był też ieden/
wprawdziec z delikacnieyſz nād inne
glosem/ lecz nā ogy słaby/ bo duzo nie
dorzał: temu nā pārtyturze z ktorey
concent śpiewał/ nād notami muzy-
cznemi uśiādłā duża mucha/ y zdālā
mu sie kreska czarna/ dla wyciągania
y wytrzymowania glosu; ktora je by-
ła niezwygādnie wysoła/ siłil sie bār-
dzo/ aby iey wystārżyl: āże drudzy
Muzykanci nā swoich pārtyturach
tākley kreski nie widzieli/ wſzystcy nā
niego obruſyli sie/ że im hāemonia
pſował śpiewaniem swoim: on sie ex-
tuzuiac/ chēiał im pālcem pokazać one
kreski nā pārtyturze u siebie; ā tāk ścia-
gnawſzy rękę/ spłokyl one mucha/ y
śmiech z siebie uczynil. *N.S.* Słyszeli-
ście Hymenāū Matutinū. *DVLZ*
Przen. zrozumiełiście iako wdzisgna
ieſt Kapellā iego/ ktora duſze sprā-
wiedliwe/ ieſzge tu nā ſwiecie w ciele

A bedace zwykli uwieſelāc: dobrze wiem/
że podobny tamtemu/ przydāie ſie y
nam trāfaneł: to ieſt/ że muchy nie-
doſkonaloſci nāſzych/ pſuiā y przery-
wāia przeſtōdka hāmonia melodyi
Duchā *S.* o czym przeſtrzega *Alvar.*
l. 4. P. 3. c. 8. Delicata eſt res amo-
ris affectio, & tenui occasione la-
dirur lāritia ſpiritualis ktorych much
ſłābe ogy nāſze. to ieſt/ zācniōny pier-
worodnym grzechem rozum nāſz nie
widzi. Przeto te muchy bywāia przy-
czyna tēy dyſſonāncyi/ przeſtōdka do
wesołoſci duchowney. Wſcie ponie-
wāż *DVLZ* Przen: ieſtota; ſzrodkiem
Miłoſci oſwiecāiācey/ Veni Pater
luminum. Proſmy go pokornie/
niech oſwieci rozumy nāſze do poznā-
nia wſelkich tākowych przeſtōd do
zupełney wesołoſci ſerdeczney.

Jemu z Oycem y z Synem
niech będzie chwāłā
nieſmiertelna.
AMEN.

Wesołosc duchowna
y mało niedorob-
natoſci pamię

Mucha na par-
cie wiaſzy, iā:
kieru turba cy-
y ſmrechu Mu-
zykow nabaſita:
tręſny przyrądek.

NA WTOREK SWIATECZNY,
Sponsi Hymenæus Vespertinus.

Vocem ejus audiunt. Ioann. 10.

Słuche glos Oblubienicā mi-
ly ieſt Oblubienicy/ y domo-
wnikom/ gęłaiącym nā przy-
ſcie y Gody iego: *S. N.*
āle oſobliwie/ gdy według
poſpolitego zwycāiu/ oſtātniego wie-
czorā przed weſelem/ z wdzisgna ſwo-
ia u drzwi iey odezwie ſie Muzyka;
co polieygnieyſi zowiā Hymenæum
Vespertinum, ieū conſopitorium.
Muzyka nā dobra noc. Podobnaſz
polityka Oblubieniec Koſciolā *S.*
Syn Boſki Chryſtus zachowuie/ nie
tylko w poſpolitoſci mowiac/ z Ko-
ſciolem ſwoim/ āle też w ſzczeguloſci
z duſhami ludzi ſprāwiedliwych; co
ſie lātwo pokāzuie z oney przypowie-
ſci iegoſz wlaſney o Pānnach zāſy-
piācych; ktore nā przyſcie y Gody

C Oblubienicā gęłāly/ gdzie też wzmian-
kā o głoſcie iego do nich/ o ſamey pul-
nocy. Mediā nocte clamor factus eſt.
Ecce Sponſus venit, &c. *Didac. Baēza,*
przez ten ſen poprzedzāiācy Gody/
rozumie ſmierć ludzi ſprāwiedliwych/
y one noc/ ālbo oſtātni punkt- ſyćia
ludzkiego/ ktory poprzedza Gody nie-
bieſkie/ do ktorych ſprāwiedliwe du-
ſze/ teſeli ſa iuſz dobrze wyzyſſzone z
grzechow/ zāraz po ſmierci przypu-
ſzzone bywāia; Słowa iego o tym: In
ſomno hoc mors repræſentatur; in
Sponsi nomine, nuptiæ intelligun-
tur: equidem iuſtorum mors ad
eorum ſpectabat nuptias; quando
in æterni Sponsi domum excipian-
tur. Glos zāſ odzywāiācego ſie O-
blubienicā/ bārdo dobrze/ według

Matth. 25

wzgoráyšego Kazania mego/ nazywa
 się Duch Przen: który łaskami/ ná-
 echnieniami swemi nie tylko ogromnie/
 ale częstokroć y wdzięcznie przygrawa/
 przyspiwuje duszy sprawiedliwej: zá-
 wsze wprawdzie glosy te iego/ potrze-
 bne wielce y zbawienne są dušom ná-
 šym: albowiem (iáko mamy w dzi-
 siejšey Ewángelij) kto tych glosow
 wiadom/ takim sam Zbawiciel obie-
 cuje żywot y wiečna obfitość. Ego
 veni, ut vitam habeant, & abundan-
 tius habeant. Osobliwie jednak po-
 trzebne nam są te glosy Duchá S. pod
 onwiegór/pod on čas zgonu życia ná-
 šego/ gdy się już już zbliżać do nas be-
 dzie Oblubieniec/ y u drzwi stánie/ ko-
 łacąc do nas/ przez ofšátnia choroby y
 celiwości/ poprzedzające Konanie. Pul-
 sat vero, cum per aegritudinis mo-
 lestias, mortem esse vicinam desi-
 gnat, mowi S. Grzegorz. Jákož mi-
 losny ten dáš nášych Oblubieniec/
 y w ten čas nie przychodzi bez słod-
 kiej swojej Muzyki, albowiem prá-
 wdziwym Oblubienicom swoim/ lus-
 dziom sprawiedliwym/ zsyła w onę go-
 dzinę Duchá Przen. który łaskami rá-
 tunkow swoich/ ošwieceniami ná ro-
 zumie/ zápalaniem miłosnym woli/ y
 innemi pocieškami duchownemi/ ul-
 żywa im onych śmiertelnych ciéškostí;
 y sprawuje to w nich/ że z weselem zá-
 sypiącia snem śmierci/ á potym ná go-
 dy Niebieskie duše ich przeniesione
 bywają. W tej tedy wieczornej Ká-
 pelli to jest/ o wesołości duchowney
 przy śmierci/ która sprawuje Duch
 Przen. w ludziach w bólažni Boskiej
 żyjących/ mowić naprzód bade; á po-
 tym spytam się/ czemu to ludzie
 świecy/ świadcowi/ zwiáżają swymol-
 nie żyacy/ nie słyszą tych słodkich glo-
 sow Duchá S. ale pospolicie w smu-
 tku nieżnošnym/ z nárzekaniem/ z nie-
 ušontentowaniem/ á drudzy y w de-
 speracyi z tego świadá schodzą. Ad
 Majorem DEI Gloriam.

PAR S
 I.

Letwo bárdzo z wielu mieysc
 Pišná S. dowiedzieć się mo-
 žemy/ o tej wieczornej melo-
 dyi DUCHA S. to jest/ o we-
 solości przy śmierci ludzi sprawiedli-
 wych; dwa obietam sobie bárdziej do

Allegoryi moiej kwádruace. Na:
 przód słowá Proverbialisty/ które
 znáć z inšey wersji/ (bo ich vulgata
 w żadnym Rozdziale nie ma) przy-
 wodzi *Salvianus lib. 4 ad Eccl. Carol.*
 á te/ takowe cytam: (*apud Baézam*
in Evang.) Sapiencia, in exitu canit-
 tur. Madrość náštátku, ná odešciu, wy-
 spiewywána bywa. Według tlu: náže-
 nia tegož *Salviana*, mowi tu Prover-
 bialista/ de exitu animae, o śmierci
 człowieka; gdzie bólažn y miłość Bo-
 Źa/ madrością sprawiedliwego nazy-
 wa. Quid est quare sapiencia Chri-
 stiani? quid, nisi timor & amor Chri-
 sti. Gdy zaś mowi Proverbialista:
 Sapiencia in exitu canitur: Madrość
 przy odešciu, przy śmierci wyspiwy-
 wána bywa; chce tym wyrazić/ że we-
 solo sobie taki głowiek przy śmierci
 śpiewa/ który się zá żywota P. B. D.
 G. iáko Syn Oycá/ bó/ y który go
 zupełnie nád wszystkie stworzone rzeczy
 przełada/ sobie/ y onego náymiecy
 miluje. Miłość bowiem Boża/ á we-
 solość duchowna/ jedneyże to Kápel-
 li/ to jest Duchá S. są glosy; według
 pářtytury/ która nápišal Apostol:
 Fructus autem Spiritus S. est: cha-
 ritas, gaudium, pax, &c. Owoc DŹ-
 CHA S. jest miłość, wesołość, pokoy, &c.
 Drugi text Pišná S. do nášey služby
 cy máterci/ są słowá cierpliwego Jo-
 bá; który wylizywšy nie mála ligba
 šczęšliwości głowieká sprawiedliwie
 żyjącego/ ná tym/ iáko ná czym oso-
 bliwym koncy/ gdy śmierć iego przy-
 rownywa/ do ludzi zbierájących snopki
 pod čas żniw. Ingredieris in abun-
 tia in sepulchrum, sicut infertur
 acervus tritici: in tempore suo.
 Wniesz (práwi) w obfitość á do grobu
 twego, iáko więc wnoša snopki psenice
 swego času. A iákož proša Gospo-
 darze žnoša snopki psenice času žni-
 wá. Odpowádá ná to Dáwid S.
 że z wielką radością y weselem/ Ve-
 nientes autem venient cum exul-
 tatione, portantes manipulos suos.
 Jácy y Job S. gdy umierájącego
 sprawiedliwego przyrownał do žni-
 wiarzá obfite zbierájącego snopki/
 tym samym dal znáć/ o niezwyžá-
 nej wesołości iego przy śmierci. Jákož

kwádruie

16. c. 12.
 S. 1.

"godzina
 śmierci" wędota
 sprawnie dźwięczy.

a d Eph. 5

Job. 5.

Psalm. 125.

Ch S. Sprawie:
 nym, na dobru
 przygrawa:
 ich przy śmierci
 ży.

trwadruc wielce to podobieństwo. **A** Zpiewa wesolo sobie Gospodarz / snopli zbierający; albowiem się cieszy / naprzód z nadziei / iż już na cały rok pożywienie mieć będzie dla siebie / y dla domowników swoich; cieszy się także y sprawiedliwy / że czas zbliżający się do niego z śmiercią / oraz zbliża się nagroda prac jego; zaś które dla świadectwa dobrego sumienia / zostaje w mornej nadziei żywota. *Sperat autem iustus in morte.* **S**prawiedliwy przy śmierci ma nadzieję. *Domanda Otrawialista.* Znowu / cieszy się Gospodarz pod czas żniwa / że całoroczny swojej prace / starania się około roli / zc. już i n. się to nie zbliżyło: cieszy się też y sprawiedliwy / że kłopoty jego na świecie / choroby / utrapienia / niebezpieczeństwa / z. gdy umrze / wyciekie koniec swoy wezma: *Milo mu sibi commemorare nā one słowa u Janā S. Absterget DEUS omnem lacrymam ab oculis eorum: & mors ultra non erit, neq; luctus, neq; clamor.* **O**trze *BOG wszelką łzę z oczu ich: y śmierci więcej nie będzie, ani płaczu, ani narzekania.* Z którego racji *S. Augustyn,* gorącym pragnieniem do onego punktu szczęśliwego zdiaty / tak mawiał: *O mors desiderabilis! o mors malorum presentium finis! o mors laborum clausula. O pożądana śmierci! o śmierci teraźniejszego złego końca! o śmierci prac zakończenie!* Cieszy się potrzebie żniwiarz / gdy do gromady zboże wiezie / że mu się już więcej hać nie trzeba będzie / aby mu go słońce nie przypaliło / grad nie potłukł / powódź nie zabrała / zlodziey w polu nie kradł / bestye nie potrosowały / zc. Cieszy się także y sprawiedliwy / gdy się refleksuje / jako żywot ten pełen jest niebezpieczeństwa do utraty łaski Boskiej / okazyi do upadku w grzech / y przeto rad / że przez następniacę śmierci / od tego niebezpieczeństwa na zawsze wieczność wolny zostanie: *Itaq; osobliwa to materia do rozweselania na ten czas duch: bo tego tak wielkiego szczęścia winnie umierającym Elezyszyt: Laudavi magis mortuos, quam vi-*

ventes. *Chwalitem bardziej umarłych, niżeli żyjących.* Które słowo tłumaczył *S. Ambroży,* *est pise: Mortuus praefertur viventi, quia peccare desistit. Szczęśliwszym jest umarły niż żyjący, bo więcej już nie może grzeszyć.* Która szczęśliwość uważa *Bernard S. i.* *to napyłochanie rzeczy wglądał śmierci; niektóre słowa tego klada o tym: Utinam hac morte ego cadam! ut evadam laqueos mortis. ut non sentiam vitae luxuriantis mortifera blandimenta, ut non obstupescam ad sensum libidinis, ad avaritiae, ad iracundiae & impatientiae stimulos. O gdybym poległ już od tej śmierci! abym tak uszedł ścieżki śmierci. abym już więcej nie czuł pooblebów zabijających tutecznego żywota, abym się więcej nie lękał podnieść do nieczystości, do takomstwa, do gniewu, &c.* Bardzo to jasne widać zne melodye sprawiedliwego przy śmierci / które w sercu jego / nie kto inny wygrywa / albo wygrywać będzie na ten czas / tylko Duch Dzien: który takie pobożne refleksy / y poruszenia affektów / do serc ludzkich podaje. **W**iecej iednak tych melodynych głosów Duch S. ozwiciacych się w sercu sprawiedliwego w godzinę śmierci usłyszemy / to jest wesolosci tego duchowney / tylko się przypatrzemy onej sławnej Cytrze Dawidowej; która ten miła przywili / że gdy w nie zagral Dawid / przed melodją tego ducha zły melankolizny uciekał od Saula. *O czym świadczy Pismo S. David tollebat citharam; & percutiebat manu suā, & refocillabatur Saul; & leviūs habebat; recedebat enim ab eo Spiritus malus. W wczorajszym Kazaniu dusze ludzkie przyrownałem do tej Dawidowej Cytry; co osobliwie według *S. Augustyna,* służy duszy owej / która pokazuje po sobie wesolosc duchowna / zostając w takich cięskich trudnościach: cieszych zaś mieć nie może / duszą / jako przy śmierci. Dawid wygrywający na tej Cytrze / jest Duch Dzien. w ten czas traciący w serce natchnienia / poruszeniami nabożnemi do rozmaitych aktów Tęch Świętych*

Serm. 52.
in Cantic.

Figura

1. Reg. 16

Wesola w trudnej
burzy. podobna
do Cytry Dawid.
w czym?

in Psal. 32.

Epistol. ad
Demetria.

za sprawiedli-
o kiedy jest
niy sprasna
Muzyka. S. 111

panie nasze
a bydz na wzor
pania P. J. 111

aiacych akty,
wo idy. S. 111
mynem czto:
ekwi.

Tanquam fila chordarum tangit. A
Digitos DEI Spiritus S. corda San-
ctorum. Jako w krony Lutenne tra-
ca Palec Boski DVCH S. w sercu spra-
wiedliwych; napisał Prosper. A w ten
czas nadate sie mu na tym instrus-
mencie Muzyka bardzo dobrze y las-
two/ gdy ia juz dobrze wystroiona
znaydzie: to jest/ przy smierci takie-
go glowieka/ ktory za zywota swego
pilno sie staral/ aby serce swoje tak
naplepiey wygotowal Duchowi S.
na one ostatnia godzine; tako Lu-
tens/ tako Cyrie: kiedy tedy Duch
Orzen. znaydzie u glowieka dobrze
wheblowanego deka: to jest/ iz ciato
swoie/ ktore tako deka dusze okry-
wa/ w passyach swoich nalezyce u-
martwione ma; znaydzie do tego w
nim strony/ to jest/ potencye wnetrzne/
rozum y wola; mocno wyciagnione/
zaprawione przedtem w roznych do-
kach/ Wiary/ Nadziei/ Milosci/ y
innych Cnot Chrescianskich; juz la-
twiusienko przychodzi Duchowi S.
na tak dobrze wygotowanym instrus-
mencie/ w sercu sprawiedliwego/ kun-
sty swoje melodyjne: ciechac dusze ie-
go/ w one godzine wygrawac. Dla
lepszego wyrozumienia uczynmy sobie
krotka reflexa nad niektoremi glosa-
mi/ ktore wystroiona ona Cyra/ wy-
ciagniony na Krzyzu Pan JEZVS/
przy konaniu swoim wydal: gdyz tes-
na wzor tego konanie nasze bydz po-
winno. Pierwszy glos Pana JEZVS/
SA konajacego byl/ modlitwa za krzy-
zowniki: Pater ignosce illis, &c.
Ten pierwszy kunst to jest alt: choc
Duch Orzen. wyprawi w sercu takie-
go glowieka/ zblizajacego sie do kon-
nania/ traci w strony/ w potencye ie-
go/ natechnieniem swoim/ przypomi-
nając mu ten alt Pana JEZVSowe:
albo tez sporadzi/ ze Kapien ktory
go na smierc dysponowac bedzie/ za-
wola na niego: Pamietay glowieze
na one slowa Zbawicielowi/ Ignosce
illis, &c. a doskonale odpusc nieprzy-
taciolom swoim; ozwie sie wnet w
sercu tego melodyjna strona cierpli-
wosci/ ktorey nawykla dusza tego za
zywota/ czesto modlac sie za nieprzy-
cioly swoje/ y onym wshetla takawosc

swiadzac; y tak latwiusienko alt
on wyprawi. Odczy drugi raz Duch
S. w te strony/ zawola Kapien: Pa-
mietay glowieze na locza w dobrej
nadziei pokutujacego/ y na Chrystusa
milosierdzie temu Ray obiecujacego.
Hodie mecum eris in Paradiso:
miej y ty w dobroci tego mocna na-
dziei o zbawieniu twoim. Pamietay
tako Chrystus pragnal na Krzyzu
pragniy y ty w tak nagorsetym a-
ktie milosci Boskiej Konac/ pragniy
go tak naprzedy w chwale tego oha-
cyc. Pamietay na celiwosci/ testni-
ce Pana JEZVSOWE na Krzyzu:
DEUS, DEUS meus, ut quid dereli-
quisti me. Ostaray y ty/ te twoje
smiertelne celiwosci/ w zlagzeniu te-
stniceiego/ za grzechy twoje. O-
stharay to chory/ wnet zabrzmi
strony tego/ potencye duszne/ y la-
twiusienko wshetle pomienione akty
wyprawi; poniewaz za zdrowia wsh-
etka nadzieia tego byla w BOGU/
pragnienie do BOGA/ a intencya
wshetlich spraw nie insha/ tylko dla
samego Pana BOGA. Zawola tes-
sze Kapien: Pamietay na slowa
Chrystusowe do Orzen. Panny: Ecce
Filius tuus: y do Janá: Ecce Ma-
ter tua, ktorem cié oraz z Janem
oddal za Syna Milce swojej; nie
zapominay y onych slow: In manus
tuas commendo, &c. Przez tey Ma-
tki rece/ oddaway teraz dusze twoja w
rece JEZVSowe; ucielay sie do tej
opieki y przygyny. Nie latwiej-
szego nie badzie takiemu/ zdobysz sie
na pomienione akty/ ktory osobliwym
byl za zywota w nabozenstwie ku Prz.
Pannie. Nadstarek zawola Kapien:
Consumatum est, &c. Juz/ juz ko-
niec: juz mow ostatni raz JEZVS/
MARIA. O coz moze srodzkiego
zabrzmiac na ten czas w uszach ko-
najacego/ nad te zbawienne slowa/
temu/ ktory te Nazawietne Imiona
mial w osobliwym poslanowaniu/ y
bez rozzerwienia serdecznego/ nie
mogl nigdy na nie za zywota wspo-
mniec. Do tych aktow/ przystapla
y insh: Akty Wiary/ Nadziei/ Mi-
losci/ rezgnacyi na wola Boza/ &c.
Przy takiej tedy melodyi ktora Du-
ch

Akty przy
konaniu po-
trzebe.

Przen.

Orzen przez poruszenia różnych pobo-
żnych affectow/ na sercu umierającego/
iako na Cytrze/ tak łatwiejsieko
wygrać będzie/ nie pewnością/ nego/
je ściana/ który na ten czas naysilniey
stara się przywodzić ludzi do zbyte-
czney boiaźni/ melancolij/ turbacyi/
pewnie się nie ośoi: ale iako niegdy
przed melodyą Dawidowey Cytry u-
ciekał/ tak y od głowiek onego/ z
pokusami swemi przez ustępować be-
dzie musiał; a tak w niewymowny u-
kontentowaniu/ y wesołości ducha gło-
wieka onego z ciała wychodzić będzie.
Na co nieprzelizona rzecz znajdzieś
przykładow w samych Żywotach Śś.
trudno ich tu wylizac: w domu so-
bie/ kto może niech przeczyta.

Drawda jest; że na czas widujemy
y po ludziach światobliwie żyacych/
iakoś trwoga/ boiaźni zamieszanie wna-
trzne przed śmiercią: ale to wszystko
finaliter nadośćtać na dobre im wy-
chodzi: a to ja osobliwa lastka DV-
CZA Przen. Coś się podobnego z
niemi dzieje w ten czas/ co się niegdy
trafiło (iako Poetowie stary piśa)
nawbiegleychemu Lutenście Orfeu-
sowi: ten/ gdy o lepszą z drugim/
pewny koncert wygrał bardo cui-
dnie/ na samym dogrywaniu/ nayspo-
trzebnieyszą zerwała mu się strona;
ale w tym Cicada, to jest/ świerzeł/
albo konik polny przyleciał/ y uśia-
dy na Lutni/ koncentu melodyi oney/
głoszkiem swoim/ nalezyćie dokoń-
czył. Do tego latającego robaczka/ y
wdzięczny dźwięk wydawał: niech
mi się godzi przyrównać Duchą S.
Pocieszycielu smutnych. Bywa to
tedy / że y na owych ludzi doskona-
łych/ którzy za żywota ochotnie wy-
glądali godziny śmierci/ gdy się już
zbliża do niej/ wie się im nieiako ta
melodyina wesołości strona; co na
nich przepuszcza Pan Bóg/ dla te-
go/ aby y w ten czas byli naśladowni-
kami Pana JEZUswemi/ który w
ciśkich bólach y w smutku umierał.
Tristis est anima mea, usq; ad mor-
tem: iednak nie dopuszcza im tak kon-
czyć; bo na samym końcu/ przylatuje/
przybywa do serc ich Cicada/ Nieb.
DVCZ Przen. który napełnia serca

A ich nadzieia dobra/ y wesołości du-
chowna. Czego mamy przykład na
S. Elzearym Żrabi; ten przy wiel-
kiej swojej światobliwości/ paniel-
stwa/ z Jona swoim do samej śmierci
dochował: a gdy w Paryżu umie-
rał/ przed konaniem pogal pokazo-
wać na twarzy swojej straszne znaki
wnetrznego swego bledowania się; na
co patrzac przytomni/ wielce się o to
alterowali/ iednak potem/ gdy du-
iego DVCZ Przen. nawiedziwszy po-
ciechy/ wesoła pokazałszy twarz/ za-
wołał mówiac: O iak wielka jest moc
ściana/ ale daleko nad nie potężniej-
sza moc Mełi Pana JEZUswowey: y
w tym wesoło ścasiwie konał. A
ktoby sobie w one godzinie nie żyzył
choć na moment zasłyszeć głosow tych
pociesznych DVCZA Przen. z

Rzeka iednak wiedzieć/ że
ludzie bez boiaźni Bożej
żyacy/ tej ścasiwości
spodziewać się nie mogą:
iakoż pospolicie tacy w cie-
skim smutku/ w boiaźni/ w niekon-
tentowaniu/ z mała albo żadna na-
dzieia zbawienia umierają: A czemuż
to w ten czas nie ożywa się im Duch
Przen. z swoją melodyą/ y nie spra-
wuje w sercach ich wesołego ducha.
Trzy tego przyczyny bywają. Nas
przed je mu tam już infa domowa
Muzyka zastąpiła/ y na przeszkodzie
jest głosom jego. Opuściam
multanki/ pląze domowych/ Żony/
dzieci/ krewnych niedyskretnych; o
których się często w ten czas weryfi-
kula słowa Zbawicielowi: Inimici
hominis, domestici ejus: gdy do dy-
spozycyi choremu. przeszkadzają/ o
śmierci wspominać mu nie dają.
Spowiednik już nierychło do niego
wolał. Iednak naysgorzej trzeba
piekielni ściani/ którzy on głosow
za żywota rad słuchał/ za ich poku-
sami idac; w ten czas bowiem nays-
większe swoje skutki nad grzesznym wy-
prawować będą/ rozmaite podając
mu do serca pokusy. To nieśczęście
przepowiedział grzesznym sam Zbawi-
ciel pod podobieństwem Jerozolimy
ginącey. Tunc circumdabunt te
inimici tui. Otacza cię w ten czas

Skarga in
Vita eius.

Elzearego S.
konanie

PARS II.

Śmierć ludzi
bez boiaźni Bo-
żej/ w cie-
skim smutku/
czemu?

Umierają up-
rzedzeni od
domowych/ od
ściana/ ma.

Script.

Histor

Orfeusza kumiska
w granii Jwior
czek ratuje.

nieprzyjaciele twoi. Ozym y S. Augustyn: Concurrunt ad animam confundendam & rapiendam, milia terribilium demonum, omnes contra eam insultantes, DEI beneficia impropertantes, & cuncta scelera accusantes. Zbiegają się dla zamieszania y porwania duszy, rzucającami ścianami, wszyscy nasmiewając się z niej, dobrodziejstwa Boskie wyrzucają na oczy, y wszystkie jej wyliczając grzechy. Ta co ściana miała pozwoleń Boskie od początku świata, dane sobie onemi słowami w Rahu do wszą: Et tu insidiaberis calcaneo ejus. Będzieś (prawi) czumał na stopy jego. to jest/ (iako tłumaczy S. Antonin) na koniec żywota ludzkiego. Z tego w iakie turbacje wpadnie grzesznego dusia/ łatwo się domyslić: choćby też wiecy nie było/ tylko samo jedno powzięcie nie na ścianę: jeżeli teraz strach paterzyć na dżę ścianę w opuszczonym iakim głowie; a co nie ma być okropno/ samego w postaci strachnych bestyi obaczyć. Jeżeli (iako uważa Buseb. Cesar.) gdy przy konaniu Pána JEZUSOWYM wielka mnogość ścian ściana koło Krzyża latała/ (a iako twierdzi S. Bernard. Albin. Grzegorz.) sam Lucyper stał w oczach Pána JEZUSOWYCH; tak to było Pánu JEZUSOWI przytę paterzyć na one prosię lary/ że też z tej okazyi wyrzekł one słowa: DEUS, DEUS meus, ut quid dereliquisti me. BOZE, BOZE moy, czemuś mię opuścił? a iakoż daleko bardziej prosiem/ a do tego grzesznemu głowie/ strachniejszy nie będa/ piekielne one lary. Jakiym nastąpi nieznosna boleść/ smutek na sercu/ którego przyczyną będzie ścianstwo pobudzające umierającego do desperacyi. A tak ci trzeba piekielni nie dąda przystąpić Kąpli Niebieskiej/ natchnieniem/ pociechom DVŁZA S. do onego konającego głowie.

Powtore/ dajmy to/ żeby ci trzeba/ jesto iść ściana/ odstąpił od chorego/ na kropienie świeconey wody/ na zlatniania Kąplianstie/ na nabożne modlitwy przytomnych: kiedy się druga przeszkoda z strony samego głoi

A wielka potaje; to jest/ że DVŁZA S. nie znajdzie u niego Cytry/ Lacie gotowey/ serca sposobnego/ do melodyi duchownych/ do akeow pobożnych; y tak pewnie nie będzie miał DVŁZA S. na tym iakiemu głowie/ przegracie przy śmierci. Narzekal tam u Joba Cytrysta iakis/ że mu Cytra iego wesoło grać niechciała. Conversa est in luctum Cithara mea. Duch Przen. Niebieski Cytrysta/ ma też y on na gąs (po naszymu mówiąc) smutek iwoie: Nolite contristare Spiritum S. mowi Páwel S. ma y lamen-ty rozmaite: Postulat gemitibus inenarrabilibus: ale osobliwie w ten gąs/ gdy przystąpi do konającego głowie grzesznego; mogłoby w ten gąs sobie rzec: Conversa est in luctum, cithara mea: bo nie może choćby chciał nie wesołego w duszy iego wygrać: zostaje bowiem dusza iego/ iako poruszony instrument: to jest/ sumnienie w tym zakamiatle. Strony też tam nie pyta/ to jest/ habitus virtuosos, nie zaprzawiona wola iego y rozum w dżę/ chorey/ rącey pomoi/ tne wszystkie potence duszne: rozum/ myślami świeckimi/ cielesnymi: wola/ miłosciami/ poządliwosciami/ złymi; y przedzy tam znajdzie DVŁZA S. strone iaka wilga/ habitus vitiosos: Skłonność passyi do złego/ do nieczystości/ do gniewu/ laktomstwa. A tak będzie chciał DVŁZA S. spróbować tego instrumentu/ poratować duszę umierającego iakim dżem: uderzy w ten instrument/ da mu do serca iaka myśl dobra do pobożnego affektu pobudzającego/ albo sam przez się/ albo przez Kąplana przytomnego: gdy zawola Kładz na chorego, o którym wie że złe był z lasiadam iwoimi/ wadził się gęsto z niemi. Clowiecze pamiętaj się; odpusć doskonale nieprzyjaciolom twym; naśladowy w tym Chrystusa modlającego się przed konaniem za przyczyni iwoie; y ty pojednaw się z ludźmi/ przepros/ zę. aż tam miasto strony cierpliwosci/ owie się wilga/ wilka piekielnego strona/ habitus vitiosus irae: nalog w gniewie/ zadrłość/ chorey nawyli/ mżać się zawsze krzywdy iwoiey/

trudnym

Genes. 3.

Zart iako sta:
zny, do oba:
czeni.L. 19. demō
str Evang
cap. ultim.Jezu na
rzyzu, Lucyper
pokazal, z
iaka iego przy
nosicig.

trudnym bywając do przeproszenia: y nie dopuść mu aktu tego wypędu: iakoż wiele takich było/ którzy lubo powierzechowicie zdali się iednać z bliźniemi swymi/ iednak w zawziętości umierali/ y o potępieniu swoim innym obdawili. Znowu zawoła Sponi wiednik nad konającym. Pamiętaj na słowa konającego Zbawiciela Si-rio, w których wyraził pragnienie zbawienia/ y ubłogosławienia duszy twojej; stojuy się y ty do intencji jego/ oddal serce twoje od miłości rzeczy ziemskich/ od bogactw/ których chęć nązbierał/ zé. a pragniy do chwale y błogosławieństwa wiecznego/ na tamtym świecie: aż miasto melodyjnego głosu/ pobożnego iakiego affektu/ ozwie się na to wilza strona/ chciwość do ziemskich rzeczy; rżęcy mu one słowa żalności niezmierney przyczyna będa/ że onych rzeczy ktorych nagromadził z takim kłopotem/ nie zadowolę/ iako się spodziewał/ umierać mu koniecznie potrzeba/ a praca jego ładakom dośiącie się; o ktorym smutku łakomców umierających/ napisał Eklezjastyt: Omors! quam amara est memoria tui, homini pacem habenti in substantijs suis. O śmierci! iako jest gorzka pamiątka o tobie, człowiekowi obfitującemu w dostatki. To tak sobie dykturować mamy o innych podobnych materjach/ albo aktach cnót Świętych: na które powinien się zdobywać głowiek dysponujący się do śmierci. Wisc DULC Peren: dla takiej niesposobności zakamiałey duszy grzesznego/ dla wilczych onych stron: to jest dla złych wkorzenionych nalogow/ nie mogąc wygrać w jercu konającego żanego zbawiennego aktu/ ktorym by go do nadziei dobrej/ do weselności duchowney/ mogli usposobieć/ rzekłszy sobie niciało: Conversa est in luctum cithara mea. porzucić ona musi/ odstąpić od onego głowieka: a tak on mizerał w nieznośnym żalu y w desperacyi dni swoje konczy; po ktorych żarzą niezgłosliwe na całą wieczność pozyna lamentey.

Potrzebie/ daymy y to/ że ta pospółna Cytra prętko kto pod on czas

A ostatni naprawi, to jest, że przez Sponi wiedz/ przez Struchę/ przez przylacie Sakramentow Ss. nabędzie duszą tego/ iakli Boskiej y przyprawi Duch S. nowa strona: habitum infusae charitatis. Dobrzeć to wszystko/ ale na czas trafia się/ że choć już usprawnie dliwiona dusza przez iakli/ tak prętko/ tak dobrze trudno wystroić/ usposobieć do aktow pobożnych/ ktorych potrzebaie melodya Duchá S. do zupełnego uweselenia y ubeśpieczenia wychodzącej dusze z ciała: a to dla tego/ że potencie duszne/ rozum y wola/ przy śmierci dopiero nawrocone do Pána BOGA/ nie są wprawne do pomienionych aktow/ o ktorych on albo rzadko/ albo nigdy nie słytał: a dopiero go Spowiednik musi tego uczyć/ rozmaite rżęcy/ pobudki/ motiva, do wybadzenia każdej go z osobną akty/ onemu przepowiadając: na co wiele czasu potrzeba; a w tym śmierć nastąpi/ nim się ten Instrument doskonałe wystroi. Czego doznał Cardin. Belarminus w Rzymie/ na iednym światowym młodzieńcu rantonym na śmierć; ktore go on namierzał/ gdy się spowiadając niechciał/ przynamnieć do aktu skruchy pobudzić go usiłował: lecz chory on usłyshawyż wzmiankę o skruche/ dopiero się pytał go pozał: Pater, quid est hoc Contritio, ego hoc non capio. Ojciec, coż to jest skrucha? tłumaczył mu to Kardenal należycie/ ale nim to dobrze zrozumiał/ umarł nie zupełnie dyspozycy. A nawet trafia się y to/ że choć już dobrze Spowiednik ponakręca te strony/ to jest/ rozmaitemi aktami ugruntuie chorego w Wierze/ w Nadziei/ w Miłości/ zé. iednak dla gorąca y ognia pożądliwości/ do ktorych się przyuczył kto za żywota/ odtręcał się łatwo te strony/ swankuie te cnoty na samym dokonaniu. Przykład tego na owym młodzieńcu/ ktory dobrze dysponowany od Kapłana umarł/ a naziwierz pożaral mu się u Njg S. oznaynując o potępieniu swoim: bo (prawi) przy samym konaniu na myśl mi przyszła Osoba/ w ktorey nem się tochał/ że zwoilem na złe/ y tak konalem. Do-

dobna

przy Śmierci dobie-
wzycie tej aktow,
niebezpieczno.

H. stor

przy Śmierci dopi-
pytał się ieden.
est Contritio? y
umarł bez niej

przy konaniu ze-
znawa na złe
myśl: y potępienie
jest.

dobna rzecz trąfiła się w Rzymie/ w Szpitalu Duchá S. gdy jeden młodzienc / już dobrze przygotowany na śmierć / postrzegłszy oney Osoby z ktora przedtym grzeszył / dla posłuszenia sobie przywoławszy tę / chciał się z tego zina dopuścić / a w tym samym nieśczęśliwie skonął.

Bronź nas Pánie wszytkich tak nieśczęśliwey śmierci: My co z nas jest / usposabiamy przez pobożne ży-

ćie / przez wprawowanie w nabożne akty serc naszych; aby wygodna stać się mogły Cytra do melodyi DVCHÁ S. do last iego: ktorego też dziś iak nappokorniey prośmy / aby w one ostatnia godzinę / przybył do dusze naszej / y wesolo nam na dobrą noc / rózney na całą wieczność zagral: to jest / dal nam szczęśliwe / wesołe w łasce swojej skonąć.
nie. AMEN.

NA DZIEN SS. TROYCY

Sponsi Triclinium.

Baptizantes eos, in Nomine Patris. &c. Matth. 28.

Joann. 14.

Wzni już szczęśliwie w dniu świątecznym Ewangelij Tróćleśki Oblubieniec Syn Boski / słowo swoje niegdy dane Oblubienicy swojej / ktorey się obiecał był w gościnie / z całą kompanią swoją. S. N. Zegnaiac się bowiem Zbawiciel przed Młoką swoją w Wieżerniku z Kościołem S. który na ten czas Apostołowie reprezentowali / tak do nich mówił: Si quis diligit me, sermones meos servabit, & Pater meus diliget eum, & ad eum veniemus & apud eum mansionem faciemus. Kto mnie miłuje, słowa moje chować będzie; y Ojciec mój miłować go będzie, y przyjdziemy do niego, a mieszkanie u niego uczynimy. W tych słowach nie tylko Kościołowi S. w pospolitości / ale też w szczególności każdej wierney duszy miłuiacey go / iako napykoczącej Oblubienicy / obiecał się Syn Boski na mieszkanie. A ponieważ mówi in plurali, Mansionem apud eum faciemus: nie sam / ale z drugimi Osobami Troycy Przen: (iako notnia Ekspozytorowie) obiecał się oney: a że w ten czas explicit, wyraźnie o dwu tylko Osobach napomniął / to jest o sobie / y o Ojcu; wyraził to lepiej potym niż samym / przed odes-

Bściem do Niebá / pożegnaniu; gdy przysięł swoje przez Sakramentalną Chrztu S. łaskę / do dusze przez ten Sakrament usprawiedliwionej opisuiać / wszytkie trzy Osoby Troyce Przen: wyraźnie miłauie. Baptizantes eos, in Nomine Patris, &c. Dla czego by to zaś czynił Oblubieniec Kościoła S. y oraz duży naszych Syn Boski / że nie sam / ale oraz samotnie w gościnie te przychodzi / y na ten czas rzetelnie wszytkie trzy Osoby Troyce Przen: miłauie. Dwie przyczyny tego teraz dás: Pierwsza / aby tym samym / każdej Oblubienicy swojej / duszy usprawiedliwionej przez Chrztu S. lubo też przez inże Sakramenta / ktore także w Imię Przen: Troyce konferowane bywają / iak najlepiej wbił w pamięć napyprzedniejszą Widyry Chrześcijańskiej Tajemnicy; podásiac tę oraz / na samym swoim zjednoczeniu / się z naturą ludzką hypostatic, to jest: w jednej Osobie Boskiej: to bowiem samo / że dwie Naturze Boska y ludzka / w jednej pomieszczyć się mogły Osobie Chrystusowej; ułatwia rozum ludzki do pojęcia tego; iako w jednejże Naturze Boskiej / trzy Osoby Ojca / Syna / y Duchá S. znaydować się mogą. Co dobrze u-

przy (Tróćleśki S. cemu się wymaż mianu trzy osoby Tróćleśki Przen?

Serm. 21. in Cantic.

jam

iam in Unitate Divinae Essentiae tres esse miramur Personas? plures jam ex integro in una Persona naturas mirare. Czego się dziwnie w jednej istocie Biskiej, trzema Osobami? bardziej się dziwnie w jednej Osobie dwiema Naturam. Druga przyczyna tego, że Chrystus przy Chrście S. y przy innych Sakramentach/ wszystkie Osoby Trojce Przen: wyraźnie miały/ i jest to: aby tym samym Kościół swój y każdego wiernego w osobliwym nabożeństwie ku tej najwyższej Tajemnicy/ zaraz na początku ugrun-
A tował. A przeto wybierając się w te gościny/ mieszkać się tam a nie gościć obieć. Mansionem apud eum faciemus. A owym całej Trojcy Przen: Pałac: Rezydencya osobliwa u Oblubienicy swojej/ w duszy sprawiedliwego sobie obiera. Paulus Scherlog: pisząc in Cantica twierdzi/ że Oblubieniec on który figurował Chrystusa Pana/ Oblubienca Kościoła S. y dusz sprawiedliwych/ miał też osobliwą swoją rezydencyę/ w której się on z kompanią swoją walczył i rekreował y gościował; zwano ją Triclinium; a to znaczy albo dla formy trzygraniastej/ albo (iako pomieniony Autor twierdzi) dla tego/ że tylko dla trzech gości pospolicie gotowano w takich pokojach siedzenie; które Triclinium, albo trojsto misterna Rezydencya/ bardzo dobrze odpowiada do Tajemnicy dzisiejszej. A ponieważ też zbawiciel u Oblubienicy swojej duszy sprawiedliwej, dla Trojcy Przen: mieszkać nie sobie założył. Et mansionem apud eum faciemus. Widać z tych okoliczności impet wzięwszy/ dusza sprawiedliwego głowię/ w której Trojca Przen: nie iakobolwiek/ ale permanenter, nie tylko przez las/ ale też przez osobliwe ku tej przedziwnej Tajemnicy nabożeństwo prze-
B mieszka/ nazwa Triclinium Sponsi, które u Oblubienicy swojej/ to jest w Kościele swoim zbawiciel/ y sobie/ y całej Trojcy Przen: wygotował. O dwóch tedy przywilejach tej Rezydencyi Trojcy Przen: to jest ludzi nabożnych do tej Tajemnicy/ powiem na terazniejszym Kazaniu. A. M. D. G.

Trojcy Przen: Tajemnica, potrzebuje osobliwego nabożeństwa.

in Cantica

Triclinium Izba, czemu się tak zwata?

do Trojcy Przen: dusza nabożna, to ma za przywilegię.

S Dawna Kościół S. stracił się oto aby w sercach wiernych pamięć y nabożeństwo o Tajemnicy Trojcy Przen: iak najlepiej był wkorzenil. Na to bowiem we 300. lne po Narodzeniu Pańskim/ gdy rozmaite błędy pogłębiły się w sercach o tej Tajemnicy/ postanowił Janus XXII. dzisiejsze Święto. Na to S. Damasus przykazał/ aby Psalmi w których w Kościołach/ konczono onym wierszem Gloria Patri, &c. Chwała Ojcu. &c. Jakoż do tej intencji Kościoła S. stosując się ludzie nabożniejsi/ wiele sposobów mieli/ które im pomogły się w tym nabożeństwie/ y pamięć sobie tej Tajemnicy odnawiali: między którymi sposobami/ y ten też był znany między staremi Chryścianami chwalebny obyczaj/ że murując albo stawiając mieszkania/ w fabrykach onych trojsta Figura/ albo ligba w symbolach wyrażali. Co się pokazuje z żywota starej Chryścianki Barbary S. która gdy z rozkazu Ojca/ rzemieślnicy wieżę misterną dla rezydencyi jej murowali/ trzy okna/ na pamięć Trojcy Przen: w niej ułożyć kazala: za uprzywilejowane takie mieszkanie pogratia Triclinium, Trojcy Przen: co daleko bardziej służyć powinno misternemu Triclinium, to jest duszy tej/ w której osobliwe wydać się nabożeństwo ku Trojcy Przen: Dwa osobliwe przywileje Rezydencyi/ albo Pałacu/ w których mieszka/ albo kiedy choć na troćki czas mieszka/ li Monarchowie: Immunitatem a tributo, & immunitatem a poena mortis. to jest: iż takie miejsca poborom nie podlegają: a gdy złożywszy z gardłem tam uciec/ śmierci karany od urzędu być nie może. Pierwszy tedy przywilej Immunitatem a tributo, ma mistyczne Triclinium, to jest dusza: w której przez osobliwe nabożeństwo ku sobie/ rezydencie Trojcy Przen: jest albowiem taki głowie wolnym od pospolitego poboru. Pobor pospolity na ludzi/ są smutki/ miserie: tak na duszy/ iakie są pokusy rozmaite/ trudności/ a nie

Lobet. C. Dem. Trin.

Trojcy Przen: wrocył się iak dawno, y dla czego postanowił?

Barbara S. na co n. mieszkanie chwalać może trojstą?

Przywileje dwa Pałacu/ a dwa

Script.

Psalm. 41.

*Troyce Przen.
ożenstwo
trapieniu.*

*ap. Blanc.
hic.*

Śnia na duszy/ y tym inne podobne/ iako też utrapienia/ prześladowania/ choroby/ niebezpieczeństwa tego świata: pobor to wszystko/ a raczej pogłównie cięskie/ bo od głowy naszej Asdama/ na każdego z ludzi przez pierworodny grzech są zaciągnięte; w którym poborze/ albo pogłównym/ lubo nikogo nie excypowano z pospolitych ludzi/ qui in Adam peccaverunt; jednak w tym bardzo wielka Folge za szeregulnym przywilejem usznie głowie/ mający osobliwe nabożeństwo do Troyce Przen. Co się naprzód pokazuje z Litery Dismá S. w Psalmie 41. gdzie czytamy/ iako Dawid S. wychwala się z tego/ że lubo w pośrodku wszelkich niebezpieczeństw/ y rozmaitego niebezpieczeństwa zostawał/ wszystko to jednak bynamniej mu nie škodziło. Abyssus abyssum invocat, in voce cataractarum multarum. Excelsa tua, & fluctus tui transferunt super me. Przepaści te/ jednak po drugiej nasteputace/ znały calamitates utrapienia Dawidowe/ prześladowania od Saula/ od własnego Syna Absalona/ zmięzgi od Semeiego; Excelsa tua, & fluctus tui super me transferunt. (secundum Titelmanum) znały smutki/ turbacje/ pokusy wewnętrzne/ które ab Excelsa, bo z woli/ albo dopuszczenia Boga pochodzą: nie bez tajemnice przydał ten termin Tui: fluctus tui. Przysznie się tedy do tego Dawid/ że te wszystkie/ y takpotężne nawałności/ tak właśnie mu się naprzyżyły/ iako gdyby owo komu stojacemu blisko morza wzburzonego/ fala wielka morza nad głowę tego przebiegła/ namniej go nie zmogły. Fluctus tui super me transferunt. Rowżem dając znać o wielkiej swojej pod on czas wesolności/ przydać/ że sobie y w dzień y w nocy śpiewał: In die mandavit Dominus misericordiam tuam, & nocte canticum ejus. A chcemyś wiedzieć przyczyn y fundamenty tej szczęśliwości Dawidowej: ta nie infa była/ tylko że w duszy tego na ten czas przez osobliwe nabożeństwo przemianowała Troyca Przen. Ta albowiem Tajemnica/ lubo w sta-

A tym Testamentie nie była jeszcze tak wyrażona/ iako teraz jest/ wszystkim obdawiona/ ani do wierzzenia podana/ jednak niektórym Świętym Pa tryarchom/ Prorokom: między które mi ligy się y Dawid S. z osobliwego obdawienia Boga wiadoma była: y właśnie Dawid S. na ten czas/ gdy ten Psalm pisał/ medytował nabożnie o tej Tajemnicy/ y zapamiętywał się w duchu na rezydencyę y przybytki Troyce Przen. o których w tymże Psalmie mile wspomina/ y onych się nadzieja cięży: gdy tak mowi: Quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis, usque ad domum DEI. Przeniesion będę na miejsce przybytku cudownego, aż do domu Boga. A dalej przydać: Sitivit anima mea ad DEUM fontem vivum, concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Zpragnęła dusza moja do Boga źródła żywego, pożąda y maleje dusza moja do przybytków Pańskich. Pierwsze słowa uważając świadomi Hebrajskiego Dismá Tłumacze/ osobliwie Euthymius y Damasc: twierdzą/ że w nich wyrażil Dawid trzy Osoby Troyce Przen: y jedno Jstos Boga: a zarym łatwo się domyslić/ że na ten czas rozum tego zabawiony był medytacją o tej Tajemnicy/ do której aplikował zaraz y wola swojej/ przez pobożne do Troyce Przen: affekty/ y pragnienia: dla którego też nabożeństwa dusza tego/ na wzor onych Niebieskich przybytków Troyce Przen: zstawił się Trichnium miśkaniem oneyże/ nabyła przez to Privilegium Immunitatis/ że mu żadne na tym świecie niebezpieczeństwa škodzić/ ani go pomieścić nie mogły. Jakoż bardzo do tego świadectwa niektóre słowa S. Augustyna/ który pisze na one słowa Zbawicielowie: In ore duorum vel trium, stat omne verbum, manifestum u vobis Troyce Przen: być się nie może. Vis (inquit) habere bonam causam? habeto duos vel tres testes; Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum. Chceś abyś swoją stronę dobra był? stary się u siebie mieć dwóch albo trzech świadków: Oycę, Syna; y Ducha Świętego.

Tenże

*Troyce S. taje:
mnica, obdawiona
boga nabyła na nie:
kieruje w starym
testamencie.*

ap. Blanc.

Matth. 18.

*Matth. 18.
in Joann.
cap. 8.*

Figur

Luca 11.

do Trójcy H.
nabozenstwo, zna-
czą trzy chleby
Ewangeliczne.

Tenże Doktor S. pisał tego u-
patrzył Figure ap. Cateni: S. Thoma.
w oney przypowieści Żdźwiłkowej/
o Gospodarzu; który miał gościa/
gdy w domu tego nie stało chleba/
w nocy do sąsiada pojechał/ prosił
o pożyczenie trojga chleba: Amice,
commoda mihi tres panes. Tada-
ga tedy S. Doktor: że ten niedo-
stani Gospodarz Gościa mający u sie-
bie/ znaczy głowickę tego/ który lubo
został w pośrodku rozmaitych uci-
sków/ trudności/ pokus/ albo też do-
żesznych niebezpieczeństw/ jednak żył
sobie/ aby mianicie przez taki grzech/
nápříklad niecierpliwości/ nie utra-
cił milego w duszy swojej Gościa/
Pán B. G. A. swego/ y laski tego.
Owe zas trzy chleby/ o które się támi
ten Gospodarz tak pilno starał/ zna-
czą trzy Osoby Trójcy Przen. y nabo-
żenstwo osobliwe tu tej przedziwnej
Tajemnicy; do którego zwykli się u-
dawać/ w uciskach/ pracach/ y niebe-
speczeństwach swoich/ ludzie nabo-
żni/ prosząc/ żebysze miłosierdzia/
ratunku/ pociechy u Pána B. G. A.
w Jnie samej Trójcy Przen. Trójce. Slo-
wami tym klade Doktor S. Amicus
ad quem venit mediá nocte/ ut
accommodet tres panes/ utiq; ad
similitudinem ponitur/ secundum
quam quis rogat DEUM. in tribu-
latione constitutus/ ut ei tribuat
intelligentiam Trinitatis/ quae prae-
sentis vitae consoletur labores. Tu
mi iestże dziwno: że ten Gospodarz/
ponieważ y kawałek chleba w domu
nie miał/ łatwo się domyslił/ że ani
napoiu/ ani innych potraw/ y potrzeb
domowych dla onego gościa/ musiał
nie mieć: bo gdzie chleba nie ma/
tám zwyczajnie wszystkiego brakuje;
a on przecie wiedząc/ o takim niedo-
stanku w domu swoim/ o same tylko
trzy chleby sąsiada prosił/ y na nich
samiych dosyć ma. Commoda mihi
tres panes, quoniam amicus meus
venit de via ad me, & non habeo,
quod ponam ante illum. Tajemni-
ca w tym nie mála; albowiem przez
to daie się znáć/ że kto w gospodzie
duszy swojej/ ma one mistyczne trzy
chleby/ które według S. Augustyna

A (takom niedawno powiedział) zna-
czyły Trójce Przen: to iest: kto na-
bożnym iest do tej Tajemnicy: kto nie
tylko na wspomnienie Trójce Przen:
lub powstaniem/ lub náchylem/ ál-
bo odkryciem głowy/ rewerencya po-
wierzbowana czyni/ ale też wnetrnie
wystawiony przez Wiara w rozumie
swoim/ nieogarniony Mądrystat/ nie-
dosięgłe doskonałości Trójce Przen:
upokarza w bezdenności niegumno-
ści swojej duszy/ swoie/ áffektami chwa-
ły/ dziękczynienia/ cieżenia się/ wino-
bowania onych doskonałości/ oraz też
serdecznego żalu/ że tak wiele millio-
now niewiernych/ o tak wielkiej Tá-
jemnicy nie wiedzą/ á co gorza/ nie-
korzy iá/ iáko Żydzi/ Turcy/ Arya-
minowie bluźnią/ podnoszą do B. G. A.
dusze swoje; taki (mowi) Gos-
podarz Trójce Przen: nie podlega ja-
dnym niebezpieczeństwom/ tak/ żeby
mu mogły związać ná duszy záblo-
dzić: á nawet y ná dożesznych po-
trebach/ zá tym przewileciem znánie
bardzo takowym nie schodzi. O tym
tak nápiśal toż miejsce tłumácząc S.
C. Augustyn: Cum perveneris ad tres
panes, hoc est, ad cibum, & intelli-
gentiam Trinitatis, habes, & unde
vivas, & unde pascas. Ne timeas,
ne finias; non enim panis ille fi-
nietur, sed indigentiam tuam fini-
et. Kiedy (prawi) dostaniesz trojga
chleba, to iest: rozum twój/ myślic/ będzie
o Trójcy Przen: y tym lepiej zrozumie-
wác onę: będziesz miał z czego żyć, y
czym paść się. Nie obawiaj się, aby ci
nie dostało; bo ten chleb nigdy nie usta-
je, ale ráczey potrzebom wszystkim ko-
niec czyni. W których słowach wy-
ráził Doktor S. osobliwy pożytek/
który otrzymuje duszá z myśli nabo-
żnych y áffektor o Tajemnicy Trójce
Przen: to iest/ iż od wielu niebezpie-
czeń ná tym świecie uwarowana
bývá.

Tá dowód trzeci tego/ wieleb-
ys mogło przynieść przykładow: iest
den z nich osobliwy tu poloż. Já
pánování Maurycyusza/ był w Kon-
stantynopolu- teden Jurystá/ który się
bávil zárnokisistwem: ten do piorá
alias do pijania/ záciagnal sobie pe-

Na Trójcy H. wyro-
nie, rewerencya i
czynić, pożyte

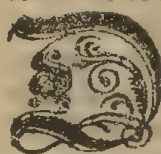
do Trójcy H. nab-
ały.

Exempl

Mane: de
Paß 1. 10
Diff. 1. p. 10
A. 3.

wnego młodzieńca; którego umyślił także wyuczyć gárnościsław/ y ná diabelską oddać służbę. Wiec dnia iednego wziął go samego z sobą w drogę/ á gdy już wiezor padał/ z naglą przyjeżdża pod jeden znáczny Pałac; do którego gdy Pan zaskółał/ otworzono drzwi/ y wpuszczono obudwu: wprowadzono ich tedy do wielkiego/ wspaniałego/ drogo obitego pokoju/ gdzie zstáli wiele pochosdni gorących/ y Osob bogáto stroynych ná krzesłach siedzących/ iedną Murzynską ná sobie postać mających: najwyższy między niemi siedział ná Tronie Królewskim; á ten przywitałszy mile Pána onego slugi/ posadził go tuż zaraz przy sobie/ iáko najwyższliwego przyjaciela: posłrzedzł zaś stojącego młodzieńca onego zá Pánem/ spytał sie Pána/ po coby go tam z sobą przyprowadził. Odpowiedział Pan; tobie prawi do usługi. Rzekłże káten do młodzieńca: Jakiś ty jest sluga moim? odpowie pobożny młodzieńiec: Ja (prawi) jestem sluga BOGA Oycá/ Syná/ y Duchá S. Na które słowa zspáda zaraz z Tronu owá Osoba niby Cesarzka/ iáko pioren iáki wshytká owá mára gárnowska zmieniła/ w ziemię przepáda/ porwawszy z sobą do piekła z duszą y z ciałem onego gárnościsława: sam tylko zostal z konni on młodzieńiec/ y wrociwszy sie do Miásta/ wshytkim opowiedział poty co sie z Pánem tego zstáło. Tenże młodzieńiec dostal sie byl ná służbę dobremu/ nabożnemu infemu Pánu/ wielkiemu ná ubogie iálmużnikowi; á gdy raz pod wiezor poszedł zá Pánem do iedney Káplizki/ y stal zá nim po lewey ręce/ gdy sie on modlił przed Krucyfiks: áliści Krucyfix odwróciwszy cudownie twarz swojá od Pána/ obrocił iá ku lewey ręce/ gdzie slugá tego stal/ posłrzedzł tego Pána/ mysląc coby tego była zá przyczyną/ kazał mu przeysć ná práwa stronę/ áż widzi ze znova y ku támej stronie twarz swojá Krucyfix obrocił. Zmieszał sie tym on Pan/ y ná ziemię upadł/ z rzewliwym płaczem modlić sie poganie/ mówiąc: Pánie! á czemuż odwracasz odemnie slugi

A twego twarz swojá! wiesz sem iá od żadnego ubożego miłosierdzia/ jebrzacego/ nigdy twarz moję nie odwrócił. Gdy sie tak długo z płaczem modlił/ usłyszał głos od Krucyfixa táki: Prawdą jest/ że wdziačen y powinien tobie jestem/ że dla mnie tak wiele dobrego ubogim czyniś: lecz temu słudze twemu winienem więcej; álbowlm w ciáskim razie nie zaprzal sie/ ale śmieie wyznał Oycá/ Syná/ y Duchá S. Z której Historii iánie sie potázuie przywili na bojenstwa ku Táimnicy Troyce Przejáto dáre immunitatem á tributo miteriarum; jest obrona osobliwa przeciwko niebezpieczeństwu/ przypadkom złym/ cás ná duszy iáko y ná ciele.

Rugi Przywili Trielinij
Ss. Trinitatis, troymistery
ney Rezydencyi Troyce
Przen: to jest głowická
nabożnego do tej Táies

minicy jest Immunitas á morte: to jest/ że sie táki śmierci zwłaszczá zle/ nie boi/ ale rázcy chwalebnie z niey ceryumfue. Dowód tego pierwszy z Dymá S. z słow samego Zbáwiciela w dzisiejszey Ewángelij: Baptizantes eos, in Nomine Patris, & Filij, &c. Chrzcac ich, w Imię Oycá, y Syná, &c. Według niektórych Ks. pozysorow/ ten termin Baptizantes, iedno znaczy co Sepelientes, Chrzcst/ á pogrzeb/ álbó śmierć/ mála do siebie podobieństwo/ y iákaś recyprokácya. Jákóž y Páwel S. tego podobieństwa iednego między drugim/ záżywa/ gdy tak piše do Rzymian: Consepulti enim sumus cum illo, per Baptismum in morte. (Pogrzebieni jesteśmy z nim (to jest z Chrystusem) przez Chrzcst przy śmierci jego. A cóž zá fundáment tej recyprokácyi między śmiercią á Chrystem? Ná ten gás, ten niech będzie. Śmierć y pogrzebem jest Chrzcst/ dány w Jnie Troyce Przen: álbowlm przezeń umiera/ y pogrzebiony zostie stáry Adam/ to jest/ zgładzony grzech pierworodny: Śmierć zá/ zwłaszczá spráwiedliwego głowická/ zowie sie Chrystem; bo iáko Chrzcst morzac

stárego

PARS
II.

Script.

do Róży. P.
nabożen/ wo, bro:
ni do zey
imieral

ap. Rada
in Evang.
lib. 5. c. 4
S. 10.

ad Rom. 6

J. Royce. P. nabo:
mu młodzieńca
rt zlecać nie
re: Krucyfix
nego iá obaca

W3

Sermon. 4

loco citat.

Figur.

Apocal. 4.

ap. Sylveir

do Trojcy N. nabożnej
wypazdaj
z wyrazem
Apokal.
dla czego?

starego głowicki/ syte dacie duszy w
Jmii Trojce Przen: tak też śmierć
według ciała/ lubo umarza głowie
ta rozłączając duszę od ciała/ samey
jednak duszy żywot nieśmiertelny dacie.
A przeto S. Jeno młaz: Razda
nie do Nowochrzescianow/ nazwa
Chrześć S. szczerliwej śmierci y prze
nośin do chwały wieczney gnatiem/
y owsem pogatkciem. Sacri gurgi
tis unda sepelitur, ut sepulchri
nido vivificati, resurrectionis jura
gustaremus. Wic idko Chrześć S.
z tej młazy tryumfue z śmierci/ że
gdy dany bowa w Jmii Trojce Prz.
obumiera stary głowiek/ podobnym
spůsobem/ ktory głowiek umiera w
Jmii Trojce Przen: nabożnie tacie
mnice tej wyznaje/ wspomina/ gotu
jac się do Ponania/ taki tryumfue z
śmierci/ szczerliwie y wesolo umiera.
Przeto Didac: Baza wzbudziac do
tego nabożenstwa ludzi/ tak mowi:
Quisquis vel umbram mortis at
tingis, hoc be. tificz Trinitatis cha
ractere armator; quod hostes conte
mines, vulnera curabis, & æternum
viventem te æthera beabunt. Ktoż
kolwiek wpadnie w niebezpieczeństwo
takie śmierci, tym Naysw: Trojce zña
mieniem uzbraiaj się; a nim nieprzyja
ciół zwyciężysz, kány poleczysz, żyć na
wieki, y w chwale ubogostawionym
będzie.

Dla obidanięcia tej młazewi się
gura Ojśna S. reflektujemy się tro
che nad onemi czterema cudownemi
zwierzętami/ które widział Jan S.
stoiące przed Tronem Bolkim: a te
były wielce nabożne do Trojce Prz:
bo we dnie y w nocy zabawa ich by
ła chwalić Trojce Przen: Requiem
non habebant die ac nocte, dicen
tia: Sanctus, Sanctus, Sanctus, &c.
Według Orygenesa y Nazyanzena/
cztery te zwierzęta/ znaczyły cztery
siły dusze ludzkie: co zda mi się/ nay
lepiej weryfikuje się o duszy nabożney
do Trojce Przen: Zwierze tedy gło
wicki reprezentujące/ znaczy siłę du
szy rozumna: ta Trojce Przen: wy
śpiewuje Sanctus, Sanctus, &c. kie
dy się nabożnemi myślami y aktami
Włazy S. okolo tej Tajemnice zd.

A baw. a. Lew znaczy potentiam
irascibilem; ta w ten czas wyspie
wuje Sanctus, Sanctus, &c. kiedy
głowicki o naymnieyszy drach nor
Trojce Przen: turbuie się/ y wielce
żaluje tego/ gdy sobie uważa/ tak wie
le znayduie się ludzi na świecie/ tro
rzy o: tak chwalebney Tajemnicy nie
wiedza/ albo to gorzka/ niektorzy wie
dzac o niej/ ona bluznia/ idę ja Po
ganie/ Aryani/ Jodzi. Wol znaczy
potentiam concupiscibilem, siłę
pożądającą: która w ten czas wyspie
wuje Sanctus, Sanctus, &c. kiedy na
głose y pamiatko Trojce Przen: w i
stych rzeczach/ do których chce ma
duszą/ po trzykroć umartwia się: id
to to mieli w zwyżaiu niektorzy do
stodli w duchu ludzkiej/ o których
wspomina Engelgrave, Labesum, w
Kazaniach na to Święto: albo też
w ten czas/ kiedy dusza tak goraco
pragnie rozmnożenia Włazy S. młaz
dy niewiernemi/ że się też gnie gło
wicki bydy gotowym dla tego/ na pod
jęcie y wysiade śmierci. Czwarte zaś
zwierze/ które znaczyło Conscienti
am, Sumnienie: opisyuje Jan S. z
osobliwa okoliżnością, że jest, że wi
dział latające. Et quartum animal,
simile volanti: zego nie wspominał
o innych trzech zwierzętach/ lubo y
tamtę były ścieszko przydłaste. Sin
gula eorum habebant alas senas.
A czemuż to r. Dowcipna wielce znay
duie wzywy pomienionego Commen
tatora/ nad tym latającym Orłem
refl: rya. Ten bowiem wspominał
wży sobie na stare Rzymkie dzieje/
naprzod/ że u nich Orzeł bywał znay
kiem tryumfow y zwycięstw; dla cze
go też na Chorągwiach Figury Or
le wyrabiano; zwaly się Victrices
Aquila. Znowu/ że gdy grzebiono
Cesarzow zmarłych tedy z Raczasku
na trzech gradusach postawionego
wypuszczano Orła/ wzgora lecącego/
ktory reprezentował duszę onego Ce
sarza/ takoby do Nieba idata. Młaz
iac tedy na te dwa sirodawne Rzy
mian zwyżaje y significance ref: rya/
przez onego Apokalipcznego Orła
Trojce Przen: chwale wykrzykujące
go/ rozumie Conscientiam, albo

do Trojcy N. akty
niektorze nabożne.

to

Aquile wzmian
co znaczyły, u
Rzymian.

głowiecká/ który że zá żywotá swego
we wszystkich potencyách swoich wy-
śpiewywał Trojcy Przen: Sanctus,
Sanctus, &c. to jest: nabożnym by-
wał ku tej Tájemnicy/ dla tego same-
go/ ná on czas/ gdy się duszy jego
przychodzi rozstawać z ciałem/ przy-
samey śmierci/ żadney trudności tá-
ki nie ma/ ale wszelkie pokusy mężnie
zwyciężywszy/ y nabożnie w ons ostá-
enia godzin wznowy Trojce Prze-
umiera y iáko Orzeł iáki/ lotno pod-
latuje y przenosi się do Niebá. Slo-
wá o tym niektóre pomienionego Com-
mentatora słáds: O quam alté vo-
lat victrix ales Trinitate suffulta.
Non sic victrices buccinae & tym-
pana exaltant hostes, ut anima di-
vino triliábio repetito mortales de-
vincit terribiles, & in astra volat. A
znowu: Beatorum praesagio ad tri-
num Deitatis aspectum effertur
quartum animal; simile Aquilae vo-
lantis; ut notet, quantum conferat
é vita migrantibus, devotus cultus
Trinitatis. Nie tak (práwi) lękaia
się nieprzyjaciele zwyciężskich tręb y bę-
bnów, iáko łatwo duszá powtarzając
tróypienie Przen: Trojce, wszelkie przy-
śmierci zwycięża niebezpieczeństwa.
Szczęśliwiej y prędzej áż przed samo-
obcięz Máiektatu Boskiego podniesione
jest czwarce zwierzę, podobne latátace-
mu Orłowi: bo przez to dáie znáć, iák
wiele pomaga duszom z tego świata sbo-
dzącym; nabożeństwo do Przenajświęt-
szej Trojce.

Histor

A tak to jest przyczyną/ że pospo-
 licie ludzie bogoboyny zbliżając się y
 gotując do śmierci/ od wyznania tej
 Należy: Ciemnice. alcy/ testamentu
 swoje poczynają; y o niektórych przy-
 kłady mamy/ iako w samych tych d-
 kach zabawieni/ szczęśliwie y weselo
 stonali. Taki mamy przykład na
 wielkim Doktorze w Kościele Bożym
 in Venerabili Beda; który ciemnym ba-
 dać, nauką swoją wielce oświecił
 Kościół S. ten/ gdy już miał konać
 szedł i serdecznym nabożeństwem on-
 wierż: Gloria Patri, & Filio, & Spi-
 ritui S. Chwała Ojcu, y Synowi, y
 Duchowi S. a w tym szczęśliwie sto-
 jał. Godzi się tu wspomnieć domo-

A wy podobnyſz temu przyklad/ o śmierci
iednego pobożnego Senatora Pol-
skiego/ Fundatora kilku naſzych w tey
Prowincyi Kłaſtorkow/ przed 30 lat
zmarłego: o czym przytomni dla dy-
ſpozycyi tego naſi Dycowie ſtarſi/
nam na ten czas młodſzym relacya
czynili: Temu/ gdy Małżonka tego
nie mniejſzey pobożności y Cnot/ w
oſtátney chorobie budacemu/ zrozu-
miałyſy dobrze z Medyków o zdeſpes-
rowányym zdrowiu tego/ rzekł: Do-
brodziejſiu moy/ już nadszcie o życiu
nie mamy/ już zapewne umierać
B Wáſzmości potrzeba: on zaraz nieu-
ſtraſkonym odpowiedział ſercem/ y
rzekł: A takſze ieſt/ że umierać potrze-
ba/ o toż ochotnie umieram/ W Imię
Oycy/ y Syna/ y Duchá S. co mowił
ſegnając ſie/ podług zwyczáiu Rá-
tolickiego: á w tym/ zaraz ſęgaſliwie
y w nadszci/ dobre/ o zbawieniu ſwo-
im/ ducha wypuſcił. Wielki to záś
ſte y ten drugi Przywiliy ma Tricli-
nium. Ss. Trinitatis, to ieſt/ Duſhá
nabożná tu Táiemnicy Troycy Prz:
to ieſt/ Immunitatem á mala morte,
beſpieczeńſtwo od zley śmierci.

Wiac każdy Chreścianſki człowie-
ze/ ktory ſobie żywyſz znaleźć Immu-
nitatem, uciegł/ przytulenie w nie-
ſzczęśliwościach/ w przypadkach/ nie-
bezpieczeńſtwach/ tak dożyſnych iako
y przy śmierci/ ſtarać ſie maſz uſili-
nie/ aby duſzą twoią zſtala ſie Tri-
clinium Ss. Trinitatis, troymieſterna
rezydencya Troycy Przen: to ieſt/
miej oſobliwe nabożeństwo do tey Cä-
temnicy / nie tylko powierzechownie/
ná każde wspomnienie Troycy Przen:
rewerencya iako po ſobie pokazuiać/
ale teſz wnetrznie rozum twoy goſtes
mi aktami Wiary, zaprawuiać / w
pamięci te Cätemnicy noſząc/ wola zäs
twoja rozmnożenia po wſytkim ſwie-
cie Wiary y chwały Troycy Przen:
goraco, pragnąc: ktorey teraz y ná
wielki od wſelkiego ſtworzenia ná
Tiebie y ná ziemi niech ba-
gdzie goſcie y chwala.

204

Nicol Bie-
ganowski
Castell. Ca-
menecensis

Troycz St. zegnając
Senator Polski,
ochotnie umiera.

ap. Loberu

Royce L. Spencer
Beda vnb: Vmèn

NA DZIEŃ BOŻEGO CIAŁA,

Sponsus prospiciens per cancellos.

Qui manducat hunc Panem, vivet in æternum. Ioann. 6.

M

A to zbytkująca między
kochankami/ a zwłaszcza
Oblubieńcem y Oblu-
bienicą miłość/ że dla
oświadczenia się z nią/ y
pomnożenia w niej/ zobopolnie ro-
zumiących y niezrozumiałych/ na czas
między sobą żyjących wyndalstwow.

S. A. Zgad owo urosło przystawie:
amor, valde ingeniosus inventor.

Miłość, wielce dowcipny wynalazca.

W samych Salomonowych Pieniach/
dogać się tego łatwo; i takich tam

(prose) nie żączywał Oblubieniec in-
wency/ w komplementach swoich/ i już

to zapraszać Oblubienicę swojej/
i już kłóżyć/ i już przed nią uciekać

ig/ i już rozmaite postać/ to ielonką/
to kozę/ to gołębicę/ na się biorąc

między którym inwencyami tego/ ta
też była osobliwa/ gdy za iakąś ukry-

wy się ściana/ przez korynne subtel-
na/ albo przez kręteżki w oknie/ po-

glądał miłości na Oblubienicę swo-
ją: o czym sama dała znać. En ipse

stat post parietem nostrum, respi-
ciens per fenestram, prospiciens

per cancellos.

Podobney skutki żączył y żączywa z
Oblubienicą swoją/ to jest/ z Kościo-
łem S. y owym z każdą prawowier-

na duszą Chrystus JEZUS/ Oblu-
bieniec ten najmiłszy/ gdy się nam w

Przen: Sakramencie pod Osobami/
albo przypadłościami chleba y winą

zostawił. En ipse stat post parietem
nostrum. Strącał ile B O G/ za

ściana nicie/ kiedy natura Boża/
pokrył natura ludzka przy Wcieleniu

swoim. Indutus parietem nostrum
carnis, ita manet in nobis, ut à

nobis videri non possit. *mowi Glos-
sa Interl.* Respicens per fenestram,

prospiciens per cancellos. *Wzory
Expozycor Michael Gister, przypado-*

A ści chleba y winą poświęconego/ pod
ktorem użyciem jest prawdziwie z Bo-

stwem/ z Duszą y z Ciałem zupełny/
żywy Pan JEZUS/ nazywa tym o-

kiem/ subtelna korynna albo tra-
tkami przegrodzonym: albowiem i-
to patrzącego na mnie przez korynna/

lub przez kratki subtelne/ albo nie
widzę nic/ albo ledwie to; a on tam

przeć się zapewne jest/ y dobrze mi wi-
dzi: tak y Panna JEZUSA pod Os-

obami Sakramentalnymi chleba y
winą użycionego/ nie widzę okiem ma-

B teryalnym; a jeżeli widzę go/ to jest
wiem o nim/ to tylko tak przez mgłę/

bo przez widzę: iako Paweł S o niego
napisał: Videmus nunc per fidem. &

in enigmate a przeć się wiem zapewne/
że tam znayduje się Pan JEZUS/ y

pilnie patrzy/ uważa wszystkie sprawy
moje. Zaprawdę osobliwa to jest in-

wencya miłości Oblubienicy P. JEZUS
SA/ ku Oblubienicy swojej. Wie-

le się iednak ludzi znayduje/ którzy
nie rozumieją się na tych jego kom-

Cplementach/ miłości pełnych/ utyska-
ją na to/ y to użycie Pana JEZUS

sowe/ za wielkie poczytają sobie umar-
twienie. *Namienili o takich S. Chry-*

zostom: Quot nunc dicunt: Vel-
lem ipsius formam aspicere, figu-

ram, vestimenta, calceamenta. *Wie-*

cie dla uspokojenia takich lu-
dzi y pokus/ ten nowy komplement

D miłosnego nase P JEZUSA i-
a dła eksplikować chce; dwie przyczyny/ a te

z miłości jego ku nam pochodzące
tego nazywając/ dla których Spon-

sus Christus, respicit per cancel-
los: to jest/ dla czego zostawił się

nam w Przenajświętszym Sakra-
mencie/ nie ogrywić/ ale niewido-

mie/ użycion y korynnami chleba y
winą poświęconego. Ad Majorem
DEI Gloriam.

*Miłość, dowcipna
wynalazczyni.*

Cantic. 2.

*Homil. 80.
ad popul.*

*Ze w Sakramencie
nie widzimy os-
ł JEZUSOWY, nie-
niektórzy o to na-*

*w Sakramencie
czemu dę nam
widomym jest
zostawiać JEZUS*

Wiele

PAR S

I.

Jele sie u Doktorow zndy: duie przyczyn tego: Ges mu to Sponsus Christus prospicit per cancellos: to jest/żemu sie nam Pan

JESVS do pożywania nie zostawił widomie/ ogłosił/ ale zakryty pod Sakramentalnemi przypadłościąmi; ia teraz dwie tylko z nich/ które z szereggo respektu y miłości Chrystusa Pána tu głowiełowi posły/ obieram sobie: Pierwsza z nich ntech będzie/ wielki nasz pożytek duchowny/ z tego samego/ że tak utaconego w Sakramencie przymiemy Pána JEZUSA/ y gości onemu w zupełności Widz oddaemy: a ten pożytek test trojański: to jest/ że nam na duszy przybywa konfidency do Oblubienica swego Pána JEZUSA/ przybywa miłości/ przybywa zasługi y honoru. Przybywa naprzód duszy konfidency do Pána JEZUSA przez to/ gdy tylko pod zasłonami chleba y winy paterzy na niego: dowodzi tego z Pismá S. Godna rzeczuwagi opowiadá Dáwid S. o Pánu BOGV; to jest: że zasładhy Tron swoy Krolewski/ y w ozdobna Máiestatú háte przybrałhy sie/ nadośćtáć iáko by okrywájac ons/ swoia zbył wysmienita appárencyá/ opasáł sie ná to wázyto.

Psalm. 92.

Dominus regnavit, decorem indutus est, indutus est fortitudinem, & praeinxit se. Uwaga to pilnie S. Grzegorz Názyán: y przyczyny do wiádujac sie/ ná coby ten Krol Niebieski/ tym opasaniem pokryć chciał chwale swoie: náuzá/ że przez to samo chciał Pan BOG pokazać ludziom/ tym lepiey wielkość chwały swoiey y ozdoba Máiestatú swego Krolewskiego; ktorey gdyby on samje/ obiażdżájac sie stworzeniu swemu/ nie miárkował/ żadneby stworzenie znieść oney nie mogło/ á zácym nie odważyloby sie przystąpić do Máiestatú tego. Potentia exuberantiam, ac veluti restrictionem his verbis significari; quo etiam sensu lumine, sicut vestimento amictus dicitur: intolerabilem enim potentia ipsius ac luminis vim, quis sustinebit? słowá S. Doktorá S. To samo á pari do

A materij naszej łatwo aplikować możemy: Poznyimy od pierwszych Dáwidowych słow: Dominus regnavit, decorem indutus est. Pan kroluie w ozdobe przybrał się. Didac: Báža uwážájac słowá Pána S. opisuácego postanowienie Przen: Sakramentu/ gdzie Pánu JEZUSOWI przydał Apostol titulum honorificum, Pánem go nazywájac: Dominus autem JESUS in qua nocte tradebatur, accepit panem, &c. przysnájac to Pánu JEZUSOWI/ że w tym Sakramencie osobliwym sposobem chciał

ad Corin.

Sakrament Nasy: Pánom iá P. Jezus Panem, Krolew k po: karat.

Bie Pánem y Krolewem pokazáć. Sic Regius apparuit in convivio, ut deberet ibi S. Doctor cavere, ne sine honore diceretur, sed cum nominis taxatione Dominus vocaretur. To tylko/ luboć nie bez fundamentu/ koniekturá jest; lez Oblubienica Niebieska/ opisuájac Sakramentalna użec/ wyrażnie dosyć Oblubienicowi swemu Pánu JEZUSOWI Krolewski przysnájac tytuł: mówiac: Introduxit me Rex in cellam vinariam: &c. Wprowadził mię Krol do sklepów winnych. Przez ktore Słespy álbo piwnice/ zndázył sie (według Genebrard: in Cant:) Przen: Sakrament. Jeżeli tedy Pan JEZUS jest w Przen: Sakramencie iáko Pan/ iáto Krol. Dominus regnavit: toć też y to prawdzić sie o nim musí y to drugie: Decorem indutus est, indutus est fortitudinem: to jest/ że sie támsze z nim znájdúie wśelka chwála/ potegá/ wspaniałość/ wysmienitość/ iáśność Máiestatú iego/ táś właśnie samá/ ktora má w Niebie siedzący ná prawicy Oycowiskiej; jest

Dorogony orszakami liżnemi duchow Niebieskich/ gości y chwale sobie wyspiemuiących: o czym twierdzą Doktorowie Swięci. S. Vincent: Ferrer: táł o tym nápiśáł: Tunc manus Sacerdotis, plenae sunt Angelis, qui canunt dicentes: Panem Angelorum manducabit homo. Na ten czas, to jest pod czas poświęcenia Hostyi, pełne są ręce Kápláńskie Aniółow, spiewájących: Chlebá Anielskiego pożywać będzie człowiek. Dálše inż uwážamy sobie słowá pomienionego tekstu:

Et prz.

Sakrament Nasy: Nasy pilnujac orszak: Anyolow S.

Domin. Se xage sw.

Sakrament Nasy: nie widzimy Boga, pożytek ego trojański: pier. y; lepsza konfi. ncyja do niego.

Script.

Orat 2. de Pascha,

Et praeinixit se. *Odział się opasał/* ściśnął ozdoba Młajestatu swego: to jest: pontemaj chwałę/ ozdoba/ współniałość Młajestatu y Osoby Pana JEZUSOWEY/ jest nie proporcjonalna ozdom y innym zmysłom żyłacego głowiek/ y same dusze nieznosnie przenosił/ taka dalece/ że gdyby się był D. JEZUS zstawił na ziemi ludzkości/ ogrywił w Osobie swojej natchwałebnieyszej/ y nader iasnej/ żadenby był nie osmielił się przystąpić do Ołtarza/ a daleko bardziej/ nie odważyłby się/ widząc w pośrodku Aniołom siedzącego/ wiać go z Tronu swego/ y pokarm sobie z niego uczynić: czego y sama natura wzdręgałaby się/ patrząc na żywe ciało ludzkie/ pożywać onego. *Nowsem Hugo Piętor:* twierdzi/ że nie byłoby takiego/ coby bezpiecznie ożył swoje na niego był podniósł. Non posset mortalis homo intueri claritatem, quae esset in Corpore Christi; quam experti sunt Discipuli in Transfiguratione. Wiać aby śmiertelny głowieć mógł z należytą odwagą y konfidencyą przystępować do niego/ praeinixit se, ściśnął przenikająca współniałość Młajestatu swego/ pokrył ją tortyną Sakramentalnego chleba y wina. O czym też y ona Oblubienica informuje/ gdy na tymże miejscu/ gdzie go w Przeniesieniu Sakramencie zstającego Reolem nazywają: Introduxit me Rex in cellaria sua: o iakichsi tortynach/ zastonach wspomina: Ordinavit in me charitatem. *Insa verso cyta/* Vexillum super me. Według zaś S. Jzydora Vexillum, ma swojsze drymacya a Velo: iakoby parvum velum, mała/ subtelna/ znaczy zastona: co samopieknie kwadruje do przypodobności Sakramentalnych chleba y winna/ pod ktorymi utił się z Młajestatem swoim Reol Nieba y Ziemi/ Chrystus JEZUS; abyś tak głowięce mógł poufały przystępować do pożywania przenaydroższej Kwie y Ciała jego: klade tu słowa Thoma a Kempis. pieszono o tym rozmaitym wiadącego z Panem JEZUSEM: Habeo te praesentem verē in Sacramento, quamvis alienā specie oc-

cultatum: nam in propria & divina claritate te conspiciere oculi mei ferre non possent, sed neq; totus mundus in fulgore Majestatis tuae subsisteret. In hoc ergo imbecillitati meae consulis, quod te sub Sacramento abscondis. *Mamcie* prawdziwie obecnego w Sakramencie, lubo pod cudzą postacią utajonego, albowiem w własnej twojej iasności, oczy moje obaczyć cię nie wytrzymałyby: y owsem wszytek świat znieśby ię nie mógł. W czym samym nieudolności mojej wyrażasz/ że się ukrył pod postaciąmi Sakramentalnemi. A ten jest pierwszy pożytek/ który odnosi dusza nasza z tego/ iż Oblubieniec ię Chrystus prospicit per cancellos: to jest/ że niewidomym sposobem zstawił się do pożywania w Przeniesieniu Sakramencie.

Drugi pożytek z tegoż odnosi dusza/ iż bierze udział do zaprawowania się w gorętszych affektach miłości ku Oblubienicowi swemu Panu JEZUSOWI: przez ktore ściśley ię dnogę się z nim duszą/ a tym samym zstaje się doskonałą Oblubienicą tego. Przysłać ten skutek udzielone mu Oblubienicowi post cancellos, pod Osobami Sakramentalnemi. Oblubienicą Salomonową/ kiedy te strategii ięgo/ albo tortyny/ siateczkami nazywa; gdyż gdzie ułgata cyta Respiciens per cancellos. *tam S. Hieron. y Ambri cyta:* Apparens, eminens per retia. Jakoby chciał dać znać/ że utajony w Przeniesieniu Sakramencie Pan JEZUS/ rzucił miłosne siateczki swoje na jereć narobne/ y one pociąga do rozmilowania się w nimże samym/ tym bardziej/ że dusza wieząc o nim prawdziwie tamże obecnym/ widzieć go nie może. Co samo taką obiadnieć się może Figura Pisma S. Prorok Izaiasz/ powiada/ że przypatrzyc się chce Młajestatomu Bostiemu/ postrzegł dwóch Serafinow/ ścieszł przydłastych/ a oni dwiema przydłami zaślaniałi twarz Bostą. Duabus velabant faciem ejus. W czym trudność nieistota: Samo bowiem to Imię Serafin/ dać znać/ że ci Aniołowie powinni

ni Sakramencie, tym gorętsze affekty wzbudza w duszy.

Figura

Cantic. 2.

Isaia 6.

l. lumin.
Eccl. conf.
2.

byli / iako ognisci duchowie / o iak
nargorsze akty milosci ku Panu
BOGU starac sie / y do niey sie wšel.
kim dysponowac sposobem; ktora tym
gorstsa w rozumney woli zaymule
sie / im rozum iasney Páná BOGA
widzi; zdadza sie tedy ci Serafinos
wie / sami sobie bydz w tym na przes
zkodzie / gdy skrzydlami twarz sobie
Boska zaslaniaia. Do ulatwienia
tey trudnosci o Serafinach / dacie mi
okazy Serafici takze Doktor Bo
nawentura S. a to w onych slowach
swoich. Fides facit animam Sera
phicam. Albowiem ci Aniolowie
moga nam figurowac ludzi w czystym
sumnieniu / y z zywa Wiara przysie
pujacych do Przen: Sakramentu Nie
byla zadna przeszkoda Aniolom onym
do ognistych aktow milosci / zastona
ona / ktora czynili P. BOGU skrzy
dlami swemi Duabus velabant faci
em: bo y w ten czas ognistemi byli
Serafinami dla paljacey milosci
podobnym sposobem / lubo Wiara S.
zawiezuie nam oczy / albo zaslania Pa
ná JEZUSA w Przen: Sakramen
cie; to tylko o nim / ze tam prawdzi
wie y rzetelnie obecnym sie / wierzye
nam kaze: iednak Fides facit ani
mam Seraphicam: przez to samo
czyni nas Serafinami; tym gorstsa
nabozenstwo / y milosci affekty ku us
talonemu Panu JEZUSOWI w ser
cach naszych wznowiac Co Jos:
Mansius objaśnia / podobienstwem ná
swiatowych Damach. ktore aby tym
skuteczniej poruszyly Kochankow swo
ich do zamilowania sie w swojej uro
dzie / subtelne iedwabnicami twarz
swoie / albo tez czesc tylko iey iaka
odkryta pokazula: tak tez y Pan JE
ZUS zaslaniaiac Osobe swoje Sakra
mentalnych postaci Kortyna / tym go
rstsa pragnienia do ogladania go
kiedyzkolwiek w piekności y iasności
swoiey / wzbudza w sercach nabożnych:
przez co jamo dusza coraz lepiey za
prawia sie w aktach milosci Boskiej /
y scislsey iako naymilsha Oblubienica /
iednoczy sie przez milosc z Oblubien
cem swoim / Panem JEZUSEM.
A to jest drugi pożytek ktory odnosi
dusza z tad / ze Sponsus iey prospicit

A per cancellos, ze niewidomym spo
sobem zostawil sie iey Pan JEZUS
w Przen: Sakramencie.

Tzeci pożytek iesze z tego odno
si dusza: ze gdy nie widzac obecno
sci Pána JEZUSOWEY / ale tylko wie
rzac o niey w Przen: Sakramencie /
czesc onemu nalezyta oddacie / y ze
wszelka rewerencya okolo niego / y w
przymowaniu iego zachowuje sie /
przez to samo / dla osobliwey zaslugi
wiary y nabozenstwa / wielkiego iey y
u samego Nieba przybrywa honoru:
co z Historyi zrozumieimy. Czytam

B w Rewelacyach Gertrudy S. ze w
dzien Wrozystosci Kiazat Apostol
skich Piotra S. y Pawla / gdy po na
bożnym przywieciu Przen: Sakramen
tu udala sie na modlitwa / zdalo sie
iey w duchu / ze iako Krolowa / Kro
lem swoim Panem JEZUSEM zasa
dzona byla za stol na Krolewskiej
Stolicy; obaczyla przerzeczone Kiaz
zeta Apostolskie Piotra y Pawla / a
oni przed niemi sledzaceimi upadli na
kolana / iakoby żołnierze od Pána y od
Paniey swojej upominki odbierajac:

C bo z wolady Naysw: oney Rommu
ni zdaly sie bydz zaslugi Swietych
pomnozone. A przydal Pan JEZUS
mowiac do S. Gertrudy / ze gdy kto
z nabożna wiara przyimue Przen:
Sakrament / wszyscy Swisci winnia
mu tak wielkiego szczenia y honoru;
y z niego sie ciesza. A z tadci znać
posklo (iako notue Fidelis ex S. Cle
mente Alex l. 5. Strom:) ze niektorzy
naciagajac do Przen: Sakramentu
owego sztucznego Apologu Platonos
wego / o trojakiey materii / z ktorey
Pan BOG ludzi stworzyl / zlotey / sre
brney / y zelazney: mowia: ze przez

D srebrna znadzyla sie Sekta Zydowska /
iakoby Ruptecka; przez zelazna iako
by chlopska / Sekta Poganska; a przez
zlotą iakoby Krolewska / znadzyla sie
Wiara Chryscianska. A z iakiegoz
to fundamentu Chryscianskiej Wie
rze Krolewski tytuł ku dano y pyta sie
Fidelis: y odpowiada: ze dla Sakra
mentalnego pokarmu / w ktorym uci
stonego Pána JEZUSA Krola Nie
ba y Ziemi pozrywamy: albowiem iak
ko pisze Gloss: Iurap: Honor constit

in melio.

Exempl

Sakrament Nays:
godnie przy
mujacy w iakim
poznaniu
u Nieba

de Ven. Sa
cramen in
Psalm. 22.

Platona sztuczny Apo
log, o roznych mę
dzy ludmi.

Sakrament
w zloty
duszy

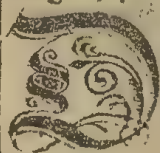
Homil. 60.
ad Popul

Sakrament Bzen:
w złoto przemienia
duszę.

Polit. p. 1.
lib. 9. e 7.

in melioribus & delicatioribus cibis conferendis. *Honor to wielki nie prostemi, ale delikátnemi karmić się potráwami.* T Chryzostom S. napisał: *Quemadmodum si quis liquefacto auro manum aut linguam iniiciat, quam primum deauratur: ita hac Sacramenta nobis proposita, animam auream reddunt, Jáko (práwi) w rospuszczone złoto wpuszczone rzecz, pozłoczoną się staje: tak y te Sakramenta nam zostawione, złota czynią duszę.* Otrzymując zaś tego Bzencia y tak wielkiego honoru którego dostępuje głowiek przez ten pokarm/ma swoje dependencya od tego James go/ że w nim/ sposobem niewidomym przyjmując Páná JEZUSA: indziej bowiem/ nie mogłby go był głowiek zżyć iako pokarmu. O czym tak napisał Did. Nissenus: *Alteritrum eligendum est; ut aut videas illum, & non comedas; aut comedas, & non videas: quid tibi sit conducibilis, apud te reputes.* Jedno z tego dwojga obróć sobie potrzeba, żebyś go rzetelnie widział, a nie pożywał; albo żebyś go pożywał, a rzetelnie nie widział. *Uważaj tedy, co byś się zżado byż pożyteczniejszego.* Z tych tedy trzech pożytków które odnosi głowiek z tego/ że lubo nie widzi oczy/ wiście w Przen: Sakramencie Páná JEZUSA/ iednak zyma wiato przybiepnie do Przen: Sakramentu potkazuje się/ is to uczynił Pan JEZUS nie dla iakiej swojej prywaty je w Przen: Sakramencie prospicit per cancellos; że niewidomym sposobem pod cudzą postacią chleba y winą zostawił się głowiekowi; ale raczej z miłości ku nam/ dla większego dobrego y pożytku naszego.

PARS
II.

Duxa przyczyną/ czemu per cancellos prospicit Sponsus, czemu Oblubieniec nasz Chrystus Pan nie zostawił się nam widomy (sposobem/ ale utajony w Prz: Sakramencie: y ta pochodzi z niewymowney tego miłości ku nam/ bo y to się dzieje dla pożytku naszego: gdyż przez to samo dacie nam przestrogi/ z iako ostrożnością y obyczajnością zachow-

A wac się mamy w obecności Prz: Sakramentu y przy używaniu tego: A to czyni przez nieiaki podobleństwo. Kiedy owo Oblubieniec zgie za drzwiami Oblubienca swego/ tym bardziej gdy postępuje go/ a on przez kłute dziureczki w drzwicach albo ściągach podgląda ię w átey/ ách swoich; pewnie zaráz ostrożniey postępuje sobie/; pewna tego badac/ że jeżeliby sobie w tym lekkomyślnie postąpił/ Oblubieniec ię postzegłby tego/ surowiey o to strofować y karac iá będzie. Dla podobnej przyczyny y Pan JEZUS uczył się pod Opobami chleba y winą: to jest aby głowiek w obecności Przen: Sakramentu tym ostrożniey postępował sobie/ wiedząc záperwne przez wiato/ że tam jest Pán JEZUS: który pilnie obserwuje y notuje wszystkie nieobyczajności/ lekkie postępi tego/ y że surowiey daleko nád inne razy zá nie karac głowiek grozi się. W czym aby się upewnić bázdy/ dacie dowod ná to náprzód z Dymá S. z słow o-nych Apostolskich: Qui enim manducat & bibit indigne (Corpus & Sanguinem Domini) iudicium sibi manducat & bibit. Kto pożywa niegodnie Ciała Páńskiego, y pije Krew ięgo/ sad sobie pożywa y pije. W tych słowach przestrzega nieiako Apostol/ że w Przenaw: Sakramencie znayduie się Pan JEZUS/ nie tylko iako kochający nasz Oblubieniec/ ale też oraz iako Sedziá; a Sedziá ostro karzacy/ nieobyczajnie/ niegodnie/ okolo Przen: Sakramentu spracowujących się. Iudicium sibi manducat.

B czyny y Pan JEZUS uczył się pod Opobami chleba y winą: to jest aby głowiek w obecności Przen: Sakramentu tym ostrożniey postępował sobie/ wiedząc záperwne przez wiato/ że tam jest Pán JEZUS: który pilnie obserwuje y notuje wszystkie nieobyczajności/ lekkie postępi tego/ y że surowiey daleko nád inne razy zá nie karac głowiek grozi się. W czym aby się upewnić bázdy/ dacie dowod ná to náprzód z Dymá S. z słow o-nych Apostolskich: Qui enim manducat & bibit indigne (Corpus & Sanguinem Domini) iudicium sibi manducat & bibit. Kto pożywa niegodnie Ciała Páńskiego, y pije Krew ięgo/ sad sobie pożywa y pije. W tych słowach przestrzega nieiako Apostol/ że w Przenaw: Sakramencie znayduie się Pan JEZUS/ nie tylko iako kochający nasz Oblubieniec/ ale też oraz iako Sedziá; a Sedziá ostro karzacy/ nieobyczajnie/ niegodnie/ okolo Przen: Sakramentu spracowujących się. Iudicium sibi manducat. Ostro mowis takich karzacy; albo-
Dwieci S. Remigius twierdzi/ że ci zamykają się w owym ciekle n ná zdrayce Judaza Dekreće ferowanym od Páná JEZUSA: zá którym też nacyzję w piekle potępienie y męki idą. Vx illi, per quem Filius hominis tradetur. Biada temu/ przez którego wydaný będzie ná śmierć Syn człowieczy. Tak bowiem przetłaczony Dosktor S. ná pomienione słowa piše: Vx credentibus in Christum ad crucifigendum; sed vx sub maligna conscientia lumentibus illam

n Sakramencie Bzeny S. JEZUS, pól podgląda, y notuie nienabozęstwą naszę.

Script.

1. ad Corinth. II.

T. 2. Serm.
§ 5. d. 1. c. 3.

kramentu Nays:
uznawanie,
rane kupa, glo:
em, powstanie etc.

zy Sakramencie
y: y male nie oby
aynosci, niedba:
ta notui P. 120
y karze za ni.

Figur.

Ezechil. 9.

sub Sacramento. Biada tym, kto-
rzy uwierzyli w Chrystusa dla tego, aby
go byli ukrzyżowali; ale daleko większe
biada przyjmującym we złym sumnie-
niu utáionego w tym Sakramencie.

Przydaje S. Bernard Sen: że nieoby-
czajności/ nieuczciwości wyrządzone
Przen: Sakramentowi/ nie tylko ná-
támtym świecie/ ale tu iefiże zdá ys-
wota/ zwykl Pan BÓG publicznemi
pospolitými plagami/ nieurodzáiem/
głodem/ powodziami/ ogniem/ po-
wietrzem/ wojnami/ karác kráie cále
Chrześciánskie. Christianis maxi-
mum scelus est, & multorum cau-
sa flagellorum, quod Christum Fi-
lium DEI in hoc Sacramento tam

indignè suscipiant: propter hoc sa-
pè evenit sterilitas terræ, tempora-
lium rerum penuria, prædationes,
guerra, sacco mata Civitatum. Żeby
zdá kto nie rozumiał/ iż to tylko ro-
zumieć się ma względem ludzi nie-
godnie/ to iest/ w grzechu śmiertel-
nym/ y bez pokuty przystępującym do
Przen: Sakramentu; wiec że y táko
pilnie obserwuje y notuje utáiony w
Prz: Sakramencie Zbawiciel/ y inne
drobniejszy defekty/ nieobyczajności/
przy obecności Nays: Sakramentu
popelnione/ albo też niedbálstwa/ ošie-
ble przygotowania przystępujących do
niego/ zrozumieiny to z Figury Pi-
sma Świstego.

Ezechiel Prorok dáie znác o sobie/
iż raz miał takie widzenie. Widział
Oltarz Páński/ á przy Oltarzu stálo
śeściu Mężow/ z gotowym orze-
m gniewu Bożego/ y siódmy młodzy
niemi; á ten był w Albie Káplánskiej/
z Kálámarzem pisarskim. Vir quoq;
unus in medio eorum, vestitus e-
rat lineis, & atramentarium Scri-
ptoris ad renes ejus: & ingressi sunt
& steterunt juxta altare æneum:
S. Paschbasius to mleyśe Pijmá S. in-
sensu Tropologico, bárdzo pięknie y do-
máteryi moiey tłumácy. Naprzód
mowi / że on Oltarz miedziány/ zná-
czył Oltarze/ ná których poświęcamy/
Cyborya w których konsekwowány by-
wa Przen: Sakrament. Steterunt
juxta altare æneum, quod erat in
medio templi; per quod nimirum

Aptens altare, quo cibum vitæ &
stipendium militiæ nostræ sumi-
mus, manifestissimè designatur. An-
iolo wie z dobytými mieczami/ znáczy-
li gotowość Niebieskich Duchow ná
pokáranie ludzi nieśkromnie/ nieoby-
czajnie sobie postępujących z Przen:
Sakramentem/ albo przy obecności
iego ná Oltarzu; tákoż to pewna/ że
gdyby nie szegulna dobroć Chrystu-
sowá/ w tym ich tánowálá/ (co twier-
dzi tenże S. Doktor) pátrzálibysmy
czestość ná wiele trupow w Koście-
le ludzi od Aniolow pozábjánych/ zdá

B nieśkromne záchowanie się przy tych
nayswieśszych Tájemnicách. Tam-
ten zdá Pisarz z Kálámarzem w Ká-
plánskiej śáci/ kogo znáczy/ znáczy
samego nayswieśszego Káplána/ to iest
Chrystusa Pána/ przybránego w bla-
lá bártwa/ poświęconey hostyi/ y ná
pokrytego. Profecto Virum, Chri-
stum intelligimus, vestitum habitu
Pontificis. mowi tenże Doktor. A
coż będzie pisał z tego swego Káláma-
rza ten Káplan? odpowiada ná to
samże S. Paschbasius, tákiemi słowy:

C Habet atramentarium Scriptoris,
ut omnium peccata describat, dum
ad altare veniunt. Ma (práwi)
Chrystus kálámarz. Pisarski, ná to, żeby
spisywał wśykich ludzi grzechy. które
oni popelniaia przy Oltarzu, przy obe-
cności Przen: Sakramentu. Wazáyc
tu potrzeba ten termin omnium: nie
mowi Doktor S. że tych tylko samych
notuje sobie Pan JEZVS utáiony
w Prz: Sakramencie/ ktorzy w śmier-
telnym grzechu przystępuia do Nays:
Kommunij; ale gdy mowi w pospoli-
tości o wśykich/ tym samym dáie
znác/ że y mniejsze defekty pilnie u-
pátruie/ aby one potym surowie ka-
rał: náprzykład myśli ládáiákie/ po-
gládania lubieżne/ gadania/ zárciti/
śmieśli w Kościele przy obecności
Przen: Sakramentu; á dopieroż ozie-
blości/ niedbálstwa w gotowaniu się
do S. Kommunj; preśkie po niey u-
danie się do domowych zabaw/ do
gadania/ do czytania nowin/ listow/
registrow; tym bárdziej w Káplánách
notuje pilno wśykie owe Mśe Ss.
które ná tedney (táko pospolicie mo-
wiz)

przy Sakramencie
Nays. Anytónie
z mieczami. ra co?

Moze S. kawa:
phwie odpra:
wione, podle:
głe kara nui

Sakra-
mentu
polo-
dziej-
takie
w on-
mian-

wia / nodze / to jest / zbyt skwapliwie
odprawia / bez rekonyliacyi / cho-
ciaż ich o co sumnienie strofuię / bez
akcesu / recessu Kápláńskiego: omni-
um peccata describit, qui ad altare
veniunt. Nád to ten Kálmárz trzy-
ma Pan JEZVS utáiony post can-
cellos, pod osobámi chleba Sákrá-
mentálnemi / aby one ráchomál y
zpišował sobie: á dla czegož to / dla
tego / żeby lubo teraz milczy / tednář
swego gásu / gdy z pod tej kórtyny
niespodziewánie wypádnie / wšytkie
te irrewerencye wyrządzone sobie w
Przen: Sákrámentcie / tym surowiey
karał. W gym upewnia sákich ten-
że S. Doktor / w te słowa pišac: Do-
minuseos, quos cōtinuē non punit,
numquid non curat, aut suas inju-
rias ita tenus obliviscitur? Nequa-
quam dixerim; praesertim cū vi-
deat, & ad iracundiam gravius pro-
vocetur, eō quōd provocent eum
filij sui & filiae suae ad iram, quos
Angelorum gratis latiaverat men-
sa. *Iżáli Pan gdy takowych, to jest,
nieobyczajnie sobie postępujących przy
obecności Przen: Sákrámentu, náyich
miał nie karze, zapomina o krzywdzie
swoiej? bynamnię: ośbłiwie dla tego,
że go ci tym bádziej do gniewu pobu-
dza. a, ktorych on uczynił uczesnikami
Anielskiego pokármu.*

Exem-
plum.

Tey surowości Boskiej prześwi-
táłowym ludziom mamy wiele w Z-
stóryách przykádow. Naprzód owi
ktorzy w śmiertelnym grzechu / bez
pokuty figurer / bez postanowienia o
poprawie życia / w gniewách / w złych
nalogách / ożázyi bliźkley nie opuści-
wszy / restytucyi náležytey utrzymado-
nym nie uczyniwszy / śmieia przys-
powáć do Przen: Sákrámentu / má-
ia przykład ná owym Kupcu nie-
spráwiedliwie towáry przedáigym /
ktorzy przyiawszy ná Wielkánoc Prz:
Zostya pokónać iey nie mogli: á gdy
go dušić pozost Zostya / nápomnio-
ny od Káplána / aby pokutował y
spowádał się / niechciał náwet y ná
Krucyfiks patrzyć: ndośátek opowie-
džiawšy przytomnym o mólách swo-
ich wiecznych / ná ktore już (powiá-
dał) patrzył / niechcącśliwie skonáł.

A Podobnego coś zstáło się z iedną Nie-
wiástą / gdy w gniewie będąc / przy-
iáła Kommunię S. Owi zász / kto-
rzy nieśkromnie spráwuią się / śmieia
się / żártuią / przy obecności Przen.
Sákrámentu / strážny máia káry Bos-
zey przykład / ná owych tanecznikách
w Niemczach / ktorzy że nie uczynili
náležytey rewerencyi Przen. Sákrá-
mentowi / gdy z nim siedł Káplán do
chorego / skádnił go ták od P. BD-
GA / że ná tymże mieyscu rok cály
bez przestánku táncuiąc / mizernie ná-
ośátek pomárell. Náośátek owi /
B ktorzy lubo przestrzegáia tego / aby
do Kommuni / do Mšy S. biorąc
się / nie śmiertelnego ná sumnieniu
swoim nie guli / tednář przecis ożie-
ble / krotko gotuią się do Kommuni /
á przyiawszy / pretko bez páciorkow y
dziękczynienia wychodzą z Kościólá /
máia przykład w obidwieniu S. Bie-
gitty ná iednym Káplanie: ná kros-
regó między inšemi rzeczámi sám P.
JEZVS przed Náświstšá Pánna /
skárzył się o krzywdę swojá: że lubo
często odprawował Mšá S. y przy-
mował Przen: Sákráment / tednář
nie gotował się do tego z náleży-
tá pilności. Słowá cáké czytám:
Quia etsi mundavit domum, non
tamen stravit eam reverentē, &
diligentē, nec pavementum stra-
vit virtutum floribus. *Umiátať (prá-
wi) pięknie dom sumnienia swego, od
śmieci grzechowych: ále pięknyimi kwia-
tkámi pobożnych áffektow. áktow, wiá-
ry, nádziei, miłości, &c. nie skáráł się
go przyozdabiáć. Przetož cámże przy-
dano jest / iż pomieniony Káplán ná
Sądzie pártýkulárnym / był w wielkim
D niebeśpieczeństwie o zbáwienie swoje /
gdyby go bylá Przen: Pánná przy-
gyna swojá nie porátowála. Z czego
użyć się mamy wielkley ostrożności
okolo tych Náśw: Tdiemnie / y zász
wše pámiétáć / że Sponsus respicit
per cancellos: to jest / iż dla tego
Pan JEZVS utáil się w Przen: Sá-
krámentcie przed ogymá ludźklemi /
aby się iákoby z káćiká przypátrował
naboženštwu nášemu ku sobie. A
to wšytko czyni z ośbłiwey miłości
ku Oblubienicy swojej / ku dušce nášey;*

przy Sákrámentu
obecność tancui-
iáko pokármu.

lib. 2 cap. 2

Káplán iáko o m-
ábráte gotowanie
do Mšy. I. w m-
lim niebezpiecz-
na Sądzie Bóžym.

Sydv: Hist:
2, 2, lib. 8.

Sákrámentu Náśw:
pokónać nie moze
kupiec takomy:
także Mšwássa
w gniewie kóm:
muni káćica.

to sie to z obudwu części Kazania tego już pokazało. Temu tedy naymilšemu Oblubienicowi duš nášych/ zá ták osobliwa nád námi dyskretya/ y oraz zá přestrojs polornie dziekus iac/ Respicienti per cancellos, us

taionemu to Przenayświeťšey Gošty oddaymy ništi poklon y chwale/ mowiąc: Laudetur Sanctissimum Sacramentum. Tűech bedzie pochwalony Przenayświeťšy Sakrament. Amen.

NA DZIEŃ ZNALEZIENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO. Sponsus Gaudiofus.

Nisi quis renatus fuerit, Ioann. 13.

Nchoć to Krzyż zdawna był okropny/ Judais scandalum. Gentibus stultitia; iáko Páwel S. napisał; ten raz też ile był instrumentem śmierci Pána JEŹŮwowy; iest znakiem y pobudka serdeczney iá osłi y politowania nád Młk tego; iedná dzień Ználežienia tego/ z osobliwa rádósćia/ bo z uroczystym Świątem/ odprawnie Kościół S. S. A. Gemuž tor Wiele przyzn tego bydz może. Pierwsza/ że to czyni Kościół S. ná pámíatke cudownego tego od Cesarzowey Heleny ználežienia; od ktorego času Wódra Chrześciana przez Syná iey Konstantyna twiwać y sławie sie náznágniey pogala; gdy po wšytekum świecie Kościoły budowác pozwolono/ Krzyż publicznie wystawiac/ y one czéć. Druga przyzn/ że Krzyż albo Młk Pána JEŹŮwowa/ nie tylko iest objectum, albo motivum, pobudka do plágu/ y žalú nád bolámi Zbáwicielowemi/ ale też uwažájac skutek iego/ to iest zbáwienie náše/ iest ex parte nostri, pobudka do wesela y rádósći: co oboje že rázem pomiesćić sie nie może/ w dzień Wielkopiátkowy/ kiedy w šizegulnošći Kościół S. w gruba przybrawšy sie žaloba/ Zbáwicielowi Młk rospámietywa; dla czego cały támten dzień ná žal y pláž odložyl: Motiva záś rádósne z Krzyža Pána JEŹŮwowego/ ná dšátejšy dzień zácho-

Bwał sobie/ ktory dla tego uroczysćie weselo odprawia/ aby z uwažania dobre/ koresmy otrzymáli z Krzyža/ w wdzišnym podziškowáníu weseli li sie/ y náležety honor Krzyžowi S. ználežionemu oddawali. Trzecia przyzná tej uroczysći może bydz ex parte Christi, přesšey podobna/ z tej reflexy. W dzień Wielkopiátkowy/ máterya Kazania mego byla de Sponso doloroso: to iest/ iáko Zbáwiciel náš chcąc nas umorzoných przez grzech/ za ługámi šwaint urodzić znówu/ albo odrodzić; o ktorým odrodzeniu w dšátejšey Ewángelij samje nátraca/ mowiąc do Nikodemá: Nisi quis renatus fuerit. w pátřyl sobie sposobna do tego Oblubienice/ to iest Krzyž/ śmierć Krzyžowa; y z nią odprawil Sponsalia dolorosa; položyšy dla nas życie swoje ná Krzyžu: gdzie też y to powie dzialem/ że tá Sponfa Christi, to iest Krzyž/ nie tylko byla dolorosa, ale też gaudiofa; to iest/ že weselo/ ochodnie/ radošnie/ podiał Zbáwiciel te śmierć Krzyžowa/ dla zbáwienia náššego; gemu/ že dla Wielkopiátkowey žalosney Sceny/ nie bylo iáko dobrze sie przypátřyc; dšátejšy přeto dzień Uroczysćy ná to/ postanowil Kościół S. Wšac y ta stojúac sie do intencyi iego/ iáko przy dniu Wielkopiátkowym/ wywioblem Sponsalia Christi dolorosa, ták przy dšátejšey Uroczysći prezentowác zechca Spon-

Krzyža S. znale-
zienia Śmíto,
czemu to odpra-
wicie tenaz.

salra ejus gaudiosa: to jest/ mowić bado o tym/ iako Zbawiciel nasz z nieswymowną ochotą/ radością podiał z nas śmierć okrutną Krzyżową. A że żaden człowiek żyjący na tym świecie/ (iako to wnet obaczemy) bez podobneyse Oblubienicy/ to jest bez Krzyżu/ moraliter mowić/ bez utrapienia/ obeysć się nie może; nie każdemu zaś te Sponsalia bywają gaudiosa, ale wielom zstają się dolorosa; jedni bowiem niesnączno/ inni co gorzej/ z narzekaniem/ także Krzyże przyjmują: tcy rożnicy wprzód się przypatrzemy. Ad M. D. Gloriam.

PARS I.

Krzyż moralny/ to jest utrapienie lub według ciała/ lub według ducha/ jest to Oblubienica poprzyślęgła/ ludzi każdego stanu; z ktora nigdy człowiek rozvodu uczynić nie może: y owszem z nią się rodzi/ z nią mieszka y żyje/ y z nią umiera.

Ozym S. Isidor. Impossibile est, ut homo sis, & non gustes angustias: dolor & angustia omnibus communia sunt. Niepodobna jest, byż człowiekiem, a nie skuć utrapienia: bo leść y smutek, wszystkim to rzecz pospolita.

Script.

A nie dziw/ bo napisano jest: Quod DEUS conjunxit, homo non separet. Co Pan BÓG złączył/ człowiek tego dzielić nie może. Co się naprzód twerzyli o Małżeństwie według ciała/ a potem o pomienionym mistyryum Małżeństwie: to jest/ iż trudno się człowiekowi żyjącemu na świecie ma uchronić Krzyża utrapienia; ponieważ sam Pan BÓG ślub mu z nim dał/ gdy po upadku Adamowym rzekł do niego: Maledicta terra, &c. spinas & tribulos germinabit tibi.

Genes. 3.

Przeklęta ziemia, oset y ciernie rodzić ci będzie. Przez ktore ciernie według Bernarda S. znąga się utrapienia/ tak na ciebie/ iako y na duszy. Donec ergo in carne est anima, inter spinas profectò versatur, & necesse est, ut patiat iniquitudo, tentationum, tribulationumq; aculeos. Z ta iednak Oblubienica nie iednako ludzkie mieszkają/ bo też nie iednako z nią w koncrakty wchodzi; to jest nie iednako Krzyże/ utrapienia/ przy-

Amia. Trojaki trąfają się Matrimonia & Sponsalia, Coacta, Casualia, Quasita, Przymusone, Przypadkowe, Umyslne: z tych albo złe/ albo dobre pomieszkanie idzie. Pierwsze Sponsalia Coacta, kiedy to kto nie radby się żenił/ a musi: pospolicie także sponsalia, posłubiny y Małżeństwa bywają ludzka, na złe wychodzą: a często y niemażne są. Podobnym sposobem niektórzy z Krzyżem pomiewolnie się żenią; tacy są owi/ ktorzy niechcieliby nie na tym świecie cierpieć/ nie radzi/ gdy Pan

BOG iakie utrapienia/ świat na zdrowiu/ na sławie/ na substancyi/ skrupuły na sumnieniu/ oschłości ducha/ przepuści na nich; a zwłaszcz gdy ie Pan BÓG za swywolne życie karze temi Krzyżami; y tak właśnie oni radzi Krzyżowi/ iako złodziey husienicy: takowym się Krzyż zstaje Spółka ludzka, pomieszkanie iak w piekle: gdy w utrapieniu przeklinają siebie/ ludzi/ y Pana BOGA bluźnią. Takich S. Thom. Villani do potpiętcow przyrownał/ gdy tak napisał: Tribulatio quæ purificat electos, pervertit impios: nam in tribulatione positi irascuntur, blasphemant, indignantur & furiunt, sicut damnati in inferno.

CDeugie Matrimonia, trąfają się Casualia, gdy kto z prokła affekt wsiąwszy do iakiej Osoby/ słanowi się z nią: także Matrimonia ludzkie na czas bywają infausta, nie ze wszystkim do ukontentowania; iednak zawsze ważne są/ y złośćkoć nie trudno między takimi o dobre pomieszkanie. Co znaczyć nam może ludzi owych/ ktorzy nie trudno o przypadkowe Krzyże/ o przypadki niešťżeśliwe/ bez ktorychby oni woleli bydź/ y przeto prosić Pana BOGA/ aby ich ode złego/ od niešťżeścia zachował/ uwolnił; przecieś gdy go uysć nie mogą/ chstnie on Krzyż od P. BOGA przyjmują/ cierpliwie znoszą. Jakoż także Matrimonium, przyście Krzyża/ ma swoy valor, dla zasługi cierpliwości. O tych bowiem przypadkowych Krzyżach/ y gotowości na nie/ napisał S. Jakub: Omne gaudium existimate fratres, cum in

varias

Z krzyżem niektór coacta sponsalia wazią się ludzka

Serm. de S. Cosma.

Z krzyżem niektór sponsalia casualia wazią się infausta.

Epist. 1.2.

z krzyżem odpranit sponsalia gaudiosa: iak?

11 a

krzyż utrapienia/ ślubu/ zdego

1.1. Synon

Serm. 48. in Cantic.

varias tentationes incidit. **Z**a
 amplexu / a doś / p / d / y / a / t / e / s / o / b / i / e / B / r / a / t / i / a /,
 g / d / y / n / a / r / o / z / m / i / e / t / r / a / p / i / e / p / r / e / c / i / w / n / o / s / c / i /.
 T / r / e / c / i / e / M / a / t / r / i / m / o / n / i / a / s / y / m / Q / u / a / s / i / t / a /,
 g / d / y / t / e / o / d / l / u / g / o / k / o / n / t / u / r / n / a / r / o / i / t / a / D / o /
 s / o / b / a / t / e / y / u / r / o / d / z / i / e / o / b / y / c / a / l / o / m / p / r / e / s / p / a /
 t / r / z / y / w / y / s / i / e / d / o /b / r / e / d / o /s / t / a /r /e / t / e / y / s / o /b / i / e /
 w / s / t /a /n / M /a /t /r /i /e /n /s /i / t /a /k /i /e / M /a /t /r /i /m /o /n /i /a /
 z / w /y /c /z /a /m /e / b /y /w /o /d /i /a / g /a /u /d /i /o /r /a / g /d /y / s /p /o /
 t /o /y /n /i /e / w /e /s /o /t /o / s /o /b /a / p /o /t /y /m / m /i /e /s /t /a /i /a /
 a / t /e / z /n /a /z /y /c / n /a /m / m /o /g /a / l /u /d /z /i / p /r /a /g /n /a /
 t /y /c /h / f /u /k /a /i /a /c /y /c /h / t /r /z /y /o /w / u /t /r /a /p /i /e /n /i /a /.
 A /l /b /o /w /i /e /m / S / A /u /g /u /s /t /y /n / g /y /m / r /o /
 z /n /i /c /o / m /i /e /d /z /y / R /e /z /y /s /a /m /i / g /d /y / u /m /a /
 z /n /a /c / o /w /e / s /l /o /w /a / P /s /a /l /m /i /s /t /y /c /h / n /i /z /e /c /o /
 s /i /e / z / t /e /g /o / z /e / R /e /z /y /s / z /n /a /l /a /t /e / T /r /i /b /u /l /a /
 t /i /o /n /e /m / & / d /o /l /o /r /e /m / i /n /v /e /n /i / t /a /k /i /e /
 t /r /e /f /e / A /l /i /a / e /s /t / t /r /i /b /u /l /a /t /i /o / q /u /a /m / t /u /
 i /n /v /e /n /i /s / & / a /l /i /a / q /u /a / t /e / i /n /v /e /n /i /t /.
 I /n /s /e / i /e /s /t / u /t /r /a /p /i /e /n /i /e / k /i /e /b /o /e /s / s /a /m / z /n /a /z /y /c /i /e /s /i /
 a /l /b /o / g /o / f /u /k /a /s /t / z /n /a /l /a /t /e / k /i /e / t /e / s /a /m /
 z /n /a /z /y /c /i /e / J /a /k /o /z / o /b /l /i /w /a / t /o / t /r /e /z / y /
 n /o /w /a / s /a /m /e /m /u / f /u /k /a /c / R /e /z /y /s /a / u /t /r /a /
 p /i /e /n /i /a / m /o /w /i / o / t /y /m / J /e /r /o /n /y /m /;
 N /o /v /a /m / r /e /m / d /i /c /i /t / (D /a /v /i /d /) n /o /n / d /i /
 c /i /t / r /e /q /u /i /e /m / i /n /v /e /n /i /t / t /r /i /b /u /l /a /t /i /o /n /e /m / i /n /v /e /n /i /
 t /u /r / n /e /q / e /t /i /a /m / i /n /v /e /n /i /t / m /e / t /r /i /b /u /l /a /t /i /o /
 n /e /m / h /a /b /o /r /e /? e /a /m / a /u /t /e /m / h /a /b /e /t /
 m /a /x /i /m /a /m / q /u /a /n /d /o / t /e / a /i /t / t /r /i /b /u /l /a /t /i /o /n /e /m / i /n /v /e /n /i /s /e /
 n /e /q / e /n /i /m / i /n /v /e /n /i /t /u /r / n /i /s /i / q /u /o /d / q /u /a /r /i /t /u /r /.
 P /y /t /a /m /
 s /i /e / t /e /d /y / k /t /o /z / t /o / t /a /k /i / i /e /s /t / c /o / s /a /m / f /u /k /a /
 R /e /z /y /s /a / t /e /n /i / k /t /o /r /y / n /i /e / t /y /l /k /o / c /i /e /r /p /l /i /
 w /i /e / m /o /g /i / p /r /z /y /p /u /d /e /w /e / t /o / i /e /s /t / p /r /e /s /
 p /u /s /z /o /n /e / o /d / D /a /s /a / B /O /G /u / R /e /z /y /s /e /
 a /l /e / i /e /s /z /e / i /n /a /d / t /o / w / s /e /r /c /u / s /w /o /d /i /m / p /r /a /
 g /n /i /e / w /i /a /c /y / o /k /a /z /y /i / t /a /k /i /c /h / d /o / c /i /e /r /p /i /e /s /
 n /i /a / d /l /a / m /i /l /o /s /c /i / B /o /z /e /y / t /o / t /a /k /o /w /y /m /
 l /u /d /z /i /o /m / S /p /o /n /s /a /l /i /a / z / R /e /z /y /s /e /m / z /a /w /y /c /h /e /
 z /s /t /a /i /a / s /i /e / n /a /d /e /t / g /a /u /d /i /o /r /a / A /l /b /o /w /i /e /m /
 t /a /c /y / n /i /e /z /m /i /e /r /n /e / w /e /s /o /l /e /m / w / u /t /r /a /p /i /e /
 n /i /u / p /o /k /a /z /u /i /a / s /i /e / y / s /a /m /o / c /i /e /r /p /i /e /n /i /e /
 z /a / n /a /p /i /e /t /e /s /h /a / p /o /c /i /e /c /h /o / i /n / s /t /o /l / J /a /k /o /
 s /i /e / i /e /d /e /n / y / m /i /c /h / s /a /m / p /r /z /y /s /n /a /i /e / H /a /c /
 m /i /h /i / s /i /t / c /o /n /s /o /l /a /t /i /o / u /t / a /n /i /g /e /n /s / m /e /
 d /o /l /o /r /e / n /o /n / p /a /r /e /a /r /i / t /o / s /o /b /i /e / m /a /m /
 z /a / p /o /c /i /e /b /e / g /d /y / t /e /n / k /t /o /r /y / m /i /n /i /e / t /r /a /p /i /
 t /o /l /o /w /a /t / m /i / n /i /e / b /e /d /z /i /e /z /
 T /e /y / r /o /z /n /i /c /y / m /i /e /d /z /y / B /e /n /e /d /i /c /t /a / t /o / i /e /s /t /
 m /i /e /d /z /y / c /i /e /r /p /l /i /w /i /e / p /r /z /y /n /i /s /t /a /t /y /m / t /r /z /y /
 s /e /y / a / m /i /e /d /z /y / p /r /a /g /n /a /t /e /m / i /e /s /t / w /i /a /c /y /
 p /r /z /y /p /a /t /e /r /z /y / s /i /e / p /o /d /y /g /n /a /t /e /s / O /l /y /m /a / S /
 w / P /i /e /n /i /a /c /h / S /a /l /o /m /o /n /o /w /y /c /h / o / O /b /l /u /s /

Figur

A b i e n i c y i e g o g y t a m y / i a k o n i e s a m a
 t y l k o / a l e z w i e l a i n n y c h w k o m p a n i /
 p u s c i l a s i e b y l a w z a b i e g i z a O b l u b i e n c e m / z a c h e c o n a w o d z i s y m i e g o
 z a p a c h e m ; z k t o r e y k o m p a n i s a m a
 t y l k o s z y c i l a s i e t y m / z e d o s e k r e t n i c y i
 s y c h p o k o s t o m / w k t o r y c h s w o b o d n i e
 s o b i e z O b l u b i e n c e m m i a s e a c m o g l a y
 p r z y p u s z o n a o d m i e g o b y l a ; t a m e d
 z a s k o m p a n i a t e y / s a m e m i t y l k o z a
 p a c h a m i O b l u b i e n c o w e m i k o n t e n t o
 w a c s i m u s t a l a : O g y m t a k i e t e y
 s l o w a g y t a m : T r a h e m e , p o s t e
 c u r r e m u s i n o d o r e m u n g u e n t o r u m
 B r u o r u m . I n t r o d u x i t m e R e x , i n
 c e l l a r i a s u a . P o c i a g n i y m i e , z a t o b a
 p o b i e z e m y n a z a p a c h w o n n o s e i t w o i c h ,
 W p r o w a d z i t m i u i e K r o l d o p i w n i c s w o
 i c h . P r z e z k t o r e w p r o w a d z i e n i e d o
 p i w n i c / a l i a s , d o t e m n i e y s z e g o m i s i
 e n i a , w e d l u g z d a n i a P a u l : S c h e r l o g ,
 z n a c z y s i e o s o b l i w y h o n o r / y n i e z w y
 z a y n e r o s t o f y / d o k t o r y c h s a m a t y l k o
 O b l u b i e n i c a o n a p r z y p u s z o n a b y l a .
 A g e m u z t e z n i e d r u g i e t i s z a t t e z
 y o n y z a O b l u b i e n c e m b i e z a l y / s a r y
 g o w a l y s i e . C u r r e m u s i n o d o r e m .
 C P r z y g n i y d o m y s l a s i e p o m i e n i o n y
 z p r o s y t o r / z o n y c h p i e r w s z y c h s l o w
 O b l u b i e n i c y : T r a h e m e , P o c i a g n i y
 m i e , t o i e s t / z e s a m a t y l k o O b l u b i e
 n i c a / e p r o z t e z y / c o b i e g l a y s a r y
 g o w a l a s i e t a k o y d r u g i e / p r a g n a l a
 i e / z e w i a c e / t a k o / p r a c e / c i e r p i e n i a /
 d l a m i l o s c i O b l u b i e n i c a s w e g o p o n o
 s i c : t o b y m i l o b i l a t r a h e m e p o c i a
 g n i y m i e . T a m e d z a s d r u g i e / k u b o
 o c h o t n i e p o d o b n a / h o d e r m o w a l y s a
 r y t y g e / w i a c e y i e d n i e s a l o g o w a c s i e d l a
 n i e g o n i e p r a g n a l y / z a g y m n i e b y l y
 g o d n e o s o b l i w e g o r e s p e k t u o n e g o i s z
 t i p o c t a l s a m e O b l u b i e n i c a . N e q
 e n i m t r a h i , h o c e s t v e x a r i o p t a b a n t ,
 q u e m a d m o d u m S p o n s a , q u a r o g a
 b a t t r a h i a d i l e c t o . m o w i p o m i e n i o
 n y A u t o r . A l l o d o p i n n y D o k t o r S .
 B e r n a r d . t u m a z a c t o m i e y s c e P i
 s m a S . n a u g a / z e w t e y t r a n s a k c y i
 O b l u b i e n i c y S a l o m o n o w e y / z n a c z y
 s i e r o z n o s c i m i e d z y d o s k o n a l e m i y
 m n i e y d o s k o n a l e m i O b l u b i e n c a m i
 R e z y s a / t o i e s t / m i e d z y l u d z i m i p o
 n o s a c e m i c i e r p l i w i e u t r a p i e n i a . S a
 b o w i e m n i e k t o r e d u s z e / c o o c h o t n i e
 c u r r u n t

Cantic. 1.

krzyża pragnienie
 czym się Oblubie
 niczy nad innę
 nagrodzi.

in Cantic.
5. 11.Serm. 21.
Cantic.

currunt in odorem unguentorum, to jest / przyjmują wszelkie Krzyże / zwyciężają trudności / pokusy, w zwycięstwie duchownym trąfić się: przez które też sądy pośła je na czas Duch S. zapachem pociech duchownych / y przeto wejśćo wżytko ponosi / ale przecie / z tym wżetkim radziby się od onych Krzyżów uwolnili; y nie tylko nie pragną więcej cierpieć / ale także P. BOGA prosi / aby ich y od tych uwolnił. Inne zaś dusze są / które tym samym co cierpią / nie contentuiac się / wolać z Oblubienicą na Panną BOGA / Trahe me, &c. które słowo tak tłumaczy tenże S. Doktor: Trahimur, cum tentationibus & tribulationibus exercemur; to jest / którzy pragną więcej ięże cierpieć / radziby żeby tak nawięcej zniewag / dolegliwości / wstrznych y zewnętrznych na sobie doznali / tak tylko intencją / aby się przez to Pannę BOGĄ lepiej upodobali / y podobniemi zstali utrzymowanemu Oblubienicowi swemu Chrystusowi. Wierząćci pierwsi iako mniej doskonałi / należą do kompanii towarzyszy Oblubienicy; y nie przecie tego / że y oni mają unicy swois / to jest zasługi cierpliwości swojej odnosi; ale przecie nie bywają przypuszczając do takich mniejszych pokoiów Oblubienicy swego / to jest do takiej wesołości y uspokojenia ducha w Krzyżach onych / do takiego przypuszczone bywają / dusze one / które już mają gorące pragnienie / do ponoszenia nowych y cięższych Krzyżów utrapienia.

Potrzebie: tej różnicy trójdzielnego stanu ludzi cierpiących Krzyże / przypatrzeć się możemy w przykładach / części rzetelnie / części per allusionem. Pierwszych iako nado doskonałych / przykłady mamy prawie niezliczone; iako to na Jobie S. słyszymy in; wyżej słowa jego Na S. Pawle / który uśmierznie pragnął cierpieć / y ciężał się z Krzyżem: Mihi absit gloriari, nisi in Cruce. Na Jędrzeju S. witającym Krzyż / iakoby nayożądanieyszą Oblubienicę. Na S. Magdalenie de Paxis, której po spolicy to akt był: Aut pati, aut mori.

A Albo cierpieć, albo umrzeć. Świeckim ludziom osobliwy przykład zostawiła na sobie Mągorzata Krolowa Hiszpańska Jona Filippa III. Tej w ciężkiej chorobie y bólach morderliwej się / poufalła z Francymem iey / przyniosła Krucyfik mówiąc: aby prosiła Pannę JEZUSĄ o zfolgowanie choroby onej: na co ona rzekła: nie przystoi / aby gdy Pan JEZUS wisi na Krzyżu / iam miała wolna być od bolow. Potym obrocim się oży na Krucyfik / rzecze: Przyczyn Pannie bolow / a cierpliwości uszygaj. *Lyren. l. 6. c. 7.*

B Wspomina także Mancini de Pass lib: 2 d. 5. że we Włoszech sub A. D. 1553. była jedyna białogłowa długo w ciężkiej chorobie leżaca; która pragnąc iako nawięcej z tego cierpieć / z nabożeństw tego / opuściła w Pacierzu / one słowa: Libera nos a malo. Wybaw nas ode złego. Zażęte na dobre tym wżetkim te Sponsalia gaudiosa Crucis wysły; bo y tu na świecie w wielkiej wesołości ducha y żyli y umierali / osobliwemi udarowani od P. B. BOGA łaskami / y po śmierci na osobliwe Gody Barantowe do chwały osobliwej przeniesieni zostali. Drugi zaś mniej doskonałym per allusionem dacie przykład na niektórych Indyńczykach sub A. D. 1564. którzy Poganim bywży / gdy jedł sobie drogą około Krzyża albo Bożey Maki / przypadkiem obalił się na niego on Krzyż / y na śmierć prawie zranil; wisc obiecał gdyby ozdrowiał / zostać Chrześcianinem: iakoż zstało się tak. Temu Indyńczykowi podobni są owi / którzy dopiero w ten czas / gdy się przypadkiem na nich obali iaki Krzyż utrapienia / zdobywają się na cierpliwość / zgadzając się z wola Bożem / oświadczyć się ono Pannę BOGĄ; co czynia z bólem / aby im inaczey na potępienie nie wyszło ono utrapienie: dobrze y to / ale ięże nie tak doskonałe; bo się tacy kochają w Krzyżu casualiter, z przypadku: a co z nich jest / woleliby byli obejść się bez niego. Trzecim przypominam zlodziei jednego przystanku / o który mem cytuję / że gdy w nocy z kradzieją

C Krzyżu wapienia / gnana, nienawistna / segata wżetkim / kuteru. *Lyren. l. 6. c. 7.*

Krolowa Hiszpan
czemu o chorobie
J. B. m. k. u. i. a. t. a.

Krzyżu wapienia
gnana, nienawistna
segata wżetkim
kuteru. *Lyren. l. 6. c. 7.*

Mancini de
Pass. l. 2. d. 5.

Krzyż albo Bóg
Maka, obawliw.
na jednego, (K)

Histor

nemí wolni przed pogonią uchodził/ ináczey nie mogąc się salwować/ pu-
ścił woli/ á sam iakós presto wco-
gał się ná Bożo Mleko przy drodze
biedacy: y tam się do czasu, gdy się
tego nie spodziewali éi co go gonili/
utráil/ póti się pogoni oná nie wróci-
ła do wsi. Temu złodziejowi podob-
ni są owi/ ktorzy się to Krzyżá iá-
ko on złodziey/ trzymáli z niewoli
tylko; cierpia/ że muhá/ nie tego nie
osiárując Pánu BOGU: y owšem z
niecierpliwości mruga. Wisc iáko on
złodziey/choć ná Krzyżu byl nie poprá-
wil się/ y podobno potý zlápaný zlym
koncem zginął: tak y éi pontemolni
Málonkowie Krzyżá/ nárzekáacy/
desperacy w niebezpieściu/ w choro-
bie/ zé. máia. Sponsalia luctuosa; y
tu smutno/ niebezpieśliwie życie swoje
prowadzá/ y po śmierci smutek wie-
czny cierpieć będą.

PARS
II.

O sta tyż drugiey części
Razánia/ quoad sponsalia
gaudiofa Christi, to jest/ z
iák wielka ochota y weselo-
ściá ducha/ Zbawiciel ná-
sziednoczył się z Oblubienicą od wie-
ków sobie náznáczoną/ to jest z Krzy-
żem/ okrutná śmierć ná nim podia-
wszy: pokázuie się to dowodnie z ro-
zmáitých mieysc Písmá S. Naprzód
w stárym Testámenće Prorockim dus-
chem nápisál o tym Izaiáš: Obla-
tus est, quia ipse voluit. *Osiáruwan-*
ieś, bo tego sam chciá. Co tłumácząc
S. Bernard, tak piše: Non quia mé-
ruit, non quia Iudeus voluit, sed
quia ipse voluit. Nie dla tego żeby to
miał zasłużyć, áni dla tego że Żydowie
tak chcieli, ále dla tego, że on sam te-
go chciá. W ten sens nápisál S. Pá-
wel ad Galat: 2. Dilexit me, & tra-
didit semetipsum pro me. *Umiłował*
mnie, y wydał samego siebie zá mnie.
Co objaśnić się może ona sentencya
Teofiláktá: Licebat illi non mori,
& poterat non pati; cum enim ó-
mnis peccati esset expers, morti
non subiacebat, quod ipse ait: Ve-
nit mundi Princeps, & in me non
habet quidquam. Si igitur noluis-
set, non esset crucifixus. *Wolno mu*
było nie umierać, mógł nie cierpieć; po-

A nieważ nie podlegał żadnemu grzecho-
wi: iáko sam o sobie powiedział: Przy-
šlo światá Kież, á we mnie nic nie
znalázło. Gdyby tedy był niechciá, u-
krzyżowanýmby nie był. Podobneś
słowá má S. Chryzost: y S. Grzegorz.
o czym subtelnieysze dyskursy zostáwi-
wszy Teologom/ z pomienionych dwu
mieysc Písmá S. táka czynię konse-
quencya. Powiedziałem w pierwey
części Razánia/ że Matrimonia coa-
cta, Máłżeństwa przymuszone/ bywá-
ia luctuosa, smutne/ niebezpieśliwe;
przeciwnym sposobem Matrimonia
B quærita, bywáia gaudiofa, postáno-
wienia z dobrej woli/ y z dobrym umy-
slem uczynione/ bywáia bezpečliwe y
wesole: ponieważ tedy przynáie Pi-
smo S. że tá Oblubienicá Krzyż/ iest
Sponsa á Christo quærita, gdy się go
nie z niewoli iákiey/ álbo z przypadku/
ále dobrowolnie podiał/ y on się stá-
rał; idzie zátym/ że też między Krzy-
żem/ á między Chrystusem/ muszály
być Sponsalia gaudiofa: to jest/ z
wejelem y ochotą podiał Zbawiciel
śmierć Krzyżową. Jákoż o tym do-
pisy wyraźnie nápisál Páwel S. Pro-

C ipse wyraźnie nápisál Páwel S. Pro-
posito sibi gaudio, sustinuit Cru-
cem, confusione contemptá. *Wzbu-*
dziwszy w sobie wesola ochotę, podiał
Krzyż, zá nie sobie máiac bábę. Tá
serdeczna wesolość/ z wielu znáto-
pokázála się po Zbawicielu/ pod czas
Mstki tego; iuż to z postęptow/ gdy
z Wieczerniká idąc ná Mleko do O-
groycá/ śpiewał sobie po drodze z O-
gniami. Hymno dicto exierunt:
y gdy wszystkich idąc wyprzedzał śpie-
sno idąc; co było z podziwieniem O-
gniów. Præcedebat illos JESUS,
& stupebant. Pokázála się y z słow
do Judasá po ostatniey wiegerzy:
Quod facis, fac citius. Co czynię mas,
czyn to presto: Z owych przedtym
do Ogniów rzeczonych/ w ktorých
wielka cáslnice swoie do Krzyża wy-
ráził. Baptismo habeo baptizari, &
quomodo coarctor, usq; dum perfici-
atur. Mam być chrzczonym; o iáko
ścisniony iestem; póki się to nie wypełni;
Według S. Ambrogiego mówił tu Pan
JESUS o śmierci swojej/ przy ktorey
w bólach y we tróci ponurzoným miał
być:

Orat. 38.
in Hebr:

Krzyża, Jan. 1. 928
szukat.

ad Hebr. 12

Marci 10.

Luca 12.

Script.
Isaia 53.

zicy, wstępną
Bog. Mleko, wstępną
tężną przed
ceni go.

z iáką wesolo-
ścią przyjął 1. 928

Histor

peccaret dotis patrimonium, quam mortem.
To ukontentowanie náder osobliwe Pána JEZUSA w Oblubienicy swojej Krzyżowej/ pokazać się może y z Historii. S. Magdalenie de Pasis, (iáko piše Lyreu) w dzień Wielkopiątkowy/ ná który było przy pádło oraz Swisto Zwiástawiania Naysw: Panny/ trąsilo się/ że gdy obiedwie te Tájemnice/ to iest/ Pána JEZUSA ná Krzyżu / y znowu w żywocie Naysw: Mátki swojej świeżo pogatego/ sobie uważála/ y reprezentowała/ prosiła go/ áby sey razyl obiáwić/ gdzieby też był rádniejszym/ czyli w żywocie Mátki swojej/ czyli ná Krzyżu? Tá co uslyháła odpowiedź z Krucyfiká: In Cruce, in Cruce, in Cruce. Ná Krzyżu, ná Krzyżu, ná Krzyżu. Z ktora odpowiedzi dzia zgadza się y owa sentencya Mios doplynnego Doktorá: Cariora illi brachia Crucis, quam ubera Matris. Wdzięczniejszy mu był Krzyż, niżeli pierśi Mácieryńskie. Do tego słuszyć może ono z obiáwienia S. Mchylidy; gdy się sey raz Pan JEZUS pokazał w krwawey ście; spytany od niej o tájemnice tego/ odpowiadział/ że to czynił dla pámiatki śmierci Krzyżowej. Jákoż y S. Birgicie rozmawiając z nią/ obiáwił też to/ że lubo już kroluje w Niebie/ iednak w sercu tego nie wygást affekt do Krzyżá: álbowskiem gotow był y teraz/ gdyby tego potrzeba było/ zstąpić z Niebá/ y znowu w osobności zá każdego głowieká ná Krzyżu umrzeć. Tu troche reflerya uczynis. Wiem to/ że kontrakty Malżeńskie/ sunt vincula indissolubilia, zwiázek nierozwiązany/ ále tylko do śmierci; mowis przy ślubie Malżonkowie: álubuisci z áż do śmierci. Lecz między Pánem JEZUSEM á Oblubienicą tego/ to iest Krzyżem/ wielka indissolubilitas.

A záchodzi; ponieważ z pomienionych rewelacyi iásnie się pokázuie/ że nie strácił Pan JEZUS affektu do Krzyżá y po śmierci. A owšem nieádo przentost is z soba do Niebá/ ná iednym Tronie chwały tego z nim oraz zásiada; gdy z bliznami Ran ná Krzyżu podietych/ ná práwicy Oycá swego siedzi; iáko Sponsus gaudiofus, & gloriolus.

Przy dokončeniu tedy Razánia tego/ przyjdzie mi widze was S. N. okrzyknąc onemi słowy/ ktorými nie/ gdy zawolano ná pieć Pánien/ Oblubienicá y Oblubienice tego zekáacych. Ecce Sponsus venit, exite obviam ei. Oto przy dzisiejszey D. rozystości Ználezienia Krzyżá S. Sponsus gaudiofus, Rádostny Oblubieniec Chrystus JEZUS/ weselacy się z Krzyżá/ iáko z nayukochánsey Oblubienice/ prezentuje się nam. Exite obviam Sponso & Sponsa. Oddaymy mu przeto częć nalezyca/ oraz y Krzyżowi S. iáko instrumentowi zbáwienia nášego/ poświęconemu Krewi niewinnego Bárántá Boskiego; dziękuymy Zbáwicielowi/ że tak wesolo/ rádośnie/ ochotnie dla zbáwienia nášego podiał okrutná y straszną śmierć. Aptate vestras lampades. A prośmy go przytym/ áby przez zasługi gorzkiej Mátki swojej/ sercá náše nápełnił oleo letitiae, dárem cierpliwości/ státeczności/ y prágnienia wseltkich przeciwności Krzyżow; áżeby tak zstáwły się mu tu podobnemi w ponoszeniu Krzyżow/ z skutku Krzyżá tego y z zaslug cierpliwości nášey/ mogliśmy się z nim oraz ná Godách Niebieskich weselić ná wieki.

A
M E
N

z Krzyżem
P. JEZUS
siedzi na
chwały.

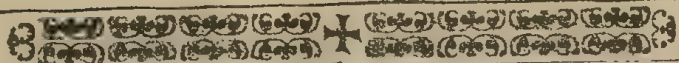
Matth:25.

W mój mój
krzyżu, niżli
ynaczej Naysw.
mój: ále u pierzi

1.2. cap: 58.

JEZUS gotow y
az ná Krzyżu
czepić dla
amienić ludz:
iego.

NA DZIEN PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO.

Sponsus Honoratus.

Cum exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum. Ioann. 12.

S Tąrodamna to przypowieść y owsem wiecie wſytkim Nowożeńcom potrzebna inſormacya/ od mądrych zoſtawiona: Si vis nubere, nube pari. to ieſt: aby Oblubieniec dobierał ſobie Oblubienicy rowney kondycyi. *N. S.* A ſuſnie: z codziennego bowiem doſwiadczenia wiemy to/ że gdy według tey inſormacyi nie ſprawnia ſie Nowożeńcy/ takich poſtawowienia y pomieſzkania albo nigdy/ albo rzadko ſzczęśliwe y do ukoſtentowania bywają. Oblubieniec Niebieſki Syn Boſki/ przyſzedſzy w ciele ludzkim na ſwiát/ ſukcał ſobie rozmaitych Oblubienic: o czym ſie na początku tey Księgi namienio: między temi Oblubienicami (iakoſmy to ſyſieli w Kazaniu Wielkopiątkowym) upodobał też był ſobie za Oblubienicę Krzyż; ktorey ſie on tak niezmieſnie rozmiłował/ że y w nayoſkrutnieyſzych Mękach odſtąpić iej nie chętał; ale do ſamey śmierci wiary iej dotrzymuiąc/ życie ſwoie za zbawienie naſze przy niey/ bo na Krzyżu/ położył.

Kto ſie tedy na wyſſyſ pomienioſ na ſtarych inſormacyach/ Si vis nubere, nube pari, reflektować będzie/ y oraz utwazy wſytkie okoliżnoſci Oblubienicę Pana JEZUSA/ y Oblubienicę tego Krzyżowey/ tego podobno rozumienia będzie/ że tu poſhawia ſłowami pomieniona ſtarych ona nauka: Si vis nubere, nube pari: z wielką albowiem miar pokazuje ſie wielka różnica między obiemá. Mniemy inſe; ſame tylko godnoſć y chwale Oblubienicę tęg zważmy: ile ieſt Synem Bożym/ rowny ieſt we wſytkim Oycu; a zátym nieſkonczona ieſt godnoſć tego: ile zaś człowiekiem/ nayoſwyſſzym ieſt między ludźmi/ y owsem

A między wſelkim ſtworzeniem. *Primo.* *genitus omnis creaturæ.* iako go nazwał Páwel S.; Krol nád Krolmi/ ktorego pánowania władza y ná Niebie y ná Ziemi: *Data est mihi omnis potestas in Coelo & in terra.* Tą zaś tego Oblubienicę/ to ieſt Krzyż/ była to rzecz między wſytkimi rzeczami ná ten czas nayoſzgárdzeńſa/ znát ſubieniczników. *Judæis scandalum, Gentibus ſtultitia:* powiáda Apóſtol. Lecz potráſiła w to nieſkonczona Mądroſć Boſka/ iż tákát podley kondycyi Oblubienicę/ to ieſt Krzyż/ wyſſiſzona zoſtała: albowiem przez to ſamo/ że ſie zſtał Krzyż inſtrumentem Męci Zbawicielowey/ oſobliwego nábył honoru y godnoſci/ y zſtał ſie Panu JEZUSOWI iako Sponſa honoratiſſima, Oblubienicę nayoſgodnieyſzą/ nayoſchwalenieyſzą/ a zátym do pary Sponſo honorato, nayoſgodnieyſſemu Oblubiencowi: ponieſwał y on ſam obrał ſobie Krzyż/ względem ſiebie ſámego za inſtrument podwyſzenia Imienia ſwoiego. Co abyſmy lepiey zrozumiełi/ ponieſwał w dzień Wielkopiątkowey przypátrzyliſmy ſie Chryſtusowi Panu ut Sponſo doloroſo Crucis, iako Bolesnemu Oblubiencowi Krzyżá; w dzień zaś Ználeżenia Krzyżá S. uważáliſmy ſobie Pana JEZUSA/ iako Sponſum gaudioſum Crucis, to ieſt/ ráduiacego ſie Krzyżowi; wiec przy Drogiſtoſci Podwyſzenia Krzyżá S. przypátrzymy mu ſie/ ile Sponſo honorato Crucis; iako wielkiey chwały/ godnoſci/ y czci nábył Pan JEZUS z Krzyżá y z śmierci ſwoiey/ ktora dla nas ná nim podiał. Wprzód iednak powiem o Krzyżu moralnym/ to ieſt o utrapieniu; iako ſkromnie go cierpiacemu zſtáie ſie Sponſa honorata; czyniac go Sponſum honoratum,

Krzyż, inſtrument podwyſzenia chwały Imienia JEZUSA

Figur.

capite 19.

Utrapienie, pier-
sien i to drogi,
y slubny.

niekończony Boski Mąciślar, przed kto-
rym padła Półstwa, lekcia się go Mo-
carnia, wielbić może.

Alc pominął wyżej głowicki stron-
nie ponoszącego Rzeczy utrapienia/
przytomna do Oblubienica/ ktore-
go Korona zstąpiła się samosono utra-
pienie/ dla lepszej ozdoby tego do tej
Korony przydała mu ięszce iakoby
Pierścieni slubny/ z nabożnego Błoy-
uśa, który in *Margarita spiritus*: utra-
pienie od Pána BOGA przepuśczo-
ne/ nazwał drogim Oblubienica pier-
ścieniem/ ofiarowanym na znak wiele-
kiego honoru/ ktorego cierpliw w u-
trapieniu głowicki dostępuje: Tribu-
lacio est pretiosa, & praelarus annu-
lus, quo DEUS animam sibi despo-
sat: pati pro DEO, tanta dignitatis
est, ut homo iure reputare debeat
se indignum esse eo honore. Utra-
pienie, (prawi) jest rzecz bardzo dro-
ga, y zaeny pierścien, którym sobie Pan
BOG duszę poświęca: cierpieć dla BOGA,
jest to iaka dostojność, że słusnie poz-
naćby się powinien człowiek niegodnym
być tak wielkiej godności y chwale.
A nie mówi się tu o godności/ o
chwale iakiej ludzkiej marny/ y mi-
iędzy; ale o chwale/ ktora taka du-
ża ma u całego Nieba/ u Aniolow/ y
owsem u samego Pána BOGA: a
tey przypatrzemy się lepiej pod Figu-
ra Pisma Swiet. gdy uważemy sobie
wprzód/ onego niegdy zgubionego
márnnotrawnego Syna/ a potym dro-
gim pierścieniem/ y bogatemi ściami
od Oycy udarowanego; y oraz owe
owieczne także zgubione od Pasterza/
a potym znalezione/ zaniezione na
własnych ramionach Pasterkich do
owczarni: oboie to mamy w przypo-
wieściach Zbawicielowych u Ewan-
gelistow. S. Ambrozj dowcipnie u-
waża/ że lubo tak owieczna/ iako y
Syn márnnotrawny/ zgubione niegdy
były/ y potym oboie to wrocilo się/
tak owieczna Pasterzowi swemu/ iako
y Syn márnnotrawny Oycy; iednak w
przyimowaniu ich/ iakas wielka ro-
żnica pokazuje się: wzial wprawdzie
Pasterz owieczne znalezione na swoje
ramiona z radością/ ale nie czytały/
aby to iaka gra y honor potal od

A Pasterza. Márnnotrawny zaś Syn/
przytety jest od Oycy nie tylko z mi-
łością/ ale y z wielką czcią; kiedy w
kostowne ściany przybrany/ drogim
pierścieniem od Oycy udarowanym
zostal. Cito proferte stolam pri-
mam, date annulum in manu eius.
Pręko przyniescie naprzecznicy śa-
zę, włascie pierścien na palec jego. mo-
wi Ociec tego do dworzánow swoich.
Wisc pomieniony Doktor S. pyta się/
to za przyczyna była/ że z wielką pom-
pą y uroczystością przytety był Syn
on od Oycy/ niżeli owieczna od Pa-
sterza. jeżeli owieczna zgrzeszyła/ że
zabłądziła/ daleko bardziey zgrzeszył
Syn márnnotrawny/ gdy tak wielka
sromota uczynił Oycu swemu y sub-
stancya sobie od niego dana na swy-
woli przemarnował: coż temu przecie
tak wielki respekt u Oycy zjednalo/
że pierścieniem od niego udarowany/
y z tak wielką uroczystością przytety
był: Odpowiada na to Paul: Scher-
log. że mu do tego pomogło utra-
pie/ ubóstwo/ bieda/ głód/ zé. ktore
mizerye przepuścił był Pan BOG na

C niego/ iako sprawiedliwa kara za swy-
wola y grzechy jego przeszle: że on
zaś mizerye znośił z wielką cierpli-
wością y nabożnictwem: bo gisto-
kroć żalując za grzechy swoje/ ozy
podniożył ku Niebu mowil: Pecca-
vi in Coelum, &c. Zgrzeszyłem prze-
ciwko Niebu: A ten Syn márnnota-
wny figurował ludź grzesznych. ko-
rzy gdy ich Pan BOG tu ięszce na
świecie karze za ich grzechy/ utra-
pieniami rozmaitemi/ chorobami/ iazy-
kami ludzkimi/ utrąta substancyi/ zé.
mile to wpyrko od Pána BOGA

D przyimuię. Owieczna zaś zgubiona/
choć iak była zbladzila/ y w niebes-
pieczeństwie od wilkow była; iednak
nie czytały/ aby co na ten czas ucie-
piała; y owsem na wolności sobie
bywały/ y lasi pasterkiey nie gziac
nad sobą/ podobno po żywnych y pio-
lnych chodzila sobie pastwiskach: a ta
owieczna znaczyła ludzi/ ktorzy cho-
w iakie grzechy zabiegali/ nie na nich
przeciwne Pan BOG nie przepu-
ścił: żyła sobie w pokoiu/ wpyrko sta-
im na świecie przeslawie powodzi:

Lucy 16.

Syn márnnotrawny
zgubiony czemu
niższy pompy p-
czy od Oycy, niż
owieczna zgubiona
od swego Pasterza

in Cant. 7.
Psalm. 37.
Serm. 10.

Cierpliwosć w utra-
pieniu, iak w
pomogła marn-
notrawnemu Synowi

Kiedy tedy oboje Syn marnotrawny do Ojca/owieczka do Pasterza/ to jest owi dwiacy ludzie grzeszni do Pana Boga przez pokuta y Spowiedz s. nawracaja sie/ oboje przyjmie wprawy w dzie laskawie Chrystus Pan; ale niektorzych tak/ iako on Pasterz owieczek: bierze ia na ramiona swoje/ kiedy moga zaslugi/ Naki swoje/ y przez Sakramenta S. one usprawiedliwia; przeciez nie z taka pompa/ iako Ociec Syna marnotrawnego: gemuze bo nie iesze za grzechy swoje wprzod nie ucieterpli: wszystko sie im postaremu/ choc w grzechu byli/ szosciło. Innych zas to jest/ ktorzy za popelnione grzechy ugarzyszy nad soba reke Boga tarczacego ich/ wszystkie ono utrapienie mile przyjmujac/ y cierpliwie znosiac/ ogry swoje/ y pokutujace serce do niego podnosza/ przyjmie mowia Chrystus takich/ iako Ociec on Syna marnotrawnego; albowiem nie tylko odtiera ich sata droga laski poswiecajacey/ ale y pierścien na reke kladzie/ gdy dla osobliwej zaslugi cieterpliwosci ich w nieszczesliwosciach onych/ ktoremi ich za grzechy karal/ o osobliwego respektu u niego godnemi sie zstaja. Co uwazajac tenze Ambroży S. y dluga deliberujac/ coby bylo z lepszym iego/ czy owieczka bydz u Chrystusa Pana/ czyli marnotrawnym Synem/ rezolucnie tak mowi: Malo ergo Filius esse, quam ovis ovis enim a Pastore reperitur, a Patre filius honoratur. Wolę (prawi) bydz Synem, nizeli owieczka: owieczkę wprawdzie znajduie y bierze na ramiona swoje Pasterz, ale Ociec Synowi wielka część wyradza. Z ktorey Figury Pisma S. dosc lasknie pokazujecie sie/ ze Krzyz utrapienia/ chociahyby tez sprawiedliwie za grzechy nasze od Boga na nas wlozony/ wielka część honor/ y respekt u samego nawet P. Boga cieterpiacemu sprawuje.

Exempli

Dwa osobliwe ná to przykłady mamy w Pismie S. jeden ná onym Lozrze/ spolkrzyżowniku Pana JEZU sowym; ktory lubo za ciestkie zbrodnie swoje poniosl one meke Krzyzowa/ iednak to cieterpliwie znosil/ oraz pokornie y náboznie pokora iego znal

A z onych slow do drugiego lozra rzegzonych: Nos quidem digna factis recipimus. My (prawi) cosmy zasluzyli, cieterpiemy. Nábozenstwo zas iego pokazuje sie z tad/ ze sie w onym utrapieniu modlit: Domine memento mei; dum veneris in Regnum tuum. Wisc przez on Krzyz y meke swoje tak wielkiey nabyl godności y chwaly/ ze S. Augustyn smie twierdzic/ iz chwala iego dostateczna byla ná oswiecenie całego Nieba. Chrystus sacratissimam ingrediens Patriam tecum Latronem introducit, non concutans Paradisum istius pieratis opere, sed honorans, neque confundens Latronis introitu, sed illustrans. Drugi przykład mamy ná S. Pawle/ ktory sobie pozycal za naywyszytytul y honor cieterpiec Krzyz bydz zwiadzany w rzucenym do wiazienia: y przeto tym tytułem podpisowal sie gesto ná Listach swoich: Obsecro vos vinculus in Domino. Ktore slowa uwazajac S. Chryzostom, tak mowi: Audi ipsum, quomodo gloriatur? neque enim dicit: Hortor vos ego, qui verbum ineffabile audiui: sed quid? Hortor (inquit) vos ego vinculus in Domino; potius mihi habetur male affici pro Christo, quam honorari a Christo. Sta chaj z czego sie to chetpi Apostol: nie mowi: upominam was ia, ktorzym slyszal niewypowiedziane w trzecim Niebie slowa: ale co? upominam was (mowi) ia zwiadzany za Pana: wiecy to u mnie wazy cieterpiec za Chrystusa, nizeli honor iaki odebrać od niego. Tysiacami by sie znalazlo przykladow innych zwlaszta ná Ss. Magennitach/ ktorzy Krzyze/ y inne instrumenta meki swojej obaczyszy/ przed niemi iako przed naygodniejszy/ nayswietsza rzecz tlekali/ witajac one/ y z ugcimosci calajac/ iako naymilsha Oblubienica/ z cey tylko radcy/ ze przez one Krzyze/ wielkiey chwaly y honoru nabycz mieli: Z ktoreg dyskursu pokazujecie sie iadnie/ ze Krzyze/ utrapienia/ cieterpliwie/ náboznie one znosiacemu/ zstaja sie Sposa honorata. Oblubienica chwalobna/ ktora czini Sposu honoratu, cieterpiacemu chwala y dostojność przynosiac.

Co sie zas

Serm. in
Parasc. 12.Lotr cieterpliwie myke
zasluzony znoszący,
iako chwalobny
w Nieba.Pawel S. Krzyżem
związanym
ad Eph. 4.

Homil. 8.

PARS
II.

Script.

Tract. 12
in Joann.Krzyż, podryw:
remit, Jmmon,
bertem Krolewstwa
wst. S. JERZY.

Psalm. 92.

Isaia 9.

Serm. 7. de
Tempor.

Dziścieyhey Drogyśności Pod-
wyżenia Krzyża S. je Zbás-
wiciel náš zstał się przez
Krzyż Sponsus honoratus,
to jest/ że stomotna śmierć Krzyżowa/
bynamięty nie poniżyła chwały tego/
dale rączy przyczyniła mu iey: Naprzód
dowodzi tego z niektórych słow Dżina
S. Nie godzi mi się naprzód opuścić
onych słow w dżisieyhey Ewangelij w
których przybicie swoje na Krzyż/ pod-
wyżeniem swoim nazywa: Et ego
cum exaltatus fuero, &c. Tak bo-
wiem S. Augustyn te Chrystusowe slo-
wa tłumaczyć piše: Exaltationem
tuam, quid aliud dixit? quam in
Cruce Passionem. Podwyższeniem swo-
im nie co innego nazywał, tylko Mękę
swoję na Krzyżu. Od nowego Testa-
mentu wróćmy się do starego: w kto-
rym to znayduie, że Prorocy SS. zś-
pátruiać się w duchu na przyszłego
Messasja/ y onego przyscie opłiuiac/
lubo, wiedzieli że stomotna śmierć
umrzeć miał/ iednak tytułowali go
wielkim Pánem y Krolew; tego zś-
Krola/ Majeřtatem y berlem Krole-
wskim/ nazywali Krzyż. Pierwszy Pro-
rok Dáwid S. tak o tym nápiřal: Do-
minus regnavit, decorem indutus
est, In řa versio, do ktorey się ákomo-
duie Kořciol S. in Hymn. Dom. Passion.
cyta: Dominus regnavit a ligno.
Pan (práwi) kroluie od drzewá, to jest
od Krzyża. Znać ná tey wersji suni
duiać się Arnobius, tłumácy ten Psalm
de Regno Christi in Cruce: to jest/
iáko Chrystus Krolewřta swois chwa-
ls pokazał dopiero ná Krzyżu. Drugi
Prorok/ to jest Izaiáš/ berlem álbo
znákiem Kroleřtwá Chrystusowego
nazywa Krzyż/ gdy przypátruiać się
w duchu ná Gore Kálmáryřřka idá-
cemu pod Krzyżem/ tak o nim mówi:
Factus est principatus, super hume-
rum ejus. Pokazařo się Kroleřřwo iego,
ná rámionách iego. Ná ktore Proro-
ckie słowa tak piše S. August: Merito
Crux Christi, dicitur principatus;
quia per eam diabolus vincitur, &
totus mundus ad gloriam revoca-
tur. Słusnie Krzyż Chrystusow, nazywa
się znákiem pánowánia; bo przezeń

A diabel zwyciężony jest, y wřytek řwiát
chwała nápetuiony został. Jákož nie
bež tájemnice sporzadzila Mádrosć
Bořřa je y řam Pilát/ lubo nie z tey
intency/ dal Pánu JEZUřowi tytuł
Krolewřřki/ gdy go řkázýwał ná Krzyż:
Regem vestrum crucifigam? Izaiáš
Krolá wářego krzyřowác moge? y přeto
táki mu teř ná Krzyža řkázal zámieřić
tytuł: JEZUS Nazáreński, Krol Zýdo-
wřřki, náwet y on Lotř pokutniacy ná
Krzyžu/ Krolew go byřž uznal. Me-
mento mei, dum veneris in Regnũ
tuum. Náđ gym mářac reflexę S.
B Ambroży, mowi tak: Merito supra
Crucem titulus; quia licet in Cruce
erat Dominus JESUS; supra Cru-
cem tamen Regni Majestate radia-
bat. Latro enim in Cruce Regem
agnovit. Słusnie náđ Krzyřem tytuł
zámieřiony; bo lubo ná Krzyžu byl Pan
JEZUS, iednak y ná Krzyžu, Krolewřřki
iego Máieřřat zámieřřnal. Lotř náwet ná
Krzyžu Krolew go byřž poznal. Přy-
dáie S. Bernard, że přez to řamó/ gdy
Chrystus poniřyl y pokrýř stomotna
řmierć chwała swois/ chwalebnięty
řym pokazał się ná Tronie Krzyřo-
wym/ niřeli jest siedzacy w Niebie ná
Tronie Krolewřřkim. Tak bowiem mo-
wi do Pána JEZUřa: Quam pul-
cher es Angelis tuis, Domine mi
JESU, in forma DEI, in die æterni-
tatis tuæ, in splendoribus Sancto-
rum ante Luciferum genitus. Quam
mihi decorus es Domine mi, in
ipsa hujus positione decoris: Ete-
nim, ubi te exinanisti, ubi naturali-
bus radijs lumen indeficiens exuisti,
ibi pietas magis enituit, ibi chari-
tas plũs effulsiť, ibi amplius gratia
radiavit. Wiřcey o tym ięřže nář-
piřal S. Cyrillus Hierosol. gdy Krzyř
názwál chwałá Pána JEZUřowa/ ze
wřyřřlich chwał iego náywiřřřa. Crux
Christo JESU fuit gloriatio glori-
ationum. Ktore zdánie Doktorá S.
pilnięty uwáždiac Basil. Neremberg: ná
wyrozumienie tego/ iáko by się to řřřáć
moglo/ áby tak stomotna řubienizna
řmierć/ málá wntác ná chwałę y
řořć Pánu JEZUřowi/ zwmářřřá ile
był BÓG JEŃ/ dáie niektore rący.
Napřod: je cokolwieř řto řymí álbo

Na Krzyžu S. JERZY
Krolew go pokazař

L. 10 in Luc

Serm. 43.
in CanticaNa Krzyžu nářřa
S. JEZUř chwalebnię-
řym řy pokazař
niřeli. ředřa cy
w Niebie ná Tronieap Druzb.
modo Med.
Passion. 92

cierpi dla drugiego, zwłaszcza podda-
neg/3 miłości tu niemu/ by też to nays-
podleyſza rzecz było/ przynosi iednak
czyniacemu albo cierpiącemu wielką
chwałę: y dla te^o żyjemy w historyách/
tak wiele zacnych Monarchow za chęć
to sobie pogyrali/ gdy dla zachowania
Rzeczyposp co cieżkiego/ bą y śmierć
sama/ na placu Miarowym podeymo-
wali. A ponieważ z niezmierney to
miłości Boskiej tu głowiekowi po-
sta/ iż Syn Boski poniżył się tak bę-
dzo/ aż do śmierci Krzyżowej; prze-
toż nie mogło mu to nie ubliżyć chwa-
ły iego; y owsem miara biorąc według
niezkonzoney miłości iego/ to samo
poniżenie/ niezmierney przyczyniło mu
chwały. Druga rąca dale tenże ex
Teophilaſto: Non enim rapuerat glo-
riam, ut timeret de illa excedere; &
propterea non dedignatur humile
quidquam facere. Jakoby chciał
rzec; kto nie ma chwały swojej na
czym gruntownie ufundowanej/ tak
schrania się wszelkiej podley akcy/ bo-
jąc się/ aby tym sobie u tego nie na-
ruzył reputacy; czego się nie oba-
wia bynajmniej ten/ którego chwala
na czym gruntownym zasadza się.
A że Syn Boski gruntowny/ bo wro-
dzona sobie ma niezkonzona godność
y chwale też właśnie/ która ma Ociec
iego przedwieczny/ poniżenie to iego
aż do śmierci Krzyżowej/ narużyć
mu iey nie mogło; y owsem tym sa-
mym obiawił się z tym światu/ że
godność y chwala iego jest niezkonzo-
ney doskonałości/ ponieważ iey/ tak
obelżywa Krzyżowa śmierć/ zaśkodzić
nie mogła. Trzecia rąca tego jest:
że zdobi to y zaleca wielce Páná BO-
GA/ gdy wszystkie iego sprawy/ są nie
jakokolwiek doskonałe/ ale náder do-
skonale: a takó tenże Autor przydaje:
Etiam in humilitate magnifica &
quodam infinitatis odore illimita-
ta: voluit pati, debuit exacte pati:
id est, plus omnibus. Voluit mori,
debuit exacte sc: morte mortalissi-
má mori. Voluit humiliari, debuit
magnanimitate, id est ad ultimam
lineam humiliari. To jest/ aby się był
BOG pokazał/ że cokolwiek czyni/
náder doskonale czyni/ dla tego obie-

A rájac sobie śmierć/ obrat sobie nie tak
jakokolwiek/ nie lekką/ nie Równoległą/
ale nayostrutniejszy/ naysłomotniejszy
Z tego tedy dyskursu idanie się poká-
zuje/ iako Krzyż y śmierć słomota/
zstała się chwala Pánu JEZUSOWI/
tytułem osobliwym y wywyższeniem
godności iego.

Czemu przypatrzmy się ieszcze pod
Figurami albo Tájemnicami niektó-
rych słow Pisma S. Godne są na-
przed uwagi Anioła rozmawiające-
go z MARYĄMI po Zmartwychwstaniu
Pánstkim/ owe słowa: JESUM quæ

Britis Nazarenum Crucifixum, non
est hic. JEZUSA szukacie Nazareń-
skiego Ukrzyżowanego, nie maś go tu.
Pyta się ieden z Commentatorow, ná
co ten Anioł przy tryumfalnym Zmar-
twychwstaniu Zbawicielowym wspo-
mina o Krzyżu iego: Queritis Naza-
renum Crucifixum. A nie mogłże
ten Anioł tryumfującemu z śmierci
y piekła Pánu/ godniejszyego wynaleść
tytułu/ nie ukrzyżowanego/ iuż ci to
ná ten czas przynależało było zapo-
mnąć o Krzyżu/ o Mlece iego: chwa-
lebniejszaby to podobno było/ gdyby

C byl ten Anioł utytułował Zbawiciela/
zowiąc go Królem nád Królmi/ Kró-
lem Aniołow/ Zwycięzcą śmierci y
piekła. Odpowiadając ná te trudność
Commentator, przywodzi S. Cyrilla
Hierosol. rozmawiającego z tym An-
iolem w te słowa: Non potuisti di-
cere Angele DEI: Scio quem qua-
ritis, meum Dominum: sed confi-
denter dicit: Scio, quod Crucifi-
xum: Corona enim est Crux, & non
ignominia. Jakoby chciał rzec Cy-
ryl S. Chciał Anioł tryumfującego
Zbawiciela/ iako natchwałebniejszy
użyć tytułu/ y obiawić MARYOM
nawyszszą godność y chwale iego/ któ-
ra przy Zmartwychwstaniu swoim o-
trzymał: Wiedział zaś dobrze ten
Anioł geniusz Pána JEZUSOWI w iak-
kiej cenie u niego był Krzyż/ ná któ-
rym on ucierpiał: że go miał sobie za
Koronę chwalebna: Corona enim
est Crux, & non ignominia: przetoż
dogadując w tym geniuszowi Pána
JEZUSOWEMU/ od Krzyża iego za-
ciaga mu tytułu. Crucifixum quæ

ritis.

Figur

Marci 16.

Cathech. 13

krzyż,
P. JEZUS natchwał
lebniej y tym,
S. JEZUS.

yz tak Jromotny
to byde mogł
chwale S. JEZ.
ni: trzy tego
maje.

Joann 19.

ritis. Szukacie *Vkrzyżowanego*, Podo-
bnyś temu formacie dyskursu *Did. Baëza*,
medytując nād Pānem JEZUSem
niosącym Krzyż nā Górze Kalwaryjs-
kiej w ogach całej Jeruzolimy. Baju-
lans sibi Crucem. exivit: gdzie oraz
reflektując się/ że kiedy Pan JEZUS
nā Górze Tabor przybrał się był w
chwałę Māiestatu swego/ przy cudoi-
wnym Przemienieniu swoim/ zakrył się
był w ogach pospolstwa/ ale tylko
kilkeru ludzi y to pod wielkim se-
kretem obiówł się z nim był: kiedy zaś
z Krzyżem siedł nā Kalwaryjskiej Gó-
rze/ chciał aby tak wiele tysięcy ludzi
nā to patrzało. Twierdzi tedy po-
mieniony *Commentator*, że to uczynił
Pan JEZUS dla obiówienia się lu-
dziom z wielkiej chwały swojej: albo-
wiem *Stuteznieyszą* to była rzecz/ nā
obiówienie chwały jego/ że tak wiele
tysięcy ludzi patrzało nā niego Krzyż
sobie niosącego/ aby był nā nim za-
narod ludzi umarł; niżeli gdyby się
był im pokazał w takiej chwale/ wia-
dziej nā Górze Tabor od trzech Ogniów
swoich widziany był. Nunquam ma-
gis Christi splendor Regius apparu-
it, nunquam spectabilior. quā sub
armis Crucis. Nigdy (prawi) lepiej
Chrystusowa Królestwa wspaniałość nie
wydała się, nigdy się chwalebniejszy nie
pokazał JEZUS, iako pod znamięm
Krzyża S.

Exem-
plum.

Udostatek/ że Chrystusowi Pānu
Krzyż jego był pomnożeniem chwały;
pokazuje się to z Historii/ w których
to się znayduie/ że czystokroć Pan JE-
ZUS/ gdy się chciał komu zwiastować w
błędach ięszce niewierności zostające-
mu obiówić z najwyższą chwałą y go-
dności swoją/ która ma nād wszel-
kim stworzeniem/ pospolicie nie poká-
zował się w Māiestacie/ ale z Krzy-
żem/ albo z pamiątką jego. Chciał
się obiówić Konstantynowi W. pier-
wsiemu potym z Rzymskich Cesarzów
Chrześcīaninowi/ pokazał mu miasto
siebie Krzyż bārdzo iasny nā Niebie/ i
napisał misternym: także Eustachiu-
sowski zacnemu Wojsk Rzymskich
Wodzowi/ między Jeleniami rogami.
A Prokopiuszowi odpowiadając z oblo-
tu iasnego koby był z tytułem Krzy-

P. JEZUS chwalebny.
szły, krzyż niosąc.
niezeli był na górze
Tabor, przez prze-
mienienie swego.

P. JEZUS popeli-
cie pokazywał
się z Krzyżem.

A zowym najpierw się ozwał/ mówiąc
Ego. sum JESUS Crucifixus; Filius
DEI. Ja iestem JEZUS *Vkrzyżowa-
ny*, syn Bożi. A owsem najpierw się
revelacye swoje przychodząc między
ludzie nā świat od tego znaku poznał:
Albowiem *Auct. imperf.* piše/ że trzy
oni Królowie/ ktorzym przyszcie swoje
obiówł Zbawiciel przez cudowną
gwiazdę/ widzieli w niej Osobę male-
go dzieciątka/ a nād głową ięg Krzyż
iśnieniecy. Jakoż też osobliwi studzy
Bożi/ gdy miewali takie wizye nie-
zwyczajne/ w których się im Osoba P.
JEZUSowa pokazywała. obawiając
się w tym osułania ścāńskiego po-
spolice poznawali po Krzyżu pra-
wodziwego Pānā JEZUSA. Tak
S. Marcin Biskup Turoński/ gdy
mu się ścān pokazał w Osobie Pānā
JEZUSowej/ w Koronie złotej nā
Māiestacie/ poznał go zaraz potym/
że Krzyż przy nim nie widział: y
lając ścān rzekł: Dominus JE-
SUS Christus non purpuratum,
aut diademate renitentem se ven-
turum esse prädixit. W świeżych
Historiach czytalem o iednym swoja-
coblwym Mlezu/ iś gdy mu się wiel-
ka gromada ślignych młodzieńców
pokazała/ y powiedziano mu/ że mie-
dzy nimi był też Pan JEZUS/ gdy
go nie mógł poznać/ kłanano mu upa-
dować nād głową Krzyż/ którego
gdy iśnoswiecącego postrzegł u ie-
dnego z nich: zaraz domyślił się/ że
to był Pan JEZUS/ y temu upadłszy
do nog/ należycy oddał pokłon.
Jeżeli tedy Chrystus nā obiówienie
chwały swojej zaszł w tych okāznych
y w podobnych zaszwa Krzyż/ toć
go sobie poznał za osobliwy zaśczyt;
y oraz dāle tym znać/ że Krzyż tak
niegdy stomotny/ nie zelił chwały
Māiestatu jego/ ale także podwyż-
szł ją: y przeto rozmylował się był
goraco Krzyż/ iako naykochaniey
Oblubienice/ dla tego/ że przezeń miał
się pokazać światu/ iako Sponsus
honoratus, przenaychwalebniejszy
Oblubieniec/ lubo tak podle nieś-
gdy y wygārdzoney u wszystkich Oblu-
bienicy; to iest Krzyżowej śmierci.

ap. Cornel
in Mat. 2.
homil. 2.

Krzyż w ścān
od trzech kró-
w widziany.

Brev. Rom

to Krzyż nād gł.
poznał ieden.
między prze-
śnych młodzień-
ców.

Gaudeamus, quia venerunt Nuptiae Agni. Winiſuymy tedy Niebieſtiemu Baránkowi/ á Oblubiencomi Rezyzowemu/ tego wywyżſzenia/ y chwaly/ ktorey nábył z Oblubienicy ſwoiey Rezyzowey; wychwalaymy nieſkonczona Władrość Boſką/ ktora z tak podley y ſromotney rzezy/ potráfiła uczynić náder chwalebna/ y inſtrument rozmnożenia chwaly Chryſtuſowey. A ta zaſton:

A gáſiac ná tym/ Pierwſzo Czość Nupciarum Agni, God Baránkowychde Sponſo, o ſamym Oblubiencomi. Jezusie: to ieſt Razónia ná Swiętá tego/ pod różnemi Tájemnicámi/ proſſe Czeelniká/ aby oraz zemna iák naypoſkornieyſzym y naynabożnieyſzym affektem/ Naychwalebnieyſzemu temu Baránkowi Oblubiencomi; oddał poſkon y dziſki/ onemi Apokaliſtycznemi ſłowcy.

Dignus eſt Agnus, qui occiſus eſt, accipere virtutem, & divinitatem, & ſapientiam, & fortitudinem, & honorem, & gloriam, & benedictionem.

Apocalypſu 5.

WTORA CZĘŚĆ
GOD BARANKOWYCH.

KAZANIA

Ná Świętá

NAYŚWIĘTSZEY PANNY

MARYI.

Vxor eius præparavit se.

Apoc. 19.

Oblubienicá iego, przygotowała się. w Obiaw. Janá S. 19.

DO CZYTELNIKA.

S. Hierō
1.1 comm
in Matt.

PO weselnym ná Godách Baráńkowych Oblubieńcu, prezentuję Łáskawy Czytelniku Oblubienicę iego; to iest, po Kazániách ná Vroczyście Świeta Pána JEZUSOWE, y inne, które się zowią Festa Sabaoth, máś Kazania ná Świeta Naysświętszey Páńny; które takó wnet zrozumieś z Tłumáczow Pisma Światego, nayprzednieyszym sposobem służy tytuł Oblubienicy. A ponieważ w Piśmie Świętym ten termin Vxor, częstokroć zá iedną się bierze co y Sponsa; zdał mi się w náśym Polskim ięzyku, przyzwolęsym byđz do chwały Przenayswiętszey Páńny, ten termin Sponsa, Oblubienicá; niż támten drugi; y przetoż go tu záżywać bede, przypátruiać się stroiom y przygotowaniu tej Oblubienicy, do tak záwołáne. go weselnego áktu, to iest, dárom, cnotom, y przywileiom pozwolonym od B O G A Przenayswiętszey Páńny. A to według okoliczności Táiemnic, przy Vroczyśtościach iey przypadájących. Panu BOGU y Máłce iego Nayswiętszey ná chwałę, á tobie ná wygodę.

Ná Dzień Niepokalánego Poczęcia
N. P. M A R Y I,
Thermæ Sponsæ.

*Virum MARIE; de qua natus est JESUS,
qui vocatur Christus. Matth. i.*

Dziś ná to
wywodow nie
potrzebá / że
lubo Chrystus
JESUS iest
Synem Prze-
nays: Pánny/
iest iednak swo-
im sposobem/

oraz Oblubieńcem oneyże: y wzdies-
tnie ona iest między innymi Oblubie-
nicami Chrystusowemi/ o których in-
sensu mystico, wyżej nieco się powie-
dźiało/ nayprzedniejszy y naypierwszy
Oblubienica. S. N. Ta albowiem
iest pospolita opinia Doktorow; kto-
rzy uważając one przypowieść Zbá-
wicielowi/ o Oblubieńcu przychodzą-
cym ná Gody z Oblubienicą swolá/
tłumáją one o samymże Zbawicielu
yo Pánnie Przen: która (iako notuje
Cornel. à Lapide.) w ten gds Synowi
Róstkowemu Oblubieńcowi temu zstá-
ła się Oblubienica/ kiedy zezwoliła ná
Wzięcie iego z ciała swego. Jakoż
służy do tego/ co nápiśal o Náyświęt-
Pánnie S. Epiphani: l. i. de laud. Virg.
Thalamus Virginis habens Filium
DEI, DEUM Sponsum, Christum.
To się zás zstáło per unionem hypo-
staticam: y ná tym samym zjednocze-
niu się z naturą ludzką w żywocie
Przen: Pánny/ funduis się wszystkie
inne Sponsalia Chrystusowe; lub to
z Rósciołem S. lub z każdą w szes-
gulności ducha; z która się łączy Chry-
stus przez lást. Szczęśliwie tedy
dziś ná świadę zámíta tá nowa Oblu-
bienica Chrystusowa/ gdy się pocyna
w żywocie Anny S. Przen: Pánná
MARIA. Wisc odzywa mi się
echo Rápelli Niebieskiej/ które opo-

A wiedziawszy nam/ y opisałszy Gody
y Apparat samego Oblubienicá/ zno-
wu o gotuiący się do ták wielkiego
Aktu Oblubienicy wspomina: Gau-
deamus, quia venerunt Nuptiz A-
gni; & Uxor ejus pręparavit se.
Już to tu dáie Niebo zndé / że od
pierwszego punktu Poczęcia Przen:
Pánny/ przeydostojniejszy tej O-
blubienicy Osoba/ Wszechmocność y
Mądrość Boska do ták wielkiego ak-
tu usposabidć pocyna: Jakoż kto
się pilnie wpátczy w wszystkie táie-
mnice życia Przen Pánny/ przyzndé
musi że od punktu Poczęcia iey niepo-
kalánego/ przez wszystkie inne tajemni-
ce/ aż do chwalebnego Wniebowzię-
cia/ bardzo dobrze przybráng/ y bo-
gáto stroyná/ prezentuje się Przen:
Pánná/ nie tylko Oblubieńcowi swe-
mu Pánu JESUSOWI/ ale oraz y cá-
łemu Rósciołowi S. ná tych Godách
C Bántkowych weselacemu się: ktore-
mu iey przygotowaniu przypátrować
się będziemy/ przy dorocznych oneyże
Drożykościách.

A że pospolicie gotuie się Oblu-
bienice do weselnego aktu / nim do
bogátych śat y stroiow przystápiá / á
Thermis, á Balneis, to iest/ od láznté/
ochadóstk swois poczynáć zwykły; o-
czym nie tylko w Poganstich! ale y
w Písmá S. Zistoryách/ doczytáć
się nie trudno: poniewáz tedy dzień
Niepokalánego Poczęcia Przen: Pán-
ny/ iest początkiem niedościglych tá-
iemnic y lást/ ktore wypełnić ná prze-
neydostojniejszy Osobie iey/ upodo-
báło się BOGU Wszechmogáćemu/
widze że od tego pierwszego punktu
życia iey/ lástá tego wszechmocna po-
dobnym sposobem ochadóstk oneyże

poczyna/

(Chrystus oraz Sy-
nem y Oblubienicą
uśt Nays: Pánny.
iako?)

Matth. 9.

Prolog. in
Cantic.

Bacz in-
vang. l. i.
cap. 4. § 4

apocal. 29.

pozyna/ gdy ia do ták zacnych po-
slubin usposabiac/ nie mowis wy-
myla (bo niepokalanie pogetey nie
bylo sie z czego umywaé/) ale wy-
blechowała; obdarzając one puritate
originali, ślignością/ niewinnością
pierworodną. Pytam sie inż/ w któ-
rych Termach albo łazniach/ ták cu-
dnej śligności przy Poczeciu swoim/
Przen: Panna nabyła: Te osobliwe
sa/ y do zwiedzenia poniektad trudne;
bo według starodawnego zwyczaju/
(o którym niżej sie powie) zapieczy-
towane; á to trzema pieczęciami wiel-
kich Imion: MARIA, JESUS,
CHRISTUS, wyrażonemi ná końcu
Ewangelij. Virum MARIE, de qua
natus est JESUS, qui vocatur
CHRISTUS. Osmiela sie ia tedy/
á z wszelką rewerencyą/ dla pociechy
moiey duchowney y Sluchaczow/ re-
trością Thermy odpieczętuję: to jest/
utrádione w tych samych trzech słowach
wywody Niepokalán: Poczečia Prz.
Panny/ prezentować bede. Wprzód
o brudach/ które y po łazni Chrztu
S. przy nas zostały/ nieco pomowi-
my. Ad Majorem DEI Glori-
am.

PARS I.

Nie sie bardo przez pier-
wszy grzech Rodzicow ná-
stych Adama y Ewy/ za-
brukala natura ludzka/ że
y w samej łazni Chrztu S.
wylechować sie doskonałe nie moze:
á gdy to mowis/ bynajmniej nie prze-
sztemu/ że Sakrament Chrztu S.
gdy należycie administrowany bywa/
przez poświęcająca łaskę od BOGA
wolana/ doskonałe obmywa duszę od
wszelkiego grzechu/ ták pierworodne-
go w dzieciach/ iako oraz y od uczynko-
wego w ludzich dorosłych: iednak
bezpiecznie to twierdzić moge/ że
y w tej ták skutecznej łazni/ zná-
duie sie przy duszach nászych pozos-
tały od pierworodnego grzechu brud
zasty/ á brud niezbyt; ná którego
obmycie przyoskrzepty łaznie trzeba
śukać słowików: to jest/ Fomes
peccati: skłonność/ popadliwość do
złego: aliás porywające sie affekty/
przeciwko rozumowi/ y przykazaniu
Boskiemu. Dowód tego pierwszy mam

A z słow samego Zbawiciela do Piotra S.
ná ostatniej wieczerzy/ gdy bowiem
Piotr S. dopuścić żądzu niechciał/
aby mu Pan JESVS miał umywać
nogi. Domine non lavabis mihi pe-
des in aeternum. á potym gdy mu
Pan JESVS pogroził wylazaniem
go od siebie. Si non laveris te, non
habebis partem mecum; pozwoił
Pánu JESVSowi nie tylko ná umy-
cie nog/ ale też głowy/ y rąk. Non-
tantum pedes meos, sed etiam &
caput. Ná co mu odpowiadając Zbá-
wiciel/ rzekł: Qui lotus est, non in-
diger, nisi ut pedes lavet: sed est
mundus totus. Kto obmyty jest, nie
potrzebuie, tylko żeby nogi obmył: lecz
czystym jest wszytek. S. Augustyn za-
rzuca tu trudność: mowiac. Si mun-
dus est totus, quid ei opus est pe-
des lavare? Jeżeli kto już wszytek czy-
stym jest, á ná cóz nogi umywać ma?
Ná która trudność/ wiele tłumá-
gow Pisma S. ták odpowiadają: że
to tu Zbawiciel mowil nie o nogach
máterjalnych/ ale o nogach ducho-
wnych: to jest o affektach wewnątrznych.
Curritur non pedibus, sed affecti-
bus: nápisal tenże S. Doktor Te nogi
máją to/ że lubo duszą w łazni Chrztu
S. z wszelkiej názy grzechowney obmy-
ta zostanie/ przeciąż dla pozostalej
skłonności do złego/ bardo łatwo us-
brukać sie mogą/ bá y zafargac/ od
pojadliwości do rzeczy stworzonych;
y przetoż głowiek każddy/ oprog łaznie
Chrztu S. ná obmycie tych nowych
brudow/ z nog affektow swoich/ os-
krzepty łaznie prawie codziennie po-
trzebuie: o co nápomniál Piotr Zbá-
wiciel onem słowy: Qui lotus est,
non indiger, nisi ut pedes lavet: sed
est mundus totus. Ná co przywo-
dzą tłumágenie dwu Doktorow Ss.
Augustyn S. ták o tym nápisal: Homo
in Baptismo totus abluitur, non-
prater pedes, sed totus omnino.
Verumtamen cum in rebus huma-
nis postea vivitur, utiq; terra calca-
tur. Ipsi igitur humani affectus,
sine quibus in hac mortalitate non
vivitur, quasi pedes sunt. Ná Chrście
człowiek zupełnie ze wszytkim obmyty
bywa: iednak gdy potym ná świecie żyje,

Script.
Ioann. 13.

tract. 56
in Joann.

Nogi duchowne
są nóg wewnętrznych

loc. cit.

nogami

nie trzy pod
czciami, w któ-
rych Niepokalan-
na nabyła
skłonności puri-
tatis originalis.

ierma, Jezus, Chry-
stus, wywody
ep. Poczečia.

rzku zostaje po-
temu co z brud-
grzechu pier-
worodnego: skłon-
ność do złego.

nogami po ziemi depce. Same tedy ludzkie poruszenia, bez których w tym śmiertelnym życiu nie obejdzie się, idą koby nogami jego są. Znowu S. Bernard: Lotus est, qui gravia peccata non habet; cujus caput, id est intentio, cujus manus, id est operatio munda est: sed pedes, qui sunt animæ affectiones, dum in hoc pulvere gradimur, ex toto mundi esse non possunt. Obmytym ten jest, który już ciężkich grzechów nie ma: którego chędogo jest głowa, to jest intencja; y ręce, to jest sprawy jego: lecz nog to jest affektów dusze nasze, poki ta po prochu, po ziemi chodźmy chędogich doskonałe mieć nie możemy. Z którego tłumaczenia Doktorów pomienionych pokazuje się, że lubo dusza w łazni Chrystu S doskonale oczyszczona bywa od zmaży wszelkiego grzechu; przecieś na nogach swoich brud takis, albo łatwość do zabrudzenia affektów swoich zlepi pożądlivościami; wynosi z sobą; na którego obmycie codzienney potrzebuie łaznie; to jest umartwienia: tak to to niżej obaczemy. Qui lotus est, non indiget, nisi ut lavet pedes.

Figur.

Threni 1.

Mozemy to obidanie sobie pod figurą ruinowanej od Babilonczyków Jerozolimy; ktora w ostatniej miszery widząc Jeremiaś; naybardziej nad zabloconemi nogami iey tak lamentuje. Sordes ejus in pedibus ejus, nec recordata est finis sui. *Plugawia iey na nogach oneyże; ani wspomniata na swoj koniec.* Te słowa Proroctie rozumie się mogą dwojako; albo o ruinie Jerozolimy Phyzicę, w samey rzeczy; albo o ruinie duchowney: to jest o grzechach iey. Jezeli one uważam literaliter o ruinie; łatwo się domyslić; że gdy gnano; idko było w niewola; on lud Izraelski; pewnie tam Prorok nie jednego widział; nie tylko z bosmi ubloconemi nogami; ale y z głową odkrytą; z związanemi; albo okrowanemi rekami; bo sam o tym wyżej namienil onemi słowy: Egressus est à filia Sion omnis decor ejus, facti sunt Principes ejus velut arietes, non invenientes pascua: & abierunt absq; fortitudine ante faciem subsequenti. Jezeli też Tropice slo-

A wa Proroctie o złych obycajach Jerozolimyżycow uważam z S. Bonawentura; dla których Pan BGS karalię niewola Babiloniska; powieniem tego; że Prorok S. widział; idko w Jerozolimie zaszperona była głowa iey; to jest Wiara S. przez zagefżone bawochwałstwo; także y ręce; przez niesprawiedliwość; oppressa ubogich; przez zabijanie Prorokow odwozacych ich od złego; a przecie Prorok nie lamentuje ani nad głową; ani nad rekami; ale tylko nad ubloconemi nogami grzeszney Jerozolimy. Sordes ejus in pedibus ejus.

B Pytam czemu zrozumiemy wnet ciemnica; tylko podźmy ięże ad sensum Tropologicum Pisma S. Mogi ublocone według S. Hieron: znać zle pożądlivości y sprawy; ktorymi uwodzi się dusza. Sordes gestat in pedibus, qui gressus suæ conversationis malis polluit operibus. Jezeli to nog był początek wszelkiej ruiny; y zagefżonych zbrodni w Jerozolimie; bo dla tego że Obymatele oni nie wstrzymywali pożądlivości swoich y affektów do złego; łatwo też potym między niemi światowała wiara y cnota; y przeto słusnie; naybardziej lamentował Prorok; nad ubloconemi Jerozolimy nogami. Sordes ejus in pedibus ejus. Tak przygad iest y ruiny mistycznej Jerozolimy; to jest; każdej grzeszney dusze: Sordes in pedibus, brud na tychże nogach; to jest skłonność affektów pożądlivości do złego; który nam po obmytym; przez łaznia Chrystu S. pierworodnym grzechu; zestawił Pan BGS in poenam; na ukaranie; y o-

C raz; abyśmy dla zasługi sobie większej rozmaitemi sposobami martwił; u-kracając passye do złego porywające się; chodźyli dusze nasze z pomienionego brudu; ktora swois intencją obiadził Pan BGS mówiąc do Raima: Sub te erit appetitus tuus, & tu do minaberis ipsius, *Pod władza twoja będzieś trzymał namiętności twoje, y ty panować będzieś nad niemi.* Ale y sama rzecz pokazal to Zbawiciel na pomienionej wyżej Ceremonij w umywanis nog Uczniow swoich. Jako

Ma.

Martwienie zty
namiętności
słusz. J. B. S.

Genes. 4.

tego

X

lib. 3. de
Sacr. c. 1.

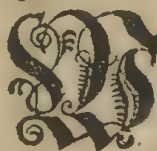
tęgo doćiekl *S. Ambroży*, gdy o *Tdzie*
mnie tey Ceremonij pytać się, tak
mowi: *Quare hoc? Quia in Bapti-*
smate omnis culpa diluitur: rece-
dit ergo culpa. Sed quia Adam sup-
plantatus est à diabolo, & vene-
nū ei effusum est supra pedes, ideo
lavas pedes; ut in ea parte, in qua
insidiatus est serpens, majus subsi-
dium sanctificationis accedat, quo
postea te supplantare non possit.
Lavas ergo pedes, ut laves venena
serpentis. Z których słów Doktor
S. dać się znać/ponieważ y po Chrześ-
S. zostaje na nogach/ to jest w affe-
ktach nasych/ coś owej truciźny was-
kowej/ która zaraził w *Raju* Rodzi-
cow nasych; więc gdy *Zbawiciel*/
materiałne nogi *Wznow* swoich u-
mywał/ dal przez to adintende/ iako
każdemu o nowa łaznia na obmycie
duchownych nog/ to jest affektów od-
złych pożądlivosti/ stając się potrze-
bą. Ta zaś nie infa jest/ tylko mar-
twienie porwydających się pasy gwał-
sobie w nich czyniąc/ y one nachylając
przez przeciwnie akty *Cnot* *Światek*/
a osobliwie pokory; które cnoty dla
tego przy umywaniu nog *Wznow*
swoich/osobliwy zostawili nam przykład.
A to rzecz pewna/ że gdy ostatka tey
truciźny/ y pozostalego brudu/ po-
mientionemi/ albo tym podobnemi spo-
sobami głowiek nie obmywa/ za czas
sem nogi affektów tego/ tym bardziej
zabłoca się: bo zbuiąc pasy tego/
przymusza go do tego/ że na wszelkie
zbrodnie bez wstydpu puszcza się.

Anchol. q.
744.

Histor
num. 1033.

Bardzo służy do tey materij owa
Historja/ która cytalem w *Zwiercie*
dle przykładów. Była iedną nie po-
sledniego stanu/ y pięknych obyczaj-
ów *Pani* *Zona* *Henryka de Uida*,
ślachetnego y bogatego: ta dnia ie-
dnego/ gdy między sobą rozmawiali o
upadku *Ewy*/ iśła sey/ (iako zwycaj-
mnia *Białogłowy*) zlorzeczyć/ iż dla
marnego iabłki/ chciwości swojej do-
syć czyniąc/ w takie mizerye cały na-
rod ludzki przyprowadziła: które *Mąż*

A rzekł: niechciey sey sadzić/ gdyż y ty/
w takiej pokusie/ tożbyś uczyniła.
Ja chcę tobie rozkazać coś mnieysze-
go dla miłości moiey nie bądź się mo-
gła zachować. A ona: Coż to będzie
za rozkazanie? *Mąż* na to: W ten
dzień/ kiedy się w łazni myjesz/ żebyś
bosymi nogami w błoto/ które jest na
podworzu naszym/ nie wstępowała. A
była tam woda śmierdząca: Ona się
z tego rośmiała: więc y zakład mia-
dzy *Joba* o pewną uczynił summa. W
tym *Mąż*/ tajemną nad onym błotem
straż uczynił. Dziwna rzecz: od oney
godziny białogłowa tak uczciwa y
wstydliva/ nigdy przez podworze nie
przechodziła/ żeby na one miejsce po-
jrzeć nie miała: pokusa miała do o-
ney kłuzzy. Dnia tedy iednego wyszedłszy
z łazni/ rzekła do służebnice: iedli nie
wniósł w ona kłuzę/ umrę. A zaraz
podkaszawszy się/ y oberżzawszy iedli
kto nie widzi/ w ona smrodliwa woda
dł do kolan weszła/ y tam y sam prze-
chadając się po niej/ żadzy swej dosię-
czyniła. W czym zdobywana od *Męża*
y zkonfundowana o swoy nieściek/
za pokutę y za zakład/ musiała odstę-
pić bogatych strojów/ o które był sta-
nał zakład: bo i *Mąż* tey/ zaraz innym
Osobom rozdał. Oczwiescie się po-
kazało na tey *Niewieście*/ y to/ iako
po łazni *Chrystu* *S.* znayduie się w du-
kach nasych brud/ to jest/ skłonność
do zakazanych rzeczy: y oraz/ iako gdy
kto tego brudu nie stara się obmywać
przez umartwienie/ tym mu go więcej
przybywa/ że potym zaszargawszy du-
chę/ to jest/ przyuczony do złego pasy-
sye swoje/ zawsze one kontentując/ tuż
nie po kolan/ iako ta *Pani*/ ale po
same uszy (iako więc mowi) w bło-
cie rozmaitych grzechów brodzić ba-
dzie.

Idzieliśmy niebezpie-
czeństwo nasze/ iako y po zbaw-
iennej łazni *Chrystu* *S.*
z brudem od piermo-
dnego grzechu pozostá-
łych/ nie mogą się doskonale wyble-
szyć. Szczęśliwsza bez
porównania jest *Przen*: *Panna*/ *Oblu-*
bienica/ oraz y *Młoda* *Chrystusowa*/
przy *Niepokalanym* *Poczęciu* swoim;

gdys

PARS
II.

na to na brudy
zgodnie z tym.

ni narzekająca
tę, iako do
zła zkonfundo-
wana.

Script

Cantic. 5. Iomomowa o tych wspomina lażniach.

Lavi pedes meos, quomodo inquinabo illos? Omyłam nogi moje, a iakoż mam one kalac? Mowi tu znac

Cantic. 7

Przen: Panną o onych nogach/ ktorzych piękności przy pierwszym iey

pogrzebiu na świat/ dzimuiac się An

iolowie śpiewali: Quam pulchri

sunt gressus tui in calceamentis.

Filia Principis: a to przy pierwszym

punkcie życia Przen: Panny. Rzekłoby

tu kto/ ponieważ Przen: Panna zas

dney na sobie skazy grzechowej nie

miała/ z czegożby tedy/ y iako w tych

lażniach obmyta bydz mogła? Wisc

zabiegając tey trudności. Dion: Cart:

reflexya miec kaze na ndule s. Dion:

Areopag: y Doktorá Anielskiego: ci

nauzają/ że yo Aniolach/ ktorzy skaz

zy żadney na sobie nie mieli/ mowić

się może/ iż oczyszczonemi są. Ange

li etiam purgati dicuntur, in quibus

nulla impunitas invenitur, dum a

minoratione perfectionis, sublimius

extolluntur. Oczyszczenie Anioła, iest

podwyższenie iego w darach łaski. To

w tenże sposób obmycie/ oczyszczenie

Przen: Panny rozumiec się ma/ iż w

punkcie Pogrzebia swego obmyta zostas

ła/ nie od takiej mąsuly grzechu/ bo

tey nie miała/ iako y Aniolowie/ y o

wszem tym bardziej: ale w ten sens/

że Duszą iey świętą/ stworzoną zaraz

była/ w naydoskonalszym stanie łaski/

y innych darow duchownych.

Mowmy tedy iuz o samych Ter

mách/ y fontannách/ w ktorych ta

Oblubienica/ nągotowana dla Syna

Bożego/ tak cudnie lażnia swoje od

prawiła/ iż z niey przy Pogrzebiu swo

im/ śliżność/ niewinność pierworot

dna/ z innymi darami wyniosła. A

że te Termy/ albo Fontanny (iako

wyżej namięnił) zapieczętowane/ to

A iest/ utdione są/ pod trzema wielkimi

Jmionami/ MARIA, JESUS, CHRI

STUS. przetoż pierwej pieczęci/ to

jest/ Jmienia MARIA / ruham:

Virum MARIE; de qua &c. Aż za

raz widzi/ że nie jedno/ ale wieloró

kie wypada źródło/ nie jedną potężu

ie się fontanną/ z ktoroy Przen: Pán

ná wyniosła przy Pogrzebiu swoim Pu

ritatem originalem: to iest/ wielo

różki potężule się wywod Ciepotał:

Jey Pogrzebia. Mowi bowiem Escob:

Augustius quid proferam. Non so

lum contemplanti MARIE. Perlo

nam, ejus preservationem rimari

licet, verum Nominis MARIA per

pendenti mysteria, eadem a pecca

ri labe immunitas reseratur: to test:

iż samo Jmie MARIA / wywodem

bydz może Ciepotałan. Jey Pogrzebia.

Wiele ma swoich interpretacyi to

Jmie MARIA. Naprzód według

S. Hieron: y Bonaw: tłumaczy się Illu

minata, albo według S. Petr: Damian:

Serm: 1. de Epiph: Stella singularis:

Oświecona, ośobliwa Gwiazda. A tu

zaráz piękny podać się wywod Cies

potał: Jey Pogrzebia; ktoręgo postrze

żacy Akademij Paryskiej Doktor Ger

son: gdzie tak mowi: Stella, quæ

nunquam lumen amisit gratiæ, nec

obscurata fuit peccato mortali, aut

veniali, aut originali. Ideo inter

pretatur MARIA, Maris stella, Gwia

zda iest, która nigdy światła łaski nie

straciła, ani się zaciemnia od śmiertelne

go. albo powśedniego, albo pierworodne

go grzechu. Dla czego MARTA, tłu

maczy się Gwiazda Morska. Tłá toż

przypada y druga interpretacya J

mienia tego/ gdy z Syryjskiego tłu

maczy one s: Hieron: Domina, Pani.

Wielka bowiem y w tym samym wy

tłumaczonym Jmieniu upatrzyl tak

temnie Fulber: Carnot: o czym tak

mowi: Hæc itaq; electa & insignis

inter filias, non fortuito quidem,

aut solo beneplacito parentum, sed

divinâ dispensatione, Nomen MA

RIE accepit, id est, Dominæ; ut

ipsa vocabuli sui figura, magnum

quid innueret, to iest: Jż to samo

Jmie MARTA, Pani, wielkiego co

y niezwyčajnego o Przen: Pannie o

powiada.

MARIA: Imię, nymora
Riepok: id. Roczno
wieloraki: RocznoL. 2. de Co
cept. sec. 5
num. 18Part. 4.
Serm. 1.MARIA: Imię, Roczno
Symbolum, GwiazdaSerm. 1. de
Nat. Mar.S. MARTA: Imię, Roczno
cz. 1. Imię, Roczno
od niewoli, Roczno
grzechowy.S. MARTA, choć bez
nizelkiej skazy
grzechowej, była
obmyta, gdyż mogła
właściwość?Anioła oczyszczenie,
jest podwyższenie
tego w darach łaski.

powiada. A coż tak wielkiego nie co innego/ tylko/ że ona tak na ciebie iako y na duszy/ żadney nie podlegała mąkule. Tenże bowiem Doktor trocho niżej tak napisał: Hic si quis interroget: Quid ergo putas, qualis olim in anima fuerit hæc Persona? veraciter respondemus, quod anima ipsius & caro, ab omni malitia & immunditia purissima fuerunt.

Trzecia interpretacya według S. Hieronima: MARIA, Mare Morze, to samo nie fontanna/ ale całe Morze pokazuje/ w którym iako w łasni iakiej/ nigdy niekalnéy ślizności nie była Przen: Panna. Przez które morze znaczy się zupełność/ albo zgrozmadzenie wszelkich łask/ którekolwiek w innym rozumnym znaydowały się stworzeniu. Tak o tym S. Bonaventura:

Quare dicitur MARIA Mare? propter affluentiam gratiarum; unde scriptum est: Omnia flumina intrant in mare; flumen enim gratiarum Angelorum, intrat in MARIAM, & flumen gratiarum Patriarcharum, & Prophetarum, Apostolorum, & Martyrum, Confessorum & Virginum, intrat in MARIAM. Z tych słów dacie się znać/ że iako łaska Świętym Patriarchom/ Apostolom/ Męczennikom/ i. pozwolona/ y znaydująca się w Przen: Pannie/ wolna iabydź pokazuje od wszelkiego uczynkowego grzechu; tak łaska Aniołom Ss. dana im przy stworzeniu/ iasnie wydatę pierworodną niewinność/ w której stworzona była Przen: Panna.

Czwarta interpretacya Imienia MARIA znayduie w Piśmie S. że się tłumaczy olejkiem/ maseczką pachnącą: oleum, inna versio cyta unguentum effusum, inni cyta exinanitum, evacuatum, Nomen tuum; których słów in Officio Immacul. Concepti z pozwolenia Stolicy Apostolskiej używa Brev: Franc: Właśnie te drogocne wonności należały do tej pierwszej łasnie Niepok. Poczęcia Przen: Panny; aby według wzwyż pomienionego zwyczajnego Oblubienia/ ta Syna Bożkiego Oblubienicą/ z samego Imienia swego/ nie tylko ślizną/ dla pierworodney niewinności/ ale oraz

A y drogą namaszczone łaskami Miłości/ przy punkcie Poczęcia swego/ bydź się pokazała. Unguentum exinanitum, Nomen tuum. Jezeli Imię tej wywyższonym/ wydystylowanym olekiem jest/ a iakoż w samej duszy tej mogły kiedy pozostać się faeces, plugaśwa iakiegokolwiek grzechu: Pięknie o tym Teoteryt: Si in rebus humanis compertum est, quod a servis pulchra nomina infamantur, & quodammodo profanantur; aut si dicere, tanto Nomine MARIE insigniti non potuisse, si aliquando in primæ captivitatis & servitutis nota fuisset, To jest pierwsza z samego Imienia MARIA Fontanna/ albo wywod Niepokalnéy ślizności Przen: Panny.

Pod drugim wielkim Imieniem JEZUS/ De qua natus est JESUS, druga Fontanna Niepokalnéy ślizności Przen: Panny/ widzę utajoną: albo raczej samo to Imię Syna tej JEZUS/ ożywistym jest wywodem tej Niepokal. Poczęcia. Dla ułatwienia się w tym/ zabieram sobie Figurę

C z owych Fontan y źródeł wód żywych, o których Salomon/ przypatrując się w duchu Proroctim Przen. Pannie/ tak do niej mówi: Fons hortorum, puteus aquarum viventium, quæ fluunt imperu de Libano: a trocho przedtym pomiedził/ że te Fontanny widział pod pieczęciami. Hortus conclusus, Fons signatus: co było według zwyczajnego starodawnego/ o którym pisze Seherlog, iż takie łasnie y Fontanny sygnetem/ herbem/ Imieniem swoim/ zwłascz Ateolowie pieczętowali: przez to takie wody zwano Aqua Virgo, dla przeżytości; a u Persow Aqua aurea. Michaël Gisbler, tłumaczył to miejsce de Sponsa Ecclesia, woda Chrztu S. nazywa ta Fontanna wód żywych; a to względem łaski ożywiającej dusze/ która w ten czas dana tej bywa. Wac aplikując to miejsce Piśma S. do Przen: Panny/ łaska przy punkcie Poczęcia tej dana/ y która ia od śmierci/ którą my wszyscy przed Chrystem pomorzeni bywamy/ zachowała/ a fortiori nazwać mogą

D Puteum aquarum viventium, stru-

Niepok.
Centur. 1.
Embl. lib.
num. 32.

P. M. Kyj. M. 2go;
działu nie mogło
z pierworodny
grzechem.

Jes. Im. wywod
Niep. Pocz. z k. hum.

Figur.

Cantic. 4.

bla.

Im. do won.
oleju przyro.
e, w. znaczy?
Cantic. 1.

Spec. 1. 3.

dnia wód żyjących. A gdy mówi Sa-
lomon o niej/ że zapieczętowana.
Fons signatus: ponieważ to Krole-
wska/ bo Páná JEZUOWA. Fontá-
ná; bo Mátka temu náznágoná/ im-
fię tu pieczęci áni Jmienia bydy nie
mogło/ tylko własne Jmie tego JE-
ZU. De qua natus est JESUS.
Przydacie Salomon: Quę fluunt
impetu de Libano. Każda fontá-
ná/ studniá/ musí mieć pogateł swoy
od iakiego źródła; iáko y ta miálá/
z źródła najwyżsę Gory Libáńskiey;
á tá znáczylá według S. Grzegorza,
Páná Chrystusa; z którego zasług/ iá-
ko z źródła iákiego/ wsłáta laská dá-
na iest/ lub Aniolom/ lub ludziom; á
zátem y laská pierworodná dána Prz.
Pánnie/ z támtądże pogateł swoy ma.
Grátia per Christum: i powiedział
Jan S. Wier te obiedwie okoli-
ności Jmienia JEZU/ pokazują
nowy wywod Niepok. Poczecia Prz.
Pánny. Naprzód gdy mówi Sáló-
mon. że nie iáko kolwiek z tego Libánu
mistycznego zspłyná tá ożywiáca
wódá; to iest laská/ ná Przen: Pánna/
ále cum impetu, nágle, zspłyná zá-
iste laská Boská ná pierwšych Rodzi-
com/ y ná Aniolow; bo w nęy stwor-
zeni byli: ále non cum impetu, bo
ponieważ byli peccabiles, támd oná/
moglá ons odwrócić ná stróná: zsply-
wa y ná nas przy Chrście S. ále także
non cum impetu, bo nieco opóźnia/
gdy dopiero po urodzeniu przez
Chrześť S. użęstnikámi zstáiemy się
laski Chrystusowej. Zás ná Przen:
Pánna przyšla tá laská cum impetu,
nágle/ bo záraz w pierwšym punkcie
poczecia iey/ táť/ że ná żadná stróná/
żadne támy/ áni obrócić/ áni zárzę-
máć iey nie mogły: bo iáko pospolite
iest rozumienie/ záraz byłá confirma-
ta in gratia; czego áni Aniolowie/
áni pierwsi nási Rodzicy/ nie mieli.
To záś samo pokazuje się z Pieczęci
tych Fontan/ to iest z Jmienia JE-
ZU/ do którego Przen: Pánná/ iá-
ko przyšla Mátká/ álbo iáko Oblubie-
nicá JEZUOWA/ záraz przy Pocz-
ciu swoim miálá relácii. O czym
Gerson: Beatam respice, primo mó-
do, dum ab instanti creationis spi-

A ritus sui, initiatus est Matrimonium cum eterno Sponso. Dwie ma inter: pretacye naystodhsze Imie JEZVS. Naprzod JESUS Salvator, Zbawiciel Escob. f. 190. r. 1. de immun. Eccl. lib. 6. Tu gotowy wywod Niepolda. Poze: cia Przen: Panny. Bo Chrysolop. Episcopus uważając to Imie JEZVS sal: vator, tak o nim powiedział: Primo illud Nomen, preservavit Virginem Matrem suam, ab omni culpa tam originali, quam veniali. To (prá: wi) Imię, zachowało Matkę swoją y

B Pannę, od wszelkiej winy pierworodne: go y powzedniego grzechu. Z którego fundametu náš Doktor subtelny 3. d. 3. dowodzi/ że przez to samo P. JE: ZVS/ nie moglby bydyz nązwányym naydoskonałszym Zbawicielem/ gdyby był choć nad jedną duszą/ nie poła: zal konsta y sposobu naydoskonałshe: go Redemptionis: iaki jest/ nie do: puścić ná nie upadku w grzech/ ubie: gając one lásta swoia: t:orego przy: wileu żadne stworzenie nie mogło bydyz bliższe/ nad własna Matka JE: ZVsowa. Do czego nie pomáhu po: maga y druga interpretacya tegoż Imienia u Proroka. JE: SUS, Emma: nuel. Et vocabitur Nomen ejus Emmanuel. To zaś samo tlámácy s. Thom: Nobiscum DEUS, BOG z nami. Jáko by się znácy przez to/ iż gdy się z naturą naszą BOG zje: dnożył/ tym samym zbawieniem się nam zstał Pan JEZVS. A ponie: waż nayosobliwszym sposobem BOG zjednoczenie swoje miał z Prz: Panną; bo práwie jedno się z nią zstał: iáko to uważa s. Petri Damiani: Habitat DEUS in Virgine, cum qua unius naturæ habet identitatem. Miejska BOG w Pannie, z ktora ma jedną przy: rodenia istotę. Tákże Arnold. Una est MARIE ac Christi caro, unus spirítus, una charitas. Jedno iest ciało MARTI y Chrystusa, jeden duch, jedna miłość. co się o żadnym stwo: rzeniu innym mówić nie może; idzie zátym/ że JEZVS osobliwszym nad inne sposobem/ musiał się zstać Naysw: Pannie Zbawicielem: inne: go zaś doskonałshego sposobu trudno wymyślić/ oprócz zachowania iey od

^{Gist}
 P. Leers, van Gans
 naupredn eysyn
 loven: to iest Groni
 ley od wtzelkego y

Prz. Panna, ile masz
nauyblizizę Gdzie po
na przynależni, za
wania od wszelk
grzechu.

Soś, nayazobliwiz
spozobem ziednoc
nym spoz. Gyl. Sz.
S. 2. de Nat.

f. Cant, 5.
Gora Libanus, zna:
czy Chrysostusa I.

1. JOAN. 17.

na Rz: Pannę, ta:
 ska Niebieska woty:
 neta cum imperu.
 iako to?

Pz. Panna zaraż prz
 201254. Innom. Gyt
 Oblubienicę p. 108.
 long. tractat. 8
 in Luc.

Histor

to jest
R. 1597. jakoby
namaszczeni
e wywod Nier.
zycja Nier. Panny.

ia Konstantyna
na, ze krwi
atek.

Apocal. 1.

Pz. Panny nay-
dziejzym spo-
m, przelat Nier.
re 1597.

wszystkiego grzechu/ y utwierdzenia w
pierworodney łasce. Nie dziś tedy
je z tej Fontanny Imienia JESU
tę ślignę/ y bez wszystkiego brudu
grzechowego/ przy Poczciu swoim
wychodzi na świat/ tę Niebieska O-
blubienica.

Potrzejcie/ Qui vocatur CHRI-
STUS. Imię Chrystus/ tłumaczy się
Unicus, Namaszczony, od którego zo-
wiemy się Christiani, Unici; to jest
namaszczeni; nie czym innym/ tylko
własną Krwią jego; to jest łaską z zasług
wielkiego jego dana. A pod tym trzecim
Imieniem/ widza trzecia Fontanna/
albo wywod Niepok: Poczcia Przen-
Panny. A właśnie tak dobrze: bo te-
żeli Imię tej MARYI/ iakośmy
wtedy widzieli/ zostało się tej łąznia/ z
ktorej nie tylko piekna/ ale oraz y na-
maszczona drogami/ wonnemi un-
gwentami łask/ przy Poczciu swoim
pokazała się; daleko bardziej potkac
ia to powinno było z Imionem Syna
swego. Wisc iako piekna się pokaza-
ła z Imienia JESU/ niechże z Im-
ienia CHRISTUS, Unicus, drogami
zawonia ungwentami. Sławna jest u
Historyków ówa łąznia/ albo wanna/
Konstantyna M. która mu już na
uleżenie trudu/ ze krwie niewinnych
dziatek gotować miano/ gdyby się był
nie zlitował nad płaczem Matki; któ-
ra gdyby mu była pomogła/ rzec bar-
dziej niepewna/ niż pewna. Monarcha
Nieba y Ziemi Chrystus JESU/
podobna metafo/ już nie z cudzey/ ale
z własney Krwią sprawił nam łąznia;
iako wyznaje Jan S. Qui dilexit
nos, & lavit nos à peccatis nostris,
in Sanguine suo. To iednak ugnil
dla nas iecundario, ale principaliter;
to jest/ najpierwszą intencją jego by-
ła/ aby był Matką swoją/ iak nadośko-
nalę dary/ łaski/ wydował dla Matki
swojej/ y od niej łąz grzechowa iak

A najprzedniejszy oddał był sposo-
bem. O czym tak czytamy ap. Bernard
sen: DEUS assumpsit carnem potius
propter salvare Virginem singula-
rem, quam omnes alias Creaturas.
Przyjął BOG ciało bardziej dla zbawie-
nia Najsł: Panny, niżeli dla innego stworze-
nia. Przetoż Miodopłynny Bern:
nazywa Prz: Panna pierworodna Coto-
ta Krwi Chrystusowej: do niej mo-
wić w Osobie jego: Pro amore tuo
carnem sumpsi, & vulneribus pri-
mis vulnerasti in Cruce cor meum.
Nam Primogenita Redemptoris Fi-
lij tui JESU, fuit Virgo MARIA. Zás-
tym ex consequenti idzie/ że w tej
łązni Matki Chrystusowej/ przynależa-
ło Prz: Pannie najprzedniejszy otrzy-
mac unctioes; to jest łaskę poświę-
dząca/ y zdołująca one/ od grze-
chu pierworodnego/ oraz z innymi da-
tami osoliwemi; które tej/ wiele Do-
ktorów przypisują/ zdraż przy samymże
Poczciu; między teoremi łągi nieko-
rzy Confirmationem in gratia, visio-
nem, & fruitionem beatificam, to
jest iż obdarzona była utwierdzeniem
w łasce/ y błogosławienstwem Świętych.
C Dziękujemy tedy BOGU naszemu/
wychwalamy nieśkończoną Moc/
Mądrość/ y Opatrność jego/ że zdraż
przy punkcie Poczcia Przen: Panny/
iako Oblubienicy Syna Boskiego/ y
oraz Pani naszey/ dla uwadromania Jey
od pierworodnego grzechu/ tak skut-
cznie sporządził łąznia/ albo sposoby. A
pomemaj onę S. Andr. Cres: nazywał
Lavacrum ablucens conscientiam.
Łąznia obmywająca sumnienia. próbmy
przez przyczynę tej Dobroci Boskiej/
aby na oczyszczenie serc naszych od
wszystkiej łązy grzechowej/ choć tro-
pelko łaski swojej użyć nam raczył.

Reoremu chwała niech by

dzie na wieki.

AMEN.

T. 4. Ser.
de flamm.
amoris.

Serm. de
Assumpt.

Sr. Anna, która pr-
worodna Matki JESU
sowej.

Orat. 2. in
Annuntiat

NA DZIEN GROMNICZNEY NAYSWIĘTSZEY PANNY, Balsama Sponsæ.

Tulerunt illum in Jerusalem, ut sisterent eum Domino. Luc. 2.

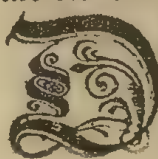
Tęko widzę/ że Przen: Panna/ A y przy dzisiejszey Drożyści/ ści/ nie zapomina o tym/ iż ona jest wybrana Spona Bożego Oblubienica; gdy we dług powietrzychowney appatencyi u boga y z podług Synogalic ofiarą/ w duchu iedną/ bardo modno/ na ten akt przygotowana prezentuje się Rościolowi S. S. A. Zdawną do apparamentow ślubnych należały drogie Balsama, y inne wonne unguenta; ktoromi Oblubienice/ nie tylko ciało y ścicy swoje przyprowadziły/ ale też one przy sobie w drogich apteczkach. albo floreczkach dla zapachu y dla młodości nośły. Dożytaś się o tym nie tylko u Dwiduśa/ Klaudyana y innych Pogańskich Autorow. ale y w Piśmie S. naydziesz to o Judyście/ Esterze/ Rurcie: a osobliwie o Oblubienicy Salomonowej w Dzieniach jego. A że ta Oblubienica była Figura Przen: Panny/ według Doktorow/ toż samo naprzywoliciey weryfikuje się o Prz: Pannie przy dzisiejszey Drożyści. Droga albowiem w relach iey widzę balsamoway Apteczke; to jest: namila się Dzieciatko Pana JEZUZA. Tulerunt illum in Jerusalem: z ktorey apteczki wzięte balsamy lasz wychodzić. Gratia per Christum: wydać się zaraz y od samey Prz: Panny tychże balsamow zapach/ ktory po całym Rościele Bożym rozchodzi się; to jest: hercognych niektórych Cnot przykłady/ ktore nam zostawiła po sobie Przen: Panna przy dzisiejszey Ceremonij. Jakiż nie bez fundamentu/ y sama się wonnym wybornym nazwała Balsamem/ morząc o sobie u Klezysytki: sicut cinammonum & balsamum aromatizans dedi suavitatem odoris. --- quasi balsamum non mixtum odor meus.

1. Joann.

Prz: Panna,
Balsam rybor:
ny.

Ecc. 24.

A tu mi przychodzi refleksja/ coby to za tajemnica w tym była/ że Święto Gromniczey Najszej Panny/ za wsze pod czas Miesopustu przypada. Możemy się domyslać przyczyny: Wiem to dobrze/ że dni Miesopustne/ dni Bachusowe/ są pełne fetorow/ smrodow grzechowych/ śmierdzi teraz świat od pijaństwa/ od nieczystości/ od słow. piosnek/ igrzysk bezecnych/ od tańcow mąstek y innych rozpust/ ktorych sobie ludzie bepieczniej w te dni pozwalają zwykli; od ktorych smrodow miesopustnych/ dla zlego przykładu drugich/ dla ustąpienia do zlego okazy/ nie iednego Młodzienia/ albo Pamiętki dusz już omdlewa to jest pokusami ścianiona/ zamysła kosztować rokoszy grzechowej: a drugie już podobno obumiera w grzechu leża. Przetoż bardo przywoicie to Święto pod czas dni Miesopustnych przypada; przy ktorym Prz: Panna dla odegnania fetoru tego Miesopustnego/ dla oczyszczenia młodego dusz w okazyach Miesopustnych/ z drogiemi Apteczkami z wonnemi Balsamami stawia w Rościele Bożym: to jest z aktami niektórych Cnot Świętych/ przeciwnych bardo Miesopustnym swywołom/ przykład ich na sobie dając innym/ przy Ceremonij Oczyszczenia swego. Wierc powiedziawszy wprzód/ iakiego/ y iak zarázliwego smrodu między Katołikami/ przyczyna są dni Miesopustne: o drogich Balsamach Przenajsz: Panny/ bardo skutecznych przeciwko tym fetorom Miesopustnym mówić beda. A. M. D. G.

Ochodziemy tego z staro dawnych Historyi/ że teraz śnieży dni Miesopustne/ ktore u Pogaństwa pożymano 1. Februarij, zwano

Prz: Panny Gromniczej
Święto, cnoty y Miesopustny

Prz: Panna, przykładem cnoty świętych, odraża smrody Miesopustne.

PARS
I.

Przypadek Poga-
nismu caly: a.
albo Wilcze.

Habac. 1.

Prover. 10

Bachusowe dni
smierdzace.

Script

Eccli. 18.

Festa Lupercalia, iakoby *Wilcze Swię-
ta*, pod czas których Pogaństwo wśelo-
ła swymola/ nieczystość/ godziła się:
zślepieni bałwochwałstwem oni lu-
dzie/ iakto wilcy w nocy po ulicach
z pochodniami/ po domach włożyli
się/ a niecnoty bez wszelkiego respec-
tu y karania plodzili; rozumiejąc/ że
brzydkościami onemi Bóstwom swoim
przypodobać się mieli; y były to Swię-
ta/ między innemi Pogańskimi Swię-
tami nayplugawšie. Zaprawda/ kto
sobie dobrze uważy rozpuste/ która się
znayduie między Katołikami pod czas
tych dni/ y oraz wspomni sobie ná
słowa Prorockie/ który iakichśi grze-
sników: a podobno y owym to słuyce
może/ którzy po nocy/ ścierwow nie-
czystości szukała sobie/ (tego teraz
nawietecy) przyrownał/ do nocnych
wilkow. Velociores lupis vesperti-
nis. To mówią/ uważywšy sobie/
może każdy osadzić/ że pomienione Po-
ganie Lupercalia, wilcze śmierzda-
ce Swięta/ w samey rzeczy między
Katołikami nie zaginęły. A owšem
te dni Miesopustne/ nie tylko śmierz-
dzacemi dniami/ ale iedna smrodow
y brzydkości grzechowey kłódká/ zwąc
się powinny. A że Miesopustnikom
trąfia się to/ co y ludzkom długo w
smrodzie mieszkającym/ iż onego fe-
toru nie czują: to iest/ skutki swowey
duchowney nie widza; y owšem zá-
żart/ zá śmiech takie swywole sobie
pozywają: o czym Prowerbiałista:
Quali per risum, stultus operatur.
Ja im tego dowodzić chce/ że to te
dni Bachusowe/ są dni śmierzdzace.
Śmierzda naprzód P. Bogu/ śmierzda
Róściolowi iego/ y Doktorom Swię-
tym; śmierzda powtore dusiom nie-
winnym; śmierzda potrzećle/ y samym
niewiernym/ patrzącym ná swywo-
la Miesopustniacych Katołikow.
Naprzód/ że śmierzda/ to iest/ niepo-
dobna się P. BGDV; wiem to bo-
wiem z Pisma S. gdyż každemu pobo-
żnemu głowietowi przez Eklezjasty-
kú swego przykazał Pan BGD/ aby
pod czas dni Bachusowych miał się
ná wielkiey ostrożności. Homo sa-
piens in omnibus metuet, & in
diebus delictorum attendet ab in-

Aertia. Tigris cyta: In diebus dica-
tis delicto, attendet a delicto. Czto-
wiek mądry. (dobry) zawsze niech bę-
dzie bojaźliwy, a we dni grzechu, albo
poświęcone grzechom, niech się strzeże
grzechu. Wiemy że wszystkie dni są
stworzone od Pana BGD. Fecitq;
DEUS lucem, & lucem vocavit di-
em. A przeto iego są wszystkie dni y
momenta czasu: Tempora, quae Pa-
ter posuit in sua potestate. Prze-
cież ex accidenti, mienia się nieco
te dni. Jedne się zowią Dies Coeli,
Dni Niebieskie. Thronus ejus, sicut
dies Coeli. Inne się zowią Dies ter-
rae, Dni ziemskie. O których S. Aug:
wspomina/ tłumącąc słowa Psalmi-
sty dopiero wspomniane. Jeszcze są
inše dni/ które się zowią/ Dies tene-
brarum, Dni ciemności. u Jobá
w Prozie Róścielney/ Dies ira,
dies illa, &c. Między temi
dniami/ ligo się też/ Dies deli-
ctorum, dicati delictis: Dni grze-
chom oddane, poświęcone; iakoby Swię-
ta grzeszne. A którymże to dniom
lepiej może tá benominacya słuyć/
iakto dniom Miesopustnym/ Swiętom
Bachusowym? Czego domówięnie do-
cieli Corneli a Lap: gdy tak mówi:
Dies delictorum, sunt dies, quibus
indulgetur genio, veneri, & ventri,
alijsq; peccatis; quales sunt dies
Bacchanalium, qui proinde in non-
nullis Calendarijs, dies stultorum
nuncupantur. Dni grzechom poświę-
cone, te są, które ludzie ná pijanšwo,
obżaršwo, nieczystości obracają: tako-
we są dni Bachusowe; dla czego też
one nazywáli niektorzy, dniami balonych
ludzi. Dając tedy Duch S. infor-
macya prawowiernemu głowietowi/
iakoby się miał zachować pod czas
tych dni Miesopustnych: a wiedząc
dobrze/ że pod ten czas znayduie się
pełno smrodu zaraźliwego/ to iest/
okazyi do grzechu/ iakoby zatykać mu
sobie nozdrza kaze/ albo uciekać z tá-
kowych okazyi. In diebus dicatis de-
licto, attendet a delicto. A owšem
dla uwatowania się lepszego od tych
smrodow/ od okazyi Miesopustnych/
w inšey wersji mówi: Attendet ab
inertia: gnuštwá/ nienabożeńštwá/
chronić

Bachusowe dni/
z poświęcone
grzechom.

Genes. 1.

Mat. 1.

Psalms.

ap. Blanc.
hic.

hic.

W Bachusowe dni,
czyli kęślikie
bac na.

chronić się łaje: y nieiało adintende
daie; aby pod czas tych dni wiecey
czasu trawić na nabożeństwie/ prosiąc
Pana BOGA y za siebie/ y za śle-
iace Misopustniki/ żeby im dal upa-
mieranie; żalając nad obelgą/ przez
tak wiele grzechów/ Młóstwu tego
Świąteczego; litując się nad odnowio-
nem przez swywole ludzkie/ ranami
Pana JEZUSOWEMI; prosiąc/ aby
sprawiedliwy swoy gniew nad całym
światem zahamował. Z tego to znąc
przeestrogi Duchá S. bardzo chwale-
bnie po niektórych Młóstwach nastály
pod czas trzech ostatnich dni Misopu-
stnych/ osobliwe nabożeństwa/ y z
Odpustami Rzymskimi/ przy wysta-
wieniu Przen: Sakramentu/ przy Ka-
zaniach/ Spowiedziach/ Kommu-
niach/ Processjach; co wszystko się na to
dziele/ aby odwrócić ludzi od Misopu-
stnych okazy; y pokazać im chcąc/
iako śmierdzą/ nie podobają się Panu
BOGU/ te Misopustne Świąta
miedzy Katołikami. Jakoż y Uni-
wersalny Kościół S. pokazuje to po
sobie wszystkim/ iż mu śmierdzą te
Misopustne dni: kiedy dla tego sa-
mego/ iako notuis S. Carol: Borom:
(wielki nieprzyjaciel Misopustnis-
tów/) ciemna siatkowa/ iakoby na
znąc żalu nad ginącemi duszami/ za-
raz od Stározapustney Niedziele przy-
biera się białe; y wesołego Alleluja
iż śpiewać nie pozwala: na śród
Kościółá Krucyfiky zaponami zaśla-
mac łaje/ aby nieiało na złości Misopu-
stników nie patrzyć P JEZUS/
albo żeby zaślonił Pana JEZUSA
od obelgi swywołników. Nie mniej
śmierdzą y Doktorom Świątym/ też
Misopustne dni; ponieważ bardzo o-
stro przeciwko nim wiele ich pisało:
jednego tylko przywodzi słowá/ co
jest Bazylego S. który śmiejąc się z
owych/ co pod pretertem następui-
cego Postu/ iakoby gotując się do
niego/ w ostatnie dni nad miarę ie-
dzą/ piją: tak do nich mowi: Hem
quid facis o homo! Nemo qui uxo-
rem castam in matrimonium du-
cturus est, pellices ac meretrices
præassumit, secumq; habitare facit;
nam mulier honesta ferre non po-

Orat. y. de
Jejunio.

terit, ut scorta una secum habitent.
Noli igitur & tu, cum inedia corpus
tuum macerare vis, ebrietatem pri-
us inducere; ebrietatem (inquam)
quæ nihil aliud est, quam publi-
cum scortum, quam bacchans &
furiens mulier, ad omne turpitudi-
nis genus prompta & parata. W
których słowach chciał wyrażić Do-
ktor S. że gdy kto gotując się do Po-
stu S. przed tym pije nad miarę y
objera się/ takie ślaskstwo czyni/ wla-
śnie iako gdyby kto gotując się do slu-
bu Młazenskiego/ wprzód z nierządni-
cami sprośnego dopuszczał się grzechu.

Powtórę Misopustne dni śmier-
dzą/ y owšem zaráża śmiertelna
złota się duchom niewinnym/ niezná-
jącym ięszce co to jest grzech/ á zwla-
szcza nieczysty; albowiem z okazy swy-
woli/ bezpieczeństwa/ które widzą w
innych stárbach/ aliás státecznych in-
szego czasu ludziach/ biorą sobie po-
chop do złego; y rozumienia tego be-
dąc/ że to cały rok nie godzi się/ to
samo godzi się we dni Misopustne/
na wiele złych rzeczy/ których przed-
tem nie ználi/ albo ich lekali się/ be-
spiecznie się odważają. Coś podob-
nego z niemi się dzieje/ co się niegdy
zstáło w Jeruzalem/ za czasów Ma-
chabejczyków. Gdy bowiem złości-
wy Król Antyochus zámiał się był na
wygubienie plemienia Izraelskiego/
y Wiary prawdziwego BOGA/
ktorego Imię chwalono w Kościele
Jeruzolimskim/ sławym na wszystkie
świąta; zezłat na wyzabijanie co naw-
celniejszych ludzi/ Apolloniusza ze
dwudziestu y dwa tysiącami ludzi
zbroynych: który zmyślając żygli-
wość/ aby był tć łatwiej dokazał tego/
(iako Lyranus piše) czego chciał
Król/ kazał wystawić publiczne The-
atrum; udając/ iakoby miał zawola-
ny Dyalog iákis wyprawiać; iako też
to bywa gdzie niegdzie/ pod czas
Misopustów: a gdy co nawcelniejs-
zych ludzi/ na widowiska one zezła-
jących nagromadziło się/ kazał wojs-
ku na nich skoczyć; y tak wszystkie
bezbronne okrutnie pozabijano. O
czym Pismo S. Omnes qui ad spe-
aculum processerunt, trucidavit.

Figur.

Bachusowe dni,
zaráża duch niewinny

2. Mach. 5.

Dyalog karze
śmierci.

de Bachā

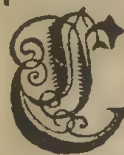
Serm. 155.

Joseph: Mansius, przez tego Okrutni-
 kę/ rozumie gąrtę przekłstego; zaś
 przez tę komedya/ rozumie krotosile/
 Tance/ Mąskary/ Dyalogi/ Opery
 Miesopustne: Których sobie pospolicie
 nie mają za nic ludzie światowi;
 choć też tam będą żarciki/ słowka/
 piosnki/ reprezentacye nieuczciwe/ do
 grzechu/ do złych myśli/ y innych po-
 kus pobudzające. A to w samy rze-
 czy jest przeciwko sumnieniu: O co
 przestrzega *S. Chryzolog*: mówiąc: Er-
 ras o homo! non sunt hæc ludicra,
 sed sunt crimina; satis se decipit,
 qui sic sentit. Myliś się człowiecze!
 nie są to żarty, ale srogie grzechy: bór-
 dzo się ten myli, kto tak rozumie. Owi
 zaś nazywający ludzkie/ którzy na Te-
 atrum/ na Dyalogu onym poginęli w
 Jeruzalem/ znaczyć wybornie mogą
 Młodzieniastwo/ Pánienki/ ięsze
 grzechu wielkiego nie znające: celne
 to są bardzo dusze; bo droga Krwio-
 Języczna nabyte; celne bo wyso-
 kiey bardzo u Páná B O G A ceny.
 Non est digna ponderatio conti-
 nentis animæ Coz się z temi dusza-
 mi dzieje/ gdy na takie spectacula,
 Miesopustne Dyalogi: żarty/ tance. zé.
 trafia: na które nieuważni Rodzicy
 gęstość dzieci z sobą prowadzą: od-
 powiadam na to: że to się dzieje/ co
 się zstalo z tancem. Omnes qui
 ad spectaculum processerant, truci-
 davit. To jest/ gina na duszy. Al-
 bowiem Tyrán piekielny gart/ na to
 wymyślił te krotosile Miesopustne/
 aby ludzie młodzi/ którzy nie wiedzie-
 li co grzech/ albo przynamniej nie tak
 bardzo śmiślemy byli na złe/ pátz-
 niem/ słuchaniem/ konwersacya woli-
 nieysza/ do odważenia się na grzech
 przywodził/ y na duszy one zabijał.
 To zaś niebezpieczeństwo duchowney
 ruiny ludzi młodych z pomienionych
 okazy/ jest tak pewne/ że dla tego y sami
 Poganie/ osobliwie *Aristos*, przy kome-
 dyach takich/ nie pozwalali bywać mło-
 dym. *S. Augustyn* o Rzymianach pi-
 sie/ iż lubo pod czas cięskiego powie-
 trza/ dla uśmierzenia żarzący/ Bogos-
 wie ich/ aliás gart/ kazali byli publi-
 czne sceny/ y krotosile czynić; iednak
 Poganstwi ich Biskup/ pozwoleć tego

A niechtiał; uważając z lat wielką za-
 rzą obyczajów w ludziach młodych;
 te sceny odprawować się miały.

Potrzenie/ nasze Miesopustne dni
 śmierdzą ludziom niewiernym; albo
 wiem Heretycy/ Żydzi/ Turcy/ zé.
 widząc między Katołikami śalenie/ zbytki/
 swywole/ pod czas dni Japu-
 stnych/ bardzo się z tego gorzą/ y z
 Postu się Chrześciańskiego/ do które-
 go się oni tak sprośnie gotują/ na-
 śmiewają: co się pokazuje iasnie z
 Historyi. Wspomina *Faber*, o czym
 inni Autorowie Herzey pisa/ że ie-
 den znany Turczyn/ będąc Ablegas-
 tem do Krola Francuskiego/ y nie
 mając czasu w Paryżu mieszkać/ do-
 brze się był przypatrzył obyczajom y
 Ceremoniom między Katołikami; a
 osobliwie uważał owe ceremonie/ ko-
 ra zachowanie Kościoła S. na począt-
 ku Postu/ świeconym popielcem gło-
 wy posypując: po której ceremonii
 widział iako ludzie owi/ którym się
 on śalejącym/ swywołującym przez
 całe trzy dni/ bardzo dziwował/ nagle
 się odmieniali/ skromność/ śtatecz-
 ność/ nabożeństwo po sobie pokazywać.

C Wier gdy powrócił do Turck/ powie-
 dal drugim/ że Katołikom/ na trzy dni
 przed Postem ich/ robił iakis rodzi-
 się w głowie/ dla tego przez one dni
 cudowne rzeczy/ rozpusty/ zé. iako
 śalenie czynią; dopiero czwartego dnia
 gdy im głowy w Kościele Kieja ich
 popiołem posypia/ robił ow obumie-
 ra; y tak wolaniem od śalenstwa onego
 zostają. Co mówił ten Poganin/
 kłótnie przymawiając Katołikom;
 że się zgorzyl/ y brzydził swywołami
 ich Miesopustnemi/ które widział mis-
 dzę niemi. Już tedy z troiakię oko-
 lizności iasna/ czemu dni Miesopus-
 tne nazywalem śmierdzącymi dniami.

D O się zaś tyż drogich y
 wonnych Balsamow/ z któ-
 remi Przen: Panna przy dzi-
 siejszej Ceremonii Dzyżze-
 nia swego/ sława w Koście-
 le S. a to dla odráženia tych smro-
 dow Miesopustnych/ żarzących wiel-
 ce y škodliwych dusiom Chrześciań-
 skim; wprzód się spytamy co była za
 okazyja postanowienia Droczystego

Histor

Miesopustne
 katołickie
 święcie z Turczy-
 ków

Die Ciner.
them. 3.

Powieleca Święto-
 nego Skutk

PARS
II.

l. 1. de Ci-
 vit. 6. 32:

Świate

owych Sárbow/ które niedawno Dzieciatku ofiarowali Trzey Krolowie/ mogła była zostawić który zloty, na kupienie onego. Pewna rzecz/ że to wszystko mogło być; iednak niechciała tego Przen: Panna/ aby tak była dala po sobie przykład pokorys. nays podleysha/ ktorzy tylko nayuboższy pozyskano Niewieście/ przynosi ofiara. A te to pierwsza kropelka drogiego Balsamu/ przykładu tak wielkiej pokory prezentuje Przen. Panna Miesopustnikom owym/ ktorzy w te dni/ zwykli sobie hardo/ pyšno postas powadec w sárbach/ w strojach/ trás kámentách/ y w innych pompách swieckich/ chcac sie tym swiatu zalecie: tym mowis prezentuje ten swojej pokory dít/ ná to/ aby przykładem swoim odciaagnala one/ od tey hardości/ y prożności swieckey. Ozym Ven: Beda: DEI Genitrix, quæ singulari privilegio supra legem fuit, pro ostendendo tamen humilitatis exemplo, legalibus subdi non refugit institutis. B O G A Rodzica, która osobliwym przywileciem práwu nie podlegała, aby była dala przykład pokory, nie schrania się od powinności Zakonnych. Druga kropelka Balsamu/ to jest/ drugi przykład enoty/ podaje Miesopustnikom Przenay: Panna ná sobie/ in vitando scandalo, to jest/ przykład ostrożności/ aby komu nie dać okazyi do pogorszenia. Dionisi Caribus. y S. Thom: Villan: náuczdia/ że poniewaz iesze nie wszystkim było wiadomo/ że Przen: Panna w cdłości Pániensstwa swego porodziła Syná; gdy by sie tedy była nie stawiła po porożeniu ná Oczyszczenie do Kościola/ według práwa Moyzefowego/ mogłaby sie kto był z tego zgorzyc/ sadzac ona/ że nie dba o práwo Moyzefowe: Wiec (iáko mowi Thom: Vill:) Ne præberet scandalum lege non observatâ, voluntariè servat legem. Aby była nie dala okazyi, nie zachowawszy práwa, dobrowolnie podda sie pod práwo. A tá kropelka Balsamu potrzebna Miesopustnikom: albowiem przykładem swoim Nays: Panna náucza ich/ że przy okazyách Miesopustnych/ máia byc ostrożnymi; by znáć

Prz. Panna chro-
niąc się zgorz-
nia, przychodzi
na oczyszczenie.

A słowami/ iártami/ postępkami swojeimi/ nie byli komu/ á zwiastá Niewiernym/ okazy do pogorszenia: ktorzy iákom wżey pokazal/ gorsha sie z tego/ gdy ná rozpusta miesopustnych Kátolikow pátrza. Trzecia kropelka Balsamu/ to jest/ trzeci przykład enoty/ podaje ná sobie Prz: Panna/ Adam Devotionis, gdy pod czas tych dni Miesopustnych nabożna do Jerozalem podeymuje peregrynacya/ y w Kościele Salomonowym osobliwie swoje oddaje Pánu BOGW ofiary/ modlitwy/ y duchowne konferencye z Káplánami odprawuje: zachacając przykładem swoim ludzi/ do osobliwego nabożenstwa/ pod czas tych dni Miesopustnych; aby ten czas/ który máia obrocie ná krotosile/ ná tance/ ná kárty/ rácey w Kościele przesiedzieli/ modlac się/ ábo czytając co pobożnego: a tedy w ostatnie dni odprawia sie Nabożenstwa z wystawieniem Prz: Sakramentu/ z Kázaniámi/ Processyámi/ Odpustami Rzymskimi; aby sie do Spowiedzi/ do N. Komunii mieli. Pewnie ktorzy tych Balsamow Nays: Panny záwoniáia/ to jest/ w tych trzech enotách beda iej przykładu násladowac/ pod czas dni Miesopustnych/ zarázy od setorow ich obawiac się im przy cákley przetrwacymie/ nie trzeba będzie.

Drugi Balsam pokázate mi Sederuszek Symeon/ w sameyże Apteczce Serca Przen: Panny; gdy (iáko nizey w tymże Rozdziale u Ewangelisty znáydzie sie) Proroctim duchem mowi do niej: Tuam ipsius animam pertransibit gladius. Przeniknie (práwi) duszę twoję miecz. Z tego iádko sie domyslić/ że przez ten Balsam rozumiec chca myśli y affekta bolesne Przen: Panny ná ránami P. JEZUowemi. Czego piskna podaje mi sie Figura w Dzieniach Salomonowych/ gdzie według pospolitego rozumienia Doktorow/ Oblubienicá Salomonowá/ w Osobie Prz: Panny/ przytównywa Zbawiciela Pana do iednego Balsamowego drzewka/ ábo też Gróna. Botrus Cypri. (Hebræa czyta/) Botrus Copher, id est Balsami, (iáko Gisbler tłumaczy) dilectus

Figura

Prz. Panna Goleme
serce, wonna
Apteczka, przeci-
wko ferowu
Miesopustnym.

Cantic: 1.

P. JEZUS, grono
balsamowe

meus in vineis Engaddi: ktore na-
zwisko albo tytuł Balsamu (co uwa-
ża S. Ambr.) z tej naybardziej okos-
ligności służy Zbawicielowi naszemu/
je drzewko Balsamowe dopiero na ten
czas wypuściła z siebie naywonniej-
szą lektę/ albo kropelkę Balsamową/
gdy będzie narznięta. Co aplikując
do Pana JEZUSA tenże S. Doktor/
in Psal. 118. tak piše: Sicut & Chri-
stus in illo tentationis ligno cruci-
fixus, illacrymabat populis, & visce-
ribus misericordiae suae fundebat un-
guentum. Tunc ergo in ligno com-
punctus est lancea, & exivit Sanguis
de eo; Sanguis & aqua, omni un-
guento inavio. W ktorych slo-
wach Doktor S. krewny plynaca z Ran
Pana JEZUSOWYCH/ nazywa olej-
kiem wonnym Balsamowym/ z Ciała
Pana JEZUSOWEGO plynacym: ten
czas Balsamowy olejek/ naypierwej
Przem: Panna/ bo dobrze iestże przed
Młotem Zbawicielowym; to iest, przy
dzisiejszey Ciemnicy/ przez żalostne
medytacye y affekta, do serca swego/
iako do drogiy Apteczki zebrala.
Wiemy albowiem z Księg obitwie-
nia Birgietty S. że dusza Prz: Panny/
miegem boleści/ o ktorym ten dzis
protokował Symeon; mowiac: Tu-
am ipsius animam pertransibit gla-
dius. nie dopiero pod czas Młota P.
JEZUSOWEY/ przetrzona zostala/ ale
zaraz przy dzisiejszym Ofiarowaniu
tego; gdyz opoz tego obitwienia od
Symeona/ sama badac nader bystres-
go y oswieconego rozumu/ y w Pi-
śmie S. wielce biegla/ wiedziala do-
brze/ iako Syn ten okrutna Młota za-
narod ludzki podiac miał: y przeto
z ustawicznego rozmyślenia o tym/
wszystkie myśli ten y affekty Rewla P.
JEZUSOWA/ iako drogim Balsamem
woniła: tak dalece/ że (iako tamże
iust napisano) ilekroć Dzieciatko JE-
ZUSA powiła/ ubierała/ piastowała/
lala/ patrzyła na glonki tego/ ktore
na tak cieple Młota przyśc miały/ za-
wsze się łzami oblewała/ z polcowania
nád nim/ y dla żalu serdecznego; kto-
ry żal tak cieple y ustawiczny był/ że
gdyby ja był sam Pan JEZUS slo-
wami swemi łagodnymi/ smutna wi-

A dacz/ na czas nie cieple/ od boleści
onych serdecznych przed czasem umrzeć
by była musiała. Wisc przy dzi-
siejszey Drogiści/ y pod czas dni
Miejopustnych/ Prz: Panna ten drogi
Balsam/ to iest pamiatke Młota Rewie
Pana JEZUSOWEY/ w sercu swoim
przynosi y prezentuje Kościelowi S.
a to dla otrzeźwienia mdlelacych dusz
w setorach okazy Miejopustnych: to
iust/ przykładem swoim ucy cie Rá-
toliku/ abyś uchodząc okazy Miesi-
pustnych y pokus do złego/ do nieczy-
stosci/ do pijanstwa/ zc. zabawiał du-
sę swoję/ medytacyami o Młocie Pana
JEZUSOWEY. Co bawiem według
pospolitego rozumienia Doktorow S.
naybezpieczniejszym iust sposobem y ra-
tunkiem w takich pokusach. A
osobliwie zalecam ci do tego/ abyś w
szczegulności pilnie uważał sobie/ że
owe słowa Pawła S. Rursus sibi
ipsis crucifigentes Filium DEI, oso-
bliwie się prawdziwa przy dniach Mie-
sopustnych; gdy dla swymol Miesi-
pustnikow/ znouu nieiako odnowione
Rany Pana JEZUSOWE bywają. O
czym posłuchay Historii. Dife Messre.
iz ieden nabożny Młodzieniaszek/ gdy
dlugo prosił Pana BOGA/ aby mu
był obitwil/ czym/ y kiedy ludzie nay-
bardziej Pana BOGA obrażają miał
takie widzenie. Stało przed nim
tiska iakoby Miesopustniacych Osob/
na tamiec schodzących się; a była też
tamt Ojoba Ukrzyżowanego O. JE-
ZUSA. W tym obrazy/ aż ieden
z onych Miesopustnikow/ wstawy
młotą potężnie tisknąć uderzy w
gwoździe z niezmiernym bolem Pa-
na JEZUSOWYM; a ten (według
delumagenta/ ktore mu na końcu wi-
dzenia uczyniono) dawał znać/ iako
Miesopustnicy tancuiacy/ nog na
płasy/ tak na klaskanie/ wykręcanie się
zazwyczaj/ tym samym z Ran Pana
JEZUSOWYCH w Rękach y Nogach/
uragala się. Drugi przystapiwszy się
do Pana JEZUSA. Korona mu
cierniowa z Glowy zerwał y ona nog-
mi podeptawszy/ gwałtownie mu ja
znouu na Glowe włożył: ten zna-
czył owych teorzy dla Miesopustnych
pomp/ krotosil/ tancow/ pisho/ w y

P. JEZUS, grono
rozmyślenia pod
czas Miesopust-
nych

P. JEZUS, grono
rozmyślenia pod
czas Miesopust-
nych

P. JEZUS, grono
rozmyślenia pod
czas Miesopust-
nych

P. JEZUS, grono
rozmyślenia pod
czas Miesopust-
nych

Revel. 1.7.
c. 8. & Ser.
7. Ang.

Prz. Panny solenne
medytacye, nad
członeczkami dzie-
ciątka JEZUSA.

myślnie/ co z pobudka do zlego bli-
 zniemu ná nich pátrzącemu bydsz mo-
 że/strona się; albowi się też w mąskary/
 juśnie insey płci przebierają. Trzeci
 zaś śmiał się/ y uragał z płaczącego
 Páná JEZUSA: przez co się znadzy-
 ly śmiechli/ żarciki/ krzykání Miesopu-
 surników. Piąty pluł w twarz/ w
 oczy/ y w usta otwarte Panu JEZU-
 sowi; ten wyrażał máluiące/ mágłus-
 ze się/ dla prawdy ogu ludzich/
 Miesopustnice; albo też obczydłych
 potow; którzy wyrzutami swemi ślós-
 radza twarz Páná JEZUSOWA. Szos-
 sty Panu JEZUSOWI znówu Ráne
 Boku otwierał; znadzył serdeczne u-
 kontentowánia w tancách/ w krotosis-
 lach Miesopustnych; albo parádacych
 się myślami/ delectacyami wśetecznes-
 mi. Ktora wypisawszy Historię/ poi-
 mieniony Author/ nápodominając Rá-
 colików/ aby uwážaniem Młki Páná
 JEZUSOWEY/ od swymol/ tancow
 Miesopustnych hamowali się; ták do
 nich mówi: Vide miser saltator &
 saltatrix, quod peiores estis Judæis,
 qui Christum crucifixerunt, & de-
 riserunt in terris transeuntem; vos
 autem in dextera Patris regnantem.
 Pátrz (práwi) taneczniku niešťczęśli-
 wy y tanecznicu; że okrutniejszemi wśe-
 ście niż Żydzi; którzy Chrystusa ukrzy-
 żowali, y wysmiali go tu ná ziemi bę-
 dącego; wy zaś to wyrzadzacie, iuż
 kroluicemu w Niebie, ná prawicy Ojca.
 wskiez. A to tedy Bálsam Kutečný/
 to jest/ rozpamiętywánie Młki Páná
 JEZUSOWEY/ przeciwko fetorom/ po-
 kusom Miesopustnym.

Trzeci Bálsam pokázuie mi samá
 Prezen: Pánna; á to w samym sercu/
 iáko w Apryżce drogiey/ Dzieciarká
 Páná JEZUSA zámkniesz: to jest/
 dáie nam znáć/ o osobliwym affekcie
 Páná JEZUSOWYM ku tym/ którzy
 pod gás dni Miesopustnych oddalá-
 iac się od okázyi świeckich/ gás ten
 który mieli ná kártách/ ná tancách
 strawić/ trawia go w Róściele/ mo-
 dlac się/ medytulac/ to pobożnego
 czytác; Spowiedzia/ Kommunia/
 gdzie się Nabozeństwo odpráwnie/
 słuchaniem Kazánia/ zabawidac się:
 do czego y inšych ták słowem/ iáko y

A dobrym przykładem/ stáráia się pro-
 wádzić. Ná co mamy wiele przyklá-
 dow. Czytamy o S. Katarzynie
 Seneskiey/ że gdy w Miesopustnie dni
 ná tákim zabáwiała się nabozeństwem/
 pokazawszy się iey Nays w: Pánna z P.
 JEZUSEM/ y innemi Swiatemi/ dá-
 iac iey drogi pierścien/ samá iey ślub-
 dála z Pánem JEZUSEM. Podobnes
 náwiedzenia miała y S. Gertruda/
 S. Ludowieu Beltri: gdy tákim pod te
 dni zabáwiała się nabozeństwem. Ale
 náylepiey do rzeczy nášey sluży ono
 widzenie S. Gertrudy/ kiedy się iey P.
 JEZUS w Niedziele Miesopustną
 pokázal ná Tronie/ á w nogách tego
 Jan S. siedząc/ coś pisał: o co gdy
 spytála Páná JEZUSA/ rzekł: Ten
 (práwi) Sekretarz moy spisuie ná
 kárcie Imioná y Nabozeństwa Siostr
 twoich/ które mi w te dni Miesopu-
 sine / záluic się zniewag moich od
 Miesopustników/ ofiaruia: y przydal;
 Wiedz o tym Corto/zi: tákowych ludzi
 poczytam ia sobie zá osobliwych przy-
 taciol/ którzy oddaláiac się od okázyi
 Miesopustnych/ ná on gás/ iáko by
 káćka mi u siebie pozwaláia dla przy-
 tulenia się/ imioná ich spisane mam;
 y te kártc chowác bede ná dzień sa-
 dny/ abym Imioná ich prezentował
 Ojcu Przedwiecznemu: y tákim/ z zas-
 ług Młki moiey/ osobliwa nagrodá
 dána będzie w chwale wieczney.

Brozumiales iuż S. N. co to zá
 Bálsamy y wonności/ z ktorými przy-
 Drozystości dzisiejszey/ Przenawśw:
 Pánna stawa w Róściele S. ktorých
 ci też nieco udzieliłá/ podáiac ci nies-
 które sposoby y motiva dla uchronie-
 nia się fetorow/ to jest/ pokus Miesopustnych
 Winkuyte iey ták wiel-
 kiego śczęścia/ y oraz dzietuy/ że cis
 z Apteczki swoich duchownie otrze-
 znieć razylá: á dálšey lástki od niey
 jebrzac/ mów naboźnie:

Trahe me, curremus in
 odorem unguento-
 rum tuorum.

AMEN.

OS)(SO

†

NA DZIEN

ap. Manfi.
de Bacchá.

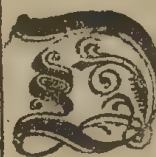
W. m. f. m.
affekt. nabożne

JEZUSOWI iáko mi-
 emi. lo. m. i. d. m. i.
 1. Bacchusowe dni
 p. l. n. u. i. n. a. b. o. ż. e. n. :
 s. t. r. a. :
 o. H. i. s. t. o. r. i. e.

Histor

NA DZIEN NARODZENIA NAYSWIETSZEY PANNY, Ornatus Capitis Sponsæ.

Liber generationis IESU Christi. Matth. 1.

Dziwno mi po gości ordy: A nacyi Kościół S. że Ewangelia o zacych Orzodkach y o Genealogii tak P. JEZUSOWEY, idło też y Naysw: Panny/ ktorey y na samo Boże Narodzenie/ toby mogło bydź dosze przyzwoicie/ nie zazywa/ na Narodzenie teyże Matki Bożej/ czytać ons kaze. S. N. W dzień Narodzenia Pána JEZUSOWEGO/ niezego się nie domiadamy ze wszystkich trzech Ewangelij/ toby do pompy y chwaly świeckey należeć mogło Nowonarodzzonego Krola/ opoz jednych głosow w obłokach śpiewających Aniołom; y to tylko od kilku pastuszków syfianych; miasto Krolow/ o janych tylko wieśniactwach wzmianka; miasto Patriarchow/ o ubogim zlobie; Prorokow tam nie było widać/ tylko dwoie niemych bydlatek. Dziśieysza zaś Droczystość Naysw: Panny z Krolowską niciało pompa odprawuie Kościół S. gdy czytaie Ewangelia/ przez tak wiele Krolow/ Kiazat/ Patriarchow/ Familij urodzenia tey wysi wodzi. Podobna nieco/ tey moiey konzyderacyi/ czyni reflexa Did: Baerza/ gdy uważa/ genu to Swiato Narodzenia Naysw: Panny przypada in Mense Septembri, zwal się ten Miesiac u Żydow Ethanim, y byl nayuroczystszy; a to dla Swiat Tubarum; wiec na to odpowiadaiac/ yora; funduiac się na pewnych słowach S. Lauri: Justini: tak mowi: że przez to pokazuje się/ iż Pan JEZUS pompy tey powierchowney Narodzenia swego/ chciał ustąpić Narodzeniu Matki swojej. DEUS Optimus, Maximus, suam ex silentio expectans laudem, quidquid exterioris reverentia, conclamationis & plausus est, uni Ma-

in Evang.
l. i. c. 5. S. 3

tri donavit. Zaczynam y Matkę naszą Kościół S. stosuiac się do genu-
su Pána JEZUSOWEGO/ z wielką pompą/ to do Ewangelij odprawu-
wać się zda dzień Narodzenia Naysw: Panny/ niezeli dzień Narodzenia Bo-
żego. Jakoż bardzo to dobrze twa-
drute/ do pompy y chwalebneho stro-
iu Oblubienicy Barankowey/ ktora
się dziś na świat rodzi. Notuie bo-
wiem Paul: Scherlog, że zdawną gotu-
iace się do weselnego aktu Oblubieni-
ce/ naywistkego starania przykladac
zwykly okolo stroienia głowy swojej;
y Matki ich cokolwiek mogą zdobyć
tkeynotow/ kamieni/ perel/ z. z tego
ornamenta rozmaite/ mitry/ wience
drogie/ przeplatania włosow/ dla nich
misternie zwykly wyrabiac. Co opi-
sal (tamże) wielkim Claud: y Statius.
Dzień Narodzenia Naysw: Panny/
jest to idłoby głowa/ bo pogatek (we-
dlug S. Damiani:) wszystkich Swiat:
słowa tego o tym także czytam w Ka-
zaniu na dziśieysze Swiato: Exulte-
mus in hac die, in qua dum Bea-
tissima Virginis ortum veneramus,
euctatum etiam novi testamenti
Festivitatum celebramus initium.
Wisc Matka naszą Kościół S. chce
idło naybogaciey/ y owsem po Krol-
lewsku/ to głowa/ to jest/ Dzień Na-
rodzenia Oblubienicy Barankowey/
przyozdobieć y ustroić/ to poważna o-
słachetwie Naysw: Panny/ o Krolach/
Kiazatach/ Patriarchach/ czyta E-
wangelia. Przetoż przypatrzemy się
lepiej Krolowskiemu tey Oblubienicy
na głowie tey stroiowi; to jest/ oso-
blwym Narodzeniu Naysw: Panny
okolizności y przywileiom: wprzod
pomoralizowawszy; idło urodzenie
ślachetne/ pisknym jest stroiem/ kto
go tylko umie zazyć. Ad M D G.

in Cantica
7. 11.

Homil 48.
de Nativ.

Prz. Panny dzień Naro-
dzenia, początek wo-
stania Swiat.

Prz. Panny Narodze-
nie, początek po-
wstania.

Zakryta

PAR S
I.

Skrzyta to u Pána BOGA tajemnica / że niektórych głowa / to jest Natalitia, pięknie przybiera; gdy się w słachetnych / Pánstwach / Krolewstwach / z domach z woli Boskiej rodzą / inși zaś podło y ubogo: Jedną tak wielkiej nągany godni są oni / którzy z takiego stroiu / to jest / z słachetnego urodzenia pyśnią się / y okazya biora zrad do swywołnego życia / albo do pogárdzenia niższej kondycyi ludzimi: tak y owi / nierozumnie czynią / którzy sami podło urodziwszy się / tamtych zle sądzą / w sercu potępiają / y rozumieją bydy onych mniey sposobnemi do łaski Boskiej / do cnoty / do otrzymania zbawienia wiecznego; Trzeba bowiem wiedzieć / że to piękna rzecz jest / słachetne urodzenie / gdy ięże do niego dobre wychowanie y obyczaj przystąpi: piękna mowa / nie tylko u roztropanych ludzi / ale co wiekśa / u samego Pána BOGA; y owszem osobliwy to jest dar / za który Pánu BOGU powinienn głowiek szeregulnie dziękować: co się pokazuje naprzód z Pisma S. sap: 8. Młody Salomon napisał: Generositatem, (Lobner Tit: Nobilitas, cyta) Nobilitatem ejus glorificat, contubernium habens DEI, sed & omnium Dominus dilexit illam. Szlachectwo jego uwielbione zostało, towarzysztwo mając z BOGIEM: y w nim się zakochał Pan najwyższy. Młowi tu Salomon o słachetnym swoim urodzeniu / z mądrością / to jest / z bojaźnią Bożą złączonym; w której go Ociec jego Dawid / zaraz z młodości zaprawił był. Co też sam wyznaje tamże tamże. Hanc amavi & exaudivi a juventute mea. W których słowach nie tylko się cieszy / y nieśako chępi z tego / że Pan BOG jest pięknym stroiem / słachetnego / Krolewskiego urodzenia / przypoźdobil głowę / to jest / początek życia jego dziecinnego; ale mi się też zda / iż w tych słowach / chęć pokazać każdemu / tak urodzone słachetne / gdy do niego dobre wychowanie przystąpi / nie powinno bydy nikomu przez škoda do dobrego / albo okazya do zle-

Ago / albo wymowka od pobożnego żywota / od ziednoczenia się z Pánem BOGIEM przez łaskę / miłość / y inne cnoty Chrześciańskiej doskonałości: A owszem / że osobliwa konfidencya do takowych ma Pan BOG / y ochotniey łatwiey z duszami takimi ziednoczy się; zda się przyznawać Salomon w onych słowach: Contubernium habens DEI: sed & omnium Dominus dilexit illam. Towarzystwo ma z BOGIEM, y zakochał się w niej Pan najwyższy. Jakoż iasnie się to pokazuje / na tak wielu ludziach / w Krolewstwach / albo słachetnych domach porodzonych: iako na S. Zeliżbiecie / Salomei / Kunegundzie / na Bolesławie wstydliwym / na S. Różymierzu / Wacławie / Edmundzie / y innych; którzy lubo po Krolewstwu rozdziłi się / iednak od młodości zaráz ziednoczyli się duszą ich z BOGIEM swoim / y BOG się też szeregulnie zakochał w nich. Z tego się oraz a consequenti pokazuje / że słachetni ludzie mają sobie pożywać za osobliwy dar Boski słachetne urodzenie swoje / y za nie szeregulnie Pánu BOGU często dziękować. Nad czym znać miał reflexa Sidonius, l. 3. ep. 6. ad Eutropium: gdy pisząc list do iednego rodowitego Senatora / chwalił Pána BOGA z tego / że Senatorowi onemu / dał Pan BOG urodzić się z słachetnych Rodziców. Gratias agimus uberes Christo, qui statum Celstrudinis vestrae, ut haecenus Parentum nobilitate decorabat, ita etiam nunc Titulorum parilitate fastigiat. Jdeym piękna to u Pána BOGA / urodzenie słachetne. Piękna ięże y u ludzi. Młowi tenże Salomon: Beata gens, cujus Rex nobilis, ingenuus, cujus Rex, ingenuorum, heroum filius. Błogosławiony Naród, nad którym słachetny człowiek panuje. Ktore słowa uważając / Ex pozycyornie / nauçada; że lubo y z plebelugow powołani na urzędy / zwłaszcza świeckie / niektórzy z nich / bądzo pięknie / dobrze / a na czas y lepiej niż słachetnie urodzeni / na nich się sprawili; przecież obierając na takie urzędy świeckie / trzeba mieć / ile można oko y ná

Szlachectwo z podob.
znoszą, wch. do
siebie P. B. G.

slachetne Urodz.
e, dar to jest
i. y zań trzeba
ie konie P. B. G.

Script.
Sapien. 8.

Eccles. 10

Szlachetne urodzenie,
bądźcie do cnoty:
wstępnego do złości.

de Nat. B.
V. Sermon. 2

Figur

Amos. 7.

Tit. Vocat.
tio. 45.

oko/ y ná urodzenie; á to z tey przy-
czyny/ iż samo szlachetne urodzenie/
jest wielkiej słonności do dobrego
znakiem/ y bodźcem do cnoty. O czym
napisał *Plato in Alcibi*: Contenta-
neum est, meliores esse naturas, in
nobili genere, quam in ignobili:
ac necesse est, ut bene nati, si be-
ne educantur, ita demum ad vir-
tutem perveniant. Wyrażniew o
tymże *Bern: de Bust*: Nobilitas car-
nis, est quasi radix & innatum fun-
damentum virtuose operationis,
ita ut illud habens, difficilius á vir-
tute removeatur.

Moiemy sobie ta mądrze obśmęć
figurę/ wziętą z widzenia *Ororockie-
go*/ które miał *Amos*: y tak on sam
że wypisał: *Ecce Dominus stans
super murum litum; & in manu e-
jus trulla cæmētarij. Septuag: cztę-
ta: Et in manu ejus, Adamas: ecce
ego ponam trullam; Ecce ego po-
nam adamantem, in medio populi
mei Israël. Oto (widziatem) Páná sto-
jącego ná murze polepionym, á w rękách
jego mularska kielnia; albo Dyament.
Oto ja sporządzę kielnia, albo Dyament
w pośroaku ludu mego Izraelskiego,
Józef: *Mansi*, używa w ten sposób
miejscá tego Pisma S. ad sensum
topologicum; gdy przez ten mur/
ná którym stojącego Páná widział
Prorok: rozumie Kościół Boży/ zgros-
mázenie wiernych; á to się może we-
rzyć/ nie tylko o Kościele już
triumfującym/ ale też y o wojują-
cym: to jest/ o ludziach/ ná tym ie-
stęce świecie zostających; którzy w
Wierze S. żyją/ przez różne ákty
cnot/ zasług/ zé konkurrują do wy-
stáwienia mistycznego tego muru: to
jest/ góstkami się zstáło Kościoła S.
Przez kielnia mularską/ rozumie ludzie
podległego/ rzemieślniczego/ wyrobo-
kowego stanu. Kámiem zaś drogi
Dyamentowy/ znaczy ludzie szlachet-
nych z urodzenia swego: Z której
Figury naprzód to wyrozumieć mo-
żemy: ponieważ tak rzemieślnicza
kielnia/ iáko też y szlachetny/ szlacy
są drogi Dyament/ oboje zgodziło się
do muru onego; podobnym sposo-
bem/ ile do láski/ do zasług/ do cnot/zé.*

A nie przebiera Pan Bóg w ludziach;
ale tak podło iáko y szlachetnie urodzo-
nemu/ udzielać się gotow jest/ y ochot-
nie się udziela/ według sposobności
káždego: O czym dal znáć S. *Páwel*:
Non est Judæus, neq; Græcus; neq;
est servus, neq; liber; omnes enim
vos, unum estis in Christo JESU.
Á ná tey samey moralizácii támeż
Autorá/ dosyćby już mogło byt do
obśmęcenia propozycji mojej; iedná-
ná tymże fundamencie/ poważam się
iá dálej tey moralizacji pociągnąć:
Naprzód bázdo przywoicie Symbo-
lum ludzi szlachetnych/ jest Adamas.

Dyament; już to propter splendo-
rem, dla iáności; która twódrze do-
brze cum splendore natalium; już
to propter soliditatem; bo szlachet-
nie urodzeni/ pospolicie bywają ma-
gnanimi, mądrze/ odwajnego/ prze-
ciwko wszelkim trudnościom ánimu-
su: ale też zád osobliwie/ że iáko
według pospolitego rozumienia/ y naye-
twórdzdy dyament od gorącej krawie
kosley młótnice/ y sposobnym do ro-
boty się zstáje; tak y szlachetnie uro-
dzeni/ wspominając sobie ná chwale-
bne życie y czyny krewnych przodków
swoich/ iáko usposabiała albo uspos-
abiać mogą serce swoje do cnoty/ do
dobrego. Si virtus mentis forsitan
repuerit, ipsa carnis nobilitas, eam
ad nobilia excitat. mowi *Bern: Bust*.
Seosuyemy tedy te Dyamentowe ká-
mienię z prostkami; to jest/ ludzi szla-
chetnie urodzonych z ludźmi podle-
głego stanu. Stawiałyby to mur ta-
ki z góstkami z prostych/ góstkami z drogich
kámieniami: oboje potrzebne y pożyte-
czne byłyby onemu Architektowi; ká-
mien iednáł Dyamentowy piśniewyby
się wydawał w oney fabryce/ y pewnie
w lepszym respektie byłby u Archite-
kta. Podobnymci sposobem/ cnotá/
unoszone pászce/ pokorá/ cierpliwość/
gdy się to zeydzie w szlachetnie uro-
dzonym/ dáleko piśniewy wydać się/ y
wielkiej jest zasługi u Páná Boga/ á/
niżeli gdyby tak/ albo taká cnota/
znáydowała się w tym infym podle-
u urodzonym. A czemuż? Wiedzieć/ że
okolo prostego kámienia/ w ciósaniu y
sposobieniu do muru/ nie máś tak

ad Gal. 3.

S. Bóg szlachetnie ta-
mowich udziela, nie
szlachetnym ale y
u zmi.

Symant, symbolum
ludzi szlachetnych
czemu?

loco etc.

M ad
80

bárdzo wielkiey trudności/ łatwo się go y żelazo y wapno imię: ale gdy by chciał rzemieślnik kamień dyamentowy do muru spojować/ pewnie dla wrodzoney twardości tego/ musiałby użyć wielkiey prace/ y wiele żelaza ociepliac go węguly/ musiałby nas pisać: ba y wapno nie zaráżby się go chwyciło. To też tak prosty kamień/ to jest głowiek prostego urodzenia/ gdy mu przyjdzie taki akt pokory/ albo cierpliwości wyprawić/ z urodzenia samego przypuszczony do wżgąrdy/ nie może mieć w tym takiey trudności/ iako musi mieć Dyament/ to jest głowiek szlachetnie urodzony/ bo temu sama krewa zawzięta z wspaniałych Przodków jego. fantazye przeciwne pokorze/ cierpliwości w głowie rosi/ passya rozkurza; a takim iaki rogniecierpliwości obecnicy/ nim ustroni w sobie passya/ y odważy się na akt cnoty/ wiele trudności sam z sobą użyć musi. A tak z tey samey okoliczności/ Cnotę jego/ iako polerowonemu dobrze dyamentowi/ udatności iasności/ to jest/ zasługi przed Panem BOGJEM przybywa. Napisal bowiem S. Augustyn: Magna virtutis est, cum felicitate luctari: magna felicitatis est, a felicitate non vinci. Wielka ta cnota, mordować się z szczęśliwością; y wielka szczęśliwość, nie dąć się przelamąć w szczęściu: to jest, odwieść od cnoty. Na co przypada y prawda święte: *l. quod si nolis, S. qui mancipia*: gdzie tak napisano czytamy: Ubi sunt aequalia merita in duobus, nobilitas addit gradus. Gdy się trafia dwaj równi w zasługach sobie, szlachetność godniejszemu drugiego czyni.

Histor

cap. 63.

ia jeden Inac:
znan, równy
stugać Inac:
Ryszard Kozł

A siagi/ aby mu skryte sprawy żywota swoteo obiawił: niezgo się osobliwego od niego nie mógł dowiedzieć/ oprocz tego/ na co powinien każdy Katołik; że przez lat trzydzieści potym iako mu Pan BOG trzech Synów dał/ z Żoną swoją w powściągliwości żył. Jakiś wkrótce potym gdy umarł ten Graff/ widział iako Antolowie z śpiewaniem dusze jego do Nieba prosto nieśli. Paterczył iako tego szlachetnego Męża pospolite akty cnot/ wyrównały w zastadze przed Panem BOGiem/ tak długiesmu życiu Pustelnika onego/ y tak ostresmu: rozumiem że nie z infey otoli cności/ ceny onym pospolitym aktyom tego przybyło/ tylko ex circumstantia Nobilitatis; to jest/ znacności szlachetney Osoby tego: że obficiac we wszystko/ w sławę/ w bogactwa/ mieć sposobność do rozkośy/ odwieść się nie dał od zachowania przykładania Bożego/ y od uczynkow Chrześciańskich. Jazym z całego tego dyskursu iasna/ iako to piękna rzecz y osobliwy dar/ gdy Pan BOG komu głowę przystroi; to jest/ da mu się z szlachetney Familij narodzić.

S

O się tyż drugiey części Razania: gdy się ta pilnie przypatruie strołowi głowy Oblubienicy Niebieskiej/ to jest przywilejom/ które Przy-

Panna przy dzisiejszym Narodzeniu swoim otrzymala/ widze że w tym/ tak według swiata/ iako y według ducha/ wszystkie inne Przen: Panna celule. A naprzod według swiata; widzieliśmy wyżej/ iako szlachetne urodzenie/ jest to osobliwy kleynot y dar niektórym pozwolony od Pana BOGA: ten kleynot eminentissime nacylniejszym sposobem wydatie się na miśtyczney głowie; to jest/ przy Narodzeniu Przen: Panny: albowiem się rodzi atcy szlachetnie według swiata: Jakż Corn: a Lap: owo miejsce Pisma S. o którym mowilem w pierwszej części: Generositatem ejus glorificat, contubernium habens DEI. sed omnium Dominus dilexit illam. o szlachetnym urodzeniu Przen: Panny specialiter in sensu symbolico

clumaczy.

PARS II.

Script.

Prz. Panny szlachetne
Wrodzenie, arcywyr-
skie.

Prz. Panna szlachetna
ze krwi.

Prz. Panna prowie-
stest y zmiatę po-
winna

Tom. 3 f. 1
de S. Iosep.

Prz. Panny szla-
chetno z Imienia

tlumaczy. A że pospolicie słaches-
cwo według swiata/ze trzech okoli-
czności miarkować się zwykło: Nobi-
litate Sanguinis, Nominis, & divi-
tiarum: wszystko to troje excellenter
wydaje się przy Narodzeniu Maryi
Panny. Wydać się naprzód Nobi-
litas Sanguinis, dosyć idanie z same-
go tekstu Pisma S. w całej dsi-
stewskiej Ewangeli/ gdzie tak wiele
Krolow/ Książat/ Patriarchow/ & ko-
nych pokolenia sła Przen: Panna/ wy-
liga Ewangelisty Pami: Krotki kom-
put gynie/ rachuje się 14. Patri-
archow/ 14. Krolow/ 14. Książat/ 3
ktorych pokolenia sła Przen: Panna:
z tego samego konkludua Doktoro-
wie/ że Nowonarodzona Panna zo-
wie się Krolewna/ Kieźna/ nie meta-
phoricznie, ale proprie, właściwie. Bo
jeżeli Pan JESUS Syn iey/ według
S. Hieron: Epiphani: Athan: miał pro-
prie jus temporarium Regni ad Ju-
deos, miał prawo wyrażne do Kro-
lestwa Żydowskiego: a to jure suc-
cessionis po Dawidzie: to zaś suk-
cessya do niego przysć nie mogła przez
S. Jozefa; bo ten nie był Pater na-
turalis, ale tylko putativus. Oycem
domniemanym P. JESUSA; wiec
z samey tylko Przen: Panny/ ktora z
pokolenia Dawidoweg idac/ prawdzi-
wa mu była Matka. Na qua natus
est JESUS, prawo to na Krolestwo
Jzraelkie na Syna iey zlało się; a
zatem y onas sa na wprzod toż pra-
wo mieć musiała: tak dalece że S.
Bern: Sever: napisał o niej B. V. B.
go, adhuc vivens futurus esset su-
cessor legitimus Regni Davidicis
ab Herode, & alijs alienigenis in-
isset usurpatus. Przen: (pramy) Panna
na, iescze tu żyjąc/ następowała
prawnie na Krolestwo Dawidowe/ gdy-
by go Herod y inni ludzie, nie byli
sobie nie przywłaszczyli byli. Druga
jest Nobilitas Nominis, szlachetno-
ść imię, a to nie inne otrzymuje radzą-
cie się dsi Panna/ tylko Imię MARIA/
dane sobie zaraz przy Narodzeniu/ od
własnych Rodziców: idko rozumie Jo-
annes Sylveira in Evang: aby tak samo
Imię/ słachetność/ godność rodzą-
cey się Panny/ swiatu nieidko opo-

A wiadalo. O tym albowiem Imie-
niu napisał S. Chryzolog. Virginis di-
gnitas annūtiatur ex Nominē.
Nam MARIA, latine Domina nū-
cupatur. Dostojność Przen: Panny, sa-
mo Imię iey opowiada: albowiem MA-
RIA, po łacinie Pania znaczy. Trze-
cia Nobilitas iest ex parte divitia-
rum: napisał Bartold. lib. 21 in 8. col.
2. de dignit. Nobilitas, est antiqua-
ris & divitiarum possessio, cum
pulchris regiminibus & virtutibus.
Wiec niech tu nie rozumie aby
to zalecentie z okoliczności bogactw/
nie miało przysć Maryi: Pannie/
ktora miała być Matka ubozuchne-
go Pana JESUSA; albowiem S.
Albert: M. sup: Missus, tak mowi: B.
Virgo, secundum omnem modum
nobilitatis & dignitatis esse debuit,
& fuit nobilissima & dignissima in
summo. Przen: Panna ze wszelkich o-
koliczności, powinna była być. y była
najsłachetniejsza, najgodniejsza. Czego
osobliwie dowodzi: nazywając pokor-
ny Prz: Panny/ gdy tak piše: B. Vir-
go, fuit humilitatis profundissima.
Ergo debuit esse nobilitatis & ex-
cellentissime perfectissime: nam tanto
humiliras major, quanto quis magis
existens nobilis se humiliat. Orzetoz
dowodzą to iest u Doktorow/ że lubo
Prz: Panna rozdała wszystkie swoje
dziedzictwo na ubogie/ y starby od
trzech Krolow zostawione/ żyła po-
tym w ubóstwie/ y z wyrobku rąk ie-
dnak nie ubogo ale bogata, to iest/
z bogatych na ten czas Rodzicom u-
rodzona była. Na co Ant. Escob:
przezwilo Heretykom/ niektórym tego
przegaczym/ przynadzi: swiadectwa
świątych Doktorow. Euseb. Em. S. Ger-
manus Augustin: Hieronym: & alii: Da-
masceni: Hieronym: ktory twierdza/
że Rodzice Maryi: Panny Jozachim
y Anna mieli gruntal domy swoje/
folwarki/ z niemala ligba dobytłom/
y zlaty. Przetoz S. Ambroży. te
znac wszystkie trzy okoliczności Nobi-
litis Sanguinis, Nominis, & divitia-
rum, uważając w Przen: Pannie/ na-
uza: że żaden na świecie człowiek o-
proz Pana Chrystusa/ ani był/ ani
jest/ ani będzie/ ktoryby się słachetnie

Serm. 14

Prz. Panny szlachet-
nej z matki

L. 2 de Ma-
ria S. 1

L. 2 de Virg

Prz. Panna
Nia, nie
chemiey
nie wrodzi.

Figur.

Cantic. 8:

in l. 1. Reg.

l. 5 de laud
Virg. Mar.

możli urodzić/ albo urodził/ nad Prz:
Pánne: Słowá kláds Doktorá S.
Quid nobilius DEI Matre? omnes
præclaritates, dignitates, & nobili-
tates, quæ possent esse in aliquo in-
dividuo humano, posuit DEUS in
hac egregia puella. Dojść tedy o-
zdobnie względem swiáta przybrána
bydź widziemy głowę Przen: Panny/
kiedy baczemy / iż y Narodzenie iey
táć árcyśláchetnie utalentował Pan
BOG.

Dragiemu strólowi duchowne-
mu / głowy Przenawsw: Panny / aliás
osobliwym przywileiom / y lástkom / to-
re otrzymála ná dnúy przy dzisiey-
szym Národzeniu swoim / przypáczes-
my się p. figura Pánna S. która
siebie upatrywlem w Płaniách Sálom-
onowych ná głowie Oblubienicy iey
go: á te y on opisuie pod podobien-
stwem Gory Kármelu: táć mowiac do
niey: Caput tuum ut Carmelus, &
comæ capitis tui, sicut purpura Re-
gis, vineta canalibus. Według wsty-
tlich Epozytow / rzecz tu iest pod
Figura o samey Prz: Pannie. Wyżey
Národzenie iey nazwalem głową / y
pomiedziatem / czemu: wiec to podob-
ienstwo głowy Oblubienicy do Gory
Kármelu / o samym Národzeniu Prz:
Panny / tłumáczyc chca. Caput tu-
um ut Carmelus. Náprzod / że glo-
wa / to iest / Národzenie Przen: Panny
przyrownywam genericè do Gory /
to nie ma bydź táć dálece nikomu
dziwno: bo się przez to znáczy wyso-
kość / doskonałość lásti y dostojność;
w ktorey się dziś rodzi Przen: Pánna.
Do czego nie pomálu służy słowá S.
Grzegorzá. MARIA, est mons, o-
mnem electæ creaturæ altitudinem,
electionis suæ dignitate transcen-
dens. MARTA, iest Gora, wszelkiego
stworzenia wybranego wysokość, zacno-
ść / wybránia swego przewyżsáiacá.
Gdy zaś nie do inšey Gory: tylko do
Gory Kármelu / piękność y ozdobny
stos / Głowy / to iest / Národzenia Prz:
Panny przyrownywa Sálomon: przy-
czynny tego látwo się domyslam / ex
Ricbar: Laur: że ponieważ Gora Kármelu / iest nad inne żywniejsza / tym ja-
mym podobienstwem od niey wzię-

A tym / daie się znáć / iáka obfcość lásti /
y przywileiom / Liebieślich ná / do-
lá się w Prz: Pannie: MARIA / Car-
melus; propter eminentiam con-
templationis & divinæ scientiæ, &
propter pinguedinem gratiarum. /
Słowá są pomienionego Autorá. Co
lubo záwsze służy Priem: Pánnie / os-
bliwie iednáť przy Národzeniu iey.
Caput ejus, ut Carmelus. Dowóci-
pny y pilny Commentator Canticorum.
Paulus Seherlog, szukájac przyczyny y
fundamentu podobienstwa głowy O-
blubienicy do Gory Kármelu / obse-
wuje to o pomienioney Gorze / że dla
osobliwej swóicy żyjności / ná d / w-
stie inne Pálestynskie gory ozdobniejsze
są iest / okryta zewszád bogactwami / róż-
nymi kwiatami / drzewami niepospolite-
mi. Co samo stosuje do danego y
pospolitego zwyczáiu Oblubienicy / ktore
gotuac się do weselnego áktu / stáráła
się głowę swojá táć náylepiey ustróić
różnaitemi sposobámi; iuż to słotem /
iuż to perłami / iuż kwiatami / táć przy-
rodzonemi / iáko tej strugnie z iedwai-
biow wyrobionemi. przeto dla tákich
strólow / Słowá Oblubienicy / podob-
na się zdála bydź do Gory Kármelu.
Caput tuum, ut Carmelus. Ale iestże
tu ástacy okolo tego stroiu głowy
uważyc potrzeba. Trzech rzeczy /
albo sposobow pospolicie Oblubienice
ná weselny ákt gotuac się / zwykly
zázwyczaj do ustróienia głowy; ktore
też swóim sposobem widzo ná głowie
Przen: Panny / to iest / przy Národze-
niu iey. Pierwsza iest Koroná / ál-
bo wieniec; á tá u bogáctwych / bywa
árcykrólowá / z drogich wyrobiona
kleynotow: przez ktorá Koronę / iá ná
cen gás rozumiem Privilegium Ma-
ternitatis DEI, Mácieryńsko Bóskie:
albowiem ten Przywiliy / według
Doktorow / iest compendium, zebra-
niem wszelkich kleynotow / albo przywi-
leiom / ktorych kiedykolwiek P. BOG
udzielił Przen: Pánnie / albo iey udzie-
lic może. O czym S. Ambroży: Omni-
um donorum, quæ DEUS creaturis
comunicare potest, maximum est,
esse Matrem Conditoris. Z té Ro-
rona kleynotowa rodzi się ná swiáte
Prz: Pánná: bo się rodzi / iáko Máćá

Prz. Panny Marie:
rzym. Bóskie,
nazywac się
przywily

in inš Vir.
capit. 6.

Syná

Syná Bożego: gdyż zawsze prawdziwie A
 sie powinny o niego/ słowá dzisiejszey
 Ewangelij. De qua natus est JESUS.
 R. Ambr. 1. napisał: MARIA, quan-
 do non Mater? A kiedy? *MARIA*,
 nie Matka? Comże Capitis ejus, qua-
 si purpura Regis. *Włosy* głowy iej,
 iako purpura Krolewska, rozdzielnie
 przeplatana. Te słowa albo podobienstwo
 swo/ alludując do pospolitego zwy-
 czaju białychgłow/ które włosy swoje
 wymyślnie trefia/ wiaza/ zątkowała/
 y one grzeczna drogiemi perlami/ gr-
 zeczna twardkami misternie przeplatana.
 A w tym samym podobienstwie/ wy-
 data sie inne łaski/ dary/ y przywileje/
 z ktorými sie urodziła na świat Prz:
 Panna: które też miała podobienstwo
 swoje do purpury Krolewskiej: sicut
 purpura Regis: przeto/ że iej dane
 było z przewyżanych zasług Krwie D.
 JESUSOWEY: bo napisał tenże Amb-
 Sanguis Christi, purpura est, quæ
 inringit Sanctorum animas. *Krew*
Chrystusowa purpura jest, która farbą
ie wszelkie dusze święte. Miedzy tem
tedy kłopotami albo przywilejami
z ktorými urodziła sie na świat Prz:
Panna/ oprocz łaski poświęcającej/
w której y same Anioły celowała/ li
za Autorowie/ donum impeccabi-
litaris, confirmationis in gratia,
extinctionem fomitis, perfectum u-
sum rationis, summum gradum
contemplationis: to jest/ iż sie uro-
dziła w łasce utwierdzona: iż nigdy
iuż zgrzeszyć nie mogła; a nawet nie
podległa żadney skłonności do zle-
znego/ urodziła sie z rozumem iuż
*skonałym/ y najwyższą kontem-
 placją.* Czego nauza s. *ser. 51. de*
Maria. c. 2.
art. 1.
 senen: *Ná co pozwalają y ci; teo-*
 rzy przedtem nie pozwalali tego Prz:
 Pannie/ przy Poczcie iej. Równem
 wiele sie znayduie Doktorow/ którzy
 twierdzą/ że ná ten czas dusza Mary:
 Panny/ udatowana była ná rozumie
 iádnym widzeniem Pana BOGA/ a
 ná woli/ błogosławionych miłości.
 Ná to/ ponieważ wyżej námiemilem/
 zwyčajnie Matki/ ná głowy Cerek
 swoich/ ubierając one do ákta weseli-
 nego/ oprocz kłopotow y drogiego
 z perel przeplatania/ zázywając też

do takowego stroju/ m. *innych twia-*
 regtow: wiec do tego stroju głowy/
 do wiekšej ozdoby Narodzenia Prz:
 Panny/ przykładając sie swoim sposo-
 bem/ Świeci Rodzice iej/ Joáchym
 y Anna: gdy sie ná rozmaite twiaty
 enot osobliwych/ żyjąc długo w nie-
 płodności/ zdobyli: osobliwe/ po-
 wiem byli w hojności ná ubogie/ w
 czystości Malżeńskiej/ w postach/ w
 modlitwach; przez które enoty uspo-
 sobi sie do tego/ iż tak zacney Cor-
 ki/ *Prz. Panny* Rodzicami: a to jako
 zlewa sie ná chwale/ *rodzi* dzis *Prz. Panny*
 Rodzoney Panny. *Prz. Panny* przypatru-
 jąc sie tej okoliczności Narodzenia
 Mary:
 Panny/ *Anton: Escobar* zowie
 one plodem/ Cerką enot/ *Prz. Panny*
 włości Ss. Joáchyma y Anny: ná
 przód zowie ja Filiam elemosinæ
 Cerką *Prz. Panny* iálmuzny; álbowiem tak
 Hieronim: piše: pokazawszy sie An-
 S. Joáchymowi/ opowiedział mu/ iż
 w nagrodę iálmuzn tego/ miała mu
 sie urodzić ta Cerká. Znowu zowie ja
 Filiam jejuniæ orationis, Cerką
 postu y modlitwy. *Prz. Panny* bo o tej Rodzicach
 napisał s. *Prz. Panny* Prementes jejuni-
 nij aratro n. *Prz. Panny* indolentesq; gula
 gramina, *Prz. Panny* autum *Prz. Panny* fru-
 ctum protrahunt: to jest: iż postać/
 modlać się/ do tak zacnego plodu
 usposobili sie. Náskátek zowie Prz:
 Panna Filiam Castitatis: Cerką czy-
 stości. *Prz. Panny* to dla powściągliwości Ro-
 dzic/ *Prz. Panny* w Malżeństwie/ od onego
 czasu/ gdy po sobie postzegli nieplo-
 dnego przyrodzenia. Te zaś wszystkie
 światobliwości ákcy/ w Rodzicach
 Prz: Panny znaydujące się/ ná to
 Pan BÓG Nádrością swola sporzą-
 dził/ áby tym chwałebniejsze było Ná-
 rodzenie iej. Universa Sanctitas in
 MARIA Parentibus pressis sterilita-
 te illuxit, ut MARIA omnium virtu-
 tum signifera proderetur. Słowá sa
 wzywf pomienionego Autorá. Ca-
 put tuum, ut Carmelus. Już tedy
 z tego podobienstwa Głowy/ to jest/
 Narodzenia Prz: Panny/ do Gory
 Karmelu/ pisknie sie pokazuje/ iako
 strojno y bogáto rodzi sie ná świat
 Prz: Panny.

Jeszcze trzeciego zegoś do tego

Prz. Panny Rodzi-
cioty, znowuig hie n
Prz. Panny z nich hie n
Prz. Panny

Prz. Panny

Histor

biensie idze do
ni, waz palery:
ty, Flammeo.

1. 1. histor
Lur. 6. 17

Panny Swi-
to
Azenia, udo
2 Nieba na:
ne.

stroiu Głowy/ to jest/ do chwały Prz: A
Panny nie dostate. Z starodawnych
Historykow notuje scherlog, ze do in-
nych stroiow ná głowie Oblubienie/
idacych do slubu należała przeżrocz-
sta y subtelna zastona/ albo iedwabni-
ca/ Flammeum nazwana/ dla ognis-
tego/ albo żółtogorącego koloru: kto-
ra wżetę drogi y misterny stroj gło-
wy nárzucano/ albo pokrywano: co
czyniono dla wielkhey okazalosci y po-
wagi. A ná to widze complemen-
tum stroiow głowy/ albo chwały Prz:
Panny/ zdobylo sie Niebo; spuszcza
z obłokow nieiake Flammeum, kiedy
sie pokazal ognisty obłok/ w dzien Ná-
rodzenia iey/ nád domegkiem swis-
tym Loretańskim; a to dla pobudki
ludzi/ do odprawowania tego Swis-
ta. Piše Horatius Turselli: że gdy ies-
sze w Kościele Bożym/ nie obchodzo-
no Drogyście Narodzenia Naysw:
Panny/ Pustelnik ieden/ w Wigilia
tego Swiata/ widywał w nocy co rok
nád domegkiem Loreckim/ obłok o-
gnisty zstepniacy z Nieba; co gdy przez
wiele lat trwalo/ y inne okoliczne
Miaśta widywały toż/ domysłono sie
łatwo/ iż pragnalo tego Niebo/ aby
Swioto Narodzenia Naysw: Panny
z Drogyścicia obchodzone bylo: Já-
koż presto potym to Swioto z pomie-
sioney okazyi/ ustanowione bylo od
Stolice Rzymskiej: o czym maś in
Concil: Tolet: X. c. 1.

Już tedy ze wżetkich stron/ przypa-
rzyliśmy sie głowie/ y stroiom Oblu-
bieniecy/ to jest/ chwalebny przywile-
jom/ łaskom/ dárom/ ktoremi Prz:
Panna przy Narodzeniu swoim zá-
sniála. A ponieważ śláchetne uro-
dzenie/ w którym (iakośmy iuz widzie-
li) nád wżetkie inne celowala Prz:
Panna/ pobudka wielka bywa ludziom
śláchetnym do hoynosci: iako uważa
S. Gregor: gdy ták mowi: Hanc sibi
quodammodo Nobilitas legem im-
ponit, ut debere se, quod sponte tri-
buit, existimet, & nisi beneficijs cre-
verit, nihil se praestitisse putet. Wisc
ynam dzis/ od ták śláchetnie rodzacy
sie Prz: Panny/ osobliwey trzeba sie
spodziewać szkodroblivosti. Zżyimy
wisc tey okazyi/ a znabożnym Ráncle-
rzem Páryskim Gersonem/ potorna do
niey suplika wnoszac/ mowmy: Fac
nos obsecramus in hac sacratissi-
ma Nativitate tua, mori peccatis,
mori mundo; & vivere, & renasci
DEO; fac renascatur in nobis per
gratiam JESUS, qui vocatur CHRI-
STUS. Spraw prosimy cie, abyśmy przy
nayswiejšym Narodzeniu twaim umar-
li grzechom, umarli światu, a ożyli
y odrodzili się BOGU; mech się w
nas odrodzi przez łaskę JB.

ZU S, ktorego zowia

Chrystusem.

Amén.

Szlachetnie
powinni być
rozodreni.

text. in lit.
ant.

Prze-
ciw-
dzia-
ny

Zona na
na, po-
mien-
przebie

NA WIELKI PIĄTEK O BOLESNEY NAYSWIEŹSZEY PANNIE.

Infans pectoralis Sponsae.

Stabat autem juxta Crucem JESU Mater eius. Joann. 19.

Szy nábozeństwie rannicy
hym/ przypatrzyliśmy sie
Sponso dolorosa mortis:
to jest/ iako Chrystus JE-
ZUS/ z dziećmi niezmierną ku
Narodowi ludzkiemu miłoscią/
chcac n. z grzechom pomorzonych od-
rodzić/ przez zasługi Młci swojej/
dobrawszy sobie do tego sposobney D.

blubieniecy/ to jest/ śmierć okrutną
Rzysow/ z wielkimi ceremoniami
odprawiać iako slubny; y zstał sie
Oblubieniem Bolesnym. S. A. Ale
widze/ że iako iuz Oblubieniec ten/
zaprowadzon jest do lożnicy swojej/
to jest odpoczywa w grobie/ oraz y z
Oblubienica swoją/ śmiercią: iesze
iednak ten slubny akt/ oraz y zalosny/
nie jest

nie jest zaślony; gdyż nayprze-
dnieysza Oblubienica Páná JEZU-
sowa/ Przen: Pánna/ sława też y oná
do tego áktu. Stabat autem juxta
Crucem, &c. Czemu gdy się ia przy-
pátruisz/ dwie mi ná pámiść przycho-
dzą Historye: Jedná/ ktora piše Wlo-
scy Historycy/ że gdy Florencia Mlá-
sto sławne/ w ciáskim obleżeniu zosta-
wało od pewnego Tyránna/ ktory iná-
zey odstąpić niechtiał od Mlásta/
tylko żeby mu była wydana jedná u-
rodziwa Pánienka/ Córka pewnego
biegłego Medyka: Ociec iey/ gdy
widział/ iż inázey bydy nie mogło/
pozwolić musiał ná to: lecz aby był
dlugo nie pátrzył ná Domu swego stro-
mota/ przypatrwszy potájemnie iá-
dowita truciźna przesćierádło/ bárdzo
wymienicie robione/ zá wielki podá-
tunek dal go Corce swoiey ná poje-
gnániu; od ktorego/ pierwsey záraz
noey y on Tyrán/ y oná záráżeni/
umárlemi znalezieni są w lożnicy: y
cáť zstáli się oboie Sponsi mortis.
Druga rzec piše Alex: ab Alex: iż u
pewnego Pogánstkiego Narodu/ ten
się zachowywał zwyczaj: gdy umár-
łego Mlásta ciáło (co był pospolity u
Pogánstwa pogrzeb) ná stóbie drev-
palono/ powinna była nayprzedniey-
sza z Jon zmártego/ w ogień on wsko-
czyć/ y oraz z nim zgorzeć. Pierwsza
Historya wielce kwádrnie do ránniey-
szych poslubin Páná JEZUsowych/
z smierćią boleśną Krzyżową; ktora
nábywszy truciźny y iádu grzechowe-
go od Oycá nášego Adáma: Per u-
num hominem peccatum in hunc
mundum intravit, & per peccatum
mors. Páná JEZUSA tegoż dnia
umorzyłá: y samá też ráżem poległa.
Mors mortua tunc est, in ligno, quan-
do mortua vita fuit. Druga zá-
Historya/ Ruzy drugiey Oblubienicy/
to iest Prz: Pánne; ktora widząc nay-
milšego Oblubienicá duše swoiey/ o-
raz y Syná według ciála/ w ogniu
okrutnych bolow/ umierájącego/ po-
grywa się w powinność swoiey/ y sta-
wa do tego áktu/ luboć zálošnego/
Stabat autem &c. y zstáie się cáťse
Sponsa dolorosa mortis, od mieczá
boleści żywo obumieráją: o ktorym

A mieczu prorokował iey niegdy Syme-
on: Tuam ipsius animam pertransi-
bit gladius. Przy tym tedy nowy ślu-
bnym áktie weryfikowác ia chce one A-
pokaliptyczne słowá/ o weselu Bára-
nowym/ ktore sobie obralem zá má-
terya Razán dorognich o Przenayś:
Pánne. Et Uxor ejus preparavit se.
A poniewáż przy inšych Drogy-
śtościách y tájemnicách żyworá iey/
prezentowalem Przen: Pánne/ y dá-
ley prezentowác zámyślilem/ iáko O-
blubienice/ w rozmaitym stroiu; do
dziśieyszego záś zálošnego ślubu w
iákimże stroiu/ háć Sponsam dolorú,
wystáwić ogóm nabožnym báda mogli.
Mladzy innemi okolicznościami stro-
iu Oblubienicy Salomonowej/ ktora
była Figura Prz: Pánny/ był też tá-
m (iáko o tym powiem) pectoral dro-
gi/ álbo opasanie. Prawda/ że Boleśna
Oblubienica Prz: Pánna gruba bárdzo
bádać nárzucóna záloš/ przypatrzyć
się sobie dobrze nie dá: przecieś ná
piersiách iey podobnegoś záżyżalem
stroiu: to iest/ Fasciam pectoralem,
álbo Zonam; pectoralá/ álbo opasa-
nia iákiegoś osobliwego: przez ktory
ia rozumiéć chce Affectum dolorosæ
compassionis, Boleśne iey politowa-
nie nád umierájącym Pánem JEZU-
sem: ktoremu pod tymże podobien-
stwem przypátrzymy się lepiey; wprzód
jednáć powiem/ że znáć to iest nie-
pewney Oblubienice Páná JEZUso-
wey/ duše nie máiącey lástki Boskiej/
gdy nie má háć Fasciam pectoralem;
to iest/ gdy w te zálošne dni nie poru-
śa się áffectem boleśnym/ nád cierpiá-
cym Oblubiencem swoim Pánem JE-
ZUsem. Ad M. D. G.

Do do pierwsey góści: to
iost/ że to nie dobry znáć/
gdy kto nie czule w dušy swo-
iey politowánia nád Mlá-
stá Páná JEZUsowa. Dowód
tego pierwsey dáie z Pišmá S. Záraz
od pogátku świáta P. BOG Wśe-
chmogacy/ tych ludzi/ między ktoremi
záchodzi iákiólwiek ślubny związek/
jedná iáko by rzecá/ bo iednym ciá-
lem názwáć: gdy ślub Adámowi z E-
wą dáieć/ rzekł: Erunt duo, in ear-
ne una. Co się też utwierdza y z náuki

Lucas 2.

Apocal. 19.

Prz. Panny Colej
Opasanie, Ealem se
ciimime.PARS
I.Znak tej duzy, k
nied mke
politowan na w do
nie cznie.

Script.

Genes. 2.

Pawla S.

Przesię-
dło,
kazyg. śmierci
anryfu do chankom.

Genial. 1.1.

Zona nay-
kocha-
na, powinna była
umierac na po-
grzebie małżonka.

Roman. 5.

Hym Brev

Parte 1.

ożywiem. Alá tenże sens z zdaniem swoim przypada y S. Bonav: in stimal. Amor: gdy tak do nienabożney duży mówi: Quare magis compateris parvæ puncturæ pedis tui, quàm gravissimæ mortis Domini tui? O homo, nonne tibi videtur, quòd illum plus diligis, cui plus compateris in dolore? Et numquid ergò plus diligis pedem tuum, quàm Dominum tuum? Tczemuż bårdziej boleie ferce twoie, gdy się choć trochę zakoleś w nogę, niżeli nād tak ciężką śmierć Pana swego? O człowiecze, czyli nie wiesz, że tego bårdziej miłujesz, nād którym polutowanie maś w boleściach tego? Iżali tedy bårdziej miłować będziesz nogę twoją, niżeli Pana swego? A znova: Certe videtur, quòd tanquam membra putrida jam sumus excisi a capite nostro JESU Christo; quia ipso vulnerato, ejus vulnera non sentimus. Z tego samego znāt, że umarliem y odciętem od głowy nāszej Pana JEZUSA, członkami jesteśmy; że gdy on zranionym jest, my raniego nie czuemy. Nāostatek żarliwością wielką zdziły nād takiego głowiętka nie gulego; żā bestya/ a nie żā głowiętka pogryźć mu się káže. Si hæc omnia non valuerint tibi, tām nobilissimo beneficio (Passionis) es indignus; & de cæterò non reputes te hominem, sed bestiam, & cum feris sit habitatio tua; quia indignus es consortio aliorum.

Figur.

Zaluzac się niegdy przed Prorokiem BOG Wschmogacę/ nād niewdzięknośc y zapomnienie o dobrodziejstwach swoich/ ktora takwie po sobie potażowała Synagoga Izraelska/ per przysiężona przedtem Oblubienicą jego/ przyrównywa ona do iedney Oblubienicy/ mającey nād sobie bårdzo wyśmienitey pectoral/ albo opasanie: gdyż (według niektórych Expozytorow) żā iedno się to bierze. Tak tedy mówi Imieniem Boskim Prorok Ezechiel. Numquid obliviscetur Virgo ornamenti sui, & Sponsa fasciæ pectoralis suæ? populus autem meus oblitus est mei, in diebus innumeris. Iżali zapomni Pāniēka o stroju swoim, y Oblubienicā o opasaniu swoim? Lud

Ażś moy zapomniat o mnie, przez wiele czasow. Zda się tu Pan BOG/ pamiatke o dobrodziejstwach swoich/ ktore wyswiadczył był ludowi Izrael. ściemu/ nāzywac pectoralem/ albo opasaniem drogim Oblubienicy swojej Synagogi. A ponieważ (tak pise Scherlog: in Cantic:) u starodawnych ludzi Fascia pectoralis, Opasanie takie nād pierśiach y nād sercu/ było znakiem fidei conjugalis in Sponsis, wierności nienaruszoney / y miłości między Mążonkami; przetoż nie widzac Pan BOG nād Oblubienicy swojej Synagodze Izraelskiej/ pectoralā tego mistycznego; to jest/ uważając/ iż dobrodziejstwa tego w zapomnieniu u niej były/ idą koby a contrariò przymawia iey/ o strącenie tak piśknego/ y ozdobnego pectorala. Numquid obliviscetur Sponsa fasciæ pectoralis suæ? populus autem meus oblitus est mei.

B owšem gdy się nād słowā trocha wyśze w tymże Rozdziale polozone refleksie/ w których czyje Synagodze zarzuca cudzołóstwa rozmaite. Sub omni ligno frondoso, tu prosternebaris meretrix: tak mi się zda/ że tak wielkiego kryminała nād nią/ dochodzi y domodzi/ przez to samo/ iż pomienionego pectorala, to jest widzieliżney pamiatki dobrodziejstw jego, nie widział w Izraelczyłach. Toż samo aplikować się może w szczególności do każdej Oblubienicy Pana JEZUSOWEY/ to jest do duży/ we Rwi tego odkuptoney y poslubioney/ o ktorey on daleko wielkie ma stąranie/ niżeli miał Pan BOG okolo Synagogi Izraelskiej/ y dalekoistotniejszą nād sobie on widzieliż/ a toż mi moimiasnego stroju swego: a także strój Pāni nād JEZUSOWEY widział go Jan S. w Obiawieniu z złocym pectoralem/ albo opasaniem nād pierśiach. Precinctus ad mamillas zonā aureā.

C przez ktore opasanie złote/ znaczyła się (według rozumienia Joann: Sylvestra,) Młā tego gāsta; złote to opasanie; a to dla miłości nād narodowi ludzkiemu/ ktora go do tego przywiodła. W takim ciągaturze chce Pan JEZUS/ aby każda Oblubienicā tego

D

przybrana

Opasanie nād pierśiach, znakiem miłości małżeńskoy.

znak cudzołóstwa duszy, nie pamiatki nād dobrodziejstwach Oblubienicy swego

apocal. 12.

Duża ma liturgia. Ię nād boskami. Znowu: wmarłym członkiem jest.

Scherlog: in Cantic.

Ezechiel. 2.

przybrana była / przynamniw przez nabożne rozpamiętywanie Męki iego gorzkiej / przez ściśnięcie serca swego affektami bolesney miłości / pożalowa-
nia nad ranami iego / y wdziękności za nie; osobliwie przy terażniejszych dniach Męki Pána JEZUSOWEY. Jakoż Mária náhá Kościół S. zaraz od początku Chrześcijaństwa / pilnie się starała / y teraz się stara o to / aby do-
godziła w tym intencyom Pána JEZUSOWEY; kiedy chce wszystkie Co-
regi swoje / to jest / dusze prawowier-
nych / w ten mistyczny Compassionis przybrać / pod czas tych dni / pectoral /
wszystkie Ceremonie nabożeństwa / Pro-
cessye / Kazania / do tego stosuje / aby
ludzi pobudzić do serdecznego żalu
nad ranami P. JEZUSOWEY / y do
dziewkowania onemu / za tak wielkie do-
brodziejstwo iego. Jakoż piše Bar-
nab; iż za czasów Herakliusza Cesarza /
dla wybudzenia wszystkiego ludu do
nabożeństwa / pod czas tych dni trzech
przed Wielkonocą / w Konstantynopolu
wystawiano prawdziwy Krzyż /
na którym ucierpiał Zbawiciel; do
ktorego pocalowania z wielką użę-
nością przystępował naprzód w Wiel-
ki Czwartek sam Cesarz z Senatorami /
w Wielki Piątek / samá Cesarzowa z
Paniami; w Sobotę zaś wielka / Pa-
tryarcha z Duchowieństwem. S. Ber-
nard opisując / z iakim / za czasów iego /
nabożeństwem obchodzili Katołicy /
ten Wielki tydzień powiada; że we
wszystkich akcyach potężowało się po-
nich serdeczne politowanie / y żywa pa-
miątka Męki Pána JEZUSOWEY; nikt
nie obaczył wesołego / albo śmiejącego
się / wesołego / sukaiącego; ale wszyscy
do podłych usług / do plągu / mieli się.
Quis tam irreligiōsus, qui non com-
pungatur? quis tam intolens, qui
non humilietur? quis tam delicio-
sus, ut non abstinēat? quis tam fla-
gitiosus, ut non contineat? quis
tam maliciosus, ut non poeniteat
istis diebus. Piękny to pectoral / pi-
ękny stroj Oblubienicy Chrystusowej /
Kościół iego Świętego / y każdy
dusze nabożney / przy dniach terażniej-
szych / y dowodny wywod żywej wiary
y dochowaney Oblubienicy swemu

A D. 633

? JEZUSOWEY Męka;
re nabożeństwo
w danym
głoskach; ożobli-
e, w Wielki ty-
dzień.

A miłości; to jest / dusze w łasce Bożkiej
zostające / miłkie / lutościwie przy
terażniejszych dniach serca / nad Męką
Pána JEZUSOWEY. Jednakże się
wiele znajduje między Katołikami /
którzy pod czas tych dni / albo nie / albo
máło co / y to oziębłym sercem starają
się o ten pectoral / nie sposobia serce
swego do żalu nad ranami Pána JE-
ZUSOWEY; pospolicie máło co na
Kazaniu / na Ceremoniach Kościoła /
nych ludzi bywa; wola się domowemi
okazyjami / sporządzaniami / na przyk-
ład / a niektórzy myślistwem / za-
bawiać; zgola te dni máją sobie za
dni powłędne / które miabyły być
naturalnyście / iako pamiątka nabo-
żeńskiego dobrodziejstwa; takie tedy
nienabożeństwo / y niewdziękność mi-
dzac Pán JEZUS w niektórych / iako
podeyżrzanej w miłości Oblubienicy /
wyrzuca to na oczy / że o pectorale / o
opajaniu swoim / o tak wielkim dobro-
dziejstwie zapomniála. Numquid ob-
livisci poterit, &c. populus autem
meus oblitus est mei.

Dwa tu z Historyi ná obświeśnienie
tego przytoż argumenta; jedno o
miłości Matzkiej prawdziwej; a
drugie o fałszywej. In Monach. Franc.
cytam A. D. 1633. o Jiabelli Kieźnie
Austrii; że ta ná oświadczenie mi-
łości ka zmarłemu Matzkontowi swemu /
chce go w pamięci swojej zamię-
nić / iako druga Artemisia, pro-
 albo popioł / z ciała iego uczyniwszy /
y przyprowadziwszy go sobie w trunku /
wypila; za dusze zaś iego / milion cze-
wonych złotych rozdała ná Mę S.
y ná iakimuzny. Przeciwna rzecz cy-
talem o iedney Wdowie / która konter-
fekt zmarłego świeżo Męz / swego / za-
wiesić w pokoju ná oczach kazała; ale
to nie długo trwało: gdy zaś affekt
swoje do nowego Oblubienca obracać
pożela / tu drzwi konterfektu do-
wnego Męz pamiętać kazała / potym
do dalszej izby / daley zaś drzwi do syp-
ni / náostatek gdzieś nie daley kuchen-
nego łomina zawiesić obraz on kaza-
ła: gdzie też zakopciawszy / pośedł u-
niey w zapomnienie. Pierwszą cę-
má Młeczoná / pięknie wyraża owe du-
że / które tym samym szeregami Oblu-
bienicami

Hist or

4. Decembr
num. 9.

Kieźna Austrii;
zmarłego męża
swego, proch piše.

Młeczoná młoda,
iako słońce po-
piła, z konter-
fektu zmarłego
męża.

bienicami Pána JEZUSOWEMI poła-
zuna sis bydz/ kiedy przy terażniejszych
dniach/ proch nieiało umarłego Pá-
na JEZUSA pja/ ná pámiatke Mie-
ti tego/ która z naboženstwem rozmy-
śláia/ ciało swoje postem/ długim kła-
szeniem/ dyscypliną/ ná góley ziemi
spánien/ trapią/ sypia też hoyno zło-
tem/ gdy sie stáráia przy tych dniach/
iák naywiecey áktow/ miłości/ wdzie-
czności ku boleśnemu Pánu JEZU-
sowi wyprawić. Támtá zaś druga
Wdowka/ wyrażá ludzi owych/ u któ-
rych to zákapciála Mleka Pána JE-
ZUSOWA/ to iest: w zapomnienie po-
stá; ktorzy innemi obrazkami/ oble-
kami/ okazyami/ záprzátáia podgás-
tych dni dufie swoje: Wiediało támi-
ta Wdowka tym samym wydála sie/
ze prawdziwey miłości ku zmárlemu
Oblubiencowi swemu nie miała; ták
y dufie ludzi nie aplikuiacych sie w
tych dniach do rozpamiętywania Mle-
ki Pána JEZUSOWEY/ y do polito-
wania náń nia/ dáis tym po sobie
znáć/ że sa podeyżżanemi Oblubieni-
cami tego/ z miłości tego/ z láski tego
świastez/ podobno obrané. Co znáć
uważáiac Bernard S. tákiego nienabo-
ženstwa do Mleki Pána JEZUSOWEY/
iákoby naywiekszego/ nayniebezpie-
niejszyego grzechu/ wszytkim prawos-
wiernym wystrzegáć sie rádzi; gdy ták
mowi: Non miremini fratres, quod
MARIA, Martyr in anima fuisse dici-
tur: miretur, qui non meminerit
se Paulum audivisse (Rom: 12.) in-
ter maxima gentium crimina me-
morantem, quod sine affectione
fuisse; longè id fuit à MARIE vi-
sceribus; longè sit & à servulis ejus.

Serm. sup
Signum.

PARS II.

Dla pożytku duchowne-
go uważywszy sobie/ obroci-
my iuz ozy náše ná sto-
iaca pod Krzyżem JEZU-
sowym Oblubienice tego
Bolesna/ Przen: Pánna/ y pilnie sis
przypátrzymy mistyżnemu stórowi
iey/ uważáiac Fasciam pectoralem, w
która sis przybrała do tego zálosnego
áktu; to iest affectum compassionis,
bolesne affekey/ ktorými opasane/ aliás
mocno ściśnioné bylo serce iej Pá-
nieniskie/ gdy pátrzála ná okrutne bole

Ay stromotná śmierć Syná swego. A
ponieważ (iákóm wyżej námiennil/)
Fascia pectoralis, iedno to znázy/
co y Zona, álbo drogic opasanie;
trzymáiac sie ia Zonam, seu Fasciam
pectoralem, Opasania Oblubienicy
Sálonomowej/ iákóm wyżej iuz po-
gá; ze trzech okoliczności ten misty-
żny pectoral/ álbo opasanie/ to iest:
bole ściśkaiące serce y dufie Przen:
Pánny/ pod Krzyżem stóiacey/ opisać
zámyslam. Naprzód tedy uważam
máteryá tego iej opasania: tá pospo-
licie stóru tákiego bywała/ sloto: iá-
kóž też w złotym opasaniu widział
Jan S. one eudowna Osoba. Pra-
eindus ad mamillas zonā aureā.
Złoto zaś w Piśmie S. iedno iest co
y miłość doskonała: przez co sis iuz
pokázuie pierwśia okoliczność/ z któ-
rey dochodzić cokolwiek możemy/ iák
cieśkietmi bólami ściśnioné bylo serce
Przen: Pánny/ stóiacey pod Krzyżem:
to iest miłość; á miłość dwoiáta:
miłość ku Synowi swemu/ y miłość
ku zgubionemu Narodowi ludzkiemu;
która dwoiáta miłościá/ Prz: Pánny
serce ná on czas pálało. Te dwie
miłości/ byly iákó złote spinty/ álbo
gráycary dwa/ álbo ántaby u pása-
dla ściśnienia y opasania sis nim;
gdyž według wielkości ich/ bárdziej
też ściśnioné bylo bólami serce Prz:
Pánny. Co sis pokázuie z fundamen-
tu/ z Písmá S. wśiatiego: kiedy Zbá-
wiciel náš wskrzeszał Łázará: mie-
dzy innemi Ceremoniámi/ ktore nie
bez Táiemnice záchował przy tym á-
kcie/ był też tam plácz zálosny tego:
czego gdy postřegli Żydzi/ mieli to
sobie zá znák osobliwey miłości Pána
JEZUSOWEY/ ku umárlemu Łázá-
rjowi. Et lacrymatus est JESUS
Dixerunt ergo Judæi: Ecce quo-
modo amabat eum, Wied y tu do-
chodzac cieśkłości bolow serdecznych
Przen: Pánny/ miárkowáć sis nam
potrzebá w tym/ po wielkości miłości
iey serdeczney/ ták ku Pánu JEZU-
sowi/ iákó y ku zbáwieniu Narodu
ludzkiego. Co do miłości Prz: Pá-
ny ku Synowi swojemu: tá według
S. Antonin. troiáta była/ iedná super
naturalis, wolana przez láfs; druga

Aporal. 12.

12. Lannge Goleś.
przyczyniła mi-
dwoiáta. S. P.
Zuland.

Script.
Joann. 11.

Zal albo plácz ná-
przyciáitłm, do-
wodny ák mi-
ku niemu.

4. part. cit.
15. cap. 21.

anna, trójak
i miłos. seu
ni swemu.

Vide Fest.
Assumpt.

ka z adna tak
wac nie mogła
i swoich. Lata
Homil. 48
de Passor.
anna. Kochana
i swemu. czemu?

acquisita per actus frequentatos. W obojgu tym przechodziła Przen: Pánná, wszytkie rozumne stworzenia: ponieważ ná to się wszyscy Doktorowie zgadzają, że miała sobie wlaśc. nad inne doskonała: ani też duży iey naysmniejszego momentu od stworzenia swego nie wátłowała od ák. tów miłosci Bożey: o czym gdzie indziej mówić się będzie. Trzecia miłosć: która się znáydownała w sercu Przen: Pánni ku Pánu JEZUSOWI była Amor naturalis, miłosć wrodzona Máciernińska/ ku Pánu JEZUSOWI iáko ku Synowi: á tá w niej táł wielka była/ że żadna inna Máć ku dzieciściu swemu tákiey nie miała/ ani mieć może; á zemu r. Piśmnie ná to odpowída Lansperg. Eius ipsius solius Filius. Neq; enim interitus Patrem habuit CHRISTUS, sed quia quid utriusq; esset Parentis quoad naturam pertinet humanam, ex sola accepit Matre: unde quomodo sola genuit MARIA sine Viro Christum, ita sola Filius, qui in Patrem atq; Matrem apud aliorum Parentes divisus est, tenuit amorem Sámeý tylko MARTI Synem był Pan JEZUS; bo ná ziemi Ojca nie miał; ale wszytko co należało do natury ludzkiej z samey Máci wzięt. Przeto iáko go samá bez Męża zrodziła. tak też mi dásć ku niemu; która się względem inšych dzieli między Ojca i Máć, cáła w niej znáydownała się. Z ktorey też osobliwey y táł wielorakiey ku P. JEZUSOWI miłosci dochodzi y koncluduje Rich: Laur: że ból serca Przen: Pánni pátzda iacey ná śmierć Syna swego, nieporównanie ciászsy bydy musiał; náđ bole wszytkich Mátek bolezących náđ śmierć cía dziatek swoich. Quo igitur magis diligebat, plus doluit: & amoris magnitudo attulit fomenta Passionis. A lubo inšym Magennikom miłosć goraca ku Pánu BOGU ulżywała bolow/ że niektórzy tále ich nie guli: tednáł Przen: Pánnie miłosć oná/ ulżyć serdecznych bolesci nie mogła; y owšem przyczyniła ich. Co uważa spinell: y oraz przyczyna tego dáiác/ táł mówi: Valde enim grave est & peracerbum, aspicere eum,

Thr. c. 11.

A quem summe diligis, indigna patientem. Albowiem ciáska to jest y nie znosić pátzdy ná zelźwie cierpiącego, ktorego kto miłuje. Co się zaś tyce drugiey miłosci Przen: Pánni/ która miała ku zbawieniu Narodu ludzkiego; y tá w niej táł wielka była/ że iáko náucza Tauler: S. Antonin. że dla niej y oná samá ná śmierć wydała życie táł zacnego/ táł bochánego Syna swego. O czym wyrażnie nápi. sal S. Antonin: Quod dicitur de Patre eterno, ita & de Matre temporali dici potest illud, Rom: 8. Propter Filio suo non peperit, sed pro nobis tradidit illū. Tak o Ojcu Przedwiecznym; iáko y o Máci doczesney, mówić się może. że własnemu Synowi nie przepuściła. ále go zá nas wydała. á to w ten czas/ gdy ochotnie w tym skończyła się do wóli Ojca Niebieskiego. A owšem tenże S. Doktor rzecz osobliwa przydaje: że gdyby był (dawnie to) nie miał kć Pánná JEZUSA ná Krzyż przybić/ Przen: Pánná wiedząc o wóli Bożey/ że chce koniecznie tego/ áby dla odkupienia narodu ludzkiego Syn iey śmierć podiał ná Krzyżu/ samaby w ten czas przybiła go była do Krzyża: Czego oraz nie późlednia dáić raczy/ gdy táł mówi: Neq; enim credendum est, minoris illam fuisse perfectionis & obedientie ad DEUM, quam Abraham, qui proprium filium suum obulit DEO in sacrificium, proprijs manibus occidendum & comburendum. Nie godzi się bowiem wierzyć, áby Przen: Pánná mniejszey doskonałości y posłuszeństwa była ku Pánu BOGU, niżeli był Abrahám; który Syna swego oddał BOGU ná ofiarę, własnemu rękami abrac go zabić y spalić. Wiechże tedy tády te obiedwie táł zbystkuiące miłosci, wzajemnie ku sobie stosując domysli się nieco ciásłosci serdecznych bolow Przen: Pánni; to albowiem wiele miłosci/ podobna nieiáko w sercu Przen: Pánni sprawiła ná ten czas wojny/ táł cierpiáło serce Pánni JEZUSOWE w Ogroycu; gdy siła nijsza wštrót nieiáko czyniła od Máci; wysiła zaś y rozumna záchecała go do niej; táł y cu w sercu Przen: Pánni/

miłosć

Prz. Pánni miłuk
wielka miłoc. ku
zbawieniu ludzkie:
mu.

cit. cap. 20.

capit. 41.

Prz. Pánni, sama
gotowa była prz:
ále do krzyża
Syna swego; gdy
by inácy by
nie mogła.

Ms.
nabojana

Ms. B.
stosowana.

P. JEZUS

P. JEZUS
ka krzy
życe n
Pánni.

miłość y pragnienie odkupienia Nas-
rodu ludzkiego/ pobudzało Prz: Pán-
na do zezwolenia na śmierć Syna swo-
go; z drugiey zaś strony/ miłość Ma-
cierzyńska ku własnemu dziećciowi/ od-
tąd sromotney y okrutney śmierci/ o-
tropność w niej wzbudzała: y tak
serce iey Pánienkie/ iako mocnymi an-
tałami spiste/ lubo tego ciągłego
opasane/ musiało doznawać wielkich
nad inne stworzenia cięskłości/ y bo-
low/ przy Młec Páná JEZUsowey.

Druga okoliczność Fasciæ pecto-
ralis, albo Zonæ Sponsæ dolorum,
uwajam/ że nie tylko była złota/ ale
też y drogim misternym nątykaniem
przypstrzona: czego dochodzi z słow
Oblubienic. Muranulas aureas fa-
ciemus tibi, vermiculatas argento.
Według zdania Pauli Scherlog, nie
opisuje to Oblubieniec muranulas
propię: co znaczy zausznice; ale ra-
czej fasciam pectoralem, albo Zo-
nam nuptialem Sponsæ: to jest/ opas-
anie drogie/ którym Oblubienicą by-
ła opasana na pierśiach: do którego
ja wyżej przytłomale/ affectum
compassionis, bolesne affecty Przem:
Panny/ stojące pod Krzyżem. Z ge-
go podać się nowy sposób/ opisanie
lepiey cięskłości serdecznych/ które z
innych okoliczności/ być musiały
Przem: Panną. Nie darmo to bo-
wiem przydano vermiculatas argen-
to: Nie dosyć że to złoty pás: to jest/
że miłość w sercu Pánienkim nader
palająca ku Pánu JEZUsowi/ przy-
czyną była wielkich boleści; ale o-
procz tego/ złote to bolejące miłosne
serce/ nabiły inne okazy/ nowemi
bolami. A naprzód do tej roboty
przyłożył się iakis robaczek: vermi-
culatas argento. Moge tu uznać
alluzję do Chrystusa Páná/ który w
robaczka/ iednego wzgardzonego przez
mienił się przy Młec swojej: iako o
sobie powiedział przez Dawida: Ego
autem sum vermis, & non homo.
Dobrze się bowiem ten robaczek przy-
łożył do tej roboty/ nie tylko obje-
ci w, ale y młotem; miał wprawdzie
ręce przybite/ ale iżył iego wolny ie-
szce/ młotem się zstał uderzającym/
nabił iego nowemi bolami serce

A Przem: Panny: siedm iego ostatnich
słow/ cięskłie to uderzenia były na ser-
ce Przem: Panny: vermiculatas ar-
gento, nabiły one nowemi żalami/
gdyż blisko Krzyża stała/ dobrze one
się ślala/ a ieszce lepiey/ co znaczyły ro-
zumiała: między temi najwyższymi iest/
albo uderzenie/ to jest/ żal odniesz-
od onych słow do siebie: Mulier, ecce
filius tuus. *Niewiasto, oto Syn twój.*
na Jana S. odkazując. Która pro-
szę Marka na ostatnie słowa żegná-
jącego się Joba Syna/ nie omawiały
się: a przynamniej by nie rzekła. O
najmilšie dziecis dzisieć/ że o mnie
pamiętasz. A ktoż mógł być w dzie-
ciństwie/ dobrodziejszym ku Pánu
JEZUsowi/ nad Przem: Panną: przy-
zwoitać się iada/ aby była/ iakieś
kolwiek słowo przemówiła do Syna/
na znać wdzięczności/ że o niej w osta-
tnim razie nie zapomnieli. Tę o tym
nie wspominał Ewangelista: za-
ś miłgenia tego przyzyna (iako ob-
serwuje S. Bernard.) była wielka bo-
leść serdeczna która na ten czas ści-
śnione było serce iey Pánienkie. Ta-
cebant ambo illi Martyres. & pra-
nimio dolore loqui non poterant.
mowi pomieniony Doktor A. przeto
S. Damasc. słowa one Páná JEZU-
sowe do Marki/ do mieczá pr-
winywa przemieniającego wnetrznosci:
gdy tak mowi do Przem: Panny. An-
non tibi plusquam gladius fuit ter-
mo ille, revera transiens animam
tuam, & pertingens usq; ad divisio-
nem animæ. Jakiż trudno było na
takie słowa nie zabołec sercu iey: iako
to S. Anselm z podziwieniem rozwa-
ża: O commutatio! pro æterno
& incommutabili DEO, purum &
corruptibilem hominem, pro natu-
rali & unico filio, servum accepit
in filium. Drugi rzemieślnik/ który
nowemi bolami nabił serce Przem:
Panny/ był własny rozum iey/ swiá-
tlem doskonałym oświecony; albo
wiem czego okiem dożyć nie mogła:
iaki były wnetrzne bole serca Páná
JEZUsowego/ smutek nieznosny/ o-
puszczenie ducha/ a osobliwie żal sto-
gi/ który miał w sercu/ wiedząc do-
brze o utraceniu przytomney Marki

Pr. Anna dla w-
bolesci serca, oniem
pod krzyżem.

de lament
Virgin.

L. 4. de Or-
thod. c. 15.

Figur.
Cantic. 1.

P. JEZU, robaczek.

Psalm. 21.

P. JEZU, młotem
na krzyżu, młotem
był w sercu Pá-
nny.

anna, na tępiz
em Inwim pothio:
wngitane boleju
stowe

Przez ten czas
krzyżu upkane

Askat na krzyżu:
dziat boleiacq
l de trium
ph. agone.

nnie oslow
ywarat, stizac
enaid, cyk
rzy zowanego.

libr. 12. in
Joann.

annay zal Inog:
e okru na Meka
tey, na wielę na
sieme bydz miata.

Mich. 7,

swioley; to wszystko wyraźnie reprezenta-
tował ten rozum w pamięci; z czego
znowu przybywało bolu y żalosci:
zwłaszcza że też Pan JEZUS gęścią
poglądaniem na Macta/ gęścią glo-
snyim stakaniem/ dawał znać o wne-
trznym utrapieniu/ dla przytomności
boleiacey Mactki. Mowi s. Laurent:
Justini: Gemebat Filius, quod Ma-
ter, in tam horrendo esset specta-
culo. Z czego iako oboje sercá utra-
pione bydz musiały/ łatwo sie domy-
ślić: O dolores inexplicabiles! o in-
effabilis reciprocatio sancti amoris.
mowi s. Bernard. Trzeci rzemieślni-
cy do tego nabijania bolami nowemi
sercá Przen: Panny/ byli oni Saryzeu-
bowie/ Lorr zly; ktorzy w ogach
Mactki Przen: natrzaskali sie z boleiacę-
go Pána JEZUSA: co pewnie czy-
nili oraz na wielką konfuzya y atra-
pienie sercá Mactkierzynskiego: iakoż
s. Cyrill: twierdzi/ że ta intencya krzy-
żownicy w ogach Mactki tego dzielili
sie sukienkami Pána JEZUSOWEMI.
Milites cum risu atq; triumpho, co-
ram Matre ad derisionem, Christi
vestimenta partiuntur. Do tey ies-
szce niemiłosierney roboty/ przyłożyli
sie wkręcy niegodziemi Mact P JE-
ZUSOWEY/ y ktorzym dla niepotutnia-
tego sercá ich/ nie miała pomoc do zbá-
wienia/ zasługá Mactki Syná tey: wie-
działa bowiem/ iako świadoma Pisma/
co napisano było w Osobie tego u Pro-
roka: Vx mihi, quia factus sum, si-
cut qui colligit racemos in autu-
mno. rozumiała to dobrze/ że sie przez
to znaczyła/ bardo mala ligba dusi/
ktorym efficaciter miała bydz na zbá-
wienie/ tak okrutna Mactka Syná tey;
zatem z tey znowu reflery/ nowa ża-
losćta ściśnionem/ strapieniem serce tey
bydz musiało. Naostrątek/ iako nayo-
potężniejszy młotem/ w serce Przen:
Panny uderzyło wszelkie stworzenie/
gdy y Niebo y Ziemia alterowac sie
pogęła: Niebo cmić/ziemia sie trząść/
staly pąddć/ groby sie otwierac: Jes-
zeli pisa Doktorowie/ że na ten czas
po całym świecie żadnego nie było
głowiek/ ktorzyby był nie ugul żalo-
śnie podsterowanego sercá swego/ lu-
bo tego przyczyny nie wiedział; dale-

A to bardszy takim zamieszaniem na
świecie/ serce Przen: Panny/ ktora do-
brze wszystko wiedziała/ podsterowane
bydz musiało. vermiculatas argen-
to. Tęć to sa nabijania bolesnego
sercá Przen: Panny/ albo przyczyny
wielorakie żalu tey.

Trzecia ieszce uważam okoliczność
Fasciæ pectoralis; że ten pektoral/
albo opasanie dolorosa Compassio-
nis Przen: Panny/ tak misternie wyro-
biony/ nie iakokolwiek/ nie przestrono/
ale iakoby po ostatnia dopłaty prze-
gę/ ściśta/ opasuje serce tey boleiace.

B Przez te ostatnia przegę/ chce rozu-
mieć wloznia Longinowa/ ktora o-
statnia rana żądała/ inż umarlemu P.
JEZUSOWI. Plutarchus pise/ że u
Grekow/ gdy stroiono Oblubienice
gotująca sie do slubu/ żadymano z pe-
wnemi ceremoniami/ wloznie Maza
tey pierwszego. O własniet co ta
dzis odprawuie sie ceremonia cum
Sponsa dolorum, z bolesna Oblubie-
nica/ Przen: Panna: przystroila bowiem
ia ta Longinowa wloznia do dzisiey-
szego bolesnego aktu/ gdy nie znalazly
inż duze Pána JEZUSOWEY w ciele
tego/ utknęła w duszy/ w sercu Mactki
paterzdiacey na takie okrucienstwo nad
umarłym ciałem Syná swego. Naa-
uza bowiem s. Bernard. że ta rana/
nie tak była rana Pána JEZUSOWA/
iako rana sercá Maysw: Panny: gdy
tak do niey mowi: Posteaquam c-

misit Spiritum, tuus ille J E S U S,
ipsum planē non attigit animam cru-
delis lancea, quæ ipsius aperuit la-
tus: sed tuam utiq; animam per-
transivit; ipsius nimirum anima
jam ibi non erat, sed tua planē in-
de nequibat avelli. Tęć tedy gło-

D boko utknawszy wloznia Longinowa
w sercu Przen: Panny/ prawie po o-
statnia przegę/ przycięsnila/ serce tey
dosyć inż zbolale; iakoż gdyby szę-
gulna moca Boga na ten czas rāto-
wana nie była Przen: Panna/ nie pe-
wnieykiego/ iż od tego lednego rāzu/
y serdecznego bolu/ umrzeby była
powinna.

Już tedy z pomienionych trzech o-
koliczności Fasciæ pectoralis Sponsæ
dolorum, to jest/ ściśnionemu mie-

Histor

in-question
Rom. n. 87

Włoczenie żadymano,
gdy żoia do slubu
Oblubienice.

P. JEZUSOWEGO
Seru rana, bar:
dziey była nazy-
wana Mactką

Ser. in Si-
gnum M.

Poslubi
Boski
lurq
w d
stawa

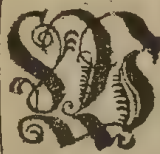
zmiernemi bólami / z wielu miar sercu
 Należy: Panny / stojące pod Rezy-
 zem / po części przypatrzyliśmy się.
 A choćby sobie nie życzył / tak miłos-
 nego choć na moment pożytyć sobie
 Compassionis pectoralā; to jest / aby
 na wzor Prz: Panny, ugiął serce swo-
 je ścienne prawdziwym politowa-
 niem nad cierpiącym Panem JEZU-
 sem. Nie byłaby zdania trudna
 w tym Przem: Panna / bo pod figu-
 ra mejnej Niewiasty / powiedział o
 niej Prowerbiałista: że ma dla uszy-
 nia iakieś podobieństwo: Et cingu-

Prover. 31

lum tradidit Chananzo. Chana-
 nzus, tłumaczy się Negoriator. Myć
 to grzeszni / którzyśmy złościąmi na-
 temi zaprzędali na śmierć Pana JE-
 ZUSA / my jesteśmy Chananeyszy-
 kami drugiemu: Wiedź ciębie o Bo-
 lesna Oblubienico! prosimy pokoro-
 nie / użyj nam bolejsnego swego opa-
 nia / opas / ściennej serca nasze po-
 dobne mi affektami politowania
 nad śmiercią y bólami Sy-
 na twego najmiłsze-
 go. **AMEN.**

NA DZIEŃ ZWIASTOWANIA
 NAYSWIĘTSZEY PANNY,
 Decor Genarum Sponsæ,

Missus est Gabriel Angelus, a DEO, Lucæ 11

Szytła ta materja / kto-
 ra tu traktuje / y da-
 ley traktować będzie przy
 Drozyskościach. Przem:
 Panny / pod podobień-
 stwem Apokaliptyczney Oblubienicy
 Barankowej / fundament swoy bierze
 od dzisiejszego Święta Zwiastowania
 iey. **S. N.** Dzięś albowiem Przem:
 Panna powalając Rewie y Ciału
 swego / na Wcielenie się Synowi Bo-
 żemu / w ścisły nader związek / nie tyl-
 ko względem siebie samey / ale oraz
 względem całej natury ludzkiej / we-
 śła z natury Bożej. O czym **S. Laur.**
Justin: tak mowi: **DEUS** Sponsus,
 Caro Sponsa, Virginitatis uterus,
 thalamus est. **BOG** tu Oblubieńcem,
 Ciału Oblubienica, a żywor. Pániński,
 łóżnica jest. O czym y **S. Grzeg:** pis-
 tnie napisał: **DEUS** Pater, **DEO**
Filio suo nuptias fecit, quando
 hunc in utero Virginis; humanæ
 conjunxit naturæ. **BOG** Ojciec, **BOG**
Synowi swemu, sprawił wesele, kie-
 dy w żywocie Pánińskim zjednoczył go
 z naturą ludzką. Jakoż użony nasz
 Carthagena, uważa y wywodzi / że trzy

one pospolite okoliczności / które za-
 chować się zwykły przy kontraktach
 Matżeńskich znaczniejszych; to jest /
Consensus Sponsæ, Patrinus, &
dos Sponsæ: zupełnie y przy dzisiey-
 szym Akcie zachowane są. Naprzód
Consensus Sponsæ: ten wyrażony
 jest w słowach owych Przem: Panny.
Fiat mihi secundum verbum tuum.
 Niech mi się zstanie według słowa twe-
 go. które słowu uważając Doktor An-
 ielski / tak pisze: Ut ostenderetur
 esse quoddam spirituale Matrimo-
 nium inter Filium DEI, & huma-
 nam naturam, ideo per annuntiati-
 onem expectabatur consensus Vir-
 ginis, loco totius humanæ naturæ
 Dla pokazania, iż niejakie duchowe
 małżeństwo było między Synem Bożym,
 y ludzką naturą, przy Zwiastowaniu,
 czekano zezwolenia Pánińskiego, na-
 mieysen całej natury ludzkiej. Jest
 przy tym Akcie y druga okoliczność /
 to jest **Patrinus, Świadek, Opiekun,** y
 owsem sprawca tego Matżeństwa;
 a ten bardzo zacny / bo sam **DEUS**
 Przem: **Spiritus S.** superveniet in
 te. mowi Anioł do Panny. Jest po-

Poslubin trzy ko-
 cy: albo requisit
 zachowane przy
 Wcieleniu Syna

2. par. 9. 30.
 artic. 1.

lib. de cast.
 connub.

Homil. 28.
 in Euseb.

Poslubiny Syna
 Bożego z na-
 turą ludzką,
 przy dzień Zwi-
 astowania

trzećcie dos Sponsa, wiáno y podarun-
ki: to nie inne/ tylko zupełność lásti/
w duszy Przen: Pánny. Ave, gratiá
plena. ták tá wita zwiástawacy Aniol.

Wiemy to dobrze/ że Oblubienice/
lubo wcześnie do ślubu gotować się
zwykły/ nayspilniey iednak oto się sta-
rdia/ aby ná sam ást weselny/ iák nays-
lepiey z uroda y pięknością twarzy
swoiey pokazyły się: twarz albowiem
iést naysprzedniejszy okráś Oblubie-
nicy; gdyż bez urody y naysobgódcey
ustroiona/ albo málo co waży/ albo
cale nic. Przetoż Mladry Salomon/

Cantic. 7.

od twarzy/ od wdzięcznych lágod pá-
negryt Oblubienicy swoiey zaczyna.
Pulchra sunt genae tuae sicut turtu-
ris. Podobnymci sposobem y Oblu-
bienicá Báránkowá Przen: Pánna/
lubo przy káżdey Drogystości swoiey
(iákóamy iúz po części widzieli/ y wie-
cey obagemy iestge) w rozmaitym
stroiu y w wspaniałym/ oraz w bogá-
tym ápparácie prezentuje się Kóscio-
łowi S. to iest/ z cnotami/ dárámi/
przywilejami wielkimi/ sobie pozwo-
lonemi od Boga: dziś iednak przy
samy ástie ślubnym/ to iest/ przy
Zwiástawaniu Wcielenia Syná Bo-
żego/ z pięknością/ uroda/ wspania-
łością twarzy/ albo urody/ przenay-
dosłowniey Osoby swoiey/ prezen-
tuje się: y o niey dziś szcęgownie we-
zysławiać się máia pómienione słowa
Salomonowe. Pulchrae sunt genae
tuae, sicut turturis: y inne tym podo-
bne. W czym/ że wielkie zákręte są
cálemnice/ służące do chwały Przen:
Pánny/ o tey árodzie Przenayawie-
sney Twarzy iey/ w duchownym sensie
mówić bada: wprzód pomówimy o
tym; iákó wstydliva skromność ná
twarz/ wielka iest okráś młodości.
Ad Majorem DEI Gloriam.

PARS
I.

Dawna eát u Poganstich/
iákó y u Kóscielnych Pisa-
rów/ purpurowo záfarbo-
wane ná twarzy lice albo
lágodny/ nie tylko służa do
zálecenia Osoby z urody/ ale oraz y z
poćciwości: bo ja znátiem głowiek
wstydliwego/ á zátem zupełney iestge
czystości dochowującego. Z Pogan-
stami

A Rich Pifarzow napisał o tym: Tibull.
libr. 3. eleg. 4.

Ut juveni primum Virgo deducta marito,
Inficitur teneras ore rubente genas.

Ták zá Kátolicki Doktor Apanius/
rumieniec ten/ oraz cum suo signifi-
cato, to iest/ z cnotą wstydlivosti/
czystości/ uważając/ nazywa go iedy-
ną ozdoba/ nie tylko samey Osoby/ ale
też całego Kóscioła S. In genarum
pulchritudine, Virginitatis & casti-
moniae verecundia intelligitur de-
monstrari, quoniam nihil ita spe-
ciosum in Ecclesiae specie, quod fi-
deles simul & infideles posset ma-
gnificare, nisi castimoniae decus.

Czego samego nim domodzić pozna/
wprzód się pytam krotko/ w czymby
ta wstydlivosté záwistá S. Ambroży
náucza/ że záwistá czéść w słowách/
czéść w ostrożnych postępkách. Si-
lentium, maximus est adus verecun-
diae. Młczenie, iest to osobliwy ást wsty-
dlivosti. Znowu: Est etiam in
ipso motu, gestu, incessu, tuenda
verecundia: to iest/ wstydlivosti
cnota/ záwistá w słowách/ aby nie tyl-
ko nie nie mówić nieprzystojnego/ ale

też nie modz tego y słuchac/ przyna-
mniey bez záwstyżenia się: á dopie-
ro gdyby się w samey rzeczy tráfilo
nápásć ná takie okazy/ tóre iákókol-
wiek pozor mialyby nieprzystojności/
y przeciwności cnotie czystości/ záraz
záwstydzimy się ná to/ pokazac w
tym nienakontentowanie swoje; y o-
wšem iák naysprzedzy oddalac się od
tego. Takowy tedy rumieniec wsty-
dlivosti/ iákoby byl osobliwa okráś
młodych ludzi/ pokazuje się to z Pisma
S. z słow Eklezjastyká ná dwóch
miejscách. Naprzód cap: 7. gdzie

przynádie/ iť ten rumieniec z cnoty
wstydlivosti pochodzacy/ wielkoy
przydacie ozdoby głowiekowi/ niżej
złote naysobornieysze ubiory y stroie:
gdy záleciac komus wstydliva y bo-
goboyná Mádrona/ ták mówi do nie-
go: Noli discedere a muliere sensa-
ta & bona, quam sortitus es in ti-
more Domini: gratia enim vere-
cundiae ejus super aurum. Dar bo-
wiem wstydlivosti w niej, droższy iest
ná złoto. Tá co też przypadá

zdaniem

Oblubienice dno
to slub, iak z
nayspilniey
wprzód stawa
z stawa.

Wstydlivosté,
okazy iest to
cnota S.

lib 1. Offic.
cap. 18.

Wstydlivosté, w czym
záwistá?

Wstydlivosté,
ozdoba młodości.

Ecclef. 7.

Panny uroda
ypiękniey sy-
gnata, przy Zwi-
astawaniu.

rumieniec na
twarz, albo w-
stydlivosté, znak
czystoty y ozdoba.

Serm. 86.
in Cantic.

Pugetonice, drogi
deleynot.

Orat. ad
Mulier.

Niewiast
rumie-
niado,
nasty.

Nastyd, czyli rozni-
g osoby pocziwey, od
niepocziwey.

Ecc. 32.

zdanie swoim Doktorowie Swisci. A
Naprzod Bernard S. zawnidyzenie sie
na twarzy w miodzieniastkach/ nazy-
wa nadier drogim perlowym kleyno-
tem / wielka milosc u ludzi onem-
jednaciacy. Quid amabilis vere-
cundo adolescente? quam pulchra
hæc, & quam splendida gemma mo-
rum, in vita & vultu adolescentis!
quam vera & minimè dubia bona
nuntia spei, bonæ indolis index!
Zas S. Grzegorz Nazywa: nad wstyktle
cudzoziemskie barwizeli/ rumienidla/
przenosi w Ciemiastkach/ zarumienio-
nie/ zawnidyzenie sie/ gdy co nieprzy-
stojnego wystyga/ albo na co takiego
napadna. Uaus color in mulierib-
us amabilis est; nimirum rubor
ille, quem pudor gignit: qui qui-
dem a piktore nostro (Christo) gi-
gnitur. Jedno tylko malowanie w Nie-
wiastach przymiennie jest, to jest rumie-
niec on, który sie z wstydlivosti rodzi,
y który poczetek swoy ma, od Malarzã
naszego Pána JEZUSA. Przetoż ten-
ze S. Doktor/ po tym samym rumieni-
cu wstydlivosti/ rozoznawac kaze po-
czciwa Osobe/ od niepoczciwey: slo-
wa tego sa. Bonorum gemmas ru-
bore tinxit suffuso natura; at verò
malis sanguinem condensavit. Hæc
ad nullam turpitudinem erubescunt:
quo in nomine te pono, quæcunq;
mulier varijs coloribus tineta es.
Pocziwych ludzi twarzy, sama zaru-
mienila natura; lecz w niepocziwych
zagestila krew. Te bowiem niczego sie
nie zawnidyza: do których liczby y ty
nalezec masz, która sie rumienidla ma-
luiesz, iakoby chcąc zmyslonym wstydl-
ivosti kolorem, wstyda którego mieć nie-
możesz z siebie, bo go już w oczach strã-
cila, pokazowac po sobie. Potwierdza
pryncypalney moiey propozycyi y na
drugim miejscu/ pomieniony Klezy-
astyt; gdy wstydlivosc w miodych
ludziach/ przyrownywa gosciã do
grady nagle spadajacego/ gosciã do
blyskawice: Ante grandinem præ-
bit coruscatio, & ante verecundi-
am præbit gratia. Tego zas podo-
bienstwa fundament upatrzyl Cornel:
à Lapide, że iako grad nagly/ obala
drzewa/ wali zbozã/ tak wstydlivosc

usmierza powstajace do zlego namie-
tnosci: a iako blyskawica oswieca/
tak y dar wstydlivosti/ miodego zdo-
bi y zaleca. Dilce hinc, quanta sit
gratia verecundia juvenum, utpotè
quæ conferatur coruscationi & ful-
guri: ipsa enim, æquè ac modestia
est quasi flos, & venustas vitæ mo-
rum. mowi tenze Autor: u którego
znaydziesz piktura y obferma S. Ber-
narda sentencya/ do tego sluzaca.

Ale toz samo/ taka sobie możemy
obidanie Figura/ w slowach Psalmi-
sty Panskiego upatrzona; który zale-
ca iakas osobliwa ofiara/ twierdzi
o niej/ że za nayprzedniejszy pogoda-
na byla u Pána BOGA: gdy tak o
niej w Osobie Boskiej mowi: Sacrifi-
cium laudis, honorificabit me. He-
brajczyta: Sacrificium, quod est
super faciem, honorificabit me.
Ofiara chwały, albo ofiara, która sie wy-
daie na twarzy twoiey, chwala moja be-
dzie. Wiele Tlumaczow pierwszey
trzymajac sie wersyi/ rozumieja przez
ta ofiara/ krew Miezennika/ która za
włara/ za chwale Boske Miezennicy
ofiadowali. S. Remigius to stosuje do
ofiary/ która Chrystus oddal BOGU
Oycu na Krzyzu. Nicol. Lyranus, do
Ofiary Przem. Sakramentu. Jednak
Chryst: Pega, trzymajac sie Hebray-
skiej wersyi wyzej polozoney/ twier-
dzi/ że sie to rozumiec moze/ o krwi
albo rumienicu na twarzy zawnidyzo-
nego miodzieniastka/ wydajacey sie:
co tenze Autor principaliter appli-
kuje do Przem. Panny zawnidyzoney/
starbowaney na przyscie y pozdrowie-
nie Antelstie; y ten alt icy/ nazywa
nadier wdzieczna ofiara przed Pánem
BOGJEM. o czym niżej badzie.
To zas swoim sposobem/ moze sie stoso-
wac w osobliwosci do kazdego wsty-
dliviego miodzieniastka/ albo Pániem-
ti: tacy albowiem/ tylekroć Pána
BOGU ze krwi własney wdzieczna
ofiara oddaja/ ilekroć ta krew na twa-
rzy ich wydaie sie przez zawnidyzenie
sie wstydlive/ gdy na co nieprzystoj-
nego trãcie sie im zdarzy. Pikturę tu
pomiescic sie mogą slowa S. Zenona/
ktoremu Saryzeusom/ albo Zydom
przymawiającym na Chrześciany/ ze

Figur.

Psalm. 49

Theol. Ma-
rian. corr.
18.

Wstydlivoy miod-
niastek albo se-
ka, krew
ofiary.

Serm. de
dupl. circ.

De Christ.
fig. h. 15. c. 7

krwawe bydlat ofiary y obrzezanie
zágubili/ odpowíada: Nos sangui-
nem sterilem solemnitate dimitti-
mus, sed pudoris sanguinem reti-
nemus. *A wydzieney trocha Did: Ba-
eza: Habeant Pharisei mille victi-
mas, litent pingues vitulos DEO,
sanguinem item filiorum circumci-
sorum litent: tu Christiane, (ac-
cedens ad DEUM) sanguinem re-
tine pudoris & verecundia, & ex-
teriores illas vicisti iustitias. W
ktorych słowach obádwa Doktorowie/
krw/ albo rumieniec ná zámstydzos-
ney z cnoty twarzy/ nie tylko ofiara
Boska zowia/ ale też nád wszytkie krwá-
we ofiary starozakonne/ ona przenośa.
Do tey krwáwo duchowney ofiary/
ktora wstydlíwí ludziena twarzy swo-
ley Pánu BOGU/ iáko ná Oltarzu
iákim oddáa/ kwádruie nie pomálu
słoy starozakonnego Káplána/ ktos
tego zámśe zdýwal/ ofiaruie ná Ol-
tarzu: do tego bowiem/ według opis-
sania Moysesowego/ należały malo-
granata, gránatowe iábłá/ okolo ktrá-
iu Káplánstey háty między dzwones-
czkami wíśace. Ad pedes ejusdem
runicę per circuitum, quasi mala-
punica facies, ex hyacintho & pur-
pura, & cotto bis tincto, mixtis in
medio tintinabulis. Jábłko grá-
natowe/ iest Symbolum wstydlíwo-
ści; á to dla krwáwo zárumieniąley
Porezgi. O tym słuchaymy Gílib:
Abb: Ipsa mala punica, gratam mo-
desti vultus verecundiam, corticis
rubei colore designant. A zaráz
przydaje. O primum planē in Spon-
sa Christi decoramentum verecun-
dia! verecundia, quasi aurora qua-
dam, omnium actionum colorat
principia, & Virgineo virtutes reli-
quas venustat pudore. O nayprze-
dniejsza okráś Oblubienicy Chrystusowey,
wstydlíwości! wstydlíwość iáko intrzen-
ka iáka, wśytkich spraw farbnie pocz-
áki, y Pánienkim inne cnoty przyzda-
bia rumieniem.*

Histor

Co się tyce Zístoryi: w iákieyby
cennie bylá/ zámśe tá iedyna ozdoba
pożcínwey osoby/ to iest wstydlíwość;
wiele Zístoryi ták Poganśkich/ iáko
Kátolickich/ ználeśby się mogło.

A 3 Poganśkich iedna tylko przypomi-
nam/ o Corce naymádrzego między
Filozofami Arystotelesa; Pythia ná-
zwáney; tá ráz od bogós spytána/
iákieby było naylepsze rumienidło/ do
málowania twarzy białogłowíckey/
árcymádrze odpowiedzála; iż lepsz-
go bydz nie może/ iáko czerwony ru-
mieniec z zámstydzeniá się pochodzą-
cy. Tegoż rozumienia bylá y Sio-
stra rodzona S. Grzegorza Názyánen:
Gorgonia názwána; álbowskiem o niey
píśe tenże Doktor/ że nád wszytkie
strole/ o ten wstydlíwości rumieniec
zámśe się stáráła. Cum multos
(inquit) mulierum nosset ornatus,
nullum tamen moribus suis, splen-
dore intus recondito praestantiorē
cognoscebat. Unus illi rubor pla-
cebat, quem gignit rubor; unus
candor, quem parit abstinentia.
Godná iest wspomnienia przy tey oká-
zy/ óná Stáncmerna Dráki/ sławney
w Zíspánij Mátrony; ktora/ gdy Pá-
niey swey z rośkazu okrutnego Krol-
lá Castíllia, ná stos ognisty wrzuconey/
gdy się miodála z bólu wielkiego/ ktrá-
iu háty odwinione/ y nieco obnážo-
nego golenia postrzegła/ wstydz tey
Pánienśki nie mógł tego znieść/ wíac
przyskozywszy/ tráy on zámwinoney
háty poty trzymála/ póki y Páni tey/
y óná z nią od ognia umorzone nie
zostály. A tego zámomnieć się nie
godzi/ co píśa śwíeże Zístorye Já-
ponśkie/ o niezmierney wstydlíwości
nowych Chrześcianek w tamtym ktrá-
iu: gdy bowiem Tyrán widziá/ że
żadná śmíertśi/ ani mękami odwieść
się od Wídry S. nie dáły/ Dekret ten
wydá/ áby káżda obnáżona bez wsty-
du/ po Míáśtách wodżono/ co ták one
Tłewiásky przerażilo/ że też niektóre
chmíac się były pojechały w Wíerze S.
létálar się tákiey obelgi wstydlíwośi swe-
mu: gdyby byli Oycowie duchowni
nie zámieglí temu: á tym czásē też
Pán BOG odmienił serce Tyránna.
Z tego się iáśnie pokázuie/ iákiey
teny iest y u Pána BOGA y u lu-
dzi wstydlíwa śromność/ y iáki wiel-
kiey ozdoby głowíckowi zmláśgá młó-
demu przydaje.

Co do

Arystotele
o rumie-
niach
Giatoglo:
wólich.

Rumieniec
wstydlí-
wośi, chwál. S. Gre-
gorz w S. Zístorye

A.D. 1367

Panna w ogniu wíe-
gá, Zístorye Pánný
Jnniey gá obná:
Zmá nógá chęć
gódryc.

Pexens.
Hístor. 88.

Wíndem dla obná:
zenia, chýano
odwódzic od swiary
Chrześciánickie
nemásky w Japonij.

W alba rumie-
na twarzy
zámśwego,
to P. M. Zí-
ty.

Exod. 28

Symbol
abla granatowe.

Serm. 25
in Cantic.

O do drugiey ypryncypal-
ney części Kazania mego:
to jest/ do piękności twarzy;
urody. Przen: Panny: trze-
bą wiedzieć/ że według Tlu-
mączow Pisma S. Przen: Panna zo-
wie się twarz/ albo iągodami Ro-
ściolą S. w ten sposób/ tak Chry-
stus Pan zowie się głowa iego. O
Gym napisał scherlog: Christus cum
ipse esset caput, omnem plenitudi-
nem habens; eo pratermissio, quod
inexhausta esset divitiarum vena,
ad genas transit; quibus significari
DEI param arbitramur, nobilissi-
mam Ecclesie portionem. Tą zaś
mystyczna iągodą/ albo twarz Rościo-
lę S. Panna Przen; coby za osobli-
wey urody była? napisał o tym Ve-
nantius Fortunatus w te słowa: MA-
RIA est venustas speciosa, ornans
Hierusalem sanctam. Joann. Damasc.
MARIA est venustas naturæ huma-
næ. MARTA jest uroda śliczna, zdo-
biace święte Jeruzalem. MARTA jest
uroda natury ludzkiej. Co naprzód
bardzo dobrze weryfikować się może
o powierzchowney piękności y uro-
dzie Prz: Panny; To albowiem pier-
wszy raz obaczywszy Dionyf. Arcopagit:
pod przysięgą zeznał/ że gdyby był
nie wiedział przez Widra S. oiednym
tylko BOGOM/ osadziłby był Przen:
Pannę za prawdziwą Boginię. A
Ignacy S. piše/ że wiele ludzi Świe-
tych z dalekich krajow/ przychodziło
wiele z nabożeństwem do Jeruzalem/
dla tego samego/ aby byli oglądali
piękność y urodę Ojczy Prz: Panny/
po tu ięże między ludźmi żyła.
Ja iednąż zamyslam tu mówić/ nie o
tey powierzchowney/ ale o wewnętrzney
y duchowney urodzie Przen: Panny/
która nawet y na twarzy iey/ y w in-
nych akcyach/ przy Zwiastowaniu dzi-
śięcym/ z wielu okoliczności wydać
się. A naprzód wydać się ta iey uro-
dą duchowną ex colore, przez co zna-
czy się Virtus verecundia, Cnota
wstydlivosti. Wydać się może ta
cnota z zarumienioney/ albo zawią-
zoney twarzy/ na pierwsze pożyżenie
y obaczenie w domczku swoim/ Oso-
by ślicznego Młodzian; gdyż w ta-

A kiej postaci (według pospolitego ro-
zumienia Doktorow) pokazał się iey
był Anioł Gabryel: o którym zawią-
dzeniu iey/ wyraża Gyni relacya B.
wangelista Pánki/ owemi słowy: Quæ
cum audisset, turbata est in sermo-
ne eius. A ona usłysawszy, zawiązo-
ła się z mowy iego. Tego bowiem
zawróżenia wnetrznego znał według
S. Ambrożego/ pokazał się na iey twa-
rzy/ przez wstydlivy rumieniec; z kto-
regu rumienca y daru wstydlivosti/
naprzód wychwala Przen: Pannę/ po-
mieniony Doktor S. tak mówiąc:
B Primus est pudor, qui in ipso co-
gnitionis ingressu, Domini Matrem
commendat legentibus; & tãquam
testis locuples dignam, quæ ad tale
munus eligeretur, adstruit: quod
in cubiculo, quod sola, quod ab
Angelo salutata tacet, & mora est in
introitu eius, quod ad virilis sexus
speciem peregrinam turbatur aspe-
ctus Virginis. Pierwsza jest wstydl-
wość, która na pierwszym wstępie zaleca
Matkę Boską czytającym, y wyswiadcza,
że na taki urząd, godnie jest wybrana;
że sama w mieszkaniu, że w osobności.
C że przywitana od Anioła miłczy, y
trwoży z sobą na przysięgę iego; a me-
skiej Osoby postaci postrzegł, mięka się.
Tegoż doświadczył z tekstu Ewangelij S.
Młodopłynny Doktor/ gdy ten dar
wstydlivosti w Przen: Pannie/ cześnie
mi pánegiryzuje słowy: Gratissima
sanè gemma in diademate, micans
in capite stella, rubor in facie ho-
minis verecundi: An verò quis pu-
tat, quod hæc caruerit gratiâ, quæ
plena gratiâ fuit? pudibunda fuit
MARIA: ex Evangelio id proba-
mus, &c. Nader wdzięczna perła w
Koronie, y iasna gwiazda na głowie,
rumieniec na twarzy człowieka wsty-
dliwego: Izaliż kto rozumieć będzie, że
tego daru nie miała ta, która była ta-
ki pełną? MARTA wielce wstydliva
była: co się z Ewangelij pokazuje. Tu
niektorzy Doktorowie uważając/ że
według S. Tomasz Pudicitia, albo
Cnota wstydlivosti/ (ile jest różna à
naturali passione) jest wprowadzić
doskonalscia/ ale ex suppositione
imperfectioris: tak iako Pœnitentia

Prz. Panna jest
twarz albo iągodami
kościolę S.

in Cantic.
Vest. 9 n. 11

Elog. in
san. B. M. V.

Orat. 1. de
Nativ. V.

Dyonizyego S. Swia-
dektwo o urodzie
Prz. Panny.

ep. ad Joā.

Prz. Panny urodę
widziło, z nabo-
żeństwem przycho-
dzali ludzie z da-
lekich krajow.

virtus, ex suppositione peccati, to
 jest/ iż wstydlivość/ jest darem o
 wodzącym od zlego/ y pożadlivości
 zle miarującym: genu wstytkiemu
 Przen: Panná/ iáko Niepokalanie po
 zeta/ nie podlegała: to mowis uwa
 żając konkludując/ iż ten dar wstydl
 wości/ modo quædam excellentio
 ri, doskonałym daleko sposobem/ niż
 w innych ludziach pospolitych/ zná
 dowal się w Przen: Pannie/ bez wś
 kley niedoskonałości: co niektórzy t
 mązą w ten sens/ iż Przen: Panná/
 nigdy nie mogła byś w takich ok
 zych/ któreby dla nieprzyysto
 nocy/ mogły być dacie iey okazy
 do zawiśdzenia się. O tym bowiem o
 sobliwym przywileju Przen: Panny/
 dacie znáć uczony Galatin. gdy ták
 mowi: Inter ceteras perfectiones,
 eo spiritu Prophetie donata fuit;
 ut si forte illicitum quid auditura
 vel visura esset, illico aures ejus &
 oculi ejus clauderentur; ita ut non
 nisi voluntati ejus deservirent.
 Między innymi łaskami, ducem Pro
 rockim udarowana była, że gdy miała
 nátrącić, obaczyć, usłyszeć co nieprzy
 stownego, natychmiast uszy oczy iey ták
 się nie czuły/ zstawały, że inaczej, tylko
 według woli iey, zająć się nie dąży. Ten
 zaś wstydlivości rumieniec/ który się
 y ná twarz Przen: Panny przy Zwi
 astowaniu Anielskim wydal/ iáko by iey
 wielkley okazy y urody przydał y przy
 jemnym był Panu BOGU/ dacie znáć
 Chryst: Pęga: gdy go przyrównywa
 do krwi Męzenników; y owsem do
 Krwi Páná JEZUSOWE/ ták ná Rzyju/ iáko y ná Olearzu
 Sakramentalnym ofiarowanej. St
 wá tego tu kláde. Quasi B. Virgo
 adeo gratum DEO offerret sacrifici
 um, cum prae verecundia sangui
 neo genas tinxit rubore, ut quo
 dammodo cum sacrificio, quod pro
 genere humano Christus Patri ob
 tulit in Crucem actus; vel quod in
 Eucharistiae Sacramento litamus;
 vel etiam cum Martyrio, quo san
 guinem profundunt Martyres in Fi
 dei attestacionem, parari possit.
 Przydaś do tego słowa Chryzostomá S.
 Beata MARIA, ultra omnem hu

A manz natura modum modestiam,
 ac temperantiam excoluit, ac ob
 hoc universorum Dominum in u
 tero portare promeruit: quod si
 quæ Virgo alia, majori modestiá vel
 ampliori puritate præter hanc e
 xornata extitisset, illam sibi Domi
 nus præ hac ipsa omnino in habita
 culum elegisset. W których słowach
 Doktor S. dacie znáć/ w takim respo
 dzie y upodobaniu była wstydliva
 skromność/ która przy Zwiastowaniu
 Anielskim wydała się w Przen: Pán
 nie; że gdyby (po naszymu mowiac)
 znalazła się była ná świecie skromney/
 iáko ięzge y wstydlivá/ iáko Osoba/
 ná Przen: Panna/ ona rázge á nie ta/
 obrałby był BOG sobie za Matkę.

Dosyć má zalecenia urody swojej
 Przen: Panná; tego wstydlivości Pá
 nienskiej znaku/ to jest rumieniec/ któ
 ry przy Zwiastowaniu Anielskim ná
 niey się wydal; lecz mądry Salomon
 przestrzega mnie/ że pod tą rumianą
 wstydlivości bawę/ wiecey y wie
 lkich dórow/ áktow/ chor Sá. utai
 nych znáduie się/ któremi Oblubien
 ca tá Barankowa Przen: Panná do
 dzisiejszego ślubnego aktu gotuie
 się/ przyozdobila twarz/ to jest/ duszę
 swoję. Ták álbowiem pod Figura
 opisując iey duchowną urodę/ mowi:
 Sicut fragmen mali punici genæ
 tuæ, absq; eo, quod intrinsecus la
 tet. Jáko rozkroione gránatowe iátko,
 iágoty twarzy twojej, oprócz tego, co
 wewnątrz zakrytego jest. Tájemnice
 tej żebyśmy łatwiej doćielli/ trzeba
 nam uczynić sobie reflexy/ iż Sáló
 mon ná trzech miejscach w Pieniach
 swoich/ pod różnemi podobieństwami
 opisał piękność urody/ albo twarz
 Oblubienice swojej/ á zátym figura
 liter Oblubienice Barankowej/ Przen:
 Panny. Naprzód przyrównał on
 do piękności Synogárdie. Pulchre
 sunt genæ tuæ, sicut turturis. Pa
 lau Seberlog, in Comment: tego rozu
 mienia jest/ że tu Salomon álludue/
 nie ták do naturalnego praś/ iáko rá
 zge/ do dwóch kleynotow z perel wy
 robionych ná křeale Synogárdie;
 które wśhace y spuszone od křoni/
 áż tu poligłom twarz/ zámienio
 nym

Figura

Cantic. 4.

Cantic. 4.

Vega Theol
Mar. l. cit.1.7. de arc.
catb Verit.capit. 5.
Panna, nigdy
mogła w dzie
styszeć, co by
prze innego
+ n. 11. d. 11.loco citat.
num. 1321.Panny rumieniec
przy ro:
ny do křni Mę:
ni křni y křni
Panny.Humil. in
Hypapant.

Synogartica, sym:
bolum czystości.

Prz. Panna przy
Zwiastowaniu, czym
warunku ślubu
czystości.

Ambr. de
Virgin.

Prz. Panna, w oto:
cności od ludzi, ko:
chata jej.

Cantic. 4.

nym iągodom Oblubienicy/ nowej y
niezwyčajney przydawały okraszy.
Synogartica u Symbolistow pospoli-
cie wyraża głowiek w czystości y w
osobności się kochającego. Zatem
pod tym podobieństwem Synogarti-
cy znaczy się y wydaia akto osobliwe
czystości Pannienstey/ y oddalenia się
od świata/ w których osobliwa była
Prz: Panna. Wydaie się naprzód/ id-
to drogi kłopot/ Synogartica czys-
tość y miłość zupełnego Pannienstwa/
gdy ustyśawszy od Anioła/ że miała
porodzić Syna: Ecce concipies, &
paries Filium: lubo zupełnie wierzyła
słowom Anielskim/ jednak pamięta-
jąc na swój ślub czystości/ dla os-
chrony jego/ o sposobie pogotcia te-
go pyta się Anioła/ z podziwieniem
nie małym. O czym Guillelmus Cant.
Obstupuit & expavit. pro cautela
votivi propositi tui. Gdzie też za-
raz wydaie się y drugi kłopot a mian-
owicie do pary tamtey Synogartice/
znat także cnoty czystości; to jest/
zamilowanie się w osobności/ schra-
nianie się świeckiey konwersacyi/ roz-
rywających ducha/ y nie mała tru-
dność w duszách czystych sprawnia-
nych: gdy iż oto Anioł zstąpił samo-
tylko/ y to w zamknięciu ścisłym do-
mętku swego/ ktora osobności cnota/
wychwalać s. Ambroży w Przem:
Pannie/ zaleca iż oraz wszystkim Pá-
nienkom: teni słowy: Discite Vir-
gines non demorari in plateis, non
aliquos in publico miscere sermo-
nes, MARIA in domo sola, festinat
in publico. Wzięcie się Pannienki po u-
licach nie bawić, ani rozmawiać mię-
dzy ludźmi: MARTA sama tylko w dom-
ku, między ludźmi nie bawi się. Na-
drugi znowu miejscu tenże Sáló-
mon iągody Oblubienicy/ wychwala
pod podobieństwem rostkroionego grá-
natowego iąbłka: o czym też wyżej
namienilem już: Sicut fragmen ma-
li puniei, genæ tux. Co do Przem:
Panny aplikując Mich: Gbilerus,
tak piśe: Fragmini mali puniei si-
milis est, quod ex una parte rubo-
rem exhibet Virginalis verecundia
symbolum, ex altera verò fructum
offert, hieroglyphicum charitatis:

A to jest: że rostkroionego gránatowego
iábłka iedną stroną/ a tá wierzchnią
ktora jest rumiana/ znaczy w Przem:
Pannie czystość/ y wstydlivość Pá-
niensta/ náder doskonała; o ktorey do-
pieto się powiedziało; wnetrzna zaś
albo spodnia strona/ znaczy serdeczna
miłość/ ktora Przem: Panną ognisto
palala/ na ten czas/ gdy na Zwiastó-
wanie Anielskie/ Sena Boskiego w ży-
woćie swoim poczynala. O czym po-
słuchaymy Guillel: na owe słowa Can-
tic: 2. Ordinavit in me charitatem,
tak mowiącego: Cum Virgo DE-
UM corporaliter concepit, tantam
in seipsa, de calore supervenientis
Spiritus S. flammam pij amoris con-
cepit, quantam poterat capere puri
hominis modus. Gdy (prawi) Pá-
nná Przem: poczęła BOGA według ciała;
tak wielkim z goręcości zstępującego ná
się Duchá S. rozpalona została, wzię-
czney miłości płomieniem, iaki tylko po-
mieścić się mógł w sercu śczerzego czo-
wieka. Co też y jamá o sobie przyzna-
le: w owych słowach z Pieniom Sá-
lomonowych: Anima mea liquefa-
cta est, ut dilectus meus locutus est.
Roztopiła się dusza moja, gdy przemowił
do mnie ukochany mój. Ktore słowá
Richard: Laur: o Zwiastowaniu An-
ielskim tłumaczy. Per incendium
charitatis liquefacta est anima mea,
ut dilectus locutus est ad me per Ga-
brielem, postulans me in Matrem,
cui me obruli in ancillam. Przy-
daie teżże Sálomon przy tercie wy-
żej pomienionym/ o urodzie iągód-
teyże Oblubienice. Absq; eo, quod
intrinsicus later. przez co (według
zdania) tamtegoż Commentatora,
znaczy się cumulus gratiarum: to jest/
że iako w rostkroionym gránatowym
iábłku/ nie iedno/ ale bádzo wiele
pięknych/ wdzięcznych ná weyższenie/
znayduie się ziarnek; tak y w Przem:
Pannie/ zwiastówa przy dzisieyşym
Zwiastowaniu Anielskim/ nie iedną
tylko ognistey miłości cnotą/ ale wie-
lu cnot zaiścniály akty. Innym da-
wszy pokoy/ ponieważ już o iedney z
Teologicznych/ to jest/ o Miłości ná-
mienilo się/ dwiemá drugim/ to jest/
Wierze y Nádziei/ trochę przypáderzyé

Prz. Panna, w na-
wetnym akcie
tosi kochany, po-
Syna Boskiego.

Cantic. 5.

libr. 4. de
laud. Virg.

Prz. Panna przy Z-
stowaniu wielu
wyprawiła akty

sup cap. 1.
Luc.

Concion. 2
de Annunt

ap. Scherl.
in Cant. 1.

anna pragnie:
przyjcia Mes-
skiego, zskoniła
przyjcia iego.

Panny, Annot 20:
czytaj 109: y 10.

Cantic. 6.

sie możemy. O Alkach Wiary/ ná
ktore zdobyła sie Przen: Pánná ná
ten czas/ nápiśal s. Alb: M. te słowa:
Fidem habuit in excellentissimo
gradu, quæ tam immensa rei sibi
promissa fidem habuit. *Miata (pra-
mi) Przen: Pánná Wiare nadozkonalsza
ktora o tak niepojętey rzeczy obietnicy
uwierzyła.* Ktoremu Alkowi Wiary
dziwulac sie Doktor Anielski/ tak mo-
wi: DEUM fieri mortalem homi-
nem, DEUM de femina nalciturum,
Virginem sine Viro concepturam,
qualia sunt hæc, ut solo verbo cre-
dantur. *Aby się BOG zstał smiertel-
nym człowiekiem, aby BOG z niewiaśy
miał się urodzić, aby Pánná bez Męża
Mátka się zstać miała? iako to wielka,
ná iedno słowo takim rzeczom uwierzyć!*
Co sie zaś tyje Alkow trzećiey Cno-
ty Teologiczney/ to iest Nádziei; tá
w starym Testamencie principaliter
zawisła była in spe & desiderio ven-
turi Messia, w oczekiwaniu y gorą-
cym pragnieniu przyszłego Messyasa;
w ktorym pragnieniu Przen: Pánná
celowała wshytek Ss. Pátryarchów;
bo tak było gorące to iey pragnienie/
je wiele Autorow ugonych trzymáta
y dowodzą tego/ iż Prz: Pánná przez
nie/ zasluszyła de condigno, accele-
rationem Incarnationis; to iest/ wys-
mogła ná Pánu BOGA/ że skrócił
czasow przyszcia Messyaszowego. Ja-
koż s. Bernard, y Sim: de Cassia, twier-
dzą/ że Aniol ten/ zstał Prz: Pánnę
ná modlitwie; niektórzy domniemá-
ia sie/ medytulaca nád onemi słowa-
mi Jsaiaśa: Ecce Virgo concipiet,
&c. Oto Pánná pocznie, y porodzi Syna;
&c. Który text był w Piśmie naywyra-
źniey obietniacy przyszcie Messyasa;
przetóž Przen: Pánná/ niezmiernym
zdietu pragnieniem/ do poznania sa-
mego Messyasa/ iako też y Mátka iego
go/ goraco/ y z wielką nádzieia/ mo-
dlila sie w ten czas do Pána BOGA/
o prastkie zesłanie iego. Náostatek
koncząc Salomon elogia Genarum,
chwala y zálecenia twarzy teyże Oblu-
bieniecy/ do samey ons przyrownywa
skoregkí gránatowego iáblka. Genar-
tux, sicut cortex mali punici, absq;
eo, quod intrinsecus lateret: ktora

A skoregkí/ że pokrywa łodki y wdzie-
czny ustom/ iáblka gránatowego o-
woc álbo sok/ według pomienionego
ná początku Commentatorá; bárdzo
dobrze wyraża Cnotę Pokory/ ktorey
nayojobliwşy Alk wypráwił Przen:
Pánná przy dzisieyşym Zwiáštowa-
niu; gdy wyrzekła one słowa: Ecce
ancilla Domini, &c. *Oto ja słuzebnica
Páńska.* Ktorey potórze dziwulac
sie wielce Bernard s. tak mowi: Quæ
est hæc tam sublimis humilitas, quæ
cedere non novit honoribus? inso-
letecere gloria nescit? Mater DEI
eligitur, & ancillam se nominat.
O iak głęboka pokorá! ktora uwieść się
nie da godnościom. ani pochwalona, wy-
nosi się. *Mátka Boska iuz obrána, a
słuzebnica iedna nazywa się.*

Jeşże tu nie koniec ozdoby y ołd-
sy urody Oblubienice; bo widzs ozdoby
bá tá iey/ iako uważa Paulus Scherlog,
ná hyis iey záraz/ y ná inne głonki
splywála z twarzy/ y kleynotow ná
niey záwieşonych: dla zego też wy-
chwala oraz Oblubieniec hyis iey.
Collum tuum sicut monilia. A to
widzs weryfikacie sie o pietności/ o
urodzie Przen: Pánný; to iest/ o lá-
stách/ cnotách iey/ ktore przy Zwiášto-
waniu dzisieyşym w niey záślániály;
gdyž te wshytkie ná inşe głonki Chry-
stusowe/ to iest/ duşe nabożne/ przez
przyczynę iey splywála. A to sie iáśnie
pokázule z Rewelacyi Gertrudy S.
W dzień Zwiáštowania/ gdy sie Sio-
stry do Kommuni S. gotowály/ wis-
dziála tá Swista/ iako Przen: Pán-
ná/ bárdzo bogáto y stroyno przybrá-
ná stánawşy między Siostrami/ ná
duşe iedno nabożna wloşyla drogi
bárdzo kleynot/ siedmia drogich ká-
miení wysádzony; ktore kámiennie zná-
czyly siedm cnot; czystość/ pokora/
nádzieia/ miłość/ &c. W ktory kley-
not przybrána duşá/ gdy stánála przed
Páná/ obaczywşy ja Pan/ że wshytká
moca Boswa swego/ do niey sie kłó-
nił/ y ná lono ja swoje wżiawşy/ ro-
skóñnie z nią sie pieścił. Co tu sły-
şemy zstało sie z iedną duşá/ toż ál-
bo co podobnego zstać sie y z námi
może/ przez przyczynę Nayśw: Pán-
ny; to iest/ gdy sie usposabiac z stro-
ny náşey

Vesfig. 11.
numer. 6.

Histor

P. 4. 1. 12.

P. 2. Panna w Smierci
Zwiáštowania, kley-
notem s. 2. arza
nabożny duşę.

ny nąsęy do tego zechcemy/ tey pi-
kności/ urody/ lasz/ cnót/ które w
Przen: Pannie przy Zwiastowaniu
dzisieyszym/ tak pięknie się wydały/
uczestnikami być możemy.

Wice przy tym akcie ślubnym tak
ślizney/ piękney Oblubienicy Bărăn-
kowej/ to jest przy Zwiastowaniu Przi-
Panny/ ochoty y wesela każdemu do-
datac/ konieże słowami S. Augustyną:

A Angeli in Cælo egerunt Festum,
dum Gabriel redijt, & Virgo con-
cepit: Agamus ergo & nos in ter-
ris gaudia nova, quia Virgo con-
cepit & peperit. BOGD w Trocy
iedynemu/ y Bărănkowi Niebieskie-
mu/ z tak wielu y wielkich przywile-
sów/ lasz/ Przen: Pannie przy Zwi-
astowaniu dzisieyszym pozwolonych/
głosę y chwałę na wieki. Amen.

Serm. de
Annunt.

NA DZIEN NAWIEDZENIA NAYSWIĘTSZEY PANNY, Hyacinthina Calceamenta Sponsæ.

Exurgens MARIA, abiit in Montana cum festinatione, Luc. I.

Eżeli kiedy lepsza podać się
mogła okazywać do przypatrze-
nia się cudney urodzie y bo-
gactwu strojowi Oblubien-
icy Bărănkowej/ to jest Przi-
Panny/ iako przy dzisieyszej podróży/
w którą się wybiera. S. N. Od mło-
dości bowiem swojej przy Rosciele
miedzy innymi Pánienkami pod dozor-
tem najwyższego Kápłana wychowa-
na/ a potem gdy S. Józefowi posła-
biona została/ do domętku Názare-
towego przeprowadzona nie czytamy
aby kiedy przedtym/ tak iawnie mie-
dzy ludźmi pokazywała się Panna Przen:
iako gdy dziś wychodzi w tę/ do do-
mu Zacharyasowego/ kłopotliwą
drogą. A chociażby przy tak dobrej
okazy/ nie sztył sobie/ oczu swoich
duchownych y affektów dostatecznie
ukontentować/ widzeniem tey prze-
ślizney Oblubienicy Bărănkowej/
y przypatrzeć się wysmienitemu stro-
jowi/ apparatusowi cnót/ lasz/ y datow/
w który się do tey przybrała wizyty.
Ale widza/ że y tu bez umiarkowania
pobożnych chęci nąsych nie będzie.
Albowiem w tey drodze napatrzeć się
siebie nie da; gdyż bardzo śpieszno
idzie. Abiit in montana cum festi-
natione. A co wielka/ (iako piše
Novarin:) ten miał Przen: Pannę
przywiliy od BOGA/ iż bywając mie-

Bdzy ludźmi/ gęstość od nich widzia-
nia nie była. Neq; improbable vide-
tur nobis, (præsertim cum id alijs
aliquando concessum reperiatur) ut
Virgo non semel incederet præsen-
tibus invisibilis. Jakoż y sami Du-
chowie Niebiescy/ przypatrując się
idącey Názare: Pannie/ nie bez rade-
mnie do najłotniejszego Planety/
to jest do Słońca/ które orąż dla
wielkiego blasku/ patrzeć na się nie
da/ przytowarli ona: Quæ est ista
quæ progreditur ... electa ut Sol
A ponieważ z podziwieniem to mo-
wia/ nieiało tym dąć znać/ że y ich
oczy/ lubo dość bystre/ nie mogły do-
statecznie przypatrzeć się piękności
idącey Przen: Panny: iednego przes-
cis jam Oblubieniec dożył swej O-
blubienicy stroju; to jest cudnie y bo-
gato przybranego obuwia na nogach
śpieszno idącey; któremu pierwey niż
inym przypatrzę się/ taki mu da-
je panegiryt. Quam pulchri sunt
gressus tui in calceamentis, Filia
Principis. Jak piękne są ślapania two-
je w obuwiach, Córko Xiążęcia. Przy-
znaje Guill: Abb: że to nie pospolitey
ale celny bardzo panegiryt. Non
simpliciter pulchri; sed cum admi-
ratione: Quam pulchri, &c. quo
excellens & singularis gressuum
eius pulchritudo signatur. Szepa-

Umb. nu-
mer. 273.

Prz. Panna przypatru-
jąc się, że idzie m-
dzy ludźmi/ częstokroć
widziana nie była.

Cantic. 7.

Panny co za strz:
a; y co za obuwie?

Hierogl. I.
40. c. 55.

wie, Symbolum
chotnie porczy:
qiego.

PARS
I.

wiele do dobrego
otwiera nię do złego
iade pnie lotny.

Script.

Psalms. 13.

nia te/ według tegoż Expozycorażn^{da}
ga wnetrzne atcy rozmaitych cnót/
ktorem Przen: Pánná tu BGD
postapowała: cudne zaś ná nogách
obuwie/ wyrażáło cnoty celnteyšych
Światey Pátryarchow/ ktorych wis
zerunt dáleko doštonálšym sposobem
Przen: Pánná ná sobie nošila. Patri
archarum exemplo decentissime
calceata, inattritis animi gressibus
ibat de virtute in virtutem. Tych
zaś cnót że bádzo wiele/ á teſſe in
excellenti znádyduie ſie w niey/ ponie
waſ (iáko notuie Pierius.) Calceus,
obuwie/ ieſt Symbolum ochotnie y
ſzeſliwie pogynáſacego droge: wi
dza że pomentiona Allegoria, y okoli
gnoſć ſtroiu Przen: Pánny/ ktora u
pátrzył Oblubieniec/ náylepiey kwo
dnie/ do niezwyčajney preſkoſci/ o
choty/ z ktora ta podroſa pogyna Prz:
Pánná do domu Zácharyášowego:
Wiſc y ta pod tymſe podobieñſtwem
miſtycznemu ſtroiowi nog/ y ſpie
ſhnych krokw tey Oblubienice B
rántowey/ áluduiac do onego by
cintowego obuwia u Proroka Ezech
elá/ c. 16. Calceavi te hyacintho, &c.
pilntey ſie przypátrzyć/ y on opiać
zechce: wprzód pomowiſzy/ iáko my
mizerni ludzie/ lotnemi do złego/ do
dobrego zaś oćcaſálemi ieſteſmy. Ad
Majorem DEI Gloriam.

O ſie tyze tego pierwſzego
punktu: co niegdy Rzymſki
Orator Cicero Ep: ad Attic:
libr: 4. o ludziách nápiſal.
Niſi ſaně in Phyiſcis plum
bei ſumus: to ſa dáleko ſluſhneyz
moga/ trocha odmieniſzy: Niſi ſaně
in Divinis; plumbei ſumus: to ieſt:
eá oſobliwá ieſt mizerya náture náſhey/
że poſpolicie do dobrego/ do cnoty/
do rzeczy duchownych iáko by ołowiá
nemi/ ciſklemi ieſteſmy; ále do złe
go ochotni bádzo/ lotno/ á práwie
(iáko mowiá) praktem leciemy. In
Divinis plumbei ſumus. Czego lu
bo ſami codziennie ná ſobie dozná
my/ przećieſ náydziemy o tym wy
ráznie y w Piámie S. Naprzód
Pſalmiſtá Páñſi o niektorych ludziách
powiedzia/ że lotnych/ prećkich nog
ſa do wylania kwié. Veloces pe

des eorum ad effundendum san
guinem. Według tłumázenia S.
Antonin: p. 2. tit. 9. c. 13. dáie tu znáć
Dáwid S. o wſhych w poſpolitoſci
ludziách grzeſhnych/ iáko ſa prećcy/ o
chotni do złego/ y do rzeczy zbáwle
niu ſwemu ſłodliwych. Eſt (inquit)
conſideratio velocitatis & ſrenui
tatis, quam habent mali in ea, quæ
ſunt inutilia, vel noxia eis: ut in
factis mundi. Z drugiey ſtrony u
waſze ſobie mamy ſłowá Zbáwiciela
we/ ktory uſzac nas Pacierzá/ ták nam
kaſe Oycá Niebieſkiego/ o rzeczy Nie
bieſkie/ duchowne/ proſić: Pater no
ſter, &c. Adveniat Regnum tuum.
Oycze náſz, &c. niech przyjdzie Krole
ſtwo twoie. Przyzwoićiey podobno
zdáloby ſie było mowić prágnacym
rzeczy Niebieſkich. Veniamus ad Re
gnum tuum. A żebyśmy przyſli do
Kroleſtwa Niebieſkiego/ niſell żeby
ono do nas przychodzić miało. No
tuiteto doméłpnie Did: Celada: że przez
to ſamo poſázute ſie mizerya ludzka/
iáko oćcaſálemi/ leniwemi/ ciſklemi do
rzeczy duchownych ieſteſmy. Tantá
deſidia torpemus, ut niſi venerit
ad nos Regnum, nos non eamus ad
illud. Takie nas ogárneło leniſtwo. Je
gáby do nas ſamo Niebo nie miało ſię.
eále nie mieli byſmy ſię do niego. A
przeto Zbáwiciel wygadzájac nieiáto
ułomnoſci náſhey/ iáko by wabiac do
nas Kroleſtwo niebieſkie/ kaſe mowić
Adveniat Regnum tuum. Przydź
Kroleſtwo twoie. To oboie micyſc Pi
ſmá S. konnotuac do ſiebie/ trudno
ſie nie zádziwować tey roſhnicy/ á oraz
mizeryi ludzkiey: gdyż rázcy przeći
wnieby bydź miało; to ieſt/ miały
bydź głowiek lotniemyſym do dobrego/
aniſell do złego. Wypráwuiac bo
wiem Pan BGD głowiek w droge
do cnoty/ kaſac mu ſie ſtáć o láſtę
Boſka/ o zaſługi uczynkow dobrych/
o Niebo. Sic currite, ut compre
hendatis: wypráwił go ná eá droge
nie boſo/ ále go przybrał w obuwie
lekkie y bádzo wygodne ná eáka dro
ge; iáko ſam przyznáć przez Proro
ká: Calceavi te hyacintho. Przez
ktore hiácyntowe obuwie iáko rozu
mie S. Hieron: y Grzeg: poniewaſ ten
támien

w Pauerzu czemu
mowimy: Przydź
Kroleſtwo twoie:
a nie: Przydźmy
do Kroleſtwa twoego?

in Iudith.
c. 2. v. 74.

M.
Konfronuię

P. BGD wypráwił
eátonieka w
droge do Nieba
nie boſo.

Ezech. 18.

Obuwie hiacyntowe,
czyli? znaczy?

Prover. 1.

Przezorny w otworach
nóg, bo takich cho-
dzi.

Zachar. 5.

Botami zelazem
ostrym konabija-
nem, męczył Tym-
S. Grzegorz.

Amos. 2.

Umbro. nu
mer. 276.

Łamien jest masei Niebieskiej / A smol S. ze daleko lotniejszy / A z tak
chcial glowiekowi dodac ochoty y
pragnienia do rzeczy duchownych.
Origenes zas przez to obuwie / rozumie
mie auxilia protectionis Divinae; to
jest laski / ratunki Niebieskie / obiecane
glowiekowi; ktoremi opatrzył BÓG
ulomność tego / aby go na tej drodze
Łamienie twarde nie uciskaly; to jest
aby mu sie trudności / bez ktorych by
nie moze na tej drodze / nie przykryly.
Przeciwnym zas sposobem dzie sie
z glowiekiem / kiedy sie puszcza w droge
nieprawosci / w zapedy do zlego. Pe-
des eorum ad malum currunt & fe-
stinant. albowiem tak ubiera sie nie-
lasko w cieplecie olowiane bory / gdy
pożądliwe affekty rozpuszczają na wszel-
ka swywalę. Tle genu Prorok Za-
charyasz widzial nieprawosc w postę-
ci niewiasty / olowiem nalanej. Hac
est impietas, & misit massam
plumbeam in os ejus. Obuwie to
grzesznikom nie tylko cieplecie / ale y
uciskajace bardzo / propter remor-
sum conscientie, dla ustawicznego
gryzienia / skrupulow w sumnieniu;
podobne owym ponabijającym ostrzem
zelazami botom / ktoremi okrutnie
Terydantes męczył S. Grzegorz / A
postola Ormianskiego / obuwily go w
nie / y chodzil go przymuszajac. W
takie niewczesne obuwie przybralo nie-
ktorych łaskomstwo / na ktorych sie P.
BÓG skarży u Proroka / ze y obuwie
ich / z trzywdą ubogiego bylo: Pro
eo quod vendiderit pro argento
justum, & pauperem pro calcea-
mentis. W podobnymże obuwia
chodzili y owi nadcaci / ktorych obus-
wien nieidko nazywal Salomon / sa-
ma pycha. Ambulabant in calcea-
mentis suis, in superbia: cego sie
doczytal w Greckim iakimśi Auto-
grafie Salomonowym Novarinus. Za-
tym uwazajac z obu stron pomienio-
ne okolicznosci / nalezaloby / zeby glo-
wiek tak dobrze / tak wczesnie opat-
rzony od Pana BÓG A na droge
cnoty / chescniejszy y laskwiejszy byl do
niey; nizeli do zlego / gdzie tak cie-
plo y niewygodno biec / y starac sie
o nasycenie požadliwosci swoich: a
przecis patrzcie / upewnia w tym Pi-

smo S. ze daleko lotniejszy / A z tak
obciążonemi nogami / zstala sie do
grzechu ludzkie. Veloces pedes co-
rum ad effundendum sanguinem.
Czemu dziwując sie Oleaster, gdy u-
waza / idko ludzkie dla swieckich marni-
ności chluby / rekradcy / zc. na wiele
niewczasow y trudności / pralko y
śmiało sie odważaja; kiedy zas o cno-
te / o zaslugi starac sie trzeba / lada
trudności / niewczasowi odwieść sie
od tego dądzą: tak mowi: Quali-
bet aeris intemperies, nos ab ope-
ribus charitatis impedit, si enim
pluvia folito durius exuberaverit,
domo exire, & Ecclesiam intrare
formidamus. to jest / ze lada niepo-
god / wiatr / psota / odwiedzie nas la-
two od dobrego / od sluchania Mhy
S. choćas dla respectow swieckich /
gotowismy y w gorsha droge dalsze
podeymowac drogi. Co takby byla
promotna rzecz / dal znac S. August.
przymawiajac jednemu mysliwemu /
ktoremu nie ciepleto bylo caly dzien o
glodzie / w deszcz / zc. za zwierzem go-
nie / a do Rosciola choc bliżej / ie-
chac mu sie w niepogoda niechcialo:
y tak mowi do niego: Vide, quam
pudendum sit, si te delectat labor
ut fera capiatur, & non delectet,
ut DEUS acquiratur. Uwaz, iako
promotna rzecz, iż ci mialo biede cier-
piec. abyś ugonil zwierza, a toz samo
ciepleto na cie, gdyś sie w BÓG A, o laskę
jego starac trzeba.

Tey mizeryi ludzi swiadowych przy-
patrzmy sie lepiey pod Figura / Gę-
scia w slowach Jobowych / gęscia w
owym Rozietku / widzianym od Dani-
ela Proroka. S. Job opisujać cielesne
go glowieka / niebespieczenstwa / tru-
dności / ktorych pospolicie zazyć mu-
si w takich okazyach / powiada o nim /
ze iakoby po wodzie chodzil. Levis
est super faciem aquar: wlasnie
gdyby rzekl / ze taki y na sredku mo-
rza utonac nie moze. Jakoż to tlu-
maczyć badziemy? Nowsem ci by to /
takich zbrodniow / aby swiata nie
gorzyl / wedlug Dekretu Pana JE-
Zusowego / mlynski łamien uwiaz-
wily a byle / topic potrzeba. Expe-
dit ei, ut suspendatur molla asinaria

inr. 18. Gē

Członka ladaco
od dobrego odnied
cybo dla iniatu n
wiele 19 odnied

de bano Vi
ani, sap. 2.
Myśliwych 2. sta
styn konfundu

Figura

zotopie, iak
wazny na wize
niebepielzen
va.

Daniel, 8

in collo ejus, & demergatur in profundum maris. Symmachus ná uga/ że przez to lekkie bieganie po wierzchu wody/chciał wyrządzić Job S. Velocitatem ad peccandum: to jest/ iako łatwy taki y prekli do grzechu. Doktor zaś Anielski powiada/ że tu opisał Job zbyteżną czadzołozniká śmiałość y odwagę ná wszelkie trudności; wszystko mu się równo zda/ iakoby po wodzie biegał/ gotow zginać/ gotow y tonąć/ futaiac ukontentowania zley żadzy swojej. Videatur impio propter impetum concupiscentiae, super aquam, & super quaecumque difficultatem leviter transire posse, ut ad rei concupitae fructionem perveniat. Podjmy już do widzenia Prorockiego: Wiódzial zaśu iednego Dániel Prorok Rozielká/ ktory tak lotno/ tak prętko biegał/ że mu się zdalo/ iakoby kopytkami ziemi się nie tykał. Hircus caprarum veniebat ab occidente super faciem terrae, & non tangebatur terram. Literaliter, było to Prorocstwo o W. Alexandrze wojowniku sławnym/ leżące ná 200. lat blisko/ przed Narodzeniem iego opowiedział: ne: iakoż gdy też do Jeruzalem przyciagnął/ a przy powitaniu z nim Josiada najwyższy Káplan w Biblii mu one pokazał/ oddawszy ofiary BGS y Jeruzalem w pokoju zostawiwszy/ wziął wielkie serce z anego Prorocstwa przeciwko Persom/ y one zwyciężował: przyromnany zaś był do lotnego kozła/ dla wielkiej prętkości w rzeczach Kycerskich/ y że w troellim czasie tak wiele swiatał zamołować miał. In sentu tropologico, ten Roziel mo- że bardzo dobrze figurować ludzi grzesznych swiátowych; według owego/ co S. August: powiedział komus: O vem te putas, hircum te forte Deus novit. Bogatemi są dla grzechu pychy; rozkoś/ bo ná cnota/ ná ludzie dobre/ kósim krzywym okiem patrzą; kósmáci/ dla lákomstwa y chciwości do rzeczy doczesnych/ śmierdzą dla nieczystości/ dla zgorzenia między ludźmi. Powiedział Prorok o takim Rozle/ że dla prętkiego biegu/ ziemi się kopytkami nie tykał. Et non

tangebatur terram: toż się swoim sposobem pokazuje ná ludziach swiátowych; gdy oni nie iakokolwiek w drodze/ w zabiegi nieprawości puszczają się/ ale bardzo prętko y odważnie; zdo- będzie się drugi y ná Alexandromeserce/ byle swojej zley żadzy uczynił dosyć. Trąsła się/ że ten Rozielek tak śmiały posłiznie się/ zspadnie z gory/ nie dopnie intencji swojej/ potka go konfuzja/ a ná czas wtálich okazy- ach zbija mu rogi; porabia/ potłuka: ba y sam Pan BGS/ aby tak swymol- nie nie biegał/ polamie nogi Rozielko- wi temu: gdy przepuści ná choroba/ kálectwo iakie cięskie: a przecis wiele takich y pod ten czas kozlem traca/ uspokoić się w swoich śmierdzących cielesnych żadżach niechce: o takich napisał Tertull: że nog już nie mając; to jest zdrowia/ sposobności do grzechu/ przecis iako waże/ albo robaczy albo ślimacy gólgata się po ziemi: Impius sine pedibus ad vitium currit, quod miraculi instar est: quem admodum incedunt quaedam sine pedibus manante impetu, quod angues; & insurgente conatu, quod vermes; & spumante reptatu, quod limaces. Co wszystko w ten czas się należy o nich prawdzi/ gdy inaczey nie mogąc już złym chucióm swoim dosyć uczynić/ myślami y pożadliwo- ściami affekty swoje kontentować u- silnia.

Dwie mi tu ná pamiść przychodzą z Historykow Osoby. Naprzód sławna owa u Pogánów Krolowa Wol- korow/ Camilla nazwana; ktora tak prętkich nog była/ że/ iako o niej bálali Poetowie/ po wierzchu zboża w kłosach stojącego/ nie go nie ztrę- towawszy/ y po merzu nogi nie zma- czawszy/ biegąc mogła: co pięknie wierszem opisano znajdziesz u Virgiliusza Eneid: 7. Druga rzecz/ ktora piše Elianus, że był tak málý y tak sub- telny człowiek/ ktory aby go kiedy ná ulicy wiater do gory nie porwał/ dla wagi/ musiał w żelaznym obuwiu chodzić. Bardzo pięknie to oboie wyraża mizerya (o ktorey dotąd mó- wiliśmy) ludzi swiátowych. Albo wiem dla prętkości swojej do zlego/ dla

ap. Celad.
citat.

śledziny kłotwiek,
y na starość ko-
zlem traci.

Krolowa iedna,
iako lotna była
w biegu.

Ryblow.
Dom. infr.
Ascension.

w Botach zela:
znaych muscat
leden chodzą,
aby go wtaty
nie porwał.

ziół, z trawy
rozrywanych.

M.
patemi.

Polis. P. 1.
lib. 5. c. 2.

dla odwagi na wszelkie trudności świeckie / podobnemi się zstąpił oney lotno biegającej swywolnicy. A że zaś do góry / do rzeczy duchownych / lubo ich Pan BÓG lekkiem do tego stworzył / dając im lekką / bo duchowną duszę / przecieś nąydnią się ciężkimi / leniwemi / obciążony się ołowiem ziemskich affektów / podobnemi dla tego są do tamtego głowicki w ciężkiej przybrąnego obuwie. Przetoż kończąc ten moralny dyskurs / z politowaniem nad tą miseryą ludzką / mówi cum Did. Niss: Quam prompti paratiq; semper ad peccatum sumus? & quam languidi, quam tardi; quam cunctabundi ad bene agendum, ad studium virtutis, ad sanctitatem consequendam, amplectendamq;. Quam plumbeis verò pedibus ad pietatem pergimus. O iak prety, iako gotowi jesteśmy na złe? & iako ślabe, leniwemi, nie sporemi do dobrego, do cnoty, do światobliwych spraw, prawie ołowiane mający nogi do cnoty, do pobożności.

PARS
II.

O się tyże drugiey części Kazania: to jest o ochocie y śpiesznych krokach / pod podobieństwem obuwia Oblubienicy / z ktora ochota dzisieysza podróża w dom Zacharyasow oprowadzi Przen: Pannę. Ekspozytorowie konfrontując owe słowa: Quam pulchri sunt gressus tui, &c. z owemi słowami z Ezechielá Proroka / cap. 16. Calceavi te hyacintho, y oraz reflektując się nad starodawnym zwyczajem Białychgłow / domyślają się / że one Sólomonowej Oblubienicy obuwia / hąstowane były drogiemi kamieniami hiacyntowemi: y przez to cudnie piękne w oczach Oblubienicy zdąły się. Toż samo aplikując do Przen: Panny Richar: Laur: tak mówi o niej. Quia erat calceata hyacintho, ideo dicuntur, gressus ejus pulchri in calceamentis. A dále: Quia pedes ejus, id est, cogitationes & opera decore spiritualis devotionis, & intentionis velut pedes in calceamentis hyacinthinis resplendebāt. W których słowach / wszystkie akce

libr. 5. de
laud. Virg

A Prz: Panny / tak wewnętrzne iako y powierzchowne (międzyktoremi) ma się liczyć y dzisieysza podróżna iey satysgá / przyrównywa do nog postępujących; obuwie zaś ich drogo hiacyntami hąstowanymi / nazywa wewnętrzne intencye / albo motiva bąrdzo doskonałe y wyśmienite / z których pochodziły wszystkie powierzchowne akce. Wiac mówiac w szeregulości o dzisieyszej akcy / to jest / o ochotnej podróży iey / y oraz reflektując się nad niektórymi przymiotami hiacyntowego kamienia / łatwo się domyślami / B gemu obuwie Oblubienicy Bąranłowej / hiacyntowym nazwano: albowiem przez to / wydają się troie motiva, albo intencye / ktore dodały Prz: Pannie sił y ochoty / do tak niewczesnej drogi. Pierwsza tedy własność / ktora ma z przyrodzenia swego hiacyntowy kamień / jest susceptibilitas sculptura: to jest / że bąrdzo sposobny jest do wyrobienia w nim figur / albo pieczęci: dla czego wybornie może znaczyć cnotę posłuszeństwa / albo duszę posłuszną / ktora to da się użyć woli Bożej / woli starszych / da na sobie iaką chęć wyśtychować. Figura: Ta zaś posłuszeństwa cnotą dosyć iasnie się wydać dziś w Przen: Pannie; bo tak była przednieysze motivum, że tak ochotnie y śpieszno w te się wybrała drogi: wydać się może z onych słow Ewangelij. Exurgens MARIA, abiit cum festinatione. Ktore uważając S. Ambrozj, twierdzi / iż na ten czas Prz: Panną / miała od Pana BÓGĄ modlitwie rewelacya / albo instynkt Duchá S. że tego chciał po niej Pan BÓG / aby była nawiedzila Zelzble: D te: co zrozumiałszy / iako nader posłuszną / bez długich deliberacyi y gotowania się na drogę / porwała się nagle y idzie w nakazaną drogę. Quia ante sola in intimis penetralibus morabatur, Spiritus S. impulsu foras egreditur. A znowu: Nescit tarda molimina Spiritus S. gratia. słowa S. Doktorá. Ta (prawi) ktora przedtym w domowym táitá się zamknęciu, Duchá S. poruszoná náchnięciem, w drogę wychodzi. Nie przypuszcza odwłoki żadney. táłká Duchá S.

Prz. Panna, nie wzięła akcy jak inna, miała nader wyśmienite intencye.

Joan. Gem
simil. lib. 2.
cap. 28.

Posturzenie na Syn
Golym, hiacynt.

Script.

Prz. Panna, przy
nawiedzeniu Elz-
bety nader do-
naty akcy postu-
żenstwa wypró-
biła.

Jakoż łatwo tego doysć/ że ta droga
Przen: Pánny była z woli Duchá S.
y z samych słow Oblubienic/ teory
przypatrując się stąpantom idącey/
Corka iá nazwał Duchá S. Quam
pulchri sunt gressus tui in calcea-
mentis, Filia Principis. Theodor: &
S. Ambr: tłumacza/ Filia Spiritus S.
Piše Joann: Genim: że hiacyntowy
kämien/ lubo iest sposobny do piecz-
ci/ użyć się iednak nie da/ ani być
chowac/ tylko samym dyamentem.
Dyament dla drogości y iáśności swo-
iey/ niech nam znaczy BOGA/ Duchá
S. ktoremu tylko samemu/ á żadnemu
innemu stworzeniu/ y świętym inspi-
racyom tego/ ducha/ wola Prz: Pánny
użyć się dała/ y owšem wola iey/ w
wola tego święta/ iako pieczęć iáka/
przerobiona została. Dla czego Guar:
Abbas: owe słowa Boskie u Izaiáša
Proroča/ Vocaberis, Voluntas mea
in ea. Nazwana będzieś: Wola moja w
tobie. do Przen: Pánny stosuje. Czego
popiera zdaniem swoim Christ. Vega,
táť ná te słowa pišac: MARIA voca-
tur voluntas DEI: quia semper ob-
secuta fuit voluntati Divinae, eam
ad nutum exequendo; ita ut vo-
luntas Mariana in Divinam abierit,
aut voluntas Divina, in MARIA vo-
luntatem sit sigillata; ita ut MARTA
omnino voluntatem Divinam ex-
primeret. P. MARTA nazywa się wola
Boża: albowiem zawsze poslušna była
woli Bożej, doskonałe onę pełniac: tak
dalece, że wola iey, w wola Boża prze-
mienita się; albo wola Boża wypieczę-
towana była w woli MARTY; tak, że
wola Boża, w woli iey wybornie się wy-
dawała. Wšytek Ařtów posluš-
ništwá tego Przen: Pánny/ ponie-
waź ea momentowe práwie były/ tru-
dno y owšem niepodobna wyliczyć/
dziścyfy iednak áť poslušništwá/ y
ochoty ná inspiracya Boska w oczách
nášych iest; teory z okoliczności swo-
ich/ ma osobliwe zálecenie swoje: á to
wzgiędem niektórych trudności zácho-
dzacych/ albowiem tá drogá była nie-
wzruszalna/ bo gorzysza. Abijt in mon-
tana: była przydluższa: bo trzydzie-
ści mil Niemiecých przechodziła: á
iešce pod czas dni tych/ kiedy w Pa-

A lešynie niezmiernie pánuis upaly sto-
negne/ co wšytko nie było wedle áł
delikatnego Cidla Pánienškiego. Przy-
dawał rozumiem trudności/ y wštyd
Pánienški; gdyž nie przywykła była
Przen: Pánna między ludźie pońá-
wać się/ y między niemi bawić. A
náwet samá Dignitas Personae: to
iest/ iž iuž ná ten czas máiac w żywo-
cie Syná Božego/ Mátká Boska by-
ła/ á zátym Pánia/ Krolowa Niebá
y Ziemie: to mowił samo/ (po nášej
mu mowiác) powinno było wštrat iá-
ki nczynić Przen: Pánne od tej drogi:
B iáko by to nie przywoita była rzec/
aby tákiey zacności/ y godności Osó-
bá/ prostej iedney Ciewiešcie/ z táka
swola niewygoda/ y táť padło przez
cále trzy Miesiace usługi świádczyć
máť. Z teorey okoliczności Bernard:
Busto, bárdzo się dziwnie temu ářtowi
Przen: Pánny/ y mowi: Pergit Re-
gina ad Vassallam, Domina ad an-
cillam, Mater Domini, ad Matrem
servuli. Idzie (práwi) Krolowa do
poddány, Páni do služebnice, Mátká
Pána, do Mátki niewolnika. Tym ied-
nak wšytkim trudnościom/ nie dáły
się zářadkowac nogi Przen: Pánny/
ná tej drodze: y nie dšiw; bo w hiá-
cyntry drogic poslušništwá doskonałe-
go pod wola Božá/ przybráne: ocho-
tnie przeto idzie Przen: Pánna NÁ-
KRA w te droge. Exurgens MARIA.

Druga własność kámienia hiacynt-
owego/ iest Sympathia quaedá cum
aere, to iest/ że z iáśis wrodzoney in-
flinacyi/ ten kámién quie odmiane
ná powietrzu; przeto y on ná ten czas
się mieni: co piéknie kwádrue ad cha-
ritatem compassivam, to iest/ wyra-
ža miłość lituacia się náđ mizerya
bliźniego. A zátym w tym hiacynto-
wym stóla nog Przen: Pánny spie-
šacey do Zelsbitery/ z tej drugiey oko-
liczności/ wydále się drugie motivum
dla ktorego táť ochotnie Prz: Pánna
pospieszyła w te droge/ to iest: wielka
miłość ku Zelsbierie y Janowi S. y
politowanie náđ oboygá mizeryami
Ten albowiem iest geniš Prz: Pán-
ny/ iáko oniey nápišal Richard: Laur:
Non potest nostram miseriam sci-
re, & non subvenire, Nie moze wies-

Pánna
ha S.

ap. Corn.

Ser. 4. de
Assumpt.
Isaia 62.

Th. Mar.
num. 1315

Panny wola,
wola Božá była
mieniona.

Panna iáť dłu-
ża, y iáť nie-
wzruszalna
do Elzety.

podte

Miesz-
nog-
czemu?

Hiacyntowy Lea:
mien na pogodę,
y niepogodę mieni
się.

Prz. Panny geniš
politowane náđ
mizerya ludzka.

Figura

Apocal. 12.

Sylveira.
Vega.
Novarin.
Celada.Miesiąc
nog Pz.
czemu?Celada in
marg. sup.

dzieć o ludzkiej miszery/ żeby się zdążyła serce iey miłosne nie porużyło politowaniem / y do poratowania nas nie miało się: w czym ona nader ochotna y pretka. Co samo wyrozumić się dać z Figury Pisnia S. to jest / z stroju cudney oney Apokalipsy / czney / widzianej od Jana S. Niewiadsty / ktora figurowała według wielu Doktorow Przen: Panna. Tey opisywał Jan S. Korona z gwiazd / ścieżki z samego Słońca / że nogi iey niezwygłowne / nieiało w sandały przybrane były / dać o tym znać / gdy mówi: Et Luna sub pedibus ejus. Co uważając Ekspozycytorowie / niektórzy z nich nazywają Miesiąc obuwie / inni sandałami Przen: Panny. Tu się iadale pytam: Oprocz gwiazd / oprocz Słońca / ktore Niebo wydało na stroy Przen: Panny / znaydowali się jeszcze na Sferach Niebieskich inisi nie podobni / y owsem wyjsi od Miesiaca Planetowie / iako Jowis / Merkury / i. c. czemuż przecie dane są Przen: Pannie sandały z samego Miesiaca. Dwie rzeczy uważać sobie możemy w Miesiacu / ktore się nie znaydują w innych Planetach: iedną / że osobliwa ma Sympatya z ziemskimi rzeczami / y z odmianami / ktore się na powietrzu dzieją; y owsem niemi dogadza się; bo gdy suchota wielka panuje / sprawnie deszcz / pogoda zaś / pod czas zbyteczney wilgoci. Druga / że długo bez ziemi / iakoby wytrwać nie może; dla czego dwanaście razy do roku / czego inne Planety / y owsem y samo Słońce nie zachowuje / bieg swoy odprawuje / za każdym razem zbliżając się do ziemi; iakoz też y sama Sfera tego naybliża jest ziemi; według Astrologow. To samo pisnie pokazuje / czemu Przen: Panna w sandały Miesiacowe przybrana: bo przez to dać się znać / iaka Przen: Panna ma miłość / blonność / politowanie ku potrzebom ludzi na ziemi żyjących: y iako często y lotno przybywa ludziom / z influencyami / z pomocą wielowładney BOGA przychylności swoiey. Jako to miejsce elumina za pomienioni wywyż Ekspozycytorowie. Z ktorych iednego słowa tu klade:

A Merito Lunam sub pedibus terit. MARIA, quasi Lunæ sandalijs calceata; hoc est lunaribus adeoq; citissimis gressibus cursum suum conficit, in hominum auxilium involat. R. z tey przyczyny powieźdzał S. Anselmus: Velocior est nonnunquam salus, invocato Nomine MARIE, quam invocato nomine JESU. Pressa na czas przybywa pomoc od BOGA, na imię MARTI, niżeli na imię JEZUS. Przez co nie ma nikt rozumić / abyśmy mieli co uwolzyć influencyom Słońca / to jest Pana JEZUSA: bo mocno wyznaliśmy / że wielka pomoc y łaska z zasług tego: Gratia per Christum: a zartym iako Miesiacznej influencye originem mają. od promieni Słonecznych oświecających Miesiac / tak y wyciekie łaski / ktore znaydowały się w Przen: Pannie / albo ktore otrzymujemy przez przyczynę iey / z Chrystusa są: Wier y ta ochota Przen: Panny do politowania y poratowania ludzi w potrzebach ich / przypisać się ma adivitatem mistyżnego Słońca Pana JEZUSA. Spiechy to Słońce / ku głowie / kowi / promieniami rąkuntow / zasług swoich / ale poważnie / bo gyganteis passibus. Ołbrzymowemi posępnie krokami: iako go opisał Dawid: In Sole posuit tabernaculū tuum, &c. exultavit ut gygas ad currendam viam: aby zaś gościy y przedzy te influencye tego / dochodziły głowie / zlecił te obroty Miesiacowi mistyżnemu / Miacce swoiey Przen: Pannie / iac y zapalając serce iey do miłości ku nam / y zawiadowaniu o potrzebach ludzkich. Czego iakny dokument mamy przy dzisiejszych nawiędżynach Żelźbiety. Trocha się wroci do kāmienia hiacyntowego. O tym pisał Naturalistowie / że kto go nośi przy sobie / jest pewnym lekarstwem przeciwko melānkolij / y wielkiej chorobie. Zostawia Żelźbieta w wielkiej bardo melānkolij; bo się bardo wstydzila tego / że w starości brzemię nośila: dla czego między ludźmi nie pokazywała się / czego się iadale domyślić z słow Ewangelisty. Post hos autem dies concepit Eli

Joannis

od Przen. Panny
także nam dane
albo wprostone, iak
poczciwie iakby m.
ig od Chrystusa
Panna; podobnie /
obiasnia

Psalm. 118.

Hyacinthina
na melānkolij.

Luce 1.

ap. Bern.
Buston.

sabeth Uxor ejus, & occultabat se mensibus quinque. Jan także Syn Helzbiety wielka niemoca / bo pierworodnym grzechem zarażony leżał w żywocie Matczym. Nád oboygim pokazała Prz: Panna skutek drogich swoich hiacyntow / to jest wnetrzney miłości / y politowania nád taka ich mizerya: gdy Osoba swoia / przeko do nich przybywszy / odegnala naprzod od Helzbiety niepotrzebna melankolia. O czym S. Ambroży: Confortata ex verbis B. Virginis, quae prius verecundabatur se esse gravidam, postea gloriabatur in Domino, se Prophetam & plusquam Prophetam concepisse. Po ciešona Helzbieta słowami Przen: Panny, co się przedtym wstydziła brzemienia swego, potym cieszyła się w Panu, że Proroka, y więcej niż Proroka w żywocie swoim nosiła. Pokazała y nád chorym Janem moc hiacyntow swoich / gdy usłyszawszy głos Prz: Panny pozdrawiającej Helzbiety / moca płodu utraconego w żywocie iey / uzdrowiony zostal; to jest uwolniony od pierworodnego grzechu: za ktore lekarstwo / iakoby chcąc dziszkować oboyg / porwra się w żywocie Helzbiety. Ut audivit salutationem MARIAE Elisabeth, exultavit infans in utero ejus. Adla tegoć Przen: Panna wie dząc przy sobie o tak drogich y skutecznych hiacyntach / iako Miesiac iaki náder ochotnie y lotno pospieszyła do domu Zacharyasowego. Tey zaś samey prostości ten mistyczny Miesiac nie zład inąd nábył / tylko od Słoneczka niestworzonego / ktore w żywocie Prz: Panny iako w obłoku ięszce utracone / już promieniami swemi zagrzało miłością y politowaniem ku nędzy Helzbiety y Janá / y do tak śpiesznych obrotow pobudziło ons. Czego dożył Origenes stary / gdytá piše: JESUS qui in utero illius erat, festinabat adhuc in utero Matris, Joannem positum sanctificare: unde sequitur; Abijt MARIA cum festinatione: JEZVS, który był w iey żywocie, kwapił się w żywocie Mátki chcąc Janá poświęcić: y przeto nápisano. że MARTA śpieszno poszła, &c. Z ktorych

ap. S. Th.

A słow stárego Doktorá pokazuje się / że tak śpieszney drogi Przen: Panny z Panem JEZUSEM / do domu Zacharyasowego / motivum było miłość y politowanie nád nędznymi.

Trzecia własność kámenia hiacyntowego / iż jest attractivus cordium: to jest / pociąga affekty ludzkie do człowieka / ktory go nosi przy sobie: a gdy podobieństwo tego kámenia w sandalách Prz: Panny uważam / kwadrue to nieco do dawnego zwycięztwa nietylko swiátoznych Dam: o ktorych piše Clem: Alexandr: że skutecznie

B ná podeśwóch mając wyrobione listery / śladac po miastach páwimencie / zostawiały po sobie ślady / iakoby charakterami pisane; ktoremi kochankow swoich do siebie wabiły. Coś y iá podobnego w tych Przen: Panny hiacyntowych upatruię sandalách podróżnych / to jest / w ochotney lubo nie wżeszney podróży; to jest / upatruię troiáké motivum, iż to álcy swoia pobożna / y z tak swiátych intency pochodząca / chciała pociągnąć nas za sobą / y przykładem swoim náuczyć / iako ochotnymi bydz mamy do dobrego / y wśytek álcy náś / w ten strój hiacyntowy przybierac / to jest / z wnetrznym nabożeństwem / y z pobożnymi intencyami ons odpráwiac: żeby to y trokiem nie ślapić nádrętno. Te hiacyntowe pobożnych intency sandaly / iakoby się podobály Panu B. G. y Przen: Pannie / z tego się pokazuje przykładu. Piše Cesarium, że

C ieden Obywátel Roloński / miał w zwycięztwie / iż gdziekolwiek się tylko obrócił / lubo w domu swoim chodził / lub śedł do Kościół / álboi się wra cał z niego / zámwże to z nabożeństwem czynił mówiac y pilnie uważiac po zdrowienie Przen: Panny / Ave MARIA. Ten po śmierci pokazał się iedney Wnuczce swojej / w bardo piekny y iáśnym stroju; ná ktorym / a doobliwie ná obawu iego / widac było popisane litery / álbo słowá pozdrowienia Anielskiego / Ave MARIA, &c. a to ná pokazanie / iako osobliwa chwale otrzymály nogi iego / za to / iż nie mi ná swięcie pracuiac / chodząc / czynił to z pobożną intencyą / y z nabo

żeństwem

Histor

Hiacynt, affekty
ludzkie pociąga.2. Pałag.
capite 11.Trzeci, skuteczne,
duszkujące pismo
na pąknienie.lib. 12, E.
xemp. c. 30.Obłubie, z napisem
Ave Maria, dane
iednemu z nich
za co?Obłubie
dokoła
przebieg
ale ię
wzięto
miejscu

Vidi Jerusalem celestem descendentem de Caelo, a DEO ornatam sicut Sponsam. *s. 11depb: ná te flos wá ták piše: Ideo hodie decorata, ideo descendit, ut Reginam mundi, Beatam sc: MARIAM, secum eveheret ad tablinia. Jezeli ták wysnienicie/ bogáto/ y stroyno zachodzi drogę Oblubienicy Bórankowej/ a Páná swoicy/ Dwor on Niebieski/ pewnie y oná samá dáleko bogáciey bez porównania/ y stroynicy/ do tego áktu stáwie y przygotować się musiała/ zwłászczá/ że iuz przy slubnym ákcie udárowána zostála od Oblubienicá swoego: iakoz dáte o tym znáć támsze Jan 3. Et Uxor ejus preparavit se, & latum est ei, ut cooperiat se byssino splendenti & candido. Oblubienicá iego przygotowała się. y dáno iey, aby się przybrála w białor świątyni y iáśny. Nie pospolita tedy przy dńu świątyni Ákcie Oblubienicy Bórankowej/ musí bytá ed iey hátá; przez ktora bádzo dobrze rozumieć się móże Chłámys gloriá: to jest náywysšia chwálá/ y uwielbienia zupełnosť/ ktora Prz: Páná przy swoim Wniebowzięciu/ ták ná dušy/ iáko y ná cieśle przyzodobiona zostála. Wiac tedy cudney hácie Przem: Pánny/ lepiey się przypatrzeć zechce: wprzód uczyniwszy moralną refleksyá/ dla owych ludzi/ ktorzy w pożywaney sukni gotują się ná Gody Niebieskie: to jest/ zá cudze mi zasługami/ modliwami/ zc. spodziewają się dostać nagrody wieczney. *Ad M. D. Gloriam.**

PAR S
I.

Do pierwšey części Rozmá: dwoiatkich ja upáternis ludzi/ ktorzy tedy ná dziele są/ że o cudzym kóście/ mogą bytá/ albo bédá przybráni w háce niesmiertelney chwały: iedni są Heretycy/ ktorzy są samo tylko Wiáre dobra/ y z samych tylko zasług P. JEZUSOWYCH/ brá własnych zasług/ obiecują sobie Niebo: drudzy są li Rátolicy/ ktorzy lubo wyznają/ że do otrzymania Niebá/ oprocz wiáry y zasług Páná JEZUSOWYCH/ trzeba iestże czego więcej z strony nášey/ w samej iednák rzeczy/ málo co/ albo cále nie nie dbá o przymnozenie

A jobie zasług/ przez uczynki dobre/ przez umartwienie ciała/ y innych podobnych ácti tego: iednak wiedząc/ iż málo nie które dachowne/ Zakonne ludzkie/ lubo sobie krewnie/ lubo z takieykolwiec obligacyi życiowe/ ktorzy się zá nich we dnie y w nocy modlá/ dyscypliny/ posty/ zá nie osiárują/ spászają się cále ná to. W czym/ że się oboje bádzo záwodzą; póžywie się to z Písmá S. ktore/ gdy o obiecáney chwale wieczney mówi/ á zwłászczá pod podobieństwem háty; zaraz też táim wspomina o uczynkach dobrych/ o spráwiedliwosci:

Báci: iakoby dáć znáć/ że káždemu do otrzymania chwały háty/ swoimi własnymi przylożyć się potrzebá zasługami. Co táim wyrozumieć z owego miyscá u Proroka: góje pod podobieństwem dwoistej háty/ mówi ták o chwale wieczney: Induet te decore & honore ejus, quæ a DEO tibi est sempiterna gloria; circumdabit te DEUS diploide iustitiæ. *Pbierze cię w ozdobę y chwałę onę ktora ci BOG w wieczney nágosował chwałę; odzieie cię w chwałę spráwiedliwosci.*

Cłowa tu iest (iáko rozumie Cornel: á Lap:) in sensu mystico, o duhy gotuácy się y prágnyący do chwały Niebieskiej. Diplois, tłumácy się Duplex vestis. Dwoista/ iakoby podábyta znácy háce. Podhwyta do oney háty chwały Niebieskiej: ja uczyni dobre/ y zasługi ná tem świecie; ktora podhwyta/ powymá bytá do propácyi samej háty/ to iest chwały Niebieskiej: Tá záś podhwyta/ nie ma bytá cudza/ albo pożywana/ ale własna: iáko albowiem spráwiedliwy BOG/ przyodziewa zlych w háce wieczney háty; o ktorey Dáwid wspomina: Induetur sicut diploide confusione sua; zá własne á nie zá cudze grzechy potápiać niektórych; ták też Diploide chwały nie przyodziebá nikogo zá same cudze/ ale też zá swoje własne káždego zasługi. Co naprzód dla Heretykow/ obiecujących sobie Niebo/ z samych tylko zasług Páná JEZUSOWYCH/ w ktorego uwierzyli/ pokazuje się z Páwla S. pod tymże podobieństwem háty. Prawdá iest/ że Apóstol S. przysnáteł y my też z nim/ iż

Script.

Baruch. 5.

nieba pragnącemu,
nie trzeba się spó-
szyć dawać na
ciężkie mę-
ci dążyć.

Psalm. 132

nayıerwšá

Panny slubna
ta, náywysšia
wata,
zy Wniebowzięcia
iey.

zauw. porzecz:
y, to iest o ci-
złych zasługach
iż niepróby do
ieba náyw.

do Zasl
świy
tez y

naypierwsza nąsza karta/ na ktorey sie
nabziera zbawienia nąszego fundnie/
jest Pan Chrystus/ y zaslugi Młt
tego/ w ktorego Jmja uwieczyliamy
y pochrzteni jesteśmy; gdy tak o tym
ad Galat. 3. mowi: Quicunq; enim in Christo
baptizati estis, Christum induistis.
Wszystcy ktorzyście w Chryście pochrzce-
ni, przyodzialiście się w Chrystusa. A
to rzecz perona: że każdemu z błogosła-
wionych dostaje się też chwala Nie-
bieska titulo hereditatis: iako dzieci
dzierstwo po Ojcu/ po Pánu JESUSIE/
ktorego Synem jest przez łaskę: Si
Filij & heredes: jednak aby doży-
ły iuż w rozum głowiek/ ocrzymal
one titulo mercedis & Coronę, iako
to Koronę y nagrodę sprawiedliwa
za prace swoje/ o to każdy starć się
powinien (według nauki Páwła S.)
Sic currite, ut comprehendatis, iuż
do tego czegoś wiscey/ oprocz kárt
zaslug Pána JESUSOWYCH/ wyćia-
ga tenie Apostol: gdy o tey kácie
wspomniawszy: Induimini JESUM
Christum: przydał zaraz (pisząc do
ad Rom. 13. Rzymian:) Et carnis curam ne fe-
ceritis in desiderijs: a troche przed-
tym: Induamur arma lucis, sicut
in die honeste ambulemus, non in
comessationibus & impudicijs.
W ktorych słowach nieiako nápomina
Apostol/ aby ná same zaslugi Pána
JESUSOWE nie spuszczać się/ ale sta-
rać się też z strony swojej/ o martwie-
nie poządliwosci swoich/ o bogoboy-
ne/ pożejwe życie/ zé. A owsem wed-
ług S. Chryzost: ten to sam przyo-
dziewa się prawdziwie w Chrystusa/
teo do ozdoby zaslug y cnót Pána
JESUSOWYCH/ podrywając nieiako
dacie/ zdobywając się ná wzor tego/ o
cnocie/ o zaslugi. Induere Christum,
est undiq; in nobis per sanctimoni-
am & mansuetudinem Christum
conspicuum esse: Homo enim in-
dutus id esse videtur, quod indutus
est: appareat itaq; in nobis Christus.
Dla Károlików zaś o zbawienie swo-
te niedbających/ swywoľnie żyjących/
a przecie duszających y rozumiejących/
że za modlitwami/ zasługami/ postá-
mi cudzemi/ to jest duchownych/ Za-
konników/ ktorym oni dobrze czynia/

do Zaslug J. J. E.
swych, trzeba
tez y naszych.

A zbawienia wiecznego dostapia; tym
głosem niech badzie dosyc ná słowach
tegoż Apostola: ktory w Listie swo-
im tak każdego przestrzega: Omnes
nos manifestari oportet ante tribu-
nal Christi, ut referat unusquisq;
propria corporis, prout gessit. W
ktorych słowach dacie znać Apostol/ że
każdego głowieká ná sadzie Boskim
dektet potkac ma/ za własne/ a nie za
cudze sprawy; a zátem że nagrody
wieczney/ za cudze zaslugi spodzie-
wać się nie może/ gdy sam swoi-
temi własnymi do tego się nie przyłoży.

Corinth. 5.

na Sadze
o własne, a nie o
cudze zaslugi
będą.

B Jakoż Cornel. a Lap. te słowa Apo-
stolskie tłumaczyć według zdania S.
Chryzost: tak piše: Dicitur, ut re-
ferat propria, &c. quia aliena &
parentum merita, in tribunali Chri-
sti, filios non juvabunt. Mowi Apo-
stol: aby każdy za swoje własne odniósł:
albowiem cudze, albo Rodzicow zaslugi.
nikogo ná Sadzie Bozym nie porátuie.
Kwódrnia do tego znaczenie y Hiero-
nimá S. owe słowa: Nec peccato-
rem filium iustus Pater, poterit li-
berare, nec sanctae conversationis
Mater, impudicae filiae dabit prae-
mia pudicitiae. Ani cnotliwy Ociec
złego Syna záslapi, ani rozpustnie ży-
wej Corce, pocztuwa Mátká nagrody czy-
stosci záslużyć nie może.

na Sadze
o własne, a nie o
cudze zaslugi
będą.

in Ezech. 15

Przypatrzmy się temu pod Figura
Pisma S. Czytam u Proroka Amo-
sa/ iako Pan BÓG bardzo tam ná-
rzekał/ ná niektórych ludzi pokolenia
Judzkiego/ o cztery zbrodnie; a w
szeregulności o to/ że w idkies cudze/
pożyczane/ zástáwne kárt przybrawszy
się/ nabożenstwa swoje przy Ołtarzach
odprawowali: za co/ ostatnia onymże
desperacya/ a zátem y zguba grozi.
Super tribus sceleribus Juda, & su-
per quatuor, non convertam eum
--- super vestimentis pignoratís;
accubuerunt juxta omne altare, &
vinum damnatorum biberunt. Se-
ptuag. gytáta: Vestimenta alligan-
tes funibus, faciebant velamina co-
harentia altari: to jest/ że z pożycz-
nych sukien/ ząpony sobie przy Ołta-
rze robili/ aby tym beśpieczniej y bez
wstydu za niemi sprośnościom służyć
mogli: iako to tłumaczy S. Hieron:

Figura

Amos. 2.

rzeczy, podobni
doń za zastawę
ecnoty kłodząym.

y to samo applicum do Heretyków na-
przód: ci albowiem pod zastawą Z-
mienia Chrystusowego/ pożywszy so-
bie od Kościoła Rzymskiego Biblię/
y niektóre Słowa Pisma S. powia-
zawszy misternie y przewrotnie inter-
pretacyami swemi/ pokryw chęć swę-
wola swoia/ y niedbalsiwo do dobrego;
co osobliwie czynią/ gdy nauce/ iż
do zbawienia nie potrzeba zasług wla-
stnych/ ale dosyć jest na Wierze/ y na
zasługach Pana JEZUSOWYCH. Hoc
faciunt Hæretici, sub Christiano
nomine fornicantes, & erroribus
suis, atq; mendacijs obtendentes te-
stimonia Scripturarum. Słowa są
Doktora S. który toż miejsce Pisma
S. tłumaczy także o złych Rzymskich/
którzy swymolnie życie swoje pod cu-
dzą sata/ to jest pod Zmianą Rzy-
mską pokrywają. Quotquot enim
baptizati sunt Christum induerunt,
& vestimenta sua, quæ peccatorum
funibus ligaverunt, opponunt o-
culis videntium, ne eorum flagitia
cernantur; ut qui altare videt, stu-
prum non suspicetur. Dąleko nie
odstępować od tego tłumaczenia Do-
ktora S. ci nabożniczkowie w poży-
żanych sukniach/ mogliby nam figu-
rować owych ludzi/ którzy sami złe
żyjąc y swymolnie/ o żadną cnotę/ ani
o uczynki dobre niedbają/ w cudzych
modlitwach/ zasługach/ nądzicie zbą-
wienia swego pokładają. Notnie bo-
wiem Cornel. że te pożyżane/ albo za-
stawne suknie/ o które tu przymawia
Pan BÓG Izraelskim Pánom/ były
to suknie zastawne/ albo wydarte od
ludzi ubogich/ cnotliwych/ którzy gdy
Pánowie w Bużnicach Pogańskich
nieczystości/ pijąństwu służyli/ oni sa-
mi na ten czas w Jeruzalem w Ko-
ściele Salomonowym Pána BÓG
modlitwami swymi błagali. Bąrdzo
dobrze ci ludzie ubodzy wyrażają lu-
dzi duchownych, Zakonników/ Zakon-
nice; którzy/ gdy Pánowie y Dobro-
dziecie ich świętę/ pijąństwu/ cielesno-
ści służy: bibunt vinum damna-
tum, na gniew Boski/ na potępienie
sobie zarabidają/ oni na ten czas/ mo-
dla się za nich/ dyscypliny/ wstawia-
nia nocne/ posty/ zc. odprawiają:

A Tych śat pożyżają sobie u Zakonni-
ków świeccy/ gdy się starają/ proszą/
aby modlitwy/ dyscypliny/ posty/ zc.
za nich ofiarowane były: y zbytecznie
w to samo duszają/ mówiąc: Mam ja
cudych/ co się za mnie modla/ za mnie
postęją/ za mnie się dyscyplinują;
mam ja z Zakonem nie jednym Kon-
fraternia. Nie ganieć ja tego wpra-
wodie że wszytkim; bo wiem że y Pá-
wel S. zalecał się do cudzych modlitw;
y Confraternitates, które rozdają
Przełożeni Zakonni osobliwym Do-
brodzieciom/ mają swoy fundament w
Pismie S. y na pozwoleniach Papie-
skich: ale też w tym upewniam/ że lu-
bo te rzeczy dysponują głowię do
pokuty/ albo gąstka są satisfactionis:
dosyćczynienia za karanie dogęsne/
przećięt jeżeli ci Dobrodziecie tylko
zastawę grzechów swoich z tych poży-
żanych sukien sobie robia; to test/ dus-
sają w to/ swymolnie żyją/ bez baidźni
Bożey/ ani z strony swojej do pokuty/
długynków dobrych nie ząbierają się;
żadną miarą śaty chwały oney wie-
czney za cudzą pracę spodziewać się
nie mogą: tacy niebespieczni są o
zbawienie swoje/ y trudni do nawro-
cenia się do Pana BÓG/ ponieważ
tą groźne przeciwko tym pożyż-
nym sukniom słyś glosy Boskie. Su-
per quatuor . . . non convertam
eum, . . . & super vestimentis pigno-
ratis. Idkoż S. Bernard uważając/
że owi 24. Lutnistowie w Niebie/ nie
na cudzych/ ale na własnych Lutniach
wygrawali sobie: mowi pieknie do
rzeczy moicy: Væ citharadis citha-
rizantibus, non ut illi in Apocaly-
psi in citharis suis; sed verè ut hy-
pocritæ in alienis. To jest: Biada
wieczna tych cęka, którzy o cudzych
Lutniach, o cudzych zasługach spódzie-
wają się w Niebie weselić.

Piekne ná to mamy dwa przykłady:
jeden upatrzył S. Augustyn ná Saula
y Dawidzie: obadwa ci zgrzeszyli byli/
obadwa mieli się do pokuty: ták Saul
idko y Dawid/ morali/ gdy ich stro-
fowali Protocy/ Peccavi: Zgrzeszy-
łem: á przećie Saulowi nie przyšlo
do prawdziwey pokuty/ nie otrzymał
zbawienia: z Dawidem zaś inaczey się
zstało:

Przynależność
ternitatis Zakona-
mi, co ma być
fundamentem.

P. Anac.

Przynależność
Confraternitatis,
któ zle znie, niech
bardzo nie dąży.

Histor

Poluka Sami;
dona wazna;
nie wazna za
Saulowa:
czemu?

Lupa
ma tam
modlit
są, iak
nie u
brak

Pr. Par
Alate
chwał
należ

quæstio, 18
Vet. Test.

Anrif. 2.3.
c. 2. f. 775.

Lupca, który w samy
ma sam na zewnątrz
modlił się, spuścił
się, iako odpowiadając
nie, u wot nie.
Greskuch.

PARS
II.

Theol. Ma-
rian. num

1618.

Pr. Panny nie ile
Matce Bożej,
chwala wieczna
należała

de Assump.

stało: genu r. Odpowiada tenże S. Doktor: Bo (prawi) Dawid na cudze modlitwy nie spuszczał się/ ale sam się miał do pokuty: Saul zaś/ na same modlitwy Samuela Proroka spuszczał się: do ktorey się mu zalecając/ moi wil do niego: Sed nunc porta quæso, peccatum meum. Drugi przykład piśe Dréxek o iednym Kupcu nienabożnym; który/ gdy go Żoná ná pominała o to nienabożeństwo/ odpowia-
dał: iey: tuż ty Żono chodź do Kościółá kiedy chcesz/ modl się tam iáko długo chcesz/ y zą się/ y zą mnie; á ia też zą siebie y zą ciebie/ bede w domu robił/ bede w sklepie siedział/ bede targował: y tak dzielić się z sobą będziemy: ty zemna zasługami/ modlitwami/ á ia też z toba zarobkiem. Tłoczy pierwej po takich kontraktach zdáło się Mężowi/ że oraz Żona świą-
wiony był przed Sędziego Páná J. E. ZVSA/ y osadzony do piekła: Żoná zaś tego posła do Niebá: á gdy lamentował pod Bramą Niebieską/ u-
słyszał głos do siebie: Idź przez glo-
wieże: Żoná twoid/ y zą się/ y zą cie-
bie do Niebá posła: tobie zaś y zą siebie y zą Żonę piekło należy. W tym się obudził/ y z tej okazyi żywo-
tá poprął. A tak pewna to pra-
wda/ że w cudzej ścieżce wnieść do Nie-
bá nie może się nikt spodziewać.

W Rezentuje się dnia dzisiey-
szego Oblubienicá Bárań-
kową przy Przenosińcach
swoich do Niebá/Prz: Pán-
ná/ w ścieżce chwały y zupeł-
nej uwielbienia ná duszy y ná ciele; ále
nie w pożywaney/ lecz w swojej własney/
ná ktora sobie tu ná ziemi żyjąc zró-
biła. Prawda jest/ iż mi się tu ży-
ni reflexya/ że bogata ścieżka chwały/
y z innego respectu/ powinna była
pościć Przén: Pánno: to jest titulo
Maternitatis: ile Mátka Boska była;
gdyż iáko náuaga y dowodzi Chryst: Pe-
ga: Maternitati DEI convenit ius
aliquod ad gloriam, potius quam
gratiz habituali. A to jako dostá-
teczne by było ná opisanie wyśmien-
itey ścieżki/ to jest/ naywyższej chwały
Prz: Pánny: nápiśal bowiem S. Thom:
vill: Si oculus non vidit, nec auris

A audivit, neq; in cor hominis ascen-
dit, quæ præparavit DEUS diligen-
tibus se; quod præparavit gignen-
ti se, quis eloquatur? Jeżeli oko nie
widziało, ani ucho słyszało, ani serce
ludzkie pojęło to, co nágotował B O G
miłuiącym siebie; á to, co nágotował
dla Rodzicielki swojej, kto wypowiedzieć
będzie mógł? Jednak Jan S. twier-
dzi/ że do tej ścieżki chwały/ y samá O-
blubienicá Bárańkową przyłożyła się.
Et Uxor ejus præparavit se: á to
dla wiekšej zupełności y doskona-
łości/ ozdoby chwały swojej. A czymże
takim próż Prz: Pánna przyłożyła się
do tego? Łatwo się dowiemy/ gdy
máteryi tej ścieżki pilnie się przypatrze-
my. A naprzód Jan S. ná tymże
miejscu informuje nas/ że máteryá
ścieżki Oblubienice Bárańkowej/ jest
bardzo wyśmienita/ bo wyborny y
świątly Bysior. Uxor ejus præpa-
ravit se, & datum est ei ut cooperi-
at se byssino splendenti & candido.
Joann: Sylveira, dowcipnie uważa/ że
to słowo Cooperiat se, potánuje/ iá-
to y samá Oblubienicá do tego stroju
cooperari, przyłożyć się musiała.
Bysior/ jest pospolite Symbolum Pu-
ritatis, Piękności, Niewinności: Wiac
przez te bisiorowa máteryá ścieżki O-
blubienicy/ dáć się znać/ że ad pro-
portionem Puritatis Marianæ, we-
ług miary śliczności/ niewinności
Przen: Pánny/ dána też tej jest ścieżka
chwały/ y stopień błogosławieństwa.
Prawda jest/ że S. Joan: Damasc: Prz:
Pánna universaliter nazywał naywy-
borniejszym bisiorem. MARIA, bys-
sus contorta, alta nimirum San-
ctorum mente circumvolvens, nul-
liq; mollitiz, contrarijs illecebris
cedens; lecz/ ponieważ ścieżka chwały
Przen: Pánny zawiśła w zupełnym
uwielbieniu iey/ tak ná duszy/ iáko y
ná ciele/ musiała też być tej dána
relativé do bisioru/ to jest/ do pro-
porcy niewinności nieśkazyney/ ktora
się wydawała tak ná ciele iey/ iáko też
y ná duszy. O niewinności/ śliczno-
ści Duszy Prz: Pánny/ to było/ y jest
zdanie Doktorow/ że była tak dosko-
nála/ iż w żadnym innym stworze-
niu/ podobna iey znaleźć się

Script.

Pr. Panny niewin-
ność, miara sto-
pielkości chwały
iyy.

Orat. 4. de
Nativitat.

Orat. ac
oblation.

nie mogła/ y nie może. O czym tak
napisał Greg: Nicom: O puram illam
& clarissimam animam (MARIA!)
quæ in florenti corpore ostendit
dotes, quæ naturam superant. O tak
liczna y czysta dusza Przen: MARTY!
ktorej nadprzyrodzone dary; y w samym
wydawaty się cięle. S. zaś Anselm, tak
mowi do Przen: Panny: O tu bene-
dicta super mulieres, quæ Angelos
vincis puritate! O błogosławiona mię-
dzy Niewiastami, która niewinnością
przewyższa Aniołów. Czego dowo-
dzi y rękami Albert. M. Naprzod
zad: że dusza tej zlagona była przez
naydoskonalszą lastę: Pánem Bogiem/
ktory jest źródłem wszelkiej piękności/
śliczności/ y niewinności. In B. Vir-
gine fuit gratia in summo. Ergo &
puritas in summo. Druga: że serce
tej uświęcił gorzko miłością Bo-
żką: gdzie zaś znayduje się miłość
Boża/ tam jest y czystość/ niewinność;
według Apostoła: Charitas de cor-
de puro. Wiec o tym tak dyktuje
ie Alb: M. In B. Virgine fuit chari-
tas in summo. Ergo & puritas in
summo. Przyłożyć do tego immu-
nitatem ab omni peccato originali,
& actuali, à fomite peccati, impe-
cabiliter: to jest/ iż nie tylko Du-
śa tej żadnego grzechu nawet y pier-
worodnego nie znała/ ani pobudki do
niego; y owsem nadsz: zaraz przy
stworzeniu swoim/ tak utwierdzona
była w łasce Bożkiej/ że zgrzeszyć nie
mogła: ktorego przywileju nie mieli
ani pierwsi Rodzice nadsz: ani Anio-
łowie: Z czego wshytkiego iasnie się
pokazuje/ że Puritas Animæ śliczność/
niewinność Dusze Przen: Panny była
taką/ która przechodziła wszelką inną
piękność/ y niewinność stworzoną.
Co się zaś tyczy Puritatem Corpó-
ris, czystości/ niewinności/ według
ciała; y ta słusnie do biskoru świe-
tego przyrównać się powinna; albo
wielm: tak była doskonała/ że ia Do-
ktorowie przyrównywają swoim spo-
sobem/ do samej śliczności y piękno-
ści natury Bożkiej. Tak bowiem
S. Damasc: do Przen: Panny peroruje:
Divinum tuum (O MARIA) ac San-
ctum, & macula expers Corpus

A tuum! O ubóstwione, Święte, y zmazy
nieznające Ciało twoie: O MARTA!
Ito Carnos: zaś/ tak mowi: Carnem
de carne ejus sumens, eandem in-
Divinam munditiam transforma-
vit. Ciało z ciała tej biorąc, onę w
Boską niewinność przemienił. A ta-
ko Biskor: udarność/ świętość/ pie-
kność bierze od promieniow: słone-
cznych: podobnym nieco sposobem o-
doskonłości tej ciała Przen: Panny
Doktorowie dyktują; gdy nie przy-
rodzeniu tego: ponieważ tak iako y
inse ciała z ziemię pozatę swoy mia-
lo/ przypisano mu ten dar piękności/
ale speciali complacentia Divinæ:
to jest/ że Ciało Przen: Panny w oso-
bliwym nadsz: wshytkie inne stworzenia
zostawało respektie u Pána BOGA.
O czym tak napisał Cbr: Vega: Sancti-
tas Corporis Mariani, sita fuit in-
speciali complacentia DEI. Czego
utwierdza słowami Oblubienca/ wys-
chwalącego pierś tej. Quam pul-
chra sunt mammarum, Soror mea
Sponsa? Ktore słowa tak wyklada
Guillelm: Quam gratae sunt oculis
Patris æterni? Complacentia in-
carne & uberibus Marianis, deno-
tatur: to jest/ iż z tych słow poznac/
iako mile było Ciało Przen: Panny/ w
ogach Ojca Niebieskiego. Et Uxor
ejus preparavit se, & datum est ei
ut coöperiat se byssino splendida
& candido. Ten tedy jest przenaywy-
borniejszy Biskor Puritatis, niewin-
ności Przen: Panny/ tak wyglodem
Dusze/ iako y wyglodem Ciała; z tego
niby z materji wyrobiona jest/ y
dana Pr: Pannie przy Wniebowzię-
ciu swoim Chlamys gloriae, która nadsz:
dar ozdoba chwały: a że ten Biskor
Puritatis, nayprzedniejszym sposobem
(iakośmy to już widzieli) znaydował
się w Pr: Pannie/ gdy tu na ziemi
żyła; reflektując się zaraz nadsz:
nauka Hugoná: Unusquisq; tanto
perspicacius videbit DEUM, quan-
to hic vixerit purius. Każdy sym-
iśnie widzieć będzie w Niebie P. BO-
GA, im tu żył czystym jest. Kon-
cludować z tego potrzeba/ iż Przen:
Panna naydoskonalszy chwały/ y bło-
gosławienstwa Boga/ przy Wniebo-

wzięciu

Panny niewinno-
ści chodzą Anielski-
na czego?Mariat. c
177.I. ad Ti-
moth. I.Panny piękno-
ści ciała.Ser. de Na-
tiv. Dom.Prz. Panny ciato,
nie iado w Bos-
ubóstwienie Gtlo.

c. 7. 34.

Cantic. 4.

Prz. Pannie iako
da słusnie: iay
na duszy, y na
ciele, naywyż:
sza w Niebie
należy chwala

Cantic. 4.

de Eccles
Hier. P. 4.

Figura

Psalm. 44.

wzięciu swoim/ tak na Dufy/ iako y
na Ciele/ przyozdobiona zostala. Tey
konsequencyi popieram słowami Ho-
norę, tak tłumaczącego one słowa:
Veni de Libano: sc: de Libano, ca-
stitatis candore, ad coeli gaudia. Ve-
ni de Libano, sc. candore nimio, ex-
altanda in supernorum civium
trichinio. *Przychodź z Libanu pre-
śliczney czystości, do Niebieskiego wesela,
abyś była wywyższona między Miejska-
cami Niebieskimi. Także zda się formo-
wać konsequencya S. Bonaw: gdy w te
słowa mówi MARIA, puritas virgi-
nalis: pura in utero, purior in mun-
do, purissima rutilans in Coelo.*
MART A, ślicznością jest Pannieńska:
śliczna w żywocie, śliczniejsza na wie-
ście; więc najsłodsza iasność w dzie-
cie.

Oprocz Bistora Puritatis, z ktor-
rego sporządzona była nader świątob-
liwa chwała Wniebowziętey Przen-
Panny/ przypatrzymy się ięszce iak
z drogiey materyi/ tak sey świątobył;
a to pod Figura oney świąty/ ktora Da-
wid S. gdy się w Proroctwie duchu
przypatrował Wniebowstępującej
Pannie/ opisał temi słowy: Afflic-
Regina a dextris tuis, in vestitu de-
aurato, circumdata varietate. A
niżej: Omnis gloria ejus filia Re-
gis ab intus, in fimbrijs aureis, cir-
cumamicta varietatibus. Że cze-
rech rzeczy pokazuje się/ że to świąta
była bardzo bogata y pozorana: bo
naprzód była złota: in vestitu deau-
rato. druga/ że była wzorzystą: cir-
cumdata varietate: trzecia/ iż
galonami złotemi obramowana. In-
fimbrijs aureis. czwarta/ przydatek iak
ścis miała: Circumamicta variera-
tibus. To wszystko znova pieknie
wyraża zaeność uwielbienia/ doskona-
łość chwały Wniebowziętey Przen-
Panny/ y oraz pokazuje materyę/ to jest
dalsze ięszce zaśluga/ środki/ przez kto-
re ona sobie zarobiła na tak bogatą
chwałę świątoby. A naprzód złoto/ in
vestitu deaurato, według pospolitego
w Piśmie S. tłumaczenia/ znaczy
miłość Przen- Panny ku Panu B O-
G O: iakoż ta materya do świąty/ do
ozdoby Oblubienice Błagławney/

napiepley twódrze: bo napisał S.
Laur: Justin: Charitas nuptiale, ve-
stimentum est: est enim conveni-
ens vestimentum Sponsæ Regis
Christi. Jle aktom miłości Boskiej/
wzłascności za dobrodziejstwá tego/
wyprawi tu na świącie duszą/ tyle
złoty niteczek/ uprzedła sobie/ na
złota świąta chwały Niebieskiej. Mo-
głoby do tego po części służyć/ co
napisał in simili nabożny Idioty, Ista
vestis ex pretiosis filis, id est bene-
ficijs tuis Domine collatis, est con-
texta, & subtili magisterio facta &
decorata. *Szwiąta ta jest z drogich nici,
z dobrodziejstw twych Pannie tkana,
subtelnie, mistrznie zrobiona, wielce
ozdobna. Okolo tey złotey roboty/
to jest aktom miłości Boskiej/ za ży-
wość swego Przen: Panną nie tylko
pilna była/ ale ustawiczna: bo według
zdania niezonych y pobożnych Auto-
row/ od samego punktu stworzenia
Dufy swojej/ w którym zaraz naypier-
wszy akt miłości Boskiej wyprawiła/
doskonałym obdarzona rozumem y
wiadomością o Panu B O G O/ aż
do samey śmierci/ bez przerywania ja-
dnego/ wszystkie siły Dufy swojej/ ak-
tami miłości Boskiej zabawiła.
Przeto Franc: Suarez nauca y dowo-
dzi dosyć mądrze/ że aktom miłości/
ktore on żył wyprawiła Przen: Pann-
ną/ policzyć nie podobna. Do tego
wszystkie te akty/ były iako aurum pu-
rum, nader wybornym złotem: na-
przed/ że doskonałsze były nad wszystkie
inne akty miłości/ ktorekolwiek bę-
re stworzenie rozumne miało/ ma/ y
mieć może. Jako o tym napisał cir-
Rega, DE Ipāra plus Christum dili-
gebat, quā omnes Angeli & ho-
mines, simul sumpti. Znoma dla
tego/ że do każdego aktu miłości/ Przen-
Panną nie, iakokolwiek/ ale wszelka
świąta rozumu y woli swojej/ przykła-
dała się. O czym tak mówi S. Berni-
senen: MARIA, tantū semper dile-
xit DEUM, quantū a se diligen-
dum existimabat: MARTA zaś
tak goraco miłowała B O G A, iako iey
tylko godnego miłości, rozum własny
pokazywał. Ten zaś rozum/ miała
Przen: Panną dżiwnym y naydosko-*

de charit.
capit. 6.Matru Boskay a
złote niteczki.I. de A-
more DEI
cap. 24.Prz. Panna nigdy nie
przerwana była w
aktach miłości Bogain 3. P. 2.
18. Ser. 4.
S. 5.Prz. Panny alony mił
iako były doskona

num. 123.

Ser. 51. c. 3

nálšym oświecony światłem. Tłó-
státel/ że niektorzy dowcipni Teolo-
gowie/miárkúia proporeya inter ha-
bitum charitatis, ktory w Prz: Pán-
nie przez ákty gorace/ y coraz goratše
miłości Boskiej/biotac swoje incre-
mentum niezmiernie/ musiał bydy
causa pogottem dáleko doskonálšych
áktow/ niżeli były pierwše; konklus-
dus zrad/ że każdy ákt miłości Bo-
skiej/ ktory Prz: Pánná kiedy wypra-
wila/ byl od pierwszego duplá perfe-
ctione perfectior. Dwoiáto doskonál-
šym. Co samo gdy to dobrze sobie ko-
uważy/ abyssum perfectionis, prze-
pásć niedoścígła/niezbrodzona w lic-
bie y w doskonáłości áktow miłości/w
sercu Przen: Pánný tu ná ziemi. ięszce
żyłacey/ znajdźcie. A zátym/ pome-
waż ad mensuram charitatis in via,
datur premium gloria in Patria: :
to jest/ im tu ko więcej y doskonálej
Páná BOA miłuje/ tym w Niebie
zacniejša przyodżtany bywa háta
chwały; toć y Przen: Pánná/ która
w áktach miłości Boskiej celowała
wszystkie stworzenia rozumne/ z tej
znovu przyczyny/ w złota naywybor-
niejšey chwały przyozdobiona bydy
musiała háta. Astitit Regina á de-
xtris tuis in vestitu deaurato. Po-
wiáda dálej Dáwid / że tá háta iey
wzorzysta była: circumdata varie-
tate. Przez co znaleźć się mogą ákty
inšych Enos; iáko Wiáry/ Nádziei/
Czystości/ posłuszeństwa/ zc. ktore/ że
in eminenti doskonálšym sposobem/
niżeli w innym stworzeniu znajdowa-
ły się w Przen: Pánnie/ konkurrować
też musiały meritorie, do osobliwšey
chwały iey w Niebie. Ták bowiem
S. Petr: Damian: ta wzorzystość háty
chwały Prz: Pánný tłumáczac/ mówi:
Tota conglomeratur Angelorum
frequentia, ut videant Reginam, &c.
circumdatam varietate, virtutum
multiplicitate distinctam. Zbiegá-
ją się wszyscy Aniołowie, aby obaczyli Kro-
lowa, otoczoną rozmaíta ozdobą, z wie-
lorákich cnot pochodzącą. A gdy ie-
szce Dáwid wspomina / że tá háta
chwały Przen: Pánný/ złotemi galo-
nami obrámována bylá. in fimbrijs
aureis: poniewaž S. Ambrozý przez te

A galony rozumie ludzie potorne/ podle/
ubogie/ wiec y w nášey máterý/ te
złote galony w háty Krolowy nášey/
znaczyć mogą zasługi potory/ wzgá-
dy y uboštwa/ zá ktore Prz: Pánná/
nayošobliwše wywyżšenie otrzymála
w Niebie; iáko tej y tu żyjac/ nay-
ošobliwša w pomienionych cnotách
bylá: o czym się góžie indžey ferzey
inž mowilo. Dważył to dobrze tenże
Petr: Damian: gdy znovu ták mowi
do nas: Vidisti MARIAM ad interi-
ores partes descendentem, (ecce
ancilla Domini) per humilitatem.
B Attolle jam oculos ad Assumptio-
nem Virginis, & invenies occur-
sum huius pompæ non mediocri-
ter digniorem Alcenšione Filij. W
tych słowách Doktor S. Wniebowzię-
cia Prz: Pánný Drogzystość y chwale/
stosuje do áktu głošotey potory/ kto-
ry oná wypráwila przy Zwiáštowaniu
Anielskim. Tłóstátel pomáda Dá-
wid o iákichśi przydatkách u tej złotej
y złotem hástowanej háty chwały Prz:
Pánný/ circumagišta varietatibus.
C To bárdzo dobrze świadruie ad acci-
dentales glorias: dotes corporis
gloriosi. Laureolas. Fructus; ktore
in eminenti, sposobem doskonál-
šym náw wszystkie inne blogošławio-
ne/ konferowane są Przen: Pánnie. O
czym bárdzo pięknie y subtelnie dy-
skuturá Autorowie: ná co tu miey-
scá nie máš. Do czego ja ięszce przy-
łożę co więcej/ przez te varietates ro-
zumieiac blogošławieństwo káždego
Świstego w Niebie/ ták z Aniołow/
iáko y ludzi; ktore ták rózne ięst iedne-
go od drugiego/ iáko gwiazdá od
gwiazdy; z tych rozmaitości przyda-
tek ma chwały swojey Przen: Pánná;
albowiem wszyscy blogošławieni pá-
erzálac ná Przen: Pánná/ á wiedzac
dobrze/ że šczęście ono wieczne/ po-
tkáło ich przez Syná/ ktorego im oná
zrodziła/ y przez rátki za przyczyna-
iey/ dáne sobie od BOA/ gdy przed-
tym ná ziemi żyli; wdzięcznym/ á mi-
łosnym áffektem/ chwala ona swoje o-
neyše przypisúia/ zá ná dżetúia; z cze-
go y onym y samejše Przen: Pánnie
przybywa blogošławieństwo. O czym
wyráźnie nápisal S. Bern. Sen: Si igitur

ap. Sylve-
allegor.

Vide in se-
sto Purific.
Annuntiat

Vega, Tb.
Mar. num
1886.

Prz. Pánná, wzy-
wy blogošławieni,
chwały Dáwid przy-
pisy-
pisy-

tom. 1. Ser.
61. a. 3. c. 8.

anna, iáko niedo-
wiedza, w lięzšie,
konstat. ákto-
sa Boskiej, ták
stópni. Chwały
żney

de Assump-

Pánná wzy-
wzy-
wzy-
wzy-
wzy-

Histor

tur minimus Beatorum tantum à B. Virgine dilectus est, & tantum diligit eam; necessario sequitur, quod secundum menturam utriusque dilectionis, gloria accidentalis in ea propter illos, & in illis propter illam, multiplicetur.

Potrzejcie uważam/ że ta ściana chwały Przen: Panny/ nie tylko jest z wysmienitey y drogiey materyi/ ale oraz bardzo dostatnia; albowiem nie tylko na nie sama/ lecz też na odkrycie wspaniałej Nieba y Ziemi wystarczyć może: ponieważ przy Wniebowzięciu swoim/ obojgu sposobem swoim/ chwały swojej używa. Co się pokazuje z Rezelacyi S. Gertrudy: W dzień Wniebowzięcia/ między innymi rzeczami widziała ta S. Pánienka/ iako z serca Pána JEZUSOWEGO wypadły na Ducha Przen: Panny/ y na nie się zlewaly obfite iakieś potoki/ a te znaczyły błogosławieństwa obfitość: te zaś potoki z tak wielkim padem śly/ że odbijając się zdaly/ iakieś iako gwiazdy/ a co wiastke kropki/ iakoby na ziemi spadały; które Świci Boży/ z wielkim weselem zbierali/ y Pannę pokazowali: dając niej iakoż iaką radość odnośili/ z obfitości uwielbienia Wnie-

bowziętey Przen: Panny. Tąmże czytamy/ iż w ten dzień/ pokazała się Przen: Panna w ściance zieloney/ sutoy kwiatami zrobionemi z pozdrowienia Anielskiego/ od ktorey błasku/ albo odbijającego się światła/ dusza nabożna oświecona była. Drugi raz/ gdy do Komunii S. Siostry przystępowały/ stała Rezelowa po prawey stronie/ każdej przystępującej/ pokrywając ją króciem rękawem swego/ świecąc iey modlitw przyozdobionego/ zalecając o niej Synowi swemu. Ktoż tedy już nie przyzna/ że ta ściana Oblubienice Błagowiesze/ to jest chwala Wniebowziętey Panny/ y wysmienita/ y bogata/ y dostatnia. Konie słowami S. Augustyna: Curamus ergo dilectissimi, ut cum hujus diei festivitate interesse cupimus, vestimentis humilitatis atque charitatis induti appareamus: to jest: w podobne ściany cnot Śs. y zasług/ przez iakiekolwiek naśladowanie Przen: Panny/ przybieramy się/ jeżeli sobie życzymy nie tylko tu godnie odprawować iey Świeco/ ale też bydy uczestnikami teyże chwały: W tym niech nam dopomóż wielowładna przyczyna iey/ przed Macieścieniem Boskim. AMEN.

ap. Bern.
Bust. Ser. I
de Assump.

NA DZIEŃ NAYŚWIĘTSZEY PANNY
O D P O R C Y V N K V L I.
Monile Sponsæ.

Beatus Venter, qui te portavit, & ubera, quæ suxisti. Luc. II.

Swoć w małutkim Rościółku Porcyuntuli / te-
dnak zawołany odprawnie
się iak/ na który widzę/ że
Rezelowa Niebieska/ y oraz
Oblubienica Błagowiesze/ Przen: Panna/
nie uboga/ ale w drogich wielce ściana
wila się kleynotach. S. N. To iey
właśnie zda się przyznawać Rościół
S. w Ewangelij/ ktora na dzisiaj
Droczystość czyta; gdy iakoby na wi-
sającego u Pierśi Syna iey najmilszego
paterzać/ Macierzyństwo oneyże

D wychwala/ pomienionemi pobożney
Mátrony słowami: Beata ubera,
quæ suxisti. Błogosławione Pierśi, kto-
rych się pożywa. Drogi to bowiem y
owsem nieoszacowany kleynot y ściana
Przen: Panny/ przytulony do pierśi
iay Pánienkich/ Pan JEZUS. Co
samo przyznał Duch Przen: w Pie-
niach Salomonowych/ gdy pod podob-
nictwem Salomonowej Oblubienice/
wychwalać Szyja Przen: Panny/
tak do niey mówi: Collum tuum,
sicut monilia. Szyja twoja; iako klej-

Cantic. 1.

noty.

Panny kleynot,
221 u piersi.

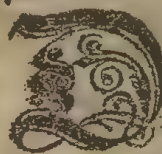
Panny Maryja
u, zdrońko wizer-
u, baste iuy.

Porcyunkuli od:
it, kleynot owo:
ny Naysw. Panny.

noty. Ktore słowá tłumaczyć Mich:
Gislerus, tak pisze: Christus pen-
dens ex collo MARIAE pretiosissi-
mum extitit monile. Chrystus wiśa-
cy u szyje Prz: MARTI, zstał się icy
nagrodkowym kleynotem. Przypniacie y
ja / że przy inſzych doſyć bogatych
ſtroich ſwoich / y przy ſłizney uro-
dzie duchowney / ná Báránkowych
Gedach / tym kleynotem / to ieſt Sy-
nem ſwoim naywiecey záſchycá ſie
Oblubienicá tá Báránkowá / Przem:
Pánná; albowiem wſzelka ozdoba / o-
tráſa / ktora oná wſytkie inne ſwoe
rzenia ná Niebie y ná Ziemi przewyſz-
ſza / pogatek ſwoy máia z tego ſame-
go / że ſie zſiáda Mátká JEDVSONA:
iednak poniewaž dziſieyſzego Świſta
hiſtorya / prezentuje nam w Roſciol-
ku Porcyunkuli Pánná JEDVSA nie
w poſtaci Dzieciatka u pierſi / álbo
ná łonie Przem: Pánný; ale w poſtaci
Krolá ná Tronie; umyſliłem ná ten
čas zániechawſzy pomienionej Al-
gorri / inſzego ieſzce upátrować kley-
notu / z ktorym ſie tá Oblubienicá Prz:
Pánná MARIA ná dziſieyſzym V-
roczystym ákcie Odpustu Porcyunkuli
záſchycá y prezentuje cálemu Ro-
ſciolowi S.

Wſytkie wprowadzić doſkonałości /
dary / prerogatywy / przywiſcie / ktore
Przem: Pánná / pogawſzy od punktu
Niepokalánego pojęcia ſwego / otrzy-
máa od Pánná BOGA / ſa kleynotá
mi ſácuńku nie máiaćemi: bo wſy-
tkie in gradu excellenti. Wſytkie
także láſki / dobroczynności / ktore przez
przyczynę icy z ſárbcie Niebieſkich
odebrał / y dotąd odbiera grzeſny
ſwiát / y to także drogic kleynoty /
ktoremi ubogácone bywáa duſe ná-
ſe: przecieſz ſtoſując iedno do drugie-
go / á uwážając dziſieyſzy Odpust
Porcyunkuli / miecznemi czasý pozwo-
lony; przez ktory pokutujący gło-
wieć uwolnionym zoſtáie / y od winy
grzechowney / y od karánnia / przy náwie-
dzeniu Porcyunkuli Roſciolá / bez
żadnych innych kondycý álbo cieża-
row; iákcie poſpolicie bywáa przy
Odpustách y Jubileuſách / tak mi ſie
zda że ten Odpust / moze ſie pográtáć
zá oſobliwy kleynot / między inſzemi

A kleynotami / to ieſt láſkami miłóſier-
dzia Boſkiego / ná grzeſnemi. Ná-
zowie ſa go Monile confirmata, ſed
duplicata miſericordiaz. Kleynotem
utwierdzonego miłóſierdzia Boſkiego ná
grzeſnemi; ktory Odpust z niepre-
bráných ſárbcow miłóſierdzia Bo-
ſkiego / poniewaž doſtał ſie ná rece
Przem: Pánný / gdy ná powážna in-
ſtáncýa icy / Śránciſkowi S. dla grze-
ſnych / pozwolony ieſt od Chrystuſa
Pánná / przeto onymże Przem: Pánná
iákto naykoſztownieyſzym kleynotem /
dziſ ſie záſchycá. O tym ſa mowić
bada: zájżes iednak wprzód w ſárbee
Niebieſkie Miłóſierdzia Boſkiego / y
tám rozmaitym tego kleynotom dla
grzeſnych nagotowaným / przypácz-
ſie. Ad M. DEI Gloriam.

La ozdoby udárowánia
tak zacney / bo ſamego
Niebieſkiego Báráńka O-
blubienicy / nie w iákich-
kolwiek ſárbcach / chociaſz
Niebieſkich / ale w nayprzednieyſzych /
y naybogátſzych / ſukáć mi przynale-
ży kleynotow. **III.** Skárbcem Nie-
bieſkim ieſt ſam Pan BÓG w Trocy
iedyny / pełnym nieprzebráných bo-
gactw / to ieſt doſkonałości / ktore ſie
w naturze tego zámyſláa / z niey ply-
na / y bez niey bydź nie mogą. Te
názwisko dal Pánu BOGU Páwel
S. chociaſz ná ten čas iedno tylko
attributum Mádroſci w nim ſobie
uwážał. O altitudo divitiarum la-
pientiz & ſcientiz DEI. Co tym
bárdziej mowić ſie powinno o Pánu
BOGU / uwážając tak wiele attri-
butow tego w nim ſie znádujących.
D owſzem co attributum tego / to nie-
wyzerpány ſárbcie kleynotow / to
ieſt / operationum ad extra circa
Creaturas. ſpraw, dziełow tego około
ſwórczenia. Albo wſytkie te ſár-
bce ſa nieſkonczoney doſkonałości / ie-
dná po ludzku y wzgládem náſ
uwážając rzeczy / attributum Miłóſier-
dzia Bożego / naybogátſzym y głowie-
łowi naypotrzebnieyſzym Skárbcem /
názwáć ſie powinno: Z tego albowiem
miáry názwáł tenże Apoſtol / P. BOG
GA wielkim Bogactwem: DEUS di-
ves in miſericordia: Bóg, bogáty
ieſt

Porcyunkuli: odpust
kleynot confirmare
miſericordiaz: exen?

PARS
I.

Skárbcem ieſt BÓG
y dáda doſkonale
iego.

Romanus.

Miſericordia Boſka
ſkárbc grzeſnych.

ad Rom. 2.

Miſi-
skie

Poku-
mott
yi

jest w miłosierdziu. Sámó zaś miłosierdzie tego/ tãż sę skarbem tego Bo-
gacza miãnuie: tãż do krãbnego
grzesznika mowiãc: An divitias bo-
nitatis ejus, & patientiæ, & longani-
mitatis contemnis? Ktore słowã elu-
mãzãc Hugo, tãż piše: Divitias dicit
bonitatis, id est thesaurum miseri-
cordiæ. Bogactwami dobroci, nãzywã
Apostol. Skarb miłosierdzia tego. Aby-
śmy sę tedy mogli lepiej rozpãtrzeć
w tẽ nãybogactwã Skarbca Miłosier-
dzia Bożego/ dwie niepospolite oko-
liczności w nim sobie uwajãm: iedno/
że jest rozmaitych kleynotow/ iast do-
broci Bożkiej pełen; druga/ że tãżde-
mu zãwsze ten Skarbiec jest otwarty.
Wiãc szukãc w tym Miłosierdziu
Skarbca/ naykõstotniejszy dla
Przen: Pãnni kleynotu/ zã tã okazya
naprzod przypãtrzeć sę moiemy tãko
sã rozmaite kleynoty/ albo sprãwy
Miłosierdzia Bożkiego nãd ludzmi.
Do czego mi dãc okazya Dãwid S.
ktory cãktuãc o Miłosierdziu Bo-
żym nãd grzesznici/ niby Jubiler iã-
ki miedzy kleynotami/ czyni tãkã ro-
znicã miedzy kãkami Miłosierdzia
Bożego: Kiedy temi słowami modli sę w
pokutnym sercu do Pãna BOGA.
Miserere mei DEUS, secundum ma-
gnam misericordiam tuam. Zmiluy
sę BOZE nãdemna, wedlug wielkiego
miłosierdzia twego. Tlumãzãc Pismã
S. wiele piãknych bãrdzo y pożyte-
cznych refleksy czyniã/ nãd temi słowami:
secundum magnam misericor-
diam. Naprzod/ czemu to Dãwid
nie kontentuiã sę pospolitym Miłosier-
dziem/ ale o niepospolite/ bo o
wielkie Miłosierdzie prosi Pãna BOGA.
S. August. Athanas. Gregori. Dy-
dimus, Theodoretus, domyślã sę/ że
przez to Psãlmistã chciãl dãc nãukã y
przykãd nã sobie/ cãstkim grzeszni-
kom/ cudzolożnikom/ zaboycom/ iã
tãcy aby mieli dobrã otuchã zbã-
wienia swiego/ potrzebuã nãd sobã
miłosierdzia Bożkiego/ nie tãkiego bõ-
wiek/ ale wielkiego; do ktorego też y
sãmi przez wielkã/ gorãcã/ twãrdã
pokutã usposabiã sę mãgã. Słowã
sã o tym Teodoretã: Magna vulacra,
magnis indigent remedijs: & qui

A in gravem & periculosum morbum
incidit, majori operã curari debet
& qui maximis criminibus obno-
xius est, maximã eget benignitate.
Wielka rãdã, wielkiej potrzebuã kurã-
egi, a kto w ciãżkã y niebezpiecznã zã-
pãdnie chorobã, skutecznijszyc mu po-
trebã lekarstw: a kto też skãrãdnemu
powikle sę grzechãmi, naywiększego tak-
żã potrzebã miłosierdzia. Tu sã refleksy
ktowãc mãgã owi/ ktorzy nie iedno/ tã-
ko Dãwid/ ale tãż wiele/ przeżył sę swo-
ie popelnili cudzolożstwã/ albo innych
grzechow nieczystoścĩ; owi tãż/ ktorzy
tãż wiele oppressy/ bezprãwia ni-
kiej kondycyi ludziom pozynili; a
zwłãszczã reflektowãc sã tu mãgã te-
rãżniejszy czasow skãcyãci/ ktorzy
dla swojej prywaty/ aby ich bylo nã-
wierzchu/ aby Ojciec swoie/ Dom/ Sã-
milie przy Honorach utrzymãli/ aby
z kontrybucyi ludzkich gwałtownie
wyciãnionych/ intrata swoie miec mo-
gli/ dãleko wiãkszã/ y lãtwiejszym spo-
sobem/ niżeli kiedy mogli miec z mã-
noścĩ swoich/ prãktykami swoimi
przeciwnã Wierze/ Oczyszcznie/ y wol-
noścĩ utrzymuãc strona/ okazya byli
y sã tãż wielkiej ciny Kościolow/
Klastorow/ Nãstãrc. tãż wielu/ pod
czãs tey domowej wojny/ zaboystw;
co wõytko in totum nã kãżdego z
nich z osobnã/ tanquam in causam
moralem damnorum & malorum
zlewa sã; nie pewniejszyego/ że sãcify
rachunek y sad Boży zã to ich gẽta.
Z tym iednã wõytkim/ iednã Spo-
wiedziã/ y to niedostõnã/ oziãbla/
mãgã tãkã pokutã chã sumnienie swo-
ie uspokoiã. Myla sę zãiste w tym/ y
srodze zãwodza: Jezeli Dãwid o ied-
no cudzolożstwo/ zaboystwo/ sumnie-
nie mãgã/ nie pospolitego/ ale wiel-
kiego potrzebował nãd sobã miłosier-
dzia Bożkiego/ y onego jebral nie raz/
nie dziesiãc/ skãsonym sercem wolã-
iãc do Pãna BOGA: Miserere mei
DEUS, secundum magnam miseri-
cordiam tuam: dãleko bãrdziej o-
nym/ ktorzy tãż wiele obligacyi y
grzechow nã duszy swojej mãgã/
przynależy przez żãl serdeczny/ y przez
przyostrzeżyszã pokutã/ umarewienia
ciãłã/ samych siebie dysponowãc do

Miłosierdzie Bo-
skiego Sprawy,
rozmaik.

Script.

Psal. 50.

ap. Blanc.
hic.

Pokuta ma być
wielką propo-
zycją grzechu.

otrzymanie wielkiego miłosierdzia Bożego. Tą jest pierwsza refleksja Epizytorow nad pomienionemi słowami pokutującego Dawida.

Insi zaś z okazyi tychże słow secundum magnam misericordiam: aby zrozumieć to wielkie Miłosierdzie Bożie/ iakoby Geometrowie mierzą go: a to według miary owej/ ktora Paweł S. żyzył sobie zmierzyc miłość albo miłosierdzie Chrystusowe. Ut possitis comprehendere cum omnibus Sanctis, quae sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum, scire etiam supereminentem scientiae charitatem Christi. Co oni tak tłumaczy. Wielkie jest Miłosierdzie Boże secundum latitudinem, według szerokości/ bo napełnia ziemię: Misericordia Domini plena est terra. to jest/ czy Żyd/ czy Poganin/ czy Turczyka/ czy zle go Karolika/ Heretyka/ gotowo jest ogarnąć: iako tłumaczy S. Ambroży. Długie jest Miłosierdzie Bożie; bo długo y cierpliwie czeka y do samego końca żywota/ na pokutę grzesznego. Longanimis, & misericors. Wysokie jest Miłosierdzie jego; bo przewyższa wszystkie dzieła Bożie. Misericordia ejus, super omnia opera ejus. Głębokości też dosyć wielkiej jest; ponieważ do samego doświadczenia piekła: gęstość dla tego/ że (iako Teologowie nauce) ani samych potępiencow nie karze Pan Bóg de condigno: to jest/ lubo wiecznie/ ale przecie nie tak surowo iako sprawiedliwość jego wyściaga: gęstość dla tego/ że w pewne dni/ iako to w dzień Narodzenia/ y Zmartwychwstania Pańskiego; tak że w dzień Wniebowzięcia Przypanny dorocznie/ folguie im nieco in panna sensus sprawiedliwość Boża: o czym przymusza Autorowie rewelacye niektóre. Zaprawda/ według tej Pawała S. gworzącej miary/ Magna est, Wielkie jest Miłosierdzie Bożie.

Trzeci zaś Epizytorowie/ aby znać magnam misericordiam, y doświadczyć per comparisonem, ktore to jest wielkie Miłosierdzie Bożie/ iako Jubilerowie/ biorą na wagę y na hacunek kłopoty/ albo rozmaite dzieła Miłosierdzia Bożego: y przeto rozmaity

gacunek w tym/ to jest/ mnieysze y wielkie Miłosierdzie Bożie upatrują. Jakoż Miodopłynny Doktor/ ma takie Razanie de triplici misericordia; parva, mediocri, & magna: ktore też tak tłumaczy Papież Urbanus IV. Miałe (prawi) Miłosierdzie jest/ gdy w tymże momencie/ kiedy głowiek grzeszy/ Pan Bóg go nie karze/ ale mu pozwala grzeszyć do pokuty: Mierne zaś Miłosierdzie/ gdy mu dacie łaskę do obazenia się w grzechu/ do pokuty: Wielkie zaś Miłosierdzie/ gdy go zachowuje od dalszych upadkow w cięskie grzechy. Tu by już należało spytać się o naydroższy kłopot miłosierdzia Bożego; to jest/ ktore jest naywiększe Miłosierdzie jego. Znajdzie się y ten kłopot w Skarbcu Miłosierdzia Bożego; a ten w drugiej części Razania obazemy w relacjach Przenajświętszej Panny.

Przypatrzmy się tym czasem drugiey okoliczności Skarbca Miłosierdzia Bożego; to jest/ że pełen badac rozmaitych kłopotow/ łask dla ludzi grzesznych/ do pokuty się mających/ każdemu by najwiewetniejszyemu lotrowi zawsze otwarty/ dla każdego z takich/ jest w nim pogotowie kłopot/ łaska dla odpuśczenia grzechow. Długo o tym znać Pan Bóg u Proroka/ pod podobieństwem albo Figura Młodzi kochającej dzieci własne. Numquid oblivisci potest mulier infantem suum, ut non misereatur filio utero sui? & si illa oblita fuerit, ego tamen non obliviscar tui. Iakoby zapomniać może niewiasta o dziecięciu swoim, aby się nie ulitowała nad płodem żywota swego? a choćby ona zapomniała, ja przecie nie zapomnę o tobie. Tym to miejscu Pisma S. do materij moiej aplikować bade/ wprzód refleksy czynię/ że macierzyńskiemu sercu/ to są własne dzieci/ co są kochające się Damię w skrońcach świeckich/ naykochać kłopoty: o czym dala znać ową Senatorkę Rzymską Cornelię; ktora gdy ja inne Senatorki nadszły/ a zażyczać się z kłopotami swemi przed nią/ nąpierały się też u niej/ aby im swoje prezentowała kłopoty/

ap. Blanc.
citat.

Figura

P. Bóg bandzi
mituje grzesz
ka, nizełi Matka
dzieci swę.

Isaie 49.

Matka jedna
dzieci swę
kłopotami
nawata.

ad Eph. 3.

Psalms 118

Prov. 102.

Psalms 144

ierdzia Bożego
ata y sami po
ni w piekle.

Grzech
wielki
odpu
mus.

Jerem. 2. kleynoty/ oná ná dorastáacych dwoch Synow swoich wskazywšy/rzekłá: Te są drogic kleynoty moje. Wisc iáko o drogim kleynotie álbo kánaku swoim šwiátowa Dámá zámennieć nie može/ ále zámŕŕe o iák náybéšpiegnyeyšym przechowaniu tego przemyšlá; iáko mowi Prorok: Numquid obliviscetur Virgo ornamentis tui, aut Sponsa fasciis pectoralis suæ. ták y kázda Mátká wrodzona wzrušona lutošciá ku dziatkom swoim/ by teš náywierutnyeyšemi lotrámi byli/ o tym zámŕŕe przemyšlá/ ná to wšelkich sposobow šuka/ iákoby ze zlych dobrešmi uczynić/ y znovu ich do lástki przyiáć. Riedy tedy Pan BÓG przez Proroká Jzákášá náwzwyš mianowánym mieyscu/ miłosierdzie swoje/ kóre má ku grzešnym/ kompárnie do miłosci Mácterynyškiey ku dziatkom swoim/ y owšem iéšce z wielšá sie támcé deklarue grzešnikowi káždemu. Et si illa oblita fuerit, ego non obliviscar tui. Przez to samo dáć znáć/ že w Šárbnicách Miłosierdzia tego Šwištego/ choć náywielšy grzešník/ iáko drogi kleynot deponowány iest/ y o nim BÓG żywo pámiata: álbowiem dla uspráwiedliwienia tego/ má wiele sposobow y lást/ byle sie teš sam grzešník do tego bral. O czym bárdzo pięknie nápisal S. Vincent. Ferrer. Si aliquis interfecisset omnes Apostolos, & peccasset cum omnibus mulieribus, & crucifixisset Christum; si post cum dolore cordis venisset ad Christum, & peteret veniam, statim parceret illi. Gádyby (práwi) kto pozábijał był wšykich Apostolow, y ze wšykiem i niewiáštami grzech popetnił, a náwet y šamego Cbryštusa zabił: ježeliby táki z žalem serdecznym przyšedł był do Cbryštusa, prošac odpušczenia, zarázby mu był wšytko odpušcił.

Exemplum.

Dla záchacenia grzešników do ušfnošci w miłosierdziu Boškim/ y do bránia sobie tych kleynotow/ w Šárbcu otwárcym miłosierdzia Boškiego/ dla nich deponowánym. Mazorinus Ser. 24. in Psalm. 50 prezentuje im w tychž Šárbcách niektóre kleynoty/ to iest/ przykłády Miłosierdzia

A Boškiego/ pokazánego nád niektorými grzešníkami; gdy ták do nich mowi: Videat lascivus Magdalenam, blasphemus Petrum, Paulum persecutor, inobediens Jonam, usurarius Zachæum, & Matthæum publicanus, fur pendentem in Cruce, Latronem, Davidem, adulter & homicida. Niech (práwi) pogrzywiczysšy ná Mágdalene, blužniercá ná Piotrá, ná Pávta přešládowncá, niepošlušny ná Jonášá, lichwiarz ná Zákheušá, á ná Mátheušá iáwnogrzešnika, zlodziey, wydziercá, ná Lotrá ná Krzyžu wišacego; á ná Dáwidá cudzožónnik y zaboycá. Do tych przykładow dawnych przylože iá niedawny/ ná náywierutnyeyšym grzešniku; bo ná tákim/ kóry potráciwšy wšytko/ ná hultáštím žywocie/ z desperáciy (žego y wspomnieć leká sie dušá) šamego Pána Boga/ wyšedšy w pole y dobywšy pušálu/ wšymal ná polešdynet: á to sie dšialo nie dawno we Šráncy; ná kóre blužnierstwo tego/ gdy sie požeło Niebo émić/ lystáć/ y grzmieć/ y iákoby otwieráć/ rozumial glupiec/ že to Pan BÓG ná poiedynet wychodzi/ y šrášy go; á tym bárdžiey gotowác sie poznáć ná niego; ále sie w tym zámíodl: bo otwieráice sie Niebo/ znázýlo/ iž ná ten čas dla hultáštá onego otwierano Šárby Miłosierdzia Boškiego/ y drogi kleynot/ kóry dla ták wierutnego grzešníká/ Miłosierdzie Boškie od wielkow wšchováníu miálo/ dla niego iuž gotowano: álbowiem z otwárczego Niebá spádlá przed nogi tego Šárty/ ná kóre y nápisane byly one slová: Miserere mei DEUS, Zmišuy sié nádemná BOZE, te Šárty on podnióšy z Žemie/ gdy přečýtal/ zdšil wiwšy sie nád nieškončonym Miłosierdziem Boškim/ plákáć niežmiernie požeł/ y zá grzechy svoje žalowác/ á potym doškonále przez Spowiedž Š. uspráwiedliwšy sie/ oštárel žywotá šwiátobliwie zátónžyl. To wšytko/ co sie dotad powiedžialo/ kó šobie uwažy/ pewnoie przyzna/ že Šárbnicá Miłosierdzia Boškiego/ pełná iest drogich kleynotow/ magná misericordia, to iest/ rozmašitych lást y spo-

Grzešník, ná iuž pokutniczych grzechow má pámiatać

P. Šóša ná poiedyneden wyžýwa.

Pexenf. bi. stor. 60.

Šárta z múbá, z písem. M. Ferrer m. 203: náwraćeníu nego grzešnika

PARS
II.

sobow do usprawiedliwienia grzesz-
go/ y zámke otwarta jest/ gotowa ná
ubogácenie lástka usprawiedliwida-
ca/ by naywiększego grzesznika.

Wzypátreżyliśmy się już
przy rewizyi skárbnice Mi-
łosierdzia Bożego/ drogim
kleynotom/ to jest dziełom
niektórym magnae miseri-
cordiae, wielkiej lástkowości przecis-
wko grzesznym; już też czas spytać się
o kleynotcie nardrożeńym maxime mi-
sericordiae, naywiększego Miłosier-
dzia nád grzesznymi; á ten nie inšy
będzie/ tylko ten sam dziśieyſy Od-
puſt Porcyunkuli/ którego Drz: Pán-
na przez przyczynę swoia u Syná swe-
go dostawſy dla grzeszników/ nim
się iáko naykoſtownieyſzym kleynot-
tem záſzczęca. Dowód ná to biorá
z Piſmá S. w którym rozmaite zná-
dują ſię Epitheta, dziełom Miłosier-
dzia Bożego nád grzesznymi; á te us-
pátrzył Bonáventura S. piſać in
Pſalm. 118. y táždemu one uwaſzając tá-
ž: Nota, quod misericordia legi-
tur in Scriptura magna, Pſalm. 50.
Specioſa, Eccli. 35. Benigna, Pſal. 68.
Trojáko ſię (práwi) zowie w Piſmie S. Mi-
łosierdzie Boſkie; jedno miłosierdzie wiel-
kie, drugie wáſzczne, trzecie lástkawe.
Co tenże Serafieli Doktor/ iáko by po-
ſtopniách poſteputac/ tłumácy táž
pierwſzy ſtopień ieſt Miłosierdzia/
Wielkie Miłosierdzie Boſkie/ gdy
przez Chreſt S. uwalnia Pán BOG
głowická od pierworodnego grzechu:
Drugí ſtopień ieſzce doſkonálſzy/
wáſzcznego miłosierdzia/ gdy od-
ſpernoſci ucyńkowego grzechu przez
lástkę Pokuty S. duſze tego oczyszczá/
álbo zachowuje. Trzeci ſtopień już
naydoſkonálſzego Miłosierdzia/ be-
nignae misericordiae/ gdy z oſobliwej
lástkowości ſwoiey odpuſzcza grzeszni-
kowi/ nie tylko winę/ ále y karánie
dočasne zá grzechy. ſłowá kláde Do-
ktorá S. Quare magna misericor-
dia? quia liberat á magna miseria-
culpa originalis: Quare ſpecioſa?
quia praſervat á fada miseria cul-
pa actualis. Quare benigna? quia
ſeparat á maligna miseria moleſtia
temporalis. Do tego nayoſobliwieſzego

A Miłosierdzia Boſkiego/ wielce kwá-
drule y ono Miłosierdzie Boſkie/ kto-
remu Dáwid S. dal tytuł Confir-
matae misericordiae, potwierdzone-
go/ iáko by dwoiſtego Miłosierdzia/
y z którego tážę wſytkim Narodom
wychwalác Páná BOGA. Laudate
Dominum omnes gentes, &c. Quo-
niam confirmata eſt ſuper nos, mi-
sericordia eius. To utwierdzone álbo
dwoiſte Miłosierdzie Boſkie/ táž ſię
tłumácyć moſze: kiedy to Pán BOG
grzesznego głowická oraz od dwoygá/
to ieſt/ od winy grzechowey/ y od ka-
ránia zá grzech/ zupełnie uwalnia.
B A poniewáž ten ſtutek má dziśieyſy
Odpuſt Porcyunkuli/ ſłuſnie mu te-
dy tážę tytuły wynálezione w Pi-
ſmie S. ſłuſza: benignae, confirma-
tae misericordiae; á zátym y iá nie
bez fundamentu názwalem go naye-
doſkonálſzym Miłosierdzia Boſkiego
dziełem/ zá naykoſtownieyſzy kleynot
Przen: Pánnie dla grzesznych podá-
rowánym od Páná JEZUSA. Temu
naykoſtownieyſzemu kleynotowi/ to
ieſt/ nayzupełnieyſzemu Odpuſtowi
Porcyunkuli/ (iáko go názwala óná
z Słáwonij Niewiaſtá/ po ſmierci po-
kázawſzy ſię towarzyszom ſwoim ná mo-
rzy/ wracájącym z Odpuſtu tego) gdy
ſię iá lepiej chce przypátrzyć wſpomi-
nam sobie ná ſentymencie Richi Laur: l.
5. de laud. V y Bern: Buſt: Serm: 2. de
Affinit: Ci náuczaiá/ iż ze trzech rze-
cy álbo ſtutekow zálecenie ſwoie má
káždy kleynot; to ieſt/ że ornat exte-
riora, celat interiora, unit diſiuncta.
To troie/ o iáć dobreſze ſłuſzy miſtycznej
mu kleynotowi Przen: Pánni/ dziśiey-
ſzemu Odpuſtowi Porcyunkuli/ uwa-
żmy ſobie. Naprzód má to ten kley-
not/ że ornat exteriora, ſłuſzy do o-
zdoby/ álbowiem Drz: Pánna ten Od-
puſt Porcyunkuli przez ſię uproſzony/
má ſobie zá oſobliwy záſzczęć/ tytuł/
y ozdoba. Między wielá innych tytu-
łow ſwoich má też Przen. Pánná/ ten
iáko by naypowáſznieyſzy/ że ſię zowie
Regina misericordiae Krolowa mi-
ſierdzia. Ten ieſt dal tytuł Aniol w Re-
welacyách S. Birgitty. tážę S. Bern: l.
ſen: T. 1. Serm. 61. S. Antoninus in
Summ: p. 4. tit. 31. c. 3. A przed temi
ieſzce

Pſalm. 116

Chron Mi-
nor. P. 1.
l. 2. cap. 5.Porcyunkuli od:
puſtu, trzý ſku-
tki.Porcyunkuli od:
puſtu, záczytem
ieſt P. Pánni
l. 4. c. 103.yunkuli odpuſt,
droższy kleynot
nabaw Miłosierdzia
tego.

Script

Miłosierdzia Boſkiego
iáko Epitheta,
opnie.P. Pan
ſłowy
miserPorcyun-
kuli od:
puſtu,
záczytem
ieſt P. Pánni

Orat. ad
B. Virg.

P. Panny nypat or.
Panny Regina
miseri cordia.

ieſze. *Dyonisius Areop:* MARIA, eſt Regina miſericordiæ, cui data eſt omnis miſericordia. *MARTA*, ieſt Krolowa miſoſierdzia, ktorey oddano w moc wſelkie miſoſierdzie. Doſyć wielki tytuł dać Koſciół S. Przen: Pannie/ kiedy ja zowie Matką Miſoſierdzia: ſpiewając oney: Salve Regina, Mater miſericordiæ; ale to ieſze wiſzſzy/ bo poważniejszy tytuł/ Regina miſericordiæ: Krolowa Miſoſierdzia: a zwaſzſza confirmata, utwierdzonego, doſkonatego Miſoſierdzia. Kochająca Matką/ ſwawolnemu Synowi/ gdy ja przepraſza/ y obiecuje ſie poprawić/ lubo przewinienie miſoſiennie odpuſzcza/ ale przeſcie aby pamiętał na potym/ jawnie go ktory raz rozga/ a przynamniey po grozi mu nią/ albo mu ja na ſcienie wiſzaco/ żeby ſie iej bał/ pokaje: ale Krol/ ale Krolowa/ gdy abſoluta potestate utuntur. gdy chęć zdżyć Krolewſkiej ſwojej zupełney władzy/ winowacy ſwemu kryminal odpuſzczają doſkonale/ tak/ że żadney od niego na potym nie wyciągają ſatyſfakcy: Podobnymie ſposobem Przen: Panną/ wſelkiego gazu pokutującym ludzom ſława ſie Matką Miſoſierdzia: bo przez przygynę iej/ otrzymują laſkę do Pokuty/ a potym przez Sąd krómentu S. doſtępują odpuſzczenia winy; iednak iako Matką zoſtawuie im rozga; bo o obligacyi pozoſtały dogęſnego karania pamiętać im każe: dziś iednak przy Odpuſcie Porcyunkuli/ pokazuje ſie że ieſt Clemētiffima Regina Miſericordiæ, Najlaſkawsza Krolowa Miſoſierdzia, kiedy ich y od tey rozgi ſprawnieſliwości Boſkiej/ od karania dogęſnego/ przez przygynę ſwoie doſkonale wolnemi gni: dla ktorey laſkawości/ przy Odpuſcie Porcyunkuli/ nowego ſobie nabiera tytułu: Regina, confirmata Miſericordiæ, Krolowej, utwierdzonego, doſkonatego Miſoſierdzia. A dziś naypoſobniey weryfikuje ſie o Przen: Pannie/ owa nabożna Bernadę da S. do niej perorá. Magnificata eſt ſuper cælos miſericordia tua, Ō MARIA! Melior eſt miſericordia tua, Ō MARIA! ſuper vitas: a progenie

A & in generationem confirmata eſt ſuper nos miſericordia MARIE. Umielbione ieſt na Niebie miſoſierdzie twoie, o MARTA! Lepſze ieſt miſoſierdzie twoie, o MARTA! nad ſamó życie: od narodu do narodu utwierdzone ieſt nad nami miſoſierdzie MARTI. A to przez toſamo/ gdy ta laſkawa wielce miſoſierdzia Krolowa/ upadſzy przed Krolew najlaſkawſzym Chryſtusem/ na Tronie ſiedzącym/ tak obſite miſoſierdzie/ tak doſkonale grzechom odpuſzczenie/ na dzień Porcyunkuli pokutującym ludzom/ uproſiła. Tę tedy ieſt pierwſza okoliżność y ſkutek Odpuſtu Porcyunkuli/ że iako nądroſſzy kleynot ornat, zdobi/ zaleca/ głoſi bydź Krolowa miſoſierdzia/ Przen: Panna.

Druga okoliżność albo ſkutek kleynotu kaſzdego/ według już pomienionych Autorow ieſt/ że celat, albo mu nit interiora: dla tego z laćniſkiego zowie ſie Monile, a muniendo. A to bardo dobrze ſłuży Odpuſtowi Porcyunkuli/ ktorym Przen: Panną wſetności ſwoie pokrywając/ onych broni. A ktoreż proſi ſa wſetności Przen: Panny: Viſcera Matki/ w Piſmie S. (iako notuie Pintus in Spiſaleg: T. 1. cap. 11.) znaſza Synow/ dziaćki iej: wiſc z tey racyi wſetności ſciami Przen: MARY/ ſa grzeſznicy do pokuty ſie mniacy: gdyż ona tak łowych noſi we wſetnościach ſwoich/ iako Matką: tak albowiem napijano gytam w Obiawieniu S. Birgitty: MARIA eſt Mater omnium peccatorum, emendare ſe volentium. MARTA, ieſt Matka wſytkich grzeſznikow, chcących ſie poprawić. Te tedy wſetności ſwoie/ Przen: MARY/ iako drogim kleynotem/ dziśieſzym Odpuſtem Porcyunkuli zakrywa/ broni/ od ſurwey ſprawnieſliwości Boſkiej/ iednając im zupełne y od winy y od karania uwolnienie. Z ktorey racyi widzi mi ſie/ że tego miſtycznego kleynotu/ Odpuſtu Porcyunkuli/ mogłyby bydź Figura: one kleynoty/ w ktore widząc Oblubieniec przybrał na Szyje Oblubienice ſwoiej/ tak one niegdy wychwalał: Collum tuum, ſicut monile. Hebraa gytá: cum Mo

Grzesznicy, ſg
wſetnościom.
P. Panny.

4. 6. 138.

Figur.

Cantic. 1.

Porcyunkuli Odpuſt,
pokazuje P. Pannę
bydź Krolowa
miſoſierdzia.

Ser. de a.
qua ductu

Monilibus. Szyja twoja, iako kleynoty, albo w kleynotach. Tá Oblubienica in sentu mystico, znaczyła Kościół S. Szyja zaś tey/ według S. Hieronima sup: illa Isais 52. Solve vincula colli tui, znaczyła w Kościele Bożym/ ludzi owych/ którzy poznać wamy z karków swoich powrozy świadectwa/ a tym bardziej grzechowe/ pod posłuszeństwo/ pod prawo Boże/ podobnie być swoje: co swoim sposobem służyć może wszystkim grzesznikom pokutującym. Trąfia się częstość światowym Dámon/ że na cielesnym/ náprzykład na twarz/ albo na bity/ máta iakie plamy/ krosty/ coż czynią/ chcąc pokryć on swoy defekt ciała. Oto uboższe muskami przylepieni/ bogatsze zaś kleynotami/ perłami na bity zawieszonemi/ śpietność one zaślania. Coś podobnego dziś czyni Przen: Pánná/ z mistycznymi bitymi Kościoła Bożego/ z grzesznikami dziś przystępującymi do Spowiedzi S. Widzi ona dobrze/ że lubo przez abjucyę Káplánstá od winy grzechowej uwolnieni/ zstáia się záraz przez lástke poświęcają żywemi członkami Chrystusowemi/ iednak ięże się plamy/ krosteczki/ ná tey mistycznej bity Kościoła S. pokázuia; to iest/ zostáie przy nich obligatio ad penam téporalę: to iest/ albo ná tym albo ná tamtym świecie/ w ogniu czyscowym powinni za grzech swoy dosyć czynić sprawiedliwości Boskiej: coż czyni Przen: Pánná: oto badac Podskárbniá Stárbow Miłosierdzia Boskiego: iako tey to przyznał Jacob. de Vorag: tak pisać: MARIA thesauraria DEI, cui Spiritus S. commisit thesaurum suae misericordiae. MARTA iest Podskárbniá Boska, ktorey Duch Przen: zlecił skarb swego miłosierdzia. wiec ná pokrycie tych plam y defektów pokutujących ludzi/ dobyła dziś naykosztowniejszego kleynotu/ uprosiwszy Porcyunkuli Odpust zupełny od winy y od kárania/ wszystkim/ którzy albo po Spowiedzi/ albo potym/ dnia dziś sieyszego náwiedza Kościół Porcyunkuli: który też przywili máta wszystkie inne Kościoły Bráci mniejszych/ komunikowany jobie przez Bully

A Papiestie. A ten Odpust/ że iest wieczni gasy pozwolony/ y że bez wśelkich innych kondycyi/ obligacyi/ iakimuzny/ postow/ zc. co pospolicie przydawano bywa przy inšych zupełnych Odpustach/ y Jubileuszach; z tey moweis okoliczności, nie uymutat nic inšym Jubileuszom/ osobliwym Odpustem/ áżátym kleynotem Miłosierdzia Bożego/ Miłosierdzia **MARXJ**/ nazwanym bydz może.

Potrzejcie/ Monile, to iest kleynot/ według Bernard: Buxen: ma to / że disjuncta unit, rozdzielone rzeczy w iedno łączy: iakoż w samey rzeczy wiódziemy/ iako kleynoty/ są to iednym zgromádzieniem perel/ y drogich kámienní/ misternie złotym albo srebrnym metallem w kupa ziednoczonych: dla tego to słowo Monile, idzie z Greckiego słowa Moneros, ktore znázy iedność. A tá okoliczność służy temu kleynotowi Przen: Pánný/ Odpustowi Porcyunkuli; albowiem unit, disjuncta. Duże w czyscu pokutujące są to drogie kámiennie/ należące do fabryki Miásta Niebieskiego/ ale rozdzielone: bo ięże z BOGIEM swoim przez złoto/ Amoris beatifici, miłość ublogostáwiająca/ nie są ziednoczone; do ktorego ziednoczenia nie zmiennie testniac/ cierpia w czyscu nieznośna Mák. Wíec ten kleynot Przen: Pánný/ to iest/ uproszony przez nie Odpust Porcyunkuli/ te disjuncta unit: albowiem ma taką moc/ że gdy kto ten Odpust per modum suffragij, za ktora duša w czyscu pokutująca osáduie/ owá duša nátych miast uwolniona od máł czyscowych bywa/ y záraz się per unionem & fruitionem beatam, ziednoczy ná wszystkie wieczność z Pánem BOGIEM swoim: ná co w Kronikách nášych wiele się znáduie przykładów y świadectwá/ od samychże duš czyscowych; z ktorych iedne pokázuiać się żywym/ prosiły przyláciol swoich/ o aplikacya sobie tego Odpustu; drugie zaś dzikowały onym / za świadczona w tym uczynność; oraz ozdymuie/ iako za pomocą tego Odpustu/ wprowadzone były záraz do Królestwa Niebieskiego. Rzecz w tym osobliwa

Greg XV.
1622.
Innoc. XI.
1687.
Innoc. XII.
1698.

Porcyunkuli od:
just gotyga
durom czysco:
nyp.

Histor

y święto

yunkuli odpust
obny do kley:
u zakápniać
plamy, krosty
twarz.

in Maria
li Serm. 5

W Porcyunkuli
dzien S. Francis-
zka do czyta-
nia, y wiele
dusz wyprowadzi-
ł. Aż z tamtych

y święta cytam in Apolog: P. Basilijs Rychlewicz, o sławnej światobliwości y cudami Zakonnice S. Klary/ nazwanej Joanna Roderica, która u matki R. P. 1650. w Hiszpanii: była w dzień Porcyunkuli w zachwyceniu badac/ zaprowadzona była od S. Franciszka do Cyscia: który miał przy sobie Pn: Duns Scotus, osobliwego obrońcę Niepokalanego Pożęcia Przen: Panny/ y oraz trzymając w rękach chorągiew/ na której był Obraz Niepokal: Pożęcia/ wiele dusz z małonych cysew/ za mocą Odpustu dzisiejszego/ y za instancya Prz: Panny wyprowadził. Z czego się iście pokazuje/ trzeci skutek myślici Monilis, Odpustu Porcyunkuli: iako unit disjuncta: pomagając cysewom duchom do wybawienia z mał/ y ziednoczenia się z B.O.Giem na wieki. Z tych tedy trzech okoliczności/ y skutków Odpustu dzisiejszego/ iście każdy uznać może/ że Odpust Porcyunkuli uproszony przez Przen: Pannę/ przez który grzeszni ludzie dostępują confirmatam misericordiam, łaskawego y odwiny y od karania grzechów swoich uwolnienia/ słusnie nazwałem Sponsæ

A MARIÆ, Monile misericordie confirmata, Najkosztowniejszym Oblubienice Bărănkowej Panny Przen: kleynotem, z skarbow Miłosierdzia Boskiego oney dla grzeszników podarowanym. Wiec łonego Rządnie moie słowami onemi Bonaventury S. Laudate Dominam nostram omnes gentes, glorificate eam omnes populi; quoniam confirmata est super nos gratia, & misericordia ejus. Oddaycie wszelkie narody/ stany/ namięt y podziemne duchy cysewe/ część y chwalebę Páni nāszej/ działaycie iey za tak kosztowny sobie/ a wam pożyteczny Miłosierdzia Boskiego kleynot/ za tak słatyczny/ y wiecznymi czasami pozwolony Odpust Porcyunkuli/ za instancya iey pozwolony/ na prośbę Oycy S. Franciszka: przez który/ utwierdzone jest Miłosierdzie Boskie y MARZY nad wami. A w szczególności/ Niebiaśnemu Bărănkowi Chrystusowi/ który Oblubienice swojej/ oraz y Matce/ tak kosztownym rączył obdarować kleynotem/ niech będzie błogosławieństwo/ y dzięk na wieki.

in Psalter.
MARIAE.
Psalm. 116.

AMEN.

NA DZIEN SZKAPLERZA NAYŚWIĘTSZEY PANNY,

Triplex Vitta Sponsæ.

Astitit Regina à dextris tuis in vestitu deaurato, circumdata varietate. Psalm. 44.

S Codziennego to wiemy doświadczenia/ że y z nąbógatšej materyi sędzi/ zwłaszcza w białogłowskiem stroju/ bez przydatkowych ornamentów/ należyte swojej udatności mieć nie może. A przeto widzimy iako światowa moda/ y do samych złotogłowych fat/ nie tyle to miśternie robionych galonów/ albo koron/ ale też rozmaitego koloru do biera wstąg. A co osobliwsza jest/

D Psalmista Pánssy opowiada/ że y ona Królowa/ stojąc na prawicy Wiebie: Siego Króla/ która figurowała Oblubienice Bărănkowej Przen: Panny/ w takowej modzie wielce wydmowna bydsz się pokazywała w ozdobach tego: mowi bógiem. Astitit Regina à dextris tuis, &c. circumdata varietate. Stądże Królowa po prawicy twojej w złoćszej (sacie, rozmaitościach) otoczona, przybrana. Jakoż wyrażnie przyznaje

Wstęgi, osobliwy
szat ornament

S. German: Const: Ser: in Nat: B. V. že A to tu Dáwid S. naybárdžiej sie wsta-
gom tey Krolowy dźiwował: MA-
RIA Regina, cujus regales fascias
David inter Prophetas, interq; Re-
ges eximius Rex, mentis acie prz-
figurans acclamavit: Altitit Regi-
na, &c. Jákož sie to o Prz: Pánnie
weryfikować będzie/ albo może: zápra-
wde wieloráto; á to według rozmá-
tych stácy/ ktore oná odpráwiła albo
odpráwiie. Altitit Regina, Stánělá
napřed przyšedšy ná sviát/ in sui
Conceptione, przy Poczéciu swoim,
w żywošcie Anny S: Stánělá mowíe in
vestitu deaurato, gdy złota pierwo-
rodney niewinnošci przyniošlá z soba
háte/ niepokálanie pozsta: ále oraz
circumdáta varietate, iákoby z wsta-
gami rozmátych ornámentow/ to iest
lást/ y przywileiow/ ktore telácy má-
ia do pierworodney lástí: Wspomí-
na znówu Ewángeliá S. ktora ná
džień Szkáplerzá S. Břewiarz Rá-
melitánski czyta/ Stabat autem juxta
Crucem Mater ejus. &c. Stála pod
Křyžem Mátká iego. A tu Stánělá
Przen: Pánná in vestitu deaurato:
bo lubo gruba nářucona bylá ná ten
žás žaloba/ lednáť tym lepišy z pod
niey/ złota háťá ogníšey miłošci tu
Synowi swemu wydawála sie: oraz
tež bylá circumdáta varietate, dla
rozmátych okoližnošci y okázy do
čiešřlich serdecžnych žalow/ náđ stoa-
močna y okřutná smierćia náder ko-
chánego Syná swego. Stánělá iest
fiže w Niebie ná práwicy tuž krolu-
šacego Syná swego/ gdy bylá w Nie-
bo od Aniolow z dušy y z čtálem wšies-
ta/ tákže in vestitu deaurato, ratio-
ne essentialis gloriá, wzgledem isto-
ty naywžšey chwály, circumdáta
varietate. Wzgledem accidentalis
gloriá, przydatkách do chwály; w gym-
oboygu/ wšyřkie uwielbione przewyž-
šálá duchy. Stawa náostáteč dnía
džiešyšego in Monte Carmelo, ná
Gorze Rámelitánskejšy; áž oto wšy-
řkiejšy Bráci Szkáplerzá S. prezentuie
sie in vestitu deaurato, w złočistey
hácie; bo w upřywiłeiowáney Su-
šience Szkáplerzá S. ten bowiem ty-
tul dáł tey Sukšience on Neoteryř-

ktory iá názwál Vellus aureum, Ru-
nem złotym, iuž nie przez bátečnego
Jázoná/ ále przez šwiatobliwego Že-
konniá z Niebá dostátnym. Circum-
dáta varietate. Wišc y tá nowá Su-
šientá Przen: Pánný/ powinna mieč
swoie ornámenta, y rozmáite wšagi.
Jákož ták iest/ á nie ináčey: Przen-
bowiem Pánná bádac przežorna we
wšyřkim Oblubienica Břádnikowa/ á
ošobliwie w štrois duchownym/ má
dostátkiem rozmáitego koloru wšag;
iuž to kármážynowych/ iuž hiácyn-
tów/ iuž iášnobiálych; przez ktore
rozumiéť iá chce rozmáite przywileie/
lástí/ ktorych zwyklá nábožnym šlu-
gom swoim komunikowác/ á ošob-
liwie przy Sukšience Szkáplerzá S.
Wišc poniewáž tež máterýálný Škáp-
plerz bez wšagiel byđš nie može; dla
pryřšlugi duchowney/ tego troiákejšo
koloru wšagami do Szkáplerzá/ Au-
dytorá mego udárowác zechce; iedná
z nich bédžte kármážynowa/ ad or-
nándum, druga hiácynťowa ad li-
gándum, třečia Candida ad signan-
dum: to iest: mowíe bade pod po-
mienionym podobieňštwem / o třech
pryřšlěách ošobliwšyřch Břáctwá
Szkáplerzá S. Ad M. D. Gloriam.

PARS
I.
Jeruřa wššeg/ ktoraby
šlužyc moglá ad ornándu,
do ozdoby Sukšientí/ y oraz
Bráci Szkáplerzá S. upá-
trná vittam coccineam,
kármážynowa: á te znájdúie w wła-
šney Officynie/ albo w šklátulách
Prz: Pánný: to iest/ w Pieniách Šá-
lomonowych; ktore/ že według Epó-
zytorow w každym práwte wířšu/
á ledwie nie w šlowie quoad sensum
allegoricum, zámyšláž w šobie chwa-
ły/ dáry/ lástí/ záčnošć/ čnošy šlužá-
ce Przen: Pánnie/ šluřšnie přeto ná-
žwác sie moga: Officinalaudum, &
gratiarum MARIA, škárboem. šklá-
tami Przen: Pánný. W tey tedy šklá-
tule/ to iest w Pieniách Šálonono-
wych/ chce přyzořdobíc wššegami há-
te Szkáplerzá S. znájdúie Vittam
coccineam, kármážynowa/ purpu-
rowá wššeg/ gdy čyťam one šlowá
Oblubienčá Niebieřškejšo wychwálá-
šacego piěšnošć uřš Prz: Pánný: Sicur

vitta

Jongen. de
S. Scapulo.Szkáplerza S. przy-
wileie, pod pod-
mieniem troiákejšo
koloru wššeg.Salomonowe
Pieniá, škárbo-
Nayš. Pánný.

Script.

Cantic. 4.

iepołcalanie po-
zstey P. Pánný,
za szata, y
nitygi?vide supr.
Conc. pro
Immacul.
Concept.Pánný Golg:
žcey pod křy-
žem štroj.Pánný štroj
ry Niebo:
wřžáti.vide supr.
Conc. pro
Assumpt.Szkáplerz S.,
zata złota.

vitta coccinea labia tua. Jako nle-
gá purpurowa, karmázyrowa, sa wárgi
twoie. Rupertus Abb. to miejsce dlu-
mázac twierdzi/ że Oblubieniec Ties
bieści pod tą allegoryą karmázyrowey
wstęgi/ do ust/ albo warg Prz: Pán-
ny/ wychwała usne modlitwy/ nabo-
zeństwa/ chwały/ które ona oddawała
Pánu BOGU/ czystość wdzięcznej/
miłości pełnej/ y serca słuchających
przerazające wyśpiewując pienie. Sło-
wa o tym tego Commentatorá kláde:
Labia MARIE sicut vitta coccinea,
quia illa ex charitate magnificavit
Dominum mente ardentissima, vo-
ce suavissima. Od tego Commens-
tatora zdania/ nie bádzo różni się y
elumázenie/ które ná też słowa Pis-
má S. zostávil Richard: Laur: libri: 5.
de laud: V. gdzie też wyrázniejsza tros-
cho dáte przyczyna tego/ czemu to
ustá Przén: Pánný wychwałácej
Pána BOGA/ do wstęgi nie infego/
tylko purpurowego koloru/ przyro-
wáne są: Sicut vitta coccinea la-
bia tua: to jest/ dla tego/ że wszystkie
modlitwy/ nabożeństwa/ pienia/ któ-
remi Prz: Pánná wychwálała Pána
BOGA/ y niemi uczyła ludzi chwalić
onogo/ przysarbowane były purpura/
alias nabożnym rozpámietywaniem
Krony y Młeti Pána JEZUSOWEY.
MARIA est coccinea vitta; quia mi-
nio sanguinis Filij sui per compassi-
onem rubricata; cujus passionis
memoriam cordibus nostris inspi-
rat. Item, Labia MARIE coccinea,
quia coccinum Dominice Passio-
nis & Ordinem, creditur docuisse
Evangelistas. Tych obudwu Com-
mentatorow zdania/ složmy y skory-
gujemy w jedno/ tym sposobem. Po-
niemáż Koronka Szkaplerzna/ albo
inne Paćiotki/ do powinności Brá-
ctwa tego należące/ iáké jest Curs/
albo Godzinki Rzymskie o Prz: Pánni-
nie/ zamýkają także w sobie coccini-
um, minium Passionis Christi; bo
to te nabożeństwa należycie odpra-
wować chce/ gdy one mówi/ ma sobie
rozpámietywać siedm tájemnie Młeti
Pána JEZUSOWEY; lub to przy sie-
dmu dziesiątkách Koronki Szkaple-
rney/ lub przy siedmiu Godzinkách

A Officium Rzymskiego. Ponieważ
zás znómu/ wiem to z Kronik Bráci
Mnieyszych/ że samá Prz: Pánná náu-
czyła niektórych Zakonników tego spo-
sobu nabożeństwa/ to jest odprawowa-
nia Koronki/ z rozpámietywaniem
nie tylko siedmiu radości swoich/ ale
też oraz siedmiu boleści Syná swego;
z tych obudwu rácy/ Koronka Szka-
plerza S. y tey podobne Nabożeń-
stwa/ należące do powinności tego
Bráctwa/ názowie vittam coccine-
am in labijs. Wstęga purpurowa ná
ustách; w która Prz: Pánná ustroiła
B Sufiento Szkaplerza S. między in-
nemi obligácyami Bráci y Siostr
Bráctwa tego/ náznażájąc im osobli-
we nabożeństwo. Tá záś Vitta coc-
cinea in labijs. pomientone Bráctwie
nabożeństwo/ dáne jest od Prz: Pánný
tey pobożney Konfráternij ad ornán-
dum, bo to nabożeństwo/ osobliwa
ozdoba jest Sufientu Szkaple-
rza/ y Bráci tego; y owšem wszystkich
Katólickich Krolestw; a náwet cálych
Domow/ albo Fámilij; iáké albo
wiem Domy/ Fámilie/ gdzie w ustách
położone są tá vitta coccinea, to jest/
C twótnie zelus nabożeństwa do Przén:
Pánný Karmelitańskiey/ y do Szka-
plerza S. gdzie nie ustála pobożne
zwyczajie odprawowania Koronki
śpiewánta o Przén: Pánnie Godzi-
nek; iáké mówi Domy/ Fámilie/
zwykl Pan BOS blogosławić/ iáké
w duchownych/ iáké y w doczesnych
potrzebách/ wszelka im dájac obfitość.
Pánstwom záś y Krolestwom iákim-
y w najwyższych niebespieczeństwach
ginąc nie dopuścá/ ale im iáké nad
Heretykami/ iáké y nad innemi nies-
przyjaciółmi/ chwalebne dáwa zwy-
cięstwa/ zá protekcya y przyczyna Prz:
Pánný. Czemu przypátrzyć się mo-
jemy/ naprzód pod Figura Pismá S.
ná Fámilij albo póloleniu Jáku-
bowym/ iednym ze dwunástu/ názwanym
Tribus Aser: o tym wydał był Jáko-
b Pátryárcha godne uwagi Proroctwo/
w te słowa blogosławić onemu/
przed śmiercią: Aser panis pinguis,
& præbebit delicias Regibus. Aser,
chleb żywny, Krolom służyć będzie do
roskoszy. W którym Proroctwie quoad

P. Panna naucza
iako Koronkę od-
prawiać.
W
Koronkę odpraw-
iać P. Panna

Koronka Szaple-
ra S. obroz
Famili, Krolesti

Figur.

Genes. 49.

P. Panna czeg-
stokroć w mni-
spieniału piewni-

P. Panny karda
modlitwa z
pamiątką Npki
P. JEZUSOWEY

literam obiecowano pokoleniu ones-
mu wszelka rzeczy doczesnych obfitość;
tak dalece/ że y ná utrąctowanie mo-
żnych Krolow/ wystarczyć wiec mo-
gło. Et praebebit delicias Regibus.
Jás quoad Allegoriam, obiecowano
nades wielkie duchowne szczęśliwości;
to jest/ Chleb Eucharystyczny; z tego
tego używania wszelkie dobro/ a ná-
wet/ sam żywot wieczny płynie. Qui
manducat hunc panem, vivet in-
aeternum. powiedział sam Zbawiciel.
Jako tłumacza to miejsce Pisma S.
Eucherius, Paschasius, Angelomus. Py-
ta się tu Joan: Sylveira, zład/ y z iakie-
go respektu/ to pokolenie tak wielkich
obfitości y szczęśliwości od P. B. D.
G. A. zładło się godnym? Wiec domy-
śla się tego/ z innego tekstu Pisma S.
gdzie prowadząc Historię o podzieleniu
ziemi obiecanej przez Jozuego/
miedzy dwanaście pokoleń Jakub-
bowego; zaskłá/ która się dostała po-
koleniu Aser/ tak jest zapisana: Ce-
cidit fors quinta filiorum Aser per
cognationes, fuitq; fors eorum,
usq; ad Carmelum maris. to jest/
że nie infa była przyczyna onych ob-
fitości/ y osobliwego błogosławień-
stwa/ pokolenia Aser/ tylko tá/ iż dzie-
dzina ona/ która się mu dostała
w podziale/ przyległa była Górze
Karmelu; a tá Góra była Figura
Prz: Pánny/ przyległa Młakki Niesy-
afá prawdziwego: co sam Duch Prz:
przynal iey/ gdy Głowa oneyże do
Karmelu przyrownał. Caput tuum,
ut Carmelus. Wiec nád tá Figura
Pisma S. taká sobie czyni refleksy.
Jeżeli ná ona Família Aser/ tak wiel-
kie błogosławieństwo zspłynęło/ z tey
tylko przyczyny/ że cecidit, & fuit
fors eorum usq; ad Carmelum ma-
ris: to jest/ że przyległa była dziedzina
ona Górze Karmelitánskiej/ figu-
rującej Prz: Pánny: toć à fortiori,
a Figura ad Figuratum argumentu-
ig; twierdzić to mogą o takich Do-
mách/ Famíliach/ które mają sortem
usq; ad Carmelum maris, albo rázcy
MARIE. to jest/ które mają osobliwe
nabożeństwo do Prz: Pánny Karme-
litánskiej/ y w Domách swoich pobo-
żny zachowują zwyczaj odprawowa-

A nia/ śpiewania przy robotách domo-
wych Korontí/ albo Godzinek Nay-
świętszey Pánny; którzy mittunt for-
tem ad Carmelum maris, gdy ge-
ladko swoje/ y dziadki swoje/ prowa-
dzą do wpisania się w Bractwo Szká-
plerzá S. y nie mogą znieść tego/
aby kto w domách ich w abstynencyi
we Szrodę od misa dyspensować się
miał: twierdzić to (mówią) mogą
brzpiegnie/ że ná takie Família/ zá-
przyczyna Prz: Pánny/ obfitość wie-
lorakiego błogosławieństwa/ musi
zspływać: Pinguis est panis eorum:
B takie Domy y Família wysoko Pan
B. D. G. wynosi: & praebebit deli-
as Regibus: działkom ich osobliwe
affekty/ promocyę/ respektá u wielkich
Pánów jedná. A zátym/ tá coccine-
nea vitta in labijs, nabożeństwo o
Nayśw: Pánny Szkáplerzney/ zład-
ło się im causaliter vitta ad ornandum,
wstęga bárdzo ozdoba. A co się tu
singulariter powiedziało o Famíliach
do Szkáplerzá S. nabożnych/ toż się
weryfikuje y o całych Państwach/
Krolestwach/ kiedy żarliwe są o po-
mienione nabożeństwo/ fundusze tego
C Bractwa stare pilnie konserwują/ y
nowe po Kościolách ná to czynią/
kiedy postu albo abstynencyi od mis-
sa we Szrodę ściśle przestrzegają;
takie bowiem Państwa Pan B. D. G.
ornat, przyozdabia zwycięskimi
Laurami/ gdy w nagrodę tego ich
nabożeństwa do Prz: Pánny Karme-
litánskiej/ chwalebne dają im zwycię-
stwa nád Heretykami/ y innemi nie-
przyjaciolmi. Obcych ná to przy-
kładów nie trzeba szukać/ mamy go
w domu ná naszym Krolestwie Pol-
D skim. Wiedzieć potrzeba/ że przed-
tym Polacy vittam coccineam nośli-
li in labijs: to jest/ wielce żarliwi
byli w nabożeństwie ku Szkáplerzowi
S. którym ja wyżej/ z pewnych rácy
przyrownał do purpurowey wstęgi.
Vitta coccinea in labijs, według Ri-
chard: Laur. znaczy mortificationem,
umartwienie: to wstęga umartwienia/
dawni Polacy mieli záwiązané usta
swoie/ gdy z nabożeństwa ku Prz:
Pánny/ pamiatając ná obligacyę/ al-
bo kondycyę Bractwa Szkáplerzá S.
wstrzymywali

Exem-
plum.Polakon dawnych
nabożeń-
ku Szká-
plerze:in Alla A-
post. ad fin.

Jofue 19.

Karmel
góra,
Panny
figura.
Cantic.O bar
ZarłiKarm
try
deska

Sylv. Alleg

2. Pastor. 2.

Joann.

plerz bez do:
ich wzywnow
zbanu czo:
eka.

plerz S. Bra:
pominni wo:
Ira: ldo citat:
wego na po:
gli wosc.

bydź nie mogła bez hiacyntowey wstęgi; podobnym sposobem yháta Szkáplerz S. aby nošenje iey/ každemu ná zbawienie było/ bez pomienioney hiacyntowey wstęgi/ to jest/ bez rástunkow Boskich bydź nie może. Jedná część oney Adronowey háty/ zwála się Superhumerales: według Clem: Alexandr: 5. Stromm: znázgyla onus laborum, operum bonorum, uczynki dobre. Druga część/ zwála się Rationale: á tá według S. Grzegorza znázgyla puritatem cogitationum: Czystosc doskonała serdeczna. Podobnym sposobem do háty Szkáplerz S. tego obayga potrzeba; ná przód treba Superhumerales operum bonorum, uczynkow dobrych: bo labo Prz: Pánna každého májacego przy śmierci Szkáplerz/ upewnilá o zbawieniu/ mówiac do B. Stokcy: usá te słowa: In hoc moriens non patietur æternum incendium; ies dná (iáko mdrze obserwia Auto: rowie traktuiacy te máterys) rozumiéc się mála te słowa cum explicatione accommoda: ná ten sens/ iáko pospolicie tłumáczemy inne o zbawieniu obietnice/ uczynione niektorým w Piśmie S. náprzyklad: obiecáá Zbawiciel żywot wieczny pojymáacym Prezen: Sakramentu. Qui manducat hunc panem, vivet in æternum. Toś obiecáá wšytkim w niego wierzącym. Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit. ále to wšytko obiecáno jest implicite, przy dobrych uczynkách. Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam. Podobnym sposobem Prz: Pánna/ obiecááá zbawienie wieczne Bráci Szkáplerz S. ále ztá kondycya/ zupełnego zachowánia przykazánia Boszego. Powtore/ náleży do Szkáplerz S. Rationale puritatis cordis; to jest/ staráć się powinni noszacy ná sobie te Sukienta/ żeby serce swoje mieli wolne od námiestností/ pássyi/ gniewu/ zazdrości/ zé. á osobliwie od nieszystych affektow; gdyž między innemi kondycyami tego Bráctwa/ jest continentia iuxta statum suum: powściągliwość według stanu swego: rák dálece/ (iáko notuje Joan: Sylveira,)

A je owym ludziom/ ktorzy wielecroć zá żywota występnemi byli w tym/ choć mála Szkáplerz ná sobie/ y w pokucie amieraia/ ugestnictwa Sabbativi privilegij. (o ktorým w trzeciej części Razánia powiem) spodziewáć się nie treba. Te tedy dwie mistyczne części Szkáplerz S. bez pomienioney hiacyntowey wstęgi/ bez rástunkow Niebieskich bydź nie mogą; álbowiem Wiára S. náucza nas/ że bez nádpzycodzonych niebieskich rástunkow/ nié ani czynić dobrze/ ani zlych námiestností swóich zwyciężyć z zaslugá sobie przed P. Bogiem nie może. Wisc Prz: Pánna osobliwym sposobem/ te hiacyntowa Bráci Szkáplerz S. promiáduie wstęgi/ gdy im upráša u Páná BOSÁ osobliwe rástunki láski Boskiej/ ktorými oni wspomózeni/ wiáza y uskrámááá látko swoje zle námiestností; y rák ná drodze mándatow Boskich utrzymuá się/ dysponuá się do otrzymanía zbawienia wiecznego/ obiecánego im od Prz: Pánny. Czego dowodze sentencya y przykládem. Co do sentencyi: Już pomieniony Expozytor/ examinuá ten przywiliy Szkáplerzowi S. pozwoiony/ i z noszácemu go/ jest znákiem zbawienia wiecznego/ poniewáž simpliciter & absolute rozumiec się to nie może/ ále tylko cum explicatione accommoda; iákom iúž o tym mowil/ przeto náucza/ że ten przywiliy weryfikowáć się má w zgládem osobliwych lást Boskich/ y rástunkow obiecáných Bráci Szkáplerz S. przeciwko wšelkim przesłodom do zbawienia. Słowá tego tu kláda: Magnum quippe est privilegium: tunc enim S. Scapulare est pignus & tessera ingentis gratiæ & auxilij, ut si in peccatis es, ad penitentiam exciteris, si in gratia, ut in illa perseveres, & removendo omnia, quæ te ab illa possunt detrahere. Co się záá tyze przykládu: ten mámy ná jednym mlódzieńcu w Pádwi bárdzo rozpustzoným ná wšelka cielesność; kolo tego PP. Carmelitaz wiele prácuá / gdy go od swywolnego żywota odwieść nie mogli/ przy namniey ná to go nápowili/ że się wpisał w Bráctwo Szkáplerz S.

y Sukienta

Conc. Triá

Citat. Ploto.

Szkáplerz S.
znak osobli:
nych rástunkow.

Histor

Jongē. cit.

Szkaplerza S.
przyjęciem, od
cielesnych pokus
wstrzymanie.

Scheifler
Vers. 116

PARS
III.

1. genial.
cap. 28.

Wstęga Alexar.
dm. M. pragnę-
tych Krolew-
gudności.

Y Sukiencie ta na sie przysial: alisci wnet użul osobliwa nad soba laske Boska; bo mielnieć na sercu pozal/ y brzydzić sobie swywołny on żywot/ tak dalece/ że mżgac sie nieiako nad samym soba/ nieważnie chciał sie zasbie/ ale mu tego Pan BÓG y Nays: Panna nie dopuściła: bo pułnal po dwakroć na Szkaplerz on trąsił/ y jako wosk zwinął sie: co on obaczył/ dołkonale nawrócił sie do Pana BÓG y żywot swoy odmienil. Po dobny mamy przykład na jedney Pannience w Nieapolim/ ktorey pokazal/ y sie czart w postaci mżgzyzny/ y strogie w ntey do cielesności pokusy wzbudził/ do popelnienia grzechu one nomał: leg gdy nabożnie od dawala sie Naysu: Pannie Karmelitanstkiey/ pokazala sie Prez: Panna mościac do ntey: Córko moja wdziy na sie Szkaplerz moy/ wpił sie do Bractwa mego/ a wolna od tych pokus zostaniesz; co sie tak zstalo. Oboje ci doznali na sobie skutku hiacyntowey wstęgi Szkaplerza S. to jest/ przywilejom tego/ y obiecanych osobliwych racunkow Boskich ad ligandu/ do utrzymywania zlych namierności/ y do zwyciężenia cieleskich pokus.

Rzecz wstęgi należąca do Sukienci Szkaplerza S. upatruie Vittam candidam ad signandum, Jasnobiała: ta zaś znayduie pod nielakim podobieństwem w Skarbcu sławnego niegdy Monarchy węgierskiego swiata/ Alexandra W. O tym pisze Alexander ab Alexandr: że miasto Korony Krolewstkiey/ nosil na czole swoim wstęgi albo binda biała: wisc gdy pewnego czasu/ przypadkiem zraniony byl wielki przyiaciel tego Lisimachus, przeko chce go poratować/ zdiawłszy one wstęgi z czola swego/ zawiązał nia y opatrzył rane tego: y owsem zostawil mu one wstęgi/ za pewny znak/ iż w krótkim czasie na Tron Krolewski on ranny wywyższo- ny bydz miał: takoz tak sie zstalo. Do tey wstęgi Krolewstkiey/ zda mi sie/ bardzo dobrze kwadrować może Privilegium Sabbativum, albo fawor osobliwy/ ktory otrzymala w Cyscu

A Duże Braci y Siostr Szkaplerza S. Wiele zaśie sprawiedliwych Dusz zschodzi z tego swiata/ iako on Nays dzarz pod Jerychem poraniony/ z ranami nie dogcionemi/ nie powiazanemi: bo lubo Samarytan Niebieski Chrystus Pan/ rany ich/ to jest grzechy opatrzył przed śmiercią winem y oleiem; przez Sakramenta Ss. Spowiedzi/ Komunii ostatniey/ y Oleiu S. uwalniając ich od winy; jednak aby sie dosyc zstalo sprawiedliwości Boskiey/ rany ich zostawil nie zawiązane. to jest/ oblationem ad panam temporalem w Cyscu; ktorey rany sami sobie zawiązać nie mogą/ bo iuz zostala extra statum merendi. Szczęśliwi ci/ ktorzy takiego znayda/ co im te rany zawiąże; to jest/ daim ichi racunek; modlitwy/ iakmużny/ zc. za ich Dusze ofiarując. Ale w tym naywyższeliwsze sa duże Braci y Siostr Szkaplerza S. albowiem sama Krolowa Niebieska Prez: Panna/ widząc rany y mizerya ich w mełach Cyscowych/ bierze niezsko binda swoia/ albo Korona Krolewska/ kiedy Pania bedac y Krolowa Dusz w Cyscu poskutucznych/ (iako tey to przyznał S. Bern: Senen: MARIA, in Regno Purgatorij dominium tenet.) zazywa tey mocy y Jurysdykcji swoiey/ klądzie proszko na duże ich vitta n candidam, aplikując im nieprzeligone nayniewinnieyszego żywota swego za- flugi; klądzie moris ad signandum, albo iako signum Regium, iako znak Krolewski/ obiecując Dużom onym prodkie, bo zaraz w pierwsza Sobora po zesciu z swiata/ uwolnienie od mak Cyscowych/ y wprowadzenie do Krolestwa Niebieskiego/ iako sama raczyła obławie o tak wielkim przywileiu/ pod czas Concilium Lugduńskiego Kardyńalowi iednemu/ obiecując mu Papiestwo z ta kondycya/ aby wisc ten przywileiy publikować kazal: co też on uczynil; nazwany Joannes XXII. y toz samo wiele innych Papielow Bullami swemi utwierdziło.

Tec to tedy sa trzy trojstkiego Korony wstęgi albo przywileie/ ktoremi Oblubienica Barankowa Prez: Panna

Szkaplerza S.
privilegium
sabbativum.

S. Anna. Krol-
owa y Samary-
tan Cyscu

Jongen, de
S. Scapul.
exhort. 8.

Isaia i.

stie terazniy
Krolestwo,
hne do ony
zara ~~Isaie~~
anionego.

przybrała/ przyozdobila sara swola
Szkáplerzã S. Astitit Regina in
vestitu deaurato, circumdata varie-
tate: aby tym skuteczniej zachęciła
ludzie Chrześcijańskie/ do nabożeństwa
ku Bractwu Szkáplerzã S. Za teore
ornamenta pokornie wszyscy dzięku-
jąc Pry: Pannie/ nie zapominałmy o
pospolitych Wygzyńny nasy potrze-
bach. Lamentował niegdy Prorok
nád Krolestwem Jerozolimskim/ pã-
trzącąc żalownie ná rany tego/ ná ru-
sina; a osobliwie dla tego/ że ran te-
go nie miał kto zawiązać/ ani opã-
trzyć. A planta pedis usq; ad verti-
cem, non est in eo sanitas: vulnus
& livor, & plaga tumens, non est
circumligata. Podobnego lamentu
y pożałowania nád soba godne jest/
pod te niebezpieczne czasy/ Krolestwo
Polskie. A planta pedis usq; ad ver-
ticem, non est in eo sanitas; kiedy
jeszcze sis jedná rána nie zgoi/ jedná
plagã Boska nád námi doskonale nie
ustanie/ y owszem sis odnawia coraz/
a tuż druga y trzecia następuje/ wo-
ná/ powietrze/ y głód. A planta pe-
dis usq; ad verticem, non est in eo
sanitas; kiedy każdy łac Krolestwa/
tuż to od domowej wojny/ tuż od nies-
przyjaciela zruinowany/ każdy stan
poniżony/ żaden nawet Kościół/ Alas
ktor od ruiny/ od oppressyi nie jest
wolny: to lednak najżałowniejsza/ że

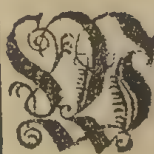
A tych ran Wygzyńnie nasy nie ma kto
zawiazać: y owszem jeżeli sis kto zna-
dzie/ chce zdrowa rada opatrzyć one/
inni niektorzy okrutni nád Młacka swo-
ia Synowie/ dla prywat swolch/ dotrzy-
muiać niezbożnych fakcy/ przez nie-
zgoda swola/ rozwinia y psia to
wszystko. Livor & plaga tumens, non
est circumligata. Wisc tuż do to-
go innego z ranami swolami otwó-
tem Krolestwo Polskie rekursu swego
mieć nie może/ tylko do ciebie samey
Krolowa Polska/ teora w reszách swo-
ich piastuiesz pogotowiu drogie or-
namenta, trzy wstęgi y bindy/ to jest
Szkáplerzã S przywilei: nie cierpże
dlużej Krolowa nasy/ aby rána tak
proga/ to jest/ ruina Krolestwa tobie
oddanego/ ku tobie nabożnego/ miała
bydż non circumligata; zawiąs ona
bindami twemi/ zwiąs wiedno niezgo-
dne serca Synow Koronnych: to jest/
przez wielowładna przyczyns twola/
ziednay u Młestatu Boskiego zgoda
y iedność/ ziednay gruntowne zwycis-
stwo nád nieprzyjaciolmi Wygzyńny/
ziednay doskonaly pokoy; aby tak rany
Krolestwa twego pogoione/ y ruiny
Kościolow Syna twego/ reparowane
bydż znou mogly/ ku wielkiej
chwały y chwale BOGA w
Troycy iedynego.

AMEN.

NA VROCZYSTOSC NAYSWIET- SZEY PANNY ROZANCOWEY.

Gynæceum, & Dramata Sponsæ.

Extollens vocem quedam Mulier, Lucae II.

Jelteby to nie do rzeczy
było/ gdyby Krolewski
stanu Osoba/ a zwiastczã
Oblubienicã/ sine Gynæ-
ceo, bez assystencyi in-
nych słachetnych Dam/ bez bogdeo
stojnego Fraucmeru/ ná idli publi-
zny ále pokazać sis miała. FIN.

D Sławna ona Wodzã Izraelskiego
Mojżesã/ Siostrã Mária/ wychodzi
nád gertwone morze ná tryumfalny
átk/ z pogrążonego w morzu z wo-
skami swemi Sárdonã/ wisc zaraz z
soba prowadzi ligny bárdzo Frau-
cmer. Egressæ sunt omnes mulieres
post eam, cum tympanis & choris.

Exodi 15.

Przejaćna

Esther. 15.

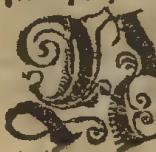
Cantic. 6.

Frauemeru
co za powinność
była na weselu.Scherlog.
Antel. 9.
Section. 5.
numer. 41Kozanica S. Sm
cia y Siostry
Frauemer to
S. Lany.

Przeznaczona ona Krolowa Ester/ idzie
na publiczna audyencya przed Kro-
lę Asſwerá; lubo pod gardłem nie go-
dziło się nikomu bez pozwolenia ſze-
gulnego/ przed Tronem Krolowskim po-
żować się/ przejechać dwię z sobą z Frau-
emeru ſwego Asſyſtentki bierze. Cum-
que Regio fulgeret habitu, & in-
vocasset omnium rectorem & Sal-
vátorem DEUM, aſſumpſit duas fa-
mulas. Odpráwiał ſie weſelny ákt
ná Pálacu Salomonowym Corti Sá-
radonowey, y táń o ſtroynym/ rozma-
itey kondycyi bárdzo liżnym Frau-
emerze/ dáte znáć Piſmo S. Sexa-
ginta ſunt Reginae, & octuaginta
concupinae, & adoleſcentularum
non eſt numerus. Tęgo zaś Frau-
emeru przy weſelnych áktach/ między
inſemí powinnościami/ tá też oſobli-
woſć była/ ſtruzney kompozytury pie-
śni przed Oblubienicą intonowác:
zwano tákie pieśni: Cantus Napti-
ales, álbo Epithalamium, álbo Dra-
mata Sponſae. Do tego znáć ál-
ludzie Koſciół S. w oney Antyfonie:
Ante torum huius Virginis, fre-
quentate dulcia cantica dramatis.

Przen: Pánná/ Krolowa Niebá y
Ziemie/ á náycełnieyſzą Oblubienicą
Báránką Niebieſkiego/ dnia dſiáſiey-
ſzego odpráwia ſolemnny/ y oraz try-
umfalny ákt/ to ieſt/ Wroczyſta Pro-
ceſſya/ z Bráćmi y Sioſtrami Rożán-
cá S. ná pámieć otrzymanego wiel-
kiego ná morzu zwycięſtwa/ od Chre-
ściáńſkiej Floty/ nád Oryentalnym
Sáradonem/ Cátem Eureckim. Widze-
tedy że ná tym publicznym ákcie/ nie
zſchodzi bynamniej tey Oblubienicy/
tey Krolowy/ ná podobneyſze áppáren-
cyi/ y oſwem nią wſyſkie inne celuje.
Ma bowiem y ona ſwoy bárdzo wy-
borny Frauemer/ ma y ſwoje oſobli-
we Dramata, miſterne pienia. Przy-
pátruiać ſie ia Proceſſyom/ ktore ſi-
dná dſiáſieyſzego po Mláſtách zná-
cnieyſzych odpráwia; orſaki/ ſe-
regi/ kompanie ozdóbne/ rozmaitego
ſtánu ludzi/ z Bráćmi y Sioſtrami Rożán-
cá S. idące w tych Proceſſách/ názwę
Gynaceum Sponſae MARIE. Prze-
znaczny Frauemerem Krolowy Niebie-
ſkiej, Prz: Pánný. Dramata zaś Spon-

sa, miánowác będą rozmaite modli-
twy/ pienia/ y ſpoſoby oddawania
chwały Prz: Pánnie: ktore w dſiáſiey-
ſzey Ewángeliy pobożna tá Mátrońá
Gynaceo Mariano, poczyńa wyſoko/
y melodyjnie wielce intonowác: Ex-
tollens vocem quaedam mulier de
turba, ait: &c. zá ktora dobrze gło-
wizawſzy/ wſyſkie kompanie Rożán-
cá S. widze y ſyſze/ iż bárdzo melo-
dyjnie Dramata Mariana, to ieſt Ro-
żánce/ Koronki/ Litánie/ Wáyſwe
Pánnie w dſiáſieyſzey wyſpięwuiſ Pro-
ceſſyi. Jáſte wielce to przeznacne Gy-
naceum MARIE, te kompanie/ Brá-
ctwa Rożánecá S. wielce tákże w dſiá-
cne/ miſterne/ y uprzywileiowane
Dramata tego/ to ieſt ſpoſób chwa-
lenia Prz: Pánný przez Rożánice. Cze-
mu oboyna/ y káżdemu z oſobná/ ná
teráźnieyſzym Ráżániu przypátrzemý
ſie lepiey. Ad M. D. G.

Przed przypátrzemý ſie
Gynaceo MARIE: ów-
tobliwemu Frauemerowi
Prz: Pánný: to ieſt/ Brá-
ctwa Rożánecá S. y za-
cnoſci tego oſobliwey/ ktora ze trzech
okolignoſci uwážam. Náprzód/ ex
ordine, że to Gynaceum MARIE, ieſt
primi ordinis, ieſt Frauemer celniey-
ſzy ná inſze. Dogytalem ſie bowiem
w Pogáńſkich ſtárych tradycyách/ ále
oſobliwie u Salomóná w Pieniách
tego/ że Krolowſkie Frauemery/ tro-
iákiego bywały gáctunku; między te-
mi trzema/ náycełnieyſzy ten był/
w którym ſie znáydowały Dámy/ nie
podlego/ ále Krolowſkiego/ Káżce-
go/ Senatorſkiego rodu: Czego ſi-
łatwo dorozumieć z ſłow onych Pi-
niá S. w którym opiſany ieſt Frau-
emer Salomonowy; gózie od Krole-
wſkiej kondycyi pozawſzy/ dopiero o
innych niſzſzey kondycyi Dámách
wymianká/ iákoſmy to troche wyſzey
ſyſſeli. Sexaginta Reginae, &c. Przez
ktore trzy ſeregi/ álbo ſtopnie Frau-
emeru Salomonowego/ y Oblubieni-
cy tego/ miátkuiać ſie po goſci z Er-
pozycyi niektórych Doktorow/ troiáki
ſtan/ doſkonálych/ doſkonályſzych/ náy-
doſkonályſzych ſlug Boſkich/ á. zátym
y ſlug MARRY/ rozumieć ſie ma.

Kozanice Modli-
twy, y ſe-
Nálie.PARS
I.Frauemer to:
iaki.

ap. G. b. c.

*Fraucmer nay
celnyy 1224 P.
Panny, Siostry
Kozanica S.*

Genesis 1.

*Kozanconve
bratwo na
lezy do 22.
regu Aniel
skiego.*

Script.

Lucas 1.

*Anielski
Modlitwa po
zdrowienia P.
Panny, kto wy
nalazł.*

Wiedząc uważając i do którego by
feregu z tych trzech / należec miał
Fraucmer Kozanconwy albo kompá-
nia tego Bractwa / dośędlem tego /
że należy do nacyelnieyszego Fraucme-
ru Prz: Panny / w którym nacyelniey-
si studzy / chwalecy iey zindywia się /
y który Fraucmer zostaje pod dyrektcyą
nacyelnieyszego Ochmisty. Nacyel-
nieysa studzy Prz: Panny są Aniolow-
wie Ss. których Wszechmocna ręká
Boska / ná to stworzyła / aby po od-
daniu chwały onemu samemu / nigdy
w wychwalaniu Prz: Panny nie us-
stawiali: tak bowiem owe słowa: In
principio creavit DEUS Coelum
& terram. Rabbi Anabelos czyta: Pro-
pter sapientiam, id est, amore in-
temerata Virginis, creavit Deus
Coelum & terram. Przez te zaś
Słowa według S. Augustyna, znają
się Aniolowie. Zaprawdę Kro-
lewieckiego to y Elżbięcego rodu /
ten Fraucmer **MARY** / orfakione
nieprzeligone Aniolow Ss. bo sżę-
czy Duchowie / w łasce Boskiej y ná-
przyrodzonych dárach iuz utwierdze-
ni: do tego zaś Fraucmeru / należą
feregi / kompanie wshytkie / ludzi na-
bożnych / pilnych w chwaleniu Przen:
Panny / a osobliwie ona modlitwa /
która zowieśmy Pozdrowieniem An-
ielskim: czego dowodzi z Pisma S.
to jest / z samych słow pozdrowienia
Anielskiego: Ave gratia plena. Bądź
pozdrawiona takis pełná. Z okazy-
tych słow Anielskich / od których się
poczyna modlitwa ona pospolita do
Prz: Panny / pręta się Doktorowie / ko-
by wymyślił ta modlitwa y złożył ona.
Zgadzaia się ná to wshyscy / że lubo
pospolicie ta modlitwa / zowie się Po-
zdrowieniem Anielskim / dla tego / że się
poczyna od słow Anielskich / ktorými
Gabryel S. pozdrowił był przy Zwiá-
stowaniu Prz: Panny; iednak cala sa-
memu Aniolowi przypisać się nie mo-
że: ale też należa do teg y ludzic: albo
wiem do onych słow Anielskich: Bądź
pozdrawiona takis pełná, Pan z toba,
błogosławionás ty między niewiastami:
dálke słowa: Błogosławion owoc zymo-
wá twego: iuz to ludzic przydali: do
to są słowa Elżbiety S. ktorými ona

A przywitała Prz: Panną / przychodzącą
do siebie w nawiedziny. Ostatet zaś
modlitwy / święta **MARYA**, modl się
za nami, &c. przydał zaraz ná po-
czatku z náukí Duchá S. Kościół
Chrystusow. Co pilnie także uważac
kázdemu / Hugo Carnot: gdy eát o tym
piše: Vide, quod in salutatione
Virginis, Angelus primò apposuit
Ave gratia plena, Dominus tecum,
benedicta tu in mulieribus. Elisa-
beth subjunxit. Benedictus fructus
Ventris tui, Et quid significat hoc?
nisi quod in salutatione Virginis
conveniunt, Ecclesia triumphans,
& militans. Z którego dyskursu to
się pokáznie / że pomieniona modlitwa
ludzic pozdrawiający Prz: Pannę / na-
leża do feregu / do kompanij Anio-
low Ss. a záczyn do nacyelnieyszego
Fraucmeru; a Fraucmeru takiego /
ktorego Dozorcy / y nieiako Ochmi-
strem jest sam Duch Przen: gdyś od
niego informowany. Kościół S. przy-
łożył się do wielkiej gęści tej mo-
dlitwy pozdrowienia Anielskiego: id-
kom to iuz powiedzial. A poniewaz
Kompania / Bractwo Kozanica S.
nawosobliwym sposobem ta modli-
twa zabawia się / bez przesłanku prá-
wie w Kozanicy ona powtarzaiać /
idzie záczyn / że też do tego nacyelniey-
szego Przen: Panny Fraucmeru / pod
dyrektcyą Duchá S. zostającego / oso-
bliwym sposobem nalezec powinna.
Co wyrażnie przyznał Anton: Escobar:
gdy Kozanconwego nabozenstwa / do
ktorego konfessuá y Aniolowie y lu-
dzie / Duchá Prz: Regentem názwał /
Spiritus S. est Coryphaeus Rosarij,
ab Angelis & hominibus recitati.
D Z tej tedy pierwsey okolicznosci / kom-
panij Bractwa Kozanica S. dosyć
wielka pokáznie się zacność / że jest
Gynæceum **MARIÆ** primi ordinis:
nacyelnieyszym Fraucmerem / Kom-
pania / Bractwem slug Prz: Panny.
Powtore / to Gynæceum **MARIÆ**
ma zálecenie swoje ex officio; z urze-
du y powinności / która sobie zleco-
na ma ná usłudze Prz: Panny: a tá
jest osobliwa. Miedzy infemi urze-
dami / powinnościami Fraucmeru
przednieyszego przy Dworach Kroles-
wskich /

*Kozanica S.
Prombtorow,
sam SVK. Rzen:*

*de B.V.M.
1.7. scđ. 2.
num. 36.*

Francmeru po:
winno, młoc
stawać o za:
rach, o trau
Panskim.

Figura

Esther, Figura 1.
Panny.
Rozan
cey.

Esther, 15.

Specul. M.
122, cap. 3.

wſſich/ ten też ieſt oſobliwy/ mteć w
porużeniu ſwoim ſtroj ſtąy Krolo-
wey/ w niſ Pania ſwois przyſtoimie u-
bierać/ y ná áttách publicznych áſſy-
ſtuic Krolowey/ z pilnoſcia przeſtrze-
gac/ aby w ſtách onych ſłoda iaká
nie zſiála ſie. Podobna nieláko fun-
tęya zlecona ſobie má Roſeum Gy-
naecum MARIÆ, Fraucmer/ Rom-
pania Rożańca S. Czemu ſie przy-
patrzemy pod Figura Piſmá S. ná
Fraucmerze przeſzacney oney oraz y
ſwiatobliwey Krolowey Eſtery: Czy-
tamy o mey w Piſmie S. że chce-
u Krolá/ á Męſá ſwego Aſſerá/ o-
trzymać relacęya okrutneg onego de-
kreu/ ná zgubę całego Narodu ſwe-
go/ przez zdráda złoſliwego Amáná/
wędanego/ lubo dobrze wieǳiála/ że
pod utrátą życia/ nie godziło ſie bez
opowiedzi pokazać przed Tron Kroles-
ki/ iednáť bárdzo bogáto uſtrowſzy
ſie/ wybrála ſie do Krolá ná Tronie
ſiedzącego/ wziawſzy z ſobá dwie ſlu-
tebnice/ znáć przednieyſze z Fraucme-
ru ſwego/ zá Aſſiſtentki/ z ktorých ná
iedney wſpierała ſie/ druga záſ pilne
ſtárání mǳac o ſtách Páni ſwoiey/
wlekać ſie po ziemi kǳie ſtąy Kroles-
ki/ zebraſzy w ręce/ rucho (iáko
poſpolicie mowiemy) zá ná moſlá.
Cumq; Regio fulgeret habitu, af-
tumpſit duas famulas; & ſuper u-
nam quidem innitebatur, quali prae-
delicijs, & nimia teneritudine cor-
pus ſuum terre non ſuſtinens: alte-
ra autem famularum ſequebatur.
Dominam, deſluentia in humum
indumenta ſuſtentans. Szczęſliwa
zaiſte była tá Fraucmerna Eſtery/ y
zá wielki honor pożytać to ſobie po-
winná była/ że pod pretertem poſlu-
gi oney/ przypuſzczona była przed o-
bliżę Krolá/ y Mǳeſtatu tego tak
ſtráſnego: á náđ to z okázyi tej zſiá-
ta ſie uſzeſnięka przywoleu onego/
ktory Krolowá Eſter á Páni tej/ zá
ſpuſzczeniem ná ſie Krolewſkiego zło-
tego berlá doſtaſiála/ konſultuac ſwo-
im ſpoſobem do ſuppliſi/ ktora gyna-
lá Krolowá zá Narodem ſwoim. Se-
ráſicki Doktor Bonawentúra S. tá
Figura Piſmá S. bárdzo piéknie áps-
plikue do miſtyczney Eſtery Prz. Páni

A ny; przez te dwie Francmerne/ rozu-
mieć dwie rozumne náduiry/ Aniel-
ſka y ludzka. Słowa tego tu kǳe:
Per Dominam Esther Reginam, in-
tellige MARIAM Reginam: dux fa-
mulae, quatum Domina est Regina
MARIA, ſunt natura Angelica & hu-
mana. Wić Náduir Anielſka przy-
rownýwa do támtęy Fraucmerney/
ná ktorey wſpierała ſie Krolowá: ál-
bowiem przez to ſamo dǳie ſie znáć/
iáko Prz. Pánna má iuryſdykcęya náđ
Aniolámi Ss. Ná co záraz przywo-
dźi ſentencęya S. Auguſtyná táka:
Michael Dux & Princeps militiae
coeleſtis, cum omnibus Spiritibus
administrationis, tuis Virgo parat
praeceptis, in defendendis in corpo-
re, & in ſuſcipiendis de corpore
animabus fidelium, ſpecialiter tibi
Domina, die ac nocte ſe com-
mendantium. Michał (práwi) Xi-
zę y Wódz wojsk Niebieſkich, ze wſy-
tkiemi duchámi Anielſkiemi, roſkazu-
e ſwoiego ſłucháia, broniac w ciełę, y gdy
z ciála wynida, áuſ ludzi miernych
ktory w dnie y w nocy tobie ſię o Páni
zálecaia. Náduir záſ ludzka/ przy-
rownýwa do drugiey támtęy Frauc-
merney, ktora zá Eſterá idac/ kǳy
ſtąy podnoſiła: to ſamo gyna lu-
dzie nábożni do Prz. Pánny/ gdy enot-
tey náſladowac uſiluna. Anima hu-
mana eſt famula, quae Dominam ſu-
am MARIAM ſequitur in mundo; ſe-
quitur certe colligens veſtimenta
Dominae, ſcđ colligens virtutes &
exempla MARIÆ. mowi tenże Será-
ſicki Doktor. Przyzná ſia/ że to do-
ſyć dowcipná/ y nábożná tego S. Do-
ktora/ ná pomienione miéyſce Piſmá
S. interpretacęya: iednáť ósmiele ſie
oney dáley pociągnać: Táť mi ſie ál-
bowiem zda/ że tá druga Fraucmerna
Krolowy Eſtery/ reprezentowac mo-
že ná ſobie przedni Fraucmer Prz. Pánny/
Bráctwo Rożańca S. á to z tej tá-
cy: że to Bráctwo z Fraucmerna ó-
na Eſtery/ zgáda ſie in officio: to
ieſt má urzad/ ſtárání ſobie zlecone/
o ſtách miſtyczney Eſtery Prz. Páni-
ny/ Krolowy Niebieſkiey. Pytam ſia
in/ ktora też ieſt tej Krolowey nay-
przednieyſza ſtáć/ nie inſá; tylko

Francmeru dǳie
Panny: Aniolámi
y ludzki

Rozancon
enstwo,
dobna
P. Lunny.

in Throno
Dei, c. 39.
n. 10. & 11.

ta p...
ancem.
K...
aniec
na 1220.

uncon
cho n...
na 1220.

uncon
cho n...
na 1220.

ancon
q...
ek...
d...
1220.

chwala ona modlitwa/ktora tey odda
ta Bracia y Siostry Rozanica S.
przez goste pozdrowienia Anielskie.
O czym dosyc wyraznie dala znać sa
ma Prz: Panny/ kiedy (iako cytam
ap: Spinellum, y) dwiema nabożnym/
jednemu świeckiemu w Niemczech/ a
Drugiemu Zakonnikowi Ord. Cisterc.
pilnym bardzo w odprawowaniu Ro
zanica S. pokazała sie w ście/ na
ktorey slotami literami wypisane/ były
wyhaścowane były pozdrowienia An
ielskie Ave MARIA. według Rozani
cowey liczby 150. Rtoż nie przyzna/
je o tey mistyckey ście Prz: Panny/
nikt wiekłego nie ma starania/ iako
Roseum Gynæceum MARIA, Ro
zanicowy Fraucmer Prz: Panny/ Brá
cia y Siostry Rozanica S. oni albo
wzierały y podnosiły z ziemie kraj
tey ściey Krolewskiej/ kiedy tak wie
le razy powtarzając Pozdrowienie
Prz: Panny/ ginać pamiętce y zwy
głowi zbawionego tego nabożeń
stwa nie dopuszczają: y owym on
tym gorzeć promowia.

Potrzenie/ Gynæceum MARIA:
ma zalecenie swoje ex speciali custo
dia. To albowiem wiedzieć potrze
ba/ że im jest celniejszy Fraucmer/
tym pilniejszy około siebie potrze
buie starania y straży. Ale bez ta
iemnicy Krol Salomon opisywał Re
zydencyę/ w ktorej mieszkała Oblubie
nica tego z Fraucmerem bardzo cel
nym/ wspomina o zaporach. Horrus
conclusus Soror mea Sponsa: wspo
mina o kratkach/ Prospiciens per
cancellos: o zamkach/ klamkach/ Pe
sulum aperui, &c ostrożności to wiel
kiej argumenta: iako notuje Paul.
scherlog: y oraz z tego samego łatwo
było poznać/ że to tam nie prosta ale
celny rezydował Fraucmer. Z czego
domyślać się ma Gynæceum MARIA,
Bractwo Rozanica S. y oraz winno
wść sobie tego bezpieczeństwa/ że do celne
go Fraucmeru/ do przedniej kompa
ni stug Prz: Panny należac/ upes
wnić się mogą o osobliwy nad sobą
straży y opiece tey/ przeciwko wszelkim
niebezpieczeństwom/ duchnym y cieles
nym. Doznał tey opieki Prz: Panny
w cieśkiej potrzebie duchowney/ z

A gąsow Dominika S. Grass ieden w
Cezarungście; ktorego gdy przyśedł
pod gąs Kazania S. Dominika do
Rozanica/ za modlitwa tegoż Świe
tego/ wszyscy słuchając/ widzieli oto
czonego strażnikami ściekami; gdyż
był ten Grass iedzie rozpustnego i
wota: ktore widzenie/ tak bardzo
wszystkich przestraszyło/ iż wszyscy/ a na
wet y studzyńcy/ Rozanica od niego
uciekąc pogali: czego on postzeghy
y rozumiały w iak niebezpiecznym
stanie była dusza tego/ tak się lekąc
pogali/ że mu y do desperacyi przy
chodziło: co widząc Dominik S. po
stał mu przez Socysia Paciorki swo
ie/ albo Rozanice/ ktory on w rece
nabożnie wziął/ iuż się nie tak śa
taniśwa onego bał/ y na fercu kruszył
się pogali: a upadł do nog Domi
nika S. y Spowiedź uczynił/ do
skonda od ścieństwa wolnym został/
a potem zaś wpisał się w Brá
ctwo Rozanica S do takiej przyśedł
doskonałości/ że przy śmierci swojej
godzien był widzieć Prz: Panny/ y z
Synagiem swoim; ktora mu na ona
ostatnia godzina przeciwko pokusom
pomoc swois ofiarowała. Podobnie
goś skutku Rozanica S to jest/ opieki
Prz: Panny/ y w potrzebach docze
lnych osobliwie w niebezpieczeństwach
wojennych/ wielu z tego Bractwa do
znało: Czego mamy przykład na oney
flawney na morzu nad Turcką Flo
ta Wiktoryi; także w Włoskie Augu
ście; ktore od cieśkiego obleżenia
Szwedzkiego uwolnione było/ gdy
pospolstwo/ udalo się do Processji pu
blicznych/ y śpiewania Rozanica S.
Ale nayosobliwszy przykład tego jest
na B. Alante/ ten bowiem wpisał się
w Rozanice/ codziennie go kle
gac nabożni: odprawiał; a żołnier
zem będąc/ gdy na wojnie przeciwko
Heretykom/ gąsu iednego otoczony
został od nieprzyjaciół; w onym nie
bezpieczeństwie będąc/ westchnał
nabożnie o pomoc do Oredowniczi
Rozanica S. do Prz: Panny: w tym
z obłokow pokazała mu się Prz: Pán
na/ mając w rękach swoich 150 (we
dlug liczby Rozanicowych paciorkow)
kamieni; ktoremi rzuciłać sama na
nieprzyjaciół/

nieprzyjaciół/

PARS
II.

nieprzyjaciele/ rozgromiła one; y tãt
ſlugę ſwego do Gynaceum Rożań-
cowego wpisanego/ uwolniła z nie-
beſpieczeńſtwa. Wiac y z tey trzeciey
okoliżności/ pokazuje ſiã oſobliwa
zacność Gynacei Mariani, Bractwa
Rożańcã S.

N Rzypatrzywszy ſiã Gyna-
ceo MARIÆ, ſtraume-
rowi Rożańcowemu Prz: Pãni-
ny/ poſłuchamy teſz Dra-
mata, Pieśni tego/ ktore
Bractwa y Sioſtry Rożańcowe wyſpie-
rowac zwykly Oblubienicy Bãrãtko-
wey Prz: Pãnnie: to ieſt/ Nabożeń-
ſtwu/ Paćiorſkom Rożańcã S. Wa-
tptć o tym bynamniey nie trzeba ſe y
te Dramata Sponſa MARIÆ, mãia
ſwoie oſobliwa chwale yzãlecenie: a
to ſe trzech okoliżności: ſe ſa Dra-
mata laudata, figurata, privilegia-
ta. Naprzod ſa Dramata laudata,
to ieſt/ ſpoſob chwalenia Prz: Pãnni/
ktorego ſãżewa to Bractwo Rożańcã
S. Pienia Rożańcowe ſa wielce chwã-
lebane. Tego doydziemy z Piſma S.
tylko ſiã powtorznie reflektujemy nãd
ſłowami Anioła pozdrawiãcego Prz:
Pãnnie: Ave, gratiã plena. Zdrowã,
tãkſi pełnã: a tym lepiey nãd cãłã mo-
dlitwã/ ktora zowiemy pozdrowie-
niem Aniełſkim; gdiẽ porãchowa-
wszy dobre ſłowa uznamy ſe w nich
znãduie ſiã Rożańcow/ nabożeńſtwo;
nie tylko z tey rãcy ſe Rożańcã zło-
żony ieſt/ ſãnego Pozdrowienia y
Paćierzã; ale teſz y z tey drugiey ſe
iãko Rożańcã/ eãt y Pozdrowienie
Aniełſkie/ złozone ſa z dſieſiatkow.
Pierwſzy dſieſiatek w Pozdrowieniu
Aniełſkim upatrzył Rich: Laur: w ſa-
mich ſłowach Aniełſkich; ktorych ieſt
dſieſieć: Angelica Salutatio delata
ad Virginem, decem diſtinctionibus
conſummatur: ut Ave, ſit prima di-
ſtinctio, MARIÆ, quod apponit Eccle-
ſia, ſit ſecunda; Mulieribus, ſit de-
cima: Co y mnie okãzya dãło/ ſe
porãchowaſzy do końca ſłowa Po-
zdrawienia tego/ dwa nãd to znãlaſ-
zlem w nim dſieſiatki. Jezeli tedy
Dramata, Nabożeńſtwa Rożańcowe
zgãdza ſiã z Pozdrowieniem Anieł-
ſkim/ idzie zãtym ſe cokolwiek chwã-

A lebnego nãpiſano ieſt o Pozdrowieniu
Aniełſkim/ toſ ſamo weryfikowãc ſiã
powinno de Dramate, o Nabożeń-
ſtwie Rożańcowym. ſe dwu okoli-
żności pochwałe ſwoie mieć moſe
Drama, albo Content/ Pieśni iãka
Muzyčna: Ex textu, & modo ca-
nendi. Dramata Roſea MARIÆ ſa
laudabilia ex textu: bo nabożeńſtwa
Rożańcowego mãterya/ ſa ſłowa nie
inſe tylko text Piſma S. principali-
ter ſłowa Aniełſkie: ktorych wychwa-
lić nie mogã Doktorowie: S. Baſilius
eãt o Pozdrowieniu Aniełſkim nãpiſal:
B Salutatio Angelica, eſt arcus & ſa-
gitta, quibus hoſtes vulnerantur;
lancea, quã confodiuntur; gladius,
quo percutiuntur. Pozdrowienie An-
iełſkie, ieſt to łuk y ſrzãtã, zabijãca
nieprzyjãciela, włocznia, y miecz, nã
zabiciu ich. S. Anſelm, zowiãta tã-
go nieprzebieſz. S. Bernard, Pãlãcem
y ſamkiem Trójcy Prz: Eſt caſtrum
Trinitatis, in quo reſidet Maieſtas
Deitatis. Caſius, nãzywa one mo-
dlitwã nãyoſobliwſzã do Prz: Pãnni.
Salutatio Angelica, nã ſolũ ho-
minibus in terra, ſed etiam Ange-
lis in Cœlo, ad lectiſſimam hono-
randam Virginem, eſt unicẽ accom-
modata. Poniewãz tedy iãkom iuſ
powiedział/ nie inſy ieſt text Drama-
tum Roſeorum, Rożańcã S. tylko
Pozdrowienia Aniełſkie/ idzie zãtym/
ſe te Dramata ſa laudabilia ex textu.
Nie mniey tãkſe ſa laudabilia ex mo-
do canendi: to ieſt/ z tey miãry/ ſe
odprãwuiãc Rożańcã/ co raz ſiã wra-
camy do iedneyſe modlitwy; y tãt
wiele rãzy powtarzamy Pozdrowienie
Aniełſkie. Przygãnia wprowadziẽ be-
ſecny Rãlwin temu ſpoſobowi nabo-
żeńſtwa/ zowiãt go ſuperſtitioſum,
multiloquium: y mowi/ ſe to ieſt
przeciwno zãkazaniu Pãniã JEZVS-
owemu. Orantes, nolite multum lo-
qui. Ale mu nã to doſtãtecznie odpo-
wiãda Paćincieli: dyſtynkcyã dãiac z
S. Auguſtynã/ Epist. 121. ſe co inſzego
to ieſt multiloquium, wiele nieuwã-
żnie nãgadãc/ nãmowiãc Paćierzy; to
ſamo gãni Pãn JEZVS: aco inſze-
go zãs/ multum precari, & perſe-
vanter: illã y ſtãtecznie ſiã modliã;

Peſn Muzyczna
z czego chwale
ſiã:

Pozdrowienie An-
iełſkie chwalu.

lib. 3. cap. 3.

Rożańcowemu na
ſocieſtwa przy-
mia ſalwin: na co
iã odprãwuiãc.

Matth. 23.

in Ave Exc.
2. num. 5.

Rożańcowe Gra-
mata, ſe trzech
okoliżności chwal-
lebane. oſobliwe
ſã:

Script.

Luca 1.

M.
e

lib. 1. de
laud. Virg

Pozdrowienie
Aniełſkie zamy-
ſta w ſoſu trój-
cznym.

Rozanowey pier-
wszey części figura
spełniająca Sowa
finow.

Daniel 13

Rozanowey drugie
części figura Jan-
nium trójcy pte:
Tymon.

Seráfimowie złemscy/ Bráćia Rożán-
cá S. przy odprawowaniu pierwszey
cząſtki Rożáncowey Rádofney/ gdy
rospámiestymáiąc Táiemnica Wcielo-
nego BOGA/ Zwiáſtowanie/ Wáro-
dzenie: zc. winſując Prz: Pánnie rá-
dofci/które ná ten czas odnioſła/wdzię-
czne wyſpietwuiá Dramata; y Wcielo-
lonemu BOGU wyſpietwuiá Sáans;
gdy błogofławionym owocem MIA-
RZY/ w tájſzym pozdrowieniu miá-
nuia P. JEZUSA: y nieáko mowia:
ſwięty BOG, ſwięta Mátká iego. Dru-
giey cząſtki/ to ieſt/ Boleſney Dra-
matum, Pieni Rożáncowych/upátru-
je Figure w owym Pieniu/które ſpie-
wały troie pacholat w ognify piec
Bábilonſki wrzucone/obażywſzy miá-
dzy ſobą w ogniu czwartego kogoś ná-
kſztalc Syná głowieczego/który ich od
ognia bronil: za ktora láſka dziekowá-
ly onemu/á wzywáiąc do chwały iego
wſełkieg ſtworzenia/ iakoby Rożáncie
ſobie uczynili/ ſpiewáiąc: Benedicite
omnia opera Domini, Domino Bło-
gofławcie wſytkie ſtworzenia Páńskie,
Pána. Nieſze tego nie ſkonczyły pie-
nia/ ale go oſtátek zoſtáwily iakimáś
Zákonnikom/ ſtána wſy ná takich ſto-
wách: Benedicite omnes Religioſi
Domino DEO deorum Syn ten gło-
wiecy w piecu Bábilonſkim/ gemu-
by nam nie mogli reprezentowác Pána
JEZUSA Boleſnego w piecu Mſti
ſwoiey/który nas z ognia wiecznego
ſalwował: zwiáſzając że częſto barto-
ſam ſobie ten tytuł dawał: Filius ho-
minis. Te zaś Pácholetá ſpiewájące
temu Pieniu/figurowác mogą Brá-
ćia y Sioſtry Rożáncá S. gdy odprá-
wuiá cząſtkę boleſną/ to ieſt/ o bólách
N. Pánni ktore miała przy táiemni-
cách Mſti Syná ſwego. Oni zaś Re-
ligioſi,ktorym zoſtáwiono oſtátek pie-
nia/ áby znác mieli cym nowe Pienia
zágáć/ niechay znágo Przeświateſny
Zákon Dominiká S. ktory te Pienia
Rożáncowe/ ná nowe głoſy wſytkie-
mu ſwiátu pozawſzy/ nigdy w gło-
ſach ſwoich nie ſpuſzczáła żarliwie czu-
jąc ludſie in Dramatis Marianis, w
ſpiewaniu/ w odprawowaniu Rożán-
cá S. Trzeciey cząſtki chwalebney
Dramatum MARIE, ſamá ſie podáie

A Figura ná owych Pieniách y głoſach
wielkiey rzeſze ſpiewájących w Niebie
Alleluja: co ſpſzał Jan S. w Obiá-
wieniu ſwoim; ktorzy lubo byli trocha
ucichli ná ten czas/ gdy oddawáli po-
kłon przed Tronem Boſkim/ iednat
znomu ozwáli ſie z głoſami ſwoimi/
woláiąc/ Amen, Alleluja. Máło ná
tym było: ale gdy znomu zwołano z
Tronu/ y ſpiewáć kázano: Et vox de
throno exivit, dicens: Laudem di-
cite DEO noſtro, omnes ſervi ejus:
táť ſie dobrze wzbily głoſy ſpiewá-
jących; że po wſytkich kątách rozlega-
B ſie do tego czáſu/ y rozlegáć będzie Al-
leluja: według Proroctwa Tobiaſo-
wego. Per vicos ejus cantabitur Al-
leluja. To pienie Alleluja, według
Doktorow/ieſt to Drama, Canticum,
pieſń cieżacych ſie w chwale wieczney.
W ktorym pieniu ákomodniá ſie wiel-
ce Bráćia y Sioſtry Rożáncá S. zwiá-
ſzając przy dſieſieſzey Wročyſſey Pro-
ceſſy/ktedy per vicos & plateas chwa-
lebne Zmarłych wſtánie/ Wniebo-
wſtápiecie Chryſtuſowe Zęſtánie Du-
chá S. zc. przypominájąc Prz: Pánnie/
ulice y káty Mſieſkie nápełniáiąc gło-
ſami ſwymi ſpiewájąc iuż nie Allelu-
ja, ale przenaywdzięznieſze y nayſná-
cznieſze A. Pánnie/ Drama Rożán-
cowe/powtorzone wielkroć Ave MA-
RIA. Z tego táme ſie pokázuie/ że
te Dramata Gynácei Mariani, Ro-
żáncowe Pienia/ nie ſą proſte Cantica,
ale wyborne/ bo Figurata, w Figu-
rách Piſmá S. przeznácone.

Potrzenie/ te Dramata Mariana,
ztaď máia zálecenie ſwoie/ że ſa Privi-
legiata, Vprzywiletowáne: tu ſie oká-
ſza podáie mowić o Przywileiách/ Od-
puſzcz/ láſkách/ od Oycow Ss. Pa-
piezow/ Bráćtiwu Rożáncá S. po-
zwolonych; ále tych niepodobna tro-
tko wylizyc: á dopieroż przywileiow/
láſk duchownych/ktore od P. BOGA/
od Clayś. Pánni obiecáne ſobie máia/
Bráćia y Sioſtry Rożáncá S. przeto
o nayſobliwieſzych tytko trotko tu opo-
wiem. Compenniſtein de Roſar. 1. P. f. 171.
piſe/ że pokázawſzy ſie raz Prz: Pánná
B. Allanowi Zákonu S. Dominiká,
wiele mu táiemnic/ktore ſie zámykáia
w Rożáncu S. opowiedziawſzy/ te

Apocal 19
Rozanowey 12el
części figura Jan-
nium Alleluja

Tobia 13.

Histor

TRZECIA
CZĘŚĆ
GOD BARANKOWYCH.

TO JEST:

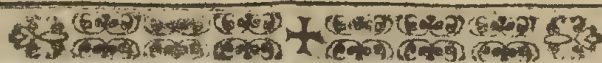
KAZANIA
NA ŚWIĘTA
APOSTOLSKIE;
Y
ŚWIĘTYCH CÉLNIEYSZYCH.

Beati, qui ad Cænam Nuptiarum Agni vocati sunt. *Apocal. 19.*

*Błogosławieni, którzy na wieczerzę God Baránkowych
zawołani są.*

DO CZYTELNIKA

POnieważ wszelkich Narodów zwyczaj nie-
sie, iż zaproszeni na Gody Goście y Przy-
jaciela, nie z próżnemi rekami, ale z osobliwe-
mi upominkami przybywają, na znak życzli-
wości swojej ku Oblubieńcom. Wiec, y na
tych Baránkowych Godach, przednieysi Go-
ście y przyjaciele jego; to jest Apostołowie,
(*Vos amici mei estis.*) z niektórymi wieku swego
Świętymi, pod Máriałkowską Janą S. Łaską,
prezentują się z upominkami swemi, Oblubień-
cowi, y Oblubienicy jego; to jest Kościołowi S.
one ofiarując. Zgoła masz tu Czytelniku Ka-
zania na Świętą Apostolskie, y niektórych
Świętych; W których pod podobieństwem dro-
giego iakiego upominku, Cnoty y prerogatywy
Świętych Páńskich opisują się, y podają się pra-
wdziwa náuka Duchowna. Co niech będzie
na chwałę większą Baránka Niebieskiego; a O-
blubienicy jego Kościołowi S. w dółkach wier-
nych na pożytek.

N A N A R O D Z E N I E S. I A N A C H R Z C I C I E L A, Mareschalcus Nuptiarum.

*Quis putas puer iste erit? Etenim manus Domini
erat cum illo. Lucae 1.*

Nadz to nie moze bez tale-
mnie/ i3 Rościol S. 3
działeyka Procyfkości
Wielkiey Mārshalka Chry-
stusowey/ Janā S. Chrzci-
ciela/ poprzedza następniaca blisko
Książat Apostolskich Piotra y Pāvła
Procyfkości. A. A. Ani bowiem
dważ żaden Krolewski/ ani Gody we-
selne/ zwołasz zāwolane/ bez Mār-
shalka obeyś sie nie mogą: pewna
to zdś jest/ że Ciebieśki Bārānek/
Jednorodzony Syn Boski/ złączywszy
sie z naturą ludzką per Incarnatio-
nem, odprawił/ y dotąd odprawiā/
zāwolane u całego świata Gody we-
selne; (o tym żaraz maś informā-
cyā/ na początku tej Księgi:) Na
których to Bārānkowych Godach/ z
drogiemi prezentami stawić się maś
Włoscy Świsci ofiarować one/ tak
Oblubieńcowi swemu Chrystusowi P.
iako y Oblubienicy tej Rościolowi S.
Wiec Mārshalka potrzeba było/ kto-
ryby im do tego solennego przodo-
wał Aktu/ y inne Mārshalkowskie
odprawił funkcy/ którego urzędu nikt
miedzy Świetymi nie mógł bydyż bliż-
szym nad Janā S. Chrzciela; ponie-
waż on sam żaraz przy dzisiejszym
Narodzeniu swolm/ obwołany jest
Præcursor Domini, Mārshalkiem Pa-
nā JEZUOWYM/ a to ustami Zacha-
ryas Dycā swego. Tu Puer Pro-
pheta Altissimi vocaberis; præbis
enim ante faciem Domini.

A niech się tu nikt nie dziwuje/ że
dopiero na świat urodzone dziecko/
przed Śwecami/ y zasłużonemi Stę-
cami/ Piotrem y Pāwlem S. mārshal-
kowāc/ przodkowāc będzie. Czyni
sobie niegdy Pan BOG z dzieci Rān-
clerzow: iako mu to Psalmistā S.
przyznaje. Ex ore infantium & la-

A gentium, perfecisti laudem. Wzy-
nił także miedzy Sędziakami Izrael-
skimi Trybunalskim Mārshalkiem
dziecie Daniela/ na onym Sadzie nte-
winney Zuzanny. Coś tedy za dzi-
wota/ że dziecko Janā Mārshalkowska
na Godach Bārānkowych potyka
funkcy. A owsem tak przynależ-
ło: bo iako Syn Boski dzieciociem
iesze/ y owsem przy pierwszym pun-
kie Wcielenia swego/ zstał się y jest
Oblubieńcem na tych Godach; tak
też Madrosē Boska zā Mārshalkā
do tego Aktu/ nie tego innego/ tylko
dziecie Janā onemu obmyślał. A
owsem funkcy tego Mārshalkowskiey
samā rekā Boska dyrektorka zostala
O tym w dzisiejszey S. Ewāngeli-
dosyć wyraźnie napisano: Etenim
Manus Domini erat cum illo. Trzy
rzeczy albo okoliczności do funkcy
Mārshalkowskiey należa; to jest/ La-
ska Mārshalkowska/ Glos/ y Sady
Mārshalkowskie. Wiec spytam się
ia dziś/ co była zā Laskā/ co zā Glo-
sy/ co zā Sady/ tego Mārshalka God
Bārānkowych/ Janā S. y oraz opo-
wiem/ iako były chwalebne z tej mi-
ry/ y dependentiam suam, miały
a Manu Domini, ad rēki Boskiey. A
ponieważ mam wola młodosć Janā
S. nazwać Mārshalkowską Laskā/
z tej okazy/ w pierwszej Części Ra-
zania/ dla nauki duchowney/ powiem
y dowiodę/ że młode lata in manu
Domini wbożni Boskiey strawione/
ja Mārshalkowską Laskā/ to jest/ począ-
tkiem/ znakiem/ dalszego cnotliwego
żywota. Ad Majorem DEI Gloriam.

S o się tyże pierwszej Części
Razania: iako młode lata
przez dobre cwiżenie in-
manu Domini w bożni
Boskiey strawione/ mārshal-

Daniel. 13.

Dzieci kancelerza
Sędziakami, Try-
nalskami. Mar. 2
kami.

Mārshalkowsku
funkcy/ trzy o-
liczności.

Lata młode, ma-
rshalkowskie stare

P A R S
I.

Jan S. Chrzciel,
Mārshalka P.
JEZUOWY.

Psalms. 8.

Script.

ewangel. iako dko.
dziew. stwa dza.
iwoich itanus
obliw.
vel
iści iaki maby
chowane u J. In.
ida.

Psalms 33.

luga/ y znatiem ja cnotliwego w dala
fych leciech żyworá/ domod tego piers
wkw mamy/ z Písmá S w Psalmách
Dáwidowych. Ten S. Krol y Proa
rot chce ná sobie wšytkim Rodzi
com zostáwíc wzor/ y przyklad wycho
wánia díatet własnych/ z tym sie wy
dale w Psalmie 33. iz o to sie nayprze
dniejšym sposobem stáral/ aby w šerá
cach díatet tego záraz z mlodošci
bojáni Boška mářšalkowálá/ y przodi
kowálá; y przeto gęstotróć ich zwo
lywał do siebie/ po to sám/ aby ich
byl náuczal bojáni Boškiey. Venite
Filij, audite me, timore Domini
docebo vos. Podźcie do mnie Synowie,
słuchajcie mnie, bojáni Boškiey náu
czac was będę. W którym Psalmie
náydzie wiele pięknych y pożytecznych
nowé duchownych/ albo sposobow/
które mi ten pobožny Dátec záprámiat
šerá mlodych díatet swoich w bojá
ni Boškiey. Naprzód/ aby snadź
potrzeba ná došłi/ w gęst. Kroles
wškie/ w nich ošádnego tóná y ukon
tentowánia dušy/ wotey nie pošliá
li/ áni w nie ušali/ przepowíádal im/
že oprocz tego żyworá/ iest inny żywor
po šmierci. Quis est homo qui vult
vitam, diligit dies videre bonos.
Znowu náuczal ich škromnošci w ša
zytu. Prohibe linguam tuam a ma
lo. Náuczal brzydzić sie klamšwem.
Et labia tua ne loquantur dolum.
Náuczal chronić sie zlego/ á bráć sie
do dobrego. Diverſe a malo, & fac
bonum. Przestzegal/ aby káždego.
šánowáli/ o zgodę/ o pokoy/ o miłość
z bliźniemi sie stárali. Inquire pacem,
& persequere eam. Przyuzał ich
do tego/ aby wšedzie pámiatali ná
oko Boškie wšytkie škrytošci przenia
šáca/ y že bez bojáni Boškiey żywa
cych/ Pan BOG ná tym šwiecie nie
błogošławi. Oculi Domini super
iustos, &c. vultus autem Domini
super facientes mala, ut perdat de
terra memoriam eorum. Ták tedy
Dáwid S. mlode láta díatet swoich
oddawšy in manum Domini, y šerá
ich dobze záprámiawšy w bojáni Bo
škiey/ záperwne y sobie/ y wšytkim Ro
džicom/ tym sposobem pošliuacym
z díatkami šwemi/ obiecuie/ že za bo

A iáznia Boška w mlodych leciech ich
iáko zá Wodzem y Mářšalkiem ná
šapi w dáfšym wieku wšelkich cnot
y pobožnošci gromáda/ ták bowiern
w inšym Psalmie mówi o tym: Plan
tati in domo Domini, in atrijs DEI
noſtri flore bunt; adhuc multipli
cabuntur in ſenecta uberi. Wšęze
pieni w domu Páńskim w przyſionkách
BOGA nášego zákwiſna: y ieſzcze ro
zmnoža ſię w obſitey ſároſci. W ktos
rych ſłowách (iáko umáza Joſephus
Mařšew,) przyromnyma Dáwid S.
mlode láta ludzkie/ do ſęzepu; ktore
B gdy Rodzice fundua in domo Do
mini, ná bojáni Boškiey/ pięknie y
predko díatki ich w cnoty ſwiete zá
kwiedia w domu Božym/ to iest w
Roſciele Swiſtym; y coraz wiacey/
dž do ſamey ſároſci w nich ſie pomna
žia. Multiplicabantur in ſenecta
uberi. W tymie upewnia wšytkich
Rodžicom Salomon Syn tegož Dá
widowego cwiženia. Adoleſcens
iuxta viam ſuam, etiam cum ſenu
erit, non recedet ab ea. Młodzień
ſek od drogi, do ktorey ſię przyuczyl y
w ſároſci ſamey nie uſłapi. Na tož
właſnie przypada z zdánem ſwoim
Eklezaſtyk: ſiedy bárdzo chwałebna
przyobiecucie ſároſci náſtemu/ ktory
kolwiek pod laſką/ pod dyrekcyą bojá
ni Boškiey mlodość ſwoia promádzi.
Fili a juventure tua excipe doctri
nam, & uſq; ad canos invenies ſa
pientiam. Synu od mlodoſci/ przyimuy
náukę/ á do ſároſci nábedziſz mádroſci.
Dla obśáśnienia tey máterey/ to
ieſt/ že zá dobrým wychowáníem ml
doſci w bojáni Boškiey/ iáko/ zá
Mářšalkowška laſka/ ida inſe cnoty
D dáfšego żyworá; biora ſobie zá ſigu
ra/ owe dwie oſobliwe laſki u Zách.
tyaſá Proroká; z ktorych jedna ná
zwánoſ Decor, Ozdoba, á druga Fu
niculus. Pomrozem: pod ktorych laſek
ezadami/ poſi zoſtawáło. Kroleſtwo
Izrdelſkie/ wšytko mu ſie ſęgęſciło;
ták w cnoty/ iáko w ſwieckie dobrá
oſitowáło; y ſam Pan BOG o nim
miał ſęzegulne ſtáranie. O gzym przez
Proroká tegož ták mówi: Aſſumpſi
mihi duas virgas, unam vocavi de
corem, & alteram vocavi Funicu
lum;

Psalms 91.

Trakt. de
educ.

Prover. 22

Staroſci/ poczu:
wey znak, mto:
doſc w bojáni
Boškiey/ y
mádroſci.

Eccleſiaſt 6

Figur.

Zachar. 11

lum; & pavi gregem. Obratem so-
bie dwie laski; iedną nazwałem ozdo-
ba, a druga powrozem, y pascem trzode
moję. Lecz iak skoro te laski zaru-
cone/ polamane zostaly: mowi Pro-
rok: Tuli virgam meam quæ voca-
barur Decus, & absceidi eam: y ni-
zey. Et præcidi virgam meam, quæ
appellabatur Funiculus. Zraz też
wszystko się w Jzraelu pomieszało/ y w
ruiny poszło; która tamże seroko opi-
suie Prorok. Te dwie laski symboli-
zowały na ten czas (według zdania
niektórych Doktorów apud Cornel.)
Rządzców Jeruzolimy; z których ie-
dny narażali laskawością/ miłością/
dobrocią; a tych nazwano virgam
decoris, (albo iako syru czytá) sua-
vitatís, facilitatis. Inni zaś nara-
żali surowością/ odwodząc od złego/
bojaźnią y nieiako swymolne wiążąc:
dla czego nazwano ich Funiculus.
Teraz iednak in sensu Tropologico,
przez te dwie laski/ znaczyć się mogą
Rodzice/ Oplekunowie/ Dyrektorów
wie mistyżney Jeruzolimy/ to jest lu-
dzi młodych: którzy mają z ręki Bo-
żkiej/ bo z woli iego świętey/ poru-
szona sobie młodość onych; y stą-
jąc się w dobrym ją utrzymać dozo-
rze/ zająwają na to. Gęścią virgam
decoris & suavitatís, dobrocią/ la-
godnym nąpomindaniem/ do dobrego
pociągając; gęścią virgam funiculi,
gdy groźno/ ostro/ bojaźnią Bożką
serca ich młode wiąża/ y od złego
wstrzymują. Albo też nie daleko od-
stępując od wersji Syryjskiej/ wzy-
wają pomientoney/ one dwie laski decoris
albo Facilitatis & Funiculi, znaczyć
nam mogą skłonność w młodych lu-
dziach/ y przywudzania się do dobrego/
do nabożeństwa/ zaprawianie się w
bojaźni Bożkiej. Wisc o iak wielkie
niebezpieczeństwo/ y ostatnia ruina przy-
szło Jeruzalem/ gdy one dwie Mares-
chalckie straciło laski virgam De-
coris, virgam Funiculi; podobnego
niebezpieczeństwa obawidć się potrzeba/ kie-
dy owo widzimy/ iż kto w młodości
swojej dobrych dyrektorów nie mając/
lata swoje młode bez bojaźni Bożkiej
bez nabożeństwa trawi. Przeciwnym
żas sposobem mówiąc/ iako Jeruza-

lem pości w nim mareschalckowały on-
dwie laski/ pomnażało się szczęśliwie
we wszystkim/ y lud on był u Pana
BOGA/ iako wybrana iego trzoda;
Assumpsi mihi duas virgas. &c. &
pavi gregem. Tak też/ szczęśliwy
to głowiek/ o którego młodości może
Pan Bóg mówić/ że się w ręce ie-
go święte dostał/ Assumpsi mihi
duas virgas: to jest/ który za dozo-
rem Rodziców/ Dyrektorów/ młode
lata swoje zstrawił w pobożności/ w
bojaźni Bożkiej/ w uczęszczaniu do
Narzędziwych Sakramentów/ w stu-
chaniu Słowa Bożego. Et pavi
gregem: bo to samo dysponuje go
skutecznie do pobożnego życia w dals-
szym wieku iego/ zgoda młodość do-
brze zstrawiona/ mareschalckuje takiemu
do wszystkiego dobrego.

Tak dalece to zaś jest prawda/ że
też wiele ludzi/ którzy zepsowawszy
obyczaje/ y na swymola się rozpusci-
wszy/ gdy już/ już zginać mieli; to
samo/ iż dobre kiedyś wychowanie
mieli/ na drogę zbawienia ich wypro-
wadziło/ y do zbawienia im pomogło.
Zginać miał na duszy dla cielesności
y bálwochwálstwa w starości swojej
Salomon: Zginać miał y on marnot-
rawny Syn/ o którym w Ewangelij;
Zginać miał y on Wychowaniec Ja-
ná S. Ewangelisty/ który od mego
świątobliwie wychowany/ został był
zestrem rozbojników: aż y Salo-
mon (iako trzyma S. Hieronym, S. Am-
brozy, y S. Cyril.) wspomniawszy sobie
na świątobliwe cwiżenie/ w którym
go trzymał w młodych latach Ociec
iego Dawid/ całym sercem pokutując/
już w starości nawrócił się do Pana
BOGA: y on marnotrawny Syn/
wspomniawszy sobie na dom Oyców
wskł/ w którym był bogoboynie wy-
chowany/ sam do siebie rzekł: Sur-
gam, & ibo ad Patrem meum.
Nioskatek/ y on stracony Wychowa-
niec Janá Ewangelisty; gdy mu on
Święty Mąż. drogę na Osielku zają-
chał/ y przypomniał mu. z iakim stą-
ciem wychował go był w bojaźni Bo-
żkiej/ z wielką skrucha upadł do nog
Świętego Stárcy/ y nowy żywot z-
gawży/ z tak wielkiego lotra/ Świe-

Wychowanie n. mto.
dozici dobre, grozi
od zguby potraty.
na to przykłady.
Exem-
plum.

Luca 15.

ap. Corn.
in Eccl. 47
vers. 21.

Alto zla zmartw-
aryj zmartw.

tym Biskupem został/ y tak pokazał
 się na tych trzech skutek Marszałko-
 wskiej Łaski/ to jest/ Młodości w
 bojaźni Boskiej strawionej. Tłumie
 się tu refleksja owi Rodzicy/ którzy
 to Marszałkowską Łaskę/ to jest/ mło-
 de lata dzieciąt swoich/ nie oddają in
 Manum DEI; ale raczej zoskrawia-
 one in manu consilij sui, to jest/ nie
 ewigza ich w nabożeństwie/ nie zapra-
 wia w bojaźni Boskiej/ uporu w
 nich nie łamie/ y owsem pozwalają
 onym swymoli; czego im się też po-
 dziełkach spodziewać potrzeba; pe-
 wnie niczego dobrego. Wiece kończy
 to Czesć Kazania słowami Ambroze-
 go S. napominającego ludzi młodych.
 Praeveniamus juventutis annos, cor-
 rectione congrua, quia melius est
 dicere: DEUS qui docuisti me à
 juventute mea, quam de fletibus di-
 centes: Delicta juventutis mea, &
 ignorantias, ne memineris Domi-
 ne; hoc enim debilitatis est reme-
 dium, illud verò salutis robur. Niech
 Marszałkowie y poprzedza lata młode,
 przystojne ćwiczenie: bo lepiej mówić:
 BOZE któryś mnie kierował od młodo-
 ści mojej, niżeli pozym płaczac mówić:
 Na nieprawości młodości mojej, y nie-
 wiadomości, nie pamiętaj. Panie: bo to
 jest znakiem słabości, tamto zaś jest
 fundamentem zbawienia.

Sermon 3.
 in Ps. 18.

Łodych, p. 18.
 Ambro:
 S.

PARS

S. młodość, II.
 zech rz. zach
 u.

S. młodość,
 i. r. k. B. k. a
 i. aduie.

Script.

O si trzy drugie Czesći
 Kazania: to jest/ Marszał-
 kowską Janá S. pozynam
 od Łaski/ która tego urzodu
 jest inigne, y pospolitym
 znakiem. Wiece stosując się do tego/
 co się powiedziało w pierwszej Czesći
 Kazania/ Młodość Janá S. y swias-
 toblive wychowanie tego/ w czym
 między innymi Swiatymi celuje/ na-
 zwa Łaska Marszałkowska tego. Ze
 trzech okoliczności ta Łaska/ to jest/
 Młodość Janá S. ma swoje zalece-
 nie: Naprzód/ iż nie dyregowała sa-
 ma ręką Boską; druga/ iż była pobe-
 nedykowana; trzecia/ iż była bardzo
 bogato oprawna. Co troje z Pisma
 S. pokazuje. Naprzód co nayo-
 bliwsza jest/ że ta Łaska/ alias Mło-
 dość Janá S. sama ręką Boską dy-
 regowała; idenie się to pokazuje z o-

Anych słow Ewangelisty S. Etenim
 manus Domini erat cum illo. Albo
 wiem ręką Pańską była z nim. Za-
 wiadowała ta przemożna ręką Bo-
 ską/ Młodością tego/ zwiastując przez
 Anioła bogobojnym/ (lubo inż bę-
 dzo starym Rodzicom) cudowne (bo
 nad bieg natury) poczęcie tego; a po-
 tym nad pospolity bieg dekretom Bo-
 skich w żywocie Marii, uwalniając
 go od pierworodnego grzechu; a na-
 wet przy Narodzeniu tego wiele czy-
 niąc cudów: które S. Thom. Vill. wy-
 liza/ w te słowa pisze: Angelus
 nuntiat, Pater obmutescit, sterilis
 concipit, Virgo salutat, puer exul-
 tat, Mater prophetat, Nomen de
 celo mittitur, à Matre per Spiritum
 agnoscitur; à Patre conscribitur,
 vinculum linguae solvitur, ex muto,
 Propheta Pater efficitur. Anioł
 zwiastuje. Ociec oniemiał, nieplodna cię-
 żarna zostaje, Panna pozdramia, dzie-
 cie się raduje, Matka prorokuje, Imię
 z nieba dane; od Matki przez ducha
 poznane, od Ojca napisane; zwiasek je-
 zyka rozwiązuje się; z niemego Pro-
 rokiem Ociec zostaje. Te wszystkie cuda
 oczywistym są argumentem/ iż Łaska
 Marszałkowska alias młode młotami
 Janá S. sama ręką Boską zawiado-
 wała. Drugie zalecenie Łaski/ albo
 młodości Janowej jest/ że była nie-
 prosta iaka/ ale pobenedykowana/ po-
 święcona. Na dowód tego/ dosyćby
 było na tym/ co się teraz powiedzia-
 ło; to jest/ że była w rękach Boskich/
 od których poświęcić się musiała;
 ponieważ one są źródłem wszelkiego
 błogosławieństwa: ale oprocz tego/
 dochodzą z Ewangelistom Swiatych/
 że ktoś jeszcze więcej do poświęcenia
 tej Łaski/ to jest/ młodości Janá S.
 konkurował. Mamy co wiedzieć/
 że Doktorowie Swięci przypisują
 Prezen: Pannie iakąs funkcję. Ka-
 pląską/ S. Antonin: nazywa one Sa-
 cerdotissam Justitiae, Kapłanką Spra-
 wiedliwości. Na co przypada S. Bpi-
 phanius, S. Andreas Cret. S. Damascen:
 S. Albertus Magnus: X owsem z tej rą-
 cy/ że Prezen: Panna przygryza swoja
 konkurując do poświęcenia nieko-
 rych dusz przez łaskę Boską; Biskupia

Lucas 1mo.

Concion 1.
 de Festo.
 Jana S.
 Narodzenie
 z wielo-
 u-
 on.

Jana S. młodość
 kto poświęca?

p. 4. tit. 1.
 15. cap. 3.

ap. Polian.
 Marian.

tey

ibid. c. 16.

Biskup da funkcy
nie iako odprawy
I. Panna
P. Panna
rzy da przy
niektorych Biskup
hyt: temu?

iey funkcy przypisze S. Antoninus, A
MARIA Episcopa Spiritualis, quoniam
consecrat templa, & al-
taria, quæ ad honorem ejus sunt;
consecrat Virgines, interiori confir-
mando, & hujusmodi. Biskupi/
kiedy co poświęcają / czy to cze-
ścią słowami / gdy modliwy / bene-
dykcyę czytają / czy to rękami / lub to
dotykając się oney rzeczy / lub też one
jęgnąc. Te funkcy odprawiła
nieiako Przen. Panna około młodego
Janá: pobłogosławiła go voce, bo-
nā głos iej / gdy pozdrowiła. Matka
Elzbieta / napełniony został łaśka po-
święcająca / y w żywocie Matczym
Kim ruszał się pogot. Ut. audivit
salutationem MARIE Elisabeth, e-
xultavit infans in utero ejus. Po-
święciła ię Przen. Panna młode-
go Janá / przez dotknięcie świętych
Rąk swoich Pamiętnych / gdy nowo-
narodzonego tak wiele razy na rękach
swoich prąskowała: przez co samo/
tak bardzo ubłogosławiona została
młodość Janá S. je y wymowie tej
go niepodobna. Jako twierdzi En-
gelgrave. Joannem nostrum ipse ē
cunabulis, ad sancta Sanctorum, ad
basia MARIE translatus, quis valet
deprecare. Potrzebie Łaski Mat-
kowskiej Janowa to jest młodość te-
go / ma zjad zalecenie swoje że jest dro-
go oprawna / w wymiennie cnoty /
rozmaitych cnot świętych; (albowiem
iako Złoty Roscicielne świadczy) /
we trzy lata po Narodzeniu swoim /
obramy sobie żywot Pustelnicy / na-
ustawiczy kontemplacyi o Pánu
BOG / konwersuac z samemi Świa-
tymi Aniolami / w głodzie w biedzie /
młodość swoją trawiać na wielkie ro-
zmaitych doskonałych cnot; zdobył się
zasługi. Dla których Łaska ta iego
Márskowska / to jest / Młodość tak
świątobliwie oprawiona / w jamy
ogach Boskich nader się cudna zsta-
ła / gdyś sam Pan BOG / iakoby nie
mogąc się napierać Janá młodego
na puszcy / dobrze przed Narodze-
niem iego rzekł do Proroka Jeremia-
śa / Osoba nieiako Janá w ten czas
na sobie noszącego: Recordatus sum
(według Arabickiej wersji) tibi gra-

ria adolescentie, (Syrus czyta) Pu-
eritix tua, & dilexi tolerantiam
tuam: quia tu, secuta es me, in
deserto. Wspaniałem (prawi) na-
święte Młodzieńskie, dziecinne lata two-
ie; y upodobałem sobie w cierpliwości
twojej; ponieważ na puszczy puściles się
za mną. Did: Baza to miejsce me-
ryfikac o Janie S. od dziecinstwa
na puszczy żyjącym / tak piśe: Pue-
ritia Joannis in deserto peracta,
pluries ante oculos DEI obversa-
tur, quam alia Viri facinora: illa
Divini Artificis commendat ma-
num, illa oculos DEI spectantis
oblectat. Dziecinstwa (prawi) Ja-
nana na puszczy strawione, wielkroć
Pan BOG na oczy sobie wysławia, bar-
dziej niż inne sprawy iego: dziecinstwo
Janome, Niebieskiego Rzemieślnika za-
leca rękę, y oczy patrzącego BOGA u-
wiesza. Dostę tedy z tych trzech o-
kolizności y z Pisma S. ma swego
zalecenia ta Márskowska Łaska /
Młodość Janá S. Márská Pána
JESUSOWEGO.

Spytamy się iuż co za głosy były
y iakie Márská tego. Odpowia-
dam / że nie inşe / tylko żarliwe tego
Razánia / z którym się on po strawio-
nych trzydzieści lat na puszczy / ożwał
około krainy nad Jordánem / Már-
skując przed Chrystusem; to jest /
opowiadając przysię te go / y pokuto-
zł grzechy. Factum est Verbum
Domini super Joannem Zacharia
Filium in deserto, & venit in o-
mnem regionem Jordanis, prae-
cans. Baptismum paenitentiae in
remissionem peccatorum. Kto-
tego Głosy to jest Razánia / kto do-
brze uważy / przynąć musi / że iako
Łaska tego Márskowska / tak y
Głosy były in manu Domini, w re-
kach Boskich. A zaś tak przyna-
leżało / albowiem by nazywającego
nazywającego. Różnoscie głosy /
márskomac / prowadzić do dobre-
go / do pokuty / słuchaczom nie mogą
teżeli przy nich / ta tak Boska poká-
zować się nie będzie; to jest / jeżeli
wspomóżni łaśka Boska nie będą
po sobie pokazywać znamienitych
przykładom. Cnot. Śś. nabożeństwa

In Evang.
L. 14. c. 1
S. 11.

Janá S. dziecinstwo
w iakim go
u S. Boga.

Figur.

Janá S. głos, in
manu Domini.

Luce 3.

Łazn odziew
głosy, mac bida
a manu Domini

Pantb.

Janá S. młodość
kleunotami cnot
rozmaitych przy-
odobiona.

Jan S. we trzech le-
ciech na pustyni
idzie.

Kaznodzieiow
figurowały cze-
ry zpiegryta
Apokalipsy.

Apocal. 4.

Ezech. 1.

Kaznodzieiow
Jan. 2. nie tylko
homozoniz fery
del ale y 74c

ó osobliwie umartwionego ostrego
żywota. Bardzo pięknie figurować
nam mogą Różnoddzieiow/ one cudor-
wne widziane u Ezechiela/ y od Janá
S. zwierzęta/ te wprawdzie/ idko Ró-
znoddzieiow idę wydawały głosy chwa-
lace BOGA/ śpiewając Sanctus,
Sanctus, &c. y owšem: wśytkiemu
Niebu mářfaltowały w tym/ glosem
onym swoim miśłancom Niebieskich
do chwały Boskiej pobudzając: Cum
darent animalia gloriam & hono-
rem, & benedictionem super thro-
num, procidebant 24. Seniores an-
te sedentem in throno. Wprzód
jednák nim się byli ozwały z głosami
swoimi/ widział ich Ezechiel/ z strzy-
dlami/ y oraz z rekami/ Et manus ho-
minis, sub pennis eorum quatuor.
Adintenda tu Różnoddzieiow owym/
ktorezy przed infemi Różnoddzieiami
chcą mářfaltować; iś się maia śtardć/
aby głosy ich/ to iest Kazania/ nie
tylko były strzydlasie/ dla wysokich
konceptow/ y náuk Doktorow Śś. ale
oraz y z rekami/ albo in manu Do-
mini; to iest/ śtardć się maia/ aby
nád infie pokazowali po sobie osobi-
wie/ cudniejszy przykład/ pobożnego
umartwienia żywota. Bo nápisal S.
Grzegorz: Loquentis. autoritas
perditur; cum vox opere non ad-
iuvatur. Ktokolwiek jás dobrze
zważy/ cäle życie Janá S. przez 30.
lat ná puśzy/ przynac musi/ że to
osobliwe było dzieło taki láski Boskiej/
kiedy tak długi czas bez odzieży/ bez
pokarmu żył/ bo według Bernarda S.
ani śtardć/ ktorey on pożywał po-
karmem/ ani wielbiadza śtord/ odzie-
ża ludzka/ názwac się nie mogła.
Wychodzi tedy ten Różnoddzieia z
puśzy/ aby się ozwał z glosem swoim/
ale tak idko pomienione zwierzęta
Protocle z strzydlami/ y rekami/ to
iest/ dobrze wprawiony w kontemplá-
cye głebokie/ dobrze ugruntowany w
náukie niebieska/ y oraz cum manu
Domini, kiedy pomoc Boska wspá-
ry/ ostrey pokuty sam ná sobie wzor-
nieś/ namniej z postow Pustelnia-
nych przy Różnoddzieistwie nie spú-
szdając: idko o nim świadczy samá
Prawda Przedwieczna: Venit Joan-

nes non manducans, neq; bibens.
Przyśedł Jan. ani iedzacy, ani pijacy.
A przeto też/ Kazania iego/ były to
Mářfaltowskie głosy/ to iest/ skut-
cznie náprawdźające ludzi ná drogę
pokuty/ ná drogę cnoty. Czego do-
wcipnie doćiełł náś Lyranus. z same-
go tekstu Ewangelij S. uważa bo-
wiem/ że gdy Ewangelista opisał stro-
y Janá S. y życie iego nád inne ludzkie
śurowśe. Ipse autem Joannes ha-
bebat vestimentum de pilis. Wnet
zaráz emphaticę przyddá: tunc exi-
bat ad eum omnis Jerosolima: id-
by chciał dác znac/ że tym samym/
gdy Jerosolima pátrzyła ná śurowy
żywot Janá S. pobudziła się do ślu-
chania Kazania iego/ y na głos iego
náwracała się przez pokutę do Pána
BOGA.

Náostátet po Głosach Mářfaltá
Chrystusowego/ przypátrzymy się Sa-
dom iego Mářfaltowskim. Widze-
ia/ że pod Sady Mářfaltowskie Ja-
ná S. podpada wśelkie stworzenie;
náwet (swoim sposobem mówiac/)
sam Pan świáta Chrystus JEZVS/
ile głowie/ poddał się niejako pod-
nie: Co się wśytko z Historij poká-
zuje. Poddal się náprzód sam Chry-
stus Pan/ gdy (idko Historja Ewán-
geliczna świádczy) dopuścił się mu
przez Postow examinaować/ y pytać/
ktoby był. Tu es qui venturus es, &c.
Poddal mu się y powtore/ gdy pod-
tę iego przyjmując od niego Chreś-
t/ nágodniejszy Głowa swoia podłożył.
Podlegáli Łasce Janowej Antolowie
Śś. gdy od usługi iego byli; częścia
oznámując Národzenie iego Rodzi-
com/ częścia ná puśzy z nim kon-
wersując/ (o czym piśa Doktorowie
Śś.) Podlegáli/ y podlegáli iurys-
dykcyi Janowej Antolowie zli/ to iest
Śtádani; czego doználi ná sobie nie-
ktorezy nabożni ku niemu/ osobliwie
Syn S. Brygity/ S. Iwanu Krole-
wicz Dálmácyi/ S. Hildegunda Żakón-
nica; ktorem gdy śiamordowali z po-
kúsami śtádanskimi/ pokazawszy się
Jan S. onych mocno przedwśo gá-
rowśtu utwierdził. (o czym piśe Lobet-
zius.) Podlegáli/ iurysdykcyi iego
nieme y dżikie zwierzęta/ gdy mu ná
puśzy

Histor

Chrystus
dare się
Janowi S.

Janowi S. należący
Antolowie.
Antolowie quibet
Janowi S. tak
dobry jako y.

Gloria SS.

Kazania
skuteczne

Jan. 2.
Zemu
wity.

Janowi
skuteczne
mądrość

Janowi
skuteczne

Janowi
skuteczne

Janowi
skuteczne
mądrość

Janowi S. gadziny
szkodzą na
mogły.

Quest. 63.

Anna S. palec Jmo.
Jca Vm. rzyt.

Anno Dni
1640.

Anna S. Reliquie
more wkrainie

puścić zostającemu/ żadne gadziny/
ani bestye skłócić nie mogły. Dra-
cones & aspides, & cerastæ. Joan-
nem in solitudine formidabant.
to twierdzi Athanasius Episc. Nissenus.
Metaphrastes także pisze/ iż w Antyo-
chii/ gdy palec Janá S. Pánientá ie-
dná wrzuciłá w pászce Smoka lu-
dzi pożerającego/ záraz się rozpuł.
Podległá náosťátek Janowi S. nie-
czule Elementa, Morze / y Ziemiá.
Bo niedawno w Genui w sławnym
Porcie nád morzem / gdy w dzień
Wielkonocny niezwyčajnie wzburzy-
ło się morze/ z támnym niebespieczeń-
stwem Nádstá y portu sławnego/ ná-
doktlenie Relikwii tego Świętego/
z którym Duchowienstwo processio-
naliter wyszło / záraz się uspokoiło.

A morze. Ziemiá także/ (bo iáko czytám
ap. Engelgr. Pantb.) gdy w Antyo-
chii w pewne Święto pokázuiá lu-
dziom ręká Janá S. teżeli ręká ona
otwártá dloniá widzieć się dáie/ pe-
wnym to prognostyliem iest urodzáiu
obitego; teżeli záś kiedy pokáże się
z Kurzonemi pálcami/ znák to wiel-
ki bywa nieurodzáiu y głodu. Máś
tedy/ pobożny słucházu tego Már-
shalá Chrystusowego Janá S. y Lá-
sá/ y Glosy/ y Sady iego Márshalá.
wskie; to iest/ Cnoty/ dáry/ y przywi-
lecie iego/ w których on przed innemi
Śwítemi przodkuje: tego się
tedy opiece y wielce štutes-
gney modliwie záles-
cay/ Bogu chwá-
lá. Amen.

Anna S. ręká, pánien-
stwień dobrego
albo z tego wrodzi

NADZIENSS. APOSTOŁOW, PIOTRA Y PAWŁA,

Prælatúra in fulgoribus Iaspidis.

Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam. Matth. 16.

2. Cor. 6.

Eżeli kiedyś lepiey o Sá. Apo-
stolách sprawdziła się senten-
cyá owá/ ktora ieden z nich
nápiśal: Nihil habentes, &
omnia possidentes. Nie
nie máiacy, á we wszytko obśtuiaey.
iáko przy Godách Barántowych/ gdy
się każdemu z nich w szzegulności/
przed Oblubieniem Chrystusem / y
przed Oblubieniem tego Rósciolem S:
z upominkámi swemi, prezentowác
przyszło. U. U. Albowiem nie trze-
bá im było iáko prawdziwym Profes-
sorom ubóstwa Ewángelicznego/ po-
Indyách/ Amerykách/ y innych dále-
kich krájách. ná takie upominki szukać
drogich kleynotow y kámieni / gdyż
každy z nich w domu u siebie/ droższe
dáleko specyaly znalazł; poniewáz
według Expozytorow/ każdy Apostol
symbolicé areydragim był kámiem
niem/ do fundamentow Nádstá mi-
stycznego/ to iest/ Rósciólá Chrystu-
sowego należącym; którym się przy-
pátruiać y one iáko z regestru miánu

Ciac Jan S. w Obiáwieniu swoim/
czytał ná nich Imioná Apostolow Sá.
Et in ipsis duodecim nomina, du-
odecim Apostolorum Agni.

Apocal. 21.

Jákoż oto dnia dzisiejszego/ tuż
záraz zá Janem S. iáko zá Márshal-
kiem God Barántowych/ bo pradko
po Święcie Národzenia iego/ przy
Drogyśkości, doroczney/ pospieszyłá
z upominkámi swemi/ pierwśá nay-
celniejszyá pará Apostolow/ same przes
naywielebniejszye Kájará/ Piotr S.
y Pawel; niosąc nieiáko w upominku
kámiem; poniewáz iednego z nich/ to
iest Piotrá/ w dzisiejszey Ewángelii
sam Zbáwiciel/ Opoka álbo kámieniem
názywa/ á kámieniem fundáméntál-
nym. Super hanc petram, edifica-
bo Ecclesiam meam. Ktory to ká-
mien/ że nie był prośty/ ále bárdzo
drogi/ dáł znák o tym Jan S. gdy
kámie w Obiáwieniu sub Allegoria, o
Piotrze S. nápiśal: Et fundamenta
muri Civitatis, omni lapide pretio-
so ornata. Fundamentum primum

JASPIs.

Apostolowi S.
drogie kámiem
nie w kósciele
bożym

JASPIŚ. Fundamentá muru Miasta
wszystkie z drogiego kamienia. Funda-
ment pierny kamień **JASPIŚOWY**.
Co y Páwłowi S. iáko wspót Sun-
datorowi Miasta tego: służyć bádzo
może. Wszak tedy Pasterstwach dwu
nawyszych w Kościele Bożym Pra-
latów/ Książat Apostolskich/ w kto-
rym przez niełatkie podobieństwo tres
fulgores, álbo qualitates, przymioty
kamienia Jaspisowego: bádzo pie-
knie wydájące się widziá/ nazwá dro-
gim upominkiem Jaspisowym; y on
Oblabienicy Báránkowej/ Koscio-
łowi S. dla przykładu wszystkich Pra-
latów/ zá osobliwy prezent/ imieniem
obudwu Apostolów/ ofiarowác beda.
Wprzód jednák o trzech funkcyách/
álbo powinnościách/ które ozdoba sa-
stanu Prálskiego/ pod tymie podo-
bięństwem mówić zechcé. A. M. D. G.

PARS
I.

O do pierny Cześci Ra-
zania. Jáiste Stan Práls-
cki w Kościele Bożym: nie
może znaleźć między kamie-
niami drogiemi przyzwoit-
nego sobie Symbolum, iáko w kamie-
niu Jaspisowym: álbowiem ten ka-
mien według *Auchora Mundi symbo-
lici*, symbolizuje samego Pralata ná-
Prálatami Chrystusa Pána; á po-
nim następcę tego/ Piotra S. (takom
iuz námiemil). Sprzącie genu? od-
powie podobno. Kto/ dla tego/ że o
tym kamieniu ktos nápiśal: in argen-
to fulgidior, naylepiej się wydáie w
srebro opráwny: przy Prálaturách
záá o srebro/ o bogóctwá/ o świećla
appárenceya/ á góstoć y o zbytek w
tych rzeczách nie trudno. Ale nie tá
tego rácyá: bo lubo mi się nie godzi
tego ganie w Koscielech appára-
tách y sprzętách/ do Oltarzú/ do słu-
żby Bożej należących/ gdyż wiem że
podobalo się to Dáwidowi S. Domi-
ne dilexi decorem domus tuae. y
z. *Historii Żywota S. Cecylii S. Wá-
wryńca/ Konstántyna Wielk.* poká-
zanie się/ że starzy Chrześćianie: ięzge
pod prześladowaniem Poganstkich Ces-
sarzów zostáiacy/ bogate od zlotá/
srebrá perel/ spráwowáli do Koscio-
łow appáraty: jednák takie niepotrze-
bne appárenceya/ pompy/ zbytki w do-

A mách prywatnych ludzi duchownych:
wielce gania Doktorowie Ss. o tym
wiele y żarliwie nápiśal S. Bernard.
dle nie máś tu o tym mieyscu do
mówienia. Wisse z insey rácy/ Já-
spisowy kamień symbolizuje Stan
Prálski/ to jest/ że trzech własno-
ści swoich osobliwych: Ex fulgore
luminis, coloris, & virtutis. A w
tych wyrażá się wszystkie powinno-
ści Stanu Prálskiego: których ful-
gor gdy się wydáie w Prálskie Du-
chownym/ takowy Prálat drogiu jest
kleynotem y zářczytem Koscioła S.

B Pierwsza tedy własność kamienia Já-
spisowego/ jest Fulgor luminis, ma-
bowiem ten kamień osobliwa kore-
spondencya z Słońcem/ zářaszeá ten
ktory jest słońcy; á według zdania
niektórych/ iedno jest co y Malachites,
tak dáće/ że óswiecony promieniem
słonecznym/ inke rzeczy blisko siebie
bedące óswieca/ oraz y farba swoia
ná nichie iáko teze iáko wyraża.
Czego doświadczeniem być látwo
każdy może/ ná białym pápiersie po-
łożymy taki kamień. Tá pierwsza
własność Fulgor luminis, znaczy

C nam może Fulgorem luminis scien-
tia in intellectu. *Światło mądrości,*
nauki, o które iáko y osobliwa ozdo-
ba stanu Prálskiego staráć się po-
winni wszyscy do tego powołani sta-
nu; dysponując wszelkimi siłami
rozum swoy do tego/ aby od tego/
ktory jest Sol sapientiae. *Słońcem*
mądrości, promieniami náuti stanowi
swemu przyzwoitey óswiecení tegoż
świátła przez Razania/ Kátechizmy/
Spowiedzi słuchania/ udzielać mo-
gli ówieżkom powierzonym sobie.

D Tego bowiem chce po nich y wyćia-
ga Bóg Wszechmogący gdy przez
Proroká mówi: Labia Sacerdotum
custodiant scientiam. *Usta Káplán-
skie przestrzegáć będą nauki, mądrości,*
toż powtórzyl y u Psalmisty Dáwiód/
Eundimini, qui iudicatis terram.
Wzciecie się, którzy sądzicie ziemię. Te-
go chciał po nich naypierwszy Pra-
lat Chrystus: gdy pierwszych Pra-
latów/ to jest Apostolów/ do soli przyzo-
wnal: Vos estis sal terrae. Tak bo-
wiem ná te słowa piśe S. Laur: Just:

Propter

*Jaspisza, trzy
własności.*

*Jaspisownego ka-
mienia kore-
spondencya z
Słońcem.*

*Prálati o nauke
starać się po-
winni.*

*Script.
Malach. 2.*

Psalms. 2.

Matth. 5.

*Jaspis kamien,
figurując Koscio-
łowi Páwła S. na-
wet wizerunek
duchownych Pra-
latów.*

*nie drogie
aty, y sprzęty,
z naganne.*

*Prálat
czemu
catoru
Cuan*

*Prálat
Żarliwie
ba do
stężyć*

*Prálat
mego
nauki
na J.*

1. ad Tim. 3

in Psal. 56

Prælatom kanonick
czemu nazwa do po-
calowania Librum
Euangelium.

Hist. Lap.

L. 2. C. 191.

Prælatom ordo
Zarłiwosc y ochot-
ta do pracy, pa-
terstkiey.

Figura.

2. Reg. 7

Prælat Zarłi-
wego Figury
nłanna odlewa-
na Siarozakonna.

Propter scientiæ eruditionem, di-
cuntur sal terræ. Tego chce po-
nich Apostol Paweł S. gdy opisuiac
Kandydata na Prælaturs Biskupia/
miedzy innymi kondycjami/ kładzie y
te/ żeby był ugonym Doktorem. O-
portet Episcopum irreprehensibi-
lem esse, &c. pudicum, hospiralem,
Doktorem. Tego chce Concilia y
Canones; a nawet y same Kościel-
ne Ceremonie/ prawie codziennie o to
nåpominaia Prælatow/ iåko to uważa
S. Bonawentura, przypatrujac się w
Katedralnych Kościolach owey ce-
remonii/ kiedy po przeczytancy Ewân-
gelij/ nosza otwarta Księga do wszy-
tkich Prælatow/ y Kanonikow dla
pocålowania; y twierdzi: że na to
postånowił Kościół S. te ceremonia/
aby tym samym pocålowaniem S.
Księgi/ zachcił Prælatow/ Kanoni-
kow/ do rozmiełowania się Księg du-
chownych/ do smakowania sobie Pi-
små Świętego.

Druga własność Jåspirowego kå-
mienia/ iest Fulgor coloris, Wymie-
nitosc osobliwa w kolorach; bo według
Naturalistow rozmaitey bywa farby/
kåzdemu prawie kåmienowi gdy się
bliisko niego rodzi/ w kolorze åtko-
moduiac się. O czym pisze Anselm:
Boetius. Tå własność Jåspirowe-
go kåmienia/ niech nam znaczy druga
ozdoba/ y oraz powinność stanu Præ-
laciego/ Fulgorem zeli & charitatis
in voluntate, to iest/ Miłosc ku zbå-
wieniu dusz sobie powierzonych/ żår-
liwosc o ich zbawienie/ ochota do prac
Pasterskich; w których podeymowå-
niu/ (iåko Paweł S. o sobie napisał:
Omnibus omnia factus sum Wszytko
wszytkimem się zstål.) rozmaite bår-
wy bråć na się musi guly Pastery/ z
jednymi kåsławie/ pokornie/ cierpli-
wie; z infymi zaś ostro/ powaznie/
żårliwie postepuic sobie; nie sobie
jednå w tym nie przykzac. W czym
chcial Pan BGS wszytkich Præla-
tow informowåć pod Figura Scåtes
go Testamentu/ nå strukturze owey
wielkiey wånny w Kościelce Salomos
nowym; ktora zwano Mare fusile,
albo æneum, Odlewånym, miedziånym
morzem. Tå struktura miedzy innemi

A misterstwami miała Bates, albo *flar-
ki*, u których nå wierzchu były Figury
Wolu/ Lwa/ y Cherubinå. Inter
coronulas, //plectas Leones, Boves,
& Cherubim. Żårzuca tu trudność
Rupert. Abb. coby za tåiemnicå byłå
w tych różnych Zwierzętach. Quid
est, quod in basibus opere sculpto-
rio, non solum Leones, sed Leones
pariter & Boves, & Cherubim ex-
pressa sunt. Tå co odpowiadåc
nåuga: że to morze znåczyło Ko-
ściół S. Bates zaś/ albo *flarki*, znå-
czyły duchownych Prælatow/których

B pospolicie zowiemy Fulcra Ecclesiæ.
mowi tenże: Quid unquam aliud
bates designant in templo, nisi Sa-
cerdotes in Ecclesiā; qui dum sol-
licitudinem regiminis tolerant,
quasi more basium, superimposi-
tum onus portant. Wisc te rozmå-
ite Figury/ Cherubinå/ Wolu/ y Lwa
dåcå adintende Duchownym/ iåko
według okolicznosci Osob/ czåsow, y
mieysc måcå się popisowåć z żårliwo-
scia swoia ku zbawieniu ludzkiemu.

C Mådrosć w Prælaciei według tegoż
Expozycora. In Basibus Cherubim
exprimitur, quia decet, ut Sacer-
dotum pectora, plenitudine scien-
tiæ sint repleta. Przeto kåzdy Præ-
lat miedzy ugonem/ miedzy Herety-
kami/ miedzy Politykami/ zwlåsztå
sluchåcå ich Spowiedzi/ powinien się
pokazåć mådrem Kåzistå/ ugonym
Theologiem. Lwem zaś ståwić się
ma przeciwo knagbnym/ nieposlu-
snyim; nie cierpiac nic dla żadnego
respektu w Paråsiach/ w Dyecezyach
swoich/ coby bylo z obråza Bożå/ y
z pogorszeniem infych; Lwem się
ståwić ma odwaznym/ wygadziåc
potrzebom duchownym swoich owie-
czel/ chooby też z uszerbkiem y nie-
beåpieczeństwem zdrowia swo-
go; iåko
się tråfia pod czås powietrza. Wol-
kiem zaś pracowitym/ y powolnym
ma się pokazåć Prælat/ względem lu-
dzi proscieyszych; kåsławie one do sie-
bie przyimuiac/ chorym sam przez się
Såkråmentå administruic/ wieyszych
ludzi sam Spowiedzi sluchåcå/ dzie-
ciom kåtechizuiac. zc. Tåkie y tym

Prælat du-
chowny
kiedy się ma pokå-
zać Cherubinem, Lwem
mitem.

podobne akty żarliwego o zbawienie owiegeł swoich duchów / są to Fulgores colorum, Wyborne barwy, które wielce zdobią y zalecą mistyczne Jásłpise / to jest Pralaty Kościelne.

Trzecia własność kamienia Jásłpisehowego / jest Fulgor Virtutis; to jest / iż ma iśkaś ciałemną moc (co twierdzi Naturaliściowie) przeciwko nowym strąsydlom / gdy go kto nośi na sobie. Ta własność dobrze kwadrnie do trzeciej powinności duchownych / która jest ozdoba stanu Pralackiego; a znaczy Fulgorem Virtutis in operatione, obyczajnie przykładać w oczach Párastánów swoich; ktorými gdy do poprawy żywota / do pokuty grzesznej ludzkie przywodzą / daleko skutecznie / niżeli światłmi iśkami słowami / albo Erorczyzmami / háranstwem od nich odganiania; bez ktorego Fulgoru mistyczne Jásłpise / to jest / bez dobrego przykładu Pralackiego nie waży. Pokazało się to ná S. Pralacie y Opacie S. Bernardzie; ten bywszy w Niemczech / iżyliem Włoskim / czyli Francuskim / (ktorego słuchacze niewiadomi byli) miał Kazanie. Po nim wszedł też ná Ambo- ne użony ieden Pralat / y po Niemiec-ku miał do ludzi Kazanie; tamtego słuchacze ludzkie wszyscy / kładąc się z grzechom swoich plakali / bo Fulgor przykładnego żywota onego Świętego Opata przenikając sercá słuchaczów / wielce skutecznie dusze ich z mocy háranstwiey uwalniał; ktory Fulgor że w tamym drugim Pralacie nie wydawał się / chociaż słowa tego użone y święte były / mocy jednak żadney przeciwko grzechom y háran- stwu nie miały. Przetoż wielki Pralat y Biskup S. Franciscus Salesius, życząc aby wszyscy Pralaci ten Fulgor przykładu dobrego ná sobie wydawali / często do nich w listách swoich pisał / że / albo podobne słowa. Considera Episcopum & Pradicatorum non solum à peccato mortali necessario abstinere debere, verum etiam sibi cavere à certis peccatis venialibus, alijsq; certis actibus indifferentibus; dicit enim S. Bernardus. Nugæ secularium, sunt blas-

phemia Clericorum, seculari enim licet jocari, venationi operam dare, nocturno tempore conversatio nem quærere, idque in seculari minime est reprehensibile; quia hæc omnia, si solus recreationis causa fiant, non sunt peccata; at verò, si hæc actiones ab Episcopo vel Pradicatoris fierent; nisi à centies mille circumstantijs essent vestitæ, quæ difficulter simul conjungi possunt, scandala sunt, & magna quidem scandala. Ac proinde audiendum est illis à populo, Episcopus vel Pradicator pergræcatur, recreatur, voluptuarius est, &c. Et si talis Episcopus vel Pradicator, postea Auditorium suum ad poenitentiam exhortari velit, à nemine audietur, imò ridebitur ab omnibus. Po- waina tá / bo wielkiego Pralata y S. Biskupa informacja / iśnie rzecz moia utwierdza / że w mistycznych Jásłpiskách Kościół S. w Duchow- nych Pralacách / między innemi Fulgorami wydawać się powinien Fulgor virtutis in operatione. Przy- kład świątobliwego żywota.

Sie tyż drugiey Części Kazania: to jest Pralactwa dwu Książat Bpóskich / ktore oni iśko drogi upomni- nek w świetne oprawiony Jásłpise / ná przykład wskazyli Pralatom / przy Wroczystości świętey prez- zentują Kościółowi S. Wdzo iż bardo wymienienie tres Fulgores, własności pomienione Jásłpiskowego kamienia / zaidsniały w obudwu ich Pasterstkim Wzroście: w czym ieden drugiemu bynamniey nie ustąpił. Co Symbolista ieden chciał wyrazić ná pstrym kamieniu Jásłpiskowym roz- rżniętym ná dwoie / y przeto jednakię pstryćiny ná obudwu tablicách repres- zentującym; iedną z tych tablic zna- czył Piotr S. druga zaś Páwł S. ciałe przypisawszy Lemma: Et con- formitate conspici. Dla wytłu- maczenia zaś przydał owo sentencję S. Leoná: De quorum meritis atq; virtutibus, quæ omnem superant, loquendi facultatem, nihil diver- sum, nihil debemus sentire discre- tum:

ap. Mansi.
tr. de Pra-
dic. D. 30.

PARS
II.

Piotra y Páwła S.
języczne Symbolu

Sermon. 1.
in Apocal:

pisza kamień
c, przeciwko
nowym strąsom.

Histor

an przykładać
ot, skutecznie
na háranie niż
czym, iśkaś:

nam S. Kazania
czynie S. iży:
nie háranie,
iżyżego ot.

p. i. h. Episk

om, Kazania
ce pstryż na:
niem S. Fran-
ca de Salesio.

Piotra
mądn

Script.

Piotra S. mądrości
od każdej osoby
choćby
choćby

Math. 16.

in Apoc. 21
num. 246.

Piotra S. klucza,
mądrości, nauka.

tum: quia illos, & electio pares, & labor similes, & finis fecit æquales. W którym Symbolum, y oraz w słowach S. Leoná, to się wyraża/ iż ci Święci Apostołowie w Kościele Bożym są drogiemi Jąspisami we wszytkim sobie podobnemi. Pierwszy tedy w tych mistycznych Jąspisach wydać się Prælacti Fulgor, (o którym się wyżej mówiło) Luminis scientiæ in intellectu, światło najwyższej nauki, którym od Słońca/ y zrodła wszelkiej mądrości Páná B O G A Wschmogącego oświeceni/ nimże wszytek świat oświecił. O czym obádwa mága dowodne świadectwa w Piśmie S. y owšem o pierwszym/ to jest o Piotrze S. tego dochodzi z Pisma S. że z prostego Rybaka zostawszy Apostolem/ od każdej Osoby Trojce Przenayśw: miał sobie udzieleną Mądrość/ y naukę przynależną Przędowi swemu. Miał ją naprzód od Oycá Niebieskiego: bo mu to sam przyznał Chrystus Pan onemi słowy: Caro & Sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus qui in cælis est. Ani Ciąto. ani Krew tego tobie nie obia- wiła, ale Ociec mój. który jest w Niebie. Jakoż z tego fundamentu/ Piotrowi S. przypisują Doktorowie wielką nąd samych Aniołów mądrość. Quod Angeli non agnoverant in Cælo, non solum Petrus agnovit, sed etiam docuit in templis. mówi Joan: Sylveira. Miał też mądrość od Syna Bożiego sobie dąną/ kiedy do niego rzekł Chrystus: Tibi dabo Claves Regni Cælorum. Dami (Piotrze) Klucze Królestwa Niebieskiego. które słowá uważając Innocentius III. przez pierwszy klucz naukę Piotrowa rozumie. Prima Clavis intelligitur scientia discernendi, & dijudicandi. Miał ją náwet y od trzeciej Osoby Trojce Przen: od DUCHA S. co się pokazuje z samego nazwiska/ przyda- nego mu od Chrystusa Páná; gdy do niego rzekł: Beatus es Simon Bari: ona, co się tłumaczy/ Filius Colum- bæ, Synem Gołębicy, a zátem (iako obserwuje S. Hieronym.) w tych słowach przyznał Pan JESVS Piotrowi S. że będzie Synem Gołębicy/

A to jest DUCHA S. od niegoż też mądrość sobie y naukę miał wolań. A przeto S. Dionysius Areopagita, Piotra S. nazywa Supremum decus, & antiquissimum Theologorum Culmen. to jest/ Najmędrszym Theologiem. S. zaś Chryzostom zowie go Generalnym Kościoła Chrystusowego Katechista. Ipse præcipuus Cathedista habetur, & primus exstiter Verbi Concionator. Co zaś względem drugiego Prælata Pávła S. by- namniej pierwszemu nie ustępuje w świadectwach o swojej mądrości/ dosyć bowiem iasnym są dowodem mądrości tego/ tak wiele Listów w Piśmie S. zostawionych; w których niedościgiłą mądrość tego/ w trzeci- cém aż niebie/ pod czas cudownego zachwycenia tego nábyta pokazuje się. A ztąd pospolity tytuł ma sobie dany od Kościoła S. Doctor gentium Doktorem Narodów. Do którego tytułu S. Dionysius Areopagita, Dzeń iego/ przydać mu/ nazywając go Abyssum sapientiæ, Przepaścią mądrości. S. Chryzostom, Morzem mądrości. Ipse est Cælum solem habens iustitiæ, ipse mare sapientiæ purissimum, & profundissimum. To pierwszy Fulgor, przymiot/ mistycznych Jąspisów/ tych dwu dzisiejszych Prælatorów Kościoła Świętego.

Druga własność kámienia Jąspisowego/ Fulgor variorum colorum, wydać się w tychże mistycznych Jąspisach w Piotrze y w Pávle S. przez rozmaite akty Zeli & Charitatis, Miłości, y Zárlivosti, w których się obierałi ci Święci Prælacti/ starając się rozlicznemi sposobami o zbawienie ludzi wszelkiego stanu; czynili bardzo roztropnie/ átkomocując się według kondycyi y okoliczności każdego. Co się tyce Piotra S. zrozumieć to możemy z kámienia onego fundamentalnego/ wi- dzianego od Janá S. który (iako wyżej powiedział) Figura był Piotra S. á był to kámiień Jąspisowy/ Fundamentum primum JASPIS. Jąspis zaś w niebie/ dla przejrzo- syści swojej/ podobne są trzysta- łowi/ w którym iako w zwierciadle

de Divin.
Nom. C. 4.

Piotr S. najwyższ
Homil. 4.
in Act.

Cap. 7. de
Div: Nom

Jan S. typus n

Hom. 4. de
Lan. Pauli

Piotr S. y Janet,
naukę według p
trzeby z ludzmi
sobie porówna

Figura.

Apocal. 21.

zwytły się pokazywać bliskich rzeczy rozmaite Figury: iakoż tenże Jan S. do krzyształowego Jáspisu przyrównał światło Niebieskie. Et lumen illius simile lapidi Jaspidis Crystallini. Z którego krzyształowego Jáspisu/ Figuralnego Piotrą S. dale się znać/ że w tym Apostole Świętym/ iako w przezroczystym Jáspisu/ albo krzyście/ bardzo wyraźnie wydawała się wielka żarliwość y gorące pragnienie do nawracania ludzi stanu rozmaitego; Cesarzow/ iakim był ná ten czas Nero w Rzymie; Krolow/ iakim był Herod; Żołnierzow/ iakim był Kornelius Pulkownik; Czaro-wników/ iakim był Symon; y wszystkich innych Narodow Grekow/ Rzymian/ Żydow/ Pogánow/ o których wszystkich stáráć się zbawienie/ rozmaitych ná to używał sposobow; iuż to kázac/ iuż to dysputować/ iuż to cudá wielkie czyniac/ iuż to surowie sobie z niektórymi postępować; iako sobie był postąpił z Symonem Czaro-wnikiem/ gdy dopuścił/ że ná przeze- gnanie iego/ latájącego po powietrzu/ zwróci ná ziemię zstąpił/ y rozbili; iako sobie znowu postąpił z Ananiaszem y z Sáfira Żoną iego/ śmiercią karząc kłamstwa ich. Postępował też ná czas sobie y łaskawie/ kiedy chore y kálili cudownie leczył/ umarłe wskrzeszał/ y nád nieudolnością ludzka osobliwa dyskretya miewał: z ktorey to łaskawości iego poszło było/ że nawracającym się z Żydostwa do Wiary Chrystusowej/ niektórych stá- rozakonnych Ceremonij do czasu poz- zwalał. A z tey samey racyi/ iako pięknym Hieroglifkiem Piotrą S. jest Jáspisowy kamień/ uważyl to dobrze Joann. Sylveira, gdy tak o tym piše/ piękne oraz przydátac Apostrophe do Prédator. Jaspis Petrus, primum fundamentum ac Caput Ecclesiae, omnium curam gerens, omnium figuram induens, omnibus se configurans, adaptansq; eorum etiam infirmitatibus condescendens: & talis sit Prælatus, Petrum tanquam primum exemplar imitans; nec semper sit albus, nec sem-

per purpureus, caruleus; sed pro tempore, & occasione, non detrahet aliquorum imagines in se ostendere. Też rozmaite kolory żarliwości w stárániu się o zbawienie ludzkie/ w drugim mistycznym Jáspisie/ Páwle S. Apostole/ dziwnie się pięknie wydáć w álejach żywota iego Apostolskiego. Iakoż dosyć wyraźnie nie jeden raz/ ale wielokroć oświadczył się w Listách swoich/ iż zawsze gotowym był ná wszystko dla zbawienia ludzkiego. Scio & humiliari, scio & abundare (ubiq; & in omnibus institutus sum) & satuari & esurire, & abundare & penuriam pati, omnia possum in eo qui me confortat. Umieć y upokorzyć się, y obfitować, wśedzić y we wszystkim ćwiczony jestem, y nasyconym, y głodnym być potrafię, y obfitować; y niedostatek cierpieć, wszystko zmogę, w tym który mnie posila. A znowu: Cum liber essem ex omnibus me servum feci, ut plures lucrificerem: factus sum infirmis infirmus, ut infirmos lucrificerem; Omnibus omnia factus sum, ut omnes salvos facerem. Gdybym sobie był wolny, uczyniłem się wszystkim sługą, abym ich więcej pozyskał: chorym, zstąpiłem się chory, abym pozyskał chorych, wszystkim zstąpiłem się wszystko, abym wszystkim zbawienie przyniósł ktore słowá tłumáczac Anzelm S. tak w Osobie S. Páwła mówi: Omnibus omnia factus sum, quasi omnium sectarum essem; in se enim personas omnium pie transfigurabat. Wszystkim wszystko zstąpiłem się, iakobyśmy ze wszystkim iedney religij byli: albowiem w sobie wszystkich osoby z nabożeństwa wyrażał. Też słowá Apostolskie Doktor Anielski Thomáš S. bardzo pięknie objaśnia/ gdy żarliwość iego w nawracaniu wszystkiego świata ludzi do Pána BOGA przyrównywa do owey skóry Ááronowej/ ná ktorey widac było wymalowany wszystek świat; o czym nápisano jest u Medreá. In veste poderis quam habebat, totus erat orbis terrarum. Ktora inwencya Doktorá Anielskiego uważając Joann. Sylveira, iako wyżej z okázy Piotrą S. potrzebne dal ná-

pamięnie

cy S. nie odto-
zi wszelkiego
nu prauć.

statu. niekna
prze-
boga.

ad Phil. 4.

1. Cor. 9.

Sapient. 18

pomnienie Prælatom/ tãk y tu z okazy Pãwla S. piekna onymje czyni refleksyã nãd tã Aaronowã sãtã pomãsi lowãna/ w te sãowã piãac: Ecce magni Prælati effigies; non uni vel alteri conformis sit, & tanquam perlucida Cristallus totius orbis imaginem in se exprimit, ac suscipit, & sic unicuiq; adaptatur, ac si illi tantum esset aliquid peculiare, omniumq; infirmitatibus etiam parvulorum se contrahit & accomodat.

Trzecia wlasnoœ Jãspiskowã Fulgor virtutis, w tych mistycznych Jãspiskach Piotrze y Pãwle Sã. wydaie sie/ a tã byla oprocz nãder Swis tego y przykãdnego zycia ich/ cudowna moc/ ktora mieli dãna sobie od Pãnã BOGA/ naprzod do czynienia cudow; bo wiadomo z Pismã/ iãko (pominãwszy wiele innych) sam ciã Piotrã S. y chustki Pãwlowe uzdrãwialy chore. Mielì moc przeciãwko sãtãnãstwu/ ktorzy nã samo pozyczenie/ albo wspomnienie Imienia Piotrowego/ albo Pãwlowego/ gestokroã z opetãnych ustępować musieli. Mielì moc nãd zywiołami y bestyãmi; bo Piotr po morzu chodzil/ Pãwlowi gãdziny nie skodzily. y owãem piãe Corneliã à Lapide, że ci co sã rodza in Festo Conversionis S. Pauli, uge sinitãmi tego cudu sã; bo z zaslug

A Pãwla S. maia to/ że im żadna gãdzina skodziã nie moze. Mielì moc nãd smierciã/ bo Piotr S. umãrlego Młodzieniã/ ktorego Czãrnokãsznik wskrzesiã nie mogli/ tãk je Tãbirc nãbozna Wdowã/ do zywota przywrócil. Toã y Pãwel S. uczynil z Młodzieniem owym/ ktory pod czas Kãzãnia iego zdrzymãwszy sie/ z wysoka spadl/ y zãbil sie byl. Mielì y maia moc nãd dũkami w Cyscu zostãiacemi/ bo czytam ap. Discipulum, o Piotrze S. iã jedne Pãnia nabożna ku

B sobie/ ktora zã zbytne stroie/ y nie dozor nãd zelãdã/ (lubo zã to przy smierci poãutowãlã) nã ciãstkie meki skãzãna byla/ modlitwãmi swymi z maã onych wybãwil. Juã tedy iã sãna/ że w tych Swis tych Prãlãtãch/ y ten trzeciã Jãspiskowy Fulgor virtutis, Cudownej mocy, bãrdzo pieknie wydaie sie. A zãtym ci Swisci Apostolowie drogi bãrdzo Jãspiskowy upominek prezentuã Oblubienicy Bãrãnkowej Koãciolowi S gdy Prãlãckiego zywota/ urzãdu/ y powinnoœci tãk dowodny nã sobie zostãwiauã przykãd; ktorych przyczyniã zãleciãcie

sã/ Wielkiemu w Swis tych swoich BOGU w Trocy iedynemu/ czeã y chwãla oddaymy. Amen.

Piotr S. z Cysca wybãw

Antarom refleksyã potrzebny czyni redens.

Piotra B. y Pãwla moc przeciãwko zãwãstwu y elementom, zywiołom, chorobom etc.

Histor.

Prõem sup Ep. S. Pauli

Nã Dzieñ S. I E D R Z E I A Apostoła, Senectutis Venerandæ Sapphirus.

Et Andream Fratrem ejus. Matth. 4.

Mia sobie czego dzisiany winãowã wãyscy sãdzy/ sãdzim ludzie/ że sã wy ich wlos przy Drogistoœci Jedrzeiã S. osoblwy swoy w Koãciele Bozym odnoãi respekt y honor; gdy wedlug dyspozycji Breviarzã Rzymãkiego/ od tego Swiãtã, drogocne Kãplãnie Pacierze/ y innych Swis tych Drogistoœci/ poczynãia sã. S. N. Jãiste sãwy wlos y sãdziwe lãtã/wãse

D dzie maia y powinny mieã poããnowãnie swoje: Przykãzal to Pan BOG przez Moyzesa. Coram cano capite, consurge. Przed siãwã gãowã, powstañ. y dawne to iest sãroœci Episthetum: Veneranda Senectus, Czãciã godna sãroœci. A owãem u samego Pãnã BOGA ma swoy respekt sãwy wlos: bo poniewãz kãzdego slug swoich wlosu/ iãko drogiey iãkiey rzeczy przestrzega: Vestri capilli Capitis, omnes numerati sunt. powiedzjal

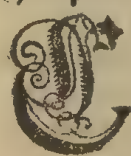
Starzy poããnowãnia godni. Levit. 19.

Matth. 10.

Chrystus: toć á fortiori dobrego/ świątobliwego staruślá świzná/ to jest starość/ zá drogi kleynot poczyna bydz u niego muśi. Co ieże- li tak jest/ idzie zá tym / iż gdy ná Jędrzeiá S: według rejestru Apo- stolskiego/ przypada koley/ aby przy Droczystości swoiey ná Godách Bár- ránkowych/ oddał z strony swoiey u- pominek/ nie trzeba mu sie długo ná- myśláć/ y starć o to/ coby miał O- blubienicy Báránkowej/ to jest Ro- ściolowi S. ofiarowác; albowiem świy włos/ alias swieta starość tego/ zá drogi prezent obstoi: ále przecia nie iákołkolwiek.

Wisc. przypominam sobie dwie rzeczy: Naprzód/ co piśe Josephus o Salomonie: iż on włosy swoje mied- ko w złoto opráwiał; bo opieltami złotemi co dzień one pudrował/ to jest/ posypował. Piśe tájże ex Luci- ano Paulus Scherlog. in Cant. 2. iż był u Rogan zwyczaj/ że ludzie uznawşy włosy swoje/ w złoto/ albo w srebro opráwnym nazyniu/ Boskom swoim ofiaruac/ w Rościolách ich one zo- stawiali. Podobna y ia z włosami świyemi Staruślá Swietego Jędrze- iá/ odpráwić zámyslam ceremonia; y widze/ że ná opráw ich y przyzdo- brenie/ aby tym przyzwoicicy zá upo- minek uyć mogly/ nie trzeba nam szukać dlugo/ ani zlotá/ ani drogich kamieni; ma bowiem pogotowiu Je- drzey S. drogie w sobie Száfiry/ które w cenie rownia sie zlotu/ y owşem go przechodza. Albowiem Jan S. w Obiáwieniu swoim/ opisuac drugi wagielný kamien/ albo fundament Miasta Bożego/ (ktory według Do- ktorow symbolizował Jędrzeiá S.) Száfirem go nazwał. Fundamentum secundum sapphirus. A ten iáko sie niżej potaje/ wyrażał Niebieskie/ swiste życie/ cnota/ pobożność/ Je- drzeiá S. Wisc Venerandam Se- nedam, Czeć godna starość; Jędrze- iá S. w drogie przyzdobiona Száfir- ty Cnot swietych/ którei on/ osobli- wie w latach swoich sedziwych záia- smiał Rościolowi S zá drogi upo- minek prezentowác bede/ pod podob- nienstwem Száfirowego drogiego kleya-

A notu: wprzód powiedziawşy / iáko nabożenstwo/ jest droga opráwa/ y okráśa świego wlosu: to jest iáko to rzecz piśna/ kiedy głowie w starości przyczynia sobie nabożenstwa/ y w pobożnych Chrześciáńskich Altrách/ tym pilniey sie ćwizy. A. M. D. G.

O do pierwszey Części Ka- zania. Nie bez fundamen- tu Száfirowa ozdoba ś- wiego wlosa/ alias starości/ nazwalem nabożenstwo/ y

inne w tym wieku pobożności Chře- ściáńskiey álty: albowiem (iáko ob- serwuią Naturalistowie) ten kamien/ jest farby Niebieskiey/ złote iákieś po sobie mniący żyłki; y dla tego według S. Ambrożego. symbolizuje ludzi owych/ ktorzy uwolniwşy sie co z wiekşá od świeckich zabaw/ aplikuią sie do na- bożenstwa/ do modlitwy/ do rozmy- ślánia/ do czytania Káiążel o rzeczách Niebieskich/ duchownych; przy gym gestem áltrami miłości Boskiej duşę swoie zápalia. Ten tedy Száfirowy Niebieski nabożenstwa kolor/ iáko pi- śna/ oraz y droga okráśa jest starości/ potajuią sie to naprzód z Pismá S. Duch Orzenawş: mowi przez Ekle- zyástyka swego: Tres species odivit anima mea, & aggravor valde ani- mæ illorum: Pauperem superbum, divitem mendacem, senem fatuum. (Graca uersio cyta) adulterum. & infensatum. Znowu troche niżej: Corona senum multa peritia, & glo- ria illorum, timor DEL. (Figurina cyta:) Gloriaro eotundem, Reli- gio Domini. Trzeci rzecz niená widziá duşá moia, y cieşkie mi sa bár- dzo: Ubogiego pysnego, bogatego kłam- liwego, stárego śalonego, nieczyştego y nierozumnego. Koroná stárych, wielka bieglóść; y chwata ich jest, Boiażá. Bo- lka, albo nabożenstwo. Religio Domi- ni. Które słowa Duchá S. dwoid- ko popierá propozycyi moiey. Na- przód indirecté, teu á contrarió: kiedy bowiem Duch Przen: miedzy trzemá nágánnemi/ obrzydliwemi rze- czami liży stárego śalonego: to jest nienabożnego/ o nástupuiący śmierci/ o bliskim Sadzie Bożym/ naymniey nie myślácego/ o Spowiedzi Gósta

Starość iáko-
nabożenstwo.

P A R S
I.

in Apoc. 21.
Száfir, Symbolu
nabożenstwa.

Script.

Ecclesi. 29.

Stary nienabożny,
obrzydły Sucha-
wi S.

Lib. 8. An-

tiqu. C. 2.

omni z osem dno-
piłanym, pu-
wat. w. 14.

Post: 21.
num. 4.

w złoto opráwne,
kom. ofiarowano.

in Jędrzeiá S.
aczy.

vel J. Szafir mi:
Apocal. 21.

mniey dbającego/ w pászách swoich
nieumiarkowanego/ łakomie pienią-
dze zbierającego/ w pjanstwie/ w ro-
koszach/ w cielesności utopionego;
cym samym takowe życie/ zdá obelga y
stomota stárości jego/ bydz poczyta.
Zgola stáry/ á nie nabożny; stáry/ á
pjanica; stáry/ á gerties/ tanecznił/
stroiszeł/ zalotnił; obrzydla to y ámie-
chu rzecz godna. **Śmiecie sie z takich
choć Poganin Senecá:** Senex ebrius
circumdatus sertis, delibutus un-
guentis, & in præteritos annos re-
trò se agens, & validus in volup-
tibus, quasi juvenis exultans: non-
nè portentum est? luxuriosus ado-
lescens peccat, senex autem insanit.
Stáry pjaný, pięknie przybrany, upi-
zmowany, y z młodého się udáacy. o-
brotny do swejwoli, iáko młodzik iáki
podryguacy; czyli to nie dziwowisko?
zálecaacy się młodzieniec grzeszy, ále
stáry stálie. **Cbryzostom S.** w podo-
bny sens o tym piše: Quomodo
non est absurdum, & supra veniam
ut senex in taberna ledeat, senex
ad circum festinet, senex ad thea-
trum ascendat, veluti pueri curren-
tes cum plebe. Verè confusio est,
& irrisio. *Iáki to nie szpetna rzecz,
y przebaczenia nie godna? kiedy stáry
w karczmie przesiedzi, stáry ná tancie
idzie, krotosłami, polityka się bawi, iáka
dziecié iákie uwija się między ludźmi:
prawdźwie wielka to bábá y posmie-
wisko.* **Roxsem S. Cyrillus Alexandr:**
przypátrzywszy się niektórym certie-
som stárym/ ktorzy wygolivszy się/ y
strojno/ świeżo przybravszy/ dár-
kość w sobie y posturę młodzieńską
zmyśláją/ o zbáwieniu takowych zdá
się powatpliwáć; kiedy tak piše: Pu-
tant se, sicut serpentes posse seni-
um Capitis exuere, dum teipso-
pingentes transformant. Fieri au-
tem non potest, ut veram osten-
dant animam, qui Caput habent
adulterinum. Przydácie do słow **Do-
któr S. Didac. Bázá:** Hi veri ho-
mines non sunt, sed imagines ad-
umbratæ à sapiente, (Sancta) Civi-
tate exterminandæ; Dicebat enim
David: Domine, in Civitate tua,
imaginem eorum ad nihilũ rediges.

A Ktorych słow ten sens jest; że stárym
zmyślájącym po sobie młodost, stro-
jącym się niepotrzebnie/ swywołua-
cym/ zc. bac się potrzeba potępienia
wiecznego. To powiedziavszy / co
jest obelga y nagána stárości; przy-
dal zaráz Duch Przen: á contrariò,
w pomienionym tekście co jest ozdoba
y okráśa stárości: Corona senum,
multa peritia, & gloria illorum ti-
mor DEI. Religio Domini. *Ozdoba
stárego, jest boiażń Boska, y nabożeństwo.*
Gdzie przez boiażń Boska rozumie się
wstrzymywanie námiestności od wśe-
Bgo złego/ od gniewu/ zápalczywości/
od chciwości rzeczy doczesnych / od
zbytku/ od nieczystości; bo to według
Cbryzostoma S. wieccy ná Purpura
Krolewska zdobi stárego głowiek.
Rex est senex, si voluerit, & eo qui
purpuram habet regalius, si passio-
nes animi vicerit. **Kiedy** zász infá-
wersza czyta: Gloriatio senum Re-
ligio Domini. *Cbwała stárych, jest
pobożność.* Przez to pobożność rozu-
mie się nabożeństwo; kiedy to stáry
á zdrowy/ długo rad w Kościele sie-
Cdzi/ wiele paciorkow mówi/ czytaniem
Książek duchownych zabawia się/ zc.
Jednym słowem/ kto ná nabożeństwie
y ná pobożnych uczynkach/ stáre lata
swoie trawi/ takiego stárość jest dro-
ga Korona/ drogim kleynotem/ y go-
dnym ná ofiárę Panu **BOGU:** bo
dolożył **Sálonon** o stárych: Coro-
na dignitatis senectus, quæ in vijs
iustitiæ reperietur. *Godna Korona
jest stárość, ktora ná drogách spráwie:
dlivości znáyduje się.*

Pielna tego **Figura** upátrzył **S. Pa-
schasius**, w oney Krolewey/ ktora kie-
Ddyś **Dáwid S.** widział/ stojąca po
práwicy Krolewskei/ w hácie pozło-
cistej; wspaniáłość zász iej y chwálá/
wydawála się osobliwie w galonách
złotych; ktoremí kráie oney háty ob-
rámowane były/ misferna iákos y prze-
rabiana robota. **Astítit Regina** á
dextris tuis in vestitu deaurato. **A
trocha** niżej: Omnis gloria ejus. **Fi-
lia Regis**, ab intus in fimbrijs aure-
is, circumamicta varietatibus. **V-
wáza S. Paschasius**, że w tym stroju
cóś niezwygáynego pokázowało się;

to jest/

Stary Innywólny, do-
niech by był piewła

Stawca purpura
ozdobny, stárek y
nabożeństwu.

Prov. 16.

Figura.

Psalm 44.

L. 2, Con-
tr; Cap. 7.

Z Stárego á nie-
státka, **Śmiecie**
się **Seneka**, y
Sokratowie.

Homil. 1.
in Hebr.

De Christ.
Fig. 3. l. 8
C. 3. S. 12

Psalm. 72.

arosi i dobrej Ji:
wa, Lata aozto:
ta, galonami zło:
ni od naku oba:
wana.

ps i dni, ~~stary~~
lon u stary.

to jest/ iż droższe były potrzeby u tey
fáty/ niżeli materya samey fátę;
Szata bowiem była tylko pozłocista.
In vestitu deaurato. Ośiáenia zaś
część fátę/ to jest krócie iey/ które się
po ziemi włożyły/ daleko były bogatsze/
bo szczerzotem galonami ob-
rómowane. In fimbrijs aureis, &c.
Coż to za tajemnicá? Odpowiada
na to pomieniony Doktor; że ta fátá
znaczyła życie każdego człowieka; kray
zaś fátę/ znaczył ośiáenie dni życia
iego/ lata sadziwe; kiedy owo czło-
wiek od starości ledwie się po ziemi
włoży/ a że droższe bo bogatsze krócie
tey fátę/ niżeli sama fátá/ nie przed-
dać się z tego znać/ iáko każdy czło-
wiek/ gdy się już zbliża lata iego
do końca/ do śmierci/ powinien być
pilniejszy w nabożeństwie; y w af-
fektach miłości Boskiej/ tym bardziej
ma się pomnażać. S. Paschasius: Per
fimbriam vita hominum significa-
tur extrema. quam non deauratam,
ut supra vestis fuisse monstratur, sed
auream esse totam debere osten-
ditur. Quia in fine vitæ, tota per-
fectio amoris quaritur, circumami-
ta tamen varietatibus, propter
varias virtutes fidelium. Oraz się
też z tego pokazuje/ iáko to piękna
jest starości Fimbria, Ozdoba; kiedy
to starego nie obaczyś po bántkach/
po tancach/ ale w Rościele długo się
mobiacego; piękna to fimbria staro-
ści/ gdy go nie zostánie liżacego/
rączniacego pieniądza; ani przypá-
truiacego się czerwonym złotym/ ale
rączey rozdávacego ubogim iálmuzne/
rozsyłávacego one po Szpitalach/ po
Klasztorach: piękna to fimbria staro-
ści/ gdy go nie nád kuslem/ nie nád
kántami/ ale nád Paciorkami/ nád
czytaniem duchownych Książek oba-
czyś: piękna to starości fimbria, gdy
się często spowiada/ komunikuje/
Razania słucha/ y w tym podobnych
aktach pobożnych Chrześciáńskich
ćwicy. Zátym też idzie/ iż iáko oná
Krolowa/ dla swych złotych galonow
u kráiu fátę swóey wielce przyiemna
w oczach Krolowskich/ y godna prás-
wice iego zstála się; podobnym spo-
sobem/ y takowi ludzie/ którzy starość

A swois w nabożeństwo/ w pobożność/
w dobre uczynki przybierá/ bádzo
przyiemnemi w oczach Boskich zstála
się. Przeto S. Ambroży mowi. Nulla
etas ad perdiscendum sera est. Eru-
bescat senectus, quæ se emendare
non potest. Non annorum can-
ties est laudanda, sed morum. Nul-
lus pudor est ad meliora transire.
Quare vivamus paululum D E O.
Zadnych lat nie máś merychtych da
poprawienia się. Niech się wstydzi stary,
który się poprawić nie może: nie staro-
ści śmieszna jest chwalebna, ale obyczá-
iom. Nie máś wstyd, że z tego lepszym
się zstáć. Więc przynamniej náostátku
służmy Pánu BOGU

B Osobliwe nam w tym zostáwili
przykłady niektórzy/ nie tylko z Pu-
stelników y Zakonników; bo ci pospo-
litie ná starość nabożeństwa/ y more-
tyfikacy przygymali sobie; ale też z
wielkich u świata ludzi. Czytamy
o Maximilianie Cesarzu/ że ná pięć
lat przed śmiercią w szyni ledney
drogo opráwney/ tajemnie wózić ka-
zał trunne/ y smiertelną kófulę: przy-
C ktorzych często medytował o śmierci/
y gotował się ná Sad Boski. Ká-
rol piąty Cesarz Chrześciáński/ sławny
y ná samym nowym świecie/ zwycię-
stwami; ná końcu wieku swego/ zło-
żywszy Cesarstwo/ w Klasztorze le-
dnym między Zakonnikami/ dni one
trawil/ ná samey pokucie y nabożeń-
stwie: między áktami nabożeństwa
iego ten osobliwy był; iż za żywota
swego/ przy obecności swóey/ solenne
Exekwie/ tak iáko za umarłego od-
prawować za siebie kazał. Ma wie-
cey podobnych Przykładow Paulus A-
D ringbi. O iáko szczerliwi to ludzie by-
li z którzy tak pięknemi kleynotami
pobożności Chrześciáńskiej/ przygo-
zobili śmwy włos starości swóey
A iáko przeciwnym sposobem nie sz-
śliwy był on starzec/ który o takie
ornamenty w starości swóey niedbał.
Dise Lobettius iż nie dawnych czasow/
był jeden/ który wiecey máiąc niż
osmdziesiąt lat/ poprzestáć cielesno-
ści/ zdietsztwa/ a náwet y w chorobie
spowiadać się nie chciał/ trzydziści
lat się już nie spowádávac. Słu-
chaycieś

Ep. 12. ad
Valentin.
Imperat.

Starych nabo-
żności przykła-
dy S. Ambroży.

Exem-
plum.

W starości nabo-
żności przykła-
dy na niektórych
Cesarzach.

triump pa-
nit, l. i. c. 7.

Domin. 5.
post. Pent.
Self. 5.

Starego niena-
ożnego, ztego et.
szatani z duszy
y z ciałem do pie-
ta porwali.

Joel. 1.

So Starych zarłwe
apostofie.

PARS
II.

Isaia 54.

Szafiry trzy rz.
czy zalecają

Jedrzeja S. skłom-
non do rzeczy du-
chownych Script.

chawcieś co za koniec tego; dwadźs-
tani w osobie dwóch Zakonnikom przy-
šli do Zamku. naby chcac chorego na-
mowić do Spowiedzi; a gdy pod pres-
tertem tym zamkneli się z chorym/
okrutnie go zamordowawszy, y pościel
zkrwawiony z duszą y z ciałem do
piekła porwali. Przeto konie to
Czesć słowami Protoka: Audite
hoc senes, --- expergiscimini ebrij,
& flete, & ululate omnes. Uważcie
to sobie stary, którzy w opilstwie, w
takomstwie, w cielesności, oślacie dni
życia waszego trawicie: obaczcie się,
płaczcie, pokutujcie. miezcie się do na-
bożenstwa, do Spowiedzi S. a siwemu
włosowi waszemu, nie czynie wstydu.
Jeżeli kto z was lepszy w tym potrze-
buie informacyi, niech sobie przegryta
naszego Polaka Soc: JESU. Gasp. Dru-
zbiocę, traci: Provisions Senectutis.

O sie tyze drugiey Czo-
bci Kazania. Co niegdy
za Głoso Izaiasza Proto-
ka przyoblecal Pan BÓG
Róscielowi S. mowiac:

Fundabo te in Sapphyris, że Fun-
damentá iego zálozyc miał na drogich
szafirach: to: że w samey rzeczy ná-
dziszeyszym S. Apostole wypeñil, ka-
żdy przyzna: kto się przypatrzy świe-
temu życiu/ y cnotom iego/ ktorými
iako Szafirami/ osobliwie starość swo-
is przyozdobil. Trzy rzeczy záleca
kámien Szafirowy: Kolor niebieski/
złote żyłki przebiegające się w nim/ y
niektóre przyrodzone tego qualitates,
albo skutki. Naprzód tedy w życiu/
y sprawach Jedrzeja S. wydać się
Szafirowy niebieski kolor: który (iá-
kom powiedział z Ambrozego S.)
znaczy skłonność do rzeczy niebieskich/
y cnosy nabożenstwa. Wiele albo-
wiem ná to może mieć Apostol S.
po sobie wywodow y świadectwa z
Pisma S. Naprzód wydał się w nim
ten niebieski kolor/ to jest skłonność
do rzeczy Boskich/ niebieskich/ kiedy
(iako świádky Jan S. Ewángeli-
sta) ledwie co się ozwał około Jordá-
nu Jan S. Chrzciciel opowiadałacy
pokute/ y przyście Messyasa/ záraz
Jedrzej S. pobiegł na tego Kazanie/
y Wzniem iego/ lednym z przedniey-

A hych został. Altera die iterum sta-
bat Joannes, & ex discipulis ejus
duo. Wydał się znówu ten niebieski
kolor nabożenstwa w Jedrzeju S.
gdy zrozumiawszy z Mistrza swego
Janá/ że Pan JEZUS/ jest prawdzi-
wym Bóstwem Bożym/ już odsta-
pić Pána JEZUSA niechciał/ ale
pilnie pytał się o mieszkanie tego.
Rabbi ubi habitas? y zaszedł z nim
do mieszkania tego przez on dzień ná-
naukach y rozmowach nabożnych z
Pánem JEZUSEM bawił się. Vene-

B runt, & viderunt ubi maneret, & Joannes 1.
apud illum manserunt illo die. A
owšem ponieważ samże przydał E-
wángelistá: Hora autem erat, quasi
decima, id est propè vesperrum.
(iako tłumaczy Lyrans.) twierdzi
y on/ y S. Bonaventura że Jedrzej S.
cóża onś noc przemieszkał z Pánem
JEZUSEM/ słuchając náuki tego z
wielkim swoim nabożenstwem/ y us-
kontentowaniem duchownym. Co
samo było ożywym argumentem
gorącego nabożenstwa w Jedrzeju S.
(iako to uważa Joseph: Mansi.) Wspo-

C mina też o tym y nasz Lyrans; gdytá-
mowi: Ex quo patet ardor ad au-
diendum Christum; quia cum hora
vespertina soleant homines reverti
ad propria domicilia, tamen omni-
bus dimissis, mansit cum Christo,
usque in crastinum, desiderio au-
diendi ipsum. Nie mniey się y zdale-
szy Historyi Żywota tego, tenże Nie-
bieski kolor nabożenstwa wydać: Czy-
tamy bowiem o nim/ że iáć tylko po-
święconym został od samego Chry-
stusa Pána ná Kapłaná/ y Biskupa/

D y wysłany był ná opowiadanie Wiary
S. między grube narody; by w nay-
wistszych swoich trudnościach żadne-
go dnia nie było/ żeby nie miał być
odprawić Misy S. iako to samże o
sobie wysnósł w przemowie swojej do
Tyránna: Ego Omnipotentí DEO,
qui unus & verus est, immolo quo-
tidie, non taurorum carnes, nec hir-
corum sanguinem, sed immacula-
tum Agnum in altari. Desyć tedy
wysoki Niebieski nabożenstwa kolor
wydać się w tym mistyżnym Szafi-
rze/ w życiu Jedrzeja Świątego.

Joannes 1.

hic.

Jedrzej S. code
nie Misy S. co-
niał.

Figura

Pewtore Száfrowy kamien kiedy A
 jest z przednich/ ma swoje zálece
 nie z przebháacych się złotych żył
 w kolorze niebieskim; przeto u Ma
 drych symbolizuje głowieká nabożne
 go/ różnemi innemi enotami przyo
 zdobionego. Co/ że osobliwym spo
 sobem służy Jędrzeiowi S. obaczmy
 to pod Figura Pisma S. Miedzy
 innemi przymiotami/ z których Oblu
 bienia wychwala Oblubienicá swego/
 jest też tá nieposlednia: że widziáła
 żywot/ albo wnetrznosci tego/ w
 drogic przyozdobiony Száfry. Ven
 ter ejus eburneus, distinctus Sap
 phiris. &c. *Iustus Origel* náucza/
 że in sensu Tropologico, ten żywot/
 albo wnetrznosci Oblubienicá Niebie
 skiego/ znaczący swiatobliwych Rá
 znodzielow/ którzy przez náuka zbá
 wienna rodzą Pánu BOGV zbawie
 nie dusz niewiernych/ grzesnych; co
 nawosobliwym sposobem/ służyć po
 winno Jędrzeiowi S. który napier
 wshym z Apostolow byl Ráznodzieiá/
 opowiadacym prawdziwego Messy
 asá: gdyż y samemu Piotrowi przy
 scie tego opowiedział, iáko o nim
 napisał Ewangelistá. Invenit hic
 primum Fratrem suum Simonem,
 & dixit ei: invenimus Messiam.
 A z drugiey miáry wnetrznosciámi
 Pána JEZUSOWEMI názwáć się mo
 że Jędrzey S. bo się w nim Pan JE
 ZUS/ iáko we wnetrznosciách wla
 snych/ to jest/ szeregownie kochał; O
 czym dáie znáć Kościol S w dzie
 śleyshch Ráplánskich Pacierzách.
 Dilexit Andreám Dominus, in
 odorem suavitatis. Distinctus Sap
 phiris. tenże Doktor S przez Száf
 ry rozumie dusze ludzi nawroconych
 przez Kazanie/ z których przybywa
 ozdoby duchowney každemu Ráznod
 dziei. A to wprawdzie celnieyshym
 iposobem zweryfikowáło się o Ráznod
 dziei wielkim o Jędrzeiu S. dla nie
 szlizonych ludzi do Wiáry S przez
 tego Kazania nawroconych; iáko o
 tym twierdzi *Dionys Carb*: Andreas
 innumerabiles convertit ad fidem.
 Jednák poniewáz ten Száfir misty
 czny Jędrzey S. nie byl podły/ ale
 bárdzo przedni; upátruisz ia w nim

złotych żył; to jest/ wiele innych
 Cnot/ swistych ieg przykładow/ dla kto
 rych weryfikuje się o nim pomieniona
 z Pismá S *Allegoria*. Venter ejus e
 burneus; distinctus Sapphiris. Wy
 dáła się w tym Száfirze Niebieskim
 złota żyłá Wiáry; poniewáz naj
 pierwshy uwierzył w Chrystusa Pána.
 Z tego wychwalájac go S. *Petrus*
Damianus, ták mowi: O dulcis A
 postolus, & primitiva vocatio Sal
 vatoris. Wydáła się złota żyłá cno
 ty Nádziei/ gdy ná jedno záwólánie/
 y sama obietnica Pána JEZUSOWA
 Faciam vos fieri piscatores homi
 num, ndeychmiasł opuścić wshytko.
 At ille relictis retibus secutus est
 eum. A osobliwie przebháło się w
 tym Száfirze złoto Miłosci/ w ten
 czas/ gdy swiatobliwy ten staruszek/
 obaczysz Krzyż/ z wielkim affektem
 onie wychwalá/ y wital. Salve
 Crux pretiosa. &c. Quoniam S.
 Andreas fuit divino amore succen
 sus, ideó cum tanto tripudio ad
 Passionē processit; mowi *Dion. Carb*.
 Nie mniey wydawáła się w nim złota
 żyłá miłosci ku bliżniemu; co mu
 osobliwie przynádie Bonar. S. uwa
 zájac tego affekt politowania ná
 zguba duszy Tyránná Egiepsá. Hác
 compassione fraterná transfusus
 Apostolus, dicebat Ego: Ego de
 tuo interitu doleo, non de mea
 passione O enocie mostwá/ y ciem
 pliwosci dowodom zádných. nie po
 trzeba; bo te dosyć się iáśnie wydáły
 w ták długim y stoim Męgensstwie
 tego. Pokory osobliwey przegládá
 w tym Száfirze drogim nie godzi się/
 bo *Petrus Damian* uwázájac/ że lubo
 Jędrzey S. pierwshy przysłal do P. JE
 ZUSA/ niżeli Piotr S. przez co zdal się
 bydz bliższym tego urzadu/ który po
 tkal Piotrá; to jest/ Námiestnikowá
 ctwá JEZUSOWEGO; gdy go z tym
 pomieniono namniey się o to nie ura
 żał. W gym (powiáda tenże Do
 ktor S) zostáwł nam S. Jędrzey/
 osobliwey pokory przykład: Hanc
 nobis verá humilitatis normam
 reliquit, per quam illum rectá viá
 sequeremur. A teé to sa drogic
 żyłá w tym niebieskim Száfirze wy
 dájac

Jędrzey S. naj
 pierwshy z
 mierzócy L.

N Jędrzeiu S.
 wnetrznosci (noty
 iasniaty iáko
 złoto.

Jędrzeia S.
 osobliwy ákt
 pokory.

Indo iędrzei S.
 wnetrznosci Oblu
 bienia.

Jędrzei S. najpierw
 opowiada o

Że S. Jędrzei
 wnetrznosci

ry S. niezł
 e kázo ludzi
 nary nawrócił.

Sermon, I

dające się; dla których życie Jędrze-
iá S. przytównane jest od Oblubie-
nice do drogich Szafirow. Venter
ejus eburneus, distinctus Sapphiris.

Trzecie zalecenie / ma Szafirowy
Kamień / ex qualitate virtutis: to
jest / iż wiele dziwnych skutków spra-
wuje. Tu się podaje okazja mówić
o osobliwych Przymiśłach Jędrzeiá
S. y mocy tego do czynienia Cudów /
która ten S. pokazał / ięszce za żywo-
ta swego / gdy jednego dnia czterdzie-
ściu ludzi utopionych / cudownie
wskrzesił: po śmierci zaś / gdy nabo-
żnych ku sobie w niebezpieczeństwach /
tak dojęsnych / iako duchownych / cu-
downie ratował; Czego doznał Hun-
gus Piátonum Rex, gdy na Woynie
bedacemu przeciwko Anglikom / po-
kazał się ten S. Apostoł na powietrzu
z Rezyjem. Świetemu zaś Dunstón
nowi w podobnych okazyi z Niemcem;
szczęśliwą obiemá wiktoryą nad nie-
przyjaciółmi dając. Ale ponieważ
Joann. a Genimini: piše o Szafi-
dzie / iż ma osobliwa moc przeciwko
nieczystości; dla czego / bedący na
palcu nieczystego słowickę / znagnie
bárwe swoie mieni ten Kamień / y ble-
dnieie; to właśnie służy Jędrzeiowi
S. który osobliwy ma przywili od
Pána BÓGÁ / że wielkim Patronem
jest przeciwko pokusom cielesnym /
zwłaszcza ludziom sędziwym / starym /
gdy w takie pokusy wpadają. Cze-
go doznał na sobie / ięszce za żywota
S. Apostoła / ieden stárec / Mikolay
imieniem / który przyszedł do Jędrze-
iá S. wyznał na się / że przez lat 70.
cielesności służył; y lubo na to za-
żywał różnych sposobów / iednak u-
wolnić się od tego nie mógł / ale co-
raz wracał się do nalogu złego: pro-
sił tedy o modlitwę za sobą do Pána
BÓGÁ Jędrzeiá S. Wisc gdy się
S. ciele trzy godziny za niego modlił /

A y kilka dni potym na te intencya po-
ścił; usłyszał do siebie głos taki: A
takli Jędrzeiu za tamtego stárec / w
sam modlić się / y martwić będziesz /
niech ieno też y sam tak uczyni. Co
gdy on stárec wypełnił / przez pul ro-
tá poszcząc / na chlebie / y na wodzie / za
tákim staraniem Jędrzeiá S. wolnym
od onych pokus został. Tegoż do-
znał w podobnej okazyi ieden Bi-
skup nabożny do Jędrzeiá S. (o
czym wspomina y Bonawentura S.)
któremu Szatan / zmyśliwszy sobie
Osoba urodziwey Pánienki Arolei
wskiego Domu / iakoby przed napá-
ścią Dycowską / z dalekich Rádow
uciekającej / od nabożnych rozmów
pozawłszy / iuż / iuż o trochu do cieles-
nego grzechu nie przyprowadził
Biskupa onego; lecz w tym wja-
wszy Apostoł S. na się Osoba Piel-
grymá / do Pálcu Biskupiego zaś
kolował / y na pewne zadanie sobie od-
oney Pánienki / alias Szatána pyta-
nia odpowiadając / zdráda tego obia-
wił: a tak tym sposobem od cieleskiego /
promotnego upadku / Biskupa nabo-
żnego ku sobie wybawił. Wisc iuż
iásnie obaczywszy / iako trzy pomie-
nione własności Szafirowego Kámie-
niá / bárdzo pięknie w życiu Jędrzeiá
S. zwłaszcza w sędziwych latach tego
wydają się / nie mi nie zostaje / tylko
kontudować słowami Joann. Sylveir. In Apoc. 21.
Meritò Divus Andreas in Sapphi- hum. 266.
ro significatur, ac adumbratur; quia hic Magnus Apostolus, totus
caelestis ac Divinus puritate, vir-
tute, ac sanctitate erat. Jego tedy
osobliwej Modlitwie oddawłszy

się / BÓGU chwałá / y
dziękczynienie / niech
będzie na wieki.
AMEN.

Jędrzeiá S. moc do
do czynienia
cudów.

Histor

Jędrzey S. 40. Vm
tych oraz wkręsy

cit. Sylve-
ira. n. 266

Na wojnie krolom
broni.

Nadasi 19.
Maj.

Szafir na palcu
nieczystego, kolor
swy mieni.

Jędrzey S. osobliwy
Patron, przeciwko
cielesnym legem. an-
posciom; rea.
na co dwa przy-
stady.

Na dzień S. I A K V B A Większego. Zelus in scintillis Carbunculi.

Dicunt ei, possumus. Matth. 24.

Gniste go/ y prawnie iskra/ mi palającego / Apostola dziś odprawiamy Procyssos/ to jest Jakuba S. S. A. Gniste go mo-

wia/ naprzód z przezwiská samego/ które mu dal samże zbawiciel/ zowiąc go y Brata tego Jana/ Boanerges; iakoby piorunowemi Apostolami. O GYM tak Ewangelista; Imposuit eis Nomina Boanerges; quod est Filij tonitru. á dopteroż z ákcyi swoich/ w których nie raz mażne/ odważne swoje serce na wszelkie trudności/ gorąca chęć do dobrego/ /gnistá żarliwość o chwale Bożej/ o zbawienie bliźnich / po sobie pokazali: Czego nie poslednim jest dokumentem/ w dzisiejszej Ewangelii/ odważna ich odpowiedź na pytanie Pána JEZUSOWE: Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum? dicunt ei, possumus. W tej bowiem odpowiedzi ich/ upatrzył S. Maximus mażna ich rezolucyę y gotowość na Męczeństwo; gdyż tak w Razaniu swoim o nich napisał: Illi, qui iam Martyris constantiam retinebant, dicunt; Possumus. W szczególności iednak mówiac o dzisiejszym S. Apostole Jakubie/ gdy Doktorowie Kościelni pilnie się przypatruli życia tego sprawom/ y pracom/ przyfunkcy Apostolskiej podiatym/ w osobliwej mażá konfederacyi to; że wszystkim innym Apostołom/ rozestánym po dalekich Kráicach/ bárdzo się dobrze powodziło opowiadanie Wiary S. gdyż wiele tráisey ludzi każdy z nich nawrócił; jam tylko Jakub S. (o GYM wiele dawnych Doktorow piše) posłany do Hiszpanii/ tak długo/ iako y drudzy Apostolowie tamże się bawiac/ y Narodom kazac/ kilku tylko z nich do Wiary S. nawrócił: á przecie lubo widział/

A że na on czas prace tego Krótku swego nie miał; w nich nie ustawał/ ale prawnie wysiłek wszystkie siły swoje/ na opowiadaniu Ewangelii Swiętej. Z tej tedy/ y innych okoliczności/ ciż Doktorowie przyrównywają tegoż Apostolá do drogiego ogniste go/ y zároveň iskry z siebie wydającego kámienia; który się zowie Carbunculus; á według biegleych Naturálistow/ iedno jest/ co Chalcodonius. To zdá zdanie swoje gruntu-

B tuia na Fundamencie trzecim Młásta Bożego/ symbolizującym trzeciego Apostolá/ tegoż Jakubá S. O którym tak napisał Jan S. Fundamentum tertium, Chalcedonius. Wier y mnie nie trzeba inzego szukać kleynotu na prezent od tego Apostolá S. na Barankowych Godách; nie tegoż drogiego kámienia trzymając się/ ognista żarliwość o Honor Bożi/ nieugásona chęć do dobrego/ mażne y stateczne przeciwko wszelkim

C trudnościom serce/ y inne cnoty w życiu tego wydające się. In scintillis Carbunculi. pod podobieństwem tegoż iskrystego Kárbunkulu/ zá drogi upominek Kościolowi S. prezentować bede. Wprzód iednak z tej okázyi dam náduś duchowną owym/ którzy gdy się im w zamysłach dobrych nie powodzi/ przysiężá sobie/ álba ustatá w gorácości ducha/ y w záczętych pobożnych intencyách. Ad M. D. G.

D O do pierwszej/ to jest moralney Części: Treba wiedzieć/ że pomieniony kámiień/ Carbunculus nazywany/ między innemi przymiotami/ ma to z przyrodzenia swego/ że lubo między zarzyskami wáglami/ zá raz gáśnie/ iednak gdy w wodę wrzucony bywa/ tym bárdziej się iskrzy. Pisknie ten kámiień wyraża

na sobie

Carbunculus
kamen, iedno
co y Chalcedo-
nius.

ap. Sylveir
in Apoc. 21

M.
ale

Jakuba S. figura
Chalcedonius
kamen
Carbunculus,

PARS
I.

Sylveira.

pub S. nie wiele
przezysku na;
out ludz.

Carbunculus w
ogniu gasnie,
w wodzie sie gasi
iskrzy.

Trudności; pokusy
w zaczętych do:
trym nocy:
mac: trzy na to
spoby.

Nad Boskiej mo:
drym Intrydze:
niem ieszyc sie,
gdy sie do w do:
trych za Script.
myślach nie powo:

Parat. S. ady. my:
ty nie powo:
w opowiadaniu
Ewangelij, czym sie
ieszyl. Epistol. ad
Roman. II

na sobie sprawiedliwego głowietę/ A
ktory im wielkie w pobożnych inten-
cyach znayduie przeszkody y trudno-
ści/ tym bardziej pomnają się w go-
racości ducha/ y sili się/ aby do sku-
tku zamyśli swoje przyprowadził. W
czym/ że wielom z ludzi/ chociaś bogos-
boynym/ tak duchownym/ iako y
świeckim światować trafia się; A-
by te iskry żarliwości y goracości
ducha/ w takowych nie przygasły
okazyach/ trzy im skuteczne na to
podam nauki. Pierwsza jest/ aby się we
wszystkich y najsławniejszych okazy-
ach/ doskonałe spuszczały na wola
Boska/ y na światło/ a nadto ma-
dre sporządzanie tego; ktory wie/ i-
aki skutek prac naszych zamierzył/ i-
akle powodzenie/ czy błogosławie/ czy nie-
błogosławie intencjom naszym nadsy-
czy/ temu to tak/ albo ować dzieje
się: a przecie nie ustawać w dobrych
zamyślach; zwłaszcza na które obliquie
sumnienie. Ta nauka ma swoy fun-
dament w Piśmie S. naprzód dla
duchownych/ (zwłaszcza Pasterzom/
Kaznodziejom) przywodzi słowa/ y
przykład Apostoła S. ktory. *Epist. ad
Roman. II.* długo się temu dziwował/
że gdy z wielką pracą Ewangelia o-
powiadał/ nie tylko obcym Narodom/
ale też y Narodowi swemu Żydowski-
mu/ z obcymi Narodami powodziło-
mu się; bo prawie całe Miasztą/ y
Prowincye Pogańskie/ oraz nawra-
cały się na Kazanie tego; z Żydami
zda/ trogich zdził trudności/ y pra-
wie mało co nawracało się ich; nad-
tym mówi Apostoł S. długie czyniac
konfideracye/ y rozmaite dyskursy w li-
ście swoim naosłatek/ aby był nie usta-
wał w goracości ducha Apostolskiej/
y opowiadaniu Ewangelij S. chociaś
krótkiemu Narodowi Żydowski-
mu/ na niezbrodzone Sady Boskie/
spuszczając się w tym/ tak rzekł/ y na-
pisał: O altitudo divitiarum sapi-
entiae, & scientiae DEI! quam in-
comprehensibilia sunt iudicia eius,
& investigabiles viae eius. O głębo-
kości bogactw, mądrości y wiadomości
Bożej! iako są niezogarnione Sady jego.
y niedościgłe drogi jego. Czym samym
uwierdził wzwyż podaną naukę; y

dał na sobie wszystkim Pasterzom/ Ka-
znodziejom/ y innym do których lub
ex officio, lub ex charitate należy
zbawienie bliźniego; aby gdy się im
trafi/ że z prac swoich/ nauczania/
napominania/ Kazania/ w omiez-
kach/ w działkach/ w słuchających swo-
ich pożytku nie widzą/ tym się nie tur-
bowali/ ani przeto w pobożnych y w
powinnych akcyach nie ustawali: ale
na same dyspozycye Boska skutek
prac swoich spuszczać/ aby wyskrzali
sily swoje/ goracey ięże starając się
o zbawienie bliźniego. Tę naukę
może się na czas swoim sposobem przy-
dąć ludziom świeckim/ zwłaszcza po-
litycznymi/ do których należy ob-
rada dobra pospolitego/ konserwacya
Rzeczypospolitey/ pod czas Wojny/
obrona Kościołom/ Wiary S. Wyży-
jny/ gdy się im na czas rzeczy nie powo-
dzą/ gdy ich odwagi/ kosztu wojenne/
skutku swego nie biorą. Przywodzi dla
nich teży nauki piękny dowód/ u
Proroka Jeremiasza. Ten paterząc
iako w Rzeczypospolitey Izraelskiej/
złym ludziom/ którzy z Narodami
niewiernymi/ pogranicznymi/ nieprzy-
jawnymi Wierze BOGA prawdziwego
go/ mieli swoje porozumienia/ y po-
woli wprowadzali bałwochwalstwo/
wszystkie zamyśli y faktye ich/ powo-
dziły się; temu zda/ iako Prymasowi/
bo był Syn Najwyższego Kapłana
Elezasa/ gdy wszelkimi sposobami
chciał poratować ginącey Rzeczypo-
spolitey y Wiary/ nie się nie powo-
dziło/ sperać nieco pogal w Sądach
Boskich/ mówiąc: Justus quidem
tu es Domine, si disputem tecum,
verumtamen iusta loquar ad te.
Quare via impiorum prosperatur:
bene est omnibus qui pravarian-
tur, & inique agunt, &c. & tu Do-
mine nosti me, vidisti me, & pro-
basti cor meum, tecum. Sprawie-
dliwyś ty wprawdzie Panie, gdybych
się z toba spierał? wszakże w sprawie-
dliwości będę do ciebie mówił: Czemu
się szczęści droga niebożnych, dobrze
się maia wszyscy, którzy przestępuia y
nieprawość czynia, &c. A ty Panie,
znaś mnie, widziałeś mnie, y doświad-
czyłeś serca mego u siebie. Ktorego

Wojny chę: Sprac:
miedlwe, rady etc.
ady się nadają, &c.
się wzięty, iako
się wypokoić?

Jerem. 12.

cheat upokoic Pan BÓG/ cał mu ná
to odpowiedział: si cum peditibus
currens laborasti, quomodo cōten
dere poteris cū equis. Jeśli z pieśymi
bieżąc spracowałeś się: iakoż będziesz
mógł ubiegać się z końmi. Jakoby
chciał rzec Pan BÓG/ nie twoid
to rzec Proroku/ a daleko bardsiey/
nie twoid Polityku/ wglądać w Sa
dy moie: y w zabiegi chodzieć Pánem
BÓGEM; BÓG/ Olbrzym to
stogi; u niego co krok to miła/ a mi
ła nieskończona: lotne są y niedościg
le cugi iego; a iakoż ty lichotko/ pie
choż idac/ y owsem ledwie się po
ziemi golić/ rozumkiem swym
dogonić go masz y zgadnąć czemu
złych fakcy/ powodzą się im; twoie
żas pobożne zamyśły tego szczęścia
nie mają y uzupełnij rączy pokornie/
dosyć na cie jest wiedzieć: czego cie
nauczył Augustyn S. Occulta esse ra
tio potest. in iusta esse non potest.
Tajemna tego przyczyna może być, ale
nieprawdopodobna być nie może. Wspo
łoyz się tym w takowych turbacyach/
a przecie nie trac serc/ nie ustaway
rądzic/ y czynic/ co tylko bydy roz
miesz pożyteczno tu pospolitemu do
bru. Napisał bowiem S. Bernard:
Numquid ideo non debet homo fa
cere, quod debet, quia DEUS facit
quod vult.

Druga nauka jest: aby/ gdy się w
dobrych intencjach nie powodzi/ y
skutku/ takiego sobie życzymy/ nie bio
ra/ y fletować się/ że cie sumienie
nie obliguje na więcej/ tylko co zmo
żesz; ani cie z tego Pan BÓG sadzić
będzie/ że się tak zupełnie nie zsta
ło/ iakoż ty sobie tego życzył/ y szge
rze o to starałeś się. Ta nauka wiel
ki Mistrz Duchá S. Franc. Salesius,
obidźma Figura Pisma S. na onym
Austeryarzu/ ktorému pobożny Sá
márytan/ znalezione potaniego
na drodze pod Jerychem głowiętá/
sam opatrzymy wprzód rany iego/
oddając w opiekę/ y dwa pieniąski
na potrzeby iego/ temi z nim słowy
kontrakt uczynił: Curam illius ha
be, & quodcunque supererogave
ris, ego cum rediero, reddam tibi.
Miej pieczę o nim, a cokolwiek wydaś

A ná potrzeby iego, ia gdy się wrocę, od
dam ci. S. Bernard pilnie uważa/
że nie kładzie tego Samárytan w
kontrakt/ aby Austeryarz powinien
był uzdrowić onego chorego/ ale tyl
ko aby miał staranie o nim. Non
dictum est, eum sana, sed curam
illius habe. Tąciemnicą w tym/ oraz
y nauką do przedświadczenia nášego
służąca Samárytan ten miłośleri
ny/ według Orig. August. y Ambroz. S.
znaczy nam Chrystusa Pána; poró
niony zaś na drodze pod Jerychem/
znaczy bliźniego nášego/ od nieprzy
iaciela gárdá rożnemi grzechami ná
duży pokáłizonego/ Stabularius, ál
bo Austeryarz/ (mowi S. Ambroz.)
est quilibet Prælatus, qui curam
habet subditorum. Item Prædica
tor, znaczy Przełożonych/ Ráznodzie
iów/ Nauczycielów; Dwa pieniądze
zostawione ná kurdęya chorego/ (we
dług S. Fulgent) znacza dwoie Pisma
S. Starego y nowego Testamentu/
które Samárytan Niebieski Chrystus/
zostawił Duchownym/ Ráznodzie
iom/ aby z nich nauki zbawienne wy
bierając, rany dušne w ludziach grze
šnych opatrówali. Riedy tedy ten
Samárytan zleca okolo tych kálekow/
stáránté Ráznodzieiom/ Przełożonym/
bárdzo dyskretnie to czyni; nie mowi
do niego Sana eum, nie mowi/ ty
Biskupie/ ty Przełożony/ powinienes
koniecznie tego zákamiálego párářić/
ná/ cudzołózniká/ lichwiarzá/ zé. od
wiesć od złego: nie mowi do Rá
znodziei/ powinienes słucháże
ewoie/ do plágu/ do pokuty pobudzić/
powinienes w dalekie kráie poyść/
niewierne do Wiáry S. náwrócić:
Dále tylko mowi/ Curam illius habe.
Miej tylko staranie/ czyn co z ciebie
jest/ szgerze/ pilnie gotuy się ná prze
rązanie Rázánia/ y w pracy tej nie
ustaway aż do śmierci/ a dosyć ucy
niś powinności twoiej/ choćbyś y
jednego nie náwrócił do Pána BÓ
GA/ ani do pokuty. Pienię o tym
napisał S. Chryzostom, Si vis im
brium effusa in agrum, præsociare
sementem, cogitur agricola vacuis
manibus abire domum; nostra ve
rò, cum loquimur, & exhortamur,

non

P. Bogá w serce
te miła; a miła
nieśkonczona.

Epist. 256.

P. Bóg nie obli
guje co koniecznie
rad to, co kto
może more.

Figura

Chrystus P.
Samarytan.

ap. Silveir
Allegoria
Pratařea Dęgo
y káznodzieie
Figura, Auste
ryarz Ewan
geliczny.

káznodzieia
wolny na
sumnieniu
choć pozostaw
z kázaní Ewan
me widzi.

Concion. 1.
de Lazar.

non est eadem conditio. Imo, si tamen per te iactum auditor non receperit, nec obedientiae fructum retulerit, tu tamen communicati consilij mercedem feres à DEO: nec minus accipies pramij, non auditus, quam accepturus eras, si ille obtemperasset. Quod erat in te praestitisti. Ceterum ad id, ut persuadeamus auditoribus, non sumus obstricti: sed tantum ut admoneamus. Nostra quidem partes sunt admonere, illorum vero obtemperare.

3 Ktorey sentencyi zaraz sie podacie nauka trzecia/ aby w takley okazyi pamistac na to/ ze lubo prace nasze/ naprzyklad Raznodziela iakiego/ Razania zarliwie / w suchaczach skutku poprawy iywota nie sprawuia/ iednak przez to nie ubywa mu zaslugi przed Panem Bogiem; bo dobra a szczerz intencya tego/ tak idko y sam skutek w Ciebie koronowac P. B. G. badzie.

Histor

Co sie tyze Duchownych/ Cudownie to Pan B. G. obiadwil iednemu Zakonu naszego zarliwemu Raznodzielu/ nazwanemu Francisca Spina; ktory dlugo bardzo melancholizowal/ powatki/ piwotac/ iezeli iaki pozytek w ludzich. Razania tego. sprawowaly: a gdy o tym myslac/ wsparl sie raz nad iedna studnia/ ustat do siebie glos z nieba/ aby wiadro do studnie spuscil/ y wody wyciagnal; co gdy on uczynil/ znalazl w wiaderku onym 24. kamyczkow bardzo sliznych/ malaczych na sobie napisane Imie I. E. J. S. / według liczby Razan/ ktore on odpawil: byl nie dawno w Walli: solecie: z czego upewnily sie o nagrodzie swojej w Ciebie/ porzucil melancholizne one mysl/ a tym gorcey y pilniey w czynieniu Razan pracowal. W publicznych zas okazach/ pieszny tego przyklad mamy na S. Ludwika Krolu Francuskim; ten gdy mu sie Swista ona wyprawia woienna na Turki dla odebrania Ziemi swietey/ nie ze wzytkim darzyla: bo na pocztku zbil Turki/ potym iednak stracilszy Woysko przez zaraze powietrzna/ y sam sie w niewola dostal: z ktorey gdy sie wykupil/ nie

ustawal przecis w swoich intencyach/ ale znou wistka odwaga y koscem/ z Woyskiem nowym do Ziemi S. wyprawil sie/ gdzie znou przez powietrze zle/ swankowalo Woysko iego/ od ktorego y sam Krol zarazon y wielka rezygnacya/ y osiadowanie w swojej dobrej woli umarl/ y po Korone osoblwa posedl do nieba. Dose to pieszne przyklady/ na dowod popozyci moiey; ale lepszym/ y wyraznieyszym ieszce utwierdza rzeczy moiey S. Antonin: na dzisieyszym Apostole S. gdy o nim tak pisze: Apo

stolus (ait) unusquisq; mercedem accipiet, secundum laborem suum, non dixit secundum fructum suum; nec enim credimus minorem gloriam obrinuisse Jacobum Majorem, qui paucissimos convertit, quam multos Sanctos, qui millia populorum traxerunt ad Fidem. Każdy z nas nagrodę weźmie według prace swojej; nie rzekł, według pożytku swego: ani bowiem wierzymy, aby miał mniejszą chwałę otrzymać Jakub większy, który nie wiele nawrócił ludzi, aniżeli wielu świętych, którzy tysiącami ludzi pociągnęli do Wiary świętej. Abyś tedy zarliwy Raznodzielo/ y szliwy tu Wygysnie Senatorze/ w okazach Boskich drogim byl zawise Karbunkulem/ y zarliwość twoja tu do bremu/ gdy ci sie nie powodzi w zamysłach twoich/ w tobie nie ugaszala/ iskierki/ y gotacose skateczne/ go w dobrych intencyach Duchu/ pomienionemi trzema: reflexyami/ czesto w duszy swojej rozpatzay ona.

Co sie tyze drugiej Cześci: to jest/ zalecenia y datow mistycznego Karbunkulu/ Jakuba S. dzisieyszego Apostola; w pomienionym kamieniu trzy rzeczy osobliwe znayduia sie; dwie widziec sie daja/ trzecia zas jest wielkie arcanum naturae: co swoim sposobem aplikuiac Jakubowi S. możemy cokolwiek o Cnotach tego/ zaslugach/ y chwale wyrozumiec. Na przod/ (idko wiadomi tych rzeczy piesz) Carbunculus, ma scintillas w sobie igneas, to jest/ ie zawise iskry ogniste wydadie z siebie. A ze ogniem

Par. 3. t. 18.
Cap. 3. S. 2.

P A R S
II.

Carbunculus
mi en, opusite
z siebie zawise

w Piśmie

lano ziom
dobry otuch
czyni S. Jny.
Co dom.

Manfide
Prad. Dif.
28. num. 7
fol. 676.

kaznodziele ie:
dlugo widzeni;
ktory sie turbowal
o pozyszek Kazan
inwici.

Ludwik S. bol
Janu rdi, nie
Wstac na woj:
me S. chor mu
je me powodzi
Stracine.

Milosu
ogni.

Symbolu

w Piśmie S. zowie się Miłość Bo-
ża y bliźniego/ wedle nauki samego
Zbawiciela: Ignem veni mittere in
terram, & quid volo, nisi ut accē-
datur. Zaczynam Miłość Bożą/ y mi-
łość bliźniego/ które w tym misty-
cznym Carbuncule w sercu Iákubá S.
zawsze się zarzyły/ ognistemi iskrami
názwa. O Miłości tego/ y żarliwo-
ści około zbawienia dusz bliźnich/ usz-
nie na pogatku powleczalo; że im
więcej w tym trudności miał/ tym
żarliwiej około zbawienia ich prze-
wał. Hanc verò Carbunculi gem-
mam, huic S. Apostolo nostro ap-
plicando dicere possumus, quòd
lux prædicationis Sancti Jacobi in
ignorantiæ, & cæcitatibus Judaicæ te-
nebris mirè scintillavit, dum ex ijs
in ingenti numero varios ad veram
Fidei agnitionem convertit. nápis-
sal Theoteryt. Miłość zaś tego ku
Panu BGDV y ku Panu JEZUSOWI/ że ognista/ to jest osobliwa była/
dowodzi tego S. Benáventura, ná-
przód ztąd/ że Ewángelia S. opisu-
jąc powołanie Iákubá S. y Bratem
tego/ wspomina/ nie tylko iako opu-
ścił rzeczy/ ale też że opuścił y Oycá.
At illi relictis retibus, & Patre; se-
cuti sunt eum. Ztego nie wspomina
o iných Apostolách. Omnes Apo-
stoli pro Christo omnia relique-
runt, tamen tam expresse & aperte
solum de Joanne, & Jacobo dici-
tur, quòd non solum reliquerunt
omnia, sed insuper, & Patrem;
quod de nullo alio Apostolo scri-
bitur. Co samo Doktor Seráficki
pogzta za znák osobliwej Miłości/
gdy tak mowi: Multum Christum
Jacobus dilexit, quia propter illum
omnia reliquit, non solum res tem-
porales, sed etiam dilectos Paren-
tes. Drugi argument osobliwej mi-
łości ku Panu BGDV w Iákubie
S. upatrzyl tenże Doktor/ w tym/ że
się zupełnie zgadzał z wola Pana JE-
ZUSOWA/ osobliwie na ten czas/ gdy
na próśbie swoie o pierwsze między
Apostolami miewsce/ nie otrzymał/ lá-
stawęg słowá od P. JEZUSA/ y iesze
sobie duré od niego uszyskal. Nescitis
quid petatis. Przyjal to bowiem z

A wielką rezygnacyą. statim, ut ejus
vocem audierunt, tacuerunt, & il-
lud amplius non petierunt. słowá
S. Doktora. Trzeci dokument
miłości ku Panu JEZUSOWI/ przy-
daje z Dzieciom Apostolskich, że mi-
dzy wszystkiemi Apostolami/ narpiert-
wszy Iákub S. dla Chrystusa Pana
życie swoje dał/ y to iesze z osobliwa
okolicznością/ bo w punkcie Annwero-
sarza śmierci Zbawicielowey. Eodem
autem tempore (scil. circa Pascha
ut exponit Calixtus Papa) misit
Herodes Rex manus, ut affligeret
B quosdam de Ecclesia; occidit autem
Jacobum fratrem Joannis, gladio.
doptero potym poimanie Piotra S.
episcopa też Dzieci. Wisc dosyć to
dowodnie dokumentá ognistych iskier/
osobliwej miłości ku Panu BGDV
w sercu Iákubá S. które dokumentá
uwajdajac Joann. Sylw. komparuje tes-
go S. Apostola do drogiego Carbun-
kulu/ gdy tak o tym mowi: Hic noster
Magnus Apostolus, maxime fuit
pretiosus omni virtute, splendore
doctrinæ, ac prædicationis, & igni-
to amoris ardore, Christum dili-
gebat, & à Christo diligebatur.

Powtore/ pisał Naturalistowie:
że bywaia Carbunculy/ w których
przebiegaia się scintillæ aureæ, złote
iskierki/ czyli to kropki/ które
ozdoby y cery przydaia Kamieniowi.
Przez te złote iskry/ albo kropki/ rozu-
miec ches w mistycznym Carbuncule
Iákubie S. rozmaite y wielkie in-
senty/ które się w nim znaydowaly;
ponieważ dawno nápisano: Virtus,
pretiosior auro. Cnota drozysza ná-
d złoto. Dla obdásnienia tego/ obie-
ram sobie za Figurs ow drogi od zło-
ta się skiniacy/ y od Duchá S. pochwa-
lony Kamien/ pod podobienstwem nie-
kiedy czyias bardzo doskonała Choro-
wychwalano u Eklezyastyká. Gem-
mula Carbunculi, in ornamento
auri, & comparatio Musicorum in
convivio vini. Droga jest perla Kar-
bunkulowa, przy ozdobie złotá, Muzy-
ká przy bożym traktámenie. In-
sensu mystico. według Cornel. à La-
pide, opisuie tu Duch S. Mijsá Apo-
stolskiego/ Ráznodzieia/ który ná

Godách

Jakub S.
długo zarliwości
o zbawienie bliźnich
do Karbuncula
podobny.

Manf. Di-
stint. 5. y
sta wiel.

Script

Kuba S.
miłość
ku P. JEZUSOWI
osobliwa.
z tego S.
zauie.

Matth. 4.
Sylveir. in
Apoc. 6. 21.
v. 19. q. 62.

Kuba S.
z wola
JEZUSOWA
zanie

Matth. 20.

Jakob S. w 70:
cznica Jan. 1. 12.
Zabity.
Astor. 12.

Comment
in Apoc. 2
v. 19. q. 261

Figur.
Belli. 32.

Kaznodzieja
Figura.

Jakuba S. cnoty
rozliczne.

Marth. 4

Jakub S. równo
z Janem S. mro:
docho:
wali z ystoci.

Manfi Dis
s. de S. La-
cobo.

Carbunculus
ma z miera:
em sympa-
thiam

Godach Duchownych Kościół S. iako melodyjna muzyka/ Razaniami swemi uwesela; gdzie pobożne życie tego/ przykłady rozmaitych cnot Ss. z mądrością zlagone/ komparuje do Karbunkulu drogiego/ skłnającego się od złota. Ktoż nie przyzna/ że to podobieństwo celnym sposobem służyć powinno wielkiemu Kaznodziei JEZUSOWEMU/ Jakubowi S. Ktokolwiek się przypatrzy iasności Cnot tego/ ktore iako przednie złoto Karbunkulu/ tak on Przedowi Apostolskiemu przydaie ozdoby. Sicut gemmula Carbunculi, in ornamento auri, &c. Lśni się w nim oprocz Miłości BOGA y bliźniego/ cnotą posłuszeństwa/ y ubóstwa dobrowolnego. Relictis retribus, & Patre, secuti sunt eum. Lśni się w nim cnotą czystości Pannienistey; ktorey (iako pise S. Epiph.) równo z Bratem swoim Janem zupełnie dochował. Lśni się w nim cnotą cierpliwości/ w prześladowaniu od Żydow/ od Heroda/ także w podróżach dalekich/ y pracach Apostolskich/ między odległemi Narodami/ zwłaszcza w ten czas/ gdy widział bardzo mały pożytek/ tak ciężkich prac swoich. Lśni się w nim y cnotą pokory/ albowiem lubo był krewnym Pana JEZUSOWYM/ bynajmniej go to nie obchodziło/ że Pan JEZUS pominał go z urzędem najwyższego Biskupstwa/ na ktore razey obrat obcego głowięk Piotrą. Jako o tym pięknie mówi S. Dionys. Cart. Serm. 4. Jacobus cum consanguineus esset Salvatoris, nequaquam est contristatus, aut motus de hoc, quod Salvator non se, aut Fratrem suum Joannem, sed Petrum toti praefecit Ecclesiae: sed sibi à Domino inunctum onus fidelissime adimplevit. Ale między temi cnotami, naysławniejszą się w tym Karbunkule lśni złoto miłości/ nabożeństwa ku Przen. Pannie: iakoż nie od rzeczy; albowiem według Naturalistów Calcedonius, albo Carbunculus, ma wielką sympatyę z Miesiacem. Miesiąc zaś symbolum popolite test Przen. Panny: ten albowiem Apostol S. gdy w Hiszpanii/ ieszcze za ży-

Wota Przen. Panny opowiadał Ewangelia S. y gdy mu się iawnie w Ezeranguscie pokazała/ na ten czas w Jeruzalem mieszkająca/ naysławniejszą pod Imieniem Iey/ na tymże miejscu wystawił Kaplice; gdzie do tad wielkie dzieła się cudą; (o czym świadczy Calixtus III. Tenże S. Apostol (iako dowodzi Salazar) naysławniejszym promotorem był Niepokalanego Pożęcia Przen. Panny/ on wszystkich nauczył popolitego sposobu pozdrawiania Przen. Panny; gdy złożył z słow Pisma S. przydawszy nieco owe Modlitwy/ ktora zowiemy Pozdrowieniem Anielskim: iako się to znayduje w Liturgii tego.

Mądrość/ trzecia scintilla, albo qualitas, y zalecenie drogiego Karbunkulu/ ta się nazwać może/ Area: na virtutis: trzy osobliwe rzeczy notnie z Authorow/ o przyrodzoney mocy tego kamienia/ to jest/ że ciemności nocne/ iako gwiazda iaka rozgania. Druga/ że kto go nośi na sobie/ przysięga mu się na Woynach. Trzecia/ że w Koronie Królewskiej wprawiwszy/ iakoś przenikającym promieniami swemi na pierzających/ niezwykłego Mądractwa y powagi przysięga. To służy do osobliwych lat/ ktore Jakub S. zwykł przez przyzwość swoje widzieć skuteczna iedną u Pana BOGA ludzkości nabożnym ku sobie: Naprzod dat victorias, Doznalo tego tak wiele Państw (osobliwie Hiszpania) gdy patrzyli na Apostola S. na powietrzu z mieczem przywodzącego Woyska Chryścianskie/ przeciwko Saracenom. Doznali y inni w prywatnych potrzebach: iaki był ow Kupiec niefortunnie o idzieś pieniądze w głęboką wieżę wsadzony; ktory gdy się oddawał opiece Jakuba S. pokazał mu się na obłokach Apostol S. y za wierch wzięwszy murowaną wieżę/ z fundamentami od ziemi/ iako gapka iaka podniosł/ z dolu onego wynieść wieżniowi kazal; ktora Historya malowana widzieć w Pádwi/ w Kaplicy nie daleko Grobu S. Antoniego Pádewskiego. Pelit także tenebras, naprzod mortis, rozgania ciemności śmierci; gdy

Jakub S. naysławniejszy pod imieniem Iey/ naysławniejszym promotorem był Niepokalanego Pożęcia Przen. Panny. Theatr. vi. la human. verb. M.A. RIA.

Carbunculus, ma trzy osobliwe rzeczy

Histor.

Jakub S. iedna zwycięstwo nad Saraceny w Hiszpanii.

Jakub S. z wieżę. na kupce ku sobie nabożnego; podnieść y wieżę z fundamentem.

Jakub. poznabi.
ym miedziym
ie przyniela.

ap. Lobets
Gloria Ss.
85.

Jakub. S. laski
chustki, lekaio
ie 12 latni.

cytamy / że cāb wiele Pielgrzymom
idacych do Grobu swego pozdbyda
nych / do żywota przyprowadził: o
sym wiele Historii. Pellit tene
bras gehennae. Rozgania piekielne
ciemności. to jest Cztery / ludzi napa
fusiace. Slawna jest w tym chustka
y laska jego: kiedy albowiem Raza
niami swemi nawrocił był do Wiary
S. dwóch sławnych Czarnoksiężni
kow / gdy się oni obawiali / aby ich
czarci nie pomordowali / dał iedne
mu chustka / drugiemu laskę swoję /
ktoremu oni czartstwo srożące się na
nich / iako pšov od siebie płasali.
Cudostatek auget Majestatem: albo
wiem S. Gertrudzie w ten dzień po
Komunij pokazał się ten S. Apo
stol / bardzo przystojnie przybrany w
zastugi wszystkich Pielgrzymow / świe
tym Relikwiom Ciała jego czasę wys
zadzaiacym: a gdy spytała Páná /
czemuby nád. inne Apostoly Jakubá
S. taką cęcią wymyślił / że więcej

A daleko z odległych Kradom Pielgrzy
mow idzie: do Trunny jego w Rom.
postelli / niżeli do Ciał Krasat Apo
stolskich / odpowiedziano: że to mu
dał BÓG za osobliwa jego żarli
wość / w staraniu się o zbawienie dusz
ludzkich: ktorey lubo on nie mógł
wypelnic / (przeko z áwida wżiary) /
wola jego dobra / zámie przed obli
czem moim żyć y kwienie. A teć to
sa ognistego Apostoła Jakubá S.
iako drogiego Kárbunkulu / lask / dá
row / cnot / bárdzo iásne iskry / ktorez
mi żeby y náše oziabie y ciemne sereá
B rozgrzały się / y zaiániály / przez ná
śladowanie Cnot tego / zwlaszcá żar
liwosci o zbawienie bliżnich / przez
przyczynę tego / o Kutezna laska
prośmy nieśkonzone mi
łosiernego BÓGA:
ktoremu chwa
lá ná wieki.
Amen.

o Jakuba S.
chwale, za zar.
linowac. w Jara:
nuc. 12 o Jha:
nienie. 12. 12.
obian. 12. 12.
S. Gertrudy.

Ná Dzień S. IANA Apostoła y Ewangelisty. Virginitatis probatae Smaragdus.

Hic autem quid? Ioann. 21.

Abdona Pánu JEZUOWI
od Piotra S. o Janie S.
questya: Hic autem quid?
lubo ná ten czas indirec.
odpowiedz swois wziął od.

Zbawiciela / rednát do tego czasu mis
dzy madremi y domcipnemi Ráznos
dzierdami nie jest zakonczona. N. S.
Doroznie bowiem przy Droczystosci
Jana S. nieiako odpowiadala ná to
questya / gdy pod rozmáittemi podob
bienstwami stáráia się zálecic y obia
smic nam osobliwe laski / dary / y pre
rogatywy tego S. Apostoła. Do
wicipniewi między nami / represen
tuia nam go pod podobienstwem
bogatego Kárbu: w którym naydroż
sa wszystkiego swiata perlá Pry: Páno
ná / depozytowana byla / y Janowi S.
legowana testamentem / od umiera

C iacego ná Krzyżu Chrystusa JEZU
sá / onemi słowy: Ecce Mater tua.
ktorych Peraphrasiz, albo sens wedlug
S. Thom. à Villan: taki jest: Ecce
Mater tua, hæc omnium quæ possi
deo, charissima gemma est, hanc
tibi trado, hanc tibi dono. Oprocz
tey naydroższej perły / upátruia inśi
w tym Kárbu / y inśe tym podobne
kleynoty: dzimuis się dyamentowi
mezwyćiezonego męstwa Jana S. w
one godziny / gdy stal pod Krzyżem;
nie mniey ognistemu Kárbunkulowi
miłosci ku Mistrzowi swemu: iako
tej Niebieskim Szástróm / naywyższej
kontemplacyi / mądrości / ktora się po
kazuje w Ewangelij / w Listach / y w
Obiáwieniu jego. Rościol iednát
S. naybárdziej oczy swoie obrocił ná
Smaragdowy tego kleynot / to jest

Przywiliy.

Janie S. que:
mja Ewangelicna
ab tego czasu, ja:
luby nie ten sol:
wotzina.

an S. Skarbem
est, w którym te:
amienem, Páno:
celony / depozy
towana jest naydroż
sza perla
Panna.

Jan S. Skarbem
rozlicznych
drogich cnot
P. kamieni

*Smaragd, zemu
jest Symbolum
Pancienstwa.*

przywiliy nigdy nieśalanego Pánien-
stwa Janá S. kiedy w dzisiejszym
Officium osobliwa prerogatywa/ tej
iego cności przyznacie. Quoniam
specialis prerogativa castitatis, am-
pliori dilectione, fecerat dignum.
Smaragdowym zaś kleynotem ná-
zwalem Pánienstwo Janá S. części
dla tego/ że u mądrych Smaragdow-
y kámién/ jest hieroglifikiem czysto-
ści ponieraz według tychże Nátu-
listów/ w rękach nieczystego głowieká
zaráz blednieie/ y owšem páda sie;
część dla tego/ że według Archi-
tektury Apokályptyczney gwarzy fun-
dament Miasta Bożego/ symbolizuje
lacy gwarzy Apokály/ to jest/
Janá S. Smaragdowy brdź po-
winien. Fundamentum quantum
Smaragdus. Ponieraz tedy Oblu-
bienieá Báránková Rościol S. o-
sobliwie oczy swoje obróciá ná ten
Smaragdowy kleynot. Wiele ta
biore sie do niego/ y zá weselný upo-
minek/ niepokalane Pánienstwo Jan-
ná S. pod podobienstwem przedniego
bárdzo/ y troiáko wyprobowanego
Smaragdu/ prezentowác ieżyches.
Wprzód powiedziawšy/ którego to
głowieká Pánienstwo/ albo czystość
drogim kleynotem jest: to jest/ nay-
przywilieniejšym u Pána BOGA.
Ad Majorem DEI Gloriam.

PARS I.

S O do Pierwszey Części:
Trzeba wiedzieć/ iż iáko
między perlami y drogimi
kámiéniami/ (náprzyklad
Smaragdami/) bywáta
przedniejše y podlejšie/ czasem też y
fałszywe; toś sie tráfia y między cno-
tami: przetoż dla rozeznánie ná o-
bole próby potrzeba. Troiákim spo-
sobem przednich Smaragdów pro-
bowác uga Náturalistowie; w o-
gniu/ ná sloncu/ y w oeliu; podob-
noś troiáka próba wytrzymác po-
winien mistyčný Smaragd/ to jest/
doskonalego Pánienstwa/ albo czy-
stości cnotá. A naprzód od pier-
wszey próby Smaragdu poczyna-
m/ ktora bywa w ogniu; albowiem/ kro-
ty jest prawdziwy/ y przedni oryen-
tálny kámién/ by naywiejšy powin-
ien wytrzymác ogień/ y przeto musí

*Smaragdow
troiákim sposobem
probują.*

*Smaragd prze-
dni, ogień wy-
trzymá.*

A bydź órdzo wygodny rzemieślni-
wi/ gdy go w złoto opráwia: ponie-
wáż y w nągoretšá bláche złoto
wpráwiony/ bez wšelkíey škázy wy-
trzymác to może: czego złotnicy o-
kolo innych kámiéní robiac/ pilnie
wštrzegác sie musá. A podobnoś
to dla tego Pismo S. o Smaragdzie
w robocie badacym/ iáko o gym o-
bliwym wspomina. Sicut in fabri-
catione auri, signum est Smaragdus.
Ten Smaragd według zdánia Ra-
bana, to miéšce Písma S. clumá-
gacego/ symbolizuje głowieká cno-
stíwego/ ktory w nącietšých poku-
šach/ trudnościách/ bárný swoiey/ to
jest cnoty nie mieni. W šzegulno-
ści zaś štwarzáac rzeczy/ y štosuac
sie do tego/ co sie wyšey troche po-
wiedziálo/ ten Smaragd jest Sym-
bolum głowieká czystego/ y Cnoty
Pánienstwa; ktorey náypierwsza pró-
bá w ogniu: w ogniu mowis ciéškich
pokus/ y gwałtowných okázý do zle-
go: o ktorým ogniu/ y skutkách tego/
ktore špráwue w dušy/ y w ciele czy-
stego głowieká/ napisał S. Chryštom:
C Quemadmodum focum, si posue-
ris super terram, comburit ipsas
radices herbarum, ut in loco isto
jam non facile nascatur herba; sic
& tentationis ignis positus super
carnem, comburit radices concu-
piscientiarum in ea, ut non facile
concupiscat. Jáko (práwi) ogień/
gdy go položýš ná ziemi, špali samo ko-
rzenie žiot, tak álece że ná tym
miešcu nie látwo się toś, álbo inne
žiotko urodzi, tak też y ogień pokušy/
wzniesony w ciele. špali w nim porádké
wości, tak álece, że ná nie, nie zezwo-
látwo. W ten čas też czystoś y
Pánienstwo doskonaly/ przednim
Smaragdem/ y drogim á wdzie-
cznym w oczách Boškich/ in ordine
merendi, jest kleynotem/ kiedy ráko-
we ognie/ ciéškie pokušy/ bledowánia
šia z wierzgáiacym cíalem/ bez wšeli-
kíey škázy tey cnoty/ štátecznie wytrzy-
ma. Tá jest náuka od samego Pá-
ná BOGA podána Páwlowi S.
o gym tak powiáda tenże Páwel S.
Sufficit tibi gratia mea, Dostć ci ná-
lášca moiey. Nam virtus in infirmi

*Sylvest. in
Apoc. hic
num. 353.*

*Script.
Eccl. 32.*

*ap. Cornel.
hic.*

*Czystość
proba w
żelazie.*

*Manf de
tent. D 9
fol. 669.*

1. Cor. 12.

tate, (in tentationibus) (iako inni elumáže gytáa) perficitur. *Albo wiem moc moia w słabości, (w pokusach) doskonalsza się stawa.* Tu się trzeba reflektować, o iakiej to tu cnotie ná ten čas traktował/ y relacya gynil Apostol Paweł S. łatwo się z tego textu domyslić możemy/ że o cnotie czystości y Pániensiwá; á niekiedy, kolwiek/ ále w ten čas/ kiedy zostawał w ogniu/ w opale pokus przeciw wnych czystości/ y Pániensiwu BOG. CV już poślubionemu: ktore rák bárdzo mu dogadály/ że też przyrzac sobie/ pogal się był z nich wypraszac Pánu BOG. Datus est mihi stimulus carnis meae, Angelus Sathanae, qui me colaphizet, quod ter Dominum rogavi, ut discederet, á me. Wic zaraz gdy przydaie causalem; Nam virtus in infirmitate perficitur, daie nádu/ że rákie pokusy wypróbowa/ tym samym doskonalsza/ gruntowniejsza pokazula bydz cnota czystości; iáko dosyć masz drze s. *Auselm* pociaga do tego sensu słow Apostolskich/ gdy rák ná nie piše: Tentatio cui non consentitur, non est peccatum, sed materia exercendae virtutis. *Pokusa ná ktora gdy się nie zezwala, nie jest grzechem, ále jest okazja ćwiczenia się w cnotie.* Kiedy zaś Apostol S. konstludnie pomieniona nádu/ temi słowy: Libenter gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi, daie znać ex consequenti, że cnota czystości wyprobowana pokusami przeciwnymi/ iáko drogi Szmáragd/ wabi do siebie ogy JEZUSOWE/ y náder zásluguia ca jest u Pána BOGA; o czym pisał náte nápisal *Blosius*: Carnis irritamenta, & vitiorum insultus, quibus impetiti sedulo renitimus, virtutem non adurunt, sed perornant, meritum adaugent. Ciála pobudki, występki nádu, od których ustrámcznie nápastowani bywamy. Cnotie nie škodza ále ja bárdziej przyzodobiáa, y záslugi przynazáa. Ktory Author nákoniec rzecz osobliwa o rozności záslugi cierpiącego y zwrócającego pokusy cielesne/ á nie cierpią-

A cego takich pokus lubo także iáko y támten czystego przydaie; gdy w te słowá piše: Et quidem, si aliquis eorum, qui strenue decertant, migret imperfectus è vita, atque in purgatorio aliquam diu retineatur, ubi ipse iam plene purgatus fuerit, gradum in Regno caelorum longe altiorem retinebit, quam obtineat is, qui non ita strenuus ac fortior fuit, licet forte sine aliqua pena purgatorij, ad DEUM pervenit. *I. lubo (práwi) ięteliby kto takowe cierpiac pokusy. y z nimi mężnie walczac, iednak dla niedoskonatego ucięcia się, miałby przez niekiedy czas w czyscu za to zostawac, przeciw iáko tylke dostatecznie się za nie w czyscu wyplaci y wyczysci, tedy daleko wyzsy stopien w Krolestwie Niebieskim otrzyma. nizeli ow. ktoryby nie tak mężnie, y odważnie z takowemi się pokusami ucięrał, luboby máto co w Czyscu zostáiac. przedzy do widzenia BOGA przypuszczony był*

Powtore/ Probuia Szmáragdu in Sole, ná Slóncu; o czym piše *Anselm*, Boec. Ktory bowiem Szmáragd ná promienie Slónczne wystáwiony/ nie traci swego iásnego koloru/ y owšem tym lepiey wydaie się/ ten Jubilerowie pozytáa zá náprze-dniejszy. Podobnymci sposobem/ potym poznać doskonály mistyczny Szmáragd/ to jest/ doskonála cnota Pániensiwá/ kiedy głowiek nie kontentuiac się sama niekazytelnością ciála swego/ roskosy cielesney nie zndiácego/ oprocz tego wstawia du-śa swola ná slónce/ rozumiem nieskonzoney iásności BOGA, to jest/ gdy się stára/ áby duśa iego zlagona záwsze byla z BOG JEZU przez iás-śa/ przez ducha náboženstwá/ y przez inne pobożne cnoty swistych ákty. Píakna się tego podáie Sigurá ná oney/ ktora widzial w Obiáwieniu Jan S. Szmáragdowey tezy okolo Tronu Bólskiego: Iris erat in circuitu Sedis, similis visioni Smaragdinae. Cornet á Lapide náduca/ że tá rzecá Szmáragdoma znázyla głowiek w czystości się kochájącego. Iris instar Smaragdi, symbolum est

Virginitatis;

*czyste pokusy
cierpiącego, wy-
sza chwala w
niebiez cnota,
nizeli nie-
cierpiącego. tego
in 2-go.*

De gemm.

lib. 2. c. 5.

*Smara-
gda*

na Slóncu.

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

*czysto-
ści*

Virginitatis; quae semper viret, & suo virore splendet. A przeto gdy nasi starzy Polacy odprawowali Kanonizacya S. Kazimierza (ktory osobliwym byl w tej cnotcie/ dla ktorey tez dochowania/ życie nawet swoje dal/) uczyniwszy z tego imienia Casimirus, Anagramma takie: Sum; quasi Iris, za Hieroglifit tego namalowali pomieniona Apokalipsy gna okolo Tronu Boskiego Smaragdowa Tęcza. Tu sie reflektujemy; ze tęcza/ nie jednaki zarsze ma Smaragdowy kolor/ ale raz tśnieyszy/ drugi raz bledniejszy. Rzecz pewna ze kolor Smaragdowy/ w wszelki inszy/ ktory widzimy w tęczy/ ma dependentiam od Slonca. Wdzięczna jest na pozyszenie tęczy/ ale to wshytko spramule Slonce. O gym Poeta. Mille trahit varios, adverso Sole colores. Podobnym sposobem; wdzięczny jest ozom Boskim gysty głowiek/ Pamiensstwo tego/ godne jest Tronu zapłaty niebieskiej/ ale w ten czas/ kiedy oblozek tego jest przeżył; to jest/ kiedy przestzeza gystości/ nie tylko cielesney/ ale y serdeczney/ y kiedy dusze swois kieruje ku Sloncu/ ku Panu BOGU; za bawiajac sie osobliwym nabozenstwem/ gystym przestepowaniem do Sakramentow Ss. gasta y goraca Modlitwa/ pilnym czytaniem Ksiąg Duchownych/ sluchaniem slowa Bozego; takto tego wyciaga Apostol po Pannach: Ut sit sancta corpore & spiritu. Co tak tłumaczy Oecumenicus: Virgo corpore sancta est, propter castitatem; spiritu autem sancta est, propter familiaritatem cum DEO, & Spiritus S. inhabitationem. Panna ciałem święta jest, dla czystości; duchem zaś święta jest, dla obcowania częstego z Panem BOGIEM. y dla przemieszkiwania w niej Duchu Przen: A znowu: wdzięczny jest Panu BOGU gysty głowiek/ kiedy oprocz Smaragdowego koloru gystości/ stara sie przy promieniach łaski Boskiej/ o innych cnotach świętych kolor; to jest/ kiedy w duszy tego wydaie sie kolor złoty/ miłości ku Panu BOGU/ ku bliźniemu/

A w usługowaniu chorym/ w ciepieniu smutnych/ w iakmużnách ku ubogim. Bo napisał S. Bernard: Toile charitatem, & castitas non placet. Nie będzie miłości, czystości cnota nie podobna się. A S. Grzegorz: Antiquus inimicus, in nobis castitatem; si sine charitate fuerit, non timet. Stary nieprzyjaciel nasz nie boi się naszej czystości, jeżeli bez miłości zostawiać będzie. Kiedy znowu wydaie się przy gystości kolor purpurowy/ ciemności: takto też y żółtawy. Potory S. bez tych bowiem kolorow/ B y Smaragdowy kolor/ to jest/ zaśluga Pamiensstwa gime: O gym S. Augustyn: Quid prodest integra caro, mente corrupta? melius est utile conjugium, quam superba Virginitas. Na coś się przyda mieć niezmażane nieczystością ciało, jeżeli umysł jest zmażany; lepsze albowiem jest używane Matzeństwo, aniżeli pycha nadeje państwo.

Potrzebie/ Probuja Smaragdowy/ gdy ie macerua w prawnym olejku/ od ktorego daleko wdzięczniejszy koloru: co gynil (takto Boetius pisze:) Nero Cesarz; dla czego też niektórzy zowią Szafier/ lapidem Neronianum. Osobliwy olejek w którym sie dystryluje Smaragdowa cnota Pamiensstwa/ albo gystości; nie inszy jest tylko olejek umartwienia/ y ostrego sie obchodzenia z ciałem swoim. A tak zaiste jest/ że im kto lepiej dystryluje te cnoty swoje w tym olejku; to jest/ surowiej sie obchodzi z ciałem swoim/ tym też Pamiensstwo y gystość tego/ doskonalsza y wdzięczniejsza w oczach całego nieba pokazuje się. Czego Przykładow wiele mamy: dwa tylko wspominam; Pierwszy w Zakonie naszym/ na samymże Oycu S. Franciszku; ktory gasył lednego pokusami cięściemi nadszwygazy strapiiony będąc na modlitwie w celi swojej/ wyszedłszy z niej/ zabie zdiawłszy z siebie/ w ostrym cierpieniu walcząc się/ bardzo był zdranił ciało swoje. A drugi przykład w Zakonie Dominika S. na Konrady nie/ wielkiej światobliwości Mezu; ten w podobnychże pokusach zostając/

Czystość bez miłości nad bliźnim, nie baw się. Part 19 nie baw.

in Psal. 99

Pamiensstwo pycha podleży do matzeństwa.

Smaragdowa cnota NERO w o.

Czystość proba umartwienia

Cierpliwość w m. S. Franciszek cierpliwy jak łan usłotny cieleśny cierpliwość róża r.

S. Kazimierz Sum: solum, tęcza zina: ragdowa.

Tęcza ma kolory od Slonca.

Czystość potrzebna częstego wyprania si Sakramentow, czytania ksiąg duchownych, modlitwy etc.

Cor. 7.

kolgysiem żelaznymi lancuskami z wielkim wylaniem krwi wydyscypli-
nował ciało swoje. Wier Pan BOŚ
aby był pokazal/ iako mu była mila
wyprobowana/wydystrylowana/przez
one niezwygdyne mortyfikacye sobie
zadane/ Czystosc tych Ss. Mojow
uczcił ich zaraz osobliwemi cudami/
y łaskami; albowiem ciernie ono/ w
ktorym sie caci Ociec S. Franciszek/
w rozę sie piękne zaraz obrociło; a
nád to/ zstapowşy z nieba z Matką
swoją Zbawiciel Chrystus JESUS/
z wiela tysięcy Aniołow/ nawiędził
Kościół Porcyunkula nazwany/ y
przywawşy Franciszka S. przez An-
iołow swoich/ niesłychanego nigdy
Odpustu/ dla grzesznych ludzi/ wie-
cznemi łaskami onemu pozwoili. Tę-
temu zaś Zakonnikowi Dominika S.
zdarz Przen. Panna z dwiema Páni-
kami pokazawşy się/ oznaymła o
Przywileju nowym pozwoionym mu
od Pana BOGA: że o cokolwiek
miał prosić Pán BOGA/ wşytko
zawşę otrzymać miał; nád to/ pe-
wna boli tego nasmarowawşy ma-
ścią/ od cielesnych pokus ná zawşę
go wolnym uczynila. Już tedy ma-
my drogi Pánienswá Szmárdgdu/
troiako wyprobowany; to jest: náuka
o niektórych okolicznościach dosko-
náley cnoty czystości.

PARS
II.

CO się tyżę drugiey Części
mystycznego Szmárdgdu/
nieskazanego Pánienswá w
Janie S. ten/ że náder był
przedni/ to jest/ iż w tej cności Jan
S. wşytkie inne ludzkie/ wyiawşy
Chrystusa Páná/ y Matkę tego Przen;
przechodził; lubo o tym żadney mis-
dy Doktorami Kościelnymi wąpli-
wości nie máş/ y dosyć wyraźnie o
tym nápişal S. Petrus Dam. A MARIA
folius Virginitate, praeeditur Joan-
nis Virginitas: tediak z pomienio-
ney troiákiey próby Szmárdgdu/ tym
lepiey się tá prawda pókaże. Pierwsza
bywa próba Szmárdgdu in igne,
w ogniu. Troiaki ta upatruia ogień
Duchowny/ Ignem tentationis, pas-
sionis, & Spiritus S. Ogniem ná-
zwalem w pierwszey Części nádrzy-
we tentacye/ okázy do utraty czysto-

ści: Ogniem t. kze nazwał S. Awbroży
Isidor. Hieronym: Dionys: Mlece Pána
JESUSowa/ Duch też Przen: z dá-
tem mądrości zstepuacy ná Apostoły/
pokazal się w postaci ognia. W tym
troiákim ogniu wysoka próba póka-
zał Jan S. Szmárdgdu nieśkalá-
nego Pánienswá swego. Co się wşy-
tko z Ośmá S. dowieść może. O
pierwszym mam dowód z Ewangelij
S: gdzie opisał samże Jan S. Gody
Matzensek/ w Kanie Galilejskiej.
Nuptiae factae sunt in Cana Gali-
lez. Znáyduta się bowiem Doktoro-
wie Kościelni/ (między ktorými S.
Thom) ktorzy fundując się ná owej
sentencyi S. August. Joannem Domi-
nus de fluctivaga nupiarum tem-
pestate vocavit, tego są rozumienia;
że ná Godach onych/ był Oblubien-
cem Jan S. dzisiejszy: ktorzy w tym
samym akcie heroiczny cnoty Páni-
swá wyprawił/ gdy zámilowawşy
się Páná JESUSA/ Oblubienice
sobie już póslubionej/ dla niego od-
stąpił. O tym też miała obświe-
nie y S. Gertruda/ gdzie oraz náu-
czona była/ iako Jan S. ma za to
osobliwa nagroda w Niebie/ y owşem
daleko więtsza/ niż Jan Chreściciel.
Ponieważ ten ná ruszay mieşkal/ y
dalekim był od okázy utraty czysto-
ści: Jan zaś S. Ewangelista w o-
gniu prawie bawşy tákich okázach/ ie-
dnak y najmnierşym poruşeniem/ a
náwet y myśla czystości swojej nie
poruşyl: iako też o tym nápişal Ba-
thym: Tantam á puero curam ha-
buissé puritatis, ut ne turpem qui-
dem cogitationem unquam in cor
suum accendisse permiserit. To
pierwsza/ w pierwszym ogniu próba.
Wytrzymal próba ten Szmárdgdu
mystyczny/ y w drugim ogniu Passi-
onis: bo w teyżę Ewangelij czytamy/
że przy Mlece Páná JESUSowej/
sam tylko z Ogniom/ niezwygdyony
státek swoy pokazal; gdy ani w O-
groycu, ani ná Palácach Káziat Ży-
dowskich/ ani náwet pod Krzyżem/
nie odstąpił Miszrą swego. Cum
vidisset ergo JESUS Matrem suam,
& discipulum stantem, quem dili-
gebat: tá albowiem odwrócił iego/
wielkim

Script.

Joann. 2.

(czytanie Jana S.
wyprobowana
w ogniu pokazy.)

2.2 q 186.

articul. 4.

Jan S. wedkaj nie:
ktorych. Gł. Oblu:
biencem na go:
dach Kanie Galit.

P. 4. C. 4.

Jana S. Ewange:
liwy chwata wy:
kaza. w Niebie,
niezla. Chreś:
ciela. czemu?

Jana S. cnota
pokazata. e
przy Mlece S.
JESUSowej.

Joann. 19.

Panna oświeciła
ci. jedynego za:
nnika. Kuzma:
wanizy, od po.
Kielesnych V:
dnia.

S. czystosc
ytkie. inne
R. Janne
echodzi.

n. troiaki du:
wizny

Nadno-
sta, be-
de pon-
nie mo

Jan
czyro-
mę

W. R.
9

wielkim dowodem była czystości tego Pánienstwy. Jakoż nie bez radie mnice Kościół S. uważając Janá S. pod Krzyżem stojącego/ o czystości tego mile wspomina/ mówiąc o Pánu JEZUście: In Cruce moriturus hunc Matrem suam Virginem, Virgini commendavit. Trzecia proba Pánienstwa Janá S. niech będzie w ogniu darów Duchá Przen. W szczególności mówimy o darze mądrości: którego Janowi S. obficie nad inne Apostoły y Ewangelisty udzielił Duch Przen. Jásnie się to pokazuje z początku Ewangelij tego. In principio erat Verbum, & Verbum erat, &c. która uważając Doktorowie Ss. twierdzą/ że w tym co zamknął w onych słowach Jan S. przeświadczył mądrością swoją y same najwyższe Anioły. A ta sama najwyższa mądrość Janá S. powinna być najlepszą probą naysprzedniejszego Smaragdgu Pánienstwa tego: bo napisał Cassian. Possibile quidem est, integritatem sine scientia gratia reperiri; impossibile verò est, scientiam spirituales, sine integritatis castimonia possideri. Jakoż y Doktorowie Kościelni/ z tej próby dochodzą do Pánienstwa Janá S. Albertus Magnus, Sicut scriptum est: In malevolam animam non intrabit sapientia, nec habitabit in corpore subdito peccatis; ita in Virgineam mentem Joannis ingressa est, cujus Theca mundissima fuit Virgineum ejus corpus. Jako napisano jest: Ze do złościwej dusze nie zstąpi y nie wnidzie mądrość, ani będzie przemieskiwała w ciele poddanym grzechom: tak w myśl Pánienstwa Jana kochająca się w czystości wstąpiła, którego nayszyste mieszkanie, Pánienstkie Ciało jego było. Et Rupert: Abb. Qui diligit cordis munditiam, propter gratiam labiorum suorum, habebit amicum Regem; quia videlicet, propter excellentem castitatis decorem, dignus fuit de ipso sacri Dominici peccatoris fonte, divinitatem ejusdem Verbi, & æterni, portare secreta Principis. Kto kocha czystość serca, dla takiej uł sweich, będzie

dział miał przyjacielem Król: albowiem dla znacznej czystości ozdoby, godnym będzie z samych Chrystusowych świętych pierśi zrodzić, Bóstwa jego, y Przedwiecznego Słowa, wszystkie skrytości wiedzic.

Druga proba przedniego Smaragdgu in Sole, gdy mu na słońcu nie ubywa/ ale raczej przybywa piękności: y w tej probie Smaragdgu Pánienstwy czystości Janá S. arcyprednim się być pokazuje; to jest/ przy promieniach dwójakiego słońca mistycznego/ Chrystusa Pána; którego Kościół S. zowie Sol iustitiæ, y Przen: Panny/ o której śpiewali Aniołowie/ Electa ut Sol. Tu sobie przypominam znówu onę Smaragdgu Apokaliptyczną Tęczę. Iris erat in circuitu sedis, similis visioni Smaragdinae; et/ jeżeli (idem to już pokazał wyżej) figurowała sprawiedliwego głowika; daleko wyborniej figurować może Janá S. o nim się bowiem najlepiej zweryfikowało: Iris erat in circuitu sedis, &c. kiedy purpurowym kolorem serdecznej żalości zafarbowany/ stał pod czas Mszy JEZUowej około Krzyża; który się zowie Tronem Pána JEZUowym. Similis visioni Smaragdinae. Kolor zaś Smaragdguowej Tęczy/ nader dobrze świadczy Pánienstwu Janá S. Ma ta-ż ten zielony kolor nie z niebie/ ale od promieni słońecznych; a tym piękniejszy, im bliższy jest słońcu; dla czego też pod Zachód słońca/ piękniejszy/ wyraźniejszy widujemy tęczę/ niż o południu/ gdy się od ziemi/ od obłokom wyśoko podnosi słońce. A ktoż mógł być bliższym/ tak moraliter, tak y physice, obojgá onego Słońca/ to jest Chrystusa Pána/ y Matki jego Maryi: nad Janá S. był bliższy moraliter, gdy był nayu kochanym/ tak Pánu JEZUowi/ Ille discipulus, quem diligebat IESUS; idem też y Maryi: Pánie: bo właściwy per adoptionem Syn/ Mulier, ecce Filius tuus. To samo a posteriori probuje/ że przednim Smaragdgem/ ośobliwym w Cnocie/ czystym był Jan S. Quoniam

Figura.

Apocal. 40

Jana S. Figura,
tęcza Smaragdgu

Specialis

Jan S. czystość
dary Duchá S. Przen.
mab.Mądrość niebie:
sta, bez czystości
nie może być.Jan S. przez
czystość nabył
mądrości.ap. Manfr.
Dis. 6.

B. L. 27

specialis praerogativa castitatis, ampliori dilectione fecerat dignum. Był bliskim physicz, dla ustawicznie konwersacyi z Panem JEZUSEM/ y Naysw: Panna: ktora wstawy pod Krzyżem za Matkę/ ona w domu swoim chował/ żywił/ y oney iako Syn służył. Accepit eam Discipulus in tua: z ktorey ustawicznie konwersacyi/ niezmiernie pomnażał się Jan S. w Smaragdowym kolorze Pánienskiej czystości. A iako w teyż tey racyi/ przy Smaragdowym zielonym kolorze/ y inne złote/ purpurowe/ fialkowe przebiegała się kolory; tak też z podobniejsz racyi w Janie S. przy prześliczney Pánienskiej czystości/ przebiegała się w nim złota miłość. Plus amabat, qui plus amabatur. Więcej miłował, który był więcej miłowany. napisał o nim S. Petr. Damian: Rumienila się w nim ciętpliwość świąteczna pod Krzyżem; poskazywała się y fialkowa miłość Pokory S. z ktorey to pokłó/ (iako obsewowa Doktorowie Ss.) że w Ewangeliu swojej: (ponieważ w niej musiał wspomnieć/ o osobliwych trzech faworach od Pana JEZUSA otrzymanych) Imienia swego z pokory zaczął; ale miasto niego/ zároveň pisał/ iakby o tym trzecim: Ille discipulus, quem diligebat IESUS. A z tym/ pięknie ta Smaragdowa Tęcza/ wyraża doskonała Janá S. czystość. y inne cnoty przy niej; y oraz pokazuje się/ że przy oborgu tym Słońcu/ nie ubył/ ale radey przybyło Smaragdom Pánienswa Janá S. ozdoby. O czym też dosyć wyraźnie napisał S. Petrus Damian: Ex utriusq; Matris videlicet, Filijque consortio, Joannis Virginitas excellenter enituit; & quousq; humana merita possunt evehi, quasi meta virtutum factus indefinenter exerevit.

Trzecia proba Smaragdu/ in Oleo, w Olein, w którym przedyskutowany/ piękniejszym się pokazuje. Ta proba Pánienswa swego odprawił Jan S. w ten czas/ kiedy iako czytamy w Historiach Kościelnych/ za czasów Domicyana w Rzymie/

A o Wiara S. wrzucony był w kocioł wrzacego oleiu; z ktorego najmnie nieobrażony zdrowo wyszedł. Co mnia Doktorowie Kościelni/ za osobliwy argument najsławniejsz enoty czystości w Janie S. miara w tym biorac/ z onych trojgd Pa-cholat w Babilonii; ktorym ogień/ śnuiąc ich niewinności Pánienskiej/ najmnie nie szkodził/ y co o tamtych napisał Euseb. Emis: toż samo apłi-kuie Joseph. Mansi. D. 8. do Janá S. w takie pisac słowa: Quanta castis visceribus reverentia debeba-

tur, arbiter ignis agnoscit. Jakiego posłanowania godne były wnętrzości ciała czystego. sam to osadził ogień. Z teyż racyi/ wiele Doktorow twierdzi/ że Jan S. przyrodzona śmiercią nie umarł/ ale z duszą y z ciałem na inny żywot przeniesiony jest; popiesząc tym zdania swego/ ona sentencya Isidori Pelusiot. Qui Virginitatem coluit, pro mortuo non est habendus. Który Pánienswo zachował, za umarłego nie ma być miány.

Już tedy z tey trojstkiej proby pokazuje się Janá S. Virginitatis probata Smaragdus, drogi/ y bardzo przedni Smaragdowy klejnot/ Pánienswa tego; w którym on inne Apostoly Swiete celował. Przytulnie wdzięcznie Oblubienicą Baramkowi ten prezent od Janá S. Wier y my ponieważ wiemy/ że osobliwym jest Patronem starzących się o cnocie czystości; co się pokazywało na S. Edwardzie Krolu Angielskim/ y S. Kolecie Żalonu naszego/ ktorych na znak tego Chrystus Pan cudownie pierścieniami obdarzył; y my też w podobnych okazyach obieramy go sobie za Patrona: a teraz Chrystusowi/ Oblubienicowi wszytek Pánienskich/ mech będzie chwała/ na wieki.

W. E.

SS. SS.

SS. SS.

SS. SS.

SS.

Histor

Jan S. w oleiu
wrzacego, zdrowo
wyszedł. Co mnia
Doktorowie Kościelni/
za osobliwy argument
najsławniejsz enoty
czystości w Janie S.
miara w tym biorac/
z onych trojgd Pa-
cholat w Babilonii;
ktorym ogień/
śnuiąc ich niewinności
Pánienskiej/
najmnie nie szkodził/
y co o tamtych
napisał Euseb. Emis:
toż samo apłi-
kuie Joseph. Mansi.
D. 8. do Janá S.
w takie pisac słowa:
Quanta ca-
stis visceribus reverentia debeba-

Homil. 8.
de Epiph

Janá S. ciałem
nie umarł/ ale z
duszą y z ciałem
na inny żywot
przeniesiony jest;
popiesząc tym
zdania swego/ ona
sentencya Isidori
Pelusiot. Qui
Virginitatem
coluit, pro mortuo
non est habendus.

I. y. go.
m. V. m.
S. 1. 1. 1. 1.
ay: 1. 1. 1. 1.

Sarmen. 1.

I. c. 1. 1. 1. 1.
I. 1. 1. 1. 1. 1.
I. 1. 1. 1. 1. 1.

Serm. 2.

I. 1. 1. 1. 1. 1.
I. 1. 1. 1. 1. 1.
I. 1. 1. 1. 1. 1.

Ná Dzien Świętych Apostołow
FILIPPA Y IAKVBA,
 Sanctitas in decore Topasij & Sardonicis.

*Qui credit in me, opera quae ego facio, & ipse faciet,
 & maiora horum faciet. Ioann. 14.*

S Jaka szczęśliwość Oblu-
 bionicy Barankowej gdy
 w dzisiejszej Ewangelii
 od samego Oblubienca
 swego Chrystusa Pana/
 otrzymuje obietnice / iż lubo już od
 niego samego dostatecznie zasługá-
 mi / światobliwości jego / y wiel-
 kiemi cudami obdarowana była / ie-
 dnak od własnych Synów swoich /
 ludzi wiernych / od Nieżow Aposto-
 lich / ięszce wielkie / kosztowniejsze /
 honoraria odbierać miała. **S. A.**
*Qui credit in me, &c. Kto uwierzy
 we mnie, rzeczy które ja czynię, czy-
 nieć y on będzie, y onśsem większe czynić
 będzie. Przez te wielkie / tajemnejsze
 rzeczy / S. Aug: y Cornel: à Lapid: roz-
 zumieją Magnam conversionem
 gentium: Mnóstwo wielkie ludzi ná-
 wroconych do Boga przez Apostołow;
 albowiem (iako notuje tenże Cornel:
 à Lapid) daleko więcej potym Apo-
 stołowie nawrócili ludzi / aniżeli sam
 Pan JEZUS: bo tylko około pięci-
 set nawroconych przez Pana JE-
 ZUSA wyrachować się może / z flow
 Pawła S. lubo y to wszystko / co się
 działo przez Apostołow originaliter,
 łascie / mocy / y zasługom Pana JE-
 ZUSOWYM przypisać się powinno.
 W tym zaś nawracaniu ludzi / o-
 blubieni byli / dzisiejsi dwaj Apo-
 stołowie Filip / y Jakub Ss. bo Jak-
 ub S. 30. lat Jerozolimskim bywszy
 Biskupem / wszystkich cokolwiek z ży-
 dostwa uwierzyli w Chrystusa / Mi-
 strzem był: o. Filippie zaś czytamy
 w Brewiarzu / że cała Tatarska zi-
 mia do Wiary S. nawrócił. Omnem
 ferè gentem illam ad Christianam
 Fidem convertit. Wierze ci Aposto-
 łowie Święci nawroceniem tak wielką*

A ludzi / Kościół S. iako osobliwym
 kontentem upominkiem: który aby
 tym więcej kosztowniejszym / a zatem
 przyismniejszym był / reflektuje się
 naprzód nad osobliwymi przymiotami
 tych Świętych Apostołow. **D S.**
 Filippie pisał Doktorowie Ss że był
 człowiek niezwyčajney łaskowości / y
 wielce przyismnych obyczajów. **D S.**
 Jakubie zaś / iż miał wielką u wśya-
 tlich o światobliwości swojej repu-
 tacya: co oboma wielce dopomogło
 do nawracania ludzi niewiernych.
B Znowu reflektuje się na one dwa dro-
 gie w fundamentach Apokaliptycznej
 go Miasła kamienie / które według
 tychże Doktorow / hieroglifikowały
 dwóch dzisiejszych Apostołow: jeden
 zwano Sardonią, a ten znaczył Fi-
 lippa S. a drugi zwano Topazius,
 a ten znaczył Jakubá S. którego
 mniejszym zowiemy. Fundamentum
 quintum Sardoniæ, . nonum To-
 pazius: pierwszy kamień kwadrune
 wielce: (iako się to niżej pokazuje) do
 niezwyčajney łaskowości Filippa S.
 a drugi do wielkiej międy ludźmi
 opinii Jakuba S. Wier pod po-
 dobienstwem tych dwu drogich ka-
 mieni / z pomienionych dwu przymio-
 tow / iako też / y z innych Apostoli-
 kich Cnot / dzisiejszych Ss. Apostołow /
 wychwalić zechce; a za osobliwy upo-
 minek w te drogie kamienie oprawni /
 świętego ich życia przykład Kościo-
 łowi S. prezentować będzie: wprzód
 pomówiwszy o tym / iako łaskowości /
 albo przyismna obyczajność / oraz
 y sława dobra o cności swojej / wiel-
 ką sa ozdoba światobliwości / y sku-
 tecznym sposobem do nawracania lu-
 dzi niewiernych / albo grzesznych.
Ad Majorem DEI Gloriam.

S. Filipa Apo-
 taskanowicz niezwy-
 y przyismność a
 czadw.

Jakub S. Mnie-
 wielką u ludzi
 tawę o światobli-
 wości.

S. Filipa y Jak-
 znaczył kamie-
 Sardonię y Top-

Obyczajność
 mna, oraz y
 dobra, iako ozd-
 światobliwości
 wielce pomoce
 do nawracania
 tych ludzi.

ap. Silveir
 bic.

P. JEZUS za zymota
 swego, wielki lu-
 dzi do Boga
 nawro-
 1 Cor. 15. 6

PARS

I.

Joan. a Ge
nim. 12. fi.
mil. c. 30.

zawsz kamien
u nader do
y do pieczęci
bienia.

roziom, bardzo
cena jest sława,
i a ich święto
osau
el
a etc

Script.

re dobrą kaze
rat duchownym
zyskiem, Bisku
Pawel, J.

D O sie tyż pierwsze Cze-
ści Razania. Przyrowna-
lem dobra o światobliwo-
ści sławę/ do drogiego ká-
mienią Topazius nazwa-
nego/ z tey przyczyny/ że z przyrodes-
nia samego ma swoy polier/ czego
inże drogie kámiennie nie máia; znos-
wu/ iż nád inne kámiennie naybardziej
go- zdáwáia do wyrobienia ná nim
Figur/ dla pieczętowania; á to dla
tego/ że miétkim jest w robieniu.
Co jest temu kámielowi polier/ to
Glowiełowi światobliwemu polero-
wna dobra sławá/ opinia między lu-
dzmi; teora bláskiem swoim/ nie tyl-
ko oświeca y zdobi cnota iego/ ále
też wielce mu pomaga/ aby się zstał
pieczęcia Boska/ wyrażająca w bli-
żnich swoich obraz Boski przez láste/
przez cnota: iednym słowem; dacie
się przez to znáć/ iáko Ráznodzieiom/
Miejom Apostolskim; do náwraca-
nia dusz/ bardzo jest potrzebna/ y
skuteczna w tym/ dobra o światobli-
wości swojej opinia. Co oboje ma
swoy fundament w Piśmie S. Na-
przed Proverb. 15. mówi Duch Prz.
przez Medrca: Lux oculorum la-
tificat animam, fama bona impin-
guat ossa. Jáśnie pátrzące, uwesela
dusę, á sławá dobra, nápełnia y ożywia
kości. Ktore słowá ták tłumáczy Cer-
nel. á Lapide: Sicut lux miré recre-
at oculos, indeque cor & animam
intuentis: ita fama virtutum & e-
xemplorum, recreat auditum, in-
deque mentem audientis, ejusque
ossa & robur, ad similia audienda
corroborat. W ktorych słowách/
táki się zámyśla sens. Jáko światło
nie tylko oświeca oko pátrzącego ná
nie, ále oraz y dusę iego. uwesela. ták
też opinia dobra o pobożności zwlászczá
náuczającego drugich, nie tylko iego sa-
mego zdobi, ále też w słucháczách.
wzbudza ochotę do dobrego, do cnoty.
Ec. Wyrażnięszy ięszce dokument
tego możemy mieć z obudwu Listow
Pawła S. do Tymoteusza; ktorego
informuac ten Apostoł iáko się miał
ná swoim Biskupstwie sprawować/ y
stárde o zbáwienie owieczel swoich/
w pierwszym zaraz Liście wyliczmy

A inne powinności Práclactie y Rážno-
dzieyskie/ przydal ná osiátku: Opor-
tet autem illum, & testimonium
habere bonum ab ijs, qui foris
sunt; ne in opprobrium incidat;
& in laqueum diaboli. Potrzebá zás
aby miał dobre świadectwo, y od obcych:
(to jest inney Religij luázi.) aby ták
ná bábę nie przyszedł, y nie wpadł w
siátlá Satáńskie. Z ktorych słow pókás-
zule się prawdá pierwszego punktu á
contrario. bo jeśli háńba wielka jest
stanu Práclactiego/ Ráznodzieyskiego/
sławá nie dobra o nim/ choćby też y
B między obcey religij ludzmi; toć prze-
ciwnym sposobem/ ozdoba to jest ták-
kiego stanu/ kiedy y sami przeciwnicy/
dobrze o iego pobożności trzymáia.
W drugim zás Liście/ drugiego me-
go potwierdza punktu: to jest/ iż do-
bra sławá náuczającego inzych/ bár-
dzo skutecznie póciąga grzesznych do
obáżenia się we złym/ álbo w bla-
dach swoich: gdy temi słowy nápomie-
na tegoż Biskupa. Tu verò vigi-
la, in omnibus labora, opus fac
Evangelistae, ministerium tuum
imple. Parabł. Gyta: Ministerium
tuum ad plenum probatum reddi
eo. Czuy, prácu, bądź Ewángelista.
to jest, Ráznodzieia. y powinność two-
ię doskonále wypełniaj. Ktore słowá
ták tłumáczy Didac: Celada: Nisi
te reddideris spectatoribus pro-
bum, & probatum in omnibus,
forte eris Evangelista; sed Evan-
gelistae ministerium sic plenarie
non obibis, nec ad plenum adim-
plebis: cura diligenter de bono
nomine, ut rem bonam suadere
videaris: nec satis tibi videatur
bonum esse, nisi alijs bonus videar-
is. Z ktorych słow/ tá się podáie
náuká/ że Náuczyciel/ Ráznodzieia/
o ktorego życiu zla jest opinia mię-
dzy ludzmi/ choćby też sam w niczym
się nie guli/ nie jest doskonáłym Rá-
znodzieia; áni nie ja ták skuteczne
Razania iego/ iáko owego/ ktory y
enotliwie żyje/ y o cności swojej mi-
dzy ludzmi dobra ma reputacya: bo
to samo/ iedna mu u słucháczá idáa
rewerencya; y ludzie łatwiej dáia
wiara słowom iego. Dawne o tym

jest

1. ad Ti-
moth. 3.

Stawa, dobry o
Ewángelista, á
Biskupie, skutki
2. ad Ti-
moth. 4.

de bened.
Pat. S. 152

lib. de Vid.

jest przysłówie S. Augustyna. nobis A
necessaria est vita nostra, alij fa
ma nostra. Nam samym potrzebne,
pożyteczne jest życie dobre, ale sława
dobra bliżnim naszym. Przeto S. Chry
zost. wszystkich duchownych uśilnie
napomina, aby nie tylko do zley sław
wy o sobie nie dawali ludziom okła
zy/ ale też aby zaraz na początku
wszelkim zabiegali zlym o sobie suspi
cyom. Oportet suspensiones pravas.
statim atque exorta fuerint, inter
cidere, ac nihil prorsus omitttere
rerum earum, quæ pravam de te
opinionem delere possint.

Drugi kamień drogi Sardonicz ną
zwany; ten nąd inne kamienie dla
twardości swojej poler naywz
szy/ który go wielce zdobi przyimule/
także ma taką wrodzoną moc/ iż
tego kto go nośi przy sobie/ cyni
cichym/ łaskawym/ wstydliwym/ a
złym przylepnym u ludzi: znor/
że jest nąd inne kamienie sposobniej
szym do pieczętowania: albowiem
lubo go naypotężniej przyćśnięty do
miękkiego wosku/ naymnieyszego ká
wałka wosku do niego nigdy nie
przylgnie; czego inſze kamienie dro
gie nie mają: z których rący/ ucy
nilem ten kamień hieroglifickim świa
tobliwego głowiętá/ oraz łaskawie/
obyczajnie sobie z ludźmi postępuja
cego: tá albowiem święta pobożna
polityká y obyczajność/ y temu po
liernu dodatek/ w samych nawet oczach
Bolskich/ y ludzie inſze, wielką bedac
im ponęta do dobrego/ bąrdzo łatwo
ze złych w dobre przemienia. Ze

taka ludzkość/ y obyczajność polie
rem/ aliás ozdoba jest światobliwo
ści: Na objaśnienie tego/ podaje
Figura. Signa ná Abrahámie Pátryárſie/ kto
tego ludzkość/ y święta polityka ku
wszelkiemu gościowi/ gdyż ząch w
progach mieszkania swego wyglądał
y czekał gościá/ wiadoma jest każde
mu czytającemu Piſmo S. która cno
ta tak wielkiego walora/ przydała
była światobliwości tego/ że też dla
niego/ (iako S. Páwel twierdzi) go
dnym się zſtał mieć w domu swoim
BOGA w Trojcy iedynego/ w Osó
bie trzech Aniołów/ którym on sam

nogi umel/ do stołu ſiuzac/ ſtał
przed niemi/ náwet odchodzących/ dá
leko samje odprowadził. Abraham
ſimul grądiebatur deducens eos. Co
uważaiać użony Oleaster. twierdzi/
że to P. B. O. G. dopuſcił Abrahámowi/
ná pokazanie/ iako mu się wielce po
doba światobliwość z ludzkością zie
dnoczoną; áże przeciwnym ſposobem
brzydzi się takim światościem/ który
pod pretertem światobliwości/ ná
bożeńſtwá/ grubiańſko/ ſuſliwie/ po
ſtepuie sobie z bliźnim ſwoim. Sancti

B viri non ſolum ſancti ſunt, ſed eti
am urbanitatem norunt; abhorret
enim Dominus á ſanctis incivili
bus. Święci Męzowie, nie doſyć że
ſwiętymi ſą, ale też mają ſię znać ná
ludzkość: brzydzi ſię albowiem Pan/
ſwiatościem niepolitycznym. Ze zaś
łagodne y obyczajne poſtępowanie
sobie z ludźmi/ wielką jest pomagą in
ſzych ludzi do dobrego. Figura te
go w Pieniach Sólomonowych ná ſa
mym Oblubienicu/ nayprzednieſzym
Náuczycielu/ y wzorze wszystkich Ká
znodzielow/ temu Oblubienicá tego

C imieniem wszystkich innych duſz przy
znáie/ iż zapách y wonności tego/
dziwnie były pociągájące y one ſama/
y towarzyszyli iey. Trahe me poſt te,
curremus in odorem unguento
rum tuorum. Piſe S. Baſilius, że
Náſliwcy dwoiáki mają ſposób dla
doſtania dziłkich golebi/ albo z ruſni
ce ſtrzeláiac do nich/ albo też domo
wego golebiá wonnościami takimi
námaſciwſzy/ puſzczá między nie:
á że bąrdzo ſię delectuje gołab won
nościami/ wiſc ſtádem zá wracáiac
cym ſię do domu/ y drugie leca/ y
tá bywáia polápane od myſliwcow/
daleko łatwiey niż przez ſtrzelbá; ná
ktorey oglos/ gdy iednego/ albo dru
giego zabija golebiá/ wiele innych
ucieka/ y ulátuje. Oblubienicá oná/
duſze ludzka figuruiſcá/ miała ſwoy
oſobliwy tytuł/ że iá zwano Golebica.

D Veni columba mea. Strzelbá zaś
znáczy groźne Káznia/ oſtrość w
ſłowách/ poſepne/ tetryczne obyczáie/
których zwykli niektorzy zázywáć
Káznodzieie/ Náuczyciele. Zapách
zaś wonny/ znáczy łagodność w

Genes. 18.

S. Hieronim. lig.
szkani grubianom
choć pod pretertem
tobliwości
ap. Reg.
Marię, cer
tam. 14.

Obyczajnie, ludz
postępowanie
z ludźmi, po
wzroch do dobrego

Cantic. 1.

Epist. 126.

Golebie drżące
iako szurające mi
ślinicy tytuł m

Stawie zły o
Jobie, choć nie:
granda wey
L: 5. de SS
duchowny po
winnen zame
na porzoku
zabiegac.

Sardonicz kamień
co ma moc, y
skutki; test sym:
solum ludzkość
przyjemnego chto:
wiska

cm.
M. 4

Ludzie y inſze
polityka, ozdoba
gołobin

Figura.

Abraham dla ludz
kości wzorcy, go
dnym się zſtał
mieć w domu
Trojcy Przen:

memie/ przyjemność w pożytku/ w postępach obyczajność. Wisc kiedyś ta gołębic/ to jest Oblubienica przyznaje/ że tak za wonna gołębic/ za Oblubienicę swoim tupa z drugimi dla zapachów jego bieży/ Curremus in odorem unguentorum tuorum. tym samym dala znać/ że łagodne obyczaje y słowa/ naucza iacego/ kazacego/ wielce są skuteczne do nawrocenia ludzi grzesznych/ y niewiernych. Ut hinc intelligas, quanta sit suavium odorum vis, quantum lenitatis pondus ac robur. mówi ieden.

Tey łaskowości mamy nie mało pięknych Przykładow/ nie tylko w ludziach/ ale y w Duchách Świeśkich: Naprzód w samym P. BGDW niestworzonym duchu/ który (także mówi Basilius Seleuc:) ma sollicitam de peccatoribus comitatem: kiedy nie nagli/ nie zataj piorunami na grzeszników następuje: ale z lekką przestrogą/ mniejszymi niebezpieczeństwami przypadkami upomina. Podobną obyczajność upatrzyl S. Chryzostom, w stworzonych Duchách/ w S. Michał Archángele/ pod czas onego posmarku z Czartem: bo lubo się mu na ten czas śatan stawił był po grubiańsku/ dla czego też osobliwe Epithetum dał czartu S. Clemens Alexandr. zowiąc go Agrestem Angelum, Grubiańskim Aniołem, iednak Michał S. dojrzał politycznie/ y bez futania obśedł się z nim. Non est ausus iudicium inferre blasphemiam, sed dixit: imperet tibi Dominus. Co S. Chryzostom nazwał Angelicam urbanitatem. Polityka Anielska. Przedeń Didac. Celada, że grubiańskie futliw obyczaje/ są to przymioty śataniskie. Rusticitas, & inurbanitas, vitium diabolicum est. Konie te Czesć słowami napominającemi z tegoż Authora. Itaq; quisquis virtuti solerter studet, minimè negligat hanc politiam. Christiana sanctitas, non renuntiavit comitati: qui virtutem causatur, nè urbanus sit, non eam excusat, sed accusat. Ktokolwiek szczerze starał się o cnotę, nie zaniechuywaj tej obyczajności: Chrześci-

Anska bowiem światobliwość, nie wyrzeka się tej: kto grubiaństwa ma za cnotę, ten nie zaleca cnoty, ale ją potępia.

W

Rzypatrzyliamy się po cności tym dwiema drogami kamieniom/ to jest/ sławie dobrej/ y łaskowości w obyczajach/ iako są osobliwym ornamentem światobliwości/

lecz wyrażniej ięszce przypatrzemy się temu/ w przykładzie żywota dźśiśiejszych chwalebnych Apostołow/ Filippá y Iákubá. Quintum funda-

mentum Sardonic: ten kamień jest ieden z najprzedniejszych/ y trzy oraz ma w sobie kolory: od spodu jest czarny/ na wierzchu zaś rumiały nieco/ a w środku iśno biały/ znaczy zaś (według Doktorow) Filippá S. z tej racji: że przez nieśkie podobieństwo wyraża na sobie światobliwość/ dary/ cnoty/ y godność Apostoła tego. A naprzód/ że jest prae-

stantissimus, ieden z najprzedniejszych. Kwadrucie to Filippowi S. bo był primus vocatione, gdy i tak Jan S. świadczy/ iemu naprzód rzekł Pan JESUS/ Sequere me, Podąż za mną. Był znówu primus à consilio, bo się z nim naradzał Pan JESUS/ gdy chciał na puśzy utrakto-

wać rzekę: Unde ememus panes. Zład też posłał y oná tego osobliwa konfidencja do Pana JESUSA/ że się go śmiał o iego Oycá spytać. Domine ostende nobis Patrem. Był ięszce primus cognitione, bo on naprzód/ ile można było na ten czas/ poznal Oycá Pana JESUSowego. Philippe, qui videt me, videt & Patrem meum. Był naostatek primus predicatione Nominis JESU, pierwszym Różnoddzień Imienia Pana JESUSowego: bo lubo Jan S. opowiadał przysięcie Zbawiciela/ iako y S. Jdrzey/ iednak Imienia iego osbádwa nie wyrażili: dopiero Filip S. gdy przyśedł do Brata swego Náchánaślá rzekł: Quem scripsit Moyses in lege, & Propheta, invenimus JESUM. Zaczynam ię prae-

(spodku/

PARS
II.

Apocal. 21.

Sardonic: trzy kolory w sobie zamieszane.

Filip S. najpierw: wyznaczony do Joann. 1. 19. & 20.

Script

Filip S. primus vocatione, consilio, confidentia, predicatione, nomine JESU.

obyczajnie, ara z przynajmniej: Oration. 2.

Exemplum.

otowie, y z ja: as: zantami ob: nie: Jdrzey postępk: 1. 3. Pelag: capit. 8.

tyczny jest: try: Anioł, zas: Jdrzey: ubian.

Jan S. 1. 19. & 20. In Judith. c. 15. S. 22.

bi: anioł: Jdrzey: z: kow: napo: nienie: p: 2. k: ne.

489

Sanctitas indecore Topazij & Sardonicis.

490

Figur.

spodku/ znaczy (według niektórych) A urodzenie tego młodego ludzmi na on czas nayszczęśliwiejszymi: bo był rodem z Betzaidy. Erat autem Philippus à Betsaida. o Betzaidzie zdá sam P. JEZVS powiedział: Vx tibi Bet-laida: á przecis to bynamniey candori światobliwości Filippa S nie záskłodziło. Drugi kolor rumiáno zápalony/ wyraża: (według tychże Doktorów) Miłość paląca tego ku BOGU/ y ku bliżniemu; dla ktorey umrzeć pragnął/ y sama to rzecz wypelnił/ gdy ná wzór swego Mi-strza ná Krzyżu Męczeństwo podia-wszy/ umarł. Sámo Jnte tego Philippus, świadkiem jest tego ognistej miłości/ ktore według S. Hieron. elu-maczy sie Os lampadis, iakoby było ognisko gorąca lampa. Ale naysłepiey do materiy/ (o ktorey sie wy-żey mowilo) służy kolor średni: to jest/ iasno biały; ktory według zdá-mia Joann. Sylveir. wyraża candorem, dar łagodności/ szczeroci/ lá-śkawey ku ludziom obyczayności; w ktorey celował między Apostołami/ ten S. Apostoł: te bowiem láśka-wość w nim widząc ludzie obcego Narodu/ przez niego/ á nie przez in-nego Apostoła/ przystęp. sobie do Pa-ńa JEZUSA tednali. Accesserunt ad Philippum, --- & roga-bant eum dicentes: Domine, vo-lumus JESUM videre. Te uczyn-ność/ y obyczayność ku ludziom/ u-patrzyl Toletus w Filippie S. gdy py-tając sie o przyzycie/ czemu to nie innego/ ále tego Apostoła radził sie Pán JEZVS/ kiedy chciał dobrze uczynić ludziom. Unde ememus panes, tak ná to odpowiada: Quia Philippus inter omnes, plus hac solitudine premebatur: to jest/ iż naysłabiej był między A-postołami/ y słonniej do usługi bliźniego: ktory dar láskawości iako wiele pomógł Apostołowi S. w ná-wracaniu niewiernych/ pokazało sie z náwrocenia całego Narodu Tá-tarskiego/ dosyć z samego przyrodzenia grubiańskiego.

Drugi kámién/ á ten dziewiaty li-zy sie w fundamentách Miasta Bo-

żego/ był Topazius, Nonum Topa-zius. Ten z wielu rácyi hieroglifi-kiem jest dziewiatego Apostoła Ja-kuba S. Dla łatwiejszego objaśnie-nia biore sobie á contrarió zá Figu-rę ow Topazius/ o którym Job S. powiáda/ że nie mógł mądrości wy-rownać/ w piękności y cenie. Sapi-entia ubi invenitur? --- non adaequabitur ei Topasius de Æthi-opia. Nie znalazł sie wprawdzie zá-časów Jobowych taki Topazius; ále zá czasów Chrystusowych/ znalazł sie taki/ to jest/ Jakub S. Apostoł; kto-ry mądrości Wcieloney/ samemu Pánu Chrystusowi/ lubo doskonałe nie wyrównał/ tednak z wielu okoli-żności/ nád inne Apostoly nayspo-dobniejším sie zstál: á iako Topazius dla miękkości swej/ naysposobniej-ším jest do wyrobienia pieczęci/ tak y Jakub S. miał w sobie osobliwe pieczęci/ álbo wyrażenia Pána JE-ZUSOWE; tak względem ciała/ iako względem wnetrznych darów: wzgle-dem ciała/ bo o nim twierdzi Dion-Carib. że dla wielkiego podobieństwa á twarzy/ y w staturze do Pána JE-ZUSA/ Bratem go zwano Pána JEZUSOWYM. Dictus est Frater Domini, quoniam in vultus dispo-sitione, lineamentisq; corporis, ac modo conversationis, extitit ei similis, &c. Rta była przyczy-ná/ że Judaś w Ogroycu podciowa-niem wydal Pána JEZUSA; aby snadź nie poimano było miásto Pána JEZUSA/ Jakuba S. iako mu bárs-dzo podobnego. Był podobny w duchownych dárách: wyrażał bo-wiem ná sobie Pána JEZUSA/ Virginitate, Pánięstwem: bo według S. Hieron. y Epiph: Pánięstwa w cá-lości dochował. Wyrażał Devoti-one, bo od ustawicznego kłezenia ná Modlitwie/ skorá tego/ iako u wielbłád/ ná kolánách porostá była. Wyrażał Austeritate vitæ: bo želá-zo ná tego głowie nigdy nie postáło; ani trunku pijanego przez cále życie swoje nie skosztował. Wyrażał Sa-cerdotio. bo nayspierwey (iako Ana-clet: P. piseł) z rozkazania Piotra S. po Wniebowstąpieniu Pána JEZU-

Job. 28.

Jakub S. Mnichem naysposobniejším był P. JEZUSowi w przyzycie.

Bratem P. JEZUSOWYM czemu go zwano?

Jakub S. dochował Pánięstwo.

Ztáto ná głon tego ná postacie pijanego trunku cáte życie nie pił.

Nayspierwzy M po Wniebowstápieniu

*Wypis z
municipal*

sonym w Jeruzalem Prymieye cd: A
prócił; y z roku tego Naxsw: Páno
ná/ Piotr S. y inni Apostolowie ná
pietrzhey Nfhy tego przysli Przen:
Sákrament. Wyrażal in Passione;
bo tak iáko y Pan JEZVS; umie-
ráłac za nieprzyjaciela swoje modlił
sis. Ale poniewaz powiedzialem wys-
zey/ że Topazius kámiem/ iest nad
inne kámiennie z przyrodzenia poletos-
wny/ symbolizuje przeto dar dobrej
slawy/ y reputacyi między ludźmi:
ten osobliwie pólér wydałe się w mi-
steczynm Topázysie w Jákubie S.
Albowiem S. Hieron: świadczy: że y
u samych nieprzyjaciół Wiary/ dla
wielkiej reputacyi o świętobliwości
swojej był w poślanowaniu: tak dás-
lece że y sami Arcykapłani Żydowscy/
kiedykolwiek mu się tylko podobáło/
dozwalali mu wchodzić do Przybytku
Dáńskiego/ w Kościele Sálomono-
wym; czego się imże samym nie go-
dziło/ tylko pewnych czasów; ná d to
wśhelkiego stanu ludzie/ prágнали przy-
namniey háty tego dotknąć się: cák
o tym S. Hieron. Hic Jacobus Epi-
scopus Hierosolymorum primus
fuit, cognomento iustus, Vir tan-
ta sanctitatis, & rumoris in populo;
ut simbriam vestimenti ejus certa-
tim cuperent attingere. Ktora o-
pinia o świętobliwości tego/ namniey
y po śmierci nie ustála między nie-
wiernymi: bo Josephus Żydowin. twier-
dzi w swojej Historji/ że dla zabićcia
ták Świętego głowická/ Pan BGS
ztrunował Kościół Jerozolimski przez

A Tytusa y Wespazyána. A tenéi to
był sposób/ którym ten mistyczny To-
pázys wypieczętował w duszách nie-
wiernych pieczęć Boska/ tak wiele
niewiernych sława swojej świętobli-
wości do przyimowania náuki z
wángelicznej poćiągnawşy.

Potrzenie/ obádwa pomienione ká-
mienię/ oprocz już miánowanych przy-
miotów/ máia ięszce Arcanas virtu-
tes, dziwne skutki/ które swoim spo-
sobem, mogą się aplikowác tymże
Apostolom. Sardonix, który znáczy

B S. Filippá/ ma moc przeciwko zard-
zie/ truciźnie/ y gádzinom: podobna
moc pokazał po sobie tenże S. Apó-
stol: gdy (co piše Metaphrast.) smó-
ká iednego/ który ludzi tchem swoim
zábijał: modlitwa swoją zamorzył/ y
cáká Frygia od wezów iádowitych
uwolnił. Topazius zád//symboli-
zuie S. Jákubá/ iest skutecznym le-
kárstwem przeciwko niektórym choro-
bom: zwiáşzáz Lunátykom/ podo-
bnejsze mocy/ álbo pomocy/ doználi
od S. Jákubá wszyscy chorzy/ ktorzy/
kolwiek kráu háty tego dotykali się:
álbowiem (iáko świadczy Hieron: S.)
C od wśhelkich chorob swoich nátych-
miał uwolnieni bywáli. Wíec y my
zbudowawşy się z Świętego tych
Świtych Apostolów żywotá y przy-
kładów/ w potrzebách náşych docze-
śnych y duchownych/ poufale us-
dawamy się do modlitew
ich, BGS zád niech
będzie chwałá.
AMEN.

Histor

*Filip S. modlitwy
swoją im óka vmo-
rzył, y krzy od
iádowitych
uwolnił.*

*Jákub S. krzy
krzy w2 drania
chore*

Nà Dzień S. BARTŁOMIEIA Apostoła,

Nobilitas Sardyis, seu Rubinis, ornata.

Elegit ex ipsis Petrum, - Philippum, & Bartholomæum. Luc. 6.

S Amo dzisiejszego Apostoła
názwisko/ cóś nam osobli-
wego po nim obiecuje/ y że
nie z podłym ná Gody Bárt-
łankowe zstáwi się upomín-
kiem/ czyni wielką nádzieis. S. A.
To álbowiem słowko Bartholomæus,

D zamyka w sobie táiemnice nie mále.
Naprzód według relacyi S. Hieron:
ex Syriaco, elumázý się Filius suspen-
dentis aquas. Syn pánuiacego ná
wodami. Co ná to wychodzi/ według
tegoż S. Doktorá/ iáko by kto rzekł
Filius DEI, Syn Boży, z czego samego

Petrus

In 3. Marc.

*Bartholomæus S.
Imię tłumaczy
jz nru orak.*

bozenstwo, ozdoba
panow, krolow, etc.

Script.

Psalms. 92

rolenska Purpura,
korona, Be to, co
tracay duchownie.

Nabozenstwo, koro-
na Monarchow.

Psalms.

in Theatr

Politic.

bozenstwo, koro-
na, iako
S.

dmieysza ozdoba jest. y bydz powinno A
stanu Szlachetnego. Czego mamy
dowód w Psalmach Dawidowych:
Ten naprzód obaczmy w duchu
slachetnego Pána ná Mláiestacie/ z
tego wychwala go/ iz bárdzo w ozdobi-
nym stroiu/ y wozem w szera ozdobi-
be widzial go bydz przybránego. Do-
minus regnavit, decorem indutus
est. Thom. Blanc. przez tego Pána
in secundo sensu, rozumie wshy-
tkie ludzie slachetne/ Krole/ Przeloz-
zone/ Pány/ zé ktorych stroy/ Pur-
pure/ Berlo/ Korona/ w duchownym
sensie tak tłumaczy: przez Purpurę/
rozumie umaczenie zlych námit-
ek: o co sie powinni wshyscy stá-
ráć Krolowie/ według náuky S. Bazy-
lega: Purpurá bené vestieris, si tem-
perantia in omnibus & factis, &
dictis tuis efflorescit. Przez Berlo/
tłumaczy sprawiedliwość/ práwda da-
wne/ zwycięzcie dobre: według ktorych
y siebie/ y poddane swoje rzadzic Pan
bádzý powinien. O czym nápisal Psal-
m. w Osobie Krolow mowiac: Mihi pro
sceptro, erit legum compendium:
hoc insigni gloriabor, hoc me in-
victum reddet, & inculpabilem.
Summiq; Regis imitorem. W
Koronie jedná/ przez ktora rozumie
slonność do chwały Bozey/ do modli-
twy S. do nabozenstwa/ naywieksza
ozdoba ludzi takowych bydz twierdzi:
Ná co przywodzi slowá Agapeta Dy-
akona/ pisacego do Justyniana Cesa-
rza: Super omnia preclara, quae
Regnum habet, pietatis, cultusq;
Deorum, corona, Regem exornat.
Ná wshyskie rzeczy chwalebne, ktore
mied mogá Krolestwa, nabozenstwa, y
chwały Boskiej/ y koroná, ozdoba jest Kro-
lewska. To sie uwierdzic moze y z
oney ártikley exhortacyi tegoz Psal-
misty/ ktora zostawil w Psalmie 2.
upominajac wshytte Krole/ Pány/
ludzie slachetne do nabozenstwa. Et
nunc Reges intelligite, -- Servite
Domino in timore, -- apprehendi-
te disciplinam: Inna versio cytat
Osculamini Filium, przydas Marian.
Quem Filium? nisi JESUM, nempe
coelorum, terrarumq; Regem, á ia
przydam: JESUM Crucifixum Re-

gem coelorum. Stuchajcie Krolowie,
y wshyscy Rządzy, Sędziowie: słusze-
Pánu w bórázni; trzymajcie sie
w ćwiczeniu: kochajcie sie w Synu
Bozym, cztujcie czesło ná modlitwie,
z nabozenstwem Pána JEZUSA. Ná-
te Dawida Krolá pámistajac náuku
Cesarze dawni Chrzesciánsky/ záwsze
gdy z Pálacu wychodzili/ goráca
lámpa ná znak goracego swego. tu
BOGY nabozenstwa nosic przed so-
ba kazali: co pise Europalat. Po-
dobne ceremonie zachowali y sami
Poganie; bo przed Chaldejskimi y
Perskimi Krolami ogien / ktorego
oni zá BOGA mieli/ nosiono. Egi-
pcyánte zá/ iáko domápnicy/ oda-
dawali Krolom Berlo/ ná ktorego
wierzbę byla wyrobiona bocionowa
glowa: á ná coz to? Wytłumaczmy
to sobie po Chrzesciánsku: zdawna
bocian u Mladrych jest Symbolum
ludzi naboynych. Bocian gáladá
sobie futra/ tylko ná wysokich/ mied-
stepnych mlyscách: takze/ pewnych
gásw zráná y wiezor podlátule wy-
soko/ y búta sobie po powietrzu.
C Milvus in coelo cognovit tempus
volatus sui, turtur, & hirundo, &
ciconia. nápisal Prorok: nie bez tá-
jemnice tedy glowa tego práká zá-
nawosobliwshy kleynot/ ná wierzbę
berla Krolenstiego/ osadzona byla.
Dáte sie bowiem przez to znáć; iáko
to jest wielka chwála Krolow/ Pa-
now/ y ludzi slachetniejszych/ ná u-
rzedách bedacych/ kiedy cognoscunt
tempus volatus sui: to jest: kiedy
máia swoje godziny do modlitwy/ do
nabozenstwa; wiedza/ kiedy sobie má-
ia Mhy S. wyslucháć/ kiedy ráchu-
nek sumnienia uczynic/ kiedy sobie co
duchownego przeczytáć/ albo pome-
dytówáć/ kiedy zwolawshy domowni-
ki/ zeladke pod wiezor/ Litania z
niemi odpráwić/ co duchownego im
powiedztec; albo kázáć przeczytáć/
kiedy/ y wiele rázy ná rok/ ná Mlé-
slac/ do Sakramentow Swietych
przystepowáć/ Odpustu zázyć. Pis-
kna y to/ gdy choć raz w rok obláduia/
to jest/ udáia sie gózie do káiká/ do
Klastora/ ná táká dni dla lepszey
reflekcey: takie záiste nabozenstwo
wielce

Cesarze niteray,
czemu przed soba
lámpę górná
nosic kazali?

Berte des lenwke
z bocionow gton
na co?
ap. Pier.
hierog. lib
17. cap. 2.

Ierem. 8.

in Pan-
za w-
u. Wro-

Rubi-
nre

Am-
m-
not

2. Pan-
budis
ludzi

et vultior fieret. Powtore pokazuje
 się stać/ iako nabożeństwo w Pánách/
 w Krolach/ wielki pożytek w inšych
 ludziach sprawnie. Będzie drugi
 poddany/ sluga/ iako ziemia leniwy
 do nabożeństwa/ do Spowiedzi S.
 iako stała iako nieużyty/ zátwardziały
 w pyjánstwie/ w nieczystości/ zé. iako
 krzemień iaki w niebezpieczeństwie istry nie-
 cierpliwości/ bluźnierstwa z siebie wy-
 dający/ którego y samá Krew Pána
 JEZUsowa/ ná która go pod czas
 Przyjaciela/ Spowiednicy/ aby się u-
 pamiatał poprzyśięgá/ poruſzyć nie
 może: niechże ieno taki obaczy/ że
 Pan tego/ albo Krol/ zé ráno wstáie/
 y długo się modli/ często do Sákrá-
 mentow świętych przystępuje: oba-
 czy/ że często y ściśle pości/ Ráplá-
 now rády nabożnie przyjmie/ pod
 czas Woyny/ powietrza/ do supliká-
 cyi udáie się/ wesolo wſytkie ſtoſy/
 które Pan BÓG ná niego/ y ná Kro-
 lestwo tego dopuſzcza/ znosi; záraz
 cą ziemiá/ to jest poddany tego/ po-
 ruſzy się do nabożeństwa/ pádác się
 będzie zátwardziałe ſerce tego/ y sam
 się konfunduje/ chce y ochoté do po-
 dobnychże cnot zabierác będzie: á zá-
 czasem z tych drogich Rubinow/ z
 nabożeństwa w Pánách/ nie málo ná-
 rodzi się Zmetyſtow; to jest Cnot w
 ludziach niſſzey Londyci.

Trzecia własność ma Rubin/ że
 nosiacemu go/ wielka jest obrona przes-
 ciwko niebezpieczeństwom od drapie-
 ſnych beſii; które poſtrzegſzy go/ zá-
 raz przé uciekają. A to ſłuży na-
 bożeſtwu w ludziach ſláchetnych/
 w Krolach/ Pánách: poniewaſ ná-
 nabożnemi Pánami/ oſobliwa ma Pan
 BÓG opieka/ y onych w wſelkich
 niebezpieczeńſtwách broni/ nieprzyja-
 ciol ich ſromotnie karze/ y krzywdy
 ich mści ſię/ czego doznáło ták wiele
 Pánow/ Krolow/ ták w publicznych/
 iako y prywatnych okáſzách. Tá co
 oboie/ nieprzeſtęgonych ználázłoby ſię
 przykádow w Hiſtoryách: zámilſz
 o publicznych okáſzách/ v. g. ná Wo-
 nách; bo to poſpolita. W prywatnych
 tylko dwa nápomnis: ieden ná Kro-
 lu Dáwidzie/ z którego/ gdy w łome-
 ſtę ubrawſzy ſię/ z nabożeſtwa ſus-

A żył y umiał ſię okolo Árty Páńſkiej/
 że ſię náſmiéwáá Zoná tego Michol/
 uiał ſię Pan BÓG o krzywde tego/
 y Karal iá nieplodnoſciá. Igitur
 Michol Filia Saul. non eſt natus
 Filius; usque in diem mortis ſuá.
 Drugi ſwieſſzy przykád ná S. Lu-
 dwiku Krolu Francuſkim/ wielce
 nabożnym; z którego nabożeſtwa/
 gdy ſię Zérbia Geldria náſmiéwá/
 y onemu iako ſię krzywi ná Modli-
 ewie podrzeſniał/ głowá mu cudow-
 nie Pan BÓG w tyl wykreſił/ y
 ták go áž do ſmierci zoſtáwił: ná
 poſtrách innym/ aby ſię z naboże-
 ſtwa Pánow y Krolow/ nie nátrza-
 ſali; ále rázcy w tym ich náſládo-
 wáli. Juſz tedy z tego troygá iá-
 ſnie ſię pokázuje/ czemu naboże-
 ſtwa w ludziach ſláchetnych/ náſwa-
 lem drogim Rubinowym kleynotem/
 y ozdoba ſláchetnego ich urodzenia.

O ſię tyſze drugiey Czoſci
 Karania. O Rubinowym
 kleynotie Bártłomieia S.
 to jest o cnotách y darach
 tego/ ktorými przyozdobil

C Apostol S. ſláchetne y z Krolow/
 (według niektórych) urodzenie ſwo-
 ie/ dowiodłem juſz wyſey/ że ozdo-
 bnym ſláchetnego ſtanu Rubinem
 jest nabożeſtwa y ſkionnoſć do ſłu-
 ſzby Boſkiej: to naprzód weryfikuje
 ſię ná Bártłomieiu S o którego na-
 bożeſtwie/ y ſkionnoſci do ſłuſzby
 Boſkiej/ możemy mieć wywod z dſi-
 ſieyſzey Ewángelij; á naprzód z o-
 nych ſłow/ w ktorých Ewángeliſtá S.
 relácya czyni o długiey/ bo przez cála
 noc Modlitwie Pána JEZUsowey.
 Erat pernoctans in Oratione. Pyta
 ſię Joſeph: Manſi. czemu Koſciol S.
 przy Droczystości tego Apostola cy-
 ta Ewángelia o Modlitwie Pána
 JEZUsowey: odpowíáda ná to ták:
 Mystica eſt pradiáti Ewangelij le-
 ctio, atq; praſens Feſtum debite
 honorandum apriſſima; ſiquidem
 S. Bartholomaeus. prae omnibus. a-
 lijs ſeſe digniſſimum orantis ſui
 Magiſtri partem exhibuit; ut pote
 in quo ſanctum illud orationis e-
 xercitium adeo perfecte eluxit: to
 jest: poniewaſ ten S. Apostol/ ná

z krolow nabo-
 zenstwa waga:
 14 Jy. Summo
 karze Ho. co-ſe
 pokazalo na S.
 S. Ludwiku.

PARS
 II.

Bartholomaeus
 nabozenstwa
 niektore my-
 wodny

Luc. 6.

D. 11.

Na tego S. waga,
 czemu Ewange-
 liu na parz-
 klu o Modli-
 wie wspomina
 JEZUsowey?

inne

Rubin obrona
 Gypsa przegwin-
 dra: Histor
 myn. Gypson.

La: bai. in
 Apocah. 21

2. Reg. 6.

inne Apostoly. Kochał się w modlitwie: bo o nim sam nieprzysięgiel. duśny z białwaną gadał z Poganiństwem/ y wiele okoliczności tego/ aby go poznać mogli/ wyliczać/ ta też przysięga: że sto razy na dzień/ sto razy przez noc na modlitwie upada. W którym że naśladował Pana JEZUSA/ przez całą noc modląc się; słusna było przy Wroczystości tego wspomnieć o Modlitwie Pana JEZUSA wey. Erat pernoctans in Oratione. O Skłonności też tego/ która z nabożeństwa płynie/ do służby Bożey/ indirekcie domyślić się łatwo z teyże Ewangelij: gdzie się opisuie powołanie tego na Apostolstwo; które powinno było mieć osobliwe swoje okoliczności: kiedy powoływał Pan JEZUS innych za sobą/ mówił do nich: Sequere me: Podąż za mną: innym choć ubogim rybaczom obiecywał P. JEZUS cokolwiek: iako Piotrowi/ Janowi/ Andrzejowi zc. Faciam vos fieri piscatores hominum: żeś to było/ aby też był Pan JEZUS/ widząc głowicką rodu szlachetnego/ o pogardzie świata wprzód z nim cokolwiek pomówił/ y onemu w celu mądry/ co go/ y iako zapłatę zeta/ jeżeli to opuści: nie czytamy iednak w całej Ewangelij/ aby do niego P. JEZUS rzekł był choć to słowo: Sequere me. ale tylko raz/ y po prostu napisano o powołaniu tego. Elegit duodecim ex ipsis; & Bartholomaeum. Z tego wielka Skłonność do służby Bożey pokazuje się w tym S. Apostole/ że nie trzeba było zbawicielowi z nim około tego mówić słowa/ ani mu wiele obiecywać; sam/ zaraz widząc światy żywot Pana JEZUSA/ słysząc światę jego naukę/ patrząc na cud wielkie/ ochotnie porzucałszy wszelką nadzieję bogactw/ godności/ które mógł mieć z urodzenia swego szlachetnego/ na żywot Apostolski ofiarował mu się.

Powtórę Rubinowy kamień/ (iako kamień już wyżej powiedział) ma ten przyrodzony przymiot/ że się w nim rodzi inne drogie kamienie: przez co się znaczy/ iako Bartłomiej S. o progu daru nabożeństwa/ przyozdo-

biony był innemi cnotami/ y darami Bożemi: na obdanie tego upamiętniłem sobie Figura in Rationali Aaron, to jest/ w onym. Kłenoście/ którego używał w starym testamencie/ Najwyższy Kapłan; a ten miał w sobie dwanaście drogich kamieni/ na których były napisane Imiona 12. Pokolenia Żydowskiego. Duodecim Nominibus calabantur, singuli lapides nominibus per duodecim tribus. Najpierwszym zaś między onemi kamieniami był Sardius, albo Rubin. In primo versu erit lapis Sardius. a ztym według starzeństwa Pokolenia Ruben/ Imię/ czyli herb tego miał na sobie wyrobiony. Według wszystkich Kościelnych Doktorów/ ten stary Kapłan/ figurował Collegium Apostolskie/ ze dwunastu zebranych: każdy zaś kamień/ każdego z osobną wyrażał Apostola: ten najpierwszy Rubinowy/ podpisany Ruben, według tychże zdania/ figurował Bartłomieja S. a to dla osobliwej cierpliwości tego/ y okrutniejszego nad inne Apostoly/ które podał dla Miary S. Męczeństwa; od którego iako Rubin iako zarumieniał się/ kiedy y iednego punktu w Ciele tego oblupionym z skóry własnej nie było/ któryby nie zabolał/ y krwawił się nie oblał. Valde magnus, mirabilis, & rarus est noster Sacer Apostolus in suo Martyrio, pelle extracta, ut inter undecim. milliones Martyrum, quorum sanguine Ecclesia est fecundata, ipse unicus, & singularis sit. Bardzo wielki, dziwny, y rzadki jest nasz S. Apostol- w swoim Męczeństwie, gdy go z skóry odarto tak dalece, że między iedenastą millionów Męczenników, którzy krwią swoją, y Męczeństwem, Kościół S. wielce przyozdobili, ten sam ieden jest osobliwym w Męczeństwie swoim. mówi o tym Joann. Sylw. A że powiedziałem/ iż z Rubinowego kamienia/ inny się znówu kamień rodzi/ to jest Ametyst: y w tym Apostole/ przy Rubinowym Męczeństwie cierpliwości cnoty/ znayduie się Ametyst Szalkowy cnoty Pokory: który w czymby upadł/ Dionis. Carb. Suchaycie mówiącego.

Figur.

Exod. 29.

Arena Stron S.
rozakony, figu-
rat Collegium
wolne

Bartłomiej S. o
swoim Męczeństwie
miedzy iedena-
millionem Mecz-
ników.

In Apoc. 21

Polemiz w nim
osobliwa z
czego poznac.

Uboistwa iako
i kochal.

Histor

iego nad zar.
mi.

In Legenda
aurea.

Ná dzień S. Máteusza Apostoła,

Cum inter Apostolos esset nobilior & opulentior, tamen in toto Sacro Evangelio nunquam legitur aliquod verbum esse locutus; to jest: iż wielki to był argument Poko- ry Bártłomię S. że bywszy głębie- tniejszym náđ inne Apostoly/ lubo y ten/ y ow z Apostolow/ pytał się dwornie Páná JEZUSA/ (iáko ma- my w Ewangelij) on jednak nigdy się ná to ośmielić nie mógł. Wydal się w nim/ y trzeci kámién Ewange- lickiego ubóstwa/ w ten czas/ gdy po- stánemi sobie ná wielbládách Skárbá- mi/ od Krolá Polemiz/ ktorému był Córka od okrutnego skáráná u- wolnił/ mezinie pogárdził. A co wie- ksha/ nie tylko w samym sobie ten mi- strzyn Rubin/ ták drogic cnót Ss. rodził Ametysty/ ale y w inshych; gdy przez żarliwe swoje Kazania. y nie- zwyčajne cudá/ Krolá onego/ y z cálym obshernym Krolestwem iego/ iáko też y inne pograniczne Národy/ do Wiáry S. náwrocil.

Trzeci przymiot Rubinowego ká- mienia/ á ten jest wrodzona moc iego przeciwo okrutnym bestyom: poká- zuie po sobie mistyczny Rubin Bártłomię S. A ktoraz okrutniejsza be- stya náđ gárá z. Swiádcy zaś Hi- storya żywota iego/ że táka moc miał náđ gártami/ iż gdziekolwiek przy- szedł/ záraz z bálwánow/ y z ludzi o- potáných/ przez usłupowál; ták dálece/ że ieden skáran w bálwánie rezy- duiacy/ bójac się przyscia iego/ wy- stal ludzi do niego prosiac mu się/ aby ná tánto miejsce nie przychodzil. s. Ambreży zaś piše/ iż w oczách Krolá y Krolowey/ y ludu wshytkego/ kazal się pokázac gártu/ w postáci s. hnego Murzyná/ y onego w zela- zny okowawshy láncech/ wyprowadzil.

A albo rázcey wygnal ná glebokie pu- stynie. Táś moc Bártłomię S. y teraz pokázuie się przeciwo skárá- niu/ kiedy nabożnych ku sobie ludzi/ przeciwo ich okrutniestwu/ y ciáskim pokušom skutecznie rátnie. In legenda aurea czytám o iednym Teologu/ kto- ry zwykl był Swisto tego Apostoła/ z osobliwym odprawowác nabożeń- stwem; tego skáran podobnym sposo- bern/ iáko chciał iednego Biskupa/ (o- czym maś wyżej w Kazaniu ná S. ad Finem. Jedrzej) zwiesc/ pokázawshy mu się/ w postáci urodziwey Pánienti: wic. B gdy iuż udal się był z nią w beśpie- szniejsza konwersacya/ nagle S. Bártłomię w Osobie Pielgrzyma zákolátał do domu iego/ prosiac aby mu otwo- rzono; co gdy niechciano uczynic/ pro- sil/ aby mu przynámnię ná trzy od- powiedziano misserne pydania; á gdy ná dwie dobrze ták ona zmysłona Pán- ná/ iáko y Teolog odpowiedzieli; spy- tal ich ięszce on Pielgrzym: iáko dálece z niebá do piekła: z tego gdy nie mogli zgádnac Teolog/ sam on gárt wydal się/ gdy zawolawshy Bádá mi- oto mi teraz do piekła przepásé trze- bá; y ták od niebespieczeństwa dušne- go/ zá spráwa Bártłomię S. on Te- olog nabożny ku niemu/ uwolniony zostal. Záczym ták iákanie obagrywshy w Bártłomię S. pomienione Ru- binowego kámienia przymioty/ kónce słowami Metaphrasa, mówiac do A- postoła: Tu es pretiosus ille lapis, ab angulari illo lapide Missus, in- quo Ecclesiam Christus ipse aedifi- cavit. Ty iesteś onym drogim kámi- niem, od węgelnego onego kámienia po- stány, w którym Chrystus sam Kościół swój wybudował. Ktorému góse y chwala ná wielki niech- bedzie/ Amen.

Carta widome
w tancu h. n. n. n.
y na pusek wygnal.

ad Finem.

Ratue n. pokuse
niebezpieczney
nabożney ku sobie
Teologa.

Carta iáko prze-
dysputowal. y
wyjawił.

M
m

Chryso-
stomus
w n. n.

W n. n.
m. n.
m. n.

Ná DZIEŃ S. MATEVSZA Apostoła, Bona Voluntas in corruscationibus Chrysoliti.

Vidit Iesus hominem sedentem in Telonio, Marthaum nomine, Mat. 9.

N Jte rozumiem nie wątpi/ że D łowe/ nie z podleyshym od inshych zstá-
Mateusz S. ile Apostol y E wi się prezentem. S. N. Albowiem
wángelista/ przy Drogysto- ile Apostolem iest/ według Doktorow
ści swoiey/ ná Gody Bárani Kościelnych/ on siódmy fundamen-
talny

całny kamien Mista Apokalipsy-
znego/ Chryzolytus nazwanego.
Fundamentum septimum Chryzo-
lytus. temu iako siódmemu w Reges
strze Apostolskim przynależy. Wiem
iednát że według S. Chryzologa, v nie-
których/ ten S. przed Apostolstwem
swoim/ był nie tylko Celnikiem/ ale
otaz v Kupcem: ktore tego Kupie-
ctwo do pilney uwagi każdemu po-
daie pomieniony Doktor/ gdy tak pi-
še: Matthaeus publicanus generat
nobis non parvam suis quæstioni-
bus quæstionem, & magnum no-
bis negotium, suâ negotiatione
proponit. Chciałbym tedy u tak
zawołanego Kupca/ ná to Weśele
Barankowe/ dla Oblubienice tego/
drogich iakich dostać kleynotow/ y
kamieni: osobliwie Chryzolitow ktore
(iako pisa Autorowie) pochodzą z
Egiptu. zwłaszczá że też Josef. Mansi.
tego rozumienia jest/ iż Mateusz
ná on gas po kupie drogic/ aż do
Egiptu zdieł: Publicanum
hunc in omni mundi parte, maxi-
mè verò in Æthiopia negotiatum
fuisse, valde est verisimile. to jest;
żyłby w sobie/ y w tamtym stanie
tego Kupiectwa/ upatrzyć co godne
go zalecenia. y ku pożytkowi Roscio-
li S. Jakoż nie zawiodłem się ná
tym: znalazłem bowiem drogi bár-
dzo/ lubo przyprużony nieco/ okazy-
wami Kupiectwa Chryzolit. O tym
kamieniu pisa Naturalistowie/ że
sam w sobie podobnym jest wodzie
morskiej/ reprezentuacey w sobie
wzrostające Slonce; dla czego An-
selm. Boec. twierdzi go bydz Naturæ
Solaris, iże przenikającym swoim blá-
skiem/ wśvękie inne przechodzi ka-
mienie drogic: z których ieden od
Hildegardy Grabin. Holenderskiej/
do Kaplice S. Alberta darowany/ tak
był iakny/ że w nocy przy nim/ iako
przy iasney lampie Pacierze Kapłan-
skie tamże odprawowane bywały/ zaś
o S. Mateuszu cytam w Rewellá.
cyach S. Brygitty/ iż pokazawszy się
tey Swistej/ między innemi rzecami/
to tey oznaymil: że gdy iehże był
Kupcem/ lubo zawiłłana miał dusze/
rozmaitemi niebezpiecznemi ná su-

A mieniu trudnościami, zawię iednát
miał dobra wola/ niechcąc nikogo o-
świecać/ y aby on stan mógł być iak
napredzey porzucić: co samo (iako
się to niżej pokaze) usposobilo go
iż od Slonca sprawiedliwosci oświe-
conym zostal/ y onsz w sobie wieloró-
żnym sposobem w dalszym życiu Apo-
stolskim wyrażil. Z tey tedy racyi
przezacne cnoty/ y sprawy tego/ á
zwłaszczá dobra y gotowa wola tego
w stanie Kupiectwa ktora go do tak
wielkich Boskich darów usposobił/
pod podobienstwem blizkiego się
Chryzolit. za upominek Rosciołowi
S. prezentować beda. Wprzód po-
wiedziawszy o tym iako dobra/ Slon-
na gotowa do dobrego wola/ y iakie
kolwiek pragnienie polepszenia się/
wielce usposabia głowietá grzesznego/
do otrzymania od Boga dalszego
oświecenia/ y łaski. Ad M. D. G.

O do pierwszej Części Ra-
zanta: to jest/ iako dobra
wola/ y iakakolwiek Slon-
nosć/ aplikacya do dobrego
go/ swoim sposobem/ uspo-

C sobia głowietá w złym stanie zostá-
iacego/ do tego/ aby go Slonce Mi-
łosierdzia Boskiego doskonałe oświe-
ciło przez Wiare/ albo przez łaskę.
Dowód tego pierwszy mieć możemy
z słow Amiotow opowiadających wscho-
dzace nowe ná świat Slonce/ Nowo-
narodzonego Messyasa: In terra
pax hominibus, bonæ voluntatis
Ná ziemi pokoy ludziom, dobrej woli
Którzyby to zaś ludzie nazwać się
mogli dobrej woli/ których to Slon-
ce Chrystus JEZUS światłem Wiá-
ry y łaski oświeca/ dowiemy się od

D Teologow/ z okazyi słow Janá S.
Ewangelisty/ ktory gotuiacego się
ná świat Syná Boskiego/ nazywa
świátłościá/ każdego rodzącego się
ná świat głowietá/ oświecácego. Erat
lux vera, quæ illuminat omnem
hominem, venientem in hunc
mundum. Tu jest osobliwa tru-
dność o ludziach odległych od Krá-
iow Chrześciańskich/ którzy w Po-
gánstwie się urodzili/ w tychże blá-
dach/ nie nie strzacać/ aby była iaka
inna lepsza Wiará/ zstárzeli się, albo

Mateusz S. y w de
niechcąc nikogo, na
dobry wola, zły tra-
porzucić.

Chryzolit, symbol
S. Mateusza.

Wola dobra, slon-
nosć do dobrego, pr-
agnienie iakie kol-
polepszenia się, us-
satia grzesznego
do otrzymania de-
Boga łaski.

PARS

I.

Luca 2.

Ludzie
którzy
dobrej
są?

Mateusz S. był
przed tym kupcem

fol. 28.

Prap. 28.

ap. Sylveir
hic.

Chryzolitus kamien
oświeceniowy
może kamien
dróg

Cap. 62.

W nocy iako przy
świecy może cz-
tać przy nim.

lib. 4. c. 29.

teologom osobliwa
roztępa, o ludziach
ciężkich, nie
rozumiejących, nie
wierzących.

ad Rom. 1.

Boże, o zniebie,
zademu obmyślił
mnie do zbawienia

Roman, 1.

też o takim głowieku/ którego ledwie ochrzczono niemowlęciem/ przypad-
kiem takim wulk/ Niedźwiedz/ albo
inna bestya/ (co się trąsiło/ y trąsić
może) porwawszy/ zanieśliby go w
dalekie pułgę/ gdzie nigdy innych
ludzi nie widząc/ tylko same bestye/ y
z niemi po bestyalsku żyjąc/ dorosłyby
lat męskich/ nie nie słysząc o Panu
BOGŹ/ ani o Wierze; takż tedy
o takim głowieku prawdziwie się mo-
gło/ że go BÓG oświecił światłem
swoim: y iako/ gdyby w oney niewia-
domości o Panu BOGŹ/ umarł/
mógł byż sprawiedliwie potępiony
od Pana BOGA/ iako niewierny.
Tá to odpowiadają Teologowie nie-
ktorzy tak: że ponieważ Pan BÓG
według Pawła S. Omnes vult sal-
vos fieri. Wszelkich zbawić chce. Idzie
zatem iż opatrność jego nieskoń-
czona/ każdemu z nich obmyśliła: ile
z niego jest/ przyzwoite środki y spo-
soby do tego; między ktorými liczy
się przednięszym sposobem/ sposób do-
dowiedzenia się o prawdziwym BO-
GU/ y poznanie co się według praw-
dy przyrodzonego godzi/ co się nie
godzi. Dajmy to tedy/ żeby się zna-
łaś głowiek taki w odległych Kra-
jach między Pogaństwem/ między be-
styami pomienionym sposobem wy-
chowany/ przecież y takiego P. BÓG
nie opuści/ ale dać mu lumen na-
turale, światło przyrodzone, które
kiedy niekiedy wzbudzać w nim będzie
adwertencya/ że jest rzecz taka na-
świecie/ która jest początkiem wszy-
stkiego/ nieśmiertelna najwyższy cześć
godna/ wieczna/ złych karząca/ iako
to przyznaje Cornel. á Lap. tłumacząc
owe słowa Pawła S. o Narodach.
Quod notum est DEI, manifestum
est in illis. Także y S. Cyrillus, pi-
śac na wzwyż pomienione słowa.
Lux vera, quae illuminat omnem
hominem venientem in hunc mun-
dum. Wisc tedy taki głowiek bly-
śkające/ y coraz porwiałe się w ro-
zumie swoim/ w sumnieniu diktami-
na, albo poruśnienia z zdrowego przy-
rodzonego rozumu pochodzące gu-
iac/ nie nie będzie dbał na nie/ ani
według nich akcyi swoich nie będzie

A dyrygował/ y nie będzie się starał/ á
przynamniey nie będzie pragnął we-
dlug możliwości dowiedzieć się czego
wiecey o BOGU/ albo też wstrzymać
się od tego/ co mu sam zdrowy ro-
zum pokazuje/ że się nie godzi/ już
taki zagrozi drogę dalszemu świá-
tłu niebieskiemu w duszy swojej/
y tak swego potępienia (jeżeli w tym
stanie umrze) przyczyta się zstanie;
leż jeżeli tego świátlá przyrodzone-
go na dobre záżył/ y według niego
sprawuje się/ nád to/ pragnie okazy-
wać do dowiedzenia się czego wiecey/ inż
Pan BÓG takiego nie opuści/ ale
patrząc na dobra y gotową wolę te-
go/ znajdzie takie sposoby/ á nawet
y cudow do tego záżył/ że go pra-
wdziwym y doskonałym oświeci Wiáta/
y z onego niebezpiecznego stanu wy-
dźwignie. A co się mówi o głowie-
ku niewiernym/ toś swoim sposobem
rozumieć potrzeba/ y o głowieku
grzesznym/ który wpadł w grzech taki
ciężki/ myśli takoby z niego po-
wstać/ życzy sobie co prędzey Spo-
wiedniká dostać/ modli się/ prosi o
śkrucha Pana BOGA/ ná to inter-
cya iálmuszny dać. Stad urosło po-
spolite u Teologów Axioma. Facienti
quod in se est (sive cum viribus
naturalibus, juxta S. Cyrillum cit.
sive cum supernaturalibus juxta
alios,) DEUS non denegat grati-
am: to jest/ gdy głowiek to/ co z
siebie może/ częścią przyrodzonem/
częścią nadprzyrodzonem siłami
wsparty/ czyi/ takiemu Pan BÓG
potym udziela łaski swojej/ usposo-
biając go do doskonałego poznania
siebie/ albo do usprawiedliwienia.

D A ponieważ dobra wola y pobożne-
takie pragnienia/ chociaż grzesznego
głowieka/ przyrównalem do drogiego
kamienia/ obiadaniam przeto też má-
teury Figura Pisma S. ná tedney
drogiey perle/ o ktorey napisał Pro-
werbiałista: Gemma gratissima, ex-
pectatio praestantis. W ktorých
słowach. Mądrzec/ gorące pragnie-
nie rzeczy/ bádzo przyjemna perla ná-
żywa. Myślicie co myślicie tłuma-
czy Cornelius, według zdania Rab. Sa-
lomon, o pobożnym pragnieniu/ albo

człowieka dobrej
woli, 2. Bóg
w męce do morci
głógie nie dać.

Figura
Prov. 17.

Wola, pragnie-
cie do dobrego,
gesta to droga.

modlitwie

modlitwie nabożney; Wisc w szczy-
gulności rozumieć się to powinno y
o modlitwie / o pragnieniu owego
człowieka / który widząc uwikłane su-
mienie swoje takimi grzechami / radi-
by jednak co prędzej z tego się uwol-
nił / radby pokutował / radby się z one-
go niebezpieczeństwa wywikłał; a że
widzi / iż mu strach ciężko idzie / y
do grzechu / do rozkoszy przeskoczy /
w sobie czeka takas gniew / która mu
przeszkoda jest do obrzydzenia sobie
przeszłego grzechu; wiec / aby go Pan
BOG oświecił / y wspomógł łaską
swoją dalszą / do skutecznego pokuty /
wzdech / kiedy niekiedy rzecze: Panie /
uwolnijcie mnie z tego! y nader inten-
cya modli się / odprawie Rozżanie /
pości / takmużny dacie; a z ciępliwo-
ścią / z pokorą / od miłosiernego BO-
GA / czeka w dobrej nadziei skute-
cznej łaski / y oświecenia. Gemma
gratissima praestolantis expectatio;
tękie affekty / drogie to są w oczach
Boskich perły / y owsem drogi Chry-
zolis / reprezentujący w sobie Słońce;
albowiem w takiej dufcy / prawie za-
idaniem promienie skutecznego ratun-
ku Boskich / y wzniósł mu Słońce
łaski Boskiej / które wszelkie grzechy
we ścianańskie wypędzi z niej ciemno-
ści. Nie bez tajemnicy S. Grzegorz
pragnienie do dobrego / przyrównał
do grzmotu rozgromiającego Sili-
stym / to jest ścianań. Frigor ma-
gnus tonitruum perfectum est unius-
cujusque desiderium electi. Wiecie
że grzmot bez iskrawicy bydy nie mo-
że; y owsem z grzmotu rodzi się is-
kawica; tak z uderzenia krzemienia /
rodzi się iskra; przez co dacie się znać /
że za pobożnym pragnieniem / nastę-
puje światło wielkie / oświecające
grzesznego / y do doskonałego zwycię-
stwa nad potęgami onemu pomaga.
Donum bonae voluntatis, a Domi-
no accipimus, ut consilia malorum
spirituum postmodum confutare
valeamus. Dar dobrej woli od BOGA
bierzemy. abyśmy rady y namowy złych
duchów potym mogli sposobnie y mężnie
zwyciężyć. słowia są tegoż Doktorą.
Piękne przykłady tego mamy w
Dziełach Apostolskich. Wystawili

A Ateńczykowie Oltarz / na którym
napisano było te słowa: Ignoto Deo
pokazując tym / że pragneli niezna-
mego ięszce sobie BOGA poznać y
uznać. Czynił wiele takmużn Ro-
neliusz Sernik / ięszce Poganińcem by-
wszy. Faciens eleemosynas multas
plebi; modlił się często / sprawował
się skromnie. Vir erat religiosus, ac
timens DEUM. Nie zapominał tedy
Pan BOG oświecić ich światłem
doskonałej Wiary; bo Ateńczykom
posłał do Ateń Pawła S. Sernik
zawsz odesłał do Piotra S. którzy im
wyróżnie Wiara S. opowiedzieli / y
ię doskonale nauczili. Najświeższy
dokument tego / świeższy o tym
przywodzi Historya. In Floribus E-
xempl. czytamy: iż gdy Oycowie Soc.
JESU pracowali w Indyach / około
nawrócenia Poganiństwa / trąciło się ie-
dnemu z nich / który się zwał P. Jose-
phus Anchieta. W Brzązlijskiej Pro-
wincyi; gdy wszedł w głęboki las sam-
tylko / nadśledził jednego człowieka bę-
dzo starego / na ziemi leżącego / wspar-
tego o drzewo / y wolającego na się:
przystap się do mnie Oycze: bo tu już
dawno czekam na cie; Spyta go O-
ciec koby był? Odpowiedział mu
stary: Oyczyńna moja jest nad mo-
rzem w dalekim kraju: takas niewi-
doma moja na to miejsce przemieści-
ny tu jestem / y tu mnie prawie ledwie
tuż śniącego od starości zostawiono:
Spyta go Ociec: po coś tu przy-
szedł? odpowie: abym się o prawdzi-
wey Wierze / y drodze do zbawienia
dowiedział: A gdy go on Ociec do-
brze examinował / z spraw całego życia
tego / doszedł tego / że jedyn tylko Zon-
miał / y że nie śmiertelnego przeciwno-
prawu przyrodzonemu nie dopuścił
się nigdy; nad to / iż dowcipnego bę-
dzo był rozumu / w rozeznaniu złego
y dobrego. A gdy mu przepowiadał
daley o Artystulach Wiary / kiedy
niekiedy ozywał się mówiąc: A mnieć
się też Oycze zawsze tak widziało /
allem tego tak rzetelnie wyrazić nie
mogł Wisc co prędzej on Ociec
nabierawszy kropel deszczowych z nie-
b. bo w całym kraju wielki defekt
jest żyzności / y rzek / ochrzcił go co pra-

dziej /

Pragnienie do dobrego
do pokuty / jako go-
wiedzą
ap. Cornel
in Eccl. 47
21.

Indyany. Tękie
ze nędzą prze-
przyrodzonego
wował się, nie m-
łec światła nra
S. y. (Indyany Vm)

Script.

Mateusz S. dla
greckiego nanno:
conia iwego Sten:
cu podobny.

dzey/ dawşy mu Imię Adam: który A
też ugwiać na duşy swojej łodi-
kości łaski Boşkiej/ wznoşy ogę
do Niebá y rece/ y oraş dziełi czyniac
nieşkonęney Opátrznóści Boşkiej/
w ogách onego Wyćá/ żywota doło-
nal. Szęśliwy zaşte głowiek/ kto-
ry lubo w stanie niewierności zosła-
wał/ iednak tego mistycznego Chry-
zolitę/ świątła przyrodzonego/ po-
zwolonego sobie od Pána BOGA/
umiał záżyć/ y usposobić się do tego/
iż w duşy tego/ doskonałego Młó-
sterdza Boşkiego słonce záśláśládo.
Ná co málo pámietać/ eak ludşie
grzeşni/ iako też y owi/ ktorzy delibera-
to o dólşym stanie życia swoteęo; aby
gdy w duşy ich błýśnie się iakie świda-
tło/ oşwie się bodżlec do dobrego/ do
odmiány życia/ nie lećce sobie ważyli/
ale dobra wola chwyćáli się tego zá-
raz/ y wzbudzáli w sobie práęnienie
do wypełnienia woli Boşkiej; uda-
wáli się też do postow/ do iálmużn/
do modlitwy/ usposobiáć tym duşę
swotę/ do otrzymáńia łask/ y doskona-
łego oşwiecenia od Pána BOGA.

PARS
II.

Do do drugiej części Razá-
nia: że ten mistyczny Chry-
zolit dobrej woli/ y prá-
ęnienia do dobrego/ znáę-
dował się w duşy Máteu-
fá S. nim teşęe był powołány na
Apostolştwó: ná to przywióblem wy-
şęe doşęe wyraşne słowá samegoş A-
postolá do S. Bryęitęy/ z ktorých się
oraş pokázuie/ iako mu to wiele po-
mogło do tego/ iż Slonce mistyczne
Chryştus JESVS/ eak iáşne/ y eak
bárdęo przetráşęte obroćil był ná nieş-
go łaski swojej promienie/ powoluiac
go do eak doskonałego żywota: zá-
tym dólşemi dowódamí bawić się
niećce: ale poniewaş Chryzolitus,
ieş Lapis Solaris, (iákom to wyşęe
powieđzial) wyraża w sobie Slonce/
bárdęey mi się podoba/ ábym w tym
mistycznym Chryzolicie w Máteufu
S. troiákiego Slonca konterşektowi
przypátrzył się. Solis Naturalis, My-
şlici, & Sacramentalis. Pierwşego
Slonca Naturalis, widomeęo/ kóre
ieş nayłotnieşęe w biegách swóich/
widęe wyrażny konterşekt w Apostole

S. ob velocitatem conversionis,
dla niezwyčajney łáwóści, y přetko-
ści w náwroceniu się do Chryştuşá: á
to się pokázuie z samých słow Ewán-
gelij S. Vidit JESUS hominem
sedentem in telonio, -- & ait illi:
Sequere me, & surgens secutus est
eum. Godne uwagi w tych słowách
znáęduta się oşolięności/ z ktorých
łatwo zrozumieimy/ z iak wielka o-
choća/ y přetkość náwroćil się Má-
teuf S. do Chryştuşá Pána. Ná-
přiod uważam te słowá: Sedentem
in telonio: Ten termin Sedentem,
Báślá waży: bo łatwiej się porwadć pře-
tło stojacemu/ niş siedzacemu: Má-
teuf S. nie stał/ ale siedział. Seden-
tem utique, quia stare non pote-
rat. mowí S. Chryzol. á přeciş nápi-
şano/ że nátychmiast poşęedł zá nim:
Surgens, secutus est eum: Znowu
w duchownym senáie sedere, siedzieć,
znáęy nimiam adhesionem, přýşle-
ęnienie zbyteęne affektow do iakley
rzeczy. O czym pięknie mowí Paul-
de Pal. Miserum est in peccatum
ire, miserius in peccato stare, mi-
serimum sedere. Mişernaręecz ieş
eakowiekowi w grzech wpaść, mişer-
nieşęa ieş w nim zosławáć, naymişer-
nieşęa zá ieş, niećbieć z niego powşláć.
dla czego blogoşłáwionym zowie Dá-
wid Męşá tego/ ktery w trzeşęle zło-
ści nie záśládl. Beatus Vir, -- qui
in Cathedra pestilentiae non sedit,
Vşiadł był w tym złości trzeşęle Má-
teuf S. přýşlęnowşy affektami swo-
ięmi do rzeczy doęęşnych: co uważyl
S. Chryzolog: gdy eak mowí o nim:
Sedentem utique, quia stare non
poterat, pondere cupiditatis op-
pressus, á přeciş nie utrzymáło go
to/ Surgens, secutus est eum. In
telonio, y te słowá máá mieć eakie
mnieş swoie: zwyęáynie obćáşonemu
ciężarem/ nie łatwo się porwadć z mie-
şcá: bogáćwá one/ pñeniáęe ná Cle-
lákomo zebráne/ şęęgi to był ciężar
přýciskáşęy do ziemie şerce Máteu-
fá S. iako o tym nápişal tenęe S.
Doktor: Aurum natura grave, gra-
vius fit avaritiá. á přeciş mowí E-
wángełia S. Surgens, secutus est
eum Náwet y w tych samých słowách

Secutus

Chryzolitus,
once w sobie
maga.

ne troiákie.

Stom
P. 11

Psalm 1.

Evangelium
narratio
apostoli
scribit

Secutus est eum, *Possedł za nim.* Dionys Cart: upatrzył tajemnicę; gdy tak tłumaczy: Secutus est eum, mentis religiosa devotione, & corporis gressu promptissimo: to jest/ że Mateusz S. nie kontentując się tym/ iż względem duszy łatwym y ochotnym pokazał się na zawołanie Pana JEZUSOWE/ ale też y powietrzochnie pokazał to po sobie: że zaraz/ a zaraz od Celbratu swego/ porwał się/ w cwał za Panem JEZUSEM/ iakoby już odchodzącym bieżał; Corporis gressu promptissimo. Jakiś krok i tego/ kroki były podobne krokom słonecznym; które kroki Psalmista nazwał Olbrzymowemi krokami. Exultavit ut gigas ad currendam viam. Czyli to bowiem ten pierwszy krok Mateusza S. na zawołanie P. JEZUSOWE/ nie był Olbrzymowy krok/ kiedy z grzesznego Celnika/ w jednym momencie na godność Apostolską poskożył: Qui erat fraudator pecuniae, fieret gratiae distributor. mówi S. Chryzolog.

Powtórę/ w tym mistycznym Chryzolicie widzę konterfekt Solis Mystici, to jest Pana JEZUSA/ (per virtutum ejus imitationem) Słońca P. JEZUSA: o którym Jan S. w Obiadowiu swoim pisał: Czasu iednego widział tron/ y gworo Zwierząt/ między ktorými było Zwierzę/ mające Faciem hominis, podobieństwo głowicki/ a w pośrodku Tronu/ Baranka iakoby zabitego/ mającego siedm rogów/ y siedm ogów. Et vidi, & ecce in medio throni, & quatuor animalium, & in medio seniorum, Agnum stātem, tanquam occisum, habentem cornua septem & oculos septem. Według zgo-

A tym w dzisiejszym Ewangeliu mamy. Vidit JESUS hominem sedentem in telonio. tak o tym on mówi: Sunt oculi, quibus istum vidit, oculi gratiarum; qui juxta Apocalipsum Joannis, in Capite unius Agni sunt. A tak cokolwiek chwalebne/ świętego/ znaleźć się może w Mateuszu S. ogom te/ y pożyżeniu Baranka tego mistycznego/ iako promieniom Słońca mistycznego/ przypisui Doktorowie Ss. His cornibus oculatis ventilavit, & exclusit in-

B Matthæo omnem vitiorum nequitiam, & oculis gratiarum adimplevit eum, omnibus celestibus donis, mówi Joanni Sylveir Jedną S. Pa-

C schafius pilniey ięże to widzenie rozbiera/ y uważając to gwarde Zwierzę/ mające na sobie podobieństwo głowicki/ (a to hieroglifikowało S. Mateusza) pytał się; ktorę to głowicki/ iakim sposobem pokazał się ten konterfekt na Mateuszu S. A odpowiadając/ że ten konterfekt był/ nie innego głowicki/ tylko samego Zbawiciela; który cęstokroć sam się Synem głowieczym nazywał; a że tenże Zbawiciel był oraz/ y jest Słońcem/ wytkierowawszy łaskawego swego pożyżenia promienie na Mateusza S. iako w najwyższym zwierciadle podobieństwo swoje w nich wyraził. Ubi vidit eum JESUS, & Sol verus resplenduit ex aspectu ejus: & quia vidit eum Filius hominis, & redigit imaginem ejus, & formata est in ipso facies hominis. Toż to wyobrażenie Zbawiciela/ nie inaczey się pokazało w duszy Apostoła S. tylko per imitationem, przez naśladowanie

D Cnot Pana JEZUSOWYCH; iako to żarliwości o zbawienie bliźniego/ wżgardy samego siebie/ pokory/ ubóstwa/ cierpliwości/ y tym podobnych. Pokazała się żarliwość tego/ gdy cała Murzynska Ziemia/ y przyległe Państwa/ Razaniami/ y cudami swoimi nawrócił do Wiary Pana JEZUSOWEY. Pokazała się pogarda samego siebie/ y pokora/ gdy stan swoy grzesny przed powołaniem na Apostolstwo opisując/ nie żądał (co dobrze mógł uczynić/ iako uczynili

Powtórę oczu P. Jezusa na Mateusza, co w nim skraniło?

In Apocal. 21. n. 443.

Konterfekt J. Jezusa w Mateuszu S. przedstawienie jego.

Mateusza S. na se cnoty.

Psalm. 12.

Figura. Apocalip 5

Stonice mistyczne P. JEZUSA.

Ewangeliu Janu znaczący (czyli) Apokalipsy ze Zwierzęta.

Libr. 6. in Matth.

inși Apostołowie) pospolitego prze-
zwiska swego. Pokazala się w nim
cnota uboſtwa/ gdy bez wszelkiego
roſporządzenia rzeczy ſwoich/ y zbio-
row zndęnych/ nagle wſzytko opuſcił.
Relictis omnibus ſecutus eſt eum.
Pokazala się w nim cnota cierpliwo-
ſci/ o ktorey okazywa/ po dalekich Krs-
tach między grubemi Narodami w
uboſtwie peregrynuiacemu z Ewán-
gelia S. nie trudno było.

Potrzećcie/ w tym miſtycznym Chry-
zolicie uważam ſobie wydaſiacy ſię
konterſekte Solis Sacramentalis, przez
ktore Słońce rozumiem Pána JE-
ZUSA w Przen: Sakramencie utra-
cionego/ y nayeſwieſzſza Ofiary Nſy S.
a to miarkuie ſię według ſłow onych
Dawida S: In Sole poſuit taber-
naculum ſuum, id eſt, Corpus ſu-
um, idko tłumaczy Chryzoſt. S. W Słoń-
cu założył mieſzkanie ſwoie, Ciało ſwo-
ie w Przen: Sakramencie zoſtawiłſzy.
Przeło Fidelis, tak mowi: Sol eſt
Euchariftia, ſine qua, non ſecus, ac
ſine ſole, totus Orbis periret. Słoń-
cem ieſt Sakrament Przen: bez ktore-
go, tak, iako y bez Słońca zginąłby
ſwiat. Słońce to ſymboliczne/ nay-
wiecey oſwieca duſze/ y w niey wy-
raza podobieństwo ſwole/ pod czas
Przen: Ofiary/ y Komunij: oſobli-
wie w ten czas/ kiedy kto albo dla
honoru Przen: Sakramentu/ albo
przeko po Komunij/ albo przy Nſy
S. umiera. Quae ſanè illuſtrior
mors, quàm inter DEI Sacrificia-
vitam exhalare, ac animam dare;
mowi Joann: Sylveir. idko ieſt niekto-
rych opinia/ iż ponieważ Przenayſ-
Pánna przyawſzy Komunij S.

A zara ſkonala/ y przeko była znieſiona
z duſza y z ciałem do nieba; tak Przen:
Hoſta w umielbionym Ciele ieſy/ iako
to w monſtrancy iakiey/ do tego czasu
ſu widzieć ſię dale: co oſobliwey
chwała y ſamey Wawſw: Pannie/ y
błogoſławionym/ páttrzacym ná nie-
dodawa/ y dodawac będzie ná wieki.
Tych promieni Słońca tego Sakra-
mentalnego zſtal ſię ſwoim ſposobem
użeſniſkiem Mátęuſ S. bo Hiſtorya
żywota iego ſwiadczy/ że w ten czas/
gdy odprawował Nſa S. od Zyrta-
ka Tyranna przy Oltarzu zabity ieſt:
B a zarym/ tym doſkonaley konterſekte
nayeſnieyſzego Słońca P. JEZUSA/
w Mátęuſu S. wydal ſię y przy
ſmierci iego. O czym piſtnie nápi-
ſał tenże Author/ gdy rownając Mát-
teuſa S. z Ablem y Zacharyasem/
ktorzy przy Oltarzu byli pozabijani/
nadoſtatek przyrownywa go do ſame-
go Pána JEZUSA/ ná Oltarzu
Reżyżowym umierającego. Nulla
alia mors debebatur Filio DEI, ni-
ſi in hoſtia, & ſacrificio, quo o-
blatus eſt DEO Patri in odorem
ſuavitatis: ſic & D. Matthaeus in-
ſigniter ad imitationem ſui Magiſtri
talem mortem eſt aſſecutus, in o-
blatione & ſacrificio in odorem
ſuavitatis. A zarym iakſza rzecz/ że
ſuſnie Mátęuſ S. przyrownany ieſt
odemnie ad Lapidem Solarem, ſu-
ſnie nazwany drogim Chryzolitem
Fundamentum ſeptimum Chryzo-
lytus. Z tego iako z naydroiſzego
kleynotu/ niech ma uſontentowanie
ſwoie Oblubienicá Bárántowa/ Ro-
ſciol S. y oraz chwala niech będzie
BOGD ná wieki. Amen.

Przen: Sakrament
we wſzytkich
Pr: Panna iako
w monſtrancy w
niebie widyć do-
ſtawien: ná wieki

Mátęuſ S. przy
Mát. 26. Zabity.

Hiſtor.

Pſalm. 18.

in Pſal. 22

ſ. 2.

rament: Pr: Panna

co Słońce w ko-

le Boży. Fidel. de

Euch.

ſmierc nader

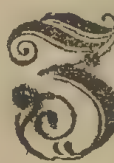
alebna albo przy

albo przy ſo-

monij: c. nú. 456

Ná DZIEŃ S. TOMASZA Apostoła, Conſcientiæ timoratae Beryllus.

Dominus meus, & DEVS meus. Ioann. 20.

Awſe wprowadzie powagę
ſwoia/ y wiadr mieć powin-
ná/ y ona ma/ Seráfickiego
Doktora Bonawentury S.
ſentencya; w ktorey Bo

D zbawiciela wlozyna przebity/ ſkárbem
otwartym nazwał. Ecce apertus
eſt theſaurus divinae ſapientiae, &
claritatis aeternae: ale oſobliwie dnia
dziſieyſzego. S. N. Skárbem zaſie

Bok przybity
ſ. JEZUS. Skarb
otwart.

był

Joann. 19.

Sacramenta 2
Joan. 19. 13. 14.
RyptymetyTract. de
Passionein Evang.
hic n. 79.

apocal. 21.

Beryllus
S. Tomasz Aro.
stota Symbolum
także Goriazm
Boskij.

lib. 2. c. 37.

był na ten czas Bóg Pana JEZU.
sow/ gdy go hartowna wloznia in
w umarłym Ciele Zbawiciela otwo
rzył Setnik Longinus, Unus mili
tum lancea latus ejus aperuit; bo
w ten czas nie ubogo/ ale iako szedlo
iaki/ drogie kleynoty Sakramentow
Ss. y wshytlich innych las/ ktorekol
wiek dane byly/ y sa/ y beda ludziom
z zaslug Pana JEZUowych wyply
nely. O gym S. Cypryan tak mowi do
Zbawiciela. De latere tuo fons e
grediens in vitam æternam profi
liens, Sacramenta in perpetuum
duratura. Ale y w uwielbionym
Ciele Pana JEZUowym/ nie ubo
zym Karbem pokazal sie bydz Bóg ten
iego; kiedy oto luz po Zmartwych
wstaniu/ za pozwoleniem samego
Zbawiciela/ posiągnawshy raka dzi
sieyshy Apostol Tomasz S. drogich
w nim dostate perel kamieni/ kleyno
tow. Kamieniami/ y kleynotami
drogiemi/ zowis dwa wysokie akty
przednich Cnot; boiazni y milosci
Boskiej; z ktoremi sie wydal ten A
postol w perorze swojej do Pana JE
ZUSA. Dominus meus, & DEUS
meus. Pan moy y BÓG moy. Na
ktore slowa tak pise Joann: sylveir:
Vox Dominus, timorem, vox DEUS,
amorem denotat. Glos ten Pan,
boiazni: ten zaś glos BÓG, miłość zna
czy. Obadwa akty/ obudwu Cnot/
bardzo sa przednie/ y przyklad ich/
tak Rosciolowi S. iako y kazdemu w
osobnosci glowiekowi/ jest bardzo po
trzebný; iakoż z obiedna wybornie
mogly sie prezentowac dzisieyshy A
postol S iednak musz miec wzglad
naprzod na osny Fundamentalny ka
mien Apokaliptrycznego Miasta/ Be
ryllus nazwany. Octavum (Funda
mentum) Beryllus. ktory/ według
Roscielných Doktorow/ hieroglifko
wal osnego w Regestrze Apostola/
Tomasza S. y znowu reflektowac mi
sie trzeba na to. iz pomieniony ka
mien/ według Joann. a Genim: jest
symbolum boiazni Boskiej; przeto
te dwie okolicznosci stosujac do sie
bie/ w osobliwej konsideracyi musz
mieć cnote boiazni Boskiej; alias
delikatno boiazliwe/ ostrożne sumnie

A nie Tomasz S. Aristoteles pise/ ze
Purpurowa tynktura/ albo farba/
oraz sie rodzi z Beryllem kamieniem;
y kto znajdzie konche morska/ w kto
rey sie rodzi Purpura/ znajdzie tam
zaraz y pomieniona Beryllowa perla.
Podobne potkalo szescie Tomasz
S. kiedy sie oney purpurowey konchy/
to jest/ krawco rumienieiacey blizny
Boku Pana JEZUowego dotykajac/
na wysoki akt boiazni/ y rewerencyi
ku Panu swojemu zdobył sie/ mowiac:
Dominus meus, & DEUS meus.
B Ale ze nie tylko w tej okazyi/ lecz y
w innych/ pokazal sie Tomasz S. oso
bliwym w tej cnotie; bardzo potrze
bney Rosciolowi S. y kazdemu z
wiernych. O niey mowic beda/ pod
podobienstwem pomienionego kame
nia; aplikujac niektore przymioty
tego/ nie tylko Apostolowi S. ale tez
y kazdemu/ w tej Cnotie obierajace
mu sie. Ad M. D. G.

B O do pierwszey Czesci Ra
zania: miedzy wiela osobli
wych przymiotow kamienia
nazwanego Beryllus, o kto
rych pisa rozni Naturalis
towie: trzy na ten czas do materyi
moiej bardzo slużace/ obieram sobie.
Naprzod o tym kamieniu czytamy/ ze
jest blado zielonego koloru/ iednak im
jest bladshy/ tym samym jest przedniey
szy; z ktorey racyi/ maza go Uzeni
za symbolum boiazni Boskiej; prze
ciż choc bladý/ contra pericula ho
stium, invictum reddit animum.
to jest/ ma iakas moc/ ze kto ten ka
mien nosi przy sobie/ albo nań patrzy/
smialosci y serca przybywa mu prze
ciwo wszelkim niebezpieczestwom
od nieprzyjaciol. Napisał nad nim
Impresissio. Pallet, sed animat. Ble
dniese, ale serca dodate. Jako to bydz
moze/ y cy to jest prawda/ o tym tu
nie masz miewscá mowic: to iednak
pewna/ ze o mistycznym Beryllu/ to
jest/ o boiazni Boskiej/ o delikatnym
y ostrożnym sumnieniu/ zeby to Pana
BOSA w gym nie obrzic/ w sa
mey rzeczy prawdzi sie to/ ze taktemu
glowiekowi w potyżkach duchow
nych/ przeciwo pokusom hatanski
dodate serca/ y niezwykczonym go

ap. mund.
Symb. tit.
Purpura.Goriazm Boska
przymioty, ka
podobienstwem
giego kamieniaPARS
I.Beryllus, ludo go
bladshy, smialo
y serca przybywa
Genim.
citac.Goriazm Boska
w pokusach
zwyciężonym
czyni.

Script.
Prover. 28

ap. Caten.
Grac.

7. Moral.

az na 23. w tym
nowej sily
ale: na 23. w tym
wiatrowej bardzo
doci.

Ecclesi. 34.

Gym. W to trafiała dosyć dobrze A słowá one Duchá S. przez Prowers biadłiste. Beatus homo, qui semper est pavidus. Hebr: *gitta in plurali*. Peatitudines sunt homini paventi. Błogosławionym y szczęśliwym jest, wśytkie szczęśliwości ma taki człowiek, który zawsze się boi. Je tu zaś mowi Duch S. nie o laskiewkolwiek boiaźni/ ale o boiaźni Boskiej/ łatwo sie tego dorozumieć z tłumágenia 70. Tłumágen: Ktore w te słowá Gytam: Qui De I timorem obtinet, ille inquit omnia, quæ aliquod contagium, vel detrimentum animæ adferre poterant, formidat, suspectaque habet. Który człowiek boiaźni Boska ma, ten się wśytkich rzeczy (ktore zaráżić duşę, y oney zgubę wieczną przynieść mogą) stracha y boi, one także ma w podeyżrzeniu, dla czego takowy ma być z á. błogosławionego poczytany. Piękna tu Gyni konfyderacya s Greg. Je ná wojnie duchowney/ coś przeciswnego się dzieie; bo ná wojnie świadcowey/ kto w okázyi boiaźni po sobie położy/ kto biednieie/ ten prętko śwankuie/ y ginie. Ná wojnie zaś duchowney/ qui pavidus est kto jest boiaźliwy, ten śwankuie nad pokuśami tryumfue/ ktoremu go śatan potiağa do obrázy Boskiej. Sicut in via sæculi, audacia fortitudinem; ita in via Domini, audacia debilitatem parit: & sicut in via sæculi, timor debilitatem; ita in via Domini, timor fortitudinem gignit. Czemu jednáć dziwować się bardzo nie budziemy/ gdy zrozumieimy z infego mieysca Pisma S. zład bogoboynemu/ y ostrożnemu głowie. Kowi przybywa Jercá y sil. O to się megdy pytał Mdrzec Pánstki. Ti nientis Dominum, beata est anima ejus; ad quem respicit, & quis est fortitudo ejus. Kto się Páná boi, błogosławiona jest duşá jego? ná kogoś pátrzy, y kto jest umoczenie jego? Ná co sobie samże tak odpowiedział. Oculi Domini, super timentes eum, protector potentix, firmamentum virtutis, regimen ardoris, umbraculum meridiani, deprecatio offensionis, & adjutorium casus, exal-

tans animam, & illuminans oculos, dans sanitatem, & vitam, & benedictionem. W ktorych słowách Mdrzec dáie znać/ że ogy niekonżoney opatrności Boskiej/ dodała bogoboynemu mocy/ y rozliżnych sposobow/ przeciwko rozmaitym trudnościom y pokuśom/ ktore pospolicie zwykły psować serce w dobrych zamysłach. Náprzykład ná wojnie z pokuśami do grzechu cielesnego/ pierwsza bywa trudność/ gdy śatan bezpce; otos młody/ naturá sanguineá nie wytrzymaś pokus ustawicznych/ Bodwaś się ná grzech/ porzuc stan powściągliwy; wiele záiste poswánkowáło w tej okázyi; ale bogoboynemu/ ktory skrupuś ma płacąc się náwet samemi myślami/ y bardzo turbuie się memi/ dodaie Pan B O G Jercá/ obiecuiac wśytká moca swóiatatować słabość tego. Protector potentix, firmamentum virtutis. Druga trudność bywa á demonia meridiano, kiedy pod pokrywá nabożeństwa rozmow duchownych/ poćiağa do konwersacyi z inna pléciá/ co raz bezpiecznieyşych; á kto w tym nie jest ostrożny/ prętko ná enoście poswánkuie; lez bogoboyny/ ktory z najwyżşą osobá bardzo ostrożnie/ y troćko sobie postępuje/ ma góśie przed tym południowym śatánstwem uśkoczyć; nágotowólá mu bowiem opatrność Boska wzejny chłodnik. Regimen ardoris, & umbraculum meridiani; to jest/ da mu láśka/ że się prętko poszreże w takim niebespieczeństwie. Trzecia trudność zádaie śatan; á tos już nie raz upadł/ zgrzechyl; dármo to/ nie obeydziesz się bez tego. Nie tráci przecie bogoboyny nádzieie/ nie tráci Jercá/ y w tej pokuśie; czemu r-bo takowym ostrożnym. przeciwko okázyom grzechowym/ choć też z ulomności kiedy upadna/ łatwo obiecal. Pan B O G odrusćie/ y prętko onych wyrátowác z grzechu. Deprecatio offensionis, & adjutorium casus. Czwarta trudność; sa nagle/ niespodziemáne okázye do złego; że niewiedząc co Gynić ma/ głowie: tak źle/ tak nie do brze r y w tym bogoboynemu/ dodała

czy Boskie nad bogoboynemu.

Bogoboyny y Jercá wielkich trudnow y pokus wyzyska, za pomocz Boską.

Ben mien do pi

Boz ma

leń de re

leń grami latwa w nym liem 14 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

(Jercá)

serca one słowá: Exaltans animam,
& illuminans oculos. Nie zapomni
o nich Pan B O G / ale im na ten
czas doda rady zdrowey. Nadość /
zadania trudność na czas postrachy
ab extrinseco, nie pozwolisz na grzech
temu / á temu / tym samym straciś
flawę / zieważycie cie kaze / straciś
lś / straciś substancję / Tego im
petu bae sie nie może bogoboyne
głowić / bo jeżeli z tej okazyi przy
szedłby o niebezpieczeństwo iakie / sam
Pan B O G ofirował mu się / zdro
wia jego / y substancyi bydy obronę.
Dans sanitatem, & vitam, & bene
dictionem. Ztym iasna rzecz, że bo
iażni Boska dodaje serca przeciwko
wszelkim trudnościom y pokusom.

Drugi przymiot / iako pisał Natu
ralistowie / (choć iá temu nie do
wierzam zupełnie) kámienia pomie
nionego / jest Fecundare, co jest / że
gdy go Naturalistowie noszą przy so
bie / miałoby ich to usposobić do ro
dzenia dziatek. Daleko to pewnie
ś / że mistyczny Beryllus, boiażni Bo
ska / zaktorzeniona w duszy / rozmnaża
niebieski plod / to jest / rozliczne cnoty
świète. Na obśmienie tego / podał
mi piękna Figura Dawid S. na Je
leniach / albo Jeleniach / rodzących:
kiedy tak mowi: Vox Domini præ
parantis Cervos. Hebr: gytá: Vox
Domini parturire faciet Cervas.
Głos Pański / usposobia do rodzenia
Jelenice. Dla zrozumienia sensu li
teralnego / trzeba wiedzieć / co pisał
Naturalistowie o Jeleniach: iż z
przyrodzenia bardzo to zwierze tru
dne do rodzenia; przeto Author ná
tury Pan B O G / y tym bestyikom
sporządził nie jedno ná to lekarstwo:
to jest / niektóre ziółko nazwane Se
sellis, którego one bestyiki ná czasie
bedac / pilnie szukają / y zżyna sy go /
bardzo łatwo rodzą: gdy iednak y te
go dostać nie mogą; wiece w ten czas
rodzą / kiedy grzmi: álbawiem zalał sy
się nieco grzmotu / łatwieyszym do
rodzenia zstawaia się: O czym nátra
ca Dawid S. w onych słowach: Vox
Domini, præparantis Cervos. gdzie
przez głos Pański / rozumieia się grmo
ty ná obłokach Niebieskich. Czego

A do mistycznego sensu náciągając Di
dac. Bażna, tak piše: Difficiles ad
partum Cervæ, cum tonitruum
timore percelluntur, maturos jam
pariunt fetus; sic ubi timor DEI
adeft per generationes, & generati
ones, misericordiam DEI multi
plicat. W których słowach duży
ludka przyrównywa ten Autor do
Jelenice z trudnością rodzący; bo
też, rzecz pewna jest / iż samá z siebie
duża trudność do dobrego / do cno
ty; gdyż dawno powiedziano: Vir
tas in arduo posita. Boiażni zaś
Boska / która zawsze przeraża / y za
straha duży / aby znać w czym Dand
B O G A nie obrażila / przyrównywa
do grzmotu Niebieskiego. Tá samá
boiażni / y ostrożność delikatnego su
mnienia / usposobia one do rodzenia
Cnot; bo Matricem, álbo Matrem
Virtutum: to jest Pokors S. która
myłici zowią Matką Cnot / rozmna
ża; boiażni bywiem bedac / świad
dom ułomności swoich / co raz pokor
nieyszym się zstaje w oczach swoich / á
z tym bardzo łatwo zdobędzie się ná
cnotę pogardy samego siebie / ubo
stwa / cierpliwości / skromności / y in
ne tym podobne. Ktorey płodności
winęci bogoboyney / y we wszelkim
ostrożney duży / Miodopłynny Doktor
tak mowi: Talis timor generat,
nutrit, & servat humilitatem, sed
& mansuetudinem, sed patientiam,
sed longanimitatem: Quem non
delectat tam incluta proles. Táka
boiażni rodzi, wychowywa, y zachowy
wa pokorę, ale y cichość, ale y cierpli
wość, ale y wspaniałość; y kogoś nie u
cieśsy tak sławne potomstwo. Pieknie
y Bonavent: S. o tymże napisał: Qui
timorem DEI temper habet præ
oculis, via ejus pulchra, & omnes
semitæ ejus pacificæ. Kto boiażni
Boska ma zawsze przed oczyma, tego
drogi są piękne, y wszystkie ścieżki jego
są spokojne.

Czeci przymiot ma kámiień Be
ryllus, że Soli expositus, manus
carnem exurit, gdy go kto w rękach
ná Słońcu poetrzyma / pali go y parzy
w ręce: ten skutek swoim sposobem
sprawuje mistyczny Beryllus, Boiażni

n. Et 1.
ap. 9. S. 8.

Boiażni tego su
mnienia / co
pomnaża ją w
pokorze.

Ep. 2. ad
Ogier.

Tomo. 7.
Collec. 2.

Ioan. Ge
nim. citat
Labaiehu

Beryllus na ston
u gary w rękę

Beryllus ka
mien pomagaj
do płodu.

Figura
Psalm. 28.

Boiażni Boska
mająca cnot.

Jeleni, trudny
do rodzenia.

Blanc. bic

Jeleni, kiedy
grzmi, rodzi
łatwo: y pe
wnym zioł
krem ratuje
się.

Ziółko, którym
Jeleni używa.

Boiażn. Boiażn.
iskramia poizg.
alimosa etc.

Histor

Boiażn. Boiażn.
iskramia poizg.
alimosa etc.

ali

Boiażn. Boiażn.
iskramia poizg.
alimosa etc.

Jerem. 10.

PARS
II.

Besta: to jest: iż ustramia w ludziach A
wierzgające ciało/ y zle wypala poża-
dlivości: Na dowód tego/ luboby dosyć
było na świadectwie Dawida S. tak
się modlącego do Pána B O G A.
Confi ge timore tuo carnes meas.
Przeraż, poskrom Panie, boiażnia. Cia-
ło moje: iednak przywodze o tym pie-
śnią Historię/ pod R. P. 1545. gdy
dwaj Oycowie Soc. IESU, na dworze
Krola Hiszpáńskiego/ w Wállisolecie
nie máły czas Rápellánizowáli/ zá
osobliwy to pożytkano cud/ że lubo
z rozmaitey kondycyi/ y plci ludźmi
konwersiwe/ nié iednak nie postrzeżł
po nich czego takiego/ coby cielesno-
ścią traciło; tak dalece/ że ieden z
Dworzákch rzekł raz jártem: Ci Oy-
cowie mája iakieś żółko/ co ich od
cielesności broni. (tak właśnie iáko
prości mawidia o Oycach Reformá-
tách/ że mája oleick/ co nim nogi bo-
se smáruia żeby im zimno nie było/)
To usłyshawy ieden znáczny ná Dwo-
rze glowiek/ Joannes de Zumiga. posłał
do onych Oycow/ pytać się o to:
Odpowiedział ieden z nich/ że tak jest:
y owšem rzekł/ iż my mamy takie
żółko/ które nie tylko przeciwko cie-
lesnym/ ale y wszelkim pokuśom broni
nas; á to żółko zowie się Timor
DEI, Boiażn Boża. Dowcipna táta
odpowiedzia/ dal znáć ten Ociec/ o
osobliwey mocy boiażni Boskiej/ na
uśmierzenie ciała wierzgającego; któż
tedy umázywszy te skutki mistycznego
Beryllu boiażni Boskiej/ bogoboy-
nego/ ostrożnego sumnienia/ nie ba-
dzie sobie życzył nábydz tej drogicy
perły; któż nie powtorzy do BOGA
z Dawidem S. onych słow r Confi
ge timore tuo carnes meas. Niech
(Panie) przeniknie ciało moje, y owšem
wszystkie potencie duszy moiej, święta
boiażn twoja. A z Jeremiašem: Quis
non timebit te. ó Rex Gentium?
Ktoś Cie się bać nie będzie, ó Krolu
Narodom Pánuiący?

O si tyże drugiey Części
Razania: to jest/ mistyczne-
go Beryllu Tomaszá Apo-
stola S. o nim/ iáko erzy
pomienione skutki mátery-
álnego Beryllu weryfikua się/ obacz

my. A naprzód pierwszy: Pallet,
& animat. Blednieie, ále serca dodáie:
Pallet, Bládosć tá/ dáie znáć/ iáko
ten S. Apostol był dobrze ufundowa-
ny w boiażni Boskiej/ iáko był bogo-
boynego/ delikatnego/ y dziwnie ostro-
żnego sumnienia: co się pokázuie wieś-
loráko z dzisiejszey Ewángelij. Po-
wiáda Ewángelistá/ że kiedy pierwszy
raz po Zmartwychwstaniu pokázal się
Pan JEZUS innym Apostołom w
zámniesciu śledzącym/ kryjącym się
dla boiażni od Żydow: Ubi erant
Discipuli congregati, propter me-
tum Judaeorum: nie było tam ná ten
czas Tomaszá Apostoła: Thomas
unus ex duodecim. non erat
cum eis. W tym samym pokázuie
się bárdzo delikatne sumnienie Apo-
stola. Pytáią się bowiem/ gdsie ná
ten czas był Tomasz/ y czemu nie z dru-
giemi? Ná co odpowiaáda Joannes
Sylveir: Foran propter timorem
Discipulorum, Thomas non erat
cum eis: to jest/ wstydził się Tomasz/
że pod czas Wská Pána JEZUSO-
wey z drugimi Ogniami uciekł od
niego/ ciekli o to skrupul miał wiec
aby táta niepomiatkowána miłoscia
samego siebie/ nie obrażał Pána BO-
GA wlecey/ niechtiał się z innemi A-
postolámi zámykáć y kryć/ ále gotow
badać ná wszelkie uragánia od Żydow
wálejał się po Jerozolimie. Dwáżmy
znowu same słowa tego: Nisi videro
in manibus. &c. non credam. Jezeli
nie obaczę w rękách iego przebić-
gwoździ; á nie włożę pálcá mego ná
miejscá gwoździ; y nie włożę ręki mo-
iej w Bok iego; nie uwierzę. Sanie-
ktorzy Doktorowie/ (między niemi
Augustyn S.) co wymawiaá w tym
Apostoła S. twierdząc że to rzekł/
nie z iakiego niedowiaństwa/ ále ráczey
to pytanie tego/ poszło ex timorata
conscientia, z osobliwey ostrożności
iego w tájzdej okázyi: nie trudny on
był w uwierzeniu/ że Pan Zmartwych-
wstał/ ále tylko obawiał się/ żeby A-
postol. wie/ co o tym powiádał/ sami
się w czym nie omylili; iáko się im to
inż tráfilo w ow czas/ gdy widząc
Pána JEZUSA po morzu chodzą-
cego/ zdáło się im/ że émo iákaś wi-
dzieli.

Tomasz
Mawia. S. był
sumnienia na
der delikatnego.

in Apocal.
21. n 482.

Gdzie był
czemu go nieby-
to z drugimi
w wieżach
kryjącemu
Żydami.

Joann. 20.

Serm. 54.
in app de
diven.

Wymawia go
od nie do prz-
stwa J. Augustyn.

dzieli. Dixerunt, phantasma est. A przeto dla lepszej pewności / chciał od nich Tomasz S. wielszych dotu-
mentow oney powiesci. Dzielnie o tym napisał S. Augustyn: Vox illa in-
quirentis, non negantis: dum hoc dixit, doceri voluit, confirma-
ri desideravit. Glos on tego, był to glos
wybádziacego, a nie zapierácego się: gdy to rzekł, chciał się nauczyć, y w tym spragnął utwierdzić. Nie
mniey piękniey napisał Euseb. Emis-
laskawa ona do Tomaszá S. odpow-
wiedz Pána JEZUSOWE uważając. Dum benignum præbet veritas
moderata responsum in Apostolo
luc, non dubitantis vitium, sed
solicitudinis instruxit affectum; to
jest / iż tym samym zbawiciel pochwa-
lił solitudinis affectum; pilność /
ostrożność Tomaszá S. w dowiádo-
waniu się o prawdzie / gdy mu po-
zwolił dotykać się Przenajdroższych
swoich blizn. Pallet, sed animat.
A to się zaiste o Apostole S. weryfi-
kue: bo ta bojaźń / ta ostrożność tego /
animavit Ecclesiam, nie tylko same-
go tego / ale y cały Kościół S. tym
lepiej ugruntował w Wierze o Zmar-
twychwstaniu Pána JEZUSOWYM.
O czym napisał tak S. Gregorius: Mi-
nus mihi Maria Magdalena præsti-
tit, quæ citò credidit, quàm Tho-
mas, qui diu dubitavit: ille enim
dubitando, vulnerum cicatrices re-
tigit, & de nostro pectore dubitati-
onis vulnus amputavit. Mniey mi
Mária Magdalena wyświadczyła, kro-
ra prętko uwierzyła, niżeli Tomasz,
który długo powatpiwał; on bowiem
watpiac, Ran blizn dotknął się; która
swoja watpliwośc, w duszach naszych
máłowierność uleczył.

Druga własność pomienionego Ed-
mienia jest / że Facundat, spráwuje
plodność; pokázale się to w Tomaszu
S. przez to, że ta ostrożność tego / y
bojaźliwość sumnienia / wiele w nim
urodziła plodu świętego; to jest oká-
zya mu była do wielu cnót / y oerzy-
miania dórow Niebieskich. W oso-
bliwey konfyderacyi są u Pána BO-
GA lanie plod swoy rodzące; tak bo
wiem do Jobá mowi: Numquid

nostrum tempus partus ibicam in pe-
tris, vel parturientes cervas obser-
vastis? Izali wieść czas porodzenia dzi-
kich koz na skądach, albo widział gá-
łanie rodzą. In allegorico seniu,
przez Jelenie / albo lanie / rozumieja
się Apostołowie Ss. czego dwánasćie
dowcipnych rácy dále Thom. Blanc.
które ta dla krótkości opuściam:
gdzie też ex Agellio wspomina o ká-
mylu / którego dla łatwiejszego ro-
dzenia zázywáta rodzące niewiasty: a
w samey rzeczy tenże podobno będzie /
cośmy go tu sobie obráli za hiero-
B glifit bojaźni Bostkiej / Beryllus ná-
zwany; którego gdy dostać może lán-
bardzo łatwo wydać plod swoy.
Wiec á consequenti, lani rodząca /
figurować może Tomaszá S. osobli-
wie dla chybkosci tego: że takó dru-
gi Jelonet transiliens, nie tylko col-
les, ale y Herotie morza przebył do
Indow / Partow / Medow / dále nad
inše Apostoly; kámiem zaś on / figu-
rować może bogoboyne / ostrożne su-
mnienie tego. Numquid parturien-
tes cervas observastis: & którego tak
wiele przymnożyło się enot y dórow
w duszy Apostola S. obazmy. Jtey
cnoty tego / naprzód się urodziła w
nim bardzo doskonała Wiara / w ko-
rezy prześedł wśytek ná on czas A-
postoly; albowiem (takó uważa Ioan-
sylveir:) lubo innym Apostołom po-
kazował się Pan JEZUS ná dowód
prawdziwego Zmartwychwstania swe-
go Rany swoje Przen: Videte ma-
nus meas, & pedes meos, quia ego
ipse sum, palpare & videre. prześedł
oni tężże nie dowierzáli temu; póki
nie obaczyli Pána iedziacego. Adhuc
illis non credentibus. Tomasz zaś
S. ledwie co obaczył Bóg Pána JE-
ZUSA / záraz uwierzył / y rzekł: Pan
moy / y BOG moy: W których slo-
wach / wyrażmey dáleko / mi Piotr S.
wyznal Chrystusa Pána bydź BO-
GJEM. O czym S. Thom: Villan:
Laudatus est Petrus, qui dixerat, Tu
es Christus Filius DEI vivi; expressi-
us intonat Thomas: Dominus meus,
& DEUS meus; simplici verbo u-
tramq; naturam in Christo confes-
sus est. Pochwalony jest Piotr, który

powiedział:

Jeleni Symbolum
Apostolorum.

in Psal 28

Tomasz S. bierze
uko Jelen w o-
wiadaniu Chry-
stusa.In Eccl. 75
lib. 9 c. 3.
num. 86.

ale to

Wiarę o Zmar-
twianiu Pan-
skier
przeszedł in-
Apostolow: iakoHomil. 9.
post Pasche.Ostrożności tego,
od samego zba-
wiciela po chwa-
lona.M. erian
aHomil. in
Evangel.

Figur.

Job. 39.

Mitese regoku
P. J. E. J. J. J. J.
zege
poznal? Ioann. II.

kom iego, z mony
z nazniska wy.
care sig.

in Luc. 6.

in Apoc. 12.

tut iego osobliwy;
est Synem boku
P. J. J. J. J. J.

ze dn. 24. 24m
miedzy 29.

powiedział: Ty iestes Chrystus, Syn BOGA żywego: wyraźnie głosi Tomasz: Pan moy. y BOG moy. po proflu, dwoia kanaturę w Chrystusie bydz wyznawał. Pokazał sie powtore w nim swietly plod/ ognistey/ y ślategney miłości ku Pánu JEZUSowi/ w owiechże czas gdy widząc w niebezpieczeństwie Mistrza swego/ odstąpił go niechciał/ ale sercá y sobie/ y inšym Apostołom dodając/ rzekł: Eamus & nos, moriamur cum illo. Podźmy y my, a pomrzemy z nim. Ten ákt iego/ zá wielki argument miłości ku Pánu JEZUSowi/ pożyta Dionys. Carib: In quibus verbis, dilectionis Thomae ad Salvatorem, & fortitudo animi, patefcunt. Potrzebie urodziła sie w nim z boiaźni Boskiej Porá S która tenże Doktor upatrzył w onych słowách do Zbawiciela: Domine, non scimus quo vadis. In Verbis istis insinuat humilitas B. Thomae, quia ignorantiam suam non erubuit confiteri. A owšem jako Jmá iego Thomas, które sie tłumaczy Abyssus, o pokorze iego dá je znáć: idko to tenże Doktor uważa. Thomas abyssus, id est humilitas. Ktora znówu Enotá Pokory/ idko plodna/ wšytkiego dobrego Mátka/ wiele innych w duszy Tomaszá S. zrodziła last/ dárow/ y przywilejow od Pána BOGA/ osobliwie temu pozwoionych. Miedzy innemi przywilejami iego/ Ioan: Sylveir. kládzie to/ że byl Synem Boku Pána JEZUSOWEGO: y o nim realiter zwerifikowało sie owe Proroctwo: Isaia 60. Filij tui, de latere surgent. Synowie twoi, z boku powstanáć będą. poniewáz Wiará Tomaszá S. z Boku Pána JEZUSOWEGO; dano. Janowi ná tym Boku we śnie sobie odpozać/ ale coš wiscey Tomaszowi/ gdy ná idwie raka swois wen/ wlozyc one mu pozwoiono. Mitte manum tuam in latus meum. Náostatek iehge mowi o nim: że idko Jan S. byl Prorokiem náđ Prorokami. Plusquam Propheta. z tey rácy/ że co opowíddal/ ná to y sam patrzył; ták Tomasz S. jest przedniešym miedzy wšytkiem i wierzacemi: poniewáz co

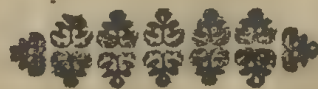
do wierzenia podawał/ tego sie sam nie tylko oczymá/ ale y rękámi dotykał Došć to piśtny plod/ który zrodził w duszy Tomaszá S. mistyczny Beryll/ to jest cnota boiaźni Boskiej.

Trzeci Ruzek tegož Kámienia Beryllus názwánego: že Carnē exurit, pali, wysuša Cíalo, ten idanie sie pokazuje w Tomaszu S. albowiem o nim piše Metaphrastes, že náder byl niemilosierny/ ale surowy ná cíalo swote/ gdyž želáźny páncierz ná sobie nošil/ y w niešym onemu nie wygadzał; od ktorých moctyfikacy/ ták byl wynes

Bdinal y wyslechl/ že cien ieden tylko głowiełá/ á nie samym głowiekiem zdal sie bydz. Pro quovis ornamento lorica indutus, comá sordidus, vultu pallidus, totus aridus, & exanguis, & plane succo carens: & ut semel dicam, non tam corpus, quam umbram corporis circumferens. To záš ták surowe žyćie iego/ skutek to byl boiaźni Boskiej/ y ostrožności bogobornego sumienia/ žeby y w doskonałym Apostolskim stanie/ tym bezpečniešym byl od domowego nieprzyjaćela/ to jest od cíala/ y od potus iego. Dofyé tedy ma z tych trzech rácy/ swego zálecenia mistyczny Beryllus Tomasz S. Jednáť Ioan: de la: Hauc nie pozwała mi przy dokonženiu Razánia/ zápomínáć o iedney okoližności Kámienia Beryllus: to jest: iż lubo inne drogic Kámienie w złoto opráwne/ piśtniey sie wydáia/ sam tylko Beryllus bez złota lepley sie wydáie: z tego samego konkludowác káže/ že Tomaszá S. mamy sobie pożytdć zá osobliwa miedzy innemi Kleynotami/ to

C jest Swietem Božem perlá: y onešgo obieráć sobie zá osobliwego Pátrona przed Náieštatem Pána BOGA nášego/ ktorému

niech będzie wiečna
časć y chwala.
AMEN.

Histor

Surony byt na
ciato- lwoe; pan:
cerz na sobie nošil.

Ná DZIEŃ Świętych Apostołów
 SZYMONA y IVDY.
 Zeli animarum, promicans Chrysoprasus,
 cum Hyacintho.

Ego elegi vos. Ioann. 15.

Ktoż tego idanie nie widzi/
 że niekonczona Opierzi-
 ność Boska/ dla w skut-
 nia y obrania drogich kley-
 notow/ y przednich kámie-

ni/ ktoreby ná Godách Barántowch
 zá upominek od Apostołów Ss. przy-
 dác się mogły/ záżyła nie podlego/
 ale arcypředniego Jubilerá; to jest
 samego Pána JEZUSA. S. VI.
 Sam álbowiem o tym daie znáe kiedy
 oto do Apostołów mowi: Ego elegi
 vos. Jam (práwi) was wybrał. Já-
 koż też ták właśnie przynależálo.

Exod. 28. Trzeba było drogich kámieni ná on-
 bogaty Rácýonal álbo Pektoral Aá-
 ronow: Wice nie zlecił tego Moyses-
 howi Pan BOG, ale samże one obrat/
 wyrażnie každý kámen mianując.

Apoc. 21. Trzeba było znów ná fundamentá
 Apokálíptýcznego Míasta/ podo-
 bnychże kámieni; álści tylko pozwo-
 lono Aniolowi zmlerzyć proporcja;
 leg sam Architekt Míasta onę BOG
 Wszechmogacy międzywiele kámien-
 mi drogich; dwánáście osoblíchych
 wybrałszy/ one w fundamentá wlo-
 żył. A ponieważ według Doktorow/
 ták on Pektoral Aaronow/ iáko y
 fundamentá Míasta Bożego/ figu-
 rowały Apostołów Ss. przetoż wielce
 przyzwoicie zstálo się to wybieranie;
 że z ták wielu millionow ludzi/ dwu-
 nástu Apostołów/ iáko drogich kley-
 notow; nie komu innemu/ ale samemu
 Chrystusowi BOGU oraz y głowie-
 kowi zlecone było. Ego elegi vos.
 W tym tedy obieraniu/ ták madremu
 Jubilerowi Pánu JEZUSOWI/ upo-
 dobáli się dzisieysí Apostołowie/ Tá-
 deusz y Szymon; iáko dwa osoblíwe
 y drogie kámienie/ z liczy onych dwu-
 nástu. Fundamentálnych/ sławnych

A w Obiáwieniu Janá S. z ktorých ier-
 den zwał się Chrysoprasus, drugi záá
 Hyacinthus. Fundamentum deci-
 mum Chrysoprasus, undecimum
 Hyacinthus; te álbowiem nie tylko
 według Rejestru Apostolskiego/ o-
 nym zá Hieroglífik przynależá/ ál-
 też y z tej rácy/ (iáko to niektórzy
 Doktorowie Kościelni uważá) że
 te kámienie; pierwszy/ dla złotych
 kropel/ ktore się w nim przebýrá; á

B drugi/ to jest żyjących iž żadnemu
 tylko samemu dyamentowi pólerowác
 się nie dá/ symbolizując palájąca mi-
 łość ku bliźniemu/ y żarliwość o zbá-
 wienie ludzkie; ktora enotá w życiu
 y spráwach tych dwu Ss. Apostołów/
 między infami ich dárámi; osoblíwym
 sposobem wydać się. Już tedy ná
 ták arcymadrego Jubilerá/ y mnie się
 spuścić potrzeba; á przeto dla ukon-
 tentowania Oblubienicy Baránto-
 wey/ pod podobieństwem pomienio-
 nych dwu drogich kámieni/ tych Ss.
 Apostołów żarliwość o zbawienie lu-
 dzkie/ Kościółowi S. prezentowác
 bede zá upominek drogi. Wprzód
 iednáť uważájac niektóre okólny-
 ści wzwyż mianowanych kámieni/
 powiem/ komu naybárdziej przyna-
 leży żarliwym być o zbawienie ludz-
 kie/ iáko wielce zdobi głowiecá/ y iá-
 wielkiej ceny jest/ każdy álť tej cnoty.
 Ad M. D. G.

Do do pierwszej Części Ra-
 zania. Trzy rzeczy obserwus-
 ie w pomienionych kámie-
 niách/ iedno w pierwszym z
 nich Chrysoprasus nazwa-
 nym; że ten rodzi się z Jáspisowego
 kámienia/ álbo oraz z nim: (co piše
 Ioann. Laet. druga záá w żydýn-
 thowym kámieniu; że ten/ ktory jest

Apoc. 21.

ap. Manf.
 d. 4. 5 La
 haue. 5
 S. 10. Alleg

Żarliwość o zbaw-
 nie ludzké; komu
 leży, zdobi cetonu-
 y iáke wielkiej cen-

PARS
 I.

Libr. 1. de
 gemm. c. 9.

sonus tamien
pocynat, to ma za
nosci
tut
cunt (hymn)

linosze ta na:
- S. w. Paster:
w duchownych
cech: o co ma:
mienie
S.

Script.
Proverb. 6

3 p. Paston.
admon. 2

fialkowego koloru/ (bo rozmaite by
wala) samym tylko Biskupom/ Du-
chownym/ Pralatom/ osobliwie do
pierscionow sluzby: a trzecia/ ze oba
dwa te kamienie sa u Jubilerow bars-
dzo wysokiego szacunku: z czego tro-
siala przez podobienstwo o cnotcie zar-
liwosci ku zbawieniu dusz bliznich/
podda sie nduk. Naprzod/ kto zar-
liwym naybardziej bydz powinen o
zbawienie dusz: Pamietam/ ze na
Swieto Piotra S. y Pawla/ z pewnych
racji/ stan Duchowny Pralacti/ przy-
rownalem do Jaspisowego kamie-
nia; wiec kiedy pomieniony kamien
Chrysoprasus, symbolizujacy milosc
ku blizniemu/ z ktorey plynie zar-
liwosc o zbawienie tego/ rodzi sie z
Jaspisu/ przez to domyslac sie mo-
ze/ ze mistycznych Jaspisow/ stanu
Duchownego ludzi Pasterki Urzad-
miaoceych/ ten ma bydz nayprzedniejszy
partus, nayprzedniejszy zabawa/
y owsem obligacya/ zarliwosc/ pil-
nosc w staraniu sie o zbawienie dusz
sobie powierzonych. Czego takto do-
brze wiadomym obligacyi swoich/ do-
wodzi niechce/ ale tylko stowa Du-
cha S. przypominajace im te obliga-
cyi przywodza: Fili mi, si tponon-
deris pro amico tuo, defixisti apud
extraneum manum tuam, illaque-
atus es verbis oris tui, & captus
proprijs sermonibus. Fac ergo quod
dico Fili mi, & temetipsum libera;
quia incidisti in manum proximi
tui, Discurr, festina, suscita ami-
cum tuum. Synu moy, ieslibyz ryczyt
za przyjaciela twego, uwiazales u obce-
go rękę twoją: usidlites sie stowy ust
twoich, y poimanes wlasnymi mowami.
Uczynze tedy co mowię Synu moy, a
wyzwol sie sam: boś wpadł w rękę bli-
źniego twego. Biegaj, spiesz się, wzbudź
przyjaciela twego. S. Grzegorz nau-
cza/ ze tu Duch S. pod podobien-
stwem rekowny mowi o Pralatách/
Pasterzách duchownych. Spondere
pro amico, est alienam animam in
periculo tua conversationis acci-
pere. Jakoby chciał Duch S. do
káždego z nich rzec: Defixisti apud
extraneum animam tuam. W ten
czas daleś stał Panu BOGU za dusz

A se káždego Parafianá twego/ kiedyś
przy instytucyi ná Beneficium przy-
obiecáł wśelaka pilnosc Pasterka
okolo owieczek twoich; Czym samym
nowa obligacya zaciagnales ná ju-
mnienie twoie. Illaqueatus es ver-
bis tuis. Bo lubo ex lege chari-
tatis z milosci pospolitey/ káždy z
wiernych/ ale mu stan tego/ y inne
okolicznosci pozwola/ starac sie po-
winien o nawrocenie niewiernych do
Widry S. albo grzesnych do pokuty/
do poprawy żywota/ iuz to nauza-
niem/ iuz przykladem dobrym/ a przy-
namniej modlitwa za nich: bo ná-
pisano jest: Et mandavit illis, uni-
cuiq: de proximo suo: tedian daleś
to ściślejszym zwiastiem Pasterze du-
chowni obligowani sa ná to/ to jest/
ex fidelitate, & ex pacto, atque ex
iustitia ratione fructuum beneficij.
Dla ktorey obligacyi/ ze sie zstali prá-
wie niewolnikami owieczek swoich/
dale im znać o tym Duch S. w onych
słowach: Quia incidisti in manum
proximi tui: Discurr, festina, su-
scita amicum tuum; to jest: iako
niewolnik nigdy nie ma do spoczynku
prawa/ ale zawze powinien ná wśeli-
kie niewzasy trudności/ niebespie-
czestwa/ dla uslugi Pana swego;
y nie dosyćby ná niego bylo/ raz/ ál-
bo dwa do roku co podobnego dla
Pana swego uczynić; podobnym spo-
sobem ná duchownego Pasterza nie
dosyć jest/ raz/ albo dwa do roku/
w Párochii swojej pokazac się; nie
dosyć/ kiedy niekiedy Kazanie/ Káre-
chizm do ludzi powiedziec/ tednego/
albo kilku Spowiedzi wysluchac/ raz
albo dwa Pana dziedzicznego/ gdy
poddane swoje uciaza/ albo z pogor-
beniem ich swymownie żyć/ nápo-
mniet; ale powinność tego jest/ ni-
gdy w tej zarliwosci nie ustawać/
chochy też naywielkszych záżyć tru-
dnosci: bylo tylko pozyskac dusz
blizniego; a przynamniej uchronic
sie oney nádek cioskley wizyty nay-
wyszego Biskupa/ o ktorey czytám u
Proroka S. Ubi est grex, qui datus
est tibi, pecus inclutum tuum?
Quid dicess eum visitaverit te?
Numquid non dolores apprehen-
derunt

Eccli. 17.

Pleban kazdy,
niewolnik

Ierem. 12.

XX. Plebanow
ciężka wi-
zyta zaka.

non querit aurum, sed animas.

Zbawiciel náš, z Vrzedu Káptánskie-
go nie wyćiąga złotá, ále duš ludzkich.
Jákož dosyćby ná tych samych złotych
rečách bylo/ do chwały/ y zálecenia
žárlivých w powinnošćách swoich/
duchowných Pásterzow: ále żeby ta
cnota tym lepiej w nich zálecił Duch
Przen: przydał do złotá/ y drogic ka-
mien. plenæ hyacinthis. Nie
dármoć to Pan BÓG duchownego/
okolo zbawienia duš ludzkich prácu-
jącego/ do Jubilerá przebiegającego
miedzy podlejšemi/ y drojšemi kley-
notami przyrownal. Si te paraveris

Jerem, 15.

pretiosum á vili, quasi os meum
eris: y dla tego nie dźwotá/ że ná
rečách tego/ nie podle/ ále bárdzo dro-
gie świeca się kámenie/ to jest/ hy-
acynty. Manus ejus plenæ hyacin-
this, przez ktore hyacynty (wedlug
tłumázenia Mich: Gisler) znázy się
wielka, cierpliwosć/ nieprzelámana
státecznosć/ y odwaga ná wielkie
trudnosć/ byle tylko tak nálepiej us-
łużyć zbawieniu ludzkiemu. Aptis-
simè per hanc metaphoram, ca-

in Cantic.
hic: exp. 2.

in nos
ma 20. 49.

designatur fortitudo, validumq;
studium, quod necessarium est mi-
nistris, ut tollentes malorum oc-
casionés, atque ab illis animas ab-
ripientes, fidelium, dignè eas de-
ducant. Wiac iezeli hiacyntowe-
pietścienie/ wielkiey ozdoby dodáa
duchownym Osobom/ daleko wielkiey
ozdoby dodáć imże w oczách Boskich.
muszá mistyczne hyacynty/ to jest/ za-
slugi/ ktorych nabýváia/ státecznie/
ochotnie usluguisc zbawieniu ludz-
kiemu: o czym pospolita jest owá sen-
tencya. Nullum Omnipotenti Deo
tale est Sacrificium, quale est zelus.

Greg. 1.
dial. c. 17.

animarum.
Potrzebie/ z okolicznosćci śácunku
wysokiego/ ktory máia u Jubilerow
pomienione kámenie/ domiedzić się
nam potrzeba/ iák teź drogic są u
Niebá ákty tey cnoty/ zárlivey y pil-
ney uslugi okolo zbawienia ludzkie-
go. Podźmy per comparisonem.
Droga jest/ y śácunku nie máiąca
owá perla/ o ktorey Pan JEZVS
powiedzial: Simile est Regnum
Coelorum, homini quarenti bonas

A Margaritas; ále drożja jest usługa
duchowna bliźniemu; bo dla tey nie-
ktorzy byli gotowi y Niebá odstąpić.
Mawiała ná głos S. Magdalena de-
Pazis. Pánie/ iezeli mi tych duš nie
dárniész/ zá ktoremi proszę: iák teź rze-
ka/ że niechce oney chwały/ ktoraś mi
nágotował w Niebie. Drogi jest
kleynot Pan JEZVS/ drogic perły/
krople Kwi tego Przen: podobnejše
ceny jest ákty uslugi duchowney bli-
źniemu: dla czego S. Kátharyná Sen-
žárlivego w takowych uslugách/ ná-
zywała drugim Pánem JEZV Sem

B ukryjowanym/ Synem Boskim. A
de B. Gonzales Żakonu Káznodi: (pi-
še Lobettius) że ilekolwiek rázy trafia-
ło mu się káždé/ álbó Spowiedzi stu-
chác: tak mu się zdáło/ iákoby krople
Kwi Pána JEZVSowey po ziemi
zbierał/ y w nádrojšie Kany tego ora-
wkládał. Dopć tedy te mistyczne
Chryzopráze/ y hyacynty/ to jest/ ákty
žárliwosćci o zbawienie bliźnich/ ozdoby
by swoiey y ceny máia.

C O się tyż drugiey części
Kázania: Tey iák chwałę
bney/ y drogo śácowanej
cnoty/ to jest/ zárlivey chu-
ci ku zbawieniu duš w obu-

dwu mianowanych Apokályptycznego
Mistá drogich kámentách/ dźiałe-
nych Ss. Apostołách Tádusku y Szy-
monie/ przepátrzymy się iuż: á na
przód w Tádusku S. ktorego Chry-
soprátus hieroglifikiem był. Wiac
iák ten kámen (wedlug relácii Ju-
bilerow) troiákiego koloru znáydnie
się; tak teź y ta troiáká dowód wy-
náydnie w Písmie S. o zárliwosćci kto-
ra pádło serce tego S. Apostola do

pozyskánia Pánu BÓGU duš/ nie-
wiernošćci/ álbó teź zlosćciámi záśles-
pionych. Pierwsze miejsce jest w Dźie-
iách Apostolskich/ gđzie Brátru tego A-
postola Szymonowi przydane cytam
przezwišćto/ Zelotes. Iacobus Alphai,
& Simon Zelotes, ktore wedlug Do-
ktorow przynáleży y Rodzonemu ięć/
to jest/ Tádusku S. obudwu bo-
wim zowiá Chananzos. co się tłumá-
czy Zelotes. Táduska Cassi. że godne są
uwagi iáké Imioná/ y przezwišćká/
ktore oraz wyrażáia w sobie przymioty

mianowá-

Histor

Vit. c. 99.

Carliw ego o du-
zwata katarzyn-
len: drugim P. J.
Entem.

Spont ednie y do-
znadziem z bierat
kronle kwi J.
Kedonay.

PARS
II.

Taduska S.
Carliwost o duze
miedzycajnia,
troiako dy. wy. w. w.

Script.

Act. 1.

Imie tego Zelotes
co znaczy?

6. Var. 7.

manowanego głowiętą. Grata sunt nomina, quæ designant protinus actiones, quando tota ambiguitas aviditati tollitur, ubi in vocabulo concluditur, quod agitur. Wisc to przezwiſko/ które Tadeuszowi S. przypisuje Piſmo S. zowiąc go zelotem, nader żarliwym iśnie wyświadcza/ iż zawsze wielka chuciaku zbawieniudus ludzkich/ gorzało serce Apostoła tego. Drugie miejsce upatrzyłem w Ewangelij Jana S. gdzie sztam/ iż gdy Pan JEZUS obłecnuac niektórym milutacym y siebie/ y Oyca swego/ obławie ſie. Qui diligit me, diligitur a Patre meo, & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum. Ozwal ſie na to S. Judas Tadeusz. Domine quid factum est, quia manifestaturus es nobis teipsum, & non mundo. *T coż to. Panie zſtalo ſię, że nam obceſt obławie ſiebie ſamego, a nie ſwiata.* W gym poſtazał wielka ſwois chuc/ y pragnienie; iako ſobie życzył tego/ aby byli wſyſcy ludzie poznali Pana JEZUSA/ y Kochali go. Co uważyl dobrze S. Cyryl Alex. gdy tak piſe: Quoniam pius, & charitate fraternā plenus erat Judas Thadæus, extendi Salvatoris gloriam, & omnibus fratribus, id est hominibus cognitionem hanc, & gratiam Dei communicari optat. Trzeci dowod żarliwoſci tego Apostoła/ a ten nad inne zacnieſzy ieſt/ z Liſtu tego wlaſnego, który Koſciół Sinter Canonicas Scripturas przyimue: w którym lubo krotkimi ſłowami/ iednak bardzo przerażiſtymi. y tajemnie pełnemi/ odwodzi ludzi od niedowiadſtw/ od cieſeſnych brzydkości; a do ſłużby/ y bojaźni Boſkiej onych pobudza: dla czego S. Hieronim to elogium przypisal Liſtowi tego. Epistola hæc brevis est, & longa; brevis in verbis, longa in ſententijs; ut rarus ſit, qui non ejus cæcutiat lectione. Liſt tego, y krotki, y długi ieſt: krotki w ſłowach, ale obſerny w naukach, tak dalece, że rzadko, kto go czytaiac, iśnie wſytkiego dociec może. W drugim kāmieniu/ to ieſt Hiacyntowym/ aliàs w drugim Aposto- le/ Szymonie S. taſz enota żarliwoſci

A ſci o zbawienie ludzkie/ iakoby byla oſobliwa zrozumiemy to z Figure Piſma S. na iednym z onych dwunastu kāmieni/ z których w ſtarym Zakonie miſternie ozdobił był ow drogę ſtroj/ albo Pectoral Aſaronow: a ten kāmien był w rzędzie iedenasty; nazwany Ligurius, według Doteorow znaçyl Szymona Apostoła; w ſamey zaś rzeczy (iako notuje Cornel. a Lapide) był to kāmien hyacyntowy/ żółtego/ iakoby złociſtego koloru/ coſ nakiſtalc burſtynu/ y miał na ſobie wyrze Imię/ albo herb iedenasteſtego pokolenia nazwanego Aſer: według rozkazania Boſkiego. Habebuntque Nomina Filiorum Iſrael; duodecim Nominibus calabuntur. Te dwie okoliçnoſci bardzo dobrze ſłużą do materij moſey. Jeſeli ten kāmien uważać będziemy/ ile poſeł na burſtynu/ który ma te moc/ że przegrany poćiaga do ſiebie plewy/ według Authora Mundi Symbol: znaçy Apostolow S. a według regeſtru Apostoliſkiego/ znaçy Szymona S. Patrz zaś/ to ieſt plewy/ według Orygeneſa. y Auguſtyna S. znaçy ſiemi grzeſznych/ albo też niemiernych. według S. Hieronima y Ambrøzego; które ten S. Apostol żagrany miłoſcia Boſka/ y żarliwoſcia ſu zbawieniudus ludzkich poruſzony/ Razami ſwemi poćagnal do Wiary S. do żarzenia ſie balwochwalcſtw; między ktorymi był Aſer Edęſy Abagarus: toć tym ſamym on drogę Hyacyntowy Ligurius. wyświadcza/ y poſtazuje wielka żarliwoſc S. Apostoła Szymona; o gym tak napisał Georg. Venet. Simon fervidus zelo, fervidos Egypcios in mammonæ ſervitute, & cultu diaboli, virtute ei præſtitâ temperavit, mædaciens eos irritus Evangelij prædicatione. Szymon zapalony żarliwoſcia. palacych od takomſtw. y balwochwalcſtw Egipcjanow. moca ſobie dawa obłodzić, ſkrapić ieb opowiadaniem Ewangelij S. Tle mniey do tego ſłuży y druga okoliçnoſc onego kāmienia/ to ieſt iż na nim wyrze bylo pokolenie Aſer. Protokował nie gdy temu Pokoleniu Jakub Pátry

Exod. 28.

Simon S. podobny
burſtynowi. cze-
poruſzaczemu p. 16
l. 12. c. 34.

ap: ſylv.
alleg.

namraca do wro-
Edęſy
brola Abagora.

Genef. 49.

tego Liſt, iá:
to w yſtole
wychwala S.
i. S. Hie:
w tym S.

archa, iż w chleb obfitować miało. *Asser pinguis est panis ejus.* to Po-
kolenie/ według *Sylveir.* Alleg: figu-
rowało eos, qui ab errore avocan-
tur: tych/ którzy się od błędów/ ná-
wracają do uznania prawdy; i tak był
Egipt wszytek/ który Kazaniami
swoimi/ ten S. Apostoł do Wiary S.
nawrócił. O nim ná ten czas zwi-
eszkowało się: *Asser pinguis est pa-
nis ejus:* gdy one dzięki króla Wi-
sła S. oświecone/ poczęły obfitować
w chleb łaski Boskiej; a komuś się to
przepisać ma r. jeżeli nie mistycznemu
temu Zydeyntowemu Liguryusowi/
żarliwości Szymoná S. w opowia-
daniu tam Wiary Chrystusowej.
Ma to kámién Zydeyntowy/ że ná
czas bywa prognostykiem defezd; bo
się ná defez w kolorze mieni: iako
pisze *Cornel. á Lapide.* Ten właśnie
szczęśliwy pokazał się prognostyk/ w
onych obferynych Egypeskich Krá-
nách/ kiedy ten do nich mistyczny
Żydeynt Szymon S. z żarliwymi swo-
imi Kazaniami zawitał: jakeym bo-
wieniem zaraz nastąpił Niebieski defez
łaski Boskiej/ za którym tak wielka
obfitość zbawienia dusz ludzkich ná-
stąpiła. O czym słuchamy Serafie-
ckiego Doktorá: *Hæc fuit pluvia
voluntaria, quam irrigavit Domi-
nus hæreditati suæ, dum scilicet
Simon in Aegyptum ad prædican-
dum missus est.*

Náostátek/ iako obádwa wzwyż
pomienione kámiénie májg zálecenie
swoie/ nie tylko z powierzhowney pra-
wności/ koloru/ y glánsu/ ale też z
wnetrzney iákiejsi wrodzoney mocy/
przeciwko rozmaitym chorobom/ tru-
ciznom/ y postráchom: podobnym
spôsobem obádwa ci Apostolowie Ss.
goraca y żarliwa chęć swoia ku zbá-
wieniu dusz/ nie tylko po sobie poká-
zali przez opowiadanie Ewángeliá/
ale iá też ná to utwierdzili náda-
przyrodzona mocá/ gdy tak wiele/ y
wielkich cudow dla ugrántowania
Wiary S. w oczách Pogánstvá gya-
nili: Miedzy ktoremi/ trzy były oso-
bliwsze; ieden: gdy ná przysácie ich
do Persji/ wszyscy gárci w báłwa-
nách/ tak byli zámilili/ iż bez dozwo-

lenia Apostolskiego/ y rázu ozwáć się
nie mogli. Drugi cud/ gdy dwa
okrutne y dzikie Tygrysy/ ktore wpa-
dły miedzy ludzkie w Míasto/ wielu
pozábijály/ przystápiwszy się do nich/
iáko by owieczki oglašáli. Trzeci
cud/ gdy chcąc uwolnić od zley re-
putacyi Eufrozyniusz Dyakóna swego/
potwarzonego/ y oskarzonego przed
Królem Bábilonstim/ od sedney/ lu-
bo sláchetney/ ale niecnoeliwey nie-
wiásty/ o grzech nieczysty z soba po-
pelniony/ nowonarodzonemu z niey
dzieciáciu przemówić kazáli y swiá-
dectwo dáć o niewinności Dyakóna:
co uczynili z żarliwości ku zbáwieniu
ludzi nawracających się do Wiary S.
któzy odrażdliwy się byli od niey/
takie nie piękne rzeczy o Náuczycie-
lách swoich słysząc y já prawdziwe
bydź rozumiejąc. Już tedy przypá-
rzywszy się tym dwiema drogim
Fundamentálnym Apokálipsyčnego
Míasta kámiénom/ dzisiejszym Ss.
Apostolom/ którzy w Róściele Bo-
żym/ bláskiem ognistey żarliwości
swoiey záśnieli. Rónge słowami
Młodoplynnego Doktorá/ obracając
one do tych osobliwie/ ktorým to z
powinności Pásterkiey należy. Fer-
veat in nobis zelus iste, ferveat
amor, justitæ, odium iniquita-
tis. Niech się w was zarzy tá żár-
liwość, y ná wzór świętych Apostolow
gorliwemi bądźmy w tym, co nam
jest powinno, y przeciwko nieprawości.
W czym niech nam dopomoga ci
Szwieci Zelotes, żarliwi Apostolowie:

a to przez przychyne swoje do
Máiestatu Boskiego/ kto-
remu niech bódzie
chwała ná wieki.

A
M
N.

Jaduwę y syphon
S. nrelkac cula
czyniq.
czayom miteza
Leg. aut.
szkier be nje, umie
rzaiq. Nuzmuk:
in nowe dazq.

de S. Ioan.
Baptista.

Histor

Ná dzień S. MACIEIA Apostoła, Electiois gaudiosae Amethystus.

Revelasti ea parvulis. Matth. II.

SWędynie mówią: w po-
dziale/ wolno co się podoba
tomu wybierac/ ośmiedniemu
naygorzey. S. N. Wszy-
scy inni Apostołowie/ do
Párbow Niebieskich przypuszczeni/ w
onych dwunastu fundamentálnych
Apokalipyznego Miasta/ náder
drogich kámieniach/ przebierali sobie
przy swoich Drogyśkościach/ y z nich
Oblubienica Báránkowa Kościół S.
kontentowali/ każdy pod podobien-
stwem którego z onych kámieni/ oso-
blwa iáka Enota swoje w ktorey ces-
lował/ zá drogi ná Godách Bárán-
kowych prezentując upominek. Wisc
z drogich onych kámieni sam się już
tylko ośmiedni został/ ośmiedniemu A-
postołowi Mácieiowi S. nazwany
Amethystus. Fundamentum duo-
decimum Amethystus. To podob-
no iáko ośmiedniemu wybiórki tylko
same dostały się/ y co naypodobszegor-
bynamniey. Trzeba bowiem wiedzieć/
że według dzisieyshey Ewangelij słow/
Revelasti ea parvulis. małutkim/ to
jest pokornym/ iákim był z samego-
nawet Imienia swego/ dzisieyszy A-
postół. Matthias, iá est parvus, tlu-
maczy Venerab: Beda, nie wybiórki/
ale przednie kłeynoy z Niebieskich
Párbow udzieloné bywáia. Zaczyn-
y ten Ametyst/ ktory się dostaje Má-
cieiowi S. nie podły jest/ y owšem
coś osobliwego wyraża o tym Apos-
tole S. Wiele Doktorow/ uwáža-
jąc przyrodzone przymioty miánowa-
nego kámienia/ z wielu rácyi dosyć
dowcipnie aplikują on Mácieiowi S.
ia przy tych ná ten czas stáns/ ktorzy
uwážając/ iáko dzisieysza elekcyá Má-
cieia S. ná Apostolstwo/ zasmucones-
mu Kościółowi S. dla zguby Judas-
há zdrayce/ niegdy lednego z Aposto-
low/ wielkie wesele przyniosła; z try-
mowie rácyi/ Ametyst hieroglifikiem
bydź. twierdzą Mácieia S. ponieważ

A według Naturalistow ten kámiień
pátrzącego ná się/ wielce uwesela.
Do czego twódrusa po części słowá
one Augustyná S. w Kazaniu ná to
Świsto. Cum praelara B. Matthias
Apostoli Festivitas, per anni cursus
revolutionem se representet, ma-
ximae iucunditatis gaudium nobis
merito multiplicat. Jákoś pewnie/
drogi to kámiień jest/ y wielce uwe-
selający Kościół S. godna y bez re-
spektow dogęsnych ná urząd iáki dus-
chowny Elekcyá. Ten iá tedy misty-
czny Ametyst/ w dzisieyshey elekcyi
ná Apostolstwo Mácieia S. zá drogi
upominek Oblubienicy Báránkowej/
Kościółowi S. od tegoż Apostoła os-
fiarować beda. Wprzód o falszywych
Ametystách/ ktore nie są ad gaudi-
um, ale rázey zasmuédia Kościół S.
to jest/ o złych Elekcyách y promocy-
ách ná urzedy y godności Kościelne/
potrzebna pod tymże podobienstwem
przełoże náuka. Ad M. D. Gloriam.

C O do pierwshey Części Ka-
zania: Jáko prawdziwy
Ametyst/ od falszywego/ y
podły od drogiego troiá-
kim sposobem bywa roze-
znawany przez Jubilerow; ták téż dla
rozeznania elekcyi ná urzedy Kościel-
ne/ dobrej od zley/ uweselájącej Ko-
ściół S. od zasmuédiającej/ troiáki u-
pátrzyłem znák: á to miárkując się
po części według onych trzech kon-
dycyi/ ktore Jan S. obserwowal w
obieraniu ludzi ná Synostwo Boże
przez iáste. Dedit eis potestatem,
Filios DEI fieri; qui non ex san-
guinibus, neque ex voluntate car-
nis, neque ex voluntate Viri, sed
ex DEO nati sunt. Od ośmiedniey
tedy poczynam kondycyi. Neque ex
voluntate Viri: to jest/ áby w elekcy-
ách/ w Kollacyách Kościelnych nie
znáydomáła się wola tego/ ktorego
ná urząd ták obierá/ przez iáste

Macieia S. Wrocy-
sław dzienne ko-
siół S. uwesela

Elekcyá bez re-
wielce uwesela
drogi to Am-

Elekcyá na Vr-
duchowny, ferre-
te y zasmuédia
kosciół S.

PAR S
I.

Ametyst grand-
od falszywego
znac; trzy na
sobę.

Joann. 1.

Elekcyá albo ko-
siół S. nie
ig męz-
Viri: tego Jame-
rego obierá

zbyteczne

Apocal. 21.

Macieia S.
Syntholum
Amethystus
ta m. n.

archa. i3 w chleb obfitować maćlo. *Asser pinguis est panis ejus.* to Do-
kolenie/ według Sylveir. *Alleg:* figu-
rowało eos, qui ab errore avocan-
tur: tych/ ktorzy się od błędow/ ná-
wracają do uznania prawdy; i taki był
Egipt wshytel/ ktorzy Kazaniami
swoimi/ ten S. Apostoł do Wiary S.
nawrócił. O nim ná ten czas zwi-
eszkowało się: *Asser pinguis est pa-
nis ejus:* gdy one dzięki króci Wi-
ta S. oświecone/ pogodzi obfitować
w chleb łaski Boskiej; á komuś się to
przypisać ma r i jeżeli nie mistycznemu
temu Hydeyntowemu Liguryusowi/
żarliwości Szymoná S. w opowia-
daniu tam Wiary Chrystusowej.
Ma to kámién Hydeyntowy/ że ná
czas bywa prognostykiem deficy; bo
się ná deficy w kolorze mieni: iako
pisze *Cornel. á Lapide:* Ten właśnie
szczęśliwy pokazał się prognostyk/ w
onych obfitych Egypcijskich Krá-
nách/ kiedy ten do nich mistyczny
Hydeynt Szymon S.3 żarliwymi swo-
imi Kazaniami zawiatał: z dym bo-
wieniem zaraz nastąpił Niebieski deficyt
łaski Boskiej/ za ktorým tak wielka
obfitość zbawienia dusz ludzkich ná-
stąpiła. *O czym słuchamy Serafim-
skiego Doktorá:* Hæc fuit pluvia
voluntaria, quam irrigavit Domi-
nus hereditati suæ, dum scilicet
Simon in Aegyptum ad prædican-
dum missus est.

Náostatek/ iako obádwa wzyw-
pomienione kámiénie máją zálecenie
swoie/ nie tylko z powierzchowney pi-
śności/ koloru/ y glánsu/ ale też z
wnetrzney iáskiewi wrodzoney mocy/
przeciwko rozmaitym chorobom/ tru-
śiznom/ y postráchom: podobnym
spósobem obádwa ei Apostolowie Ss.
goraca y żarliwa chęć swoia ku zbá-
wieniu dusz/ nie tylko po sobie poká-
zali przez opowiadanie Ewángeliá/
ale iá też ná to utwierdzili ná-
przyrodzona mocá/ gdy tak wiele/ y
wielkich cudow dla ugratowania
Wiary S. w oczách Pogánstwa cze-
nili: Miedzy teoremi/ trzy były oso-
bliwsze; jeden: gdy ná przyście ich
do Persji/ wshyscy gárci w bálwá-
nách/ tak byli zámilili/ i3 bez dozwo-

A lenia Apostolskiego/ y rzázu ożwáć się
nie mogli. Drugi cud/ gdy dwa
okrutne y dzikie Tygrysy/ ktore wpa-
dły między ludzic w Míasto/ wielu
pozabijáły/ przystapivszy się do nich/
iáko by owieczki oglašáli. Trzeci
cud/ gdy chcąc uwolnić od zley re-
putacyi Eufrozyniusz Dyákoná swego/
potwarzonego/ y oskarżonego przed
Królem Bábilonskim/ od sedney/ lu-
bo śláchetney/ ale niecnostliwej nie-
wiadsty/ o grzech nieczysty z soba po-
pełniony/ nowonarodzonemu z niey
dzieciáciu przemówić kazáli y świad-
ectwo dáć o niewinności Dyákoná:
co uczynili z żarliwości ku zbawieniu
ludzi nawracających się do Wiary S.
ktorzy odrzádzliby się byli od niey/
tákie nie piękne rzeczy o Náuczycie-
lách swoich słysząc y iá prawdziwe
bydź rozumiejąc. Już tedy przypá-
rzywszy się tym dwóm drogim
Fundamentálnym Apokálipsyčnego
Míasta kámiénom/ dzisiejszym Ss.
Apostolom/ ktorzy w Kościele Bos-
zym/ bláskiem ognistey żarliwości
swoiey záświecili. Rónge stowami
C Miodoplynnego Doktorá/ obracając
one do tych osobliwie/ ktorým to z
powinności Pásterkiej należy. Fer-
veat in nobis zelus iste, ferveat
amor, iustitia, odium iniquita-
tis. Niech się w nas zarzy tá żár-
liwość, y ná wzór świętych Apostolow
gorliwemi bádźmy w tym, co nam
jest powinno, y przeciwko nieprawości.
W czym niech nam dopomoga ei
Święci Zelotes, żarliwi Apostolowie:

á to przez przyczynę swoia do
Máiestatu Boskiego/ kto-
remu niech będzie
chwała ná wieki.

A
M
N.

Jaduwę y Syphona
S. nrekkac cuda
czynią.
czayom milzeu
Leg. aut.
Szukie bejnye, umie
rzaiq. Nymwq:
in nowe daig.

de S. Ioan.
Baptista.

Histor

Ná dzień S. MACIEIA Apostolà, Electionis gaudiosæ Amethystus.

Revelasti ea parvulis. Matth. II.

S Wygodynne mówią: w po-
dziale/ wolno co się podoba
tomu wybierać/ oświadczeniu
naygorzej. S. N. Wszy-
scy inni Apostołowie/ do
Karbów Niebieskich przypuszczeni/ w
onych dwunastu fundamentálnych
Apołalipyznego Miasta/ náder
drogich kámieniach/ przebierali sobie
przy swoich Droczyściach/ y z nich
Oblubienica Baránkowa Kościół S.
kontentowali/ każdy pod podobień-
stwem którego z onych kámieni/ oso-
bliwa iáka Enos swoje w której ce-
lował/ zá drogi ná Godách Barán-
kowych prezentując upominek. Wisc
z drogieb onych kámieni sam się już
tylko oświadczeni został/ oświadczeniu A-
postolowi Macieiovi S. nazwany
Amethystus. Fundamentum duo-
decimum Amethystus. To podob-
no iáko oświadczeniu wybiórki tylko
same dostały się/ y co naypodleysegoz
bynamniey. Trzeba bowiem wiedzieć/
że według dzisieyshey Ewangelij słow/
Revelasti ea parvulis. małutkim/ to
jest pokornym/ iákim był z samego
nawet Imienia swego/ dzisieyshey A-
postol. Matthias, iá est parvus. elu-
macy Venerabi Beda, nie wybiórki/
ale przednie Eleynoty z Niebieskich
Karbów udzielone bywają. Zaczyn-
y ten Ametyst/ który się dostate Mac-
cieiovi S. nie podły jest/ y owsem
coś osobliwego wyraża o tym Apo-
stole S. Wiele Doktorow/ uważa-
jąc przyrodzone przymiory miánowa-
nego kámienia/ z wielu racyi dosyć
dowcipnie aplikują on Macieiovi S.
ia przy tych ná ten czas stáns/ którzy
uważając/ iáko dzisieysza elekcyá Mac-
cieia S. ná Apostolstwo/ zasmucones-
mu Kościolowi S. dla zguby Judas-
há zdrayce/ niegdy sednego z Aposto-
low/ wielkie wesele przyniosła; z tej
mowis racyi/ Ametyst hieroglifikiem
bydź twierdzo Macieia S. ponieważ

A według Naturalistow ten kámiień
pátrzącego ná się/ wielce uwesela.
Do czego twódrnia po części słowá
one Augustyna S. w Kazaniu ná to
Świsto. Cum praelara B. Matthias
Apostoli Festivitas, per anni cursus
revolutionem se representet, ma-
ximæ jucunditatis gaudium nobis
merito multiplicat. Jákoś pewnie/
drogi to kámiień jest/ y wielce uwe-
selający Kościół S. godna y bez re-
spektow dogesnych ná urząd iáki dus-
chowny Elekcyá. Ten iá tedy misty-
czny Ametyst/ w dzisieyshey elekcyi
ná Apostolstwo Macieia S. zá drogi
upominek Oblubienicy Baránkowej/
Kościolowi S. od tegoż Apostola os-
fiarować beda. Wprzód o falszymych
Ametystách/ które nie są ad gaudi-
um, ale ráżey zasmuédia Kościół S.
to jest/ o złych Elekcyách y promocy-
ách ná urzedy y godności Kościelne/
potrzebna pod tymże podobieństwem
przełoże náuka. Ad M. D. Gloriam.

C O do pierwshey Części Ka-
zania: Jáko prawdziwy
Ametyst/ od falszywego/ y
podły od drogiego tróid-
kim sposobem bywa roze-
znawany przez Jubilerow; ták też dla
rozeznania elekcyi ná urzedy Kościel-
ne/ dobrej od zley/ uweselającej Ko-
ściół S. od zasmuédiacey/ tróidki u-
pátrzyłem znát: á to miárkując się
po części według onych trzech kon-
dycyi/ które Jan S. obserwowal w
obieraniu ludzi ná Synostwo Boże
przez iáste. Dedit eis potestatem,
Filios DEI fieri; qui non ex san-
guinibus, neque ex voluntate car-
nis, neque ex voluntate Viri, sed
ex DEO nati sunt. - Od oświadczenia
tedy poczynam kondycyi. Neque ex
voluntate Viri: to jest/ áby w elekcy-
ách/ w Kollacyách Kościelnych nie
znáydowała się wola tego/ którego
ná urząd ták obierają/ przez iáste

zbyteczne/

Macieia S. Vrocz-
nost dżymne ko-
sist S. wzwesela

Elekcyá ber. res-
Venerabi Beda
drogi to Am-

Elekcyá na Vrz-
duchowny, ferre-
te y zasmuédia-
kosuob S.

PARS
I.

Ametyst prand-
od falszywego
znac; wzy na
soby.

Joann. 1.

Elekcyá, albo ko-
kościelnych, nie
by mierzyc woli
Viri: tego James
rezo obierają

Apostol. an

Macieia S.
Synostum
Amethystus
kámiem.

Script.
ad Hebr.

świecnych wrz:
domagających
wprawa i zły
w nie, Paweł
reklamem grozi.

zbyteczne; uprzyższone zabieganie; y A
prośby. Co pięknie kwadrue do A-
metystu kámienia: zá znát bowiem
to máia Europejscy Jubilerowie/
podlego Ametystu gdy sie blisko gdzie
w nászych kráích rodzi; y przeto te/
które sie w Czechách/ w Niemzech
rodzą/ zá fałszywe/ zá podle pozycá-
ia: tym záś przedniejšy y drożjšy u
nich iest ten kámién/ im z dáljšych
oryentálnych kráiom przywieziony by-
wa. Podobnym sposobem/ drogi to
Ametyst w Rosćiele Bożym/ kiedy
tego obierá na urząd/ od ktorego
on myśla y sercem dáleki był/ y o-
wszem od niego uciekał: á przeciwnym
sposobem/ fałszywy to Ametyst/ y láś
dáiała elekcyá/ gdy ná tákiego pa-
dnie/ ktory blisko bárdzo sam o nie
konturował/ prošíł/ zálecał sie; y
czestokróć tákie Ametysty/ elekcy/ nie
wychodzą ná pościecha/ ále ná smutek
Rosćiolowi S. náwet y samym Ele-
ktom bywáia ná potępienie. Ná
co przymowdzą dowód z słow Páwla
S. ktory opisując elekcy/ ná urzędy/
ná beneficia Rosćielne/ táł mowi:
Nec quisquam sumit sibi honorem,
sed qui vocatur à DEO. Nikt (prá-
ni) sobie czci nie bierze; iedno ten,
ktory bywa wezwán od BOGA. S.
Anselm te urażáiąc słowá/ twierdzi/
że tu przymawia Apostol S ná owych/
ktorzy sami sie zálecaia/ wpráśia ná
beneficia Rosćielne/ zá co samo/
tenże Doktor S. przeklectwem Bo-
żim onymże grozi. Percutiantur
hac sententiá, qui honores Ecclesi-
asticos, ad quos divinitus non vo-
cantur, arripere cupiunt; qui e-
nim se ingerit, propriam gloriam
quirit, non sumit honorem, sed
gratiae DEI rapinam faciens, ius
alienum usurpat, & ideo non acci-
pit benedictionem, sed maledicti-
onem. A przeto S. Bernard. osobli-
wy w rzeczách duchownych Jubiler/
pisząc do Eugeniusza Papieża/ prze-
strzega go/ aby miał zá podeyzżané
Ametysty/ ludzi owych/ ktorzy albo
sami, albo przez tego innego/ prośa
o tákie promocy. Bané huic nego-
tio non se ingerat rogatus; consi-
lio, nec prece agendum est: alius

pro alio, alius fortè, & pro se ro-
gat; pro quo rogaris sit suspectus,
quia ipse rogat pro se, iam judi-
catus est: nec interest, per se, an
per alium quis roget. A owšem
S. Grzegorz przestzega/ że lubo tácy
dla powierzychownych ákcyl/ ktoremí
po sobie pokázua sposobność ná táki
urząd/ zdádza sie byđz wybornemi
Ametystami/ godnemi promocy/
iednak u Jubilerá Niebieskiego/ u
Pána BOGA zá nie nie wáżą. Ex
se, & non ex arbitrio summi Ele-
ctoris regnant, qui nullis fulsi vir-
tutibus, nequaquam divinitus vo-
cari, sed suá cupiditate accensi, cul-
men regiminis rapiunt. potius,
quám assequuntur: quos tamen
internus Iudex & provehit, & non
agnoscit; quia quos permittendo
tolerat, profectó per iudicium re
probationis ignorat.

Druga kondycya należąca do pro-
mocyi Djob ná Rosćielne Urzędy/
aby elekcy/ ich/ nie była ex sangui-
nibus, to iest/ bez respektu ná kre-
wność/ że Brát/ że Synowiec/ Sio-
strzeniec/ &c. Tá kondycya kwadrue
do tego/ co piše o Ametystie Boetius.
Iż czestokróć może byđz fałszywy: W-
mienia bowiem w to potrosić niekto-
rzy/ że dyáment będzie sie zwał Ame-
tystem/ Ametyst záś dyámentem: iż
iednego od drugiego trudno roze-
znáć: idto sie temuś samemu Auto-
rowi dosyć biegłemu w tych rzeczách/
tráfiło. Ięz iezeli to prawdá co pi-
še Plinius. że dyáment kwia pokro-
piony bydlacá/ miedziá/ y truszy sie;
czego żaden inny kámién á zátem y
Ametyst nie ma; tym sposobem támo-
by kto mógł poznáć fałszywy Ames-
tyst/ albo Dyáment/ zá Ametyst udá-
ny/ gdyby go pokropiwszy kwia/ mied-
ziá/ byđz obaczył. Co samo wielce
nam pomoże do zrozumienia tego/ tá-
ko owe electiones, promocy/ ná U-
rządy Rosćielne/ w ktorých sie znáys-
duie respekt krewności/ są fałszywe/
nie dobre/ y Rosćiolá S. nie uwese-
láia/ ále ráczey go zasmucia. Joseph:
Mansius przypáteniac sie drogim o-
nym kámieniom ná Pectorale Átro-
nowym/ y pilnie káżdego gátunek

urządzając/

1. par. Past.
cap. 8.

Elekcy/ diabo-
wnych nie ma
bydz ex Sangu-
nibus. ále respekt
de gem l. 2. krewności
cap. 32.

de Ecclesi.
dist. 37.
Exod. 28.

uwagaśiac/ pyta się; czemu między
niemi nie kazał Pan BÓG Moyses
bowi położyć Dyamentu; który tak
mnie jest bardzo przedni? Na to que-
sta wielce dowcipnie samże odpowia-
da alludując do tego co powiedział
o dyamentcie/ że od krwi miśnienie; y
mowi: iż dla tego: ponieważ bowiem
on Pektoral Arcybiskupski był Figu-
rą ludzi na urząd Kościelny wysta-
wionych/ kámiennie zaś drogic w nim/
wyrzażały niektóre Kápianskie cnoty;
a że dyament miśnienie od krwi/ przez
co samo łatwo bydy może poznány/
gdyby go kto za fałszywy udawał? A
metyst; jest przeto symbolum affektu
zbytecznego ku krewnym/ powinowá-
tym: Niechciał tedy Pan BÓG tego
kámienia dyamentowego miśnić mie-
dzy drugie kámienie/ duchownych
symbolizujące/ aby tym samym dał
znáć/ że u niego nie nie waży zmy-
ślone Ametysty/ a w samey rzeczy dy-
amenty lyszące się: to jest Ducho-
wni/ by też najwyższetnieysze urodze-
nia; jeżeli w nich zbyteczny affekt do
krewnych znayduie się; a tym bardziey/
gdy Kościelnych urzędów dostępuia
przez respekt/ y promocye/ instancye
krewnych swoich: gęścia dla tego/ że
dla takich respektów krewności/ wie-
la mniej godnym/ a gęśkoć iáwnie
nieposobnym/ y z tego żywota ludziom
dostáia się Kościelne beneficia; z
wielkim pogorszeniem/ y szkoda duś
ludzkich: gęścia/ że w promowowa-
nych ex sanguinibus, zostáie affekt
do krewnych/ y owsem tym wiecey
się w nich mnoży; który ich serce po-
woli miśczy; y przymusza do rozpra-
śiania ná krewnie intrat Kościelnych:
które dobrym sumnieniem ná to obra-
cáć się nie mogą/ ani od krewnych
przyimowane. Takich Kollátorów/
którzy dla respektu krewności pro-
mowia subiecta ná Beneficia Ko-
ścielne/ S. Grzegorz przyrównywa
do Zelego Káplana/ ktorego/ że wie-
cey sobie waży/ dzieci niż Páná BÓG
GŁ/ Honorasti filios tuos magis
quám me, zgubil Pan BÓG/ y Ká-
plánstwem także onegoż wzgárdził.
Filios quippé propinquos magis
quám Dominum honorat, qui ad

A Sacros Ordines personas eligit, non
ex conversationis honestate, sed ex
amore propinquitatis. mowi S. Grze-
gorz. Tym zaś samym którzy przez
promocye krewnych/ dostapiwszy U-
rzedow Kościelnych/ intraty ich o-
bracaia ná krewnie/ y niemi niepo-
trzebnie opiekua się. Hugo Cardin: Cap. 16:
wielce zbáwienna dáie ádmonteyá/
piśac ná one słowa Ezechielá. In-
die ortus tui, non est pręcisus um-
bilibustuus. W dzień národzenia twe-
go, nie urznięto pępká twego. Id est
(mowi tenże Doktor) in die promo-
tionis tuæ in Episcopum, vel quem-
cunque Prælaturum, tunc enim Præ-
latus ecce incipit nalcí, cum prę-
ficitur in Ecclesia; vel cum Sacer-
dos in Ecclesia ordinatur, tunc
omnis carnalitas ab eo abscindi de-
bet, & nihil ad ipsum de Nepoti-
bus. W dzień ten ktorego cie promo-
wowáno, y instytuowáno ná Biskupstwo,
albo iáká inná Prelaturę, w ten czas
bowiem Przełożony Kościelny poczyná
się rodzić, gdy go ná Urząd wysadzáia
w Kościele, albo gdy się kto poświęca
w Kościele ná Kápiánstwo; w ten czas
bowiem obligácyá ná się bierze od się-
bie oddać, y wyrzec się wszelkiey cie-
śności, gdy żadnego nie ma mieć stárá-
nia o Synowców, Siostrzeńców, &c.
Trzecia kondycya dobrej elekcyi ná
Urzedy Kościelne jest/ aby nie były
ex voluntate carnis, dla iákich re-
spektów/ albo interessu własnego; a
osobliwie dla instancyi białogłowskich
bo by to był znák/ że taki Elekt/ tá-
kim sposobem promowowány/ nie u-
dzie w Kościele Bożym zá przedni
Ametyst/ gdyż takie Ametysty/ pro-
mocye nie uweselaia/ ale zásinucáia
Kościół S. Piśe Joann: Lucr: iż
Ametysty Czeskie/ przez to samo są w
pogárdzie/ że ich Turkinie w Kon-
stántynopolu bardzo gęsto do stórow
swoich zázywáia/ ktorých im dostá-
tkiem Kupcy Weneccy dowożą/ y tá-
nio bardzo przedáia. Qíak ná wiel-
ka ochyde przychodzi Kościół S! gdy
ná Kościelnych Beneficyách/ Prelá-
turách/ białogłowy przez instancye
swoie/ a ná czas per potentiam, lu-
dzie mniej godne promowuia/ albo

l. 2 in Reg.
cap. 2.

Capit. 16:

Histor.

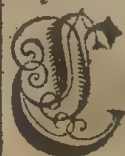
de gemm.
lib. 2. c. 5.Białogłowie
instancje, są
złotodławe
kociołki.Dyament sym-
bolum affektu
zbytecznego ku
krewnym.Kollátorom dobr-
hopp- kócietych
nauka.

B. 11. 11. 11.

Reg. 2

idkinkolwiek sposobem w takie Ele-
kcy / Kollacy / y rzady Kościelne
mieszkała się: Wiele smutnych ná to
Przykładów. Pamiétno jest w Hi-
storiách Kościelnych pod R. P. 404.
czego nárobila Eudorya Zoná Cesar-
zjá Arkadyusza / gdy się starała o zlo-
żenie S. Chryzostoma z Stolicy Cár-
godzkiej / aby tak była mogła ná
niey swoiey promocyi osadzić subje-
ctum, zá co / nie tylko ná Páństwo
Rzymkie cieskie káry Boskie záciaga-
gnęła / ale też y samá we dwa Mies-
iące po śmierci S. Chryzostoma ná
wygnaniu / sroga śmiercią umarła:
bo umarła dziecis w niey gnijac / ona
umorzyło / zá ktora też presto y sam
Arkadyus świad ten poignął. Pá-
miétna jest y pod R. P. 535. turbácy
Kościół S. ktorey była przyczy-
Teodora / Zoná Cesarzá Justyniána;
gdy nie mogąc nic przez instancye
swoie spráwić u Agápida Papieża /
moca / záżywszy w tym Młasecá He-
tmána / swoie subiecta ná trzech Pá-
tryarchách Wschodnich / Biskupami
osadziła; dla czego Baronius zowie ja
druga Herodyda / ktwie Swistych
prágnaca. Sluży tu owe Adagium
damne Greckie: Anus in comedijs
saltans, magnum pulverem excitat.
co tak tłumaczy Berlandus: Vetula-
se immiscens regimini, magnorum
malorum causam excitare confue-
vit; to jest: Jáko kiedy stára bába
w taniec idzie / wiscey kurzy / niż re-
kreácy nárobi; tak gdy niewiásta
wda się w rzady / zwłaszcza Kościel-
ne / wielu niebezpieczeństwu zstále się
przyczy-
ná: Zaczynam promocyę ná V-
rzady Kościelne / ná faworách bialo-
głowskich funduáce się / nie są pra-
wdziwe / ale rázcy fałszywe Ametysty;
nie uweselá / ale rázcy zásmucá /
ciężko Kościół Swisty.

PARS
II.

O do drugiey Części Ra-
zania. Przypátrzywszy się
fałszywym Ametystom / to
jest promocyom / Elekcyom
ná Vrzady Duchowne / kto-
re Kościółowi S. przynosiá smutek /
y konfuzję; przypátrzymy się iuż pra-
wodziwemu / y przedniemu Ametysto-
wi / gaudiosz electionis. W promocyi

Ale ná Vrzad Apostolski.
tem ná Elekcyę tego pier-
w-
ya przedniego Ametystu
genálnych Reáiów przy-
nie była ex voluntate
olug woli Máciei S.
daleko była od tey kon-
tury. Tak wysoka godność.
Ten bowiem Apostol S. (iáko wiele
Doktorów Kościelnych piše) między
innymi Apostolami S. celował w
enocie Pokory S. czego też o nim
dochodzić możemy / ze dwu miejsc
Pisma S. Naprzód wiemy to do-
brze z Dziejów Apostolskich / iż ten
Apostol obrány jest ná miejsce Judas-
há zdrayce: tak bowiem modlił się
przed Elekcyą Piotr S. do P. B. D.
GA. Ostende quem elegeris. ac-
cipere locum Ministerij huius, de
quo pravaricatus est Judas. Okaz
Panie, ktoregoś obrat, aby wziął miej-
sce usługowania tego, y Apostolskwa, z
ktorego wypadł Judaś. S. Anzelm ná-
uza / że Elekcyá tá powinna się była
odprawić á contrario: gdy tak piše:
Quia necesse habebat perire Filium
perditionis, oportebat in locum
ipsum subrogari, Filium salutis. Ze-
miał zginąć Syn potępienia, trzeba
było ná jego miejsce obrat Syna zbawie-
nia: to w pospolitosci; iednak w
szczegulności mówiac o enorách y
świątobliwości Máciei S. Joseph:
Mans, z tey Elekcyi / osobliwey tego /
w nim pokory dochodzi; tak á con-
trario argumentuac. Valde super-
bus fuit Judas, prout in cena vi-
dere licet; in qua rapaces manus
suas in unam eandemque paropsi-
dem simul cum Christo immittere
non erubuit, bolum inde melio-
rem sibi eximendo. Merito igitur,
illius superbia contraponitur Vir
aliquis adeo humilis, & modestus.
Bárdzo był pysnym Judaś (iáko się to
pokazáło przy wieczerzy Páńskiej,)
ktory ná teyże wieczerzy, śmiał, á nie
wstydził się łotrowskich swoich rak do
iedneyże miski z Chrystusem Pánem
ściągáć, y z nim wspól iest, wybiera-
iac sobie kaski co najlepsze. Stusnie za-
iste, ná miejsce tego pysnego, miał być
obrány Mąż taki, któryby był wielce
pokorny

Maciei
non ex voluntate Viri
iáko to?

Mauvey S. z Janem
mienia postaw
znaczy

Script.

Afor. I.

in Psal. 40

D. 3.

Pokorny
wego, my:
nr. 549

pokorny y skromny. O pokorze Młacieia S. możemy doysć y z owych słow Pána JEZUSOWYCH w dzisieyshey Ewangelij. Confiteor tibi Pater, quia abscondisti hæc à sapientibus, & revelasti ea parvulis. Dziekuję tobie Oycze, żeś te rzeczy zakrył przed mądremi, & objawił je małuczkim. Ma to w zwyczajn Rosciol S. że na Świętą Apostołów Ss. każdemu z nich dobiera takiey Ewangelij: w ktoreyby taka wzmianka o Apostole onym znaydowała się: na dziś sierść zaś Święto taka sobie obrał Ewangelij: w ktorey y słowa nie maś o Młacieiu S. iakoż też y w czasach czterech Ewangelijach naymnieyshey wzmianki nie znaydziemy o nim: aż dopiero w Dziejach Apostolskich. Lecz omyliłby się ten/ ktoby tak rozumiał. W tym bowiem słowku Parvulus, Revelasti ea parvulis. Objawił je małuczkim, zamysł się y to słowko Matthias, Młaciey. Według nduli Venerab. Beda, & to samo wyświadcza głęboła pokorze Młacieia S. iako o tym napisał Abdias w żywocie tego. Matthias, licet erat eruditissimus, nullatenus extollebatur, sed juxta Nominis sui ethymologiam, verè se parvulum & humilem exhibebat. Młaciey S. lubo był w naukach wielce biegłym, jednak żadna mądra nie wynosił się z tego: ale według nazwiska Imienia swego, prawdziwie się małuczkim y pokornym był pokazywał. Z owym czytamy in Vit. PP. że nayczęstsze dyskursy tego bywały o pokorze; bo częstokroć mawiał takie słowa: Si superbia ascenderit usq; in cælum, usque ad infernum detrudetur, ita humilitas, si descenderit in infernum, usque ad cælum extolleretur. Jeżeli (prawi) pycha wstąpiłaby aż do samego Nieba: natychmiast zaraż zstracona będzie aż do głębokiego piekła; tak też, jeżeli pokora zstąpiła aż do samego piekła, natychmiast wyniesiona będzie aż do najwyższego Nieba. A ztym to samo iśnienie wyświadcza/ że Elekcy Młacieia S. na Urząd Apostolski/ nie była ex voluntate Viri, z woli tegoż samego: bo mu pokorą samą/ dalekim

A go bydz od tego/ y niegodnym urząd onego w ógach własnych pokazywał. Co y sama rzecz na ten czas Młaciey S. pokazał po sobie/ gdyż (iako się domyśla Joseph. Mansi.) pod czas oney pospolitey Modlitwy/ przytulivszy się do iednego nayposdleyshiego kacił: nie nie myślał o tym/ żeby go to pokłć kiedy mogło/ serdecznie prosił Pána B O B A/ aby tego godnego na on urząd do serca podał. Wisc z tej naprzód rzeczy Electio, obranie Młacieia S. pokazuje się bydz Amethyllus gaudiosa, uweselająca Rosciol S.

Dowodem/ dzisieysza Electio jest gaudiosa. uwesela Rosciol S. iako przedni Ametyst z tej racji/ że iako Ametyst prawdziwy/ użyć się nie dała respektom krewności: to jest nie była ex sanguinibus, ale ex puro zelo de digniori eligendo. Na dowód y obdalenie tego: dobierając Figurę z Pisma S. wracam się znowu do owego drogiego Pektoralá Áarona, wego/ y uważam w nim on Ametyst/ ktory iako ośmiem między dwunastą/ był hieroglifkiem (iakoś wżęć powiedział) Młacieia S. Na tym zaś kāmieniu wyrze czytamy Imię/ albo herb Pokolenia Zabulon nazwanego. Obojętne to/ tak sam kāmien/ iako y Pismo na nim/ świadczywo daie/ że Elekcy tego Świętego na Apostolstwo nie była ex sanguinibus, nie była z różnora respektami krewności. Naprzód sam kāmien/ ktory lubo podobny będzie Dyamentowi/ jednak murew nie słodzi/ iako słodzi Dyamentowi; tym samym pokazuje y záleca dzisieysza Elekcy z tego/ że lubo Barabas, albo Josephus, (ktorego ora z Młacieiem S. za Kandidatą proponowano/) był ze wszelkich okoliczności godnym onego Urzędu; bo był bardzo uczony/ y ora z świętobliwy; tak iż go antonomastie zвано Justus, Sprawnieśliwym: Qui cognominabatur Justus. przecieś z tego samego respektu/ że miał trzech Braci bliższych między Elektorami/ to jest między Apostołami; Jakubá mnieyszego/ Tadeusza/ y Szymoná; & tym samym był krewnym P. JEZUSOWYM;

Figura

Elekcy nie była ex sanguinibus: iako to?

Wydruk
Mansij

ap. Mansi
cit.

z tey mowis samey rácyi lubo dosyć godnemu/ wšyscy/ á wšyscy/ náwet y oni trzech Brácia tego/ umkneli krejst/ á wšytkie vota, ná obcego głowięká Mácieia S. zgodnie obroćili. Co się stało dla dobrego nápotym przykładu/ y uchodząc zgorżenia/ suspicji zlych/ gdyby byli iákiego krewnego sobie obráli. Nád czym godna/ y wielce potrzebna czyni reflexya Dżony Salmeron, tak mowiąc: Ex hoc sensu dicimus primò, cavendam esse acceptionem personarum, si Prælatus est Matthias consanguineo Christi, & Apostolorum: quia et si consanguineo (si dignus sit) conferri possit dignitas Ecclesiastica, (non enim propter consanguinitatem perdere illud debet, quo dignus est) tamen ob scandalum (ut rectè docet D. Thomas) cavendum est dare consanguineo rectè digno. Co się zaś tyje Jmienia Zabulon, wyrzutego ná támtym Ametyście: to się według S. Ambrożego tłumaczy liberans á nocturnis: y znówu/ habitaculum pulchritudinis. Pierwsza interpretacya utwierdza to samo/ co się dopiero powieǳiało; záprawda ciemności to są nocne/ záślepiające rozum w rozeznawaniu godnego od godniejszego/ respektá ná krewn; od których Zabulon, Elekcyá Mácieia S. wolna była; y od wszelkiego skrupulu wolne uczyniła sumnienie Elektorow onych/ Liberans á nocturnis. Druga interpretacya Zabulon, instrypcyi Ametysta onego/ habitaculum pulchritudinis; Migłkanie piękności: może nas informować o osobliwych przymiotách/ dásrách/ lástách/ cnótách Mácieia S. dla których/ wšytkim pátrzącym ná się/ zdał się byǳ naysłuzniejszy miasłkaniem Duchá S. o nim bowiem nápiśal Dion: Carib: Fuit utiq; Vir valde præcipuæ perfectionis, approbatuq; sanctitatis, tam coram Deo, quàm coram hominibus. Wszakże był ten Máz S. osobliwy doskonałości, y wielkiej światobliwości, tak przed BUGIEM, iáko y przed ludźmi. Jáśkoż perwne to samo záchecilo wšyckich Elektorow/ że zgodnie nie ná

A tego innego/ tylko na niego konfurowáli. Nádło do tego pokolenie ále bo ziemiá Zabulon, ten przywiliy/ że osobliwym sposobem/ bo naysłuzniejszy oświecone by: o/ promieniami mądrości niebieskiej; gdyż Pan JESUS przy gránicách Zabulon, Kazania swoje odprawować záczal. Venit, & habitavit in Capharnaum maritima, in finibus Zabulon, -- Exinde cepit JESUS prædicare. Która okoliczność dáte nam znáć o osobliwym dárze Duchá S. to jest/ o mądrości użyzoney Mácielowi S. dla której wiele Doktorow Kościelnych/ dáta mu tytuł Doctissimi, Naysłuzniejszego. A stary Lyranus twierdzi/ że z tey rácyi proponowany był od zgromáǳenia Apostolskiego zá Rándydátá. o czym tak piśe: Istos non distinxerunt ab alijs per sortem, sed per electionem, tanquam magis notabiles in scientia, & factorum Christi experientia.

Potrzebie/ dżisłeyśa Elekcyi/ jest iáko Ametyst przedni gaudiosa, uweselájąca Kościół S. z tey rácyi/ że nie była ex voluntate carnis, nie była zprofanowana żadnym interestem prywatnym/ álebo obcemi instáncjami. Co się iáśnie pokázule z Historji Dzieiow Apostolskich: gdzie żadney wzmianki nie máś o iákich praktykách/ instáncjach/ zá którym z Rándydátow: ále táńże czytamy/ iáko wšyscy w śze rości serca událi się ná Modlitwa do Pána BÓGÁ/ áby im iákimkolwiek sposobem raczył był obháwić/ kogoby sobie ná on Wzrad Apostolski upodobal. Et orantes dixerunt: Tu Domine qui, &c. ostende quem elegeris ex his duobus. Záśláć była wprawdzie białogłowska zá Máciem S. instáncya/ ále Niewiáśły oney/ która jest wybrana y ubłogostawiona między niewiáslami samey Prz: Pánni: O czym nápiśal Hippolytus Marace. Beatissima præsertim DEI Genitricis pteibus in Apostolum electus, ac in locum pravariantis Judæ, suffectus est S. Matthias; ále tá instáncya namniej nie zprofanowała Elekcyi Mácieia S. y owšem one poświęćilá; bo tá instáncya nie

była

cielac Beneficia
enym choc y
num conferowane
nie ma q. czemu?

ap Sylveir
Allegor.

Matth. 4.

Histor

Jasze tego elekcyi,
nie była z volun
tate carnis. czy?

To macieriem S.
instanoya Nay: Pa

była do ludzi którzy go obierali/ ale do samego Pána BOGA/ przez modlitwę onę pospolitą w Wieżerniku/ w którym była między innemi wierzniemi Prezen: Panna obecna: a tak gdy się oną z drugiem i modliła/ zstało się/ iż światło Niebieskie/ albo (iako inisi rozumieją) Duch S. w postaci gołębicy pokazał się nad głową Młodzi S. y tak pożądana ona Kościolowi S. Elekcy/ bezślinwie zakonizowana została. Wisc że wżetich trzech okoliczności/ ma zalecenie swoje ten mistyczny Amethyst/ gaudiosæ electionis, wybranie Młodzi S. na Apostolski Wzrad. Ciesze się tym drogim Amethystowym Eleynotem

A blubienico Barankowa Kościele S. tak święta y doskonała Elekcy Młodzi S. Niechayci ten S. Apostol przez przyczynę swoją u BOGA wyjedna w podobnych okazjach/ osobliwa Duch S. asystencya: to jest: przy obieraniu ludzi na Wzrady Kościelne: niech cię broni od fałszywych Amethystow/ od promocyi ludzi męgodnych/ niesposobnych do takich Wzradow: aby się tym lepiej pomnażała duchowna radość/ wesele/ y twój Oblubieniec twego Chrystusa JEZUSA: któremu z Dycem y z Duchem S. chwała niech będzie na wieki. Amen.

N A D Z I E N S. I O Z E F A,

Imago genuina Sponsorum.

Ioseph autem cum esset iustus. Matth. 1.

Ego rozumienia jestem/ że na Godach Barankowych które Pan JEZUS odprawił/ y codziennie odprawuje z Oblubienicą świętą Kościołem S. do których też y Święci Dniacy z upominkami swoimi konturują prezentując się przy swoich dorocznych Procyfnościach/ z rozmaitemi świętymi żywotami swego/ y zasług dziełami. Dzisiejszy Solennizant Józef S. iako najukochańszy lubo domniemany Ociec samego Oblubienca/ miałby się stać z osobliwym i takim upominkiem/ któryby do ukontentowania był Oblubienicowi/ y oraz mogłby się tu ozdobić Oblubienicy jego/ Kościoła S. przydać. S. N. Ktoryby zaś eakti mogli się znaleźć upominek/ Wiem to z świątych Historykow/ że między weselnymi upominkami/ w osobliwym respektie bywały konterfety Oblubienca/ albo Oblubienice/ albo też obojga razem/ wymalowane/ albo wyrobione na złotych tabliczkach/ y drogo misternie oprawne: które pospolicie Oblubienicowie kładli na Oblubienice: a ten zwyczaj

C utwierdzić się może z onych słow w Pieniach Salomonowych/ Oblubienica do Oblubienicy tak mowiącego; Pone me ut signaculum super cor tuum. Położ mnie za znak na sercu twoim. Przez które signaculum, (według zdania Cornel:) rozumieć się ma Imago expressa in bulla aurea: to jest: konterfekt Oblubienca samego na złocie wyrobiony. Wisc uważam sobie/ że lubo Autorowie uważając słowa Ewangelij/ gdzie P. JEZUS generice tylko zowią Synem Rzemieślniką. Nonne hic filius est fabri, tedy rozumieją że Józef S. był Kowalem/ inni że Malarzem/ inni że Cieślą/ albo Stolarzem; co bardziej podobniejszy y zgodzający się z dawnym podaniem Kościelnym; żaden jednak nie wspomina/ aby był Malarzem/ iakoż też Malarstwo/ nie zowie się rzemieślnem/ ale kunstem: bo to jest Ars liberalis. Wisc jeżeli tak jest/ kładzie się Józef S. zdobić dla upominku/ na ten kunst albo konterfekt Oblubienca. Lecz wiedzieć potrzeba/ że lubo Józef S. physice mowiąc/ był przypadłego y prostego rzemieślnika/ jednak duchownie

Cantic. 8.

vid. Cant. 6. de Arc. Maria 1. 4. hom. 4

S. Józef, co był rzemieślnik? Zne w tym op.

Scherlog: in Cantic.

Konterfety Oblubienca/ osobliwy wpo: mitek na weselach.

rzekł: Noli picturā, figurā perdere illum, &c. Nie gub, nie zabiżaj, mǎlowaniem, obrazami twemi, duszy tego, za którego Chrystus umarł. Potrzebie/ przeciwna się takie Obrazy trzeciemu tytułowi Kościoła S. który się zowie Apostolskim: Ecclesiam Apostolicam. Wiemy to albowiem/ że za czasów Apostolskich tym podobne rzeczy/ które mogły być do pogorszenia bliźniemu/ palono: iako się stało w Efezie/ gdy w oczach Pawła S. Rządzący szkodliwych duchem ludzkim/ spalono razem za 40. tysięcy Gerwo-nych złotych. Z czego łatwo miarę wziąć/ y domyślić się o Obrazach pogorszących/ co by też z niemi Paweł S. kazał być uczynić/ gdyby się były między wiekami na ten czas nadydowały: gdyż bardziej Obrazy takie/ niżeli Rządzący szkodliwi są duchom: bo Rządzący nie każdemu się dostanie do czytania/ y nie każdy też umie czytać. Obraz zaś zawsze/ y każdemu na oczach; y prosta wyczyta na nim okazywa do złego: iako uważa y mówi S. Gregor: Quia in illis legunt, etiam illi, qui literas nesciunt. To niech uczyni refleksy/ owym/ którzy z swoje Obrazy drogo Włochom płacili/ spalić ich żalnią: jeżeli słusznie y prawdziwie Wiary S y nauki Apostolskiej Professorami nazwać się mogą: ponieważ tak przeciwna rzecz nauce Apostolów/ na obelgę Kościoła y Wiary S. w domach swoich trzymają.

Obiśnić to sobie możemy Figura Pisma S. Apokaliptyczny Prorok opisywać one osiadeń/ a bardzo cięskliwie na Oblubienicę Chrystusową/ na Kościół S. Gasy/ za panowania Antychrystowego/ oraz y sposoby/ których będzie używał on złośliw dla poniżenia Kościoła S. między innemi/ wspomina o pewnym Obrazie/ który wystawi wstyknął na oczy; a ten Obraz będzie bardzo drogi: bo (iako twierdzi S. Victorinus,) szereg złotych: do tego/ będzie ten Obraz gadal. Et datum est illi, ut daret spiritum imagini bestiae, & ut loquatur imago bestiae. Ten Obraz nazwał sam Pan JEZUS Obrazem szpetnym/

obrzydłym; opowiadając to nieścisłocie Kościołowi swemu w owych słowach: Cum videritis abominationem, stantem in loco sacro. według S. Iren: y Hilary: Tenże Obraz do tego przywiedzie ludzi/ że na gołach y na rekach ich/ koperstychy/ albo piętna tego położy się: przetoż wielkiey szkody naczyni w duszach/ ludzi rozmaitey kondycyi. Et faciet omnes pusillos, & magnos, & divites, & pauperes, & liberos, & servos habere characterem in dextra manu sua, aut in frontibus suis. A ztym ten Obraz będzie wielka obelga Kościoła Chrystusowego. Cum videritis abominationem in loco sacro. Będzie się zaś ten Obraz nazywał Obrazem bestyi/ lubo to w samey rzeczy będzie Obraz samego Antychrysta; a to przeto że (iako notule Joan: 5/ vi) do niewstydu przywodzić będzie ludzi. Non erubescere enim, pecudum & non humanum est. mowi tenże. Tropologicznie bardzo wybor- nie Obraz ten Apokaliptyczny bestyi/ może nam wyrażać Obrazy niewstydlive między Katolikami. Złoty to tam Obraz będzie/ pewnie y teraz takie Obrazy wszechne nie tanto u Turkoziemcom kupują/ a ledwie nie zło-tem Włochom odważają. Będzie tamten Obraz stał w Kościele na Ołtarzu/ stantem in loco sacro. A teraz. Boże się pożał po niektórych Kościołach/ nawet y po Ołtarzach naderczył się takich bezecnych nągich kunsztów/ pod pretekstem/ że to Rzemieślnicza/ Włoska sztuka. Znałem jednego Pána w Polšce/ który drogo kupiwszy słuszną włoską statua Wenusa w Wenecyi/ w takim ją pośłano- waniu miał/ że w Pałacu swoim/ który też był z podobnemi po ścianach figurami/ wystawił/ w najeclniejšym pokoju/ przez który Fracmer przechodził zawsze/ postawiwszy/ świece idzące przed nim kazał palić: aż ci już ten pałac ogniem częścią piotru- nowym/ częścią Szwedzkim/ przed dwiema laty zruinowany został. Będzie ięszce tamten bestyi Obraz gadał: gadała y teraz/ lubo szpetnym/ ale tym szkodliwie/ takie Obrazy/

do jerc

Matth. 24

hic

Obrazom niewsty-nych Figur, obr. Bestyi Apokalip- czney.

Apor. 19.

Obrazy niewsty-
lwe szkodliwie
y Eriqzki: Genu19 Regest
epistol. 19.

Figur.

Apocal. 13.

lib. 11. c. 3

Capit. 43.

L. Polin. 7.
capit. ult.

do jerc przypatruiących się sobie O A
czym napisał Quintil. Pictura tacens
opus, sic penetrat affectus, ut
ipsam vim dicendi nonnunquam
superare videatur. Będzie widać
onego Obrázu koperskiego u ludzi
ná golách/ ná rękách: podobnego
coś spráwuią Obrázy niewstydliwé/
gdy mnożą w głowie przypatruią-
cych się sobie niewstydliwé imáginá-
cye; á w sercu pożadliwość wznieć-
wszy/ wielu do złego przywodzą uczyn-
ku: od których tentacyi ná czas nie
wybiegają się y starzy: álbowiem ná-
pisał Sueton: o stárym iuż Tyberyu-
sie. Ut deficientes libidines exci-
taret, cubicula plurifaria disposita,
tabellis & sigillis lascivissimarum
picturarum afformavit. Wisc/ idko
ostátnich támeých gásw/ on Obráz
bezcney bestyi/ postáwiony ná miejscu
świety/ będzie naywiększą obelgą
Kościół/ Wiary Chrystusowej: ták
y teraz iuż przed gásem/ gdy się mie-
dzy Kátolikámi podobne niewstydlí-
we znáduia Figury/ chąbbe to wiel-
ką przynosi Wierze S. prawdziwey.
Álbowskiem ták niegdý Clem. Alexand.
widząc niewstydlíwe figury Bosków
u Pogánstvá/ konfundował Pogán-
stwo / że Bogów mieli ládáláckich.
Si quis sculptilia simulacra con-
templetur; ex turpibus, ignomina-
a; ac dedecore plenis figuris, ve-
stros Deos statim agnoscent: po-
dobnegoż árgumentu mogli by zátyć
ná nas Kátolików/ ludzie obcey Wiá-
ry/ widząc między námi podobne ná
Obrázách nieprzykrytości. Dobrze
teden napisał/ przywiodszy náuka Po-
gániną Arystotelesa/ zakázuiącego w
domách poezíwých/ tákich Obrázow;
że gdyby teraz Arystoteles znarewých
wstál/ á przechodził się po Domách/
Pokojách/ Páldách Pánów Kátoli-
ckich/ widząc dostátkiem po ścianách
Obrázow/ posagow/ feutáteryi swo-
ich dáwných Bosków; Wenusy/ Ru-
pidyny/ Eskulápiusza/ Flory nieprzy-
krynie wyrobione/ y wystáwione wšy-
tkim ná oczy/ rozumiałby cále/ że to
iešsze idkás gorša wiárá/ niżeli tego
byłá/ nástála ná świecie: y nie wie-
rzyłby/ że to tu Kátolicy miszkáją/

ktorzy Świętego/ náder czystego Chry-
stusa zá B O G A czca. Pátrcieš
ná idkie uragánie dla tákich Obrá-
zow przychodzi u Pogánstvá Wiá-
rá Chrystusową.

Ále co wiéš/ sami šatáni uragá-
sis nieiáko/ dla tego z Kátolickich
ceremonij. Trášilo się iednemu Za-
konnikowi pobožnemu Carmel. Discal.
iž będąc w gošcinie u iednego zacne-
go Pána/ y w Páldcu tego nocuiąc/
gdy w nocy wstál ná modlitwę/ oba-
czył gromáde šatánow/ w áppáraty
Kościelne/ z świecámi/ turybularzás
mi/ przybráných/ processyá czyniá-
cych po pokojách/ ktorzy przyšedšy
do iednego osobliwšego pokoju/ gdžle
niewstydlíwe wyrobiona / ná drogo
nákrytym stoliku stálá/ wielká oney
uczyniwšy rewerencyá/ ceremonie kás-
dzienia Kościelne okolo niej czynili:
á gdy spráni y zákleci byli od Za-
konnika onego/ gemuby to czynili:
odpowiedzieli: dla tego my ten Obráz
ták bárdzo weneruiemy/ że przezeń
wielešmy iuż pozyskali duš do piekła/
y iešsze zyskować będziemy. Prze-
strzeżony o tym Pan/ zá zárt to sobie
miał: lež niešczęšliwy/ drugiego dnia
przed onymże poságiem zabitego/ ná
šruti rozšarpánego od šatánstvá/
ználeżono. Zášte tym uragáníem
się z ceremonij Kóścielnych/ y zemš-
ták šroga nád tym. niešczęšliwym
głowiekiem/ pokázáło šatánstvá/ id-
to w leškim powážaniu sa u nich Ká-
tolicy/ w tákich Obrázách kochácy
się. Dav tedy Pánie B O G E/ áby
ták šromotná hánbá Wiáry S. od
Domow Kátolickich przez oddálo-
ná bylá.

D Tny ia iuż Obráz ná miejsce
támeých/ Oblubienicy Chry-
stusowej/ Kóściółowi S.
prezentuiá, ktorým się chwa-
lebnie przed wšytkimi zá-
wše zášczyć może/ prawdziwy kon-
terfekt Oblubienicy tej/ y owšem wie-
cey: to ieš Jozefa S. ktorý/ áby
tym lepiez zálećić mogli/ uwážam
sobie/ iž ze trzech okolicznošci mieć
može zálecenie swoje Obráz/ to ieš/
gdy się zgádzá cum Prototypo, z
Osoba/ ktorey podobieństwo wyrażá/

Histor

omni
obraz, nie przydłw-
uaci honor odda-
czemu? y czemu?

sta-
sta-

not. S.
nem uš

sta-
sta-

PARS
II.

Konterfekt trzy
rzeczy kálcáig

gdy

Script.

gdz jest od przedniego robiony Rze-
mieśnik: a między Katołkami/
gdz jest Obraz cudowny. Naprzod
tedy ten mistyczny Obraz Jozef S.
ma swoje zalecenie zjad/ że tak wy-
borny Konterfekt/ ad vivum repres-
zentuje swoje Prototypa. Czego że-
bym łatwiej mógł dowieść/ biora
sobie impet z słow Salomonowych;
ktory naucegając duchownego mądre-
stwa/ serce ludzkie za tablice wysta-
wiony/ o trzech sposobach w tym
malowaniu pamiętać każe: Ecce

Prover. 22

descripti eam tibi: *Vaticanus Codex*
Cyta: Tu verò describe eam tibi
tripliciter, in consilio & scientia,
super latitudinem cordis tui. To
słowko tripliciter, poważa się ap-
likować naprzod do trzech konterfektów
trzech najzaczyniejszych Osob/ to jest/
Ducha S. Pána JEZUSA/ y Przi:
Panny; ktore ad vivum wyrażone
widziesiąk na Obrazie/ albo na tabli-
cy takiej w Jozefie S. Widzisz na-
przod w nim Konterfekt/ wyrażenie
Ducha S. a to z tej naprzod miary;
że tak Duch S. był Oblubienicem
Przi: Panny; tak iż zowie S. *Idaphon*

Sermon. 6
de assum.

sus, Sponsam Spiritus S. tak y Jozef
S. według kontraktu Matzensego/
prawdziwym Oblubienicem onęże był
y nazwany jest. Cum esset despon-
sata Mater JESU MARIA, JOSEPH.
Druga/ że tak Duch S. jest trzecią
Osobą Trojcy Przen: w Niebie; tak
Jozef S. jest trzecią Osobą inicy
Trojcy na ziemi. O czym pięknie
napisał *Gerson*. O veneranda Trini-
tas; JESUS, MARIA, JOSEPH. quam
conjuncti divinitus charitatis con-
cordia! O czci godna Trojco. JEZVS,
MARTA, JOZEF, która niebelska mi-
łość zjednoczyła! Trzecia/ że y sam
Duch S. na miejscu Osoby swojej/
zajmował Jozefa S. gdy obiecawszy
przez Gabryela Archaniola mieć o-
piekę nad Przen: Panną/ tak nad
Oblubienicą swoją: Spiritus S. ob-
umbrabit tibi: na swoim miejscu
Jozefa S. postanowił/ zleciwszy mu
to przez Aniola: Joseph Fili David,
noli timere accipere Mariam, con-
jugem tuam. Co uważając *Aloysius*
Novar: Jozefa S. nazywa Vicarium

Imbr.
num. 1103

A Spiritus S. Namieśnikiem Ducha S.
Powtorę/ widzę w Jozefie S. Konter-
fekt/ wyrażenie/ to jest/ doskonałe po-
dobienstwo. Samego Pána JEZUSA/
y Maryi: Panny; a to znów według
wzory pomienionych słow Prowerbi-
dlisty/ tripliciter, sposobem trojakiem:
In corpore, in anima, in gloria.
In corpore, według ciała, bo tenże
Gerson, Ráncierz Paryski nauceg/ y
dowodzi/ iż Opátrność Bóska/ spo-
rzadzając przystojnie rzeczy/ aby był
Pan JEZVS rozumiany od ludzi za
Syna Jozefowego/ y dla ochrony

B nia od suspicyi slych Przen: Panny/
taką uformowała byłá komplexya Jo-
zefa S. taká miał mieć na twarzy
Pan JEZVS. Jas o komplexyi Pá-
ná JEZUSowej/ że się zgadzali z
komplexya Przen: Panny/ mamy to
z Obiáwienia S. Brygitty/ y dosyć
uzenie dowodzi tego S. *Anton. Alb. M.*
ap. Vegam in Theol. n. 712. Co wszystko
złożywszy do kupy/ idźny dokument
tego/ że Jozef S. na komplexyi po-
dobien był tak Panu JEZUSowi/ tak
y Maryi: Pannie. Znowu in-

C anima, na duszy, nośił Jozef S. po-
dobienstwo tak Pána JEZUSowej/
tak y Maryi: Panny; a to przez do-
skonale wyrażenie w duszy swoiecnot/
ktore świeciły w obudwu. W czym
ma świadectwo od Ewangelisty S.
gdz o nim tak napisał: Joseph au-
tem, cum esset justus. Jozef zaś,
będąc Meżem sprawiedliwym. To słó-
wko iustus, według S. *Hieron:* znaczy
zgrupowanie wszelkich cnot. Omnes
virtutum species, uno iustitiae no-
mine continentur. Jakoż o tym

D podobienstwie Jozefa S. respective
do cnot Przen: Panny S. *Bernard Sen:*
tak napisał: Quomodo potest co-
gitare mens discreta, quod Spiritus
S. unione uniret menti tantæ Vir-
ginis aliquam animam, nisi ei vir-
tutum operatione simillimam. A
jakoż może pomyśleć rozum ludzki, aby
Duch Przen: miał do pary obrócić duszy
takiej Panny, duszę taką. tylko taką,
ktoraby onę była nayspodobniejszą w cno-
tach, y sprawach: Oprocz tego/ Jo-
zef S. wyraża ięże na sobie podob-
ienstwo p JEZUSA/ y Przi: Panny/

jest wyrażenie J
sowym, y Maryi: Pa
na ciele

był jedyn który le-
żący na twarzy
P. JEZUS. dla cz-
y z Maryi. Panny: Pa-
czego?

1. 1. Rev.
capit. 31.

był wyrażeniem
ichże na duszy.

ad Demot.

1. 3. Ser. de
3. Joseph.

mm

quoad

yuf
był nyrzaniem
chże względem
kierowania w
niebie.

quoad gloriam, względem chwały, albo uwielbienia w Niebie; gdyż y teraz nie masz w Niebie Świętego/ podobniejszego Pánu JEZUSOWI y MARCE IEGO/ nád Iozefa S. o czym tak nápijal náš Didac. Stella: Iste in caelis inter supremos videtur collocandus, qui in terris ipsi Christo familiari obsequio servivit, & fidelior omnibus post MARIAM inventus est. Ten zá najwyższego w Niebie poczytanym bydz ma, który ná ziemi Chrystusowi od pospolitych usług był, y wierniejszym nád wszystkie po Przi: Pánnie. To záś uwielbienie Iozefa S. w Niebie/ doskonalsze nád inne Święte/ rozumieć się ma/ nie tylko względem dużej ale y względem cięła/ według zdania S. Bern: Senen: który twierdzi/ że Iozef S. zmartwychstał oraz z Pánem JEZUSEM/ y potym wstąpił do Nieba oraz z nimże: wiec iáko Trojca Przen: patrząniem ná się/ ubłogosławia teraz wnetrzne ogy/ to jest duże Ss. Bożych; tak y druga (swoim sposobem mówiac) Trojca: to jest uwielbione trzy cięła: to jest Pána JEZUSOWE/ Maryśw: Pánni/ y Iozefa S. dla osobliwsey swojej chwały/ wesela przyczynia/ y przyczyniać bada/ Miastłancem o nym Niebieskim. Ecce descripsi eam tibi tripliciter. Oros naprzód z konfrontacyi do trzech Prototypow pokazuje się iáko Iozef S. był wybornym Konterfektem Duchá Przen: Pána JEZUSA/ y Pánni Przen:

Figura

Exod 31.

Też się pokazuje y z drugiey okoliczności; to jest/ z peritia Artificis, z okoliczności bardzo doskonałego Autorá Obrázu tego. Ten Autor któryby był zrozumieny z Figury Pisma S. W Księgach wywodow czytamy/ że gdy Pan BÓG wydał ábrys Moysesowi ná wystáwienie sobie Przybytku/ y sporządzenie ápparatow do obrzadku Boskiego należacych/ które miały bydz nie tylko drogie/ ale też bardzo wybornie hástrowáne/ rozmaitemi figurami/ cieniámi/ ad vivum wyrobionemi przysobozdobione/ wiedzac że ná taką robotę/ w całym świecie nie znalazłby był Moyses Rzemieślniká/ dnu Meżow/

A napelnivszy Re duchem swoim/ ná to ordynował: imiona ich były/ Beze-el, y Oliab: przez których rece wstykli one stuki y hástrowania własnie iáko ad vivum malowane/ stáneli. Ci dwá Meżowie mogą nam wybornie figurować Autorow nasy przedmieszych mistycznego kunsztu Obrázu/ to jest. piękności doskonałości dušney Iozefa S. Pierwszy tedy Beze-el, który tłumaczy się Umbra-DEL, niech nam figurule Duchá Przietego bowiem naprzemniejsza operacya Gabryel S. pod podobieństwem Umbry/ albo cienia wyrażil/ gdy Wcielenie Syná Bożego zwiástiuc Przen: Pánnie/ tak do niej rzekł Spiritus S. obumbrabit tibi: Z czego się iátwo dorozumieć/ że sam Duch Przen: pryncypálnym bywšy tego Obrázu Málárzem/ duše Iozefa S. rozjemi umbrami Enot Ss. y last osobliwšych nád inne Święte przypoźdobieć musiał: między ktorými dárámi/ tá jest osobliwšá/ że presto zaraz po pogrzebu Iozefa S. w żywocie Mátki iego/ zstąpił Duch Przen: z láská poswiciáca ná duše tego/ od pierworodnego one ogryszáca grzechu: co wiele Wzornych Doktorow trzyma/ w czym że y samego Janá Chrzciácla/ który dopiero ná hošym Miesiacu w żywocie Mátki swej podobna o trzymał láská/ celował Iozef S. do wodzi tego došyć fundámentalnie Bern: de-Busto. Pokazála się tá pilność Duchá Przen: okolo Iozefa S. y w inney okazyi/ to jest w ten czas/ gdy w postaci gošbice pokazawšy się/ ušiadł ná głowie tego w Rošciele/ ná ten czas/ gdy Kapláni pod watpliwošcia byli/ teŹeli mieli pozwoleć ná postúbenie z nim Przen: Pánni: co piše S. Eustach in Exameron. Došé tedy bieglego pierwszego Autorá/ miał ten mistyczny Obráz Iozef S. Duchá Przietym musiał bydz árcykunstowny. Ale oprotz tego/ należał iešce do wystáwienia tego kunsztu y Oliab. Oliab. tłumaczy się dwoiáto/ Splendor ejus, y znówu Tabernaculum: według pierwszego tłumázenia przypada figura/ samego Syná Bożego/ Pána JEZUSA: ktorým Páwel S.

nápišal:

Iozef S. obrázu,
leco co byt za
Rzemieślnik:
pod figurą.

Sylv. Alleg

Iozef S. w żywocie
Mátki; a wólniony
od pierworodnego
grzechu; grzechu
ap. Carib. nizeł
de arc. B V
Jan S.
1.4 hum. 3

de Despoš.
B. P.

na głowie tego
wódniam od
ludzi B. P. S.
m postaw gotębiu

Sylv. Alleg

na
na

ad Hebr. 1.

napisał: Splendor gloriae & figura
(substantiae ejus. *Jasność chwaly i wy-
rażenie Isoty jego: Według zaś dru-
giego tłumaczenia Oliab, Taberna-
culum, przypada na Przen: Panna/
ktora SS. Atanas. Method. Proclus, y
wielu innych/ nazywają Tabernacu-
lū, Przybytkiem Bożym/ przybytkiem
Ducha S. zc. Z tego się łatwo do-
myślać/ że do wyrobienia tak piękne-
go kunstu/ piękności Cnot/ y dosko-
nałości w duszy Jozefa S. oprocz Prz:
Ducha/ swoim sposobem P. JEZU-
sile głowie/ y Prz: Panna konkurro-
wali; a to przez tak długą y ustawia-
jącą z nimże przez lat 30. konwersa-
cyę/ nie albowiem perwniejszego/ że
Jozef S. słuchając nie raz Niebieskich
rozmow/ y nauk Pana JEZUSA/ y
Przen: Panny/ y patrząc na żywe one
Prototypy wśelkich Cnot/ widząc o-
boje nie raz na głębokiej kontempla-
cyi otoczone światłością/ y orszakami
Aniolow SS. (iako uważa Bern. Busso.)
iakięgo szczęścia żaden z Światek in-
nych nie miał ustawicznymi zapala-
mi miłości gorzeć serce tego musiało/
y duszą tego w podobnych aktach
Cnot/ niezmiernie pomnażać się. Przez
toż S. Bern. Senen: reflektując się nad
Pawłem S. y nad naszym O. S. Fran-
ciszkiem/ do iakięj oni doskonałości
przyšli byli/ raz/ albo kilka widomie
y trochę konwersując z Panem JE-
ZUSEM/ y z Najsw: Panną/ obroci-
wszy rzec do Jozefa S. tak o nim mo-
wi: Quanto igitur magis creden-
dum est, quod Sanctissimus iste Vir,
tanto tempore, quanto fuit cum
Christo, & Matre ejus, in sanctita-
te profecerit. Jakoż nie bardziej wie-
rzyć, że najświętszy ten Mąż, przez tak
długi czas zostając z Panem JEZU-
SEM, y Matką jego, daleko sporzey w
światobliwości pomnożył się. Z teyż
przygyny/ na innym miejscu tenże
S. Bernardyn. zowie go Virum admi-
randae gratiae, & virtutis. Mężem
cudownym w łaskach, y w Cnotach. Do-
szc tedy biegłych Autorow miał ten
konterfekt Jozef S. to jest/ Duchą
S. Pana JEZUSA/ y Pannę Przen.
Z trzecięj ięszce okoliczności ma
zalecenie swoje ten konterfekt: to jest/*

Pomnuzet *co*
moment w duchu,
konwersacy
P. JEZUSA y
Naj. Panny.

Histor

A że jest Obrazem Cudownym. O Cu-
dach Jozefa S. znayduie się nie mało
u Historykow/ osobliwie iako cudo-
wnie się pokazywać/ nabożnych ku so-
bie wrozmądytch niebezpieczeństwach/
utrapieniach/ zwołażąc przy konaniu
rátował; o czym nie mało napisał
S. Tereffa/ samą wielękoć doznawşy
tego na sobie. Tu mi naylepiey slu-
ży pazywiliy Obrazow Jozefa S. kto-
re zdadza się mieć iakąś moc pobu-
dzającą do cnoty/ osobliwie do cho-
wania czystości. Pię albowiem Lo-
betius, o S. Sebaldzie Krolewicu
B Multaniskim; że ten żyjąc sobie z O-
blubienicą swoją Pániensztwā decho-
wać/ pierwşey nocy po ślubie będąc
w lożnicy/ dąrował iey Obrazek Jo-
zefa S. ktoremu ona nabożnie się przy-
pátruiać/ rozmiłowała się serdecznie
Pániensztwā/ y ochotnie na wieczną
czystość Mężowi zezwoliła. Zasta-
niała pospolicie w Kościolach Cudo-
wne Obrazy. Ten mistyczny Obraz
Jozef S. w Kościele Bożym był
dlugo nieiako zaśloniony; gdyż przez
półtora tysiąca lat/ nie obchodzono
C Drozyście Świstā iego/ bo to do-
piero nie dawno postanowione jest w
Kościelach S. pytała się przeto niekto-
rzy Autorowie/ o przyczynę tey odwo-
li: A te naznaczała: że przed tym
byli tacy Heretycy/ ktorzy uważając
godność/ y doskonałość Jozefa S.
rozumieli go bydz BOG JEZU; aby
tedy widząc Katołikow bardzo uro-
czyście odprawujących Świsto Jo-
zefa S. nie utwierdzali się byli w o-
nym bledzie/ dla tego/ po ki ona nie
zaginała Heretyzy/ zatrzymał się nieco
Kościol S. z Drogyzności Jozefa S.
D Co samo znaczenie utwierdza rzec
moie/ y pokazuje/ iako Jozef S. dla
wysokiego daru światobliwości/ był
wybornym Obrazem konterfektem P. JE-
ZUSA/ y Prz. Panny Ten ia tedy konterfekt
za prezent od Jozefa S. Oblubienicy/ Bó-
rąnkowej Kościolowi S. oddać/ ktorym
niech się cieszy/ y zabezpieca: a my przy tak
Cudownym Obrazie/ prosimy przez przy-
czynę iego/ do Máięstwu Bożiego/ o stu-
teczną łaskę; abyśmy zapátruiać się na tak
doskonałe Cnotę SS. wyobrażenie w Jozefie
S. y náśladuiąc w nich tego S. podobień-
stwo iakie ich/ w duszach naszych wyrażić też
mogli/ P. BOG U na chwala. Amen.

Jozefa S. cuda.

in Fests S.
Iosephi.tego obrazkiem
oświeczonych p
niektórych wrotArefus
Marchant.Jozefa S. Inię
nie dawno na-
co za tajemnicą

NA DZIEN SWIĘTEY ANNY, Thesaurus continens Nova, & Vetera.

Qui profert de thesauro suo Nova & Vetera. Matth. 13.

Mielce dogodziła Matka
nasza Kościół S. y mnie/
y Annie S. kiedy na Swię-
to dzisiejsze otwiera nie-
iako Ewangelizne bda-
dzo bogate skarby/ czytając nam E-
wangelia o skarbie pełnym nowych y
staroświeckich kleynotow. Qui pro-
fert de thesauro suo nova & vete-
ra. S. M. Dogodziła naprzód mnie
przegryta Ewangelia; albowiem
sama mi podala materya do Kaza-
nia; to jest/ abym o dostojności y
darrach Anny S. mowił/ pod podo-
bienstwem skarbu tego: poniewaz też
y sam Aniol Pániski / wychwalając
przed S. Brygitta Anne S. one skar-
bnice Wszechmocności Boskiej u-
tytulował. Venerabilis Anna, verè
nuncupari potest, Omnipotentis
DEI Gazophilacium. Znowu tym-
że samym wygodziło się Annie S. bo
ponieważ/ iako prawdziwa Bábka
Oblubienca Niebieskiego Pána JE-
ZUSA/ należy do przedniejszego po-
ctu Gości/ na Godach Barankow-
wych; prowadzi przeto cały Ewan-
geliczny skarbiec z sobą/ a ztym nie
trudno iey badzić o rozmaite kleynos-
ty/ tak staroświeckie/ iako y nowo mo-
dne dla ukontentowania Oblubienca
y Oblubienicy tego/ Kościół S.
Qui profert de thesauro suo, no-
va & vetera. To mnie tylko troche
zatrudnia/ coby przez te stare/ y no-
we rzeczy/ znaydujące się w tym skar-
bie/ rozumieć się miało/ lecz mnie
w tym ułatwił Augustyn S. gdy náu-
cza/ iż przez to/ znaga się obadwa Te-
stamenty; to jest Mojżesow/ y Chry-
stusow Zakon/ albo prawo. Thesau-
rum in agro dixit Dominus, duo te-
stamenta Legis in Ecclesia DEI.
Wise konformulac się po części do
zdania tego Doktorá S. w misty-
cznym skarbcu w Annie S. wynaydu-
je niektóre kleynoty/ albo osobliwe

A rzeczy starego y nowego Testamentu/
ktoremi ona nád inne respective
Swięte udrówana od Pána Boga/
zabierze się niemi w Kościele S. O-
czym ferzey mowić zechce. Wprzód
powiedziawszy o tym/ iako/ y kiedy/
duśka ludzka przez zachowanie przy-
kazania Boskiego/ zstanie się skarbem
Bożym/ mającym w sobie staroświe-
ckie y nowe kleynoty: to jest/ kiedy
sobie skarbi/ y zarabia ná zbawienie
wieczne. Ad M. DEI G.

O do Pierwszej Części Ka-
zania. Prawda jest/ iż ka-
żdy ákt człowieka sprawie-
dliwego/ ktorem pełni Przy-
kazanie Boskie/ lub to chro-
niac się grzechu/ lub co dobrego czy-
niac/ lub co przeciwnego cierpliwie
znosiac/ są to kleynoty drogie; bo ma-
ją w sobie zasługę zapłaty wieczney:
jednak mowiac/ naprzykład o zacho-
waniu Przykazania Boskiego/ w
chronieniu się grzechu/ a reflektuiac
się po części ná stara/ lubo fałszywa
opinia/ w ktorej byli za czasow Zba-
wicielowych Żydowscy Teologowie/
gdy twierdzili/ że Przykazanie Boże/
samych tylko złych uczynkow; naprzy-
kład: zaboystwa/ kradzieży/ cudzolo-
stwa/ zalkazowało/ ale nie myśli-
ani poządliwości wnetrznych; gdy
widzi/ że ta obłudliwa starozakonnych
Teologow opinia/ y w Kościele no-
wym/ nie jest w samey rzeczy doskona-
le wykorzeniona: albowiem znaydu-
ją się tacy/ ktorzy za nic sobie nie ma-
ją áfektow serdecznych/ myśli/ y po-
ządliwości złych/ mściwych/ zaydro-
snych/ wściecznych; y kontentować
się chcą tym/ że w samym uczynku/
grzechu się nie dopuszczają; nád tym
mowia wbytkim reflektuiac się twier-
dzą to/ że tacy mają w duży swóicy
vetera, to jest: po Żydowsku tylko
chcą zachować Przykazanie Boskie/
ale nie mają nova, bo się nie według

duża
kiedy
skarben.
rel
skarby
Iprawdliwa.

PARS
I.

ma S. skarbnic
boska

lib. 1. in
Evangel.

Przykazanie Boże
niektorzy tylko
po Żydowski
zachowują

Grzechy nie tylko
w uczynku, ale
y w myśli; bydz
możę.

Script.

Matth. 5.

l. i. ep. 78

nauki Zbawicielowey sprównia; a za-
tym nie są skarbami: nie skarbia sobie
na niebo/ na zbawienie wieczne. Do
otrzymania bowiem zbawienia wie-
cznego/ potrzeba/ nie tylko w uczyn-
ku/ ale też y w sercu pełnić Przykazá-
nie Boże/ wstrzymując się od myśli
złych/ y pożądliwości do zakazanych
rzeczy. O tym dosyć wyraźnie podał
nam náuka samże Zbawiciel Chrystus
JESVS/ kiedy konfundując stároza-
konnych Teologów pomienioną opi-
nia/ nie tylko za uczynki złe/ ale też
za serdeczne złe pożądliwości/ grozi
potępieniem wiecznym. Nisi abun-
daverit iustitia vestra, plusquam
Scribarum & Phariseorum, non in-
trabitis in Regnum Caelorum. Je-
śli nie będzie obfitowała sprawiedli-
wość wasza, więcej, niż Doktorów Za-
konnych y Faryzeuszów, nie wnikniecie
do Królestwa Niebieskiego. Na które
słowa tak piše Humbertus. Phari-
seorum ac Scribarum iustitia erat,
tantum à malo opere abstinere:
Voluit Dominus in hoc suorum ju-
sticias superabundare, ut non so-
lum malum ab opere, sed insuper
à cogitatione satagerent refecare.
Faryzeuszów y Doktorów Zakonnych,
sprawiedliwość była, tylko się wstrzy-
mać od złego uczynku: Chciał tu Chry-
stus Pan w tych słowach pokazać, aby
śladzy jego prawdziwi, y wczmowie,
obpiewali w sprawiedliwość, to jest, aby
ustroniwali, nie tylko się chronić uczynku
złego, ale też y myśli nieporządných.
Naco się zgadza y S. Isidorus Pelusiote.
Jakoż łatwo się tego tłumaczenia y
intencyi Zbawicielowey domyslić mo-
żemy/ zaraz z następujących słow: Au-
distis quia dictum est antiquis: Non
occides, qui autem occiderit, reus
erit iudicio, ego autem dico vobis,
quia omnis qui irascitur fratri suo,
reus erit iudicio. W których słow-
wach iednakimże karaniem odgrąza
Zbawiciel zabójcy. iako y gniewające-
mu się w sercu na bliźniego swego.
Dla czego z rychłe słow Zbawicielo-
wych/ zgodnie wshysey Rátolicey Te-
ologowie konkludują à pari, że co tu
powiedziano o myślach/ affektach
gniewliwych/ toż się ma rozumieć/

A y o innych myślach/ o pożądli-
wości serdecznych/ nieczystych/ zazdro-
ściwych/ cudzego pożądających: to
jest/ iż gdy ie kto dobrowolnie przy-
puścza/ y niemi się delectuje/ choćby
w uczynku samym niczego takiego nie
dopuszczł się/ iednak grzechy śmiertel-
ne/ y podlega duszą tego potępieniu
wiecznemu. A lubo respective, do
oney opinii Żydowskich Teologów/ zda
się ta nauka Chrystusowa bydz nowa/
w samey iednak rzeczy nie jest tak: al-
to wiem nie dopiero tej nauki Pan
JESVS, lecz iehże w Mojżeszo-
wym prawie ta nauka podana była:
albowiem pożądliwe affekty wshete-
czne/ dosyć wyraźnie zakazane były w
Przykazaniu Bożym: gódźcie napisano
jest: Non concupisces uxorem
proximi tui. Nie bądźcieś pożądać Zo-
ny bliźniego twego. O myślach także
złych/ iż obrzydłym przed BOGIEM
czynią głowieć/ niemi się parając-
go/ powiedział Mędrzec: Abomi-
natio Domini, cogitationes male.
A przeto stározaconni Świeci Pro-
rocy/ nie tylko od złych uczynków/
ale też y od złych myśli/ affektów/ pil-
nie odwodzili ludzi. Napominalo
to żarliwie Prorok Jeremiaś/ mo-
wiąc: Revertimini unusquisque à
via mala, & à pessimis cogitatio-
nibus vestris. Odwróć się każdy od
drogi swej złej, y od najgoršych myśli
waszych. Nie mniey żarliwie narze-
tał na nie y Sophoniaś. Corrupe-
runt omnes cogitationes suas. Po-
kazili wszystkie myśli swoje.

Oprocz tych dosyć wyraźnych wy-
wodów z Pisma S. dla lepszego ob-
iasnienia tego/ iako dla otrzymania
Zbawienia wiecznego/ powinien głó-
wieć chronić się grzechu: nie tylko w
uczynku/ ale y w myśli/ y w affektach
wnetrznych; Niektorzy Doktorowie
Róścielni/ upatrzili nam Figure pie-
tną na onym chdowym Męzu/ wi-
dzianym w Obiawieniu od Jana S.
Vidi similem Filio hominis, vesti-
tum podere, & praecinctum ad ma-
millas zonâ aurâ; & capilli ejus
erant candidi tanquam lana alba,
& tanquam nix. Widziałem podo-
bnego Synowi człowieczemu, obleczonego

Myśli nieczyste,
obrzydłym czynią
przed BOGIEM
Prorok. 15. o Pim.
Figury, przykła-
dowi.

Jeremia 23

Sophon. 3.

Figura.

Apocalip. 1.

w długa białę, y przepasanego u pierśi pąsem złotym; a głowa jego y włosy były białe iako wełna biała, y iako śnieg. *Josepb: Mansi.* fundując się na sentencyi S. Grzegorza, twierdzi / że ten *Maz* figurował Chrześcijańskiego człowieka / doskonałego w zachowaniu Przykazania Bożego / względem cnoty czystości według stanu swego. *Zonā aureā ad mamillas.* Złote ono opasanie / iako nauca tenże S. Grzegorz, znaczyło wolne serce od myśli / y pożądliwości wśwetecznych. *Zonā aureā super mamillas succinctus, quia testamenti novi munditia, etiam cordis luxuriam frangat.* Słowa są pomieszonego Doktora S. Ona zaś biała długa wełna poderis, według tegoż Świętego / znaczyła sprawiedliwość / ostrożność w sprawach powierczonych. *Ille ergo iustitia sicut vestimento vestitur, qui se undique bono opere protegit, & nullam partem actionis suae, peccato nudam relinquit.* Wiac z tego stroju osobliwego / *Maz* onego / dacie się informować / iako / że iako nie dosyć jest mieć bogactwa białe na sobie / jeżeli kto ubrać się w nie nie będzie umiał / ani się na nie opasac / podobnym sposobem / nie dosyć jest do otrzymania zbawienia wiecznego / wstrzymywać się od powierczonych uczynków złych / nie dopuszczać się cudzolośności / wśweteczności / ale też trzeba umieć opasować serce swoje złotym pąsem; powściągać one od dobrowolnych myśli / y pożądliwości nieczystych: napisał bowiem S. *Isidorus:* Nihil prodest incorruptio carnis, ubi deest integritas mentis. *Ná* nie się nie przyda czystość według ciała, jeżeli iey zupełności ná sercu y w myśli nie będzie. Insi Doktorowie daley postępują w swych konfederacyach okolo tego cudownego *Maza*; iedni go stosują do innego *Maza* / widzianego od Proroka *Daniela* / także przepasanego / ale trochę inaczej; drudzy do *Jana* S. *Chrześciciela*; o ktorego opasaniu napisano jest w *Evangelij*. *Et Zona pellicea super lumbos ejus.* Wiac pętało się co za tajemnicą; że tamci *Mezowie* / opasanie mieli ná ledzi

A wiach: ten zaś ná samym sercu: bo ná pierśiach: *Præcinctus ad mamillas zonā aureā.* *Ná* co odpowiadając tak: że tamci dwaj *Mezowie* / należeli do starego Testamentu / y on figurowali: opasanie ich ná ledzi wiach / dawało znać / iż ná ten czas / to jest w starym Testamencie / same tylko złe / wśweteczne uczynki których pozatek w ledziwiach się znayduie / naywyrażniey y surowo zakazane były. Ten zaś *Apokaliptyczny Maz* / figurował nowy Testament / y dla tego ná pierśiach / gdzie jest rezydencya *B* serca / opasany był. Czym nieiako nauca / iż prawo *Evangelij* S. nie mniej ściśle zakazuje wnetrznych / serdecznych grzechów / iako y uczynków. *Znaydziesz o tym piękne sentencje S. Chryzostoma y Alberta M.* *Já* tu tylko przytoczę *Apostrophe* napominając *Petri Blezensis*, ktore do nas z okazyi tych trzech *Mazów* w takie słowa czyni: *Succingamur ergo non tantum usque ad renes, corpus custodiendo: sed usque ad mamillas, cor ab immundis cogitationibus cohibendo.* *Opasujemy się tedy nie tylko ná ledziwiach, wstrzymując ciało, ale kże do pierśi, pilnując serca od wśwetecznych myśli.*

Tę naukę raczył utwierdzić *Pan Bóg* y cudami / ktoremi iawnie pokazał / iako mu obrzydłe są myśli złe / y pożądliwości serdeczne. *Casarius* pisał o iednym Zakonniku *Cysterskim* / ktory z nabożności nosił ná pierśiach pewny *Relikwiarz*: ten powiedział / że ilekroć myśli wśweteczne w sercu jego wśweteczyć / iakoż on *Relikwiarz* / sam bez wśwetekiej ludzkiej pomocy / rozchwiał się / iako młoteł zgiem w pierśi tegoż sercu uderzał / poty / poły od onych myśli serce jego nie było uwolnione. *Znaydziesz także w tej Księdze ná dzień S. Młodzianków: o iednym czystym y niewinnym Zakonniku / ktory ná znak czystości swojej / y osobliwej łaski u *Pana Boga* / mógł rospalone żelazo w gołych rełach bez bóży piastować: ten iednak cud / albo moc do czynienia onego cudu / zaraz odstąpił od niego /*

gdy

L. 22. Moral

L. 10. c. 28.

ap. Sylve
hic.lib. 45. in
Synod.L. 18. Dia-
log. c. 69.Myśli w sercu
Relikwiarz od
ganiaMyślom
czym gdy
pustelnik
ktory mu
ym nie
pali go.

4 D. 434.
Exem-
plum.

Nysli zte, uko P.
K. kurz; przy-
tęczy o hym.

gdy z pewney okazyi przypuścił do
serca wfeteczną myśl y pożadliwość.
Słusna tu sobie wspomnieć niektóre
przykłady o widomym niektórych po-
stąpieniu Boskim/ za same myśli złe.
Wspomina *Baronius*, iako iedną Pá-
nientką; gdy z poyżżenia ná niewstydlí-
wy Obraz *Wenusow*/ przypuściła do
serca myśl wfeteczną/ záraz od os-
trutnego háránd opstána y meczona
zostála. *Discipulus* także wspomina
o drugiey Páninie/ która wprawdzie
dochowała była wedle Pánienstwa/
lecz w myślách zła/ gniewliwa/ zá-
zdrościwa była: gdy tedy umarła/
ná pogrzebie iej/ z trunny/ iako z ko-
miná kurzyć się poczelo: krewni to
baczac/ otworzyli trunne/ aż oto zná-
leżli połowica ciała iej/ serce wna-
trznosci/ zé. áże po pás sam/ ogniem
spalone/ spednia záś część od pása aż
do stop zupełną/ á to/ iż według ciá-
ła żyła była/ co iej iednak do zbá-
wienia nie pomogło; ponieważ o po-
tepieniu iej zá same złe myśli/ on-
cudowny ogień dawał znáć. Z tego
tedy całego dyskursu/ iásnie się po-
kázule/ że duszá ludzka nie może się
zstać thesaurus, skarbem Pánu BO-
GU miłym/ tylko continendo nova
& vetera, to jest/ chroniac się nie tyl-
ko według stározaconney Teologij/
złych powierzechownych uczynków/ ale
też oraz/ myśli/ y pożadliwości serdes-
cznych do grzechu; a to według náu-
ki Pána JEZUSOWE.

PARS
II.

O si tyż drugiey Części
Razania: Nieby mi nie bys-
ło łatwiejszego/ iako pomie-
sione odemnie nova & ve-
tera, w skarbca duszy prze-
nawdostojniejszey Anny S. pokazać;
to jest dowiesć tego/ iako ona dosko-
nale prawo Boskie/ y w uczynku/ y
w sercu/ á náwet wfetkie obligi no-
wego y stárego Testamentu/ zupełnie
zachowała; ále że mi się to zda byt
bardzo málo do zálecánia/ y opisania
doskórności y swiatobliwosci Anny
S. przeto w infy ięszce sens te no-
va & vetera rozumieć chce/ stosuac
się do kleynotow albo nayprzedniey-
szych rzeczy/ które się znáyduia w no-
wym/ albo też znáydowały niegdy/

A w stárym Testamencie. Qui proferi
de thesauro suo, nova & vetera.
Naprzód widzę/ że mistyczny ten skár-
biec Anna S. profert nova, záśczęca
się dwiema naydroższymi nowego Te-
stamentu kleynotami: któreby także
były & dowiemy się z Písmá S. Rze-
cze kto: á iakoż to może byt & po-
niemaz w całym Písmie S. o dzi-
śiejszey Annie S. ani słowka nie ma-
my: Przyznáia niektórzy Autorowie/
że tak jest: lecz przydáia/ że to samo
zámilżenie Ewángelistow o Annie S.
służy do wielkiego rozmnożenia chwa-
ły iej; gdy każdy wzruszony nabo-
żeństwem/ z tego samego respektu/
że była Bábka Pána JEZUSOWA/ á
Máćka Przen: Pánny/ nowe y nowe
wynáyduie rácy/ sposoby wychwałá-
nia iej. Crediderim id Diviná di-
spensatione actum, ut de tam ex-
cellentibus Sanctis Mariæ Parenti-
bus, parum in Scripturis Canonici-
is inveniretur, quo credentium
Fides fieret major; quo non histo-
riæ certitudo, sed devotio ad ma-
jorem cultum nos induceret. ná-
pisał poważy *Joann: Lanspergius*.
Ja przecie nie przystáia ná to ich o-
pinia/ ále śmieie mówis/ że jest takim
implicité w Písmie S. á ięszce ná
bardzo przednim miejscu wzmianka
o S. Annie: albowiem uczony Rá-
ap. *Matrē*
znodźsień *Guilhelm: Pepini*, w Osobie *honorific.*
Anny S. używa onych słow Dáwi-
dowych: In capite libri scriptum
est de me. Na przodku Księgi nápi-
sano o mnie. Co on wielce dowcipnie
pokázule w niektórych trzech Rá-
gách stárego Testamentu/ ále tylko
figuraliter; ia záś z gruntuwniejszey
drácy/ bo realiter, w samey rzeczy
twierdzić chce/ że in Capite Libri,
ná przodku Ewángelij S. nápisano
jest o Annie S. Caput Evangelij, to
jest/ nayprzednieysze miejsce w niej/
jest on text/ w którym opisuje Ewán-
gelia Słowa náśa Chrystusa/ y táie-
mnicie Wcielenia iego/ która táiemni-
cá początkiem jest wfetkich innych
táiemnic: á ten text zámyka się w
słowach onych. *Joseph Virum Ma-
riæ, de qua natus est JESUS. Jozef*
Mezà MARTI, z ktorey się národził

JEZUS.

Script.

Anny S. nie napo-
mina Písmá S.
Zemu?

ap. Matrē
honorific.
cap. 2.

Psalm. 39.

JEZUS. Prawda jest/ że w tym ter-
cie Imienia Anny S. wyrażnie nie
czytam/ ale na czym mi do propozytu
mego dosyć/ dowiódł się z niego o
dwu kleynotach nowego Testamentu/
to jest o Pánu **JEZUSIE**/ y **MAYŚW**:
Pánnie Mácie tego/ których się zstąpiła
godna Anna S. Mátko zostawszy
Przen: **MARXJ**. Drogie to zóiste
obadwa nowego Testamentu kleynos-
ty/ y owšem skárby. O pierwszym
napisał **S. Hieron**: Verbum DEI in
carne absconditum, est thesaurus.
Słowo Boskie utajone w ciele, jest skar-
bem. O drugim kleynocie/ to jest
o Przen: Pánnie napisał **Rich: Laur.**
MARIA, est margarita pretiosa, quæ
quasi singularis in Evangelio dici-
tur **Matth 13**, integra carne & spiri-
tu, in cujus negotiatione absque
omni exceptione negotiator cale-
stis, omnia sua distrahit, & commu-
tat. **MARIA**, jest to droga perła,
która się osobliwa nazywa w Ewángel-
ij, **Matth. 13**. nieskazona, ale zupełna
ná ciele y w duchu, ná której zakupie-
nie bez wszelkiego braku, kupiec Niebie-
ski wszystkie rzeczy swoje rozdał, y zá-
mienił. Te dwa kleynoty Ewángel-
iczne/ **JEZUS** y **MARXA**/ lubo
do wszystkich Świętych należą per-
morem meritum communicationem,
jednak naysobliwszym/ bo
trojakim prawem należą do Anny S.
Naprzód należą Jure Divino, rati-
one aterna electionis, że przed wie-
ki obrána jest Anna S. za Mátkę/
Mátkę Syná Bożego/ między tak
wielu tysięcy innych Świętych Má-
tron. O czym námiemil Oblubieniec
Cantic. 6. Una est Matris suæ, electa
Genitrici suæ. Z tego samego **Jo-**
ann: Iritemius, twierdzi iż bydy go-
dna osobliwej cci. Erat ante mun-
di constitutionem in mente Divi-
na, non per naturam facta, sed per
gratiam præordinata. Verè dignè
est honoranda: quam gratia DEI
præveniendò, in Matrem Genitri-
cis DEI disposuit. Drugie prawo
miała Anna S. do Pána **JEZUSA**
y do **MAYŚW**: Pánni/ Jus naturæ,
prawo przycodzone: iáko prawdziwa
y naysbliższa; z ktorey ciała y krwi iż

A uformowane było Cialo Mátki Pána
JEZUSOWEY/ z tej zaś Cialo tego/
oboje to do niej Jure naturæ należeć
powinno. Z ktorey racy/ nieskonzo-
na iákaś dostojność przyznaje Annie
S. **Felbartus**, gdy tak mowi: Verè
S. Anna quodammodò deificata
videtur, quæ confinia Deitatis at-
tigit, ex eo, quod habeat divinalem
cognitionem. A trzecie prawo/ to
jest/ Jus acquisitum, miała Anna S.
do Pána **JEZUSA**/ y **MAYŚW**: Pán-
ni/ albowiem swiatobliwoscia/ nabos-
zenstwem/ á osobliwie idmuznami/
B meialo zakupila to sobie/ gdy tym
samym po wielkiej cześci dyspono-
wała się do tego/ że się Mátko Przen:
MARXJ/ á Bábka Pána **JEZU-**
sowa zstąpiła. Z ktorey racy **S. Joann:**
Damasc: Owozem Naboženstwa Ro-
dzicow swych nazywa Przen: Pánni.
Orationis fructum perceperunt
hanc Reginam.

Co się zaś tyje vetera, to jest kley-
notow stárego Testamentu: te w
kupie oraz w Figurze iedney Písmá S.
to jest w stározaconney Strzynie/ iáko w
stárbcu iákim znalazłem. O tej zaś
táka mamy informacya od **S. Páwla**
Apostola/ w Liście tego **ad Hebreos**,
że w niej trzy rzeczy zachowane były.
Tablice Bożego Przykazania / dáne
niegdy **Moyzesowi**: Naczyntie máns-
ny Niebieskiey; y roszka **Aáronowá**/
która była cudownie zókwitła. Tá
stározaconna Arká/ figurować nam
może przeydostojniejszy Anne S.
ponieważ duszá tej/ była przybytkiem
mieszkania Boskim / iáko y Arká
Boska. Domus Domini fuit **B. Anna**,
in qua **B. Trinitas** per gratiá habita-
vit. napisał **Richar: Laur**: W tej misty-
czney Arce/ znayduie się pierwszy stá-
rozaconny kleynot/ to jest / Tablice
Przykazania Bożego/ per observan-
tiam, albowiem tak Anna S. iáko y
Jóáchym S. náder dostojnymi byli
w zachowaniu wszelkiego Przykazá-
nia Bożego: o nich napisał **S. Hier:**
Vita eorum apud DEUM simplex
& recta, apud homines irreprehén-
sibilis erat & pia. Zywot ich przed
BOGIEM był prosty y szczery; u ludzi
zás nienágnny, ale pobożny. A

znovu

Kleynot drogi
nowego Testamentu.
który jest?

de Laud.
libr. 2.

Orat. 3. de

Figura.

Capit. 9.

Anny S. figurar
pięć, na Arce
karczki karczki

libr. 9. de
Laud. V.

de Nativ
B.V.M.

Anna S. miała
ciężkie prawo,
o JEZUSIE y
MAYŚW. Pánni.

Cantic. 6.

Anny
Hugo

innotu. Viceph. Adachim & Anna. ambo accurationi, juxta præscriptum Legis, vitâ præstantes & clarî. Znajduis w tym drogim skarbcu / y drugi starozakonny kleynot / to jest / Mianis Tichiaszka; przez ktora rozumiee ches skodlosci / roskosy duchowne / ktoremi napelniona byla ieszcze za żywota dusza Anny S. a to na przod in Conceptione Filie; to jest w ow punkcie / gdy sie w żywocie sey pozynala Przen: Panna / o gym tak sama Przen: Panna MARIA obidwila / mowiac do S. Brygitty w te slowa: Cum anima mea sanctificaretur, & corpori meo jungeretur, tanta Matri meæ adventis lætitia, ut impossibile sit dictu. Portore koscowala dusza Anny S. Mianis przedziwnych skodlosci / in conversatione cum Filia, to jest / gdy na podrasalaca dziwny pisknosci / y w urodzie / y w obyczajach paterzala Corezka swois / osobliwie w ten czas / gdy ia trzyletnia do Kosciola na ofiare BOGU przyprowadzila. O gym Joann: Trigenius, do S. Anny tak peroruje: Quis tuum enarrare sufficet, o Mater Anna gaudium, quando Filiam à Dpmino suscepit, templo servitutam, imò Dominum templi parituram tradidisti. Ktoz wypowiedziec bedzie mogl twoie o Matko Anno S. w ten czas wesele, kiedy Coreczke swoie od BOGA w Kosciole na ofiare y sluzbe przyjeta y owsem te, ktora miala porodzie Panna Kosciola S. oddala. Potrzebie / tey przestodkiey manny koscowala Anna S w zyciu swoim / z milley konwersacyi z Panem JEZUSEM; gdyz godni Autorowie pisza / ze Anna S. zyla dotad / polk Przen: Panna / y Jozef S. nie wrocili sie z dzieciactwem z Egiptu: y gestokroć na relach one piastuiac / na nie paterzac / niewypowiedzianemi radościami serce swoje ugnawala przerazone: Festinabat infantem in ulnas suas accipere, ei colloqui, ei adlocari, (ut solent Avæ,) blandiri. O quibus oculis eunt intuita est, o quid dulcedinis? quid lætitiæ spirituales? quid luminis? quid amoris inenarrabilis. moroi Justus Lanspergius.

A Trzeci kleynot starozakonny / to jest Roszka cudowna Aaronowa / idko Symbolum Omnipotentie DEI niechay nam znaczy osobliwy przywiliy / albo moc / ktora ma S. Anna od Pana BOGA do czynienia cudow / gdy tego potrzeba / dla poratowania ludzi do siebie nabożnych / zwlaszcza w cieśkich desperowanych okazyach / y niebespieczeństwach duchownych / tak / idko niegdz Roszka Aaronowa / ktora cudownie zakwitnawszy / od wielkiego niebespieczeństwa / dla zbuntowanego polpolskwa / wyratowala byla Aaron / y Mojzesa. Czego wielce mamy Przykladow zwlaszcza na owym Miodzien / cu slachetnym / za Grzegorza S. ktory z bogactw wielkiego wpadłszy w cieśkie / y ostatnie ubostwo / prawie już byl desperowal: iednak od Jakuba S. Apostola nauczone / aby z nabożenstwa tu S. Annie / w każdy wtorek / (ponieważ ona w ten dzien urodzila sie / y umarla /) trzy Pacierze y Pozdrowienia odprawial / prosiac sey o ratunek / gdy to pozal / czynic wshelkim sposobem promowowac nabożenstwo tu Annie S. już to Obrazy sey maluiac / już Koscioly Jmieniem sey stawiaac / przez przyczyna sey / nie tylko z onego wyszedl ubostwa / ale też na morzu tonacego / y znou z wysoka lecacego / z malowanego Obrazu swego / tray mu sady swoiey podawszy / cudownie wyratowala: na ktore cuda ogyma swoimi paterzuiac Krol leden / onego glowieka wielkimi udarowal bogactwy / y Senatorem go w Krolestwie swoim uczynil. Nie mnieysza opieka y przy konaniu w pokusach / ktore bywala nayniebespieczneyse / swiadczyla y onemu Klerykowi / ktory zwykl byl przy każdym Pozdrowieniu Anielskim / te slowa na czesc S. Anny przydawac: T bogo slawiona niech bedzie Matka twoja S. Anna, z ktorey iesles bez pierworodney zmazy poczeta; bo gdy już prawie trzy dni morduiac sie z cieśkami pokusami / bez zmyslow lezal / nagle mu sie pokazala Anna S. ktora odegnawszy od niego wshelkie pokusy / do prowadzila go z soba do Kaju wie.

cudownie ratuje
nabożnych /
solic: na co
mają przykłady.

Levit. 17.
Exemplum.

Anna S. wmarła
we wtorek

Mater bonif. c. 35.

Capite 8

Anna S. jak
Hugo zyla.

znego. Jakoż y drugiemu w podobnym nabożeństwie ćwiczącemu się/ obiadził to/ y obiecał/ że każdemu nabożnemu ku sobie w godzinie śmierci z rękuniek swoimi nieomylnie przybędzie. Te tedy na Godach Bąrąnkowych Anna S. z skarbem swego profert nova & vetera, prezentuje nowe/ oraz y starozałonne kleynoty/ przywileje dostojności swojej osobliwej; z których/ aby y my cokolwiek dla zapomożenia w potrzebach naszych/ zwłaszcza na one straszne ostatnia godzinie uprosić sobie mogli; mówia do każdego słowami Justy Lantpergij. Rogemus charissimi S. An-

A nam, ut Nepoti suo supplicet pro nobis libenter enim Aviam suam, (quod est multis miraculis testatū,) audit. Prośmy najmilsi S. Anny, aby się za nami przyczyniła do Wnuczka swego; chętnie bowiem Babcie swojej, (iako o tym wiele przykładów świadczy,) wysłuchywa. Przydadie tenże ex Tritemio. Tantæ apud DEUM potestatis est, ut quidquid ab eo petierit, sine mora valeat obtinere. Teraz najmilszemu Wnuczkowi Biey/ oraz z Matką/ y Babcia tego/ niech będzie część y chwala. AMEN.

NA DZIEN S. SZCZEPANA, Tres dulces Lapidés patientium.

Lapidés torrentis illi dulces fuerunt. Breviar. Roman.

Miecz nowa/ tak u Zysto-
rykow/ iako y u Szykow/
aby kiedy kámenie pra-
widzive miały w sobie słod-
czyz iako/ y mogły być
Objektum gustus. S. N. Wiele
napisał Plinius, a z niego Boëcius, y
Joann: Lâert: o różnych kámeniach
drogich/ y przymiotach ich; przecież
o takim takim nie mogłem się w
nich doczytać: iakoż y Szycy musza
rądzi nie rądzi przeczyc temu; ponie-
waż samo organum gustus, które po-
winno być miękkie/ iako jest leżyte
przeciwu się temu/ aby w twárdym
kámeniu/ mógł się kto smaku iakie-
go domać. Jednak informuje mnie
w tym Kościół S. że ta rzecz nowa/
to jest kámenie słodkie/ znayduia się
na świecie/ w minierach ciepłows-
kich/ y w opoczystey śróteczności dzi-
śiejszego. Lewity Chrystusowego/
Szczepan S. gdy tak o nim w Ró-
pląskich Pacierzach śpiewa: Lapi-
des torrentis illi dulces fuerunt.
Kámenie rzeczne, słodkie mu były.
Co się rozumieć ma nie tylko o onych
kámeniach/ które zabijano Mę-
żennik S. ale też y o tym samym

Cdzicy/ o innych kámeniach misty-
cznych/ to jest o kámenach ciepłowości
świątey/ które słodczyz w sobie mając/
y te mąteryalne kámenie osłodziły
Szczepanowi S. W tym imie prze-
szedł S. Petrus Damian: gdy Mężenn-
stwo Szczepan S. uważając/ tak
pisał: Lapidés, lapidem percutiunt,
sed lapidem molliorem, de quo
fluit oleum Charitatis, & tinnit
redditur pietatis. Była kámenie
o kámen, ale o kámen daleko miękkie,
z którego wypływa olej miłości, y dźwięk
pobożności odzywa się. Trzeba wiedzieć/
że dzisiejszy Mężennik S. na Go-
dach Bąrąnkowych/ jest ieden z prze-
dniejszych Gości/ zaproszonych od
samego Oblubienca. Bo Aurea le-
genda pytaąc się o przyczynę/ czemu
to Kościół S. zaraz po Narodzeniu
Pana JEZUSOWYM odprawuje troje
Świąt; między kteremi jest Święto
Szczepan S. ponieważ dzień Mę-
żennictwa jego nie ten był/ ale inny;
gdy on po Wielkieynocy pretko był
zabity. Na co tak odpowiaáda: Na-
tus Christus Sponsus Ecclesie in
hunc mundum, tres sibi Comites
adunxit. De quibus omnibus di-

Brev. Rom.

Szczepan S.
czemu Święto,
zaraz po Naro-
dzeniu
Pana JEZUSOWYM

citur in Canticis. Dilectus meus candidus, & rubicundus, electus ex millibus: Candidus, quoad Joannem Evangelistam pretiosum Confessorem, Rubicundus, quoad Stephanum Prothomartyrem: Electus ex millibus; quantum ad turbam Innocentum Virginalem. Co ieszeli tak jest) idkoż nie indziej: iż Szczępan S. osobliwym Gościem / albo Affsientem był na tych Godach; pozuwa się przeto w ludzkości swojej / kiedy świeżo dostawszy z Miner opozystey cierpliwości s. tych niewidanych / niestychanych Dulces lapides, słodkich kamieni; troje ich za weselny upominek tak Oblubieńcowi samemu / idkoż y Oblubienicy jego Kościołowi S. prezentuje: przez które rozumieć ia chce / trzy dety jego / albo sposoby / któremi S. Maczenit osłodził sobie śmiertelne one kámiennie / a ponieważ każdemu z nas w szeregulności / te trzy cudowne kámyki przydać się mogą / dla osłodzenia sobie wszelkich przeciwnych okazy. Wprzód o nich mówić będą w popolitości. Ad Majorem DEL Gloriam.

PARS
I.

Alto trojaka znayduje się Dulcedo. Słodkość, Oris, Cordis, & Aurium. Jedną która gujemy w uszach: a ta jest Szyszka: Druga Cordis, ta jest Metaphorica, na sercu / gdy się głowiek delectuje z pożądancy rzeczy. Trzecia Aurium, w uszach / z wdzieczney takiey melodyi słuchania; podobnym sposobem na osłodzenie sobie gorzkich kámienni / utrapienia / potwarz / chorob / y innych przeciwności / trojaki wielce skuteczne znaydują się kámiennie drogic / albo sposoby. Na przód in Ore, w uszach: Piśko Naturálistowie o niektórych kámieniach drogich / osobliwie o Chryzolicie; co też twierdzą o krzyżtalc prawdziwym / a nawet y o krzemieniu z rzeki / iż trzymane w uszach na izyku / uśmierzaia prógnięcie: podobny nieco dla oddalenia / nie inż goracości / ale gorzkości / (która w ludziach sprawować zwykła niecierpliwość w przeciwnych rzeczach / napáściach od ludzi) znależliem dla nożenia w uszach kámyzek:

Ad ten się zowie Taciturnitas. Milczenie, wśak też w Zakonach / kiedy milgenia Tworcyusów uga / kámyki im w uszach nożyć każą / co też z sobą czynił przez wiele lat nasz S. Piotr de Alcantara. Ten kámyk ma taką moc / że kto go noży w uszach / to jest / kiedy kto napástawany / potwarzony od drugiego / nie się nie odzywa / milczy tym sposobem przedy udyście gorzkości na sercu / berzyć się nie dopuści / y sprawi to w nim / że lekko / y miło z ukontentowaniem duchownym znieście napáść one. Słodko mu będzie swego czasu wspomnieć sobie / że w oney okazy dla miłości Pana JEŹUSOWEY / (o którym też napisano: IESUS autem tacebat,) zmilzał / nie ozwał się / nie nie rzekł. Ta jest nauka Duchá Pezen: podana przez Proverbialiste; kiedy złaśliwego potwarca zniemazającego drugiego / y oraz cnotliwego / takie kontempey od niego cierpiącego / tak opisuie. Qui despicit amicum suum, indigens corde est: vir autem prudens tacebit: przydaie Hugo Cardin: Ad opprobria, non respondens, tanquam surdus. Syrus żył w miasto tacebit, habitat in silentio. Co tak tłumaczy Cornel: a Lapide, Quasi in cella cordis, pacis, & tranquillitatis suae. Z którego textu Piśma S. y wytłumaczenia tego / to się pokazuje / że gdy kto zniemazony / zpotwarzony / stroni (byle tylko zgorżenie takie zjad nie było / gdyby się nie ozwał / y nie usprawiedliwił) na to wszystko za milczy / taki w duszy swojej dziwnie słodkiego / miłego zżywa pokoiu: a ktoż mu to sprawi / kámyzek dręcy

Będzie swego czasu wspomnieć sobie / że w oney okazy dla miłości Pana JEŹUSOWEY / (o którym też napisano: IESUS autem tacebat,) zmilzał / nie ozwał się / nie nie rzekł. Ta jest nauka Duchá Pezen: podana przez Proverbialiste; kiedy złaśliwego potwarca zniemazającego drugiego / y oraz cnotliwego / takie kontempey od niego cierpiącego / tak opisuie. Qui despicit amicum suum, indigens corde est: vir autem prudens tacebit: przydaie Hugo Cardin: Ad opprobria, non respondens, tanquam surdus. Syrus żył w miasto tacebit, habitat in silentio. Co tak tłumaczy Cornel: a Lapide, Quasi in cella cordis, pacis, & tranquillitatis suae. Z którego textu Piśma S. y wytłumaczenia tego / to się pokazuje / że gdy kto zniemazony / zpotwarzony / stroni (byle tylko zgorżenie takie zjad nie było / gdyby się nie ozwał / y nie usprawiedliwił) na to wszystko za milczy / taki w duszy swojej dziwnie słodkiego / miłego zżywa pokoiu: a ktoż mu to sprawi / kámyzek dręcy

Drogi Taciturnitatis, do której przyużył usta swoje: one słowa twarde / y tak kámiennie lecać z ust napástni / tak nie tylko mu osłodził / ale też w drogic przemienił kámiennie. Colligit enim in sinu patientiae contumelias, quasi lapides pretiosos, quibus ornabitur coronam suam. Za słowa pomienionego odemnie Hugoná, na to miejsce Piśma S. piszącego. Toż się może uwierdzić y z owych słow u JEŹUŹEY. Usque in tempus sustinebit patiens, & postea redditio ju-

Jezyka pilni
niecierpliw.

Script.
Prover. 11.

Mans. Del.
de S. Ste-
phano.

Test. 1.

Kamienie słodkie
trzy, ierpliwosć
chóty.

Boc. c. 66

Kamienie pra-
gmaty w Wład-
samier.

Apocal. 3.

Cap. 4° de
Patience.Milczący na
potwarz, wielki
tryumfator.Serm. 118
de temp.Druzbiński Soc.
1859, jako odwołanie
za potwarz
1859.
1859. X. Druzbiński
na potwarz

cunditatis. Aż do czasu zmieszanie cier-
pliw. a potem oddanie wdzięczności.
Jakoż wiele ma przyczyn do weselo-
ści duchowney w ten czas głowiek/
kiedy potwarzony/ znieważony od ko-
go/ y słowa ná to nie rzecze: tá tes-
dná niech będzie osobliwa żetakięgo
Pan B O G sam ná swois opieka
bierze. O czym upewnia go sam Pan/
do iednego Biskupa w tey cności
dobrze chwignęgo/ ták mówiac przez
Janá S. Quoniam servasti verbum
patientie meę, ego servabo te.
Ponieważ zachowałeś cierpliwość moję,
ia też chowac cię będę w opiece mojej.
Słodkiego tego kamyk/ y inne twar-
de potwarzy kámienia osładzającego/
to jest skromnego w krzywdach zá-
milżenia doznał (Kutka S. Laur. Ju-
stin: kiedy ták o tym piše: Plena
victoria est, ad contumeliam accla-
manti non respondere, & tacere,
eo provocante: Nam sicut nihil
deformius, quàm respondere furi-
osis, ita nihil utilius, quàm tacere
nobis provocatis. Zupetne jest zwy-
cięstwo, ná potwarz y zniewagę zá-
żalacemu nic nie odpowiedzieć, y mil-
czeć, gdy cię kto gaba: Albowiem nie
prośmierzego, iako złosliwemu y zá-
czynemu odpowiedzieć, ták też nie po-
teczniejszego człowiekowi, iako milczec
drażniacemu. Smáłował sobie ten
kamyk/ ten sposób/ albo átk cierpli-
wości/ y S. Augustyn, kiedy wystá-
włszy sobie przed oczy zámilżenie Páná
J E Z U s o w e. przed Sądziámi ná po-
twarzy sobie zádané/ ták mówi: No-
lo sic defendi iusticiam, sicut ini-
quitas solet se excusare, sicut enim
Salvator, quomodo tacendo vin-
ceret, quomodo non respondendo
superaret, atque adeo causam suam
mavult sic comprobare, quàm di-
cere. Niechcę ia ták bronić spráwie-
dliwości, iako się zwykła wymawiać y
bronić niesłusność; iako bowiem Zbáwi-
ciel, milczeniem zwyciężał y nie odpo-
wiadaniem, ták dálece, że spráwy swo-
iey wolat uśłapić, niżeli się z niey wy-
mawiać. Smáłował sobie wielce ten
że kamyk/ to jest átk cierpliwości/
znáczny w Polskze nášej przestęgo-
wieku Aseeta, P. Gaspar Druzbićcinu.

A Soc: J E S U; gdy nieślusnie udány do
Przełożonego swego o cóś znácznego/
y listem o to srośowany od niego/
wspomniawszy tákże sobie ná milže-
nie Páná J E Z U s o w e/ nie wiecey ná-
on List nie odpisał/ tylko te słowa/
Reverende Pater, JESUS autem
tacebat. Znáydzieś o tym y co wies-
cey w Kásiadze pierwszey Kazán mo-
ich Niedozielných. Konie ten punkt
słowami Bázylego S. pomienione
Proverbialisty miejsce tłumáżącego.
Noli tu adversario tuo pro Magi-
stro uti, nec quem odio prosequeris,
hunc amulari; nec fieri veluti
speculum irati velis, illius formam
in te representans. Rubicundus est
ille ob iram? tu minimè ruborem
præferas; illi sanguinei oculi? tu
quiete cum gravitate aspicias; vox
illi aspera? tibi mitis & blanda, imò
potius nulla. Niechciez przeciwniká
twego zá Náuczyciela używac, ani tego
ktorego masz w nienáwisti náśladowac,
ani chciez byc tak gniewliwym iako
oni zápalony on jest od gniewu. ty záś
bynamiń y tego po sobie nie pokazuy: ie-
żeli tego oczy są záśladé, twoie niech będą
skromne y spokojne: jeżeli iego jest głos
surowy y przerażający, twój záś niech bę-
dzie cichy y łagodny.

Drugi słodki kámiień wśelka ser-
deczna gorzkość w przeciwných oká-
zách odganiájący/ może byc in-
corde, á ten zowie się Memoria
Passionis Christi. Pámiatka Męki P.
J E Z U s o w e. Nie nowina to w sercu
ludzkim znáydowac kámienie; ale te
kámienie bardo dolegály/ y owym
pomorzyły ludzi; iednak mamy o te-
dnej Kármelitáncie Margáritk. de
Cordúbe, nazwanej; ktora bardo by-
ła nabożna do Tájemnice Narodze-
nia Zbáwicielowego; iz po śmierci
w sercu tey nálezione były trzy drogie
kámienie/ albo perły/ mniące na sobie
wyryte. Osoby Páná J E Z U S A/
Maryśw: Panny/ y Jozefa S. te záś
kámienie/ bynamiń nie dolegály
nabożnego tey serca/ ale ráczey nie
zwyczajna nápełniały go słodkością
duchowną. Podobny skutek sprá-
wuje y ten kámiień/ o którym ná-
mienil/ to jest użyżowany/ zniewa-
żony/

Figur.

Męki P. J E Z U s o w e
pamiatka, odgani-
ająca turbaire LontagneKámienie ná sercu
znalezione.

1. Reg. 17.

Lamyte San-
dow, figura
I. JEZUS

Psalm. 77.

Goliath sym:
Goliath har:
dego ryjnego

zony/ spotwarzony Pan JEZUS, gdy w sercu/ to jest w pamięci duszy iakiey zostaje/ albowiem y najwyższe kłopoty/ potwórz/ prześladowania/ ułatwia/ lekkie y słodkie iey czyni/ wśle- ka gorzkość powstających pyśnych/ niecierpliwych affektów oddala. Kto- rego miśtycznego kāmienia niech nam będzie Figura on kāmyczek/ którym niegdys poraził pokorniecki Dawid pyśnego Goliata: Pise ich był Da- wid w strumieniu pierwszym nązbiera- wśy/ wrzucił w torbęgi. Elegit sibi quinque limpidissimos lapides de torrente, & misit eos in peram pastorem. Philo Zydewin nąuga/ że gdy te kāmyczki brał Dawid/ tedy na każdym z nich nąpisał Imioną piaci Pątryarchów/ ną pierwszym ną- pisał Abraham/ ną drugim Izak/ ną trzecim Jakob/ ną czwartym Moyses/ ną ostatnim Jozue/ który się po He- brąjsku zwał JEZUS: a ponieważ go ną ostatku kładł do torbego/ do- myślał się niektórzy/ że go też ną- pierwej dobył/ gotując się do poty- gki/ y na proce nąłożywśy/ nim po- konal nieprzyaciela. Zągym ten kāmyczek dla samego Imienia JEZUS/ które jest nąysłodkie: JESU Nomen dulcissimum/ mowi Bernard S. ten kāmyczek poligon byđz powinien in- ter dulces lapides/ między słodkie- kamienie, których dziś szukamy. Tor-rens, Strumien/ albo rzeka/ z której wżisty był ten kāmyczek/ wyraża dobrze Miele Pána JEZUSOWA: ponieważ one słowa Dawidowe. Percussit pe- tram, & fluxerunt aquae. & torren- tes inundaverunt. tłumaczy S. Hier: o Miele Zbawicielowey. Torbęgią Pąsterka/ może nam znaczyć myśl przynagony do pamiętki Miele Pána JEZUSOWEY: Funda, albo proca/ według Autora Sylveir: Alleg: niech znaczy Longanimitatem, Cnota ciera- pliwosci/ albo cierpliwego głowicki/ a myśli charde/ pyśne/ które nas do niecierpliwosci/ do zemsty/ do odey- mowania się przeciwko krzywdzace- mu pobudza/ niech nam hárde on y pyśny Goliath reprezentuje: kiedy tedy pokorny Dawid/ w onym kāmyczu słodkim/ bo słodkim Imieniem JE-

SVS pocpijanym. przeciwko Golia- towi/ tak łatwo tryumfuie/ przez to się samo daie znać/ że gdy ną głowicki bija myśli niecierpliwie/ hárde/ przeciwko onym/ którzy go krzywdzą/ obmawiają/ skłaniają/ znieważają/ po- twarzają/ teżeli w sercu swoim ma- ten kāmyczek słodki Pána JEZUSOW/ to jest/ teżeli rozważa sobie/ tak y P. JEZUS niewinnie tak wiele znie- wag/ krzywd/ y same śmierci dla zba- wienia iego ponosił/ nie weźmie mocy nąd sercem iego gorzkość/ y rąntor przeciwko nieprzyjacielowi swemu/ B ale mu to wśytko osłodzi/ y doskonale nąd niecierpliwoscią zwycięstwo zies- dna: Przeto S. August: każdemu sy- gac tego serdecznego kāmyczka/ słodzą- cego wśelanie gorzkości serdeczne/ tak mowi: Totus nobis figatur in corde, qui pro nobis fixus est in Cruce. Niech (prawi) całe serce nąsse przeniknie ten, który dla nas był przybit y ną Krzyżu.

Trzeci słodki kāmien oddalający od nas w przeciwnych okazyach gorz- kości/ z niecierpliwosci pochodzące/ potrzeba żeby się znaydował in Aure, w vsach: a ten zowie się: Verba dulcia amici. Wielka to folga w- turbacy/ gdy trąfiś nątakiego przy- iaciela/ ną duchownego głowicki/ który się ną ten czas pocieszy/ lągo- dnemi słowami do cierpliwosci ną- mawiać będzie: rzecze: Nie uważay tego/ odpusć mu to dla miłości Bo- żey/ więcej Pan JEZUS dla ciebie cierpiał/ podobnoć też to kāmien nie- ze złości/ ale z nieostrożności owe- słowko/ o które się turbuieś wy- rzekł: dąmy to choćby ze złości/ bą- dziey to iednak iemu samemu ną du- sy skłodzi/ (z czego pożalowania go- dzien) niżeli tobie ną sławie; bo- taktemi ludzmi nąpąstującemi dru- gich/ roztropni pogardzą. Takie słowa przyiacielskie/ są to kāmyczki bą- dzo drogie/ y oraz słodkie. Drogie/ bo gdy one wdzięcznie głowicki przyis- muię/ obracają się mu niciało w us- śach iego w kłeynoty/ y zaufnice- drogie/ o gym Duch S. przez Pro- werbiałiste: Inauris aurea, & mar- garitum fulgens, qui arguit aurem

Przyjaciel tagodny
pociesza w trąpi

Prov. 25.

Porzyciel wie
olitowania i hem
anien, przyzyci
nia i gęstota
rdzeczny.

Prov. 26.
vers. 22.

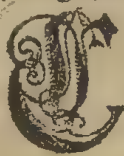
Exem-
plum.

Luca 9.

Szemrakowi, po-
kleszczom, iak
konfundowat
infrant. Mag.
y Gnyfnyk
Cesarz.

obedientem. Słodkie też te kamy-
ki dla tego; bo takie słowa łatwo u-
spokoić mogą wszelką gorzkosć w ser-
cu poturbowanego głowicki: o czym
tamtę przydał Duch S. Lingua
mollis confringer duritiem. Z czego
a contrario podać się nauka; że pod
czas turbacyi/ na przykład gdy kogo
krzywdzą/ zniewagą wielką od tego
potka/ nie trzeba sobie innemi twar-
dymi kámiemi użu zawałać: przez
które rozumiem Consolatores pes-
simos. to jest owych hemraków/ kto-
rzy chcą pocieszyć drugiego/ krzywdę
mu uczynioną tym bardziej exagie-
rują/ co wiedzic z tego na tamtego
drugiego nie nágadają/ sposoby różne
zemżczenia się nad nim podają/ y
porzoc obietnica: bo takich słów/ są
na pozor słodkie. w samej jednak rze-
czy są bardzo twarde/ y gorzkimi
kámiemi/ zaczęły nie osłodzi oney
turbacyi/ ale mu tej tym więcej
przyczyniła tdey hemracy/ pocholeby.
Verba susurronis quasi simplicia.
& ipsa perveniunt ad intima ven-
tris. Słowa podszuwają iakoby pro-
ste, a one przerażają aż do wnętrzo-
ści żywota. Tamże powiedział Duch
S. Jakoż nigdy taki pokoiu z ludźmi
mieć nie może/ ktokolwiek takich la-
zyków rad słucha/ o czym przestrzega
Eklezjastyk: Eccli 28. Qui respicit
illam. non habebit requiem, nec
habebit amicum in quo requiescat.
W chronieniu się takich pocholebych
hemraków/ podwodzących do zemsty/
dał przykład samże Zbawiciel; gdy
go bowiem niektórzy z Uczniów pod-
wodzili/ aby był ogniem staral Mias-
sio Samarytanie/ za to/ iż bramy przed
nimi zamknięto było/ nie tylko odrzu-
cił ich periwóz/ ale ich też pokłócił
o to: Et conversus, increpavit illos.
Drugi przykład mamy na Konstan-
tynie W. Cesarzu; który gdy Obraz
tego ktoś zelżył y na twarzy poranił/
a dworscy pocholeby namawiali go/
aby te krzywdę swoją pomsta znadną
był pokarał; on konfundując ich/ za
twarz się pomacał/ rzekł: Cóż
mam twarzy/ y żadney rany nie mam
na niej. Wielką konfuzją nakarmił
był Serderek Cesarz jednego z dwor-

A słich/ gdy podobno w takichże okazy-
ach coś sobie do ucha szeptacemu/
stomotny wyćiał polizet/ mówiąc:
Cur me mordes adulator. Coś
też go gorzkiego stało się z jedną bábą;
która zwaśnione między sobą śladło
plotkami swoimi wadziła; albowiem
iż za to/ gwałt z duszą y z ciałem do
piekła porwał. O czym gdzieś indziej
obserntey znalazł: a tym czasem
pomienionych trzech słodkdrogich
kamyków/ to jest sposobów dla ucho-
nienia się gorzkosci serdecznych/ po-
chodzących z niecierpliwości/ prze-
strzegay.

O się cyze drugiey Cześci
Razania: Wracam się
znowu do sentencyi S. Da-
miana Lapidem lapidem
percutiunt, sed lapidem

molliorem; de quo fuit oleum.
charitatis. &c. y te trzy kámienie
drogie/ słodkie z siebie wydające/
które osłodziły śmiertelne kámienie
Szczepanowi S. w żywocie tego S.
wydające się/ pilnie sobie uważam.
Naprzód in Ore. Lapidem dulcem

C Taciturnitatis, z którego w ustach
tego wypłynęła dulcedo verborum,
słodkie/ miłe/ łaskawe słowa tego. To
się wszystko iawnie pokazuje z Historii
Dzieiow Apostolskich; kiedy za napr-
wą Żydowskich Książ/ przez dwóch
fałszywych świadków/ potwarzony o
grzech bluźnierstwa/ y stomotnie przy-
prowadzony był przed Sad duchoi-
wny; gdzie stánawszy/ wszelką stro-
mność/ osobliwie w języku po sobie
pokazał/ tak dalece: że nie miał czas
sami nieprzyjacieli tego z wielkim za-
dumieniem patrząc na niego/ tego

D byli rozumienia/ że nie na głowicki,
ale na Anioła patrzał. Et intuen-
tes cum omnes, qui sedebant in
concilio, viderunt, faciem ejus.
tāquam faciem Angeli. Pyta się
tu Joseph: Mausi, z takiej racyi pa-
trzącym na się zdał się być Szczepan
S. Aniolem y odpowiadając dla tego;
iż nie guć, ani pokazać po sobie w
przeciwnych okazyach porużenia za-
dnego/ jest to przymiot Anielskich
Duchów: z którego fundamentu ma-
dra ona Tekułka/ przyczyniłać się do

Wdwiada

vid. Tom. 1
Dom. 14.
Poi. f. 443

PARS
II.

Script.
Afor. 6.

Szczepan S.
młodzi, iak
młodzi Anioł-
czyńto.

2 Reg. 14.

Capite 7.

Manf. D. 2

Dawida za złoczyńca y rebellizentem iego/ tym sie mu terminem naylepiej przypoeblebił/ gdy go do Aniolá przystowniła/ mówiac: Sicut enim Angelus Domini, sic est Dominus meus Rex, ut nec benedictione, nec maledictione moveatur. Wisc y oni Sedziowie/ lubo byli pełni iádu przećiwko Szczepánowi S. że iednąż żadnego znaku/ ani na twarzy/ ani w oczách/ po nim nie postrzegli/ ani żadnego z ust iego/ ná wywod niewinności swoiey/ nie styfeli słowá/ dla tego zdáło sie im iákoby ná Aniolá pátrzyli. Otworzyli wprowadzili usiá swoje Megennit S. ále dopiero ná rostkaz naywyższego Káplána/ áby sie byl z onych tryminatow uspráwies dliwil. Dixit autem Princeps Sacerdotum, si hæc ita se habent. Uczynil ná ten czas Szczepan S. obaferma y nabożna do wšytekch przesmowa/ w ktorey z Dismá S. wywiódł przysięcie ná swiat Messyášá; nád to ostreml náráł słowámi ná Arcyškáżetá. Dura cervice, & incircumcisis cordibus vos semper resistitis Spiritui S. ále to uczynil/ wymulac sie o krzywde Boska; bo co sie iego samego krzywdy tykálo/ o tym samá rászcy z ust iego słodycz plynéla. Jáli to nie słodkie słowá iego byly/ od ktorych poczał mowa swoie/ do onych krwie iego prágnacych Arcykáplánow y Instygátorow; gdy ich naymilšá Bráćia y Oycámi názwál. Viri, fratres & Patres audite; ktore iego słowá Gregor. Nissen. poczyta za osobliwy ákt/ znak cierpliwości/ meštvá/ y ferdecney ku nieprzyjáciolom swoim miłości. Ira lenitatem, minis verò despicientiam mortis, mortis terrore, vitæ contemptum, odio dilectionem, malevolentia benevolentiam, calumnia veritatis prædicationem opponens. Czyli to znownie słodkie słowá iego: gdy ná śmierć ubity kámiéniami/ tuż/ tuż kónáiac/ y modláe sie za morderce swoie/ rzekł: Domine, ne statuas illis hoc peccatum. Ktorem słowy (iákó tenże Grzegorz S. uważa) dal znáć/ że one kámiénie słodkie mu byly/ y zdály mu sie bydz Ambrozja/ álbo rosa Liebie-

A 189. Magnus ille Stephanus gaudet lapidibus undique petitis, ac veluti suavem quandam rorem, crebros lapidum ictus in modum floccorum nivis incidentium cupidè excipit, ac benedictionibus nefarios homicidas prosequitur. Jáiste/ słodkie tó kámiénie/ ták lágodne słowá w ustách Szczepána S. świadkiem tego są/ że Lapidēs torrentis, illi dulces fuerunt.

Drugi słodki kámién y bádzo drogi widzi in Corde, w sercu Szczepána S. to jest Páná JEZUSA Chrysta/ iówanego w pámiéci iego: ktory mu śmiertelne one kámiénie ostodzil. Dla obidáńienia tego/ może nam posłużyć za Figure on kámién ná którym Prorok Jácharyáš siedm oczu widzial. Super lapidem unum, septem oculi sunt. Zgodnie wšyscy Expozytorowie náuczają/ że ten kámién figura wál Messyášá prawdziwego Páná JEZUSA; o którym niegdý przepowiedzial Dawid. Lapidem, quem reprobaverunt ædificantes, hic factus est in Caput anguli. A mušial to bydz kámién nie prosty/ ále drogi iákis: bo (iákó uważa Hugo) byl nábijány drogim metalem. O siedmiu zaś oczách ná tym kámiénie/ dwódkie jest tłumáczenie; iedni rozumieją/ że te oczy misterna rósá wyrobione byly w samym kámiénie; á wedlug tego znáczá siedm dárow Duchá S. ktorem náder nápełniona byla Ducha Páná JEZUSA; á podobno moglyby nam znáczyc pieć bliżn Ran Zbáwicielowych. Drudzy twierdzą/ że tu Prorok mówi/ o siedmiu oczách pilnie kámiéniełowi onemu przypátruiacych sie: W samey zaś rzezy/ byly to oczy Pátryárchow/ Apostolow/ Megennitow/ y innych S. ktorzy oczy swoie ná ten kámién obroćili; áby z niego láská/ y wšelkie dobrá do zbáwienia im potrzebne/ ná nich byly wyplynely. Co osobliwym sposobem weryfikuje sie o dšisieym JEZU Apostolskim/ y Megennitu S. Super lapidem unum, septem oculi sunt. Obroćil ná ten kámién oczy swoie Megennit S. gdy go kámionowano: iákó samże przyznáe. Ecce

Figura.

Zachar. 3.

kámién o 7 oczách
amru oczách
gum. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.

ap. Cornel.

video celos apertos, & JESUM stantem à dextris Virtutis DEI. Oto widzę Niebo otwarte, & JEZUS A stoja- cego na prawicy Mocy Boskiej. Wważał sobie/ iako Super hunc lapidem sunt oculi septem: to jest wydające się w Ciele tego uwielbionym blizny/ naye- słodzych Ran dla zbawienia naszego/ z miłości nie dawno podistych: bo według zdania Vener. Beda, w Odrzy- żowanego postaci pokazał się Szcze- panowi S. Pan JESUS. Ne ho- mo lapidandus titubet in terra, De- us & Homo Crucifixus apparet in gloria. A tak gdy ten przestodki y drogi kamyzek ośiadał in Corde, w sercu Szczepana S. przez nabożną kontemplacya Młeki tego/ rozplynęła się z niego łaska w sercu Męczennika S. y śmiertelne one osłodziła mu ká- mienie/ że mu się zdało/ iakoby ich nie był. Te/ a nie infa przyczyna daie tego Ambrozy S. gdy tak mówi: Lapidabatur Stephanus, & videbat Celos apertos, & JESUM stantem à dextris DEI; & ideo lapidum icus non sentiebat, corporis non con- siderat vulnera, sed oculis Christo affixus, illi adhærebat.

Trzeci kámiień drogi/ który osłodził śmiertelne kámienie Szczepanowi S. urazam sobie in Aure; iako drogic zaufnice na uszach Męczennika S. O zacnych y słodkomownych Orato- rach mawiamy. Gemmas, non ver- ba loquitur, co słowo/ to drogi ká- mienie/ y kłopot; mogłby każde słowo złotem odzwajyc. Przen: Pánna zo- wie Gregor. Nicom. náder wymowne- mi náturey ludzkiej ustami. Os fa- cundum naturæ humanæ. Joan. 3. 35 Tritem: názywa one dziwnie słodkiey/

A y przyismney wymowy Oratorka: zwłaszcza gdy się za naszymi potrze- bami modli do Pána BOGA. MA- ria Oratrix gratiosa, pro nostris infirmitatibus ad DEUM: y przeto Richard: Laurent: przyrownywa usta Przen: Pánny/ do ust w drogich ká- mieniach przebiegających: o których jest wzmianka u Proroka. A te to są przestodkie usta/ które drogiemi/ y oraz słodkimi słow swoich perlami nápełniwszy usty Szczepana S. ná- pełniły oraz słodkością y duszę jego: albowiem ex itinerario Terra S. pise-

B Fidelis, że do tego gásu ná przedmies- ściu Jerolimskim pokázala kámiień ieden/ ná którym Przen: Pánna kła- knowfy/ gdy Szczepana S. kámiem- nowáno/ czyniła modlitwę do Pána BOGA za niego. (ktorey głosu po- dobienstwo jest/ że zasłyszal Szczepan S.) y sprawiła mu to ona modlitwa swoja że śmiertelne kámienie/ słodkie mu się widziały; pokázala ná tym kámieniu/ cudownie wyrażone ślady kolan Przen: Pánny. Już tedy do- wiedzieliśmy się o cudownych/ dro- gich/ y oraz słodkich kámykach/ to

C jest/ o niektórych sposobach skutecz- nych/ ná odegnanie gorzkości serce- znych w rzeczach przeciwnych; y onym w Przypadzie Żywota Sze- cepana S. przypatrzyliśmy się. Sta- raymyś się tedy o nie/ iak z najwyższą pilnością; a tak wszytkie przeciwe okázye zstána się nam Lapides dul- ces, wdziężne y przyismne/ za pomo- ca Boska; który jest źródłem

wszelkiej słodkości: Reos remur niech będzie chwała ná wieki.
AMEN.

NA DZIEŃ SS. MŁODZIANKOW. Cubicularij Sponsi.

Herodes iratus, occidit multos pueros. Matth. 2.

Słarodawna to przypo- wieść/ że po asystencyi/ po- sługach/ poznać Pána. S. A. W czym lubo y naše gá- sy gástokroć zbytkui/ iedną

D daleko wiscey ludzkie wiekow dawniey- szych ná to się przejadzali. Albenau- bowiem pise/ iż w tym osoblwi byli Rzymscy Pánowie; tak dalece/ że niektórzy dziesięć tysięcy/ a drudzy y

dwadzieścia

Szczepan S. ná-
na krzyżu
Jezusa: gdy go
kamienowano.

li. 4. Epist.

Oration. 2
in Conc.

libr. 7. de
Laudib.

Jerem. 19.

Szczepana S. ná-
tute modlitwy
Przen. Pánna.

libr. 6.

Ante ambulones
Rzymscy: tak
wiele ich.

dwadzieścia tysięcy / miewali ludzi A nadwornych / których oni Ante ambulones nazywali. Lecz kto dobrze zważy rzeczy / przyznać musi / że Regius Sponsus. Syn Boski / zaciążył na siebie w posiadanie małego dzieciątka / y odprawując Gody weselne / y ślub z naturą ludzką / przez zjednoczenie się hipostazy / z miłością nieporównanym sposobem na ten akt zstąpił się / z asystencyą / kiedy o to sam młody / Pachołat / Niewinnia / tak dzisiejszych / i tak takich Pokoiowych / Paziów / do Boku swego dobiera / i już nie dżiesiąć / nie dwadzieścia / ale (iako Kęścioł S. domręła się z Obiadwienią Janą S.) sto czterdzieści tysięcy / którzy przybrani w purpura własnej krwi / pozabijani od Heroda z mienności przeciwko Messiaszowi. Herodes iratus occidit multos pueros. Na tych Godach Bóranekowych przy Droczystych Świecach Narodzenia Pańskiego / tak przysięmna około Młodziństwa jego uczynili mu asystencyą. Jakoż y Augustyn S. w Kazaniu swoim na to Świeco / takim Pokoiowem na Dworze Pana JEZUSOWYM / nawet y pod czas Sadnego dnia przypisuje funkcję / gdy tak straszył okrutnego Heroda. Cum stare caperint ante eum / quem putaveras occidendum / pro quo tuderunt sanguinem pretiosum / ipsum videbis throno igneo praesidentem / illos solium Dominicum circumdantes / candore rubeo splendentes / propter candidam aetatem / & sanguinem Passionis. Jąiste bardzo to wyborne Ephabium Sponsi / wyborni y wielkiego zalecenia godni Pokoiowi Pana JEZUSOWI / ci niewinni Świeci Młodzieniaszkowie / a z ktoreysze racy / dam na to odpowiesz / wprzód iednak każdego głosić / po li niewinności nabytey na Chryste S. przez taki śmiertelny grzech nie utraci / Pokoiowym Panu JEZUSOWI nazywamy / powiem / w czym takowi Panu JEZUSOWI / z innych slug Boskich różni się / y onych poniektąd celują. Ad Majorem Dei Gloriam.

Niewinność
Świeci / Pokoiowi
wi młodego
P. Jezusa

Niewinność docho-
wana / pokoi-
wym / Boskim
czym.
M. erma
Pokoiowi.

O do pierwszej Części Ka-
zania. Jako na Dworach
Pańskich we trzech rzeczach
różni się od innych Dwo-
rian Pokoiowi Pańscy / to
jest / w Bórwie / w Włócie / y w asy-
stency / w czym oni celują / ied-
nak swoim sposobem różni się owo-
giem / który nigdy iednego śmiertelnym
grzechem Pana BÓG nie obraził /
od innego sprawiedliwego / który po
Chrzeście S. kiedykolwiek upadł w
grzech / a z niego przez pokutę S.
usprawiedliwionym został Naprzód
różni się w Bórwie Krolewskiej.
Bórwą wszytek nas / Slug Pana
JEZUSOWYCH / jest kasa laski Boskiej /
która z Kórbu Krolewskiego / to jest
z zasług Młeki Pana JEZUSOWEY /
dana nam bywa / albo wiana na duże
nase / przez Ducha S. mocą Sakra-
mentow Śs. która nas poświęca / y
mleci w oczach Boskich / czyni / a ied-
nak duchowna barwa / jest poniektąd
różna / iedną bowiem jest / która bie-
rze głowiek przy Chryste S. o ktorey
mowi Paweł S. Baptizati estis /
Christum induistis. Ochrzczeni jeste-
ście / Chrystusa oblekliście. Druga zaś /
która potutniacemu po upadku / y
po utraconey już niewinności / przez
Chrześć S. nabytey / dana bywa. Ge-
org. Venet: pierwsza przyrównywa do-
oney Sukienki Pana JEZUSOWEY /
która była inconsumibilis / całkiem zara-
zobiona / druga zaś przyrównywa do
Sukienki Pana JEZUSOWEY / zhywa-
nej z strużek / z ktorey komparacy-
łatwo się domyślić / iako laska y nie-
winność / nigdy iednego nieustrasza
przez grzech / bórwą to jest niepospo-
litą / ale dreyprzednią / o tey bowiem
ekłaney / albo nie zhywanej Sukien-
ce Pana JEZUSOWEY / między kilka re-
cy godnych uwagi na tey zalecenie /
to też napisał Marcus Vigerius. Zakonu
naszego / Biskup Synnogallij / że w
tym samym celował druga Sukienka
wierzchnia Pana JEZUSOWEY / a na-
wet y wszytkie instrumenta Młeki jego
Przen: iż najpierwsze krople krwi P.
JEZUSOWEY / które on dla zbawienia
naszego razyl wylać z Ciała swego
nawiewietznego / w się wzięła / y niemi

Script.

Laska poświęcają
Barwa / Świeci
Kasa / Jezusa.

ad Galatiz

ap. Sylveir
Allegor.

Laska młodey /
Chrześć / y nabytey
Sukienki / młodey.

de instrum
Dom. Pafs.

Grzechu nigdy
nie znać, jaka
szczęśliwość!

Serm. 34.

In Fest. In-
nocentum.
apocalip. 2

1. p. 91. 20.
2. 4.

Niewinności do:
S. Janey. co wzywa
S. Tomasz

utyntorowana została/ w ten czas
gdy się zbawiciel krwiz w Ogroyu
pocił. Regium tunc sanguineum
sudorem de vivo Regis corpore
manantem, hac ipsa Domini indu-
menta suscepunt, prius quam
terra. Wierponieważ łaska głowies
kowi na Chryste S. dana/ jest także/
iżoby prima tinctura sanguinis
Christi, gdyż przez nie najpierwszy
skutek zasług Mele Dána JEZUSO-
wey na ten czas odbieramy; idzie za-
tem/ iż takowa łaska/ jest to osobliwa
bárwa na duszy naszej/ po której kto
przez śmiertelny grzech nie utraci.
Prima est felicitas in peccatorum
turpitudine non venisse. *Nayprze-
dniejsza duszy naszej szczęśliwość jest,
jeżeli nigdy brzykości grzechowej nie
skosztowała. mówi S. Chryzostom. A
po tej bárwie/ po tej pierworodney
niewinności/ poznac poufałych sług
y Pokotowych Pána JEZUSOWYCH:
to jest/ dusze temu naddane ukochan-
ne: idko to przyznał Rupertus, gdy
uwagał owe słowa Apoc. 2. Habeo
adversum te, quod charitatem pri-
mam, (albo iako tłumaczy Engel
grave, innocentiam, seu gratiam
primam) reliquisti. w których slo-
wach konfundowano tam Bogos/ iż
to bárwa Pána JEZUSOWA/ to jest/
niewinność ze Chrystu S. wyniesiona
utracił już był; tak na to pisze. Hec,
principale donum est: Hoc enim
solum & panē unicum signum per-
fectionis, & testimonium veræ vir-
tutis. Ta niewinności, najpierwsza ta-
ska, przednim jest darem Boskim. Ta
sama, prawie jedną jest znakiem dosko-
nałości, y świadcstwem Cnoty prawdzi-
wey. Przeto S. Tomasz z okazyi słow
Zbawicielowych/ Luca 15. gdzie Pan
JEZUS opowiada/ iż wielkie będzie
wesele w Niebie z jednego grzesznika
pokutującego/ niżeli z dziesięćdzie-
siat dziesięciu sprawiedliwych; py-
ta się/ jeżeli też Pan BOG milnie
bardziej grzesznika pokutującego/ niż-
żeli tego/ który pierwszey niewinności
dochował/ wiec odpowiada na to tak:
Sive sint innocentes, sive peniten-
tes, illi sunt meliores, & magis di-
lecti, qui plus habent de gratia;*

A ceteris autem paribus, Innocentia
dignior est, & magis dilecta: to jest;
je według wielkości miłości/ tak grze-
sny pokutujący szczyt/ idko y ten/
ktory niewinności swojej żadnym
grzechem nie skalał/ jest miłym BO-
GU; iednak jeżeli/ tak ten/ idko y on/
na jednym są stopniu miłości/ albo
łaski/ już ten/ który niewinności do-
chował/ godniejszy jest/ y miłym
przed Pánem BOGEM; niżeli
tamtę drugi/ przez pokucie z grzechu
usprawiedliwiony. Dosyć tedy prze-
dnia bárwa maia ci Pokotowi Pána
JEZUSOWI/ to jest/ ci ludzie/ którzy
po Chryste S. śmiertelnym grzechem
Pána BOGA nie obrzili. Refle-
ktujcie się tu głowicie/ który tego
słucha/ albo to czyta/ a ięże tey
niewinności/ tak przedniey bárwy nie
utracił/ przez żaden grzech śmierz-
telny; winiście/ ja grzeszny/ tey sz-
częśliwości: a przez krew Pána JEZUSO-
woga/ w której ta sata twoia (iakom
wyżej powiedział) przednim sposo-
bem ufarbowana jest/ poprzywiązam
ciś onemi słowy Psalmisty S. Custo-
di innocentiam, & vide aequitatem.
Nie słuchajcież tego/ abys tey bárwy
Pána JEZUSOWEY/ chroniac się iak
najpilniey pierwszego śmiertelnego
grzechu/ ostrożnie ścanował. A ty
ktoryś on już utracił/ serdecznie za-
luy/ y narzekay gorzko/ na on nie-
szczęśliwy punkt y godzinę/ kiedyś się
odważył na pierwszy śmiertelny
grzech.

Powtore/ Pokotowi Krolowej ro-
żnia się od innych Sług dworskich/
in viā, albowiem u Krolow Babi-
lonskich/ iednakież/ co y Krol sam
zażywał potraw: co się pokazuje na
onych trzech Pacholetach/ Pokoto-
wych Krola Nabuchodonozora. Con-
stituit eis Rex annonam per singu-
gulos dies, de cibis suis, & de vi-
no, undē bibebat ipse. Podobnym
sposobem y te dusze/ które nie utraciły
ięże niewinności/ nabytey na
Chryste S. maia swoy stol/ y osobliwa
porcja u Pána BOGA; a ktoras
dowiemy się wnet o niey/ udawşy
się do Pisma S. po Figura. Dawid
S. upatrzysz osobiwa Opatrzność

Boska

Niewinności aby
dochował/ napo-
mnienie.

Psalms. 36.

Daniel. 1.

Niewinności
ma Janey 170:
bl. w. Vi. l. andy
albo por. 174.
pod figurą
kruczy.

Figura

Psal. 146.

Boska nād kruczetami/ w gniazdzie
zostaiacemi/ że ich tam sam P. BOG
żwi/ wychwalać go z tego kaje; gdy
sobie tād śpiewa: Pracinite Domi-
no in confessione, psallite DEO
nostro in cithara, - Qui dat ju-
mentis escam ipsorum, & pullis
corvorum invocantibus eum. Z4
czynaycieś Pānu z wyznawaniem,
gracyś BOGU nāsemu nā czerze, który
dāie bydłu żywność iego, y kruczetom
wzynaiacym go. Dla zrozumienia
tego textu/ y łatwiejszey iego appli-
kacyi do przedświżstey māteryi/
trebā wiedzieć, co S. Isidorus piše;
iż kruczat w gniazdzie/ pośi ięszce w
białym mchu zostaiā/ starzy krucy ży-
wić niechcā/ y przeto sam Pan BOG
obmyśla im pożywienie przez on čas:
albowiem pyśzki ich otwarte/ zākra-
pia rosa niebieska: leż gdy już w
pioregā czarne porastā/ zāraz y
krucy starzy przyleciały do nich/
ścierwami ie żywić pogyndā; gdy
tedy krucetā skostnia ścierwow/ już
im też owej żywności rosy niebieskiej
umyka Pan BOG. Joann ā Genim:
in sensu morali, przez te krucetā, roz-
umie homines manuetos per pu-
ritatem, aliās ludzi stronných/ w
niewinności sie kochaiących. Wic
z tej racyi/ y owym ięszce lepiey mo-
ga nam też krucetā wyrażać ludzi
owych/ którzy lubo z krucow czarnych/
to iest/ z Rodzicow grzechem niegdy
pierworodnym zadržonych rodza sie/
iednā w gniazdzie Sakramentu
Chrztu S. porośli delikātnym mchem
laski Boskiej/ y niewinności doskona-
ley. Porcyā zās onā kruczat/ albo
Rosa/ niech nam znaczy osobliwe lā-
ski Boskie/ y opieka iego Przen: ktora
Pan BOG ma nād głowiekiem/ poty/
pośi dusā iego w onej niewinności
y śliżności zostaiē/ pośi piorkā czar-
ne nā niey sie nie pokāżā; to iest/
pośi sie śmiertelnego grzechu nie do-
puści/ pośi ścierwu rośkośy iakiey
zākazaney/ od krutā piekielnego sobie
do serca podāney/ nie skostnie. Pis-
knie to podobieństwem obidānia leden
Teoteryk. Jāko (prāwi) ow Syn/
ktory nigdy Dycā swego albo Mātki
nie rozgniewal/ wielsā ma lāske u

nich/ y wiscey mu zwyklt świādzcyc
Rodzice iego/ niżej owemu/ ktory
rozgniewawśy ich/ żalował zā to/ y
onych przeprosil/ przediednal sobie.
Zkād dawne iest Apophtegma, chelpia-
cego sie kogos: Nunquam cum Ma-
tre in gratiam redij. Nigdy Mātki nie
przepraśat. Podobnym sposobem
dyskutowāc potrzebā/ że y ten/ ktory
ięszce nigdy śmiertelnie nie obrzdzil
Pānā BOGA/ w osobliwsey lāsce/
respektie zostaiē u niego/ y szczegulna
ma nād nim opieka. Opatrzność iego
świata/ broniac niewinney dusze iego
od wszelkiego niebespieczeństwa/ ā
rāczy pomnāżaiac go w rzeczach du-
chownych. O gym dostatecznie nā-
mienil Dāwid S. Non privabit
bonis eos, qui ambulant in inno-
centia. Nie odeymie dobr tym, którzy
w niewinności chodzą. Ktore słowā
Hugo Cardini tād tłumācy y konklus-
duje/ zadržaiac do zāmiłowania sie
w tej niewinności. Non privabit
eos bonis, hoc est gratia in prāsen-
ti, & gloria in futuro. Ergo ut illa
bona habeamus, custodiamus inno-
centiam. Nie odeymie dobr tym, to
iēst lāske nā tym świecie, ā zās chwātę
w przyszłym żywocie. Węc abyśmy tych
dobr dostapili, strzeżmy niewinności.

Potrzejcie Pokoiowego Krolewskiego
go rozeznāc ex conversatione, bo tād-
cy ustāwicznie prāwie w Pokoiach
Krolewskich/ nā zāwołaniu bydź po-
winni. To mājā osobliwego ludzcie
niewinności ze Chrztu ięszce docho-
wniacy/ że naybliżsi sā do konwer-
sacyi z BOG JEM y z Zbāwicielem
swoim: w Osobie bowiem iego po-
wiedzial Dāwid S. Innocentes &
recti, adhererunt mihi. Niewinni
y prāwi, przystali do mnie. Ten ter-
min adhererunt, ma energiam tuam;
y nieiako wyraża śātecznā/ ustāwicznā
służbā Boską. Jākoż te osobliwa kon-
fidenca swois do ludzi takowych u-
twierdzil Pan BOG wielā cudow.
Nāprezod/ iż gestokroć Pan JEZVS
pokāzował sie w Osobie dzieciatka/
mile zābawiajacy sie z niewinnemi
dzieciatkami. Piše Discip: o dzieciāciu
iednym/ ktore widzac nā Obrāzie O-
soba Dzieciatka Pānā JEZVSA nā

Mātki nigdy nie
przepraśat, chwātę

Psal. 83.

Niewinność, powi-
sławie leu P. B.Histor
lit. 2. E-
xempl. 3.

Az eie
nie nosi
iako my
grzechu.

dele

7. Aprilis.

gien nie
ustrelnicowi, goki
rze niemienna nial
ieninnego serca
zlonotek ogien
uz pali.

Conc. Hist.
Histox. 26.

ratkach Przen: Panny/ á rozumieiac/ A
ze to żywe było/ częstokroć go ná śnia-
danie swoje prosiło/ y chleb przed O-
brázem iego kładło; więc zstáło się ies-
dnego dnia/ że z Obrázu dziecia ono
Pan JEZVS rąkás wyłiągnęło/ y
chleb wzięło: zapraszając też ná swoy
báńkiet do Wieba po trzech dniách
dzieciatká onego. Jákoż tak się zstáło:
záchorowawszy dziecis/ y po trzech
dniách umárło/ y poszło do Wiebá.
Coś podobnego piše Surius, o Hero-
mánie dzieciátku. O S. Edmundzie
tákté czytamy/ że gdy do školy chodzil/
o bok z nim Pan JEZVS siadal.
Naylepiey iedną (rozumieć) obid-
śni nam cála máterya/ o ktorey do-
tąd mówiłem/ takowa Zistorya.
Cantiprax: piše/ że gdy z Klastora
Aluniacenskiego młodego Zatonniká/
y w niewinności od młodości w Kla-
storce wychowanego/ dano było zá-
Socyusá stáremu drugiemu do Mlá-
stá/ wstąpiwszy obádwa po potrzebie
do Kowalá/ ow młody Mniszek wi-
dzac to/ czego nigdy nie widział/ to
ieśt/ rozpalone/ y iskrzy z siebie wyda-
jące żelázo/ á rozumieiac że to był
drogi taki rásny kámién/ chcąc lepiey
ogładać/ wziął go w rúce/ á namniey
upalonym nie zostíł od niego/ z wiel-
kim podziwieniem ná to pátrzących/
y tak wielki cud/ niewinności lego
przypisuiących: gdy iedną wkrótce z
zápatrzénia się niepotrzebnego/ y wda-
nia się w rozmowę z niewiásta/ wpadł
w myśli nieczyśte/ y požádliwóscia
cielesna skálał serce swoje przez co nie-
winność utrácił: wracając się z izby/
do onego rozpalonego żelázá/ y tak
iáko niedawno w rúce go góle chcąc
wziąć/ nátychmiast stódze od niego
upalonym zostíł. Wyráżny ná sobie
zostíławszy dokument/ że póki gło-
wił/ niewinności ná Chrzcie świs-
tym nábytey dochowuie/ poty Pan
BOG o nim iáko o naybliższym
stúdze swoim zawiáduie/ y iáko nay-
poufálšego Pokoiowego trzyma go
przy sobie w Obronie Wśchmocney
Rúki swojej. Wielki to záiste
przywiliy tych Pokoiowych
Páná JEZVSÓ.
WALZ.

O do drugiey Części Kazá-
nia: Mogłébych wprá-
wdzić dzisiejszych Pokoi-
owych Młodzieniáškow P.

JEZusowych/ z pomienio-
nych trzech okoliczności bárdzo do-
brze zálecić; Naprzód z bárwý Kro-
lewskiej/ ktora ná nich widze dwoia-
ka/ to ieśt láśka poświęcająca/ dána
onym przy stározaónnym Obrzejá-
niu/ y láśka Męgenstvá: nie zchodzi
im tákté ná wíście Krolewskim/ bo
wśhyśy sa Betleemczykové: Occidit
multos pueros in Bethleem Juda.

B Betleem záś tłumáczy się Domus
Panis. Dom Chlebá: tá porcyka ich
byla láśka Boska nád niemi osobliwa/
że ich Pan BOG z tego świadá pra-
tko pobral/ bo iáko Eutymiusz dámyś-
śla się/ niektorzy z pobitych díatek
doróży/ mieli bydz żywotá zlego
Fortális & hi pueri, probi futuri
non erant. Co záś wzgledem nay-
bliśšey Assystencyi Pánu swótemu/ tá
się pokázule idánie z dzisiejshey Dro-
czyśtości ták bliśšey Swiátom Ná-
rodzenia Páná JEZVSoowego. Leż
oprog tego wśhytkiego umyśliem iá

C z infych okoliczności zálecić y chwa-
lebnieyskimi nád inne pokázac tych
dzisiejszych Pokoiowych Páná JE-
ZVSoowych. Trzy rzeczy slug Poko-
iowych Krolewskich/ chwalebne-
czynia. Pierwsza/ gdy ktorego z nich
Krol y Pan ich záżywa w publicy-
nych funkcyách/ w legácyách. Ztey
pierwshey kondycyi wielce chwalebnei-
mi sa dzisiejsi S. Młodzieniáškowie;
álbowiem Krol Wiebá y Ziemie Clo-
wóndrodzony/ zájyl ich w nayprze-
dnieyshey legácyi do cálego świadá/

D gdy wielka od wieków Tátemnice
Wócielenta y Národzenia swojej przez
nich cálemu obádwił świadku. Młowi
bowiem Dáwid S. ták do Páná: Ex
ore infantium & lactentium perfe-
cisti laudem. Z ust niemowlátek y z
facych, uczyniśes doskonála chwałę.
Inśa wersio czyta: Ex ore infanti-
um, &c. fundasti fortitudinem.
Moc swoję pokazates y ugruntowates.
To mieysce tłumáczy S. Cyprianus, o
dzisiejszych Niewinniátkách/ gdy ták
mowi: Acta est Nativitatis Sole-

Manfi.

Script.

Psalm 8.

Sermone
de Epiph.

mnitas, jubilantibus Angelis deor-
sum, ex ore infantium & lactenti-
um laus est perfecta. Głosy ich by-
ły płakania ich/ usta ich były rany
śmiertelne/ y owšem samá śmierć,
mowi tedy Dáwid S. Ex ore infan-
tium perfecisti laudem, to jest: iż
te Niewinniętká doskonały/ niż kto
inšy/ rozgłosily sławę o Narodzeniu
Niebieskiego Króla/ á to iáko r gło-
sili wprawdzie Aniolowie/ y potym
Pástuřkowie Narodzenie Pána JE-
Zusowe/ ále tylko okolo Betleem/ y
ná pogránicách tego; glosila to y
Gwiazda nowa / ále tylko samym
Trzem Królom; glosili Trzey Kro-
lowie dájac znać/ że iáda witac nowe-
go Króla/ ále tylko w Jeruzolimie/
gdzie się o niego pytali. Nowina
jednák zábięta tak wielu tybiscy Nie-
winniętek (co było rzeczą nigdy przed-
tym niesłychaná) áže do samego Rzy-
mu zaszła/ y do uřu Cesarzá Tybery-
usa: ktory zrozumiały iż Herod
własnému Synagzowi w ten čas nie
przepuścili; rzekł one słowa: Mallem
esse Herodis porcus, quam Filius.
Wolałbym byáć u Heroda wieprzem,
niżeli Synem; y pewnie tá nowina po-
wsytek świecie nád którym ná ten
čas Cesarze Rzymscy pánowáli/ ro-
zszła się/ co slyšac ludzie/ dowiádo-
wać się musieli o przyczynę tak okru-
tney transákcý/ á zátym cokolwiek
zrozumieć o Narodzeniu Pána JE-
Zusowym. Wisc tym sposobem ci
Pokoiovi Pána JEZusowi pomna-
żájac sławę o Narodzeniu iego náder
chwałebná do wszytkego swiáta od-
práwili legácy: o czym tak mowi/
ś. Leo: Ut dum Herodes atroci in-
tentus facinori ignotum sibi pue-
rum indiscreta infantium eade per-
sequitur, annunciatum cælitis Do-
minatoris ortum, insignior ubiq;
fama loqueretur. Im náilniey ślárał
się Herod okrucieństwem ná dzieciámi
záćmić Narodzenie dzieciátká, tym-
bardziej o Narodzeniu Páńskim wse-
dzie się rozchodziła sławá.

Powtore/ Sluga/ Pokoiovy Kro-
lewski má zálecenie swoje ztad/ gdy
nie jest bárdzo delikátny/ nie pieřzo-
ny: bo to samo sposobniejšym go czy-

A ni do usług Páńskich/ przy ktorých
wiele niewygód záżyć mu potrzeba.
Piřa stárzy Rábinowie/ że Królowa
Saba, probuac Mądrości Sálomo-
nowey/prezentowála przed nim dwa-
naście Ephabos, ábo Pokoiowch
w stroiu męskim jednákiego wzrostu
y urody; polowá ich była płci nie-
więściey/ á polowá Męskiey; chcac
tego po Sálomonie/ áby ich rozeznal:
czego łatwo dokázal Sálomon/ jedne-
go y drugiego záżywszy sposobu wiel-
ce domcipnego; między ktorými był
też taki sposob: przyniesiono w ro-
żnych naczyniách wody zimney y cie-
pley/ áby się w nley umyli Pácholes-
tá one: Wisc gdy plec niewięściey/
iáko pieřzona/ do ciepley się udála
wody/ Męřka záś do zimney; z tego
samego doředi Sálomon prawdy.
Podobná y owšem doskonałřa proba
dziřtejši Pokoiowi Pána JEZusowi
Młodzieniářkowie Świeci odpráwi-
li/ z ktoréy pokazáli się byđ nie pie-
řzonemi/ nie delikátnemi Slugámi
Pána JEZusowemi/ kiedy nie iui
w zimney wodzie/ ále we krwi wla-
sney Męřeńskiey ochynali się; a zá-
tym služby Pokoiowey iego godnemi
się byđ pokazáli. Co y pod Figura
potym reprezentowano bylo ná Wy-
spie Pathmos Janowi S. gdy w O-
biáwieniu swoim pátrzał ná wielkú
kupa ludzi obmycych we krwi Barán-
kowej. Laverunt stolas suas, & de-
albaverunt eas in sanguine Agni.
gdzie záraz przydano/ iż zá to samo
przypuřzeni byli zá slug nájbliřých/
y Pokoiowch Tronu Baránkowego.
Ideo sunt ante Thronum DEI. &
serviunt ei die ac nocte. Według
zdánia Ruperta, y innych Tlumáczow/
ci obmyci we Krwi Baránkowej/zná-
czyli Męřennikow Śś. á poniewař
wszyscy/ są głonkami Pána JEZusa
Chryřtusa Baránká Niebieskiego/
przeto (iáko uwařa Absolon Abbas,) ^{ap. Sylveir}
krw ich zowie się Krwi Baránko-
wá. A ktoř proře principálie, nay-
przedniejšym sposobem ochynál się
w tej Krwi Baránkowej/ teřeli nie
dziřtejši Śś. Młodzieniářkowie/
śmierć podeymuiac Męřeńřa dla
niego: czego piřna przyczyna dáie

Salomon, iáko roz-
znal, między pokoi-
owce męřeř y żeńřy

Figur.
Apocalip. 7

ap. Sylveir
bic.

D. 4 de
Festo,

eninnia 8 mę.
enimmo celuc
czennia nry.
sch męczennikow.
czym?

Josephi Mansi, gdy uważając one sto-
wá Antyfony. Kościelney: Isti sunt
Sancti, qui passi sunt propter te.
tęż ná nie piše: Id de Innocenti-
bus hisce, meritò canitur; quia-
tamen omnes Sancti, cunctique
Martyres pro DEI amore patiantur
& crucientur, nullus tamen illorum
eo fine pro DEO passus est, ut ipsū
DEUM à mortis periculo libe-
raret, prout passi sunt hi Inno-
centes. To się o tych Niewinniakach
zapewne śpiewa: bo lubo wszyscy święci
y inni Męczennicy co dla miłości Bo-
skiej cierpieli y ponosili, zaden jednak
z nich tym umysłem dla BOGA nie cier-
piał, aby był samego Chrystusa Páná
od niebezpieczeństwa śmierci wybawił,
iako ci ss. Młodzieniaszkowie cierpieli.
Wiac im słusnie bardzo/ iako nie pie-
szonym/ nie delikatnym/ pierwszego
miejsca między Slugami y Pokoio-
wemi Páná JEZUSOWEMI pozwoło-
no. Ideo sunt ante thronum DEI,
& serviunt ei die ac nocte.

Nadostatek/ zálecenie swoje może
mieć Sluga Pokoiowy/ ex velocita-
te, kiedy jest prędki/ obrotny w usłu-
gach Pániskich. Ta pretkość chce
się zálecić ieden Pokoiowy Sultáná
Tureckiego/ (iako piše niektóre Hi-
storye/) gdy w oknie czytającemu Pá-
nu ná dol upadł list/ aby był wspi-
ętych Pokoiowych ubiegł/ oknem z wy-
soká poń wyskoczył. I ta się ochota
y obrotność swoja dzisiejsi Pokoi-
owi Páná JEZUSOWI/ Młodzienias-
zkowie ss. popisali Pánu swojemu
ná Godách iego Baránkowych Nas-
przed względem onegoż samego: gdy

A oto nayspierwsi dla Jmienia iego
śmierć podeymuła; przez co też na-
zywáia się pierwiastkami Baránko-
wemi: Hi empti sunt ex hominibus
primitiæ DEO, & Agno. Te też
obrotność swoia świadczą y Oblubie-
nicy Chrystusowej Kościolowi S. w
złotkach iego: kiedy nabożnym tu
sobie/ osobliwemi Pátronami y O-
broncami/ zwłaszczá w ostatnia go-
dzina życia ich pokázują się: iako też
go doznał na sobie ieden pobożny Za-
konnik nášego Zakonu/ Congreg: PP.
Capucin: którego drukowany Obraz

Bwidziałem we Włoszech w pewnym
konwencie/ y czytałem iego Historyę.
Namalowany tedy był chory/ leżący
ná łóżku/ y bliski już śmierci; w o-
błokach zdá/ namalowane były tysiące
tych Świętych Młodzianków; każdy
z nich máłac utopiony w piersiach
swoich miecz; którzy przez to iż do-
nich ten Zakonnik miał osobliwie na-
bożenstwo zá żywota; widomie mu
przybyli przy śmierci ná pomoc/ prze-
ciwko hataństwu; á potym dusze iego
w towarzysztwie swoim záprowa-
dzili do niebá. Wiac y my/ abyśmy
mogli podobney od tych Świętych
Młodych Męczenników dostąpić lá-
sti/ oddawaymy się modlitwom ich:
co osobliwie máłac czynić owi/ którzy
iehzę niewinności duszney śmiertel-
nym nie zmázali grzechem: aby iey
aż do śmierci dochować mogli/ stu-
żąc w niej niewinnemu Barán-
kowi Pánu JEZUSOWI;
iemu chwałá y czác
niech będzie ná
wieki. Amen.

Apocal. 14
Histor

Niewinniak ss.
nabożnym
sobie kapłan;
przy śmierci
ianow y go-
karu y onę-
ranie

coiny Istana
czępo, oknem
jest wykończ.

Ná dzień MARYI MAGDALENY, Margarytum Lacrymarum.

Lacrymis capit rigare pedes ejus. Lucæ 7.

At jest nieumiarkowana
w przekwintach swoich
fantazya ludzka/ że nie kon-
tentuiac się złotem/ sre-
brem/ y drogiemi/ które się

Dzányduia w ziemi kámiieniami/ w sa-
mych nawet głębokościach morskich/
z wielkim niebezpieczeństwem życia
ludzkiego/ szuka sobie drogich perel/
y onych dla wielkiej pompy/ do stro-

in zażywać zwykła. S. N. Tegoż A
rozumiem geniusu lubo daleko chwaleb-
niejszym sposobem jest Oblubienie
Niebieski Chrystus JEZUS/ y Oblu-
bienie jego Kościół S. y tak lubo
iuz oboje dosyć ukontentowani zo-
stali/ odbierając od Apostołow Śś.
na Godach Barankowych/ z rozma-
itych drogich kamieni upominki wes-
selne; to jest rozmaitych Cnot Śś.
wizerunki; iednak nie widząc między
niemi żadnego perłowego kleynotu/
spodziewam się/ że y w tym przy d-
szej Drogiści Mągdaleny S.
ukontentowani zostana. Prezen-
tuje nam Ewangelista S. nieiako
niezgruntowane w głębokości swojej
morze/ kiedy nam opisuie pokutnia-
co Mągdaleny; częścią dla tego/ że
przydane sobie ma od samego Jb-
wiciela Imię Marya/ które nie iedno/
ale wielorakie znamienite morze: czę-
ścią/ że dla niezwyżajney skruchy
za grzechy/ weryfikują się o niej (we-
dlug Cornel. à Lapide,) one słowa Je-
remiaszowe: Magna est velut mare
contritio tua. Wielka jest iako mo-
rze skrucha twoja. W którym tak
głębokim pokuty S. morzu/ nie tru-
dno będzie areykoftownych dostać
perel; iakoż znalazł takich dostatkem
pilny Urinator, albo Doktor S. Chry-
zost: gdy ile lez pokutniacey Mągdal-
eny obaczył/ Lacrymis caput rigare
pedes ejus, tyle koftownych nązbier-
ał perel: bo tak piše o niej: Quid
nam die oro illis oculis (Magda-
lenę) formosius perpetuo lacry-
marum imbre, quasi Margaritarum
decore ornatis? I coż proszę piękniej-
szego, niż oczy Mągdaleny, płynącemi
ustawnie łzami, iako perłami kofto-
wnie przyozdobione. Biorąc tedy te
koftowne perły/ lzy pokutniacey Mą-
gdaleny S. y one w iedno uložysz/
iako drogi perłowy kleynot/ za wese-
ny upominek Oblubienicy Baranko-
wey Kościółowi S. od niejże samey
prezentować będa. Wprzód iednak
umyśliłem dać informacyę/ które to
lzy pokutniacych/ są w oczach Boskich
drogiemi perłami/ a które fałszywemi:
to jest/ o różności pokutniacych za
grzechy. Ad M. D. G.

O sietyż Pierwszy Lześci
Razania. Jako między ma-
teryjalnemi tak y między mi-
stygnemi perłami/ to jest
lżami pokutniacych za grze-
chy/ trojaka znayduje się różnica.
Między materyjalnemi perłami znay-
duje naprzód podle bardo/ y owsem
iawnie fałszywe; a te są szlance/ sre-
brem powlozone/ y wewnątrz gze-
y przeto bardzo słabe/ łatwe do sku-
żenia: a przez te znayduje się moga-
lzy niekiedy pokutniacych za grze-
chy/ albo fałszywa pokuta. A która
to jest taka? Dowiemy się o tym od
Psalmisty S. Ten w Psalmie iednym
z siedmiu pokutnych/ dobrze uwaga-
jąc wszelkie okoliczności prawdziwey
Pokuty/ y błogosławiać temu/ który
przez nią został usprawiedliwionym;
między wiela szczęśliwości tego/ ta-
ż najpierwszą klądzie/ że zdrada/
dni fałsz w pokucie tego nie znalazła
się. Beati, quorum remissa sunt
iniquitates, & quorum tecta sunt
peccata, &c. Nec est in spiritu ejus
dolos, te albowiem oszalenie słow/
C ieden z starych Rabinow/ tak tłumá-
czy: Cujus non est dolosa peniten-
tia. Błogosławiony to człowiek, które-
go nie jest fałszywa pokuta, y bez zdra-
dy wszelakiey zostająca. przydaje Thom:
Blanc: per exemplificationem. Sicut
illorum est, qui penitent animo
peccandi. Taka (prawi) fałszywa
pokuta jest owych/ którzy pokutnia-
jąc umysł/ y chęć do grzechu. Co-
dwoiako trącić się może/ explicitę &
implicitę. Explicitę, wyraźnie ma-
pokutniacy animum peccandi, chęć/
y umysł do grzechu/ kiedy się spowia-
da grzechow/ żaluie za nie/ płąże na
Spowiedzi/ bje się w pierś/ iednak
nie ma przy tym szerego postanow-
ienia wiscey się/ by też y w naywie-
szych okazyach/ pokusach/ by też o-
zyte słow/ do owego nie wracać grze-
chu: idzie na Spowiedź dla tego
tylko/ żeby (iako on głupie rozumie)
skrupulu cięskiego z sumnienia swe-
go pozbył; albo dla tego/ że trzeba
Wielkonocna Spowiedź odprawić/
o tym iednak nie myśli/ aby kofer-
sionę/ pójanię/ y innych zbrodni iuz
się

Magdalena S.
morze te.

Thren. 2.

Homil. 30.
in Genes.
Engelgr.

Lzy pokutniacych
różne są: a nie wszystkie
też są na Spow.

Script.
Psalm. 31.
ap. Blanc.

Pokuta nie jest
nie ważna: chęć
stać na Spow.
nie może.

sie wiecey nie dopuſzczal: to to iuż taki ma animum peccandi, umyſł/ chąc do grzechu: á zátym in ſpiritu ejus znáydzie ſie dolus, pokutá tego ieſt falſzywa; lzy tego nie obracdia ſie w drogę perły/ ál tego niewaſny ieſt przed Pánem **BÓG JEſT**. Il- luſor eſt & non pánitens. cenſen- dus eſt, qui id facit, aut cogitat, cujus doctorem præſert. *Oſuſtem- ieſt, áni go zá pokutniacego mieć nie trzeba, który to czyni, álbo myſli. cze go ze záluie, po ſobie pokázuie nápiſal S. Iſidorus. O czym y S. Bonáwentyrá* *ták mowi: Si ante Paſcha confe- ris, quod tamen poſt intendas fa- cere ſicut ante, tunc tua confeſſio impura eſt. Jeżeli ſię przed Wielko- nocą ſpomniadaſz tego, czego myſliſz ſię po Wielkonocney Spowiedzi dopuſcić, tak iáko y pierwſzy, to táka twoia Spowiedz ieſt nie waſná, y nie czyſta. Przydacie S. Thom: Villan. że za tákie Spowiedzi falſzywe/ y bez poſtánowienia ſzere- go popráwy/ wiele duſz ná wiecne idzie potopienie. Ad pedes Con- feſſoris rarus eſt, qui pániteat ut oportet. Oportet enim ante Con- feſſionem firmum, & veram conti- nendi á peccato, propositum per- quirere; & an verè illud habeas di- lecurrere: quo naufragio multæ á- nimæ ſubmerguntur. Znowu zná- dula ſie ludzic/ ktorzy pokutniac/ miewdia in ſpiritu dolum, to ieſt/ pánitent animo peccandi implici- tē; tácy ſa omi/ ktorzy lubo ſzereze pláca/ záluia za grzechy/ y máia ſze- ra wola popráwie ſie/ y wiecey ſie nie wracac do grzechow/ iednáł okázyi bliſkich do grzechu owego opuſcić niechca; náprzyklad pñat/ koſterá/ utráceni/ niechce opuſcić kompánij zley; cudzoloſnik/ niechce naloſznice wygnac z domu/ lechwidz/ hárpáz/ niechce poniechac ſtanu onego: táko wych lzy ná Spowiedziach/ nie moga bydz waſne przed Pánem **BÓGIEM**: bo ſa falſzywe/ ákláne/ ſlábe/ obietni- ce ich o popráwie żywota; gdyż zo- ſtác w bliſkich okázyach/ látwiu- ſiento znowu do tychſe grzechow po- wrocić ſie moga. O tym nápiſal S. Cyprian. Lubrica eſt illa ſpes, quæ*

A inter fomenta peccati, ſalvari ſe ſperat. *ſluſka. ſlába ieſt táka nádzie- iá, gay kto między okázyami do grze- chu będae, uchronić ſię go ſpodziwa- / Zátym/ tákie ákláne lzy/ áklána ſlába pokutá/ bez doſkonálego/ y grunto- wnego poſtánowienia/ y umyſłu dá- lekiego/ nie tylko od grzechu/ ále y od bliſkich okázyi tego/ zá perły pra- wdziwe u Pána **BÓGA**/ zá zbáwien- na y prawdziwa pokuta/ pożythane bydz nie moga.*

B Druhá perły znáydula ſie lepſe troche od pierwſzych/ y podobnieſze do prawdziwych/ á te robione bywa- ia z perlomey mácie/ ná proch ſár- tey peanym liptim likworem zápra- wione/ á ná czas bywdia z biatę gliny/ powlegone tylko ſrebrna ſolga; y tym ſpoſobem ludziom proſtym zá ſamotodne perły udawáne bywdia; w ſamey iednáł rzecze/ bárdzo ſa róſne od nich; bo bárdzo ſa podle/ y owſem falſzywe. Tákie perły/ znaczyé nam moga pokuta álbo lzy wylane/ y zá zá grzechy: który nie pochodzi z mi- loſci/ ani z reſpektu ku Pánu **BÓ- GU**/ ále tylko z reſpektu doſzeſnego/ álbo z miłoſci wáſney ku ſobie: ál- bowiem tákie lzy/ nie ſa znatiem pra- wdziwey pokuty/ ani żadney ceny nie máia przed Pánem **BÓGIEM**/ y owſem obrzydlemi u niego ſa. Zro- zumiemy to lepſe/ dobraſzy ſobie ná obidánienie tego Figury z Piſmá S. Wſpomina Ezechiel Protok/ że między innemi obrzydłoſciami/ ná ktore záchwyconemu w Duchu/ w Koſciele Pánſkim patrzyé kazano. Ingredere, & vide abominationes peſſimas, quas iſti faciunt; pokáza- no mu teſ. iákieſ Niewiaſty/ ktore ſiedzac okolo báłwáná miedziánego Rupidyna/ álbo Wenuſa/ (á tego Pogánſtwo zwálo Adonis,) ſerde- cznie plákały Et ecce Mulieres ibi ſedebant, plangentes Adonidem. Przydacie Żydowſey Rabinowie/ że y ſam on báłwan plákał/ ále nie poſpo- litemi/ bo olowiánemi lżami; á to tákim ſpoſobem: Pogánſcy oni Popi- táiemnie w głowie onego báłwá- ná zakładáli ſeuzki olowiú; który od ognia ſkrycie w báłwánie onym záložonego

Perły falſzywe iáko robia-

Figura. Ezechiel. 8

czy ólawniane

ap. Corneli- bte.

de Summ. bono 6 10.

in Dom. 4. Quadrage.

u goz anoniem
regrandywey na
om dda, iáke go.
nái

vel

Spowiedzi iáko
nac nieprandziwy

de ſingul. Cleric.

złożonego topniejąc/ ogyma tego iá-
to krople iákie lez/ wypadal; y tym
spósobem zwiedzione Tłewiásty/ plá-
zacemu Bózkowi/plákać pomagály.
Flentes Adonidem. Coś podobnes
go gęstokroć dzieie się y teraz w Ko-
ściele Bózym przy używaniu Sakrá-
mentu Pokuty S. według zdania au-
toris Sylveir: Adonis Bózek/ figuro-
wac nam może rzeczy dogęsnej pora-
bne/ y mile głowickowi: Osoby zaś
przed tym bálwánem pláczące/ znága
ludzi/ ktorzy dla utráty rzeczy dogę-
snych/ z żalu wielkiego iáka lez z ogu
wylewáia; z tey tedy rácyi postępu-
iáć iá dálej w ápplikácyi tey Figury
do máteryi moiey/ przez te pláczące
osoby/ rozumieć bédá ludzi omych/
ktorzy pláczą/ żálniáć/ że się iákiego
dopusćili grzechu/ á to gýnia z óka-
zy/ y z respektu iákiego dogęsnego.
Wracam się tedy do ólowiánych
lez bálwáná ónego. Ólow
w Piásmie S (według tegoż Autorá)
znágy zbyteczne rozmilowánie się
rzeczy dogęsnych/ y chętnóść do bo-
gactw/ zé. ktora u ówiátoowych ludzi
w głowie/ y sercu znájdzie się iáko
w bálwánách iákich. Avaritia quæ
est idolorum servitus. nápisal Ápo-
stól. Podłóży ná ógós Pán BÓG
pod te bálwány ógień spráwiedliwó-
ści swoiey; przepuści ówánek znágy
ná substáncyi przez ógień/ przez nie-
prziáciela/ álbó też nieulegóna ómier-
telna choroba/ álbó ómiercé ná Zóné/
ná dziatki/ álbó też ciępká wáta konfus-
zya/stróme ná niegoz (amé): áż sobie
pomýśli óglówiek; pátrzyéjé pewnie
mnie to P Bóg tá ruina ná substáncyi
kárze/ zá moie óppressiye/niemilósié-
ne wymýsły náddóddánnem/ przepu-
ścił ná mnie ciępká ómiertelna cho-
roba/zá moie ciępsności/ cudzólóstwá;
zá inne krádjézy/ y inne kórtóstwá/
póddáł mnie w rúce Wzjedowé/ y ná
ómiercé publiczną/ strómezną/ ná su-
bilenicé/ áż w tym topnieie ten ólow/
topnieie ód żálu serce tego/ żálniáć
utráty rzeczy dogęsnych/ álbó zdra-
wia/ álbó konfuszyi swoiey/ rzewiló-
nie ráz zápláże/ iá dla swoiey swy-
wóli/ ná ták ciępká przýsiedl háł/ y
nieógáście. Flentes Adonidem.

Allegor.

Łzy pła-
czących
nad bó-
żkami, symbolo-
wizmy pokuty.

A Bálwántá to swego ták pláczé/ á ni-
obrázy Bóskiey; przeto lzy tego/pótu
tá tego iézeli do Spowiedzi przýsiedu
ie z samym tylko tákówym żálem/ nie
sá práwdziwemi perlámi/ nie sá wáżne
przed P Bógiem; y ówsem iáko tákóte
ólowiáne lzy bálwántá ówego/ y lu-
dzi nádd nim pláczących/ óbrzydłóściá
były Kóscióła Páńskiego; tóś się má-
rozumieć ó lzhach/ ó pókucie z res-
pektu pomienionych póchódzających. Ó-
gym tákó nádu s. August. Sunt
quos peccasse pániet propter præs-
sentia supplicia. Displicent enim
latroni peccata, quando operantur
pánem: Desit vindicta, revertitur
ad crimina, ista est pánitentia non
ex Fide procedens, nec est chari-
tate munita, sed sterilis. & sine mi-
sericordia. Hæc non purgat consci-
entiam, nec lavat crimina, in hac
nulla spes veniæ. *Ja tákowi, ktorým
záł że zgrzeszyli kiedy, gdy zá to pó-
deymuio káránie, y męki ná tym ówie-
cie Nie podobáia się bówiem zborcy grze-
chy, w ten czás, gdy zá nie káránie
pódeymuie. ále gdy mu przepuścáia,
má té wólá y chęć, do tych się znówu
wýsłépków wrócić. Tákowá tedy pókuta,
że nie póchódzi z wiáry y miłóści ku Pánu
BÓGU, ále tego iest próżná y bez miłó-
sierdzia, tákowá nie czýści dúše y iej
zbrodni. Co ták pewná iest, że gdyby
kto żálowáł zá grzech z samey tylko
bóiaźni piékká/ żáł tego nie bylbý wá-
żny przed Pánem BÓG JEŃ: ó-
gym ták s. Bernárdin. Qui conteri-
tur principaliter propter timorem
infernii, & non propter amorem.
DEI, non est in statu salutis; quia
non dolet amore DEI, sed amore
sui: ut si cessaret damnatio, ex per-
petrata culpa, cessaret & contritio
illa. Przeto słusnie znówu s. August
gotuiących się do Spowiedzi/ cemi-
upomina słowy. Oportet pániten-
teem non solum DEUM timere Ju-
dicem, sed & iustum diligere, &
hoc valde debet advertere pecca-
tor, nam DEUS magis respicit, de
quo doles, quàm quantum doles.
Trzeba, żeby pókusuiący człówiek, nie
tylko się bál ópráwiedliwéy káry Bóskiey,
ále też áby miáł upodóbbánie w ópráwie*

Żal za grzechy
nie jest ważny
P. Boga

Tomo. 1.
Serm. 12.
art. 1. c. 5.

ap. S. Th.
Vill. Dem.
Passionis.

Na Spowiedzi
mających się do
pamięci

dlivości iego: to jest, aby żałował z tego respektu, iż BOGA náder spráwie dlwego ná się obráził albowiem Pán BOG bárdziej tego upátruie, dlaśkiey przyczyny żałuiest za grzech, niżeli tego iák bárdzo żałuiest, albo płacześ. Do takiego żalu gdy przystąpi Sásłóment Pokuty S. Káptánska ábsolucya/ ktora czyni ex attrito, contritum, te niedoskonále lzy/ niedoskonála strucha/ przetóbi w perly/ uczyni ważne przed Pánem BOGiem y dostateczne do uspráwiedliwienia grzesznika.

Trzecie perly znáydziá sié samorózne/ ktore z samey rósy Niebieskiej/ (według pospolitego rozumienia Naturalistów) rodziá sié w konchách morskich; taká perla bywa bárdzo droga/ zwłaszcza ówá/ ktora sié zowie Unio, iż jedná tylko w gniazdzie swoim znáydzie sié. Te perly niech nam znáda owe pokutniacze lzy/ ktore sié rodziá z rósy Niebieskiej/ to jest z szczeréy bez wszelkiego innego respektu/ miłości ku Pánu BOGU/ kiedy ówó głowiek z jednéy strony uważy sobie nieśkonczoną godność/ y Máięstat Stworcy swego láściwość/ dobroć iego; y tak wiela nieochóć wáných dobrodziejstw/ ktore do tego gánu/ (lubo go tak cięsko obraza) odbiera od niego: Z drugiey zaś strony uważy sobie głupstwo swoje/ y chárdość/ iż ná tak zácnego y dobrego Pána/ ieden robázek porwał sié/ gwałcac Przykazanie iego S wrgadzác cielsku y pássye swoje bydłace kontentiac/ wiec w głebokośćserca sam rzecze w sobie: A cóż mnie téż robátówt BOG tak dobry winien: cóż mam dobrego/ jeżeli nie od niego: áh ślálenstwo! áh hárdości mórá głupia! nieśczęśliwa óná minuta/ gdyś sié ná to odważył: áż w takich myślách powstanie žal serdeczny/ nieupodobánie sobie w grzechu/ zágnięwanie sié ná samego siebie o krzywde Boża: y rzecze méiáto duśá w sercu. Hei mihi, quia peccavi in vita mea. Biddá mnie žem kiedy zgrzeszył którey žal wycisnie téż ktora leżé; ogur iego: á takat to lza/ obroci sié w drogá perle/ y zślánie sié pretiolus

A Unio, bo z jednégo tylko respektu miłości Boskiej pochodzi. Takie lzy iák wielkiey ceny są przed Pánem BOGEM/ ze dwu to rozumie my historyi. Naprzód cytámy m. Revelat. S. Birgit. że gdy tá Świera wiedzieć chciała/ czemu hów jednégo pokutniacego/ y idłimuzny czyniácego/ niechciał Pán BOG przyiac/ taká od Pána otrzymała odpowiedzi: kiedy dwie rzeki do kupy sié zbiegáją tá ktora jest metná y błotnistá/ záspecá wodá kłárowná drugiey rzeki: toś rozumiey y o lzach niektórych ludzi. Niektórch bowiem lzy pochodziá albo z skłonności przyrodzoney do płágu/ albo z okázyi takiego dogesnego utrapienia/ y z bóladni pietlá. Takich lzy/ są plugawé, błotniste/ bo nie pochodziá z miłości Bożej. Ale owe lzy są słodkie/ ktore pochodziá z uważania dobrodziejstwa Boskich/ z uważania własnych grzechów/ z miłości ku Pánu BOGU. Co samo utwierdzić raczył P BOG w inšey okázyi/ takim Cudem. Já gáśow Máurycyusza Cezarzá/ ziadwł sié był ieden žerht zboycow/ ktory okolo Konstantynopola wiele škodrobil/ y żadne Woyská rádzic mu nie mogli; nádstátek dorchintony láska Boská/ sam przyšedł do Konstantynopola/ podátac sié Cezarzowi ná wšeláká náokrutniejšá śmierć; láskáwie iedná od niego przyšaty był/ á że záchorowál śmiertelnie oddány jest do Szpitalá jednégo/ gdzie mu téż przydano do posługi Medyka/ chory tedy on od struchy wielkiey/ y żalu zá grzechy/ nie mógł sié zadržymáć od lez/ ktore obficie y uštáwiznie plynáce/ chustká ocierál/ y w tym umárl. Teyże godziny Medyk on we śmie/ miał takie widzenie; widziál że przy lošku chorego stánelo ná málo zártow/ w postaci Murzynow/ y polożywszy ná śáli kárty/ ná ktorey spisane były wšyelkie lotroštwá onego głowieká wáżył óná; á gdy bárdzo przewáżáá/ Amolowie dobrzy przyšli iáká chustá/ albo turwálná moltrá/ ktora gdy ná przeciwná stronę śáli wlożyli/ záraz przewážíáá; porwie sié tedy ze snu Medyk/ bieży

Perla, dla
Sękat znie.

Histor

Ży nie kłó
nie nazne? ob.
uprzedz. S. B.
głównie

Ma
Poku

Chust
Ży pokutniacze
go, na wódrze
przeważał
grzechy

druga, a
hy.
Pel.
i. etc.

do łoska chorego / aż zasztaie umar-
tego / a na oczach iego widzi położo-
ną one chustkę zmogoną łzami iego:
y łatwo się domyślił tajemnice / to
jest / idź wielkiej są u Pána BOGA
wagi / y ceny te mistyczne perły / lzy
potutuiacego za grzechy / z łezcey
Miłości Boskiej. Co sobie pilnie u-
ważay każdy grzeszniku / zamyślający
tiedykolwiek o potucie; a bez odwłoki
garnąć się do morza Miłosierdzia
Bożego / który na cie / idź na marno-
trawnego Syna Gęła; proś go o te
drogie perły / lzy potuty prawdziwey
onemi słowy S. Augustyna. Da mihi,
O DEUS! ejusdem signum Amoris
tui, irriguum lacrymarum fontem
jugiter manantem; ut ipsæ quoq;
lacrymæ, tuum in me testentur a-
morem. *Day mi Pánie, iáwny znak
Miłości twoiey, zrodź też uślawicznie
płynący; aby same lzy świadełtwo da-
wały o miłości twoiey ku mnie.*

PARS
II.

O się tyż drugiey Części
Razania: Przypatrując się
dobrze łom / idź drogim
perłom z oczu potutuiacey
Magdaleny płynącym / przy-
znadź mi się / iż są bardzo przednie; a
to że trzech racyi. Naprzód / że nie
skłane / nie fałgowane: bo potutá iey
árdydośkonała / prawdziwa / ob soli-
ditatem, bo stateczna / meżnie wśelkie
przeszkody od siebie oddalająca. O
iey potucie nacyelnierzym sposobem
weryfikuią się one słowa Dawidowe /
napisane o potutuiacym głowieku /
Nec est in spiritu ejus dolus, ál-
bowiem o żaden fałs; to jest o affe-
iaki pozostały do grzechow / nie była
podeyżrzana potutá iey; nie była mo-
wis podeyżrzana / naprzód de affectu
explicito do grzechu / ex defectu
propositi: bo iakoby była na ten czo-
stateczney rezolucyi / y postanowienia
wiecey się do złego nie wracać: wy-
świadcza samże Ewangelista / tym
(choć ias krótkim) słowkiem: Stans
retrò, stoiący z tyłu. Które słowo S.
Bernardin. tłumaczyć / tak mowi:
Stans, id est, non ultra in malis pro-
greditur: stans in tanto castitatis &
honestatis proposito firma, quod
potius eligeret milles mori, quam

amplius ruere in lapsum carnis. Sta-
ła: to jest, nie postąpiła więcej do złego:
stała w tak mocnym czystego y pocztwe-
go żywota przedsięwzięciu, że raczej
obrataby sobie tysiąc razy umrzeć, ni-
żeli więcej w nieczysty grzech wpaść.
Nie była ięszce potutá iey podeyżrza-
na de affectu implicito: to jest / aby
przy sobie miała zostawić idź okazy y
pomyśl do złego: co się iawnie z ákcyi
iey pokazuje. Miałá ona bardzo drogi
olejek / którym się perfumowała: o toż
artulit alabastrum unguenti. nieśte-
go z soba / wylewa go na nogi Pána
JESUSOWE; miała ślignie włosy / któ-
re lubieżnościom służyć treflám / teraz
cárta one / y niemi nogi zbawi-
ciela oćiera. Et capillis capitis sui
tergebat. miała usta / miała oczy / któ-
rych na złe używała: a toż te deliká-
tne usta przytula do nog P. JESU-
sowych: Oculabatur pedes ejus.
Oczy swoje tak w ziemi wlepiła była /
że iako Origenes twierdzi / po nawro-
centu swolm / żadnemu mężczyźnie w
twarz nigdy nie pożyżala: iednym
słowem / co uważa S. Grzegorz, cokol-
wiek iey przedtem służyło do rozkoszy /
do obrázy Boskiej, to wśelko przynio-
sła; y z tego całopalona oddala BO-
GU ofiara. Quot in se habuit ob-
lectamenta, tot de se invenit holo-
causta: słowa są pomienionego Do-
ktora.

Druga racya / dla której lzy potu-
tuacey / nie są podlemi / ale przednie-
mi w oczach Boskich perłami / jest ta /
że nie są rebione / ale samorodne / ory-
entalne / y w samym Ocednie nieskoń-
conego Miłosierdzia Boskiego / y mi-
łości iego urodzone. Przyznam się
D S. N. że tiedy ia pátrzę na Magdale-
ne S. u nog P. JESUSOWYCH / lzy
obficie z oczu toczące / tak mi się zda /
iakoby pátrzał na Krolowá Sabę
przed Salomonem na Tronie siedzą-
cym, kłaniającą się: która (iako pi-
śa Autorowie) w oryentalney Ety-
opii / w której nayprzednieysze rodzą
się perły / wielka mnogość perel na-
zbierałszy / one za osobliwy upomi-
nek Krolowi Salomonowi ofiarowa-
ła. Regina quoq; Saba, cum audi-
let famam Salomonis, venit - id

*Pr
inde erant
con etc.*

*oddała od siebie
wzłektu okazy
do grzechu.*

*wtwarz nęczy
nigdy perłom
wzylata*

*Lzy iey nie
są reb.*

Figur.

*Magdalena S.
Saba.
Krolowa.*

a. Paral 9

Script.

Serm. 46.
ser. 5. Dó.
Passion. a
cap. 3.

Jerusalem, cum magnis opibus, & camelis, qui portabant aromata, & auri plurimum, gemmasq; copiosas. Wszakże bowiem ołolizności twa: druis potutuiacey Mágdałenie/ kiedy się przed nowym Salomonem/ zaciey: sym nad pierwszego/ Ecce plusquam Salomon hic, to jest: przed Zbawicielem naszym prezentuje. Sed & Regina Saba. Nie uśkapła namniey w ślady chetney Krolowskiej kondycy Mágdałeny owey Krolowej Saby: bo niektórzy Doktorowie twierdzą, że ślady z urodzaju Krolowskiego/ y Pania była wielu Miasz; między ktorymi przedniwsze było Magdalum nazwane; Była Saba Krolowa Murzynek; y to dwojako weryfikuje się o Mágdałenie S. naprzód/ ile o grzesznicy; bo ta w tym nie mało nacyelnieysza nazywa Ewangelista/ gdy o niej Anthonomastice napisał: Erat in Civitate peccatrix. A znówu w dobry sposób; albowiem od onego Słoneca/ od ktorego ogorżała była Oblubienica Niebieska. Nigra sum, sed formosa, to jest od goracey miłości przypalona ią bydy widze/ bądziey nad wszytkie inne Kochające BÓG dufce. Sam Zbawiciel daie iey w tym świadectwo mówiąc: Quia dilexit multum. Prezentowała ona Murzynska Krolowa Saba, między innymi upominkami drogic z oryentalnego Ocednu perły, y Mágdałena także z podobnemi gładnocyami popisuje się przed Zbawicielem; według Proroctwa Dawidowego. Archyopra praveniet manus ejus DEO. Murzynska ziemia/ udamie wczasie ręce Boskie. Na ktore słowa pisze Petr. Palud: plag/ iay potutuiacego grzesznika/ upominkami z Murzynskiej Ziemi przyslanemi/ nazywa: Venient gemitus, suspiria, & lacrymae ex obscuritate peccatoris, & anima praveniet manus ejus DEO. A także to perły oryentalne przynosi dziś przed Zbawiciela/ ta mistyczna Murzynka/ naywieksza niegdy grzesznica/ kiedy potutuiac za grzechy/ nie zmyślone iakie/ albo respektiem iakim dogęsnym/ albo botaznia iaka pofałowane iay prezencuje P. JEZUSOWI; ale także/ ktore w jercu iey niby w oryentalnym morzu

A pełnym miłości Boskiej/ iako drogic perły urodziły się; to jest/ że z samey miłości ku Panu BÓGU pochodzily. Quia dilexit multum. Przeto o nich S. Macarius owe słowa Maria optimā partem elegit, tłumaczyć/ tak odpisał: O pretiosas illas Margaritas, in defluxione beatarum lacrymarum! O iak to drogic perły, płynące z oczu Mágdałeny, iay iay błogosławione!

Trzecia racya/ dla ktorey iay potutuiacey Mágdałeny/ do drey przednich przytownalem perel: że są Uniones; to jest/ iż pokuta Mágdałeny S. była Biedyna y osobliwa; nie tylko ztąd/ że pochodziła z iedyney miłości ku P. BÓGU/ iako się iay pokazało: ale że Oblubienica Chrystusowa Kościół S. ma iay sobie za ieden osobliwy przykład pokuty zbawienney; y sam Oblubieniec Chrystus/ z iaymi iay/ iako z naydroższą do tego czasu obchodzi się perłami. O czym także czytamy Historya. Gdy Brat ieden Zakonu Cysterskiego usławnie płakał za grzechy swoje/ iedney nocy obaczył P. JEZUSA w apparat Kapłanski ubranego/ iakoby do Niy S. gotuiacego się; lecz gdy uważał obracaiacego się do ludzi/ wzdług wygłaiu/ y widział/ że zaywse trzymał w rękach swoich takich starych/ w ktorym były iay wlane od potutuiacey niegdy Mágdałeny w domu S. rzymskiego/ sprzął P. JEZUSA o przyczyna tego: na co odpowiedział Pan: iż to dla tego uczynił/ aby wszyscy wiadzeli/ iako mu się podoba skrucha; y przeto dla przykładu potutuiacych/ wszytkie iay grzesznice oney/ tak pilnie od niego/ aż do onego czasu zachowane były. Y ktoż nie przyzna/ że dosyć przedni/ drogi/ y do gemuści Oblubienca y Oblubienicy tego/ z własnych też perłowy kleynot potutuiaca Mágdałena S. na Godach Błatnocyach osławowała. Uprosze y nam Grzesznico S. u BÓGA/ aby y serca nasze/ ktore iako morze iakie pełne są nieprawości/ oryentalnym promieniem Stonca nie stworzonego/ to jest/ iakie/ miłości tego zagrzanego/ w podobne zarodziły perły/ to jest/ zdobyły się na prawdziwy żal/ y iay za popełnione grzechy/ z szczerą tylko miłości obrażonego od nas nieścenczoney dobroci BÓGA/ y Pana naszego: Brotemu niech będzie wieczna cześć y chwala na wieki. AMEN.

Histor.

Lzy iay grzesznicy
towa no z Nieba
iako perły w
skrzyni

Lonar. V.
Lacrym.

Psalms. 63.

S. 13. Pena.

CZWARTA
CZESC
GOD BARANKOWYCH.

TO JEST:

KAZANIA
NA SWIETA VROCZYSTSZE
INNYYCH SWIĘTYCH.

Beati qui ad Cœnam Nuptiarum Agni vocati sunt. *Apocal. 19.*

Błogostawieni, którzy ná Wieczera God Báránkowych zawałani są.

Do Czytelniká.

Odpráwiwszy się ná Godách Báránkowych z Vpominkámi swemi Celnieysi Święci, to iest; ci, którzy żyjąc ieszcze zá żywotá P. IEZVSOWEGO záznałi go byli; inși dálši od onych Świętych Pierwiałek Kościoła S. z prezentámi swemi, káždy z osobná, nástepuia: ktore iákie były, y iáko wysmienite, dowiesz się, gdy pilnie y naboźnie Kazanie ná Święto káżdego z nich przeczytasz łobie. Czytay tedy szczęśliwie, & *cum bene tibi fuerit*, gdy w duchu nabożeństwą pomnażając się, kosztować będziesz wesela God Báránkowych, *Memento mei*, pamiętay ná mnie grzesznego, áby zá twoim choć krotkim westchnieniem do BOGA, z Stołu Miłosierdzia Boskiego, głodnemu łáski Boskiej, choć odrobinká iey spuszczone była: Bądź łáskaw.

NA DZIEN S. MIKOŁAJA Biskupa Rationale Aaronicum.

Qui quinq; talenta acceperat, obtulit alia quinq; Matth. 25.

Nawyszy Pan/ y oraz O-
blubieniec Kościół S.
Chrystus JEZUS. lubo
od innego stanu ludzi/
cokolwiek za wdzięczne
przyjmie/ od duchownych iednak
czym osobliwym chce bydz ukonten-
towany. S. N. To sis idanie pokas-
zanie w dziesiętney przypowieści E-
wangelicznej o slugach tego Pana;
ca bowiem według Euthym Theophi-
lact. Lyrani. Carthus. w rzeczy samey
była o duchownych Pasterzach/ Bis-
kupach; z ktorych oto ieden na za-
sługę dobrej administracyi z dobr-
sobie powierzonych/ z bogactw bier-
dzo prezentem zachodzi drogę Pana
swojemu; bo ciele dziesięć talentow/
ktore na wiele tysięcy czernionych
złotych wychodzą/ ofiaruje onemu.
Qui quinq; talenta acceperat, ob-
tulit alia quinq;. Czym też tak ukont-
entował Pana swego/ że go zaraz
na Gody y Wesele swoje przypuścić
kazał. Serve bone & Fidelis, intra
in gaudium Domini tui. Wiedział
dobrze o tym geniuszu Pana JEZU-
sowym dzisiejszy Wielki y Cudowny
Biskup Mikołaj S. y przeto na Go-
dy iego Błagorę postarał się o
osobliwy prezent/ ktory w cenie prze-
chodził one talentow dziesięć. O-
wajając bowiem: że ten Oblubieniec
był oraz y Kaptanem: według Da-
wida S. Tu es Sacerdos in eter-
num, y owsem Biskupem/ tak przy-
znaje Paweł S. Christus assistens
futurorum bonorum. Wiece idko-
dla Biskupa w starcu starozakon-
go Biskupa/ wyskutał rzecz wielce do-
tey okazyi godna: to jest/ ow drogę
bardzo Aaronow stroj albo Ornat/
z szereggo złoty/ y najdroższych wy-
robiony kamien; a ten sie zwal Ra-
tionale, albo Pektoral: dla tego/ że
go na piersiach nosił. Aaron/ nad-
ktory nie cudniejszego ani droższego

A nie znaydowało się między wstrętnymi
apparatami Kościelnymi. Ten Or-
nat według Ruperta. & Gloss Ordin:
znaczył Ornatu Biskupa światobli-
wego/ doskonałego. A ile był bardzo
bogaty może znaczyć dochody/ intras-
ty/ dobrą dochodność/ ktoremi uczyć/ y
ozdobie chciał Pan Bóg godność
Świecką/ Kaptancką Biskupia; kto-
rych gdy oni umieia użyć/ tym sa-
mem najwyższego Biskupa/ P. JE-
ZUSA/ oraz Oblubienica tego Ko-
ściół S. kontentui/ y uweselać. A
B ponieważ w tym był osobliwym dzie-
siejszy Biskup Mikołaj S. wiec ma-
dża pobożną administracyę tego oko-
ło promentow Kościelnych/ pod po-
dobieństwem Rationalis Aaron,
prezentować za weselny upominek od
niego będą. Wprzód z niektórych
okoliczności pomienionego Ornatu
Aaronowego/ trzy przygodne duchow-
nym/ okolo kształtowania dobrej y pro-
mentow Kościelnych/ uczynis reflec-
tye. Ad Majorem DEI Gloriam.

O do pierwszej Części Ka-
zania. Trzy rzeczy osobli-
we okolo pomienionego Or-
natu Aaronowego/ biorę
sobie do uwagi; Naprzód
że ten Ornat pomieniony/ był mocno
przywiązany do pierś Aaronowych
złotymi spinkami/ albo lancuszkami/
przez ktore przechodziła wstęga hya-
cynutowego/ to jest błękitnego koloru:

DStringatur Rationale annulis suis,
cum annulis superhumeralis vitæ
coccineæ. Tę dosyć na tym/ ale
go też y drogim paskiem przypasac ka-
zano. Indues Aaron. superhume-
rali, & rationali, quod constringet
balteo. Wstęga tąmta według pe-
wnego Autora/ znaczyła discretio-
nem, & moderationem, roztropność,
y pomiarkowanie. Balteum zaś albo
pas/ według Gloss interl. znaczył edo-
mitam concupiscentiam. Kłórkę

Aaronow Ornat
symboli Prata

emak
dele. Nie pomy
wied. mychali

PARS
I.

tenże Ornat,
duchownym fa-
stom indusce
daje po-
rzebkę.

Exod. 28.

Exod. 29.

ap. Labaye
bic.
ap Sylve
Allegor.

wanie

Jaśten du-
chownych, as-
blig-
ap Sylve

ad Hebr. 9.

Beneficij,
ako sulle ma
vzywal intrat
kościelnych.

Innat kościelnych
vel
kościelnych intrat

Script.

Psalm. 15.

in Cap. 13.

Num

Mans. D. 3

Capite 7.

M.

t

e

de Ecclef.

D. 34.

wanie złych chuci. Ta pierwsza obo-
licznosc czynic powinna reflexa wsty-
tkim duchownym / dobra dogesnel
Koscielne intraty maigeym; je iako
Aaron / on drogi stroy do pierai swo-
ich / mial bardzo stricte, mocno / bo
dwodakim opajaniem / przywiazany;
tak y oni w nzywaniu intrat swoich
ex beneficijs, powinni sobie stricte
postepowac / dwu rzeczy przestrzegaj-
iac; iedno / aby mieli edomitam.
concupiscentiam avaritiae, chroniac
sie chciwosci / y lakomego zbierania /
zbytecznego piezolowania okolo pro-
wentow swoich; druga / aby onych
na zbytki iakie nie obracali. Co do
pierwszego punktu / nie ia / ale Dawid
S. przestrzega ich o to; kiedy w Oso-
bie onychie samych protekute sie / iz
jadney gaski w rzeczach dogesnych
miec niechcial / oprocz samego Pana.

BOGA. Dominus pars heredita-
tis mea. Tych bowiem slow tego zazy-
wa Kosciol S. gdy Biskupi ordynus
ia Klerikow / dajac im primam ton-
suram, przez co samo nadpomina za-
bierajacych sie do stanu duchowne-
go / aby na potym gdy pingua bene-
ficia dostana / lakomstwa / y chciwosci
w zbieraniu prowentow wystrzegali
sie. Tak albowiem uzony Olesier
uwazajac pomientone slowa Dawi-
dowe / mowi ad Clericos. Magna di-
gnatio Domini, si tamen eam Sa-
cerdos cognoscas, quod velit Do-
minus DEUS tuus, esse pars tua,
& hereditas tua. Quid non habe-
bis, si DEUM habeas, mirum valde
est, quod te solo DEUS tuus sit,
contentus, neque veli aliam, pra-
ter te hereditatem habere; tu vero
contentus ad terrena inhiēs divi-
tias, & hereditatis: sufficiat tibi
quod DEUS tuus, sicut tu sufficis
DEO tuo. A je niektorzy w tej o-
kazji zwykli sie wymawiac / mowiac:
je to / co zbierania / badz na Kosciol /
na Szpital / na fundacye; y w tym
lakpi katanstey obawiac sie im kaze
Josepha Mansi, gdy uwazajac owe slo-
wa starego Poety Virgiliusa, w ktos-
rych lakomstwo do bogactw swiecos-
na rzecz nazwal. Auri sacra fames,
tak pise: Divitias accumulare Ec-

A eleiastici nonnunquam conven-
iens esse arbitrantur, sub praetextu
vel faciendi eleemosynam, & Ec-
clesiarum augendi decorem; quam-
vis ut plurimum laqueus sit, quem
daemon incautis illis tendit, eun-
dem sub palliatorum titulorum
esca contregendo; neque enim
frustra cecinit Virgilius: Auri sa-
era fames; quasi diceret: Avari-
tia in personis sacris centrum suum
habet. Co zas do drugiego punktu
o powinności duchownych w szafowa-
niu prowentow Koscielnych / aby ich
snadz na zbytki iakie nie obracali: o
tym dosyc wyrazna maia informacya
od Pawla S. gdzie ich / nie Pandami
dobre Koscielnych / ale tylko Szafar-
zami zowie / y wlewnemi im bydz kaze
w szafowaniu onych: Sic nos exi-
stimet homo, ut Ministros Christi,
& dispensatores Mysteriorum DEI.
Hic jam quaritur inter dispensato-
res, ut Fidelis quis inveniat. 3

ktorego tekstu Pisma S. Antieki Do-
ktor dosyc gruntownie wywodzi / je
Beneficiari non sunt veri Domini
bonorum & divitiarum ex benefi-
cijs acceptarum, sed tantum admi-
nistratores, & Oeconomi. Za czym
idzie / gdy nie według woli Principa,
la swego Pana JEZUSA, niemi szafu-
sula / to test / gdy nie na ubogie / nie
na ozdoby Koscielne / ale na zbytki /
bankiety / pacholki / mniey potrzebne
slugi / na psy / na galanterye one obra-
caia / do restytucyi tego wstykeiego /
Ubogim y Kosciolowi / obowiazani
sa. A lubo niektorzy Teologowie
trzymaja / je Beneficiari sa veri Do-
mini proventuum Ecclesiastico-
rum, y z tej racyi wymawiaia ich a
restitutione, iednak y ci / na to sie
zgadzaja / je zbytkujacy z prowentow
Koscielnych / od ciastkiego grzechu nie
sa wolnymi. Ten zas grzech S. Hiero-
nym zowie grzechem swiatokradz-
stwa / gdy niektorzy skladajacych sie
owym tekstem Pawla S. Non alli-
gabis os bovi trituranti, - - - qui
altari deserviunt, cum altari parti-
cipant: W te slowa odpowiada:
Memento quoque huius sententiae:
Habentes victum, & vestitum, his

Beneficiari, co
sa Panami iak
Koscielnych.

1. Tim. 3. Hieronim
intrat

quodl. 6.
artic. 12.

Josephi
Mans. D. 39

1. Cor. 9

Ep. 30 ad
Pam. c. 3.

ap. Scherl.
in Cantu.
Vestig. 33.
numer. 83.

Beneficiarios pro:
dignos, Hieronymi
S. sacrilegos zowie.

contenti simus, ubi videris fuma-
re patinas; & Phalides aves lentis
vaporibus decoqui, ubi argenti
pondus, ubi ferventes Butiros,
Mannos, comatulos puerulos, pre-
tiosas vestes, picta tapetia: ibi di-
tior est largitore, cui largiendum
est: pars sacrilegij est, rem paupe-
rum, dare non pauperibus. Zgad-
nąć tego nie mogą/ czyli to już za
czasów Hieronyma S. takie zbytki w
duchownych inaydowały się; czyli
też Prorokim duchem/ o przyszłych
terazniejszyach czasach napisał ten Do-
ktor S. dosyć na tym/ że w tych sto-
wach zostawił piękna nauka Benefi-
ciatis, iako ściśle, ściśle, ostrożnie po-
stępować sobie powinni około hafo-
wania prowentow swoich duchow-
nych.

Figura

Exodi 28.

Druga rzecz w onym Ornacie Aa-
ronowym uważam sobie/ iż był zro-
biony ze dwunastu bardzo drogich
kamieni w złoto opdawnych/ na któ-
rych wyryte były Imiona/ albo Zera
by dwunastu Potolenia Izraelskiego.
Habeantque nomina Filiorum
Israel: duodecim nominibus cila-
bantur, singuli lapides nominibus;
singulorum per duodecim tribus.
Z czego podać się druga refleksja du-
chownym/ około hafowania prowen-
tami. Koscielnymi: to jest/ że nie
dosyć na tym/ że ich na zbytki obra-
cają; ale też powinni pamiętać o
tych/ którym obligowani są/ prowen-
tom swoich udzielać; albowiem pi-
śnych kilka moralizacyi wynayduia
Tlumáže Pyma S. gdy się pyta;
dla takiej przyczyny ordynował Pan
BOG/ aby Imiona każdego Po-
tolenia Izraelskiego na onych káme-
niach wyryte były/ y żeby nie gdzie
indziej/ na przykład/ w Przybytku
Pańskim na Ołtarzu/ albo w Arce/
kolokowane były/ ale na samych pier-
siach Kaptana Naważyżego/ który
był przodkiem/ albo Figura terazniej-
szych Kaptanow/ y wszystkich duchow-
nych; Odpowiadają niektórzy tak:
iż to Pan BOG ordynował dla le-
pszej pamięci/ aby Aaron/ mając tuż
pod oczami/ Imiona dwunastu Po-
tolenia nadszkożeni on był Kaptanem;

A Biskupem/ o potrzebach ich duchow-
nych w Modlitwach swoich w szze-
gulności o każdym nie zapomnial; o
co się też wszyscy duchowni Pasterze
starcie powinni. Jako to dobrze uwa-
ża na to miejsce pisać/ S. Arnold.
Abb: In nominibus Patriarcharum,
qui habent pectori Summi Ponti-
ficis, hoc intimatur, quod qui in
regimine sunt, semper affici debe-
ant pro his, qui ad eorum sollici-
tudinem pertinent, & quantum
possibile est, recordari eorum ex
nomine, & orationis exhibere suf-
fragia. **Leg** Joann. Labaye, dogo-
dnicy do propozytu mego nauza/ że
przez to dano adintende duchownym/
iako powinni są/ nie tylko względem
potrzeb duchownych/ ale też y docze-
snych pamiętać o parafianach swoich;
to jest/ powinni ubogie y prowentow
swoich zapomagać/ ile można. Reče
equidem (mówi ten Autor) sed
rectius si Prælatus suorum eximi-
am curam habens, præcipue mis-
erorum & languentium nomina a
pud se descripta haberet, ut eis
suis necessitatibus subveniret. **O**di-
wają się dalej sprzecz: ponieważ
to był stroj Aaron/ który siedl z po-
tolenia Levi, jednego z onych dwuna-
stu/ przysłaboby było podobno/ żeby
on kamien/ na którym napisane było
Imię Levi, nayspierwey między im-
nami położony był: znowu/ ponieważ
w potoleniu onym Levi, było nie ma-
ło Sámilę krewnych Aaron/ godne
było tego/ żeby każda z nich miała też
była Imię swoje wyryte na pierśsiach
Aaronowych; aby tym lepiej mogli
by pamiętać Kładz/ Biskup Aaron/
o potrzebach ich; zwłaszcza, że po-
tencie Levi, w podziale Ziemi obiec-
ney żadnych dzierżaw mieć nie miało.
Tribui autem Levi, non dedit pos-
sessionem. Czemuz tedy P. BOG
nie takowego nie postanowił? Bydź
może dla tego; iż gdyby byli krewni
Aaronowi postrzegli/ że na pierwszym
miejscu/ y wyraźnie popisane są Im-
iona ich/ przykryliby się byli Kła-
dzu Aaronowi/ y mówiliby mu/ po-
winnicież B. Biskupie naprzód pa-
mierać w szegulności o każdym

Ciż powini
modlić, za ony
czci Inoie, non
natim?

tract. ult.
de Verbo
Dni apud
Labay.

Ciż, wprzód o po-
lach wrogich, niż
o krewnych nam
powinni? Figura
pamięci obywateli

Josue 13.

krewnym swoim/ y onych supplemen-
towac z intrat wáshych: Postzeghy
też/ że Brat ich Aaron zostawšy Bi-
skupem/ bogato od drogich kámieni
stroi się/ y oniby też chcieli byli lepiey
się mieć/ pielnicy się stroić/ bogatse
za Cortami swemi posagi dawac/ a
wszystko z płaculy K. Aarona; tym
samym respektem/ że Brat ich Orala-
tem/ Biskupem został: więc niechciał
tego Pan BÓG/ ale iednak z dru-
giemi/ y owšem nie ná przodku nápi-
sać kazał Jmis pokolenia Levi, aby
w tym dal náuka ná potym wszystkim
duchownym/ że lubo moderatę z pro-
wentow Roscielných nie zabrania
krewnych/ (gdy tego ubóstwo ich po-
trzebuie) zarátowac/ iednak żeby to
z przywoda/ y ubliżeniem iálmuzn/ kto-
re innym prawdziwie ubogim prima-
rio należa/ dżiac się miało; y dla tego
samego respektu/ aby się lepiey mieli/
pielnicy się stroili z tego/ że to kre-
wni/ że to Bracia/ że to Synowco-
wie/ Siostrzencomie moi/ tego nigdy
nie pozwala. Wyráźny o tym Ca-
non, kto chce znaydzie sobie in Conci-
lio Tridentino, który się fundat in Con-
stitutionibus od samych Ss. Aposto-
low uczynionych. W tym pielný
po sobie zostawił przykład/ Clemens IV.
Papież/ który przedtem w Stanie
Małżeńskim żyłac/ miał dwie Corti/
potym Papieżem zostawšy/ większego
posagu za niemi zázakaz dawac/ tyl-
ko po trzy tysiacę za kázda.

Trzecia rzecz piše Joseph. o kámi-
niach onych drogich ná Ornacie A-
aronowym/ że kiedy gláns swoy mie-
nily/ tedy prognostyk był niešťżeśli-
wey klesci iákiey/ y ruiny ná lud Izra-
elski: podobnym sposobem máia to
dobrá/ prowenty Roscielne/ że kiedy
się mienia/ to jest/ kiedy ie duchowni
przeciwko woli Chrystusowej obraca-
ia/ albo ná krewnych ubogácenie/ al-
bo ná zbytki; prognostyk to jest wiel-
kich niešťżeśliwosci/ z ubożenia/ y
ruiny. Co się tyże rozdawania kre-
wnym; mamy o tym dawny przykład
o iednym Rupcu/ który záwše ná
towarách trácił/ póki go Brat iego
z stanu Duchownego zapomagal; lecz
gdy z porády Spowiedniká/ swoim

A własnym groszem robić poczał/ wis-
cey niechcac brát od onego ducho-
wnego pieniadzy/ w krotce bogatym
zostal. Swieży znówu przykład trá-
fil się w Rzymie/ gdzie byl ieden Ru-
piec bárdzo bogaty/ o którym byla
opinia pospolita/ że nigdy do ubóstwa
nie przyjdzie/ w tym mu iednak prze-
ciwnie prorokował S. Philip. Nereus.
Kto gdy raz uslyšal sługa onego Ru-
pca/ rzekl Swietemu: Ojczy/ iáko to
bydź moze/ poniewaz Pan moy ma
Syná Opátem/ ktorému Opáctwo
syni doroku 6 tysiecy skutow/ (nie
mála to summa we Wlozech.) Na-
co mu odpowiedzial Swiety: Wiedz
o tym Synu/ że tym pręsta ruina
tego bedzie. Co się też stálo w kilka
Miesiecy/ gdy iromoenie zbánkro-
wał ná wszystkim. O ruinie záś wie-
szney/ ktora zela owych/ co prowen-
ta duchowne ná zbytki obracaia/ ob-
iáwil ieden z takich w Anglii (o tym
piše Collector speculi,) gdy pokazac
wšy się iednemu z przyiáciol w ogniu/
miedzy dwiema ognistemi kóni kto-
rzy w nim kósci zabámi gruchotali/
miedzy innemi rzeczámi/ to mu też
rzekl: Non mizeris de hoc/ sed mi-
rare, quomodo Clericus habens
Ecclesiam potest salvari: Attende
enim stabulum Clericorum & Ec-
clesiam: illud conservatur á pluvia,
& á contrarijs, Ecclesia autem ruit.
Attende ad perticas, & ad vestes
Clericorum, & Sacerdotales: nu-
merus primarum ignoratur, secun-
da autem nullae sunt, vel sic fractae
aut fætidæ, quod vix possunt por-
tari. Attende ad mensam eorum,
& altare Christi, in mensa eorum
D

vasa aurea & argentea, in Altari
DEI vix Calix stanneus reperitur.
Iest támtęgo wiscey/ ale iáko mądrym/
dosyć bedzie ná tym/ dla iákieykol-
wiek informacyi/ iáko z tym stroiem
Kápláńskim/ to jest z prowentami
duchownymi/ ktorých in P. BÓG
pozwoil dla wiełšey powagi stanu
Kápláńskiego/ máia sobie postępowac.

C O się tyże drugiey Części
Kazania. Tęgo przepysznego
stroiu Aaronowego/ albo Or-
natu/ to jest dobrej administrá-
cyi

PARS
II.

edictat' mogg
derat' serennus
id est z pro-
stow-
dy?

Ses. 25. de
Ref. c. 1.
czym pielný
upład
n. IV. ap Mansi
D. 37.

13. antiq.
Cap. 9.

Histor

mienie prognó:

lucio.

Vel
zapotrzebowanie

upieć
ny od
nego,
ni?

zapomo-
tli cho-
wzdytko

Ms.
wv.
C

tit Benefic
Ecc. dist. 9

Beneficentus id
den obiania d
potępieniu Mch-
ra co?

cyi prowentow duchownych/ bardzo doskondly mamy wizerunk w życiu Biskupim Mikolaj S. Naprzod iż tamten stroj mocno przypasany był do pierśi Kapłanśkich. Stringatur rationale cum annulis suis. Tey kondycyi Mikolay S. nader dosyć uczynił; albowiem wielce ściślym/ y pilnym w tym był/ aby dobr sobie powierzonych/ według woli Boskiej zażywał/ y niemi sfofował/ dółkim będąc tak od chciwości w nabycaniu/ albo zatrzymywaniu ich/ iako też od rozproszania ichże na zbytki/ y niepotrzebne okazy. Co do pierwszego punktu/ to jest chciwości: iezeli Dawid S. mógł bezpieczniey w Ojbie którego Duchownego rzec one słowa: Dominus, pars hereditatis meae. Pan, czaska jest dziedzictwem mego. tedy osobliwym sposobem mógł to rzec w Ojbie Mikolaj S. ponieważ on/ iako czytamy w Historii Żywota jego/ przyjąwszy stan Duchowny za promocyę Sercyja swego/ gdy mu w tym Rodzice umarli/ y wielka majątność zostawili: zaraz ja tajemnie na ubogie rozkładał; co było znakiem dobrego/ iż gdy Biskupem zostanie/ w bogatych intracach toczyć się nie będzie/ iezeli własnych swoich rozdać nie żałował. Co do drugiego punktu/ to jest/ skromności w zażywaniu prowentow Kościelnych/ gdy słysze Dawid S. a on się pyta o Biskupow wiernych w káfowaniu/ y onych z pilności szuka. Hic quaritur inter dispensatores, ut fidelis quis inveniat: bezpiecznie mu iakiego Pasterza/ Szafarza prezentuje Mikolaj S. albowiem o tego w tym żarliwości/ tak czytamy w Żywocie Ss. Poszyndac Orzad/ 26. ex Vita ap. Skargi fol. 1046. usq. ad verbu Scol. Dosyć tedy ściśle przypasane miał to Mysticum Rationale Mikolay S. gdy tak ściślym y ostrożnym był w zażywaniu prowentow Kościelnych: y to jest pierwsza chwala jego.

Do dalszey pochwały jego/ bardzo pięknie służy/ y ona druga okoliczność Ornatu Aaronowego/ to jest/ iż na kamieniach drogich/ które były weni wprawdione/ napisane były Imiona

A Pasterfianow jego/ to jest/ Poroletia dwanaście. A ponieważ według tui magenia Dion. Carth. onych dwanaście kamieni/ wyrażaly dwanaście Cnot przywitoich każdemu Duchownemu: łatwo bardzo trzymać się eksplikacyi Tłumaczow Pisma S. aplikowac się mogą do Cnot/ które się wyddia w życiu Mikolaj S. Sardius bowiem wyrażał cierpliwość jego/ gdy dla Wiary S. długo ciężkie wieszenie cierpiał. Topazius, znaćzył ognistą miłość ku BGDV/ dla którego tak wiele czynił/ y cierpiał. Szmaragdem brła skromność jego. Szafir

B rem Czystość Pasterfianka/ której do śmierci dochował. Jaspis, wstrzemięliwość/ która od samego urodzenia zachował/ w Pielki/ y we Szrodę pościć. Carbunculus, znaćzył Męstwo jego przeciwko Dyoklecyanowi Cesarzowi. Ligurias zaś/ Stateczność jego przeciwko Arianom/ która na Concilium Nicenskim eudem potwierdził/ gdy na obdźnienie Eteimnice Trojce Przen: która oni bluźnili/ wziąwszy w ręce cegły/ sprawił

C to; iż w niej trzy elementa/ ogień/ woda/ y ziemia/ z których ona złożona była/ widomie się pokazyły. Achares, znaćzył hojność jego na ubogie/ gdy ubożego Dycy na wyposażenie trzech Corek/ złotem żarował. Ametystem była dyskretya jego nad potrzebniemi/ iednych bowiem na morzu/ drugich w wieszeniu cudownie ratował. Chryzokitem była Sprawiedliwość jego/ gdy trzech niesłusnie osadzonych ludzi zacnych/ z pod samego miecza jawnował. Onychinus, bardzo dobrze kładrował do niewinności Żywota

D tego Kapłanśkiego/ y do dobrej o sobie sławy. Beryllus zaś/ który jest popielarey mądrości/ świadczy o niezwygáyney pokorze jego/ gdy wszystko swoje iakmużny tak ostrożnie popolić czynił/ aby od nikogo postrzeżonym nie był. To wszystko wielce zaleca y zdobi doskondność Kapłanśka Mikolaj S. ale to naywiecey/ że na pierśiach jego napisane Nomina Filiorum czytamy/ imiona Pasterfianow jego/ to albowiem miał osobliwego ten Biskup/ że chce pamiętać y wiedzieć o

ap. Mansi
D. 6. de
Eccles.

enot iego dwa:
nasze, pod figurą
kamieni drogich.

Lobert. in
Festo Ss.
Trinitatis.

cudo na cegle
pokazał, w
mierzając
tajemnie Troj-
ce Przen.
rel

Imię Ss. tacy:
miał cudem
potwierdzone
na cegle.

Script.

Mikolay S. iako
zapewnat dobru
czcielnymi.

Figura.

Exem-
plum.

potrzebach wszystkich owieczek swoich/ miał pewne ludzkie stateczność/ a nawet y niewiasty/ które potajemnie o potrzebach Párastianow iego dowiadując się/ onego informowały/ y iakimżny od niego kżdemu roznošily.

Udostatek/ Wrazdiac on prognosytl na kámeniacz Ornatu Aaronowego/ gdy gláns swoy mienily. Stosuje to do osobliwego Przywileju/ ktorymiał Mikolay S. to jest: że iáko zle káfaiacym dochodami Košcielnej mi/ to samo prognostyliem jest/ że y onym/ y krewnym ich/ dla ktorých to czynia/ záwsze będzie nie dostawálo; tak przeciwnym sposobem Mikolay S. im hoyniey ná ubogie udzielał tych kleynotow Košcielnych z Ornatu Káplánskiego/ to jest z prowentow swoich/ tym samym/ y onemu samemu/ y támtym/ ktorzy od niego brali/ bárdzo sporo przybywálo. Táci o tym Cud czytam in *Legenda aurea*. Pod czas wielkiego głodu w Biskupstwie swoim/ gdy cále inž żywnošci nie zšádo/ dowiedziawszy się o nowych okretách z zbożem idących/ pošedł do Portu/ stárájac się przynanieyt

A aby mu o što korey z káždého okretu użyczyli/ dla ludzi od głodu umieráiacých; a gdy tego nie šmeli uczynić żeglarze/ mowiac: że to zboże pod miarą im oddané/ trzeba było wcale dowiešć do Alexandryi do Cesarškich špillierzow/ rzekł Swiety: Otož wam mocą Boska obieca/ że go wam nie ubetdzie/ tylko mi dla ubogich wygodyć. Co gdy uczynili/ záply. nawšy do Alexandryi/ záplnie wšy. tko pod miarą znaleži; samemu záš Swiستمu przez cále dwie lecie onego zboža stawálo/ lubo go wšytkim hoynie użyczał. Ktož tedy nie przyzna/ że dšásteršy Biskup S. bárdzo kóštowny w przykádzie žywota swego Košciolowi S. prezentuje upominek. *Rationale Aaronicum*, to jest wzor cnoty šczodroliwošci Káplánskiej ná ubogie; w ktorey cnotie iáko wielce potrzebney w Košciele S. aby się pomnažáli ludzkie štanu podobne goš/ niechaj im škatezna do tego ten Biskup S. uprošá lašs u Pána BOGA/ ktoremu chwala niech będzie bez kónca.

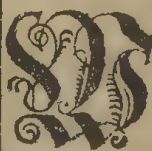
AMEN

NA DZIEN S. AGNIESZKI

Pánny y Meczenniczki,

Cyclas Velleris aurei.

Quæ accipientes lampades suas, exierunt obviam Sponso. Matth. 25.

Idzie/ że dáleko ozdóbniey/ niż te piéć/ choć mądrych Pánien/ dšásteršá Pánna y Meczenniczka Agnieszka S ná Baráńkowe Gody stáwila się/ kiedy nie tylko w roku swych miesie. lámpy/ y to niepospolita/ bo Baráńka/ ktorego Jan S iáko lámpy ošwiecająca Mhásto Boskie widzial. Et lucerna ejus est Agnus. ále náđ to w cudney šacie de vellere aureo, z złotey wetny, tegoš Baráńka mišternie wyrobionej/ dšis się nam prezentuje. S. N. O tey kóštowney šacie Agnieszki S. wspomina Košciol S. w Brewiarzu/ gdy w Osobie tey

C eáť špiewa; Induit me Dominus cyclade auro texta, & immensis monilibus ornavit me Wtožyl (práwi) ná mnie moy Oblubieniec kráncę ze złotá. y nieošacowanemi kleynotami przyozdobit mnie. Báidli cés Pošánszy Poetowie de vellere aureo, o złotym Runie, ná wyspie Colchys názwáney/ depozytowanym/ ktorego pewny Káwáler z wielkú odwaga dálekcie przebywšy morzá/ y troglego smoká przystępu do Runá onego brońacego pokonawszy/ šczęšliwie dostal. Te ša Poetřeká baryš/ w same šigera prawda dšis obroca. Baránek kto tego piáštue Agnieszka S. jest poško

lite

Zboża, z kto:
rego dla vbo:
gich dano,
nie nie vbywa

mi
luum
t

Apocalyps

upie:
ny o
negi
au:Vellus aureum
w sol. Aug: 6
Poetryka.

Baranek, syn:
Golun 2. 1. 1. 1.

Szan. Złota
wielki Baran:
la P. 1. 1. 1.
kurta 1. 1. 1.
1. 1. 1.
Czystość, Panion

Panion 1. 1. 1.
ozdoba 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1. 1.

PARS
I.

Script.

Eccli. 26.

Panion 1. 1. 1.
dobra 1. 1. 1.
złoto.

litę symbolum niewinnego Baranka PANA JEZUSA, tak go bowiem nazwał palcem pokazując Jan S. Ecce Agnus DEI, ecce qui tollit peccata mundi. Baranek to złoty; bo o nim Oblubienica powiedziała. Caput ejus aurum optimum: a zaś tym y Runo z welny tego musi być Vellus aureum, złote/ przez które rozumieć chce cnotę czystości y dar Pánienstwa/ którego ten najwyższy Baranek z zasług Nleki swojej używa niektórym/ y użył dzisiaj Nleki gnieźge S. y owsem sprawił ię z niego cycladem auream, która to stworzą/ do której wyrobienia y sama się przyzysła. W tej tedy złotej de velleri aureo fadzie/ nie tylko się Agnięska S. na Godach Barankowych prezentuje/ ale ię też oraz za osobliwy weselny upominek ofiaruje Oblubienicy Chrystusowej Rosciolowi S. Jakimby to sposobem z powiem: Wprzód pomówimy o tym/ iako cnota Pánienstwa/ jest złotym Runem Baranka Niebieskiego PANA JEZUSA: z którego Rosciol S. Karolicki ma naysłodniejszą fadę swoję/ alias: iako stan Pánienki jest osobliwą ozdobą Wiary S. Karolickiej. Ad M. D. G.

O do pierwej Części Razgania: Naprzód/ z złotym Runem Baranka Niebieskiego nazwałem dar Pánienkiej czystości sprawić mi się z tego potrzeba. Gdyż te cnoty do złota przyrównal/ miałem tego fundament z Pisma S. które czysta dusza ięże wyżej nad złoto y wszystkie drogie kamienie przeności. Omnis autem ponderatio, non est digna continentis animæ. Nie maś wagi, która by godna była dusze wstrzeżliwej: napisał Mędzec. Które słowa uważając Seraficki Doktor wyrażnie o tym mówi: Castitas habet ingens pretium super omnes gemmas, quia dicitur: Non est digna ponderatio, &c. Czystość ma wielką cenę, nad wszystkie drogie perły: bo mówi: iż nie maś wagi, która by godna była dusze czystej. Właściwież zaś do mego propozytu powiedział o

tym S. Aldhelmus. Virginitas est aurum, coelibatus argentum, conjugium aramentum. Pánienstwo jest złotem, bezpięstwo srebrem, małżeństwo zaś miedzią. Gdyż zaś Pánienstwa czystość nazwał Runem Niebieskiego Baranka PANA JEZUSA/ użynulem to z takiej racy/ że tej cnoty nikt otrzymać nie może/ bez osobliwej pomocy y Listy Boskiej/ która jest Fructus, Pożytek, Skutek Krwi y Nleki Zbawiciela naszego; y dla tego tak Pismo S. iako y Doktorowie Rosciolni/ cnotę Pánienkiej czystości/

nazwają darem Boskim osobliwym: o tym tak powiedział nymedeky Salomon: Scivi, quoniam aliter non possum esse continens, nisi DEUS det. Zrozumiałem, że inaczej nie mogł być powściągliwym: żeby mi BOG dał. Przeko S. Gregor Nazyan: iako naysłodniejszy dar wita y przywilej przychodzący z nieba cnoty Pánienstwa S. wierzę do niej taka perła czynieć: Salve Virginitas: d. vincta tradita dono. Trochę dogodniej do propozytu mego pisze S. Chryzost. gdy cnotę Pánienstwa z tego wychwala:

z progeniem suam trahit ab illo, qui est candor lucis æternæ, iż jest płodem, rodziem tego, który jest jasnością światłości wiecznej: ten zaś candor nie kto inny jest/ tylko Syn Boski; bo o nim przepiśnię napisał u tegoż Mędrea: Candor est lucis æternæ, & speculum sine macula DEI Maj. statis, & imago bonitatis illius. Jasnością jest wiecznej światłości y zwierciadłem bez zmaży Boskiego Majełatu, y wyobrażeniem dobroci jego. Ten przewidyw na si

ndatura ludzka y z oney naysłodszej dla cnoty Pánienstwa owieglit/ to jest z Przen: Panny narodziły się/ iako naysłodszy Baranek/ nie tylko sam poroś w te cnoty/ najwyższym będąc między wszystkimi ludzmi: iako mu w Litani śpiewamy: JESU castissime, Misere nobis: ale też y w innych ludziach sprawuje to zasługami swemi/ że wspomóżem iasność tego/ bardzo pięknie poraść w prześlizna welny czystości Pánienkiej. Co pięknie opisał S. Fulgentius temi

Tomo 3.
Bibl. PP.

potrzeba 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1. 1.

jest dar Boski
osobliwy.

Sapient. 8.

Mans. d. 17.

Homil. 18.
in Genes.

Sapient. 7.

ad Galat.
Ep. 3. c. 4.

flowy: Hic est autem Unigenitus DEI Filius, Unigenitus etiam Virginis Filius, unus omnium sacrarum Virginum Sponsus, sancta Virginitatis fructus, decus, & munus, quem temporaliter sancta Virginitas peperit, cui spiritualiter sancta Virginitas nubit, à quo sancta Virginitas fecundatur, ut perseveret intacta, à quo decoratur ut pulchra, à quo coronatur ut regnet perenniter, gloriosa. Ten jest Jednorodzony Syn Boski, Jednorodzony także Panny Syn, ieden wszytkich Pániensk swiętych Oblubieniec, Swiętego Pániensstwa owor, o zdobá, y podárek, ktorego wczásie swięte Pániensstwo zrodziło, z którym duchownie ślub bierze swięte Pániensstwo, od ktorego swięte Pániensstwo pomnożenie bierze, aby cásosci dochowało, od ktorego ozdóbę ma, aby piękne zostało, od ktorego Koronę odbiera, aby z nim wiecznie w Niebie krolowało. Co tu powiedział S. Doktor o Pániensstwie Narz. Panny/ toż swoim sposobem aplikowác się może o Pániensstwie w inszych ludziach znaydującym się. Tu à simili krotko/ ale potrzebna nád tym mistyčnym Runem Niebieskiego Baránta/ uczynis refłerya. Wiemy to z doświádczenia/ że y z naysławniejszego Baránta/ albo owięzłi Runo/ to jest welná/ aby była sposóbniejsza do roboty/ do przędzenia/ wprzód macerowána w wodzie/ y czesana brzdź musi. Z czego przez podobienstwo dać się tu przestroga/ iż lubo dar Pániensstwa/ laská do chowania czystości/ jest to szęra y ośbliwa laská Boska/ lednák głowiek ten który ją otrzymał/ aby iey stáecznie mógł dotrzymać y dochować/ y z niey zaróbieć sobie káta nieśmiertelney zaślugi/ trzeba mu ją nieiáko płóć/ y macerowác w wodzie leż/ to jest/ pokornie o sobie rozumieć/ innemi swymolnie żyjącemi nie pogardzić/ goraco prosić Páná BOGA/ aby ułomność tego co raz lepiej uwiertdzał przeciwko pokusom: czego náużył przykładem swoim tenże Mędrzec przydając do słow wyżej pomienionych y te: Adij Dominum, & deprecatus sum illum. Szedłem do Pá-

ná, y prosiłem go. Trzeba to Runo ięszce y czesac/ przykrzac się ciálu swojemu rozmaicie/ postámi dyscyplinami/ passami/ twárdym sypśaniem/ o czym krotko/ ale dobrze nápisal S. Bernardus. Periclitatur castitas in delicijs. Szwankuie Czystosc przy wczásach, przy roskosnych wygodach. A tak iuz widziemy/ iáko to piękne złote Baránta Niebieskiego Runo/ w wymacerowanym/ w wyczesanym/ w umartwionym cieł/ czystosc Pánienska.

Juz tedy teraz przypátrzmy się/ B iáko z tego złotego Barántowego Runa/ wszytkie Pánienski/ y Prośńsrowie ślubu czystości Oblubienicy Barántowej Kościolowi S. Kóstożona/ y oraz náder ozdoba wyrabiać káta. Co lepiej obagzemy pod

Figura Pisma S. obrociwszy się ná one cudowna Niewiasta w Obłáwieniu Janá S. która ukoronowana gwiazdami/ stoiáca ná Miesiacu/ iáko by obuta w Miesiac/ przystobiona w káta z samego słonca zrobiona. Signum magnum apparuit in coelo. Mulier amicta Sole, & Luna sub pedibus ejus, &c. Według Látiniskich Doktorow/ tá Niewiasta wyrażá Kóściol S. Kátolicki/ który iáko y ona clamabat parturiens, bo leie nieiáko, rodząc nas w BOGU/ gdy wiele prac okolo nászego zbawienia ponosić musi. Ma także duas alas, iáko y ona miała Niewiastá. Da

tae sunt mulieri, duae alas, bo ma dwoie Pisma/ stárego y nowego Testamentu/ ktorými się unosi/ y tak schodzi zdrać Smoka piekielnego/ dwanáście gwiazd okolo głowy iey/ mogą znaczyć dwanáście Apostolow/ ktorzy pierwiastki Kóścioła Chrystusowego/ y náuka/ y przykładem oświecili. Tá zaś z samego słonca káta/ y oraz obuwi iey z Miesiaca wyrobione/ co nam ma znaczyć Trzymájac się zdania Augustyná S. który użądac owe słowo Genes. 1. Fecit DEUS duo luminaria magna, luminare majus, ut praesset diei, & luminare minus, ut praesset nocti. Stan Pánienski nazywa Słoncem/ stan zaś Matzjenski Miesiacem: wiec

z tego

de Conv.
Cler. c. 30.

Figur.

Apocal. 12

Pánienska
Syno-
bala
Játa Agnieszki
pnie-
kna.

l. de Virg.

Stonie Syno-
bala
Zwie Stan Pánienski
Mieszki
Stan MatzjenskiPániensstwo, nie-
mrzebuit modlit-
sy Vmá-
ciata.Pániens-
mraz

z tego fundamentu moge bezpiecznie
twierdzić/ że ta słoneczna ściana/ w
która była odziana cudowna ona
Niewiasta/ wyraża nam bardzo do-
brej stan Pamienski/ y ludzi owych/
którzy/ lub w Zakonney klauzurze obo-
wiązawszy się ślubami/ lub na świe-
cie zostając/ y ostrożnie żyjąc/ kwiatu
niewinności Pamienskiej wcale docho-
wuia. Z tego się oraz pokazuje/ że
iako słonce ozdoba jest wszytkiego
Nieba y ziemi/ tak y stan Pamienski/
a zwłaszcza Zakonny/ wielce zdobi/ y
zaleca Kościół S. Rzymski. Przeto
S. Cyprianus takowy Pamiętom pami-
grył napisał. Flos ille Ecclesiasti-
ci germinis, decus atque ornamen-
tum gratiae spiritualis, DEI imago,
respondens ad sanctimoniam Do-
mini, illustrior portio gregis Chri-
sti. Ten jest kwiat Kościelnego rodza-
ju, okrąśa y ozdoba łaski duchowney, o-
braz Boski zgadzający się z światobli-
wością Pańską, osobliwa częsteczka
trzody Chrystusowej. Dwie rzeczy sprá-
wuje na świecie słonce; jedno/ że go
oświeca/ druga/ że do wszelkich uro-
dzaiow influencyami swoimi poma-
gać/ świat nieiako sustentuje. Coś
podobnego spráwnia y stany Pamiens-
kie w Kościele Bożym; bo oprócz
tego/ iż Amelkie ich życie iako dro-
gie/ y wysokiego polieru kłopoty/
albo kłamienie/ między innymi wietne-
mi wydać się. Virginibus & con-
tinentibus, quasi gemmis pulcher-
rimis Ecclesiae monile decoratur.
napisał S. Hieron: Spráwują to ie-
szce/ że lubo dalekie są od rodzenia/
owym przeciwnie temu/ przeciwnie
pomagają Kościołowi S. nie tylko
do rozmnożenia się w cnoty/ ale też
y w ludzi: albowiem S. Ambroży to
twierdzi/ że w których Państwach
wiecej się znayduie Klastorow Pá-
mienskich/ takie kráie ludnieysze bywa-
ją; a to za Boską spráwą; z tego y
przykład dacie na Wschodnich Krá-
iach/ gdy tak piše: In Ecclesia Ori-
entali & Africana, plures consecra-
ti Virgines, quam Mediolani, & in
Italia nascuntur homines: inde ta-
men non minui genus humanum,
sed multiplicari. Przyczyna tego

A zraz dacie Cornel à Lapide, gdy tak
piše: Quia DEUS non vult vinci
liberalitate: si Parentes ipsi unam
vel alteram prolem offerunt, ipse
octo vel decem reponit, fecundi-
tatem & felices partus tribuens, &
domum suam benedictione replēs.
Niechce Pán BOG, aby go kto miał ce-
lować w szkodliwość: bo gdy Rodzi-
cy jedno albo drugie dziecko, temu ofia-
rują na służbę jego świętą on im na to
miejsce osmoro, albo dziesięcioro dacie,
czyniąc ich płodnymi, y ubogacając ich
dom szczęśliwościami, y swoim błogost-
wienstwem Boskim. W czym przymo-
wił Rodzicom owym/ którzy zabra-
nia dzieciom swoim do Klastorów/
pod tym pretekstem/ że Dom/ Familia
ich zniszczy/ zginie przez to. Mulier
amicta tole. Dosyć tedy zacną pod-
podobienstwem słoneczną Kościół S. o-
biera od Pamienskiej ściany/ z złotej
Kuny; to jest Professja czystości Pá-
mienskiej.

Przydam też na zalecenie tej
cnoty/ że nie tylko jest ozdobną Ko-
ściół S. ściana ale to jest ściana tego
bárwa/ lecz przecis nie wyarta/ y o-
wszem zawsze świeża/ podobna do o-
wey ściany Pána JEZUSOWEY/ której
rękami Najsłodszy: Panny/ o ktorej
twierdzą starzy Pisarze Kościelni/ że
rosła oraz z Pánem JEZUSEM/ y
nigdy się nie psowała. Podobnym
sposobem Professja czystości Pamiens-
kiej/ zaraz nastąpi z Kościołem Chry-
stusowym/ z wiara prawdziwą Rato-
wicką/ pozawszy od samej Matki Jób-
wielowej: za czasów Apostolskich
ślawne były owe cztery Pamiętki
Corki Filippa Diakona/ także Marta
Gospodyni Pána JEZUSOWA/ Tekla
Wzennica S. Pawła/ Jfigenia Kros-
lewna/ która założywszy już na ten
czas Klastor/ y ślubem się obowia-
zawszy/ za czystość życie swoje/ oraz
y z Mateuszem S. Nauczycielem swo-
im dała; po których nastąpiły Lucye/
Katarzyny/ Agáry/ Cecelie/ &c. y tak
aż do tego czasu przybywa w Koście-
le Bożym tej ozdobney bárwy. Bár-
wy mówię: albowiem żadna Wiara/
żadna Sekta tej ściany nie ma; bo się
brzydzi cnota czystości/ y potapia

in Epist. 1.
Corint. 7.

Rodzi com za-
cym dzieci na
Bosko, nauka

ap Cornel.
in Mat. 27

Histor

Szara P. JEZUSOWA
oraz z nim rosta
y nie psowała się

aktor. 21.

Pamiętki, ro-
z Wiarą, Kato-
li-

śluby

l. 2. cont.
Jovin.

Pamiętki, ro-
z Wiarą, Kato-
li-

libr. 3. de
Virgin.

śluby Żakonne. Nusquam alibi sanctum istud & caeleste aeternae Virginitatis mandatum feliciter adimpletur, nisi duntaxat apud Christianos, napisał S. Athan. in apol. ad Const. Nie ma tedy śluby ani Luter, ani Kalwiński Kościół, albo Sekta / ale raczej operiuntur sicut diplode confusione sua, zapargane są cielesnością / której pozwalają; y sprośnymi o tym sentencyjami napelnia Luter pisma swoje. Samego to prawnego Kościoła Róckiego barwa / y znak / która się od innych różni / że w nim znayduje się tak wiele tysięcy ludzi obojętnej płci / którzy w stanie czystości Pánienkiej P. B. G. D. G. D. służą / bo dawają pokój ludziom świeckiego stanu / nawet nie rachując innych Żakonów / w samym Żakonie O. S. Franciszka / pod naszym tylko Generalem zostających Żakonników / około R. P. 1698. rachuje Monolog. Francisc. fol 136. Braci y Dyców Professow: sześćdziesiąt y jeden tysięcy / trzyście osmdziesiąt Żakonnic zaś albo Mniszek / trzydzieści cztery tysiące / y sto. Pod Generalem Congreg. PP. Capucinarum, dwadzieścia sześć tysięcy / czterysta pięćdziesiąt y jeden. Nad to pod Generalem PP. Conventual. (którzy u nas w Polsce zowią Franciszkanami) P. Franchinus, w R. P. 1682. naráchował około piętnastu tysięcy Braci y Dyców: komput wszystkich czyni / około pultorukroć sto tysięcy / Professow ślubu czystości / w samym Żakonie Braci Mniszek; coż w innych Żakonach. Przeto Cornel. à Lapid. konfundując wiek nasz tego Heretyków / bluźniących śluby Żakonne przypomina im / jako y sami Poganie / Panny które Vestales zwano / w wielkim pośzanowaniu / oraz w ścisłej bardzo strażu czystości ich mieli; y z tego samego poznawać im łatwo / że Kościół ich / Wiara ich / nie jest prawdziwa. Videant novantes hic, an eorum Religio vera sit, quae sic Virginitatem avertatur, docetque tam impura, & sacrilega Monachorum, Sacerdotum, & Virginum DEO dicatarum connubia, licita & sancta esse: cum vel ipsi

A Gentiles Romani Vestalium suarum Virginum nuptias morte punierint, easq; in terram vivas dedederint.

DO do drugiey Części Razania: Jako Agnieszka S. tego złotego Kuna Pána Jezusowego / datu cnoty Pánienstwa dostała / owymem

dochowała / y iakoby z niego prześlizgną się Kościółowi S. sporządziła: Na pierwszy punkt odpowiadam: że podobnym nieco sposobem dokazała tego / iakim sposobem dostał był Ja-

B son (według relacyi Poetow Poganich) Kuną złotego na wyspie Gelchys, zachowanego od Jowisza: to jest / meżnie pokonawszy smoka śród śliwego, który bronil przystępu do onego miejsca. Co tam było ścieżka bawka y wymysleń / to w samey rzeczy / doskonałym sposobem dokazała Agnieszka S. bo przy obronie Pánienkiej czystości / nie jednego / ale wiele pokonała smokow. Obiecywał niesgdy Dawid S. tomus usaiacemu w B. G. D. / że deptać miał po głowie

C iakiemuś smokowi. Et conculcabis leonem & draconem. przez którego smoka Climacus rozumie ciało najeprzeciwne duchowi / a zwłaszcza zstroiny chowania czystości. Tego smoka / to jest / ciało swoje podeptała Agnieszka S. kiedy dla chowania Pánienstwa / gardząc bardzo ślabetnym y bogatym Oblubieńcem / podała się na ogień / y na zabicie. Smokami byli ogniem nieczystości palającemi / oni swywołni Młodzieniec / którzy Agnieszka S. do sprośnych akcy pobudzać chcieli / gdyż na to zaprowadzona

D była do domu mierzadnego: ale y tych smokow zwyciężyła ścieżliwie; albo / wiem gdy miejsce one ciała światłości / że na nie patrzyć nie mogli / napelnione znaleźli / y w cudney ście / którą ich z nieba od Aniolow przymiesiona była / Panna obaczyli / polepszonemi zámtyad wychodzili. Najświeższym smokiem był on syn Szatosty; lecz y tego conculcavit: bo gdyś nasmiercając się z innych / z miejsca onego skromnie wychodził / tych / sam tam niewstydliwie wszedł /

y bezpiecznie

PARS II.

Agnieszka S. wiele smokow pokonała, za: chowała się Pa: nienstwem. Script. Psalm, 90.

Smok, ciato najeprzeciwne duchowi / a zwłaszcza zstroiny chowania czystości. Tego smoka / to jest / ciało swoje podeptała Agnieszka S. kiedy dla chowania Pánienstwa / gardząc bardzo ślabetnym y bogatym Oblubieńcem / podała się na ogień / y na zabicie. Smokami byli ogniem nieczystości palającemi / oni swywołni Młodzieniec / którzy Agnieszka S. do sprośnych akcy pobudzać chcieli / gdyż na to zaprowadzona

anren two roznizym między grzechami

za tak wiele ludzi w Żakonie O. S. Franciszka: to jest około 160000

in Epist. 1. ad Tess. 2.

in Epist. 1. ad Tess. 2.

heretykom na: flegma

Psalms 148

Smoczy, chwała:
14. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.in Sylva,
Alleg.m.
n.
neyFigura.
Apocal. 12.Agnus 12. 1.
Iym Solun Stan-
ce, 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200.

y beśpiecnie sprośna reka swoia chciał
sie Panny S. dotknąć/ padł zaráz/ y
umarł. Rzecz osobliwa wspomina
tenże Psalmista S. o Smokach chwa-
lących Pána BOGA. Laudate
Dominum de terra, Dracones, &
omnes abyssi. Wielki zdiste cud/
gdy Smok gada; a wielkiy teżże/
gdy BOGA chwali. Allegoricè:
(iako notuie Lauretus.) Smocy ci
chwalacy BOGA/ są ludzie z Por-
ganstwá nawróceni do Wiary S.
Tego cudu dotazala Agnieszka S.
nad pomienionym smokiem Synem
Starejzy/ kiedy zabitego moca Boska
za modlitwa swoia onego wskrzesila;
ten albowiem (iako historya swiada-
cy) wolac pozal glosm wielkim/
wyznajac BOGA prawdziwego ktos-
ry takiemi cudami bronil Kuna Nies-
pokalanego czystosci w Agnieszce S.

Z tego zaráz/ y na drugi punkte
podaje sie odpowiedz: to jest: iako
Agnieszka S. z tego czystosci swoiey
Panienkiej zlotego Kuna kosztowna
Kosciolowi S. sporzadzila hata; al-
bowiem z takiego iey statku w mlos-
dym wieku/ y przy tak gwałtownych
pokusach/ przy cnotie czystosci; oso-
bliwey chwały y ukontentowania
przybywa Kosciolowi S. Dla ob-
iasnienia tego/ niech nam znova
posluzy ona Apokaliptyczna Niewia-
sta w słońce ubrana: Mulier amicta
sole. ktora (iako tu powiedzial) Fi-
gura byla Kosciola S. a ze sie po-
wiedzialo in generali, iz czystosc Pa-
nienska/ znalezyla sie przez ono słońce/
ktorym byla przyozdobiona y przyo-
dziana Niewiasta; to doskonalszym
spособem prawdzi sie in particulari
o Panienkiej czystosci Agnieszki S.
ta albowiem z wielu miar podobien-
stwo ma do słońca: Słońce według
Psalmisty/ z tego ma nad inne Pla-
nety zalecenie/ ze sobie w nim Pan
BOG zalozył mieszkanie. In Sole
posuit tabernaculū suum. Takim zaś
przybytkiem Boskim byla Agnieszka S.
dla swego Panienstwa/ iako niegdy
odpowiedziala Tyrannowi Lucya S.
Castē, & piē viventes, templum
sunt Spiritus S. Czyście, y pobożnie
życi, sa Kosciolom Duchá Przenajsw:

A Vdarował Pan BOG materjalne
Słońce iasnoświśtnemi promieniami/
y Agnieszki S. Panienstwo/ chcecie wie-
dziec iako drogiemi y bliziacemi udá-
rowane zostalo kłopotami/ słuchajcie
slow teyże samey do Starosciá one-
go: Odstap (prawi) odemnie pobudko
grzechu/ podniato nieczystosci/ potra-
wo śmierci wieczney: uprzedzil cie
iuz do mnie infty/ ktory mnie sobie za-
rzęyl. Juz moy Oblubieniec wlozyl
droga kłanica na hyle moie/ y na pierś
moie nozenie z ognistych/ y swiatnych
kameniu drogich zawiesil: obrazami
zlotemi okraszil rece moie/ y twarz
moia nautnicami ozdobil/ y zlotym
odzieniem pokryl mnie. Znowu/ słońce
napieknietysze jest/ kiedy wschodzi;
podobnym sposobem chwalebnieysza
jest Panienka czystosc Agnieszki S.
ze iey w jamym kwiecie mlodosci do-
chowala. Wisc poniewaz własności
słońca/ sluzą czystosci Panienkiej A-
gnieszki S. idzie ztym/ ze iako ona
Apokaliptyczna Matrona/ od oney
słoneczney káty/ miala swoia osobliwa
ozdobe/ tak y Kosciol S. jarliwoscia
Agnieszki S. y statkiem niezwyklo-
nym w tak mlodym wieku/ bo tylko
w lat trzynastu/ o cnotę czystosci/
iedynie sie zachycza. Te osobliwe
Kosciola S. ukontentowanie/ z tak
wysokiey cnoty Agnieszki S. dobrze
rozumial Ambrozy S. y przeto na
poczatku Kazania swego na dzien dzi-
sieny/ wpytkie slany Kosciola S.
do niewygaszney pobudzajac wesolo-
sci/ w te slowa mowi: Festum diem
lacratiſſimæ Virginis celebremus,
hinc Psalmi resonent, inde con-
crepent lectiones, hinc populorum
turbæ latentur. Uroczystosc odpra-
wujemy swięty Panienki, niech będzie
slychac spiewania Psalmow, niech sie
odzywaja glosy modlacych sie, y gra-
mady ludzi rozmarznych niechaj sie wes-
fela.

Nacstátek/ poniewaz każda deſko-
nala hata sluzyc powinna nie tylko
do ozdoby/ ale też dla wygody: slu-
zy y w tym Kosciolowi S. czystosc
Panienka Agnieszki S. kiedy glonki
iego zagrzewa do rozmilowania sie
teyże cnoty czystosci/ czystosc przy-

mieszka S. udo-
nie rano w po-
sach cielesnych.
Exem-
plum.

kładem żywota swego/ góścią gdy A
nabożnych tu sobie/ w pokusach prze-
ciwnych czystości/ modlitwami swemi
cudownie ratuje. Obote to pokazuje
się z Przykładem. Pierwsze/ ná Kon-
stancyi Corce Konstancyńa W. kto-
rey gdy trudem zaráżona leżała/ po-
sawszy się Agnieszka S. ona/ nie tylko
od choroby uległa/ ale też powodem
tey była/ że Chrześc. S. przyawszy/
czystość wieczną Pánu BOW pos-
łubiła/ y w niej przy Kościele Agnies-
ki S. który wielkim łoscem wysła-
wiał/ wiele innych Pánienek nágro-
mądzwszy/ żyła. Ná dowód zaś dru-
giego punktu/ mamy przykład ná iedny
Káplanie w Rzymie; który służył
przy Kościele Agnieszki S. ten był
wpadł w cieśkie bardo pokusy cieles-
ne/ w których gdy sobie przykrzyć po-
gál/ Ociec S. Papież/ dal mu pierścien
Szmaragdowy/ y kazał mu go na
Obrzędzie zawiesić Agnieszki S. y pro-
sić tey imieniem Papiejskim/ aby go
zá Oblubienicą przyjął: co gdy uczy-
nił Káplan/ dziwna rzecz/ malowany
Obraz rós wyciągnął/ y ná pálec

pietascien podany przyjął: a w tym
wszystkie cielesne pokusy Káplana one-
go doskonale opuściły. A ktoż z nas
tak Swięty jest/ żeby bezpiecznym był
od podobnychże mizeryi. Wiase zaś
żyjemy dziś tey okazyi. Szczęśli si-
niegdy Job S. przed P. BOWiem/ że
Kunem welną owieżeł/ swoich ogrze-
wał mizerne. Et de velleribus ovi-
um mearum calefactus sum pauper.
Górniliśmy się y my mizernt/ pod to
Aureum vellus, pod złote Runo, A-
gnieszki S. z którego ona tak piękna
B była wyrobila/ y osiadowała Oblu-
bienicy Chrystusowej Kościolowi S.
niech nas nim odjęcie nágie/ ogrzeje
ozieble/ zjednawszy nam modlitwa
swoja skuteczną łaskę/ tak do zamilo-
wania się w enocie czystości/ iako do
dania meżnego odporu pokusom prze-
ciwnym tey enocie; a to z zasług nie-
winnego Bóranika Chrystusa JZ.

3 VSA / któremu z Dycem y

z Duchem Świętym chwaś

ła ná wieki wiekom.

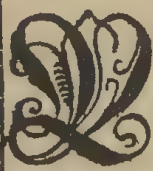
AMEN.

Job. 31.

NA DZIEŃ S. KAZIMIERZA Krolewiczá y Pátroná Polskiego.

Bellaria, seu Marci-Panes Nuptiarum.

Et transiens ministrabit eis. Luca. 12.

Ktoż nie przyzna że O-
blubieniec God Bóranika
wych Chrystus JZVS/
umie pięknym zá nadobne/
nadobnym zá piękne/ y
owsem doskonale oddawać / kiedy
(iakośmy słyseli w Ewangelij) słu-
gom swoim pilnie y szczerze ná Go-
dach tego/ które Oblubieniec z Ko-
ściołem S. wołującym ná ziemi ods-
prawnie/ usługującym/ sam też w za-
iemnie ná Godach onych wiecznych/
własna Osoba służyć obiecuje. Et
transiens ministrabit eis. S. 11.
Zład łatwa illacya/ że każdy/ który-
kolwiek ná tamtych Godach w Nie-
bie zstał się uczestnikiem oney szczę-
li-
wości/ wprzód tu ná ziemi żyjąc ná

Godach tegoż Oblubienicą/ tak one-
mu samemu/ iako y Oblubienicy tego/
w czym osobliwym przysłużyć się mu-
śiał; y iako znaczna odprawić fun-
kcyę. A ponieważ Krolewiczowi ná-
jemu Polskiemu Kázimierzowi S.
przyznacie Kościol S. iż do Regestru
tych Godowych sług należy/ tym
samym/ gdy przy tego Święcie/ to-
czyta Ewangelia: y pewna to jest/ że
iż ná Godach Niebieskich/ wysokie
zasiadłszy miejsce/ godnym się zstał/
oney usługi Gospodarzía God onych:
Et transiens ministrabit eis. toć ná-
leży dowiedzieć się/ czym się tu ná
świecie żyjąc przysłużył/ y co zá fun-
kcyę

kcyę

teya odprawił na Godach Barankowych w Kościele woluntarym. Pro-
rokoval niegdy Jasia Oblubienicy
Chrystusowej/ Kościolowi tego/ że
sami Krolowie za Podczasych służyc
onemu mieli/ y kosztownemi karmie-
go specyalami. Et erunt Reges,
nutriti tui. Co zdisse specialiter
prawdzi się na Krolowizgu Polskim
Kazimierz S. on bowiem żyjąc tu
na ziemi/ te Podczasęgo bardzo chwale-
nie odprawił funkcya/ iakoż y przy
Wroczystości dzisiejszey przynosi Bel-
laria, specyaly. A ktoreś takie Mar-
cipanes po Łacinnie a po Polsku Mar-
cipany są to osobliwe na Alkach wes-
jelnych dla ułontentowania tak Oblubiencom/ iako y Gości specyaly/ y niemi traktowanie/ znacznym zle-
cone bywa Ojebom: duchowne te-
rzeczy uważając sobie/ widzę/ że z po-
dobnemi specyalami/ Podczasy God
Barankowych Kazimierz S. dziś się
prezentuje; przez ktore rozumieć cho-
wizerunk osobliwych tego cnot/ y da-
row Boskich/ ktoremi on nie tylko sa-
mego Oblubienca God Barankow-
ych/ ale też y Oblubienica tego Ko-
ściol S. y owsem w bezgulosci ro-
zmaitego stanu ludzi/ iako nader śmia-
gniem ułontentował Marcipanami.
O czterech na terażniejszym Kazaniu
powiem: a o pierwszym/ ktory mi się
zda nayprzedniejszy w pierwszej Cze-
ści obfernicy polożo duchowna na-
uka. Ad M. D. G.

PARS
I.

Nierwyspreyal Podczasy
God Barankowych Kazi-
mierz S. prezentuje/ y oraz
nim czystuje/ naprzod lu-
dzi tegoż stanu/ ktorego y
on sam był/ to jest Krolow/ Monár-
chow/ Pánów wielkich u świata: a
ten jest nabożenstwo ku Młecé Páná
JESUSOWEY w ktorym się on za ży-
wota ustawicznie ćwiczył/ y duszę swo-
ją posilał. Iakoż słusnie się nazwać
może Utrzyżowany Pan JESUS/
Marcipanis, duchownym Marci-
panem, już nie à Marco, wynalazce
takich laktoket; ale à Martio, ponieważ
w Młesiacu Młarcu przy ogniu okru-
tnych mał wypieczony/ umięzony zo-
stał; a to dla posilku/ alias dla zba-

wienia naszego. Wisc aby im ten
specyal lepiej zasmdkował/ dowieśc
im tego chce/ iako Utrzyżowany Pan
JESUS/ y medytacya o Młecé tego
osobliwa powinna być zabawa Kro-
low y Monárchow; y nie w trudno-
ściach/ w kłopotach/ ktore około rza-
dow Pánstwa trąsac się zwykły/ po-
silać maia duszę swoję. A dowodzę
im tego naprzod z nauki Dawida S.
także Monarchy. Ten usposabiał
dzieci swoję/ a osobliwie Salomona/
do rzadow Krolestw Izraelskiego/
y owsem w wszystkich Monárchow/ do
w wszystkich w pospolitosci mowi: Re-
nunc Reges intelligite, erudimini
qui iudicatis terram. A teraz Kro-
lowie rozumiećcie, ćwiczyć się ktorzy
sądzicie ziemie. Chciał ich naprzod za-
prawić w nabożenstwie/ gdy taka do-
nich perora gni: wystawia im nay-
pierwey na oczy/ iako wiele pogran-
cznych Krolestw w ruiny poszło/ dla
nienabożenstwa Pánów/ Krolow ich.
Quare fremuerunt gentes, & populi
meditati sunt inania: to jest że wo-
leli ludzie inania, o lądach/ o sa-
mym/ o swymolach/ o karnawalach
myśleć/ niż o czym dobrym/ y nabo-
żnym/ y zaraz w tym wyryła Krolow
y Pánów. Astiterunt Reges terrae
& Principes, zjeżdżali się do łupy
Krolowie y Pánowie: to podobno
na nabożenstwo/ na oddawanie B.O.
GD ofiar; o naszych zaś gajach mo-
wiac; na to/ aby się z Chrytusem
Pánem przez serdeczne medytacye
zabawiali/ zjeżdżali się na Pásce/ na
słuchanie Kazan o Młecé tego/ byna-
mniey/ ale raczej zjeżdżali się/ y zje-
żdżali się adversus Dominum, &
adversus Christum ejus: Co się pra-
wdziło wielu naszego w Polsce w ten
czas/ kiedy na zjazdach/ na Seymach
Koronnych/ pod czas Postu S. mia-
li reprezentacyi/ medytacyi tajemnic
Młeki Páná JESUSOWEY/ misopu-
sine opery/ dyalogi/ pelne prożności/
nieczystości/ z wielką obelgą Chrytu-
sowa/ y Postu tego S. sprawowanol/
y na nie się gromadno zjeżdżano/
adversus Dominum, & adversus
Christum ejus; przeto też dla nies-
nabożenstwa Pánów/ fremuerunt

Script.

Krolow, Monarcho-
wego nauka Kro-
lowid.
Psalm. 2.

Młeki JESUSOWEY
nabożenstwo, po-
lone Monarchon
posilke.

JESUS ułoczy:
Zonany, Marcy-
pan: czemu.

Karnawalem po-
czas postu S. na-
gana, y kutek

gentes. słusnie y na cámte Krolestwa/ y ná náše Polsko. táka ruina przysła/ iž prawie do śaleństwa przychodzi ludzkom: y wszystkie okoliczne narody rozładhy się ná ná/ one wniwecz obra- cają. Co przelożywszy Dáwid S. aby wiecey Krolestwa o ták nie przy- chodily ruiny/ directé do Krolow y Pánow mowi: Et nunc Reges in- telligite, erudimini qui iudicatis terram: apprehendite disciplinam. Chaldeyska cyta: Osculamini Fili- um. Teraz Krolowie pomnijcie to, ná- uczcie się, ktorzy sadzicie insyeb: chwycicie się náuki, Cáluycie Syná. Tu się pyta Márianus, z iákim to Synem káże Dáwid S. zábawić się Krolom/ y onego miłostliwie cálówać; y ná to odpowíada samże: Quem Filium? JESUM calorum, terrarumq; Re- gem. á ia przydam: JESUM Cru- cifixum. To zás pocálowanie mi- łosne Wkrzówanego Pána JEZU- SA lubo y materialiter nie bywa bez pożytku duchownego/ bez poru- szenia serdecznego/ iednak spirituali- ter, kiedy przez pobożne medytácy/ y affektá przysła kto do duszy swojej Pána JEZUSA/ tym skuteczniejszy jest. Ta tedy zabawka okolo Młeti Pána JEZUSOWEY/ wskłim Krolom/ Monarchom/ zwłaszcza wieku nášego/ pomienionemi słowami z Psalmu/ w Protokim ducha ná W- křzówanego Chrystusa pátrzac/ ták usilnie zalecał Dáwid S. Jákym tá- ich ma bydž náypotrzebniejszy/ y co- dzienna potrawa/ aby káždého dnia choć ná křóciusienki czas uspokoiwszy serce swote od innych myśli, serdeczna przed Krucyfikem/ o bólách/ kłopo- tách/ ránách/ pokorze/ dobroci Pána JEZUSOWEY/ zábawiali się medytá- cya/ jebrzac u BOGA/ asług Młeti tego/ miłosierdzia/ łaski/ rady do rza- dzenia/ y dusze swojej/ y Pánstwa so- bie powierzonego. A ták Wkrzów- any Pán JEZUS zstanie się im Márcypanem smácznym y wielce po- silájącym.

W zaleceniu tego Krolewskiego Márcypanu/ po Oycu swoim Dáwi- dzie Syn tego Salomon przysłużyć się nam też chce/ kiedy táko medytá-

A nad wszystkie misternie pod figura- tisk náuka Krolom wskłim przeka- da: albo rázgey samo Pismo S. to czyni/ rozmaite pompy dworu tego opisuiać; gđzie wspomina o iákimśi niezwyčáynie wysmienitym stolo- wym nošeníu: Ferculum fecit sibi Rex Salomon, de lignis Libani. Prawda jest/ że quoad literam, Tlu- mage Pisma S. náuczają/ iž to Fer- culum, biorąc denominácyá swoje á ferendo, znágyło iákies křezgło/ álbo Lektyka Krolá Salomóná. Sa le- dná y tácy/ á między temi znágyduie się S. Bernard. Richard. á S. Vič. y S. Grzegorz. ktorzy trzymájac się zw- czáynego wykładu tego słowa Fer- culum, rozumieja przez nie/ nošeníe stolowe/ álbo potrawy ná stol przy- niesione: kiedy tedy powiáda Pismo S. o Salomonie Krolu/ że sobie iá- kás osobliwa wymyslił potrawę. Fer- culum fecit sibi Rex Salomon, de lignis Libani. z drzewá Libánowego. domiedzieć się chce/ co to była zá po- trawa/ álbo co się przez nie znágy- lo? Wiem że Aptekárze de Lignis, z drzew zamoczk robia dekokty/dy- stilluis wodki do picia; ale potrawá drzewiana z drzewá Libáńskiego/ to rzecz nowa: chočym też chciat to sobie tłumácyć ták: że wonnym iá- kim miátko potłuzonym z Libáns- drzewem/ ták iáko u nas Cynámo- nem czynia/ potrawy Salomonowe dobrze zápráwowano/ álbo potrzeba- no; ale mi o tym nie námienia Pi- smo S. Wiac mnie się zda/ że to mieysce rázgey/ według pierwšego tłumázenia in sensu literali, tłumá- czyć się powinno o Krolu Salomo- nie; iednak in sensu mystico, we- dług drugiego tłumázenia pišnie bárdzo służyć może potrawie tej/ kto- ra nágotował dla siebie/ y dla wšy- etkich Krolow/ náš Polski Salomon; y owšem quoad finalem perseve- rantiam, plusquám Salomon; to jest Krolewicz Kázimierz S. o nim się specialiter rzec może: Ferculum fecit sibi Princeps Casimirus, de lignis Libani. Libanus, według S. Grzegorza, jest figura samego Chrystusa Pána; wiac drzewo Libá-

Figura.

Cantic. 3.

He Salomonowe
nożenú. symbolu
młeti S. JEZU

ap. Corn. á
Lapid. 5
Ghisler.

Theatr. Po-
litia, c. 28.

miłosna

Kázimierz S.
nrykleszy ná
Salomon
n czyni.

nowe/ bardo dobrze wyrażać może A
drzewo Chrystusowi Pánu naymilſze/
drzewo Krzyżowe/ ná którym on pod-
iał śmierć dla zbawienia náſzego. To
tedy Libanowe drzewo/ Młeki Pána
JEZUSOWA/ w ten czas Salomonom
ziemſkim/ Krolom/ Monárchom/ zſtác
ſia może nie tylko poſilna potrawa/
ale y ſłodkim nieáko Márcypanem/
kiedy będzie miałko zſtárte/ przez ſer-
degna/ w ſtruſionym/ y lituſiacy ſia
ſercu/ nád boleſciámi Zbawicielowi-
mi kontemplácy. Delikátnieyſzego
ſumnienia Pánowie/ nárzekáta częſto
troć ná uſtáwizne kłopoty/ dyſtrá-
kcy/ dla zabaw/ rad/ okolo dobrá po-
ſpolitego; dla ktorých duſá ich/ nie
ma kiedy o zbawieniu ſwoim ſpokoy-
nie pomyſláć: przez co ſkrupul iákiá/
gorzkoſć/ y oſchłość w ſumnieniu ſwo-
im zuié: lez ieżeli tácy codzién rá-
noli/ w wiegórli/ choć przez troćiu-
tki czas/ nábożnie cokolwiek o Młec-
Pána JEZUSOWEY pomyſlá/ álbo
z Kſiażek uwáżnie/ by też kiltá wierz-
ſhow przegzytá/ wnet tá Libaniſka
potrawá záſtódzi im tákie gorzkoſci
w ſercu/ ſłodkoſcia ona/ ktora ieſt
między potrawámi Młecieſkiego Sá-
lomona nayprzednieyſza: to ieſt wdzi-
czna ku Pánu BOGU miłóſcia/
ſłodkim nábożeńſtwem/ o ktorey ná-
piſal Bernard S. Veré dulcis cibus
charitas, media inter fercula Salo-
monis conſiſtens. Gorzko ná ſercu
bywa Krolom/ gdy ſyſka o nieſze-
roſci/ zdráddách/ buntách/ poddanych
ſwoich przeciwno ſobie; iednak ieżeli
Krol dobrze cwiżony będzie w táie-
mnicách Młeki Pána JEZUSOWEY:
pretko ſobie wſpomni/ iáko y on nie-
ſtátki Wgniów ſwoich/ nieſzezeróſci
ſáryżuſzew/ zdrádzieſtwo Judaſzo-
wſkie/ y inne krzywdy/ Stworca badac
od wlaſnego ſtworzenia ponoſil/ á
ponoſil weſoło: Propoſito ſibi gau-
dio, ſuſtinuit Crucem, Apoſtol mo-
wi: nie pewnieyſzego/ że w ſercu to
uwáżniacego/ żalu onego y gorzkoſ-
ſci umnieyſzác ſia będzie. Nie przy-
ſtemno y to bywa Monárchom/ gdy
ſia im według woli ich wojenne im-
prezy/ lubo dobra y ſpráwiedliwa in-
tencya w nich máia/ nie nádaſa/ nie

chayze ieno tego Libaniſkiego Márcy-
cypanu koſtucia/ uwáżá ſobie/ że in-
tencye Pána JEZUSOWE/ lubo nay-
ſwieſze były/ iednak nie wſytkle we-
dlug woli iego/ ſkutek ſwoy bráły:
zyczył ſobie on/ áby ná wojnie oney
ktora odpráwił ná Krzyżu z gárdem/
generalny był otrzymal nád nim try-
umf/ to ieſt áby mu ſia żadna duſá
nie doſtáda była; bo o tym nápiſal
Páwel S. DEUS omnes vult ſal-
vos fieri; iednak nie otrzymal tego
dla zdrády domowey; to ieſt owych
ludzi/ ktorzy ſia ſami gárdem poddá-
li y ſkutek Młeki tego ná duſách ſwoich
tráca. Zyczył ſobie/ bo y o to proſil
Oycá Przedwiecznego/ áby łatwiey
ona wojna mogli być odpráwić. Pa-
ter, tranſeat á me Calix iſte. lez
gdy poznal/ że ná tej wojnie trzeba
koniecznie poleć/ áby ná niey wygráć/
z wielką rezygnácyą dal ſia ná wolo
Oycá ſwego. Verúntamen non
mea, ſed tua fiat voluntas. To
mowia uwáżniac Monárchá pod czas
rozmaitych rewolucyi wojennych/ u-
guie pewnie duſá iego poruſzenie
mástrzne do doſkonáley ná wolo. Bos-
ſka rezygnácy/ nie bada mu gorzkie/
ale przyſtemne choć nie pomyſlne ſuk-
ceſſy wojenne: álbowiem generaliter
nápiſal S. Antonin: Tribulationes
in ſe amare ſunt, ſed ligno Crucis
miſſo, ſcilic: habita meditatione
Paſſionis Chriſti, efficientur dulces.
Przeciwnoſci gorzkie ſa w ſobie, ale od
drzewá Krzyżowego przez nábożną
medytácyą Młeki Pána JEZUSOWEY,
zſtáia ſię ſłódkie. A toż mácie po-
tráwy Salomonowe/ Márcypan oſo-
bliwy Krolewſki. Ferculum fecit
ſibi Rex Salomon.

A ten ci to ieſt przyſmák Krole-
wſki/ ktorým Ráżimierz S. Krolom/
Monárchom/ nie tylko częſcie/ ale
oraz pokázuie ná ſamym ſobie/ prze-
dziwne ſkutki/ y ſłodycy iego/ kto-
rych doznawáá duſá iego; przy ro-
zmyſlaniu Młeki Pána JEZUSOWEY;
w czym on oſobliwym/ bo uſtá-
wiznym był. In Chriſti con-
templandá Paſſione affiduus. w Hi-
ſtoryi Żywota iego nápiſano. A on
ci bowiem w ſtanie ſwoim Kroles-

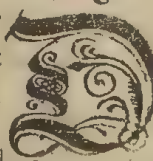
Monarchom, gdy n
wojennych unarz
nie darzy ſię, re
zygnacja.

Monarchowie w
kłopotach. rzę-
dów ſwoich,
czym ſię mają
cieszyć.

Histor

alim, lubo też nie należało zupeł-
nie do niego gubernium Pánstwá/
nie był bez gorzkości/ bez trudności.
Gorzko mu bydz mogło/ gdy do otrzy-
mánía Krolestwa Czeskiego/ ktore mu
aliquo jure successionis należało/
miał swoje przeszkody: iednak że był
assiduus in contemplanda Christi
Passione, miał zdawse przy sobie go-
towy przeszkodzi ten Mácypanik; u-
ważając/ iáko y on od swoich był o-
puszczony/ wzgardzony. Et sui eum
non receperunt, spokojnie one prze-
ciwne sobie faktye wytrzymywał.
Musiało y to bydz z wielkim náprzy-
żeniem duszy tego/ ktora niziego tak
nie pragnęła/ iáko wnetrznego pokos-
tu/ y ziednoczenia sis z BOGIEM; kiedy
go Zygmunt/ Ociec tegó/ z Wojskiem ná
wojny do Czech wyprawiał; á dos-
pietoz kiedy przegrany/ y Wojsko
straciwszy/ nazad do Polski uchodzić
musiał: ale tymże Mácypanikiem
pamiętki nabożney Młeti Páná JE-
ZUOWEY: assiduus in contemplan-
da Christi Passione, oślodził sobie
wszelkie one ciastke trefunki y okazy:
bo uważając iáko słodko było Pánu
JEZUOWI/ choć gorzki on Rielich
Młeti pełnić/ widząc w tym wola
Oycá Przedwiecznego/ y on także ná
wzor tego/ własnego Oycá swego wola
chcąc wykonać/ ochotnie ná wszystkie
one trudności/ y niebezpieczeństwa
sis podał. Ten to pierwszy jest Mar-
cipanis, ktorym Kázimierz S. ná
Godách Bántowych przy Droży-
stosci swojej gościł ludzi stanu Kro-
lewskiego.

PARS II.

Rugi specyal y duchowny
Mácypanik/ Podgąsy
God Bántowych Ká-
zimierz S. przynosi; przy-
kład nieskalány cnoty czy-
stosci Pánieniskiej/ w umartwionym/
postámi/ dyscyplinami/ twárdym sy-
planiem ciała: á ten oświadczył ludziom
młodym/ ktorzy ná Mácowsym/ á
edżey Mácowsym zostając polu/ bo
inter alia Christianorum certami-
na, duriora sunt praelia castitatis.
nápiisał S. Basilius. Zátym wygodzi
im wielce Kázimierz S. tym Mácyp-
panem; albowiem terázniejszyego wie-

A tu Polska młody/ wielce głodna jest
tego posilku; bo bardzio teraz trudno
o wstydliwego/ czystego Młodzieniá;
przyczyna zaś tego/ że sis nie zná-
ná tym specyale: ani wiedza o sposo-
bách nabycia tego. A co Ewángel-
lista nápiisał o Apostołach/ że sis nie
ználi ná chlebách Páná JEZUO-
wych. Et non intellexerunt de pa-
nibus, toż sis swoim sposobem áplis-
kować może do terázniejszyey Polskiej
młodzi. Cnota czystości/ życie po-
wściągliwe/ kosztowny to Mácypan/
bo y nie mało koszt trzeba/ kto go
chce dostać. Non est digna ponde-
ratio continentis animae, nápiisał
Ecclesiasticus; smáłowity y słodki; bo
nie tylko Pánu BOGU/ ale y lu-
dziom smážno/ miło/ przyjemno/ z
wstydliwym konwersować Młodzieni-
cem. Qui diligit cordis munditiam
propter gratiam labiorum suorum
habebit amicum Regem; mowi
Proverbialista: Czystosc jest to chleb/
podobny owym chlebom w przybytku
Pánstwu/ ktore sis zwály Panes pro-
positionum, albo według Septuag.
Facierum: iáko by twarzą iákieś/ albo
obrazu mające ná sobie: bo iáko po-
spolicie ná Mácypanách wyrobione
bywáia od Cukierników rozmaite fi-
gury; tak też y czysty głowiek repres-
zentuje ná sobie piękny obraz śánego
Páná BOGA. O tym nápiisał S.
Basilius. Magnum revera quoddam
ac praelarum Virginitas est; quae
ut totum simul explicem, homi-
nem incorruptibili DEO simili-
mum facit. Non intellexerunt de
panibus. Podobá sis wielom cnota
czystości/ gdy is w drugich widza/
rządziby też ná czas y oni powścią-
gliwie żył/ ale nie wiedza co z prze-
ciwnemi tentacyami radzić. Nie
láda kto dogodzić umie Mácypano-
wi/ pracko niewiádomy rzeczy/ zádá-
lec w nim uczyni: tak y nieostrożny
Młodzieniak/ pracko zátolić może
niewinność swojá: trzebaż to nie má-
ło prace/ y pilności przyłożyć/ áby sis
smáżny udal Mácypan; wyluskał
migdały/ eluka ná mąssie/ olejek z niego
práfuta/ y poełym w piecu ostrożnie
go pieka; á upiekłszy dopiero go zloca.

Script.

Czystosc, przyal
to kosztowny.

Eclli. 26.

jedna rezer-
wa między ludźmi
Prov. 22.wymaga
wleku
de vera
Virgin.
w czto-
obraz
Boski.

Czegoś

Kázimierz S.
Czechach na
wojny
zry:Kázimierz S.
czystosc młodzi
Polskiej: czym?

Egos podobnego potrzebuie cnota
czystości/ czego nie poymnia świato-
wi ludzie/ non intellexerunt de pa-
nibus, trzebać to cnoty czystości/
iako ziarką dobywać z skorupki; a
przez ta skorupki/ rozumieć chce ciało
nasze/ktore trzebać eluc na masę; to jest
trzebać przykryć się mu różnemi mor-
tyfikacyami/ dyscyplinami; trzebać
olej z niego wycisnąć przez twarde
posły; trzebać y ogień wszelkich tentacy-
cy/ statecznie wytrzymać, non in-
tellexerunt de panibus, nie mogą
tego/ a radey niechca zrozumieć
świeccy/ młodzi ludzie/bo w niniejszym
niechca się przykryć ciętami; y owsem
dodają mu olejku potłaczow/ napo-
tom smacznych dostatkami y bez wszel-
kich pokus/ nabyć chce cnoty czysto-
ści; a ono mieliby pamiętać na owe
przesłrogi S. Bernarda, Periclitatur
castitas in delicijs. szwankuie czy-
stość, przy rozkoszach, przy wygodach
cięt. Wisc aby się w tym lepiej
informowali/ prezentuie im Krole-
wicz S. czystość swoje Dantensta; ktora
aby był ufontentowal Pána B.O.
S.A swego/ delikatny on Migdalek/
to jest Panacee/ piekzonie wychowane
nie ciało swoje lufczył dyscyplinami/
cylicyami ostrymi. Juveniles artus
aspero domabat cilicio; tłuł ten
migdalek y na kamieniu/ czystość
na marmurowym golym nocuieć pś-
wintencie: Regijspretā lekti molli-
tie, dura cubabat humo: wyciskał
z niego olejek/ uymulać mu rozko-
snych potłaczow przez ustawiczne po-
sły. Juveniles artus. - assiduis ex-
tenuabat jejunijs. Dopiekl dobrze
temu kaliszanowi/ kiedy on ogień naye-
ciejszey tentacyi/ gdy mu życie obie-
cowano/ iezeliby na rozkosz cielesną
zezwoili/ mójnie wytrzymal; aby teli-
ko zakłócu najmniejszego do czystości
swoiey nie przypuścił; gdy rzekł: Ma-
lo mori, quam fedari. Day B.O.
S.E/ aby Dollka Młodzi z przykładu
tego S. Młodzienca/ Intelligent de
Panibus, nauczyli się duchownego
pieczywa tych mistycznych Młateypas-
now/ to jest/ sposobow do utrzyma-
nia się przy cnotie czystości.

Trzeci specyal na Gody Barankowe

A importuie Rążimierz S. Panem Eu-
charisticum, Nabożeństwo do Najśw:
Sakramentu, a iestże ocukrowany na-
bożeństwem do Przen: Panny/ iako
rodność Niebieskiej pełna. Vita-
dulcedo, & spes nostra. S. Joanni
Damascen. nazywał ia Condimentum
omni virtute constans. Przyprawa,
wszelkiej cnoty, moc w sobie zamykająca.
Samemu zaś Przen: Sakramentowi
zdaniś nie od rzeczy służyć może deno-
minacya Marcipanis, bo w Miesia-
cu Młarcu/ y gdy w pole na wojnę z
gąstem gotował się P. Jezus/ posta-
nowiony jest: W tym tedy obojgu
nabożeństwie iako był osobliwym Rą-
żimierz S. dosć wyraźnie wypisał
Historyk Żywota tego; y samą me-
lodyną tego Proza o Przen: Pannie
wysławia. Ten zaś specyal ofia-
ruie Krolewicz S. ludzkom stanu
Rycerskiego/ zalecając im oboje to na-
bożeństwo; oraz wielki pożytek/ y po-
silek zwiastując na wojnach onym obie-
cując. Podaje mi się piękna tego
Figura/ na owych chlebach/ czyli ko-
laczach/ o których Dawid S. proro-
kował/ że za czasow przyscia Messya-
śa prawdziwego/ to jest Chrystusa P.
nastac miały eść bardzo poślne y
stateczne: że na gory Libańskie Kros-
lestwo tego wynyszone bydy miało.
Et erit firmamentum in terra in-
summis montium. Rab. Salomon czyta
In diebus Messiae frumenta produ-
cens placentas, superexaltabitur su-
per Libanum fructus ejus. Wiele
Expozycytorow trzyma/ że te kolace
siurowały Przen: Sakrament/ ktory
postanowił pod Osobami chleba/ pra-
wdziwy Messyas Chrystus: ten zaś
Sakrament na innym miejscu nazy-
wa Dawid S. Panem Angelorum,
Hebrae. czyta: Panem fortium,
Chlebem Anielskim. albo Rycerskim.
zatem/ prawo ma niełatwie do niego
Rycerstwo Polskie/ zwiastując dla pś-
mistney Staropolskiej ceremonii/ gdy
przy Misy S. śabel dobywali/ oświad-
czając się z nabożeństwem swoim ku
tey Prz: tajemnicy/ dla ktorey goto-
wi byli ginąć. Kiedy zaś Dawid S.
o tych Messyasowych kolaczach po-
wiada/ że za posilkiem ich rozszerzając

Orat. 4.
de Nati-
vit. B. V.

Nabożeństwo do
Prz. Sakramentu
y Najśw. Panny
posiltek ludz-
kiemu przy
stanu wojny.

Figur.

Psalms. 22.

Kolacz Messyas
figura Prz. Sack-
ramentu.
Prz. Sakramentu

Sakrament Prz.
chleb wyiskony

ścisze miłoś Krolestwo Messyafowe/ a
za tym wshytlic Krolestwa Chrześci-
anistie; Superexaltabitur super Li-
banum fructus ejus, przez to dacie
ścisze znać/ że w których Państwach kwi-
towanie nabożeństwo y uczęszczanie do
Przen: Sakramentu/ takim P. BÓG
dziwnie/ zwiastuje na wojnie/ błogo-
ślawi/ y Kycerstwo tego posilające
ścisze tym kolaczem/ tym pokarmem/
przed potyczką/ niezwykłą odwa-
żnie czyni: zwiastuje/ gdy sobie ten
kolacz przycekrnia nabożeństwem do
Przen: Panny/ co nabożnego o niego/
(iako był S. Woyciech nauczył Po-
laków) śpiewając gdy idą do okazyi.
Z tego oborga nabożeństwa/ wielkich
skutków pod czas wojny doznawdając
Ludwik XIII. Krol Francuski/ godne
pamięci mawiał te słowa: His ego
duobus praesidijs nitor, Sanctissimo
Sacramento, & B. Virgine. A po-
niemaj oziębło znaćnie to nabożeń-
stwo w terażniejszy Kycerstwie Pol-
skim; albowiem rzadki się znajdzie/
któryby idąc na rady publiczne/ na
wojny idąc/ albo do okazyi się go-
tując/ poczynal to od Spowiedzi od
Kommunii Przen: y owsem wiele ta-
kich jest/ którzy to poczytają za znak
bojaźliwego serca. Wic Kazimierz
S. całe Kycerstwo Polskie/ tymże os-
cudrowanym chlebem częstuje/ pobu-
dzając ich przykładem swoim do oso-
bliwego nabożeństwa/ tak tu Przen:
Sakramentowi/ iako y Przen: Panny/
y oraz przez to samo szczęśliwe im-
pomoderzenia na wojnach obceując.
Czwartym specyalem częstuje od
Kazimierza S. w pospolitości całe
utrapienie Krolestwo Polskie/ a ten
będzie/ wielce skuteczna tego przyczy-
na przed Mlestatem Boskim. Wiem
że Modlitwy Świętych Pańskich w

A Ciebie/ przyrównał do mieczu obo-
siecznego/ Dawid S. Et gladij an-
cipites in manibus eorum, ad faci-
endam vindictam in Nationibus;
y tu mi zaraz na pamięć przychodzi
ow miedz Gedeonow/ który żołnierzo-
wi jednemu we śnie obrociwszy się
w chleb/ ruinował obozy nieprzyja-
cielskie. Non est hic aliud, nisi gla-
dius Gedeonis. Tak miedz trzyma
w rękach Kazimierz S. w Ciebie ad
faciendam vindictam, na obrona
Korony Polskiej przeciwko wszelkim
nieprzyjaznym Narodom; bo ilekroć
Polacy nabożnie wzywali Modlitwy
iego/ asławał się im chlebem/ posila-
jąc przez przyczynę swojej słabej sily
Woyt Koronnych: tego po kilka-
kroć dawniejszych lat doznawali Wo-
dzowie Woyt naszych; a niektórzy
widowali na białym koniu Kazimie-
rza S. przywodzącego husce: a na-
wet y wieku naszego Krol Kazimierz
IV. doznał skutecznej Modlitwy tego;
bo gdy idąc na wojny oddawał się
w Wilnie przy Grobie tego/ wzy-
wając przyczynę Krolewicz S. y
ślub o wygnaniu z Polski Aryanow
odnowił/ cudownie prawie jednego
dnia/ nad dwoygiem potężnym Woy-
stem nieprzyjacielskim/ chwalebnie os-
trzymał zwycięstwo. Et transiens
ministrabit eis. Dziśkujemy tedy
przezorny Podgąsy God Baranki-
wych/ Kazimierzu S. żeś nas tak
smagnem y posilnem utrątkował
Marecpandami/ z przykładu święte-
go Żywota twego: które aby swoy
w nas sprawiły skutek/ przyczyni się
łaskawie za nami/ y za całym Kro-
lestwem Polskim do BÓG

Wszakże: któremu niech
będzie chwała na wie-
ki. AMEN.

NA DZIEN S. WOYCIECHA, Rosa Innocentiae Sacerdotalis.

Ego sum Pastor bonus, Ioann. 10.

To dobrze zważy Jmie y D
przez wisko dzisiejszego So-
lennizanta/ S. Woyciechą/
Arcybiskupa y Patrona
Polskiego/ latwo taki przy-

znac musi/ że mu słusnie dzisiejsza
Ewangelia/ trzeci przydać tytuł Pa-
stora dobrego; do którego należy
starać się dla owieczek swoich o tak
najlepiej pastwiska. S. A. Jmie

iego

Blanc. in
Psalm. 21.
num. 237.

bożenstwu do Sakra-
mentu Przen. y Panny. Jan
Ludwika XIII.
ma na wojnach.

Psalms 149

Judic. 7.

Histor

Kazimierz S. m.
cudownie ratuje
Polak: na wojnach

Woyciech

O. J. Pap
posłuszeń
ta wojna

iego jest Woyciech/ przezwiſko od
Herbu Familij Roja: pierwsze wſhel-
ta pościech owieſzkom zmięniule:
bo Jmie Woyciech/ od pościech dery-
wacra ſwois ma; drugie zaś to jest
Roja: nie iakiekolwiek ale delikatne/
bo kwieciſte rożane prezencie paſtwi-
ſt/ ktorymi trzoda ſwois dobry ten
Paſterz opátrował: y ktore paſtwiſtá
dla tego ſamego/ róžey rożanym O-
grodem nazwáchy ſis powinny. Jes-
dnym ſłowem/ Żywota Woyciechá S.
rozmaitych: cnot przykłady: wonne to
rożane paſtwiſtá były ktorymi ſis kar-
mily duſze wſytekich wiernych Dyece-
zanow tego. Co ieſteli tak ieſt/ iakoż
nie indziej/ toć gdy przy doroczney
uroczyſtoſci/ *Sequentia* przychodzi ná
Woyciechá S. aby ſis y on ná Go-
dóch Barántowch/ wozách Oblu-
bieniecy tego/ to ieſt Koſciola S. z
iakim oſobliwym pokazał prezentem/
nie trzeba mi ſis długo pytać/ ktory
by taki był; w ſamym bowiem miſtern-
nym przezwiſku ſwoim iako ná złotey
Tácy/ ten dobry Paſterz z rożaných
ſwoich paſtwiſt y ogrodow: przynoſi
cudna/ wonna/ Innocentia Sacer-
dotalis, Żywota ſwego Paſterſkiego
Roja. Wtem dobrze/ że to nie po-
ſpolity prezent Roja: dorocznie bo-
wiem o Środopociu w Rzymie/ O-
ciec S. Pápięz poſwiaca ſolemniter
Roja/ z złotá miſternie wyrobiona/
ktora przez Poſty ſwoie/ zá prezent
poſyla ktorému z Monarchow Chre-
ſciáńſkich. Bá y ſame kwiaty. má-
ra ſwoie mieyſce ná weſelnych áktach:
co ſis pokázuie z bankietu/ ktory ſla-
wna oná w Rzymſkich Hiſtoryach
Aleopáttrá ſpráwiła była dla Kochán-
tá ſwego Antoniuſá: gdzie ná ſame
Roże/ nie mala wylizyła ſumme. A
nawet y ſamego Salomona weſelne
Gody/ bez kwiatow obeſć ſis nie
mogły: potrzebowała ich Oblubienicá
iego mówiac: Fulcite me floribus,
ſupate me, &c. Zátym y noſa mi-
ſtyczna Roja/ zgodny będzie prezent
ná Gody Barántowe. Wſcie ia O-
blubieniecy iego Koſciolowi S. dla
zbudowania wiernych/ ſwiątobliwe
życie Kapláńſkie Woyciechá S. pod
podobieństwem Roży/ prezentować

A bade: Wprzód powiedziałyſy iedno z
wielu innych przyczyn: czemu teraz
miedzy Károlákami trudno o takie
Roże: to ieſt/ o przykłádnego/ ſwią-
tobliwego Paſterzá y Przetożonego.
Ad Major em DEI Gloriam.

O do Pierwſhey Częſci Ra-
zania: Ta oſobliwa ieſt czę-
ſć w náſzych nieſzczáſliwoſci;
je w Koſciele Bożym/ prze-
dzy obaczyſz ciernie/ glo-
nizeli wonna Roja: to ieſt/ iádem
o nieprzykłádnego/ nizeli o ſwisto-
bliwego/ dobrego Paſterzá doſć lud-
kich: Co z wielu przyczyn pochodzi:

B to ieſt; częſć z zlego wychowania
dziatek w domu Rodzicow: częſć/
je wiele takich ſis znájdnie/ ktorzy do
ſtánu duchownego biorá ſis/ nie z
Boſkiego powołania/ ale dla reſpektu
interelle doſeſnego; náprzykład/ jes-
by mieli łatwieſzy ſpoſob poſywnienia
ſiebie/ z bogácenia krewnych/ zé. czę-
ſć/ że częſtoſć Kollátorowie/ al-
bo inni ktorzy do tego należą dáiáe
prezenty ná beneficia/ nie uważáá
ktoby był ſpoſobnieſzy ná nie: y o-
wſem uwodzác ſis w tym reſpektámi

C ſlabeſtwa/ krewnoſci/ inſtáncy
Pańſkich. á co naygorſza ná czę-
podarunkami obietnicami/ ktore ſwia-
tokupſtwem tróca/ widomie nieſpoſo-
bnych/ y ſwobodnego życia ludzi pro-
mowia: czyniá iſto bardzo grzeſza.
Takſy iedná teraz potoytemu/ od
tego innego/ do nas ſamych oczy o-
brociłyſy/ mówia/ że tey nieſzczáſli-
woſci bywała przyczyn/ przyeizſze
grzechy zágrzeſzone miedzy ludzmi
w onych Kroleſtwách/ Dyecezyách/
Miáſtach/ Miáſteczkách/ Páráfiách.

D ce albowiem zwykły Pan BOG karác
tym ſamym/ gdy takimym Krole-
ſtwom złych Krolow/ Dyecezyom/
Miáſtom/ Miáſteczkom/ Woiom/
Przetożone tak duchowne/ iáko ſwie-
ckie/ nieprzykłádne/ niezbożne/ zé dáié.
Czego dowód z Piſmá S doſć wy-
razny mamy w Księgách Jobowych:
gdzie tak nápiſano czytá o Pánu
BOG: Qui regnare facit homi-
nem hypocritam, propter peccata
populi. Ktory (to ieſt Pan BOG) do-
puſzcza pánować oſuſtowi. to ieſt, iádem

PAR S
L.

Pasterza tymi c
ſatnicy zaydzic
przykladnego niz
ſwigo liwego

Woyciech S. wonna
Roza

O. S. Papięz cęrok
poſwiaca Roza z zło-
ta wyrobioną.

Cantic. 2

Grzechy, przyeizſze
ze Pasterze zli

Script.
Job. 34.

Isaia 3

takiemu człowiekowi, dla grzechow po-
spolstwa, albo pospolitych. Co samo
uwierdza się z Księg Proroctwa
Izaiaszowego: gdy bowiem Kroles-
stwo Izraelskie dobierało miarki cie-
skich bardzo grzechow/pośyla do nich
Pan BÓG Proroka/ grożąc im ro-
zmaitemi plagami; iako to głodem/
morem/ wojną: między ktorými prze-
powiada im też Prorok y te osobliwa/
że im miał Pan BÓG pobrać duchow-
nych przykładnych/ Różnorodziow/
Prorokow żarliwych. Auferet à Je-
rusalem Prophetam ariolum, pru-
dentem eloquij mystici. Tā ich
zās miejsce/ miał im dąć Przełożo-
nych tak Świeckich/ iako y Ducho-
wonych/ bardzo ladałakich obyczajow/
ludzi lekkomyślnych/ nieścategnych/
młodych/ niewieściuchow. Dabo
pueros Principes eorum, & effa-
minati dominabuntur eis. *Corneli*
à Lapide twierdzi/ że to Proroctwo
(pełniło się/ y tā kārā przyszła na Jer-
ozolimę) pro peccato Christicidij,
zā zabiciu Chrystusa: na ktore zezwo-
lilo było wszystkie pospolstwa/ wolając
na Pilatā/ Crucifige, crucifige.
Zāś kārā to Boża była na Jerozo-
limę/ oni Biskupi/ Kāisaf/ Anaf/
ktorzy przez świętokupstwo dostawży
u Rzymian Biskupstwā/ na Stoli-
cach z pogorszeniem ludzi siedzieli:
kārā Boża była/ y on Herod pānus
iacy nād Galileę/ porobnik/ bātwo-
chwałcā/ zaboycā Janā Chrēciēlā/
y niektórych Apostolow; ktorzy cze-
go nikt się przed nim nie wāżył/ śmiał
się czynić Messyaszem y Bogiem:
znośniewyśa byłā potym niektórym bo-
goboyńeyšym patrzyć na zburzenie
Jerozolimy/ y Kościolā Sālomonow-
wego/ przez Woysk Rzymkie/ nā
tāk wiele tysięcy pozābijānych od
mieczā/ pomorzonych od głodu/ niż
przedtym/ nā one ladałakie Biskupy/
y stomotnie pānującego Herodā. O
cieśkłości tej plagi/ ktora y teraz
cierpi Kościol S. wyraźnie nāpisał
użony y stary Pīszarz/ *Privaldus Ord*:
Pradicat: Nona persecutio, quā con-
tinuē Ecclesia DEI angustiat, &
affligitur, est illa, quā per corrup-
ptos ac vitiosos Prælatos & Sacer-

Opus au-
reum s. de
9 persecut

A dotes, qui sunt torpentes otio &
quiete, nimis exercetur.

Tā obiaśnienie tej materji/ nie od-
stępuiac od pryncypālney Kazania
mego Allegoryi/ podać mi się piękna
Figurā/ nā Roży w Kālu stworzo-
ney; a to zokāzy onych słow/ ktorych
Pan BÓG zāżył do Adamā srośuiac
go o grzech pierwy y karzac. Male
dicta terra in opere tuo, spinas &
tribulos germinabit tibi. *Przeklęta*
ziemia w pracy twojej. ciernie y ośy ro-
dzić ci będzie. Jest tu quisiya mi-

B grzech upadł/ rodziła ziemia ciernie/
kolące rzeczy; a zātym/ iezeli Roża/
ktora teraz nā gāłaskach swoich ma
wiele kolących ości/ z niemi zāraz
stworzona byłā r. O czym różne są u
Doktorow rozumienia. Tā ten gās
zāżył y zdania *Venerab. Bede, Rabani,*
Rupertii, ktorzy trzymā/ że dopiero
po upadku Adamowym/ na ukaranie
tego/ ciernie się z ziemi pokāzālo/ a
zātym y Roża dopiero kolaca się zstā-
lā. Tā co przypadać się zda y S.
Basil ktory o sobie świadczy/ że ielekoć
nā Roża poyzrał/ widzac iż kolczy-
sta/ żāłosnie sobie wspominał nā

C grzech swoy w Adamie popelniony
Quoties florem hunc video, pec-
cati mei admoneor; propter quod
terra, ut spinas ac tribulos proferet,
condemnata est. Jednym słowem
według tych Doktorow/ że teraz Ro-
ża kole/ iest to effectus peccati, albo
kārā zā grzech. Co tak do nāsey
materji aplikowāć możemy: Roża
iest tymbolum stanu Kāplānskiego:
bo nie dārmo mādry *Syracides* Tlay,
wyższego Kāplānā Jerozolimskiego

D przyrównał do Roży wiosienney/
Quasi flos Rosarum in diebus ver-
nis. Roża zowie się Regina florum,
Krolowa kwiatow, podobne też ma B-
pisthetum stan Kāplānski/ gdyż go
Piotr S. zowie Regale Sacerdoti-
um. Roża/ nie tylko ma (co w niej
uważal ieden symbolista) aurum
intus, owe tiskā złotych/ albo złotych
szępiorek we środku/ ale też ma
virtutem medicam, nā wiele chorob
pomaga; tak y Dāstierz Kāplān/ mā-
lacy aurum intus, dobre intraty/
stādā

Figura

Genes. 3

Questy a reteli. Roza
z kolcami ośi
stworzona.

ap. Cornel.

Roza teraz Roza
w karm zagrze

Roza tymbolum sta-
nu Kāplānskiego.

Ecc. 30

1. Petri. 2.

Roza nā wiele
rób pomaga

starać się ma o to / żeby złota iego / o wiegłom iego / biednym / niedziwnym / ubogim ku pomocy / ku zaraćowaniu było. Te tedy mistyżna Roża swoi rzyl Pán BÓG w Ránu Rosciola S. gdy postanowił stan Ráplánski / Pássterki / Biskupi / zc. a stworzył iá byl bez kolcow / y bez ciernia ; bo go postanowił ná zbudowanie / nie ná pogorszenie owiegeł / ná czas iednak odmieniania się te Roże / gdy się ná nich pokázuia ciernie lákomego bogactwa zbierania / ciernie niedbalstwa okolo uslugi owiegeł / kolce nieprzykładnego żywota / rozmaitego pogorszenia. Pátrza ná to zálosnie Dyecezanie / Parafianie / drudzy się y utola / gdy ná sly ich przykład pátrzac / swowoli też y oni sobie pozwalaja / inni zas hemrza ná Rollátorow / ná wyższe Przełożone / że takowe ná urzedy Pásterkie promowia / że należyta kárnoscia pogorszeniom onym nie zábiegá : nie gánia ia wprawdzie rozumney zárlivosti o to : ale im przecie żyje reflektować się ná samym soba / iáko y życiem innych Párafianow / Dyecezanow / a podobno uzná : że sami tego przyczyna ia. Zgrzeszył Adam Gospodarz Ránu / a z áraz ciernie / a z Roża kole. Podobnym sposobem / gdy Krol w takim Pánstwie albo Dziedzie / Pán dobre / mądrości swych / ládował bez bórázni Boskiey życia / y poddanym swoim ná żyć nie zábrania / sprawiedliwym sadem swoim dopuszcza Pán BÓG / że w Krolestwach / Pánstwach dobra takich Pánow / urzedy Duchowne / Prelatury / Plebany / ludziom takim dostáia się / ktorzy nie wydadza iáko Roża zapachu z siebie dobrego przykładu owiegełom swoim / ale rázgy smrod pogorszenia dla zlych obygdziow / albo porożnawşy w ciernie bogactwa / zamogşy się z intrat Roscielných w pieniadze / nie iednego z Rollátorow / klotniámi swymi iáko koleámi iákiemi utola.

Histor

Jeden ná to dáis przykład. Piše Josephus Żydowin / o zacnym Senatorze Jerozolimskim Hircanus nazwanym ; że gdy zá czasow iego / Herod / ieżże ná ten czas mlody / poznany o

A zabicie zacney iedney Osoby do Sadu najwyższego stánu / y tam w obecności Sędziow / między ktorými też zásiadał pomieniony Hircanus ; hárdy y pyšno się sprawował / iáko nieważny mlodzi / w bogactwa y protekcya Rzymiská dufając / hárdzo się to nie podobalo pomienionemu Mleżowi / wiec gdy ná ustep kazano stronom / hárdzo ostro w głosie swoim nastápił ná Heroda / y uważając co potym z tego mlodziá bydz miało / żyzył aby był ná górdle winowácy kárány ; ztego iednak nie mogli ná drugich przemodzi : y ná uwolniony Herod / wkrótce potym wybrał się do Rzymu / gdzie nieaki czas pomieştawşy / ná Dworze Rzymiskich Cesarzow / rozmaitemi skutkami wyiednal sobie przywily ná Krolestwo Jerozolimskie / albo ná pewna część iego ; wrociwşy z tamtąd / prezentował w Senacie Jerozolimskim one swoje expedycya nalegając / aby był od nich zá Krolá przyznany. Wşyscy się ná to Senatorowie zálekli / znając zle / y okrutne obygdzie iego : iednak nápierwşy postawşy z mieysca Hircanus / za nim wotował : zemu gdy się wşyscy dázłowali / pamieştając / iáko przedtem był hárdzo przeciwny Herodowi / y o przyczynie go pytáli / odpowiadając rzekł : Quia video, quod pejorem Regem non potuit nobis DEUS excogitare in poenam peccatorum nostrorum. Ktoremí słowy dáł znáć / że onym zlym Krolew chciał Pán BÓG pokárac Rzeszpospolita Járcliska zá to / że przedtem miał w rękách Heroda / w dluę sprawiedliwosci ládzić go niechciano. Tożá parma się mowić y o Przełożonych Duchownych gdy Pán BÓG dopuszcza / że zli / nieprzykładni / Prelatury wşelich dostępuia / y ná nich z pogorszeniem owiegeł swoich życia.

O się tyż drugiey Części Razania : kto się reflektować będzie ná obygdziami Polakow ná ten czas / gdy S. Wóciech záwitał był

od Węgier do Polski / przyńdć musi / że ná ten czas Polska mogła się názwáć Paradisus, nie ná / iáko ia ktoś

PARS II.

Polska Paradyz

niedawno nazwał/ Paradisus Judaeorum: ale w dobry sposob; ná ten czas bowiem kwitnala Polska y w slawie/ y w nabozenstwo: panował bowiem Boleslaus Chabrius, żarliwy Chrześciánin/ ktory zwoiowałszy Czechy/ Morawce/ Slezaki/ Pomorzany/ Raskuby/ Ruskie Kijazetá / między niewiernemi/ przez rozmaite Káplány/ Miasto S. rozkrzewiał/ y w Państwie swoim/ tak wiele Kościolow/ Klasztorow fundował. Przeto też Polska ná ten czas bywšy taká Ray/godna się zstála/ że idłoby w Rádu przed upadkiem Adámá/ S. Woyciechá Roža/ ná Katedrze Arcybiskupiey/ nie toczyła/ ale wonna y przylenna oglądała Roža/ y nim się niewymownie uciešyla. Ze trzech okoliczności Roža może mieć swoje zálecenie. Ex plantatione, odore, & colore. Misygna náša Roža Woyciech S. ma swoje zálecenie/ naprzód ex plantatione, to jest z urodzenia/ y obyčájom mladości/ swojej. Godzi się mlodemu Woyciechowi S. jako już ná stan Duchowny w ciškiey chorobie swojej od Rodzicow posłubionemu/ przypisać one słowá/ ktore niegdy w páne giryku swoim przypisał Prálatowi Jerozolimskiemu/ mądry Syracides. Quasi flos Rosarum in diebus vernis. Jako kwiat różany pod czas dni wiosennych. X owšem samo przez wšisto Woyciechá S. relácia mu osobliwa czyni do pomienionych słow z Pisma S. wšistych. Wiosná/wlášciwe jest symbolum mladości: wiec te słowá in diebus vernis, zálecaja plantationem tej Roží/ to jest urodzenie/ y mladość Woyciechá S. Može się tu per appropriationem zájść onych słow Mladrości Niebieski Ego, quasi plantatio Rosa in Jericho. Já, (právi) jako szczepione Rože okolo Jerychá. Jericho, tłumáczy się Luna, Miesiac; Miesiac záś/ znáczy swiát. Misygney Roží Woyciechá S. plantatio in Jericho, bo się rodzi według swiáta z Rodzicow zaseny z Romešow/ z Linij Królów Cieslich idacych. Jericho, bylo to Miasto slawne/ ale záloženie iego/ bylo w ziemi nieurodzáyney. Eccc

A habitatio huius Civitatis optima est: sed aquae pessimae sunt, & terra sterilis: moria Obywátele támteczni do Elizeuša. Jednak gdy Prorok ná oddalenie oney niešczęśliwości/ zášyl soli/ y studnie im poexoreczmował/ zstála się oná kráina bárdzo zyná/ y urodzáyna/ osobliwie w Rože/ ktorych nawisecy się rodzi (jako swiádczy Saligniacus,) okolo studnie oney/ czyl cysterney/ pobenedyktowáney sola od Proroka. Sól/ jest polyspolite symbolum maderóšci/ náuk; bez tej soli/ nie mogą kwitnąć plánie B plantationes Rosarum, to jest/ by nawšláchetniwe urodzenie nie záleci Pánciá/ jezeli in plantatione, w mladości iego aplikowác go nie bédá do náuk.

Szczęśliwa w tym byla plantatio, Mladość Roží Woyciechá S. bo aby był tej soli maderóšci/ náuk náš byl/ przy studniách Jerychonšich pobenedyktowáných/ naprzód posádzono te Roža/ gdy go iešče dziecišciem Káplánom pewnym do wychowánia oraz y do školy oddali pobožni Rodzice/ uednego mu tylko dla usługi przydáwšy sluga. Curiosi Naturali-
sta, dwa sekrety piša o Roží: to jest/ aby miała kolor pišny przesádzájac/ álbo szczepiac ona/ y tážá iá podle wáć czelto krwia bydleca: żeby záś miała lepszý zápach/ gosneš/ ktory przeražliwym odorem swoim lzy wy-
ciška w oczách/ nie dáleko niey sadzić rádzá. Coš podobnego widze in plantatione Roží misygney/ to jest/ w mladości Woyciechá S. Obláá się tá Roža krwia w ten čas/ gdy sluga on dány do posługi Pánciá/ odbiegl go w škole/ jako przybieglo do domu/ sprzykrzywšy sobie w škole; o co od Oycá swego šrodze był roz-
zgámi ubity Woyciech S. á potym znówu dla dáššego postšpu w náukách oddány do pobožnego y uzonego Biskupa Mágdeburškiego: ktory widzac wielki postšek Woyciechow/ nie tylko w náuce/ ale y w obyčájach štomnych/ ciešyl się nim wielce/ idá-
to šliczna ná wiosne rozkwitájaca Roža; wielka náđžetá májac/ že zá-
páchem swoim wšiečnym nápełnic

miala

Reg. 2.

ap. Corneli-
bic.

Roža m. zálecenie
plantatione odore et
colore. Script.

Roža m. zálecenie
plantatione odore et
colore. Script.

Eccle. 50.

Eccle. 24.

Roža m. zálecenie
plantatione odore et
colore. Script.

miłła Kościół S. A że nieco pod-
rozhytą Rosa/ pogoda tego zapachu
umnieyszyć/ z okazyi towarzyszyow le-
komyslnych/ wiec aby była znowu le-
piej zaostrezyła swoy zapach/ posadził
Ogrodnik Niebieski przy niej/ nieśka-
zaniek przetrząsł; gdy sporządził/
że Woyciech na ten czas młody/ był
przytomnym przykonaniu Arcybiskup
pá Práskiego/ który zle żyłac/ zle też
umierał/ y woldiał/ że go gárce do
pietła brali: trągedya: tã zmieściła
wielce/ á podobno y lzy wyćisnęła ná
Woyciechu; y przeto ná lepszy odor-
cheac się tã Rosa zdobył; pilniey-
szy/ ostrożeńszy żywot bez odwołki
nającychmiast zagał Woyciech S. co
się lepiej obaczy z dalszego dyskursu.

Drugie zalecenie tej mistycznej
Rozy/ jest ex odore in statu Pontifi-
cali, sława dobra o pobożnych oby-
czaiach/ y życiu pociągłym/ zowie Pi-
smo S. zapachem wdzięcznym: o kto-
ra lubo wshyły wierni Chrystusowi
powinni się starać/ osobliwie iednak/
mistyczne w Kościele Bożym Roze/
to jest/ ludzkie ná urząd Apostolski/ ná
Przełożenstwo/ ná Práśetwo wysa-
dzeni/ bo te słowa/ Christi bonus o-
dor sumus: Zapachem Chrystusowym
przyjemny/ iestliwy/ nie kto inny o so-
bie nápiął/ ale wielki Prálat/ Biskup/
Apostól Páwel S. Jakoby zaś wys-
borny odor ten/ sława o życiu swoim
światobliwym/ wydała z siebie tã mi-
styczna Rosa Woyciech S. już ná
Katedre Práśe/ prawie pomiewolnie
od Biskupa Mogunckiego y Ottona
Cesarza wywyższone/ lepiej tego po-
iąć nie możemy/ iako pod Figura/
albo przez kómpáracya tego/ do one-
go już wyżej námienionego w Pi-
śmie S. pánegiryzowanego Prálatá
Jerozolimskiego/ Rosa także iako y
Woyciech S. urytulowanego/ o czym
było wyżej. Był to Szymon Syn
Oniasza/ Naywyższy Biskup Jerozo-
limski: Tego pomieniony przedym
Pánegirysta duchem Bożym nápe-
niony/ niżej do Rozy wiosienney
przyrownał/ aby znać pokazał/ że nie
bez fundamentu tego podobieństwa
miedzy innemi ná to záżył/ Wzrost
tego Kapłánski/ z którego w całym

Jiraelu wielka miał sława/ że trzech
okoliczności zaleca: które też w Prá-
łacie naszym Woyciechu S. iestge do-
skonalszym sposobem iáwno obaczyć
bądźcie. Pierwsze zalecenie tãmtęgo
było/ że po dwakroć wielkim kosztem
restaurował Jerozolimski Kościół.
Templi altitudo ab ipso fundata.
est, duplex edificatio. Co piśtnie
kwádrnie Woyciechowit S. który wie-
le pracy podiał naprzód toło restau-
racyi duchowney Kościółá Práskie-
go/ w Dyecezanách swoich/ tãk świe-
ctich/ iako y duchownych/ bárdzo
zepsowane w nich zástawszy obyčaje:

powrotnie zaś okolo Kościółow Pol-
skich/ gdy zostawszy Arcybiskupem
Gnieźnieńskim/ utwierdzał w świeżo
nawroconych do Chrystusa Polakow
Wiara S. Károlická. Drugi chwa-
lebny Pásterki ákt Prálatá onego
Jerozolimskiego był/ że dla wygody
pospólstwa/ wystáwił iákies osobliwe
fontanny/ czyli studnie w Miescie.
In diebus ipsius emanaverunt pu-
tei aquarum. Puteus, Studnia, we-
dług S. Augustyna: znaczy albo do-
Arinam lacram, náuki duchowne,

albo Baptismum, Chrześť S. Te o-
biedwie zbawienne studnie otworzył
Woyciech S. zá Wzrostu swego Bi-
skupiego; pierwsza w Prádcy; gdy
pelen Duchá Apostolskiego/ zepsowa-
ne obyčaje owieczę swoich/ stáral
się náprawić/ záklawemí Kazániámi/
nápomínániámi; już to łagodnie/ już
surdwie postępując sobie z niemi; ná
wzór S. Páwła Apostóla: iakoz mu-
to Breviarz przyznáie: Cum uni-
versam D. Pauli in curandis illis
medicinam, prädicandi, instandi,

arguendi, imprecandi, obsecrandi,
satana tradendi consumpsisset, &c.
Otworzył potym y druga studnia
Baptismi; gdy widząc mniey bydy
pożyteczne w niektórych Práżánách
prace swoje; pomieściłszy potym
przez trzy lata w Polšce/ uważiáć
że Polacy bogobojnego Pána máciac/
dobrze byli ufundowani już w Wie-
rze y w pobożnych obyčaiách/ á zá-
tym bez niego mogli się obeyść/ uda-
li się miedzy Pogáńskie narody do Prus/
Chrześť im y Wiara Chrystusowa o-

Woyciech
lewie ex odore.

apud sylv.
Allegor.

Brev. Patr.
Polonor.

Figura.

Eceli. 50.

powiadał. Trzecie zalecenie miał on Biskup Jerozolimski/ zjadł/ że rozprzestrzenił był/ y pobudował Miasto Jerozalem. Prævaluit amplificare Civitatem. To samo doskonałym sposobem/ weryfikuje się o Woyciechu S. bo nie tylko nauka/ ale y przykładem życia Kapłanśkiego/ y y wielu innych cnót/ zbudował nie już jedno Miasto/ ale innych tak wiele/ jako Pragę/ Kraków/ Gniezno/ nawet y sam Rzym; y owym tak wiele Danstw/ Czech/ Węgier/ Polak; y ludzi różnitégo stanu; zbudował Papież Benedykt VII. do którego w troskach onych około Droczyli swoiey po radę przyjechał do Rzymu; a po nim Jan XV. gdzie się nie tylko cnotami/ ale y cudami wsławił; zbudował Cesarz Octawian/ z którym dla tego nie mały czas w jednymże polu przemieszkać musiał; zbudował Król Węgierski/ świętego Chrześciana/ y Król Polak pobożnego Bolesława; który na pierwszym zaraz wstępie/ upodobałszy sobie w świętych obyczajach Woyciechâ S. Arcybiskupstwem go pogcił/ zbudował y same doskonałe Miejsca Zakonne tak L. cni/ jako y Wreclie; gdy całe pięć lat w Rzymie między nim w zabiciu Zakonnym strawił; żadney y narypodiebyey powinności Zakonney nie schraniał się. A osobliwie zbudował Miasto Praskie/ pokora swoia; gdy wiedzując na Arcybiskupstwo Praskie/ na prostym bydliu w konopiana ubożeniu nies przybrany; one pompy odprawił; zbudował wierzemiślność; bo nie pytamy o nim/ aby bankiety dla Kapłan/ dla Pánów sprawował; ale tylko napisano o nim: Meridies prandentem, media nox dormientem, nunquam vidit. Zbudował miłosierdnymi uczynkami/ y hojnością na ubogie; bo tych codzien dawał/ a u stołu swego miewał; y owym całą Arcybiskupstwa intratę/ gwałt tylko część na domową zostawiały potrzeby/ na pobożne/ miłosierne obracał uczynki; zbudował y cierpliwością/ gdy skromnie znosił rozmaite dysputy/ krzywdy od niektórych

A owieczel swoich/ a nawet y zabicie od nich trzech rodzonych braci swoich. Ktoż tedy nie uzna/ że ta mistyczna Kozka in statu Pontificali/ wdzięczny zapach sławy dobrej/ cnót Kapłanśkich/ na wzór onego Jerozolimskiego Biskupa/ y owym doskonałym sposobem z siebie wydał; y przeto słusnie obierma/ iedenże Panegirys sławy. Quasi flos Rosæ, in diebus vernis.

Trzecie zalecenie z mistyczna Kozka Woyciech S. ma ex Colore in statu Martyrij dla krwi Megenskiej/ która się śmierć okrutną podiały/ za Włara Chrystusowa od Pogan/ spurpurowała ta Kozka; co iasna jest z Historji żywota tego. A trzeba wiedzieć/ że nie dopiero w ten czas/ ta Kozka tego purpurowego nabyła koloru: albowiem jako pije Nadasi in Anno Sancto, dobrze przed tym miał sobie obiecać od P. B. S. G. A. Megensko/ gdy mu przez sen reprezentowano tedno loże bardzo bogate/ przewyborna nakiyte purpura; przez które znać się zaplaci y Koronę Megenską; której on potym uślawiznie y gorąco pragnął odstąpiwszy Arcybiskupstwa Gauden/ cyusowi Bratu swemu/ między Poganstwo umyślnie wybrał się. Główna jest wspomnienia owa okoliczność Megensko tego. o której pije. Tre serus, ad finem vita Episcop. Varmiens. że gdy Poganstwo rozsiatałszy ciało jego na kruti/ odesłi/ wiesniacy niektórzy/ chcąc one pogrześć pozbierałszy do łupy/ złożyli: w tym wstąpił do łupy się zrosti/ y jako żywe ubrałszy się w apparat Biskupa/ wziąłszy głowę swoie uciera w ręce/ pokło tak droga tu Polkę/ która był przypieł do Prus/ przed którym siedł na powietrzu iajny słup/ na co się wszyscy paterzący dziwowali; y tak uśedł mil pianaście Niemieckich/ o mile dobra od Gdan/ sk/ do tedney Kapliczki nad rzeką Rudan/ w której był Ocarz nakłcał strzynie/ w której ciążył ono z głowa położyło się; y tam przez trzy lata odpoczywając/ za inną okazy/ przy staraniu pobożnego Książcia Bolesława/ od Prusaków wykupione/ do

Histor

Woyciechâ na Zale
cenie z colore.

Gniezna

Woyciechâ S. różne
cnoty.

Woyciechâ S. pokora

Woyciechâ S. naułogie

Woyciechâ S. hojność

Śnieżną przemianę jest. A tak y A
tey historyi pokazuje się, że y po
śmierci kolorem purpurowym krwi
woiey Magenskiej mistyczna Roza
Woyciech S. piastując głowę swoją
zabijając się. Z tych tedy trzech oko-
liczności ex plantatione, ex colore,
ex odore, chwalebna y zalecona Ro-
za, maś od Woyciecha S. Oblubie-
nieo Chrystusową Kościół S. za o-
sobliwy prezent: to jest przykład/ y
wzór życia Kapłańskiego/ Pralackie-
go. Day B D Z E aby cie także/ od
duchownych Pasterzów/ Biskupów/
często potykały prezenty. A że we-
dlug Medyków, oprócz tego/ Roza
ma vim medicinale, bo osobliwym
jest lekarstwem/ na zawrót głowy:
Cierpiś zaście Wygryzno naszą Polskę
ciężką bardzo zawrót głowy/ dla tak
wielkiego między stanami zamieszá-
nia/ zatoczyłaś się bardzo/ że cecidit
corona capitis tui, to jest: Koronę
którąś miałaś niekiedy z rąk Woyciecha
S. ponieważ Otto Cesarz nawiadza-
jąc Grob jego w Gnieźnie/ z nabo-

żeństwa ku niemu/ użcił Polskę Kro-
lewską Koronę: tak tedy Koronę/
spadły z głowy twojej/ gdzieś zato-
czyła się w cudzoziemskie krócie: mia-
łaś tamta z rąk Magennika S. który
cie Wiary starożytnę nauczał/ teraz
napieraś się niejako innej Korony z
rąk Cudzoziemskich/ a podobno He-
retyków na dyskrety ich elekcyę two-
je spuszczać. Żąży tedy na ten tak
fregi zawrót głowy Woyciecha S.
Pasterza niegdy/ a teraz Patrona two-
go w Ciebie: pros Pána Zastępcę
przez przyczynę jego/ aby cie już wie-
cey za zbrodnie twoje przynamnien-
y tak ciężką plagę to jest Przełożonemi/
Pasterzami/ Krolami nieprzykładne-
mi/ y złego żywota/ fautorami Heres-
tyków nie karał/ pros abyś tey Koro-
ny tey Wiary/ którą z rąk Woycie-
cha S. wzięłaś/ beśpiecznie na zaw-
sę dochowala/ sobie na zbawienieś Kro-
lowi wiecznemu/ na rozmnoże-
nie świętey tego chwały.

A M E N.

NADZIEN S. STANISŁAWA, Digitus Pastoralis in theca aurea.

Ego sum Pastor bonus. Ioann. 10.

Dzisiaj jest Dzien Biskupie-
go/ Pralackiego godność
y chwala/ y oraz też obli-
gacya/ że na opisanie obo-
gą dostateczne/ nie jedne-
go/ ale wielorakiego trzeba było Zbá-
wicielowi naszym/ y Doktorom za-
ciagnąć podobieństwa. S. N. A
słuchnie zaście/ bo wiele w tym tytule
Biskupim/ Pralackim zamyla się: a
naprzód czynność około dusz powie-
rzonych sobie/ której chciał Zbawiciel
ich nauczyć/ przyrównywać one do
Pasterza w Osobie swojej/ w dzisiej-
szej Ewangelij. mówiac: Ego sum
Pastor bonus. Znajducie się Ex-
cellencia statús, godność Dyzdu
wysoka: dla czego na innym miejscu
przyrównał najpierwsze Biskupy/ to

Ciest Apostoly/ do Miasta na wysoko-
postawionego gorze. Non potest
Civitas abscondi, supra montem
posita. Máiá obligacya/ aby nau-
czając ludzkie/ odwozili od złego/
przeto nazywał ich Zbawiciel sola. Vos
estis sal terræ. Jle zaś powinni
świecić przykładem życia dobrego o-
wielkom swoim; nazywał je światłem
świata. Vos estis lux mundi. Aże
oprócz tego/ ma ten stan ięszce coś
więcej/ czym się od wszystkich rożni
principaliter; to jest/ Jurisdic-
tio nem Spirituale. władza duchowna
nád owieczkami/ dla tego zdamis
Duch S. przyrównał ich do Palca
Boskiego/ przez swego Psalmistę: kto-
ry według tłumaczenia S. Augustyna,
tak o Apostołach w Duchu Prorocim

mowi

Duchowny władca
Duch. przyrównany
do Palca Boskiego

bic

p/alm. 8

nowi do Pána BGA: Quoniam videbo calos, opera digitorum tuorum. A słusnie / iezeli bormiem (według Sylvam Alleg.) Manus Mediatoris. Reta pośrednika náfego / to jest Chryfusa; o ktorey wspomina Paweł S. ad Galatas 3. znaczy potentiam Christi, władza tego / iurysdykcya najwyższa; ponieważ teyże władzy swoiey udziela Biskupom / Prálatom duchownym / słusnie przez to páłcami tey ręki nazwani bydź mogą.

Wise z tego osobliwego stanu Biskupiego / tytułu / przy dzisieyſhey Droczyſtoſci Stánisláwa S. Biskupa Krákorſkiego / Męgemická / oraz y Pátrona Korony Polſkiey / przychodzi mi refleksya nád Relikwiám / ktore ten Biskup S. ná miejscu Męgemická swego w Koſciele S. Michała ná Skalce zoſtawił: z tych dwie osobliwe widzimy: Mózg ná ſcienie bliſko Ołtarza / ktory wyprſt z ciſtey głowy tego / y pálec on cudowny / ktory w bliſka ſadzawka wpadł / gdzie rozſiekano ciało tego / od iedney rybki pożarty / ſwiatłem niebieſkim pokazany był. Upátruis ia tedy choć bym za prezent od dzisieyſhego Solennizánta Stánisláwa S. mogł oddać / nie tylko Oblubienicy Barántowej Koſciółowi S. ale też Oczysznie náfey Królestwu Polſkiemu: zdaleci by ſie zdamis ná to mózg pozoſtáły z ſwiatey Głowy tego; bo widzisz teraz o náfey Polſce rzezy ſie mogło / co niegdy Ezopowa liſtá o lárwiáney powiedziała głowie: O quale caput! & cerebrum non habet. gdy Synowie Koronní / Cudzoziemſkiemi o-mamieni ſakcyami / w domowa zábrawſzy woyny / rády ſobie dąć nie mogą: ázaby od mózgu głowy Stánisláwa S. leſhego nábyli rozumu. Lecz dam temu teraz pokoy / rácey átomoduiac ſie do poſpolitego ſtanu Páſterſkiego / Symbolum, biore ſie do Pálca Stánisláwa S. ktory nam w drogim Relikwiarzu ná Skalce wiſe prezentuiſia. Przetoż pod podobieństwem Pálca. Wzrad tego / y ſpráwy Páſterſkie / ktory iáko w złotym Relikwiarzu / w życiu tegó rozmáitami

A herokiznem i cnotami przyozdobionym wydaſie ſie / opisać chce / y tenże Koſciółowi S. dla przykłądu innych Prálatow / zá drogi oddam prezent. A ponieważ terázmeých Gálor / wiele ſie znáydzie w Polſce / ktorzy náſladowac Bolesława / Zaboyce Stánisláwa S. ten Pálec Iurysdykcji Koſcielney / gdy niepoſlušne klatwy / mi kárze / lekce ſobie wáza / onego ſie nie boia / wprzód takim dam przeſtroge duchowna. Ad M. D. G.

S O ſie tyż przeſtrogi Duchowney. Głupie ſie wpráwdzie chelpil Koboám Krol Izraelſki / iáko by náymnieyſzy pálec ręki tego / grubſzy był od grzbieta całego Salomóná Ojca ſwego / gdy chce zſtráſzyć poddáne ſwoie / táka do nich nágotował ſobie orácy: Minimus digitus meus groſſior eſt dorſo Patris mei. tedná o Pálcu Iurysdykcji Koſcielney / ktorym ná gáſ pogroza / ná gáſ też y uderza / wydaſie klatwy ná kénabene niepoſlušne: to ſie prawdziwie mowić może y owſem co wiſcey: Stráſny to záſte Pálec / gdy tomu klatwa pogroza / ſtraſnieyſzy gdy nim y uderza. Nieſzeſliwy / kto ſie tego Pálca ſwiceonego / to jest klatwy / nie boi: ſzeſliwy záſ ten / ktory ſie umie ſobie porazáć. Oboie ſie to pokázuie z Piſma S. á to gáſcia z ſłow / gáſcia z poſteptu ſamegoż Zbáwiciela náfego. Nieſzeſliwość lekce ſobie wáżacych klatwy Koſcielney / pokázuie ſie z onych ſłow Zbáwicielowych u Máteuſa S. gdzie po dwó takim nápomnienu kénabnego w złoſci ſwoiey / do Sadu Duchownego / ktoremu ná to áradza dal mowiac táme do Apoſtolor: Quodcumq; ligaveritis ſuper terram erit ligatum & in calis. Quod ſi te audierit, dic Eccleſia: á gdyby znówu uſluchać niechiał Wzrodu duchownego / wyklinać go pozwała / y chroń ſie go wſytkim káze: ſi Eccleſiam non audierit, ſit tibi, ſicut ethnicus & publicanus. Z ktorych ſłow látwo ſie domyſlić / do tak nieſzeſliwego ſtanu przychodzi głowie przez klatwy / zwláſz ten ktory

PARS
1.

1. Reg. 12.

Script.

Matth. 12.

lece

Orex d'g'ur or
wik do m'ceſtwa
go ſymu przycho
k'ny lece m'ceſtwa
uay.

Z Kłopoty
nie godzi się
jeż ani pic.

Wielka Jęz
może tych
ry które wle
ke wazg k
tury choc
złoty ferowane

Joann. 19

Wielka Jęz
może tych
ry które wle
ke wazg k
tury choc
złoty ferowane

de vera
Relig. c. 6.

Wielka Jęz
może tych
ry które wle
ke wazg k
tury choc
złoty ferowane

lece ons wazac sobie/ z nley sie uwol-
nie zaniebdywa: to jest/ ze sie zstade
podobnym Poganimowi/ Zydowi zc.
albo iestze gorzym niebezpieliwym
od nich: a to z tey miary: bo z Zy-
dem/ z Poganimem/ godzi sie ludziom
konwersowac/ iesc y pic z niemi/ kon-
straktowac; czego sie nie godzi z wy-
klętym: modli sie Kosciol S. sole-
mniter na Nhy S. przynamniey raz
w rok/ to jest w Wielki Piątek za Po-
gany/ nawet y za Zdy; za wyklętych
zas nigdy tego nie czyni/ y owsem
pod klatwami mnieyszymi tego zaká-
zuie. Moze sie odprawowac Nhsa
S. przy Zydzie/ przy Poganimie/ przy
wyklętym bynamniey/ dosyc niebez-
peliwości; a uslyszemy niżej iestze wi-
cey. Przeciwnym sposobem/ szesli-
wość onych/ ktorzy sobie nie lekce
poważaja klatwy Koscielne/ nie tylko
sprawiedliwie/ ale też (co sie trafia
na czas) nieslufnie ferowane/ po-
kazuie sie z postętku Zbawicielowego/
z owym slepo narodzonym/ a potym
uzdrowionym od niego: tego bowiem
Biskupi Zydowscy/ gdy státecznie wy-
znawal moc Pana JEZUSOWA/ wy-
klęli o to: Et eiecerunt eum foras.
Leontius tłumaczy Excommunicave-
runt. ten gdy sie tulal okolo Kosciola/
nie śmieiac/ choc byl nieslufnie
wyklęty/ wnieść do niego z drugiemu
na modlitwa; sam go Pan JEZUS
fukal/ y mile go pocieszył. Audivit
JESUS, quia eiecerunt eum foras,
& eum invenisset eum, dixit, &c.
Petrus Natalis pisze/ ze go też między
Ognie swoje polizyl/ ten potym Bi-
skupem byl/ Sidonius nazwany. Pa-
terście iak szesliwy ten/ ktorzy choc
nieslufney klatwy lekce sobie nie wa-
zyl. Jakoż na pociechu tákowych/
ktorzy albo nieslufnie wyklęci/ albo
ze dla ubóstwa nie moga sie tak pre-
tko z klatwy wywiklac/ cierpliwie to
obelga znosza/ y powierchowinie iako
wyklęci sprawuia sie/ napisal S. Aug.
Sapè etiam finit Providentia Divi-
na, per nonnullas turbulentas car-
naliu hominu seditiões expelli
de Congregatione Christiana, eti-
am bonos Viros: quàm contume-
liam vel injuriam suam cum pati-

A entissimè pro pace Eccl. sia tule-
rint, hos coronat in occulto, Pa-
ter in occulto videns.

Obidnie sie moze Figura Dismas.
niebezpieliwość pogardzaiacych tym
Palcem Jurysdykcyi duchowney: a to
wspomniałszy sobie na one palce ktore
sie niegdy pokazaly byly/ w Palacu
Krola Balczardá bankietniacego sie
z dobre Koscielnych/ y pijacego z zlos-
tego Koscielnego naczynia zabrane-
go w Jeruzalem: a te palce pokazaly
sie byly piskace na ścienie/ iakoby
Dekret y Exkommuniká na Balczardá:

B In eadem hora, apparuerunt digiti
quasi manus hominis scribentis
contra candelabrum in superficie
parietis aulae Regiae. Ten dekret
dobrze nam figurowac moze dekret/
Exkommuniká/ ktore palce Jurysdy-
kcyi Koscielney gestokroć piska/ y
wydaja przeciwko Balczardom/ to jest
ludziom/ náprzyklad trzymadacym
Koscioly/ kontrybucye nowe na do-
bra duchowne uchwalaiacym; a z te-
go lupiestwa sie bankietniacym/ stro-
iacym sie zc. Kwadrenia bowiem
wielce charaktery one na ścienie wi-
dziane; Mane, Tekel, Phares, do
trzech skutkow/ktore sprawnie klatwa.

C A naprzod Mane, ktore tak na on-
czas tłumaczył Daniel: Numeravit
DEUS Regnum tuum; iako znaczy-
ło Balczardowi/ ze miał bycś dány
w roce nieprzyiaciol swoich; tak też
tu znaczy/ ze ciadlo nawet wyklętego
nieprzyiaciel dušny bierze w posessja
swoie: Jakoż Doktorowie tłumaczac
one słowa Pawla S. wyklinaiacego
niewstydnika iednego. Tradere eum
satanæ in interitum carnis. twier-
dza/ ze za czasow Apostolskich/ gdy
tego wyklęto/ zaraz go też gart wi-
domie opetal y trafil: co lubo y teraz
w samey rzeczy podobno sie dzieie/
iednak z tym nie wydaie sie satan co
czyni na skutek/ aby sie ludzie nie od-
razali od lekkiego poważania sobie
klatew Koscielnych. Tekel, appen-
sus es in statera, & inventus es
minus habens. znaczy drugi Putek
klatwy; to jest/ wzgledem dušy; ze
wyklętego dušá nie nie wazy/ nie zy-
skowac sobie/ nie zaslugowac nie moze

D

Figur.

Daniel. 5.

Trzy skutki klat.

Wyklętego ciadło
w posessji
(zart pr.)

Corn. 110

Wyklętego dušá
wyklętego ciadła
w posessji
wac sobie może

albo się o nie gniewających/ nie su-
kając daleko/ iasny mamy przykład na
Bolesławie zaboycy dzisiejszego Bi-
skupa Stanisława S. który o zbro-
dnie swoje toleminiter wytkęty od
niego/ lekce sobie to wazac/ y owsem
prodze się o to gniewając/ do e-
składradnego grzechu przybedł/ że wla-
sna reka przy Nfhy S. Biskupa S.
zabul/ a potym Królestwo stracił/ y
o tego zbawieniu wielka jest watpli-
wość: gdyż wiele Historykow pisa-
iaby po lasach kulając się w desper-
racji/ od własnych pšov zaidziony
był. Tak to jest zla rzecz/ lekce sobie
wazyc/ palec/ moe/ Jurysdykcyi Ko-
ścielney.

PAR S
II.

O się tyże drugiej Części
Razania/ to jest Biskupie-
go Palca Stanisława S.
Miedzy wiela doskonało-
ściami/ z których Pismo S.

zaleca Páná BOGA/ wychwala go
też ze trzech Paleow tego/ albo rázey
pod podobienstwem trzech palców z
wszechmocności tego/ która zatrzymu-
ie ten świat: o tym czytamy u Iz-
iasa/ gdzie o Pánu BOGV in sinu
ativé per interrogationem tak mo-
wi: Quis mensus est pugillo aquas/
& cælos, palmo ponderavit? quis
appendit tribus digitis molem ter-
ra? Wprawdzie w propozycyi mo-
iey o jednym tylko Palcu Stanisła-
wa S. námienilem/ iedną że sam ie-
den/ nie zda mi się bydz dostatecz-
nym do opisania Pasterkich cnót ie-
go/ ákomodując się w tym do słow
Prorekich wwyz powledzianych o
Pánu BOGV/ dobieram do iednego
Palca dwu infych; y tak odprawię
Pánegirye życia Stanisława S. na
trzech Palcach Biskupich/ to jest na
tych/ których Biskupi gdy się zegná-
ia/ używac powinni/ według Ordya
nácyi Innoc. III. lib. 2. c. 4. Leonis IV.
ep. ad Episc. zowia ie Index, Medius,
& Pollex. aliás, są to trzy pierwsze
Palce u ręki. Jakoż y my wysley
uczyc się mamy sposobu zegnania/ aby
nie iednym Palcem/ zegnac się ani
cála reka/ ale trzema pierwszymi pale-
cami/ a to na pamiatka Troycy Prz-
dla tego też życie Stanisława S.

Capit. 40.

ap. Gavant
R. 3. Tit. 3.
fol. 88.

Trzema palcami
ani całego ręki
zegnac się mamy
na pamiatkę Trój-
cy Przej-
ci Przej-

A uważac bede w trojakim stanie/ ut
Prædicatorem, ut Episcopum, ut
Martyrem. A że Biskupie Palce/
tak w starym/ idko y w nowym Te-
stamencie/ miewaly/ y máia suas sa-
cras unctiones, rozmaite drogic ná-
másgenia/ tych trzech Biskupich pal-
cow Stanisława S. zbawienym oraz
przypatrzmy się iuz námásgeniom.

Pierwszym tedy Palcem Stanisła-
wa S. nazywan pierwiastki stanu ie-
go Duchownego/ ná Wziedzie Rá-
znodziejskim/ a to z tey przyczyny:
albowiem ten Palec który się zowie

B Index, denominacya swoia ma/ albo
ab indicando, że nim pytáicemu
droga albo rzecz idka pokazujemy;
albo ab indicendo silentium, że ná
usta položony/ milczec rozkazuje. Toż
wszystko weryfikowac się powinno o
Ráznodzieici. Naprzód/ że Palcem
jest/ dochodzi tego z S. Hieronyma/
który uważając owe ceremonie/ kto-
rey zbawiciel zázył/ uzdrawiając ka-
leka gluchego/ nayswieksze palce swo-
ie wlozwszy w uszy tego. Misit di-
gitos suos in aurículas ejus: náu-
ga/ że te palce w uszy gluchego wlo-
zone/ zndzily słowa Duchá S. ktore
przez usta Ráznodziejskie do uszu lu-
dzkich przychodza. Digni etiam
Christi, possunt dici verba Spiritus
S. Jakoż y sam Duch Przen: który
nayıerwszym Ráznodzieici jest/ Pale-
cem się nazywa: gdyż mu przy dniach
Swiatecznych tak przyspieliwie Ro-
ściol S. Digitus paternæ dexteræ.

Mistyczny ten Palec/ każdy Rázn-
dzieici zowie się Index ab indican-
do; bo droga cnoty/ y prawdy stu-
cházom pokazowac powinien/ albo
też Index, ab indicendo silentium,
bo mądrego/ y pobożnego Rázn-
dzieici náuka/ zámyka usta Heretykom/
wszelkim falskom/ y obmowcom. O-
biedwie powinności Palca tego/ ná-
der doskonale wypelnił Stanisław S.
ná ten czas/ gdy Lampertus Biskup
Krakowski/ widząc że młodego
Stanisława ona Peregrynacya w cu-
dze tracie/ dokad go byli słachetni
Rodzice tego/ dla nábycia wiekszy
náuki/ z niemáłym wyprawili tostem/
namniej nie zepsowala obyczajow

T. 2

tego/

Stanisław S.
wa się palec
kim..

Script.
Marc. 7.

Duch S. Palce

Ráznodzieici
Lone he Index ab
dicando.

Stanisław S.
dajich náuczni-
prowat obyczajow

tego wstydlivosti/ skromności/ trze-
 zności/ zc. Ktoży sie byl náuczył le-
 kce w Polšce/ gścía w domu bo-
 goboynych Rodziców/ gścía w A-
 kademij ná ten gśd Gnieźnienskiej:
 widząc to mowis Lampertus, mlodo-
 poświsconego ná Kapláń/ záraz go
 też dla osobliwej náuki tego/ yrestro-
 pności/ podniósł iáko Pálec ná Am-
 bone Krákovská/ gñiac go Kátes
 drálnym Ráznodziejskie: ná ktorým us-
 rzódzie zárliwie y náboźnie spráwu-
 iac sie Stánislaw S. iáko Index, in-
 dicabat, pókázował wśelkiego stanu
 słucháczom/ ktoraby byli drogá do
 zbáwienia/ á ktora do zguby wieczney.
 Indicabat tážie silentium, bo Kázá-
 nia y życie tego Ráznodziejskie/ byly
 tak madre/ y tak ostrožne/ że náwiete-
 řsi nieprzyziaciele Wiáry S. y Osoby
 tego/ nie śmieli mu w niezym przy-
 gámé: tak bowiem Zistoył życie
 tego Ráznodziejskie/ álladuigac do
 řlow Párlá S. opisał: Sic Stani-
 slaus tanquam fecunda & pretio-
 sa planta, in uberius solum transla-
 ta, uberrimos fructus reddere cæ-
 pit; in omnibus seipsum præbens
 exemplum bonorum operum: in
 doctrina, in integritate, in gravita-
 te, verbum sanum & irreprehensi-
 bile; ut ijſqui ex adverso essent,
 vererentur, nihil habentes dicere
 malum de illo. Ale že to ten Pálec
 Ráznodziejskiego Vrzedu/ byl Pálec
 Biskupi/ gścía dla tego/ že w tym
 zářepował Stánislaw S. Lámpers-
 tá/ gścía/ že wkrótce z Ambony
 ná Kátedre Biskupia wřapić miał/
 idžie zářym/ že według zwoždiu mu-
 řial ten Pálec byđž unctus digitus:
 A iákaž prořa unctus y Przy pořwia-
 cáníu Ráplánow/ Biskupow/ zářywa
 Rořciol S. oleum sacrum, álbo
 Chrisma, ktorým rēce ordinando-
 rum námářga: á náwet (iáko Pieri-
 us piře) y u Pogánřtwá to řie záchos-
 wywa/ iř Rápláni ich mářga gñić
 ořary/ páłce řwie drogiemi nápu-
 řgáti olejkami. Oleum, według O-
 rigen: Ambr. Hilár. Bernárdá, znáçy
 S. Scripturam, lucem scientiæ, &
 eloquentiam; Piřmo S. řwiářto náuki,
 y wymowę Ráznodziejská. á według

A S Chryzost graham Evangelicæ præ-
 dicationis, řasę do Kázánia. Kázá-
 nia Stánisláwa S. byly Digitus un-
 ctus, ále nie iákiemi perfumámi řal-
 řywemi/ cudzořiemřkami řubtelnych
 řonceptow/ Řetoryčnych řiglow/
 Poetyčkich bařet; brzyđřil řie on temi
 przyřráwámi/ pámiřdác ná prze-
 řtoge Párlá S. Doctrinis varijs,
 & peregrinis nolite abduci. ále
 Kázánia tego/ od ktorých řie řadnym
 zabáwom Dworskim/ bo Audycorem
 byl oraz Biskupim/ oderwáć nie
 dáł/ námářgzone byly drogim olej-
 kiem Piřmá S. y Doktorow náuka
 wřietych u Rořciolá S. To iuř má-
 my ředen Pálec.

Drugim Pálcem/ á tym řrednim/
 utytułowalem Vrzed Biskupi Stá-
 nisláwa S. řredni bowiem Pálec u-
 řet/ řieř maximus, náwieteřy/ náy-
 dluiřy/ á (iáko Pierius notuie) zo-
 wie řie ex officio, Medicus, bo zda-
 mř Pánowie Medycey do mácánia
 pulřow choremu/ tego zářywařa: co
 oboię dobre řwádrnie do Biskupiego
 Vrzedu/ ktorý řieř řtopien náw y řřy
 Ráplánřwá/ y povinnořť má/ cho-
 re Duchowne owięęli řwie leçyć/
 náwieteřdác/ pulřow im mácác/ nápo-
 minániem y řarániem. A poniewář
 y ten Pálec Vrzedu Biskupiego mu-
 ři byđž unctus: pyřam řie o te un-
 ctys Pálci Stánisláwa S. to řieř
 Vrzedu tego: tá byla bárdzo prze-
 wyborna/ y wielce przyřwořta řtano-
 wi řáktemu. Obáçemy to pod ři-
 gura Piřmá S. w Dientřch řálomoi
 nowych powiáda Oblubienicá tego řa-
 má o řobie/ že gdyřie porwářa z łeřká
 řwego/ áby byla otworzyła řoláçacemu
 do drzwi řey Oblubienicowi řwe-
 mu/ ugulá rēce y páłce řwie byđž
 pelne przyřwyborney miřry. Surrexi,
 ut aperirem dilecto meo; Manus
 meæ stillaverunt myrrham, & di-
 giti mei, pleni myrrhâ probatissi-
 mâ. Według řgodnego řdánia Ory-
 cow řř. in řensu Allegorico, Oblubie-
 nicá tá znáçyřá Rořciol S páłce
 zář y rēce/ ktorými řoláçacemu do
 řerc ludřkich Pánu JEŹŹŹwowi otwie-
 řa tá Oblubienicá; znáçyřly ludři

Kázánia řtani
 řtawá ř Biskupia
 řigitus unctus.

Hebr. 13.

Figura.
 Cantic. 5.

Wzrostł w Polšce
 w domu
 rodziców
 w Akademii
 na ten czas
 Gnieźnieński
 widząc to
 mówi Lampertus
 młodopow-
 szconego na
 kapłana/ zaraz
 go też dla
 osobliwej
 nauki tego/
 y restro-
 pności/
 podniósł jako
 palec na
 ambonę
 krakowską/
 gniając go
 katechiz-
 m drógiem
 różniodzi-
 ejskim: na
 którym us-
 rzodził
 żarliwie
 y pobożnie
 sprawu-
 iając się
 Stanisław S.
 jako index,
 indicabat,
 pokazywał
 wszelkiego
 stanu
 słuchaczom/
 którzyby
 byli drogą
 do zbawie-
 nia/ a która
 do zguby
 wiecznej.
 Indicabat
 także
 silentium,
 bo kazania
 y życie
 tego różno-
 dzięjskiego
 były tak
 dobre/ y tak
 ostrożne/
 że nawet
 śmielsi
 nieprzyja-
 cieli wiary S.
 y osoby
 tego/ nie
 śmieli mu
 w niczym
 przys-
 gnąć: tak
 bowiem
 zistoczył
 życie
 tego różno-
 dzięjskiego/
 aladując do
 słów
 Pawła S.
 opisał: Sic
 Stanislaus
 tanquam
 fecunda &
 pretiosa
 planta, in
 uberius
 solum
 transla-
 ta, uberrimos
 fructus
 reddere
 cepit; in
 omnibus
 seipsum
 præbens
 exemplum
 bonorum
 operum: in
 doctrina,
 in integritate,
 in gravitate,
 verbum
 sanum &
 irreprehensibile;
 ut isque
 ex adverso
 essent,
 vererentur,
 nihil
 habentes
 dicere
 malum
 de illo.

Kapłania
 w Polšce
 w domu
 rodziców
 w Akademii
 na ten czas
 Gnieźnieński
 widząc to
 mówi Lampertus
 młodopow-
 szconego na
 kapłana/ zaraz
 go też dla
 osobliwej
 nauki tego/
 y restro-
 pności/
 podniósł jako
 palec na
 ambonę
 krakowską/
 gniając go
 katechiz-
 m drógiem
 różniodzi-
 ejskim: na
 którym us-
 rzodził
 żarliwie
 y pobożnie
 sprawu-
 iając się
 Stanisław S.
 jako index,
 indicabat,
 pokazywał
 wszelkiego
 stanu
 słuchaczom/
 którzyby
 byli drogą
 do zbawie-
 nia/ a która
 do zguby
 wiecznej.
 Indicabat
 także
 silentium,
 bo kazania
 y życie
 tego różno-
 dzięjskiego
 były tak
 dobre/ y tak
 ostrożne/
 że nawet
 śmielsi
 nieprzyja-
 cieli wiary S.
 y osoby
 tego/ nie
 śmieli mu
 w niczym
 przys-
 gnąć: tak
 bowiem
 zistoczył
 życie
 tego różno-
 dzięjskiego/
 aladując do
 słów
 Pawła S.
 opisał: Sic
 Stanislaus
 tanquam
 fecunda &
 pretiosa
 planta, in
 uberius
 solum
 transla-
 ta, uberrimos
 fructus
 reddere
 cepit; in
 omnibus
 seipsum
 præbens
 exemplum
 bonorum
 operum: in
 doctrina,
 in integritate,
 in gravitate,
 verbum
 sanum &
 irreprehensibile;
 ut isque
 ex adverso
 essent,
 vererentur,
 nihil
 habentes
 dicere
 malum
 de illo.

Duchownych/

Duchownych Nauczycielow Razno-
dziewiow/ a zatym Biskupow; pon-
waż do nich principaliter Urząd Rás-
znodziejski należy: wiec tym bardziej
znaczyć nam powinny Stanisław S.
tak zarliwego Rásznodziejs y Biskupa.
Mirra zaś na palcach tej Oblubienicy/

ap. Gisl.

Ambrosi znaczy umartwienie wne-
trznych námiestności w Nauczycie-
lách/ w Prólatach Kościelnych: a
ile zapach wdzięczny z siebie wydaie/
znaczyć moje zapach sławy dobrej/
żywota przykładnego; na który się
stanu takiego ludzie zdobywać po-
winni: stosując się do owych słow
Pawła S. Christi bonus odor su-
mus. Ta naprzód mirra przypławny
widz. Pálec Urzędu Biskupiego Sta-
nislawa S. Patrzał bowiem wstętek
świat Polski na dżownie umartwione/
pa/s/e y námiestności tego/ w ten czas
osobliwie/ gdy od iednego. Siłachci-
ca zaproszony na Poswiescenie Ko-
ściół/ stromotnie od niego zniewa-
żony/ wygnany z dworu tego badac/
kustawie nájałutrz dał mu się prze-
prościć/ y wrócił się do domu tego.
A w owej niesłusnej potwarzy o nie-
słusne trzymanie wst. Piotrowin/
pozwany na Sejm Koronny dżownie
się skromnie sprawił: rozszedł się też
był po Polskę/ wdzięczny/ y otaz
przerążył zapach tej mirry/ umar-
twionego/ przykładnego życia tego/
tak dalece/ że y sam Król Bolesław/
lub cilek ładziatich obyczaiow/ obe-
cność tego/ y cnos w rewerencyi
przez dlugi czas mieć musiał/ y ná-
stąpić na niego nie śmiał. Powtore/
Mirra na palcach Oblubienicy we-
dlug Rycharða; znaczy vigilantiam,
custodiam, pilność, czułość. Nie-
darmość to (iako w trchje Pieniach
Sálonomowych czytamy) widziano-
edn mirra kusaca się náskrzale rozgi.
Quæ ascendit sicut virgula fumi,
ex aromatibus myrrha & thuris.
Rozga zaś / symbolum. pospolite
guyności Virgam vigilansem ego
video. co drzydobrze kwadrnie do
guyności Pasterskiej nádomiękami
swem. A tej mistycznej Mirry
guyności Biskupiej/ pełne widza

A pálec Stanisława S. Jawnie się to
pokazuje/ gęscia z usławicznych wi-
zyt Dycezyi/ które sam w Osobie swo-
iej nie spuszczałac się ani na Archi-
dyakona/ ani na Kommissarzy/ bár-
dzo dozorcie odprawował: gęscia z
onego heroicznego aktu tego/ gdy na
Bolesława Króla/ którego się inni
wstęcy Biskupi Polscy bali napo-
mnieć o publiczne zbrodnie tego/ sam
Stanisław S. czyniac powinności
Pasterskiej dosyć/ odważył się na to/
pojechał do niego/ napominał przy
Senatorach/ groził nawet Jurysdy-

B. keri swojej Biskupiej Pálcem/ to jest
klatwą/ náosłatek uderzył go nim/
gdy zakłamiatego w złościach widząc
Króla/ solemniter onegoż wyklął.
Potrzebie Mirra/ która wigoru ciał-
lom dodacie/ y od skażytności one-
zachowuje/ znaczyć nam może/ vim
patrativam miraculorum w Kościel-
le Bożym: które niektórym osobli-
wey światobliwości. Możom użyga
Pan BÓG/ na utwierdzenie wier-
nych przy prawdziwey swojej Wierze:
a to według obietnicy Zbawiciela

C. wey: Signa autem eos qui credi-
derunt, hæc sequentur. &c. Ta
mirra osobliwa/ Pan BÓG użcił
Pálec Urzędu Biskupiego Stanisł-
wa S. dając mu dżowna moc do cży-
nienia cudow/ tak za żywota/ iako y
po śmierci: między ktorými do tego
iejsze czasu swiat Chreścianski dżi-
wuje się od kilku lat umartlemu/ a
potym od niego/ w oczach całego
Senatu Polskiego/ wkrzeszonemu
Piotrowinowi: po śmierci zaś Bi-
skupa S. nie iednego od umartłych
przez przyzys tego ożwionych zo-
stało. Ktoż tedy pomienione wywody
umawiały/ nie przyzna/ że Stanisław
S. o Palcach swoich/ to jest o Urzę-
dzie swoim Biskupim/ słusnie rzec
może z Oblubienicy Sálonomowa:
Digiti mei pleni myrrhâ optimâ.

Trzeci Pálec/ który się zowie
Pollex. iakoby nymocniejszy/ uty-
tulowalem Stanisława S. ut Mar-
tyrem, ile Megenniká/ propter
constantiam, dla státeczności/ przy
prawdzie/ przy cnocie/ przy powin-
nościach Urzędu swego/ przy prá-

Mirra wigor-
ciatom dodaje
skażytności
wui-

Levit. 4.
Histor

wach y wolnościach Kościelnych. Miedzy innemi starozakonnemi ceremoniami/ była też y ta/ że Biskup/ albo Káplan/ oddając ofiars/ winien był we krwi bydlecey pálec swoy osmaczać. Tinger Sacerdos digitum in sanguine. Wypelnil náš Biskup S. y te ceremonia/ daleko doskonałym sposobem; widze bowiem Digitum iego Pastorałem tinctum sanguine, gdy przy powinnościach Wzrzedu Pasterckiego mocno stólać/ oblał się krwią swoją/ okrutnie przy Ofierze Páńskiej własną krew Krolewską zátsey.

Máš tedy Oblubienico Chrystusowa Kościele S. zá osobliwy prezent od Polatá nášego/ ten troiáti/ troiákiego Wzrzedu/ albo stanu/ troiákiesmi unteyámi przyspáwny Pálec/ w życiu Stánislawa S. iáko w drogim Relikwiarzu wydávacy się/ y tobie zá prezent ofiarowany. Cieš się z tego Cny Narodzie Polski/ że z Oyczyzny twoiey tak osobliwy ná Gody Bárántowe importowany jest upominek. A przecis pámiatay/ że te Pálce Stánislawa S. iešce żyja; mowis moraliter, o wielowázných modlitwách iego przed Máteřatem Boštim. A przeto reflektujac się nád tak wiele zwoćisťw/ ktoreš przez przyzýne iego

A nád nieprzyaciolami twymi przedtem otrzymywał/ možeš zážýc onych słow Dáwidowych. Qui docet manus meas ad praelium, & digitos meos ad bellum. y owšem iáko šáble twoie Polšta w pálcach/ w rekách swoich pádšlowal. On bowiem nieiáko był Wodzem twoim/ Mistrzem twoim ná Woynách; ná ktora pámiatks nabožni Krolowie Polšcy/ uprosili w Rzymie u Oycá S. drugie Šwiato w Wzrzedniu / Przeniešenia Stánislawa S. Požal się BOZE nád toba Polško/ ješ terážniejšých zášow/ z tey

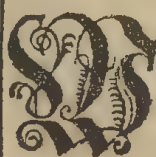
B wielemožney przed BOŠtem raty/ y z pálcow Stánislawa S. wydárłá nieiáko šáble twoie Kycerška/ y šrášna niegdy pogránižnym nieprzyaciolom/ á dáláš ja w ruce Cudzoziemské/ poddávšy ja pod ich ordynánsy y šákye/ y według woli ich ná Bráterška/ Chřešćianška užywaš ieš krew. Niech cíš BOG náwyššy zá przýžyna Stánislawa S. w tym ošwieci/ ábyš się w tym poštrzegł; á oddávšy znówu ons w ruce Stánislawa S. y inných Šš. Pátronow twoich/ jedným sercem y žárlwošćí zážylá šáble twoiey/ ná obronę Wjary prawdziwey/ y gét BOGA twotego:

Ktoremu chwalá niech bódžie ná wiek. AMEN.

Psalms. 17.

Ná dzień S. ANTONIEGO z Pádwie, Novem Civitates Refugii.

Non potest Civitas abscondi, supra Montem posita. Matth. 5.

Miejscowa była šęgošliwa šláwina niegdy/ y štroyna/ labo iuž teraz repudiata, rozwodna Oblubienica Boška/ oná Synággá Stározakonna/ z tey miedzy innemi radey/ že udátowana była Civitatibus Refugij, Míášťami takími/ do ktorých winowacy/ gdy o życie ich šlo/ šchronić się bešpiecznie mogli. A A. O tym bowiem wyrażnie mamy w Kásiğách Moysesowych/ ktore się z Zebráysťá zowia: Deutoronomij Numerorum, á ieželi te Míášťá do-

brze záchowác bódžiemy chćieli/ džíš wisć ich znájdžiemy: gdyž do oných šęšćiu od Moysesá náznážonych dla pokolenia Ešráim/ przydal był Jozue Wodzy/ inne trzy; co pilnie obserwuie Cornel. à Lapide. Ale mniesze/ y owšem doskonałše nieškonžoney swoiey Prowidencyi pólažal BOG Wšechm. dzieło/ nád noszą Oblubienica swoją/ Nowozakonnym Chrystusowym Kościołem; ponieważ w džíšiejšey Ewángelij šlyšemy/ że nam iákies iuž nie máterýálne/ ale misýžne wystáwnie/ y po-

kážnie

kazuje Miasta. Non potest Civitas abscondi, supra montem posita. Przez które miasta/ że rozumieć chciał Zbawiciel Apostołow Ss na ten czas/ a na potym ludzi nasładowaczych żywo ta ich/ w cnotach doskonałych osobliwych w zasługach przed Panem B O G iem/ łatwo się tego domyslić z samego Kontextu S. Ewangelij; y zgodne jest o tym tłumaczenie Kościelnych Doktorow.

Te tedy mistyczne Miasta/ ludzie osobliwych cnót/ światobliwości/ zasług przed Panem B O G iem zstąpiła są Kościolowi S. to jest/ ludziom prawowiernym. Civitas refugij, przez to/ kiedy nie tylko nauka/ y przykładem życia swego budują onych/ y do Pana B O G A prowadzą; ale też przez to/ gdy ludzie w potrzebach/ y uciskach/ tak duchownych/ iako y doczesnych/ modlitwami/ y zasługami swoimi przed Najcięższem Boskim wspomagaia y niekiedy przed gniewem Boskim one ochraniaia. W czym osobliwym był y jest/ dzisiejszy Solennizant Antoni S. którego gdybym chciał in singulari nazwać/ stosując się do Ewangelij Miastem/ zdamiś/ żebym mało powiedział o nim: albo wiem gdy się refleksja na wspomniane w starym Testamentie dziesięć Miast uciegli/ y oraz na Nowenna Wtorkowa; to jest/ Nabożeństwo z Postem do S. Antoniego przez dziesięć Wtorkow/ do którego nabożeństwa zwykli się pospolicie udawać ludzie w utrapieniach swoich; tak mi się zda/ iakoby widział Novem Civitates Refugij; którym P. B O G przez zasługi S. Antoniego dał ten Przywilej/ że w nich każdy głowieć w swoim utrapieniu salwować przystulic/ schronić się/ y pociechę odnieść może. A ten ci to będzie osobliwy upominek od S. Antoniego na Godach Barankowych ofiarowany. Pięć Seneca, że Korynckowiet chce godnie regalizować Aleksandra W. wysłał do niego Postow/ ofiarując mu w upominku Miasto swoje: czym lubo on na początku wzgardził/ lepiej iednak informowany o znacności jego/ mile to za upominek przyjął.

Antoni S. lubo doskonały Ewangelicznego ubóstwa Professor, coś wiecy ofiaruje Oblubienicy Barankowej/ Kościolowi S. wolniacemu; bo nie iedno Miasto/ ale oraz dziesięć Miast/ Civitates refugij, to jest/ Nowenna Wtorkowa uprzywilejowana/ aby do niej/ iako do Asyllum mieli uciegła swoje Synowie Kościoła S. w potrzebach/ y przypadkach swoich niebezpieczliwych. O których dziesięciu wtorkowym nabożeństwie do S. Antoniego mówić będą/ pod podobieństwem 9. Civitatum Refugij; wprzód przystąpiwszy owym ludziom/ którzy w utrapieniach swoich gdzie indziej/ to jest u Baranów/ szukają sobie Civitates refugij; aliàs udaia się do złych sposobow/ iako to do wrożom/ do czarownic/ do zabobonow. A. M. D. G.

O się tyż pierwsze Części Kazania; to jest Miast/ albo Fortec/ które sobie nie- którzy mniej bogobojni ludzie w przygodach swoich zakładają w czarach/ zabobonach/ y w nich ufaia; na ochydzenie ich/ dosyćby mi było zażyć onego sposobu/ którego zażywał Carolus V. Cesarz; ten gdy do którego Miasta przyjechał/ zwykł się być o troje PPP. pytać/ quis Pastor, Praceptor, Prator to jest: o Pleban/ o szkoł Mistrza/ y o Burmistrza: które trzy Osoby/ gdy widział bydy godne/ dobrze sadził o tym Mieście; gdy zaś postrzegł/ że ladaćco byli/ w pogardzie takie u niego było Miasto. Podobna mogliby sobie uczynić refleksya oni ludzie/ którzy w przygodach swoich/ udaia się do porady czarownic/ wrożom/ ić. iako ad Civitatem Refugij, y uważać sobie/ kto w tych Miastach proboszczuje/ kto Nauczycielem/ kto Burmistrzem: uważać/ że są wszyscy ladaćco/ fałszerze/ y na zdradzie temu. Nauczycielem jest sam Baran/ stary dawny osuś/ Kaptanem niekiedy/ Bába/ Czarnowica ową/ co ci żegnając na współ/ a coś niezrozumiałego mówiac/ nocnice/ uroki/ odgynia/ nad chorym y dziwnymi ceremoniami opat Pałecz/ albo co podobnego blusznierkiego/ pod pokrywką nabożeństwa

Ludziom którzy w utrapieniach swoich szukają sobie Civitates refugij

P A R S
I.

Carol V Cesarz gdy do którego miasta przyjechał/ zwykł się być o troje PPP. pytać/ quis Pastor, Praceptor, Prator

*Wzrostł do
Wtorkow do Antoniego
Novem Civitates Refugij*

De benefic

stwa

stawa odmawia/ zagna/ tropi/ błogosławi/ pytam/ od kogoż te moc baba ona ma i nie od Pána BOGA i bo ta moc Káplánom jest obiecána: toć od Gártá ofustá; Burmistrzem zaś tego Míastá/ jest sam Lucyper; ktoż ty gdy w czym głowickowi posłusz/ tem bárdziej onemu jest ná zdrádzie; tym bárdziej mu w czym infym wiścey srodzi: Do tego jest Proditor, srogi zdraycá/ bo gdy obiecuie udáiacemu się do siebie przez gáry obro/ na/ póciechu w utrapieniu/ w chorobie/ tym samym wiąże onego głowická/ wítle/ á potym ná dáleko wíelsze wydaie nieśczęścia/ ták względem du/ że/ iáko y względem rzeczy dozęsnych. Naprzód wiąże go: álbówień kto się w te okázye zabobonne raz/ álbó dwá wda/ ták się wísc tym uwílla/ że ná potym oderwáć się od tego nieátko nie móże/ álbó iezeli kiedy niektórym do tego przydzie/ bywa to z wíelkú bárdzo trudnością; á gęstokróć/ gdy się od tego oderwáć zámyśla/ doznáwa náđ sobú niewymownego okru/ cienia gártowskiego/ ták/ że áni go eám/ áni sam: iák zwiazány/ áni pomocy od Gártá/ áni od P. BOGA nie má. Czego dowodze słowy Pi/ smá S w którym tákto przeciwko udáiacym się do Gártowic/ do wroźow/ zé. czytam sentencyá/ wydána od P. BOGA: Anima, quæ declinaverit ad Magos & ariolos, & fornicata cum eis fuerit, ponam faciem meam contra eam, & interficiam eam de medio populi mei. Człó/ wiek. któryby się udáł do Czárnoksię/ żników y wíuszekow. á sflugáwíby się niemi, póstawíé twarz moię przeciwko niemu, y wygádzé go z póśrodku ludu mego. Pierwsze słowá/ álbó ták/ że Pan BOS przeciwná stróśná twa/ rza obroćić się ná tákich obiecuie. Ponam faciem meam contra eam, poniewáż zá inne grzechy/ zá zabow/ stwá/ cudzolořtwá/ zé. nígdy P. BOS tákíemi słowy nie groził; przeto dáie się z nich znáć/ iáko ná ludzi udáia/ cych się do tych sposobow/ naybár/ dziey gniwa się Pan BOS/ y zá to nie jedná/ ále wíela plag/ y bárdzo presto ná tym/ y ná tákíymy świećie

A obiecuie onych karác: ták tłumáczy Cornel. á Lapide pomienione słowá: Ponam faciem meam, &c. Occi/ dam eam, celeri morte puniam in hac vita, & in futuro eam repro/ babo. A gdy dáley mówi fornicata fuerit: nízátko przez podobieństwo chce náuczyć/ że to się z tákím gło/ wickiem dzieie/ co się dzieie z cudzo/ loźnicá wygnána od Meźá: gdy áni ieý sam/ áni ieý ták; do Meźá dár/ mo/ do swóich też przeslych Amázy/ uřow tákże dármo/ niebeśpieczno; B bo gęstokróć y ci tákíemi wíetroló/ mnemi brzydza się niewíastám; á iezeli ich kiedy do domu swego przyis/ ma/ w lekkim one poráżeniu máia; bá y serviliter tákowe niecnoty trá/ kusa nápotym. Toż się dzieie z gło/ wickiem/ który się do bab/ do wroźow/ do Astrologow w utrapieniu/ w nieś/ szczęściu/ w chorobie/ w zgubie/ zé zé/ wprzód udáie/ níz do Pána BOGA/ do Ss. Bożych przygyny/ do modli/ twy Káplánřkiej o poráde/ o błogo/ sławieństwo; bo ták/ lubo potym uda się do Pána BOGA/ do Ká/ plánow/ póspólicie iuż nie znáyduie póciechy. O czym słuchaycie S. Chryz/ Oratio s. contr. Ju/ daeos. Si levi aliquo morbo tentatus, il/ lico resiliens á Domino, ad damo/ nes accurras, quam tandem veni/ am consequeris? quo pacto illum/ valebis denuo tibi propitium red/ dere? Quin potius nec alius quis/ piam pro te deprecari poterit, eti/ amsi tantum valeat auctoritate/ apud DEUM, quantum Moyles. Jeżeli wpadłszy w chorobę, oddałś się od BOGA, á udáś się do czártá, iá/ kóć to odpuszczone będzie? iáko go przeprosiś? E owšem żaden zá toba przyczyniáć się nie móże, choćby też iák wíele u BOGA wáżył, iáko Morzeř. A gdy znówu nie ználáży u Pána BOGA rátkunku/ u Káplánow řtu/ regney porady/ wraca się tákí gło/ wick do řtárá/ do Gártow/ do bab/ iuż ná ten czas nie tylko nie znáydzie u nlego pomocy/ ále ráczey doznáie náđ sobú wíelkiego okru/ cienia gártowskiego/ który rozmáitými sposo/ bami mřżac się tego/ że myśli o pó/ kucie/ o náwroceniu się do P. BOGA/ y o odřas

in Levit.
17. v. 10.

Zabobony wdaigay
e. Zmudnosig oie mu
y. i. k. o. d. e. l. e. r. a. c. o.
tego.

Script.
Levit. 20

Zara na wdaigaych
ze w Zabobony.

Wdaigay d. g. do n. m.
bab. n. m. p. r. i. e. n. i. u.
w. i. t. e. l. i. d. e. P. a. n. a. B. o.
Znáywie póci.

Oratio s.
contr. Ju-
daeos.

Z. Anai. na d. S. b.
cien. r. u. a. c. i. a. t. o. w. o.
k. i. e. g. o.
Ze y wíelkú ná d. m.

ap. Lain.
in Exod.
22. v. 33.

y o odstąpieniu tego/ niemilosiernie
onego morduje/ y gdzie może onemu
škodzi. O czym klade świadectwo
S. Remigiusa: Certè ex eo qui adhuc
exitit sortilegorum numero, ne-
mo quod sciam auditus est, qui ad
bonam frugem se recepisset; sed
contra uno ore omnes ferè autu-
mant, sibi postquam semel fidem
dæmoni suam obstrinxerunt, non
licere impune eam unquam fallere;
& si quando id faciendi subeat li-
bido, aut aliquid illius capiat, for-
tè quod promissa non perficiat,
quod intollerabiliter sæviat, quod
instet ubique importunus; non
licere tamen id facere, propter e-
jus juges, assiduasque hortationes
minas, & verbera. Otoż pierwsza
zdrada Gubernatorów tych Miast nie-
szczęśliwych/ że udujących się do ście-
bie w utrapieniu/ tak okrutnie wiąże/
trapić/ y wille na sumnieniu.

Druga zdrada Gubernatorów tych
Miast górra przekłetej: że tak po-
tężnie związały ich na sumnieniu/
onych tyednniznie/ między y na ciebie/
y na innych rzeczach tym im bardziej
škodzi. W czym niech nam posłuży
za Figure Miasto owe sławne niegdy
Jerycho/ które za czasów Jozuego
Wodza/ gdy na traby Kapiłanki
zruinowane zostało/ już nigdy na po-
tym restaurować się nie godziło/ dla
wyrażnego zakazu Boskiego/ a żeby
się zaś był poważyl one znówu zaktas-
dąć/ zabiciem Syna najstarszego/ y
wszystkich dzieci tego wygubieniem/
pogrożono mu było. Maledictus Vir
coram Domino, qui suscitaverit,
& ædificaverit Civitatem Jericho,
in primogenito suo fundamenta
illius faciat, & in novissimo libe-
rorum ponat portas ejus. Co się
też spełniło potym na jednym z Pa-
now Izraelskich/ gdy znówu one Miasto
chciał restaurować. Jericho, co
się tłumaczy Luna, według Venerab:
Bedam bardzo dobrze figuruje ściana/
na którego S. Bernard do głupca o-
wego podobnego Miesiacowi u-
medreć/ Stultus ut Luna mutatur:
przyrównały; tak o nim napisał:
Unicus ille stultus, qui verè muta-

A tus ut Luna, sapientiam perdidit
in decore suo, sub MARIE pe-
dibus conculcatus, & contritus,
miseram patitur servitutem. Jedyn-
y on głupiec, który prawdziwie od-
mienny jako Miesiac, mądrość zgubił
w ozdobie swojej, pod nogami MARY
podeptany, y zkruszony, mizerna cierpi
niemola. Długo ten Lunatyk pano-
wał/ y w nim naród ludzki zabobo-
nami bálwochwalskiem zaślepiony/
u niego Forteca sobie zakładal/ to jest
ratunek w potrzebach swoich szukał:
B leż już teraz zruinowane są te For-
tece tego/ poniżona moc tego przez
JESUSA Chrystusa; iako samże
Zbawiciel oznaymił nam to: Nunc
Princeps hujus mundi ejicitur
foras: sednakt że się zndydula y teraz
tacy ludzie/ którzy to obalone Jery-
cho/ poniżona moc ściany/ repáro-
wać usiłują; gdy coś więcej o pomo-
cy tego/ niż o dobroci Boskiej trze-
miał/ do niego się udują w potrze-
bach swoich/ przez baby/ przez wroże/
zabobony: zapomniały o tym/ że
żadne stworzenie Wszechmocnośc Bos-
kiej sprzeciwić się nie może; a z tym
y sam ściana/ ani nam pomoc/ ani za-
škodzić nie może/ bez woli/ albo do-
puszczenia najwyższego Pána. A
nadydują tacy u niego Refugium,
poćiechy/ obronę w niebezpieczeństwie.
bynamię: albowiem to się z niem-
dzieie/ co się działo z owemi/ którzy
obalone Jerycho restaurować chcieli.
In primogenito suo fundamenta illi-
us faciat, to dwoidko my sobie tłum-
czyć możemy. Naprzód duchownie.
Pierworodne/ najukochańsze dziecko
nasze/ jest zbawienie dusze naszej; iako
śca Boska/ o której powiedział Zbá-
wiciel. Quid prodest homini, si
mundum universum lucretur, ani-
mæ verò suæ detrimentum patia-
tur: to pierworodne dziecko/ ginie
zdradz przez grzech śmiertelny/ który
popelnia głowiek/ zezwalając na za-
bobony/ udując się do górow/ góro-
wnic/ wrożom. In novissimo libe-
rorum ponat portas ejus. Albowiem
przy tym grzechu/ traci cięstość y
inne cnoty święte: traci Wiara/ bo
to nie bywa bez takich bluźnierstw/

Figura.

Josue. 6.

3. Reg. 16.

a figura sciatana

Dzieci najukochańsze
to jest zbawienie
to nasza Iskra

Jeżeli ugię na
bony naciągane
święte.

naprawa

ai nadoście

gdy chrodo (parow)
Bog dał rękawia
dłusciach y gubi.

in Alexia
con. D. 1.1.
Capite 2.

przeciwko BOGD/ przeciwko Sąd
bramentom/ y rzegom świszym; y
dla tego udawac się do zabobonow/
jest to grzech przeciwko owemu przys
kazaniu/ w którym Pan BOG zakas
zał udawac się do cudzych Bogow.
Trzeci przytem y Nádziejic/ desperuiac
o pomocy Boskiej/ á usaiac w mocy
háránskiej; zázgym też idzie ruiná
innych wśelákich cnót y zasług przed
Pánem BOGiem. Możemy też ie
ścić one pogroźke ná restauruiczych
Jerycho. In primogenito suo fun
damenta ejus faciat, wylumázgyc
magis propriè: to jest/ że Pan BOG
náduiczych się do hárow/ do wrožow/
zwyłt karac ná własnych dzieciách/ y
eakowych familie gubi; dopuścáiac
háránowi ná to mocy: O gym táł
nápisal Brognolus: Daemon est mer
cator tenacissimus, qui nullam
vult pati iacturam, ideò cum ro
gantes ab aliquo malo liberat, ma
lum temporale in alios transfert.
Si non permittatur á DEO illud
facere, quod postulant homines,
tunc saltem precedentibus pecca
tum addit, aut in desperationem
agrotos inducit. Si verò permit
tatur malum auferre, ita ejus libe
ralitas est, ut boni nihil praestet, nisi
eum aquali damno. Quare cum
Virum morbo liberat, transfert in
mulierem, si á Patre aufert languo
rem, filio eum tribuit: idakoby chciał
rzec ten Autor: Czart jest to kupiec
fortelny wielce, który lubo przez babę,
czarownicę, może uzdrowić dziecie ná
uroki, ále jednak inna chorobę ná to
miejsce w niego, ábo w ciebie samego
wprowadzi. álbó oborę zepsunie; odczy
ni chorobę bydłciú, nábiat przywroci,
ále ci Synaczká suchotami, káslem zá
rázi, żonę poczaruię, &c. gdyż y jedne
go rázu darmo nie posłuży czarownicy
diabeł, ále ia obliguis, áby nowa złość
komu wyrzadziłá. A táł głowiek
gdzie się u hárána przez háry spos
dziewal znależć. Civitatem Refugij,
znaydzie Civitatem perditionis, pro
ditionis, wistkych daleko niebezpieśli
wości ná duszy/ y ná rzegách docze
snych.

Tego wśykłego mamy wiele przy

kládow/ naprzód w Písmie S. ná
Krolu Saulu: ten ná wojnie z Si
listynami w niebezpieczeństwie bedac/
zdesperowawszy o pomocy Boskiej/
udal się do tej Fortece háránskiej/
zázgyszy w tym pewney czarownice.
Quarite mihi mulierem, habentem
pythonem, & vadam ad eam, &
sciscitabor per illam. Spráwidac
mu to u hártá babá czego chciał/ że
się; Samuelem iuz umárlym widzial/
y rozmawial/ ále tej usługi swoley
kostownie náđ nim náduiczy zaráz
powetowal hárt: gdy go przywiódł
do desperacyi/ że się sam własnym
miezem przebil/ y w złym stanie umie
ráiac/ ná duszy y ná ciełe zginál
wiecznie. Mamy y w świszkych hi
storyách wiele o tym: iedno wspomnié:
uszuyl háran owemu Niebezpieczáno
wi/ ktorému gdy lyśká srebrna w do
mu zginála/ udal się do wrožow; ci
mu odpowiedzieli/ że kto dzis ósle
pnie/ ten te lyśke porwał: bo tym
sposobem zwyłt był hárt on wyda
wac złodzieiá: á że Syn własny ko
chány onego gospodarzá/ owe lyśke
był przekrył/ wisc onegoż dnid óslep
zaráz: y táł hárt uwalniáiac Oyca
od smutku/ dla iedney škody/ wistke
go utrapienia náduil onego głowie
ká. Zázgym kroż iuz nie uzna/ że pod
tákim zdraycá Tyránnem/ Guberna
torem hártém zostáiac te Miasłá/
nie ja Civitates refugij, ále perditionis,
proditionis; á zázgym bárdzo
nierozumnie gynia ludzic owi/ ktorzy
do pomocy iego przez báby/ háro
wnice/ zabobony/ w utrapieniách y
przygodách swoich uciékáia się.

D O się tyż drugiey Części
Kazania; to jest: Novem
Testamenti novi Civita
tes Refugij, aliás chwałę
Antoniego S. y zálecenia

Dziwłáciowtorłowego naboženstwa
ku niemu: ktore ludziom utrapionym
zostáwił Pan BOG/ dla uciégli/ y
poćiechy osobliwey w utrapieniu: trzy
okoliczności dziwłáciu onych Miasł
hárožakonných obserwuię. Funda
mentum, situm, & privilegium,
y oraz do tych mistycznych nowego
Testamentu miasł/ aliás dziwłáciu

wtorłowego

1. Reg. 28

Niebezpieczáno
wi/ ktorému gdy lyśká srebrna w do
mu zginála/ udal się do wrožow; ci
mu odpowiedzieli/ że kto dzis ósle
pnie/ ten te lyśke porwał: bo tym
sposobem zwyłt był hárt on wyda
wac złodzieiá: á że Syn własny ko
chány onego gospodarzá/ owe lyśke
był przekrył/ wisc onegoż dnid óslep
zaráz: y táł hárt uwalniáiac Oyca
od smutku/ dla iedney škody/ wistke
go utrapienia náduil onego głowie
ká.

PARS
II.

*Niektórzy fundowaliby
na gruncie Sacerdotali
tychże Związków
tates Sacerdotales*

Script.

Apocal. 20.

Jab. 5.

*Modlitwa do S. An-
toniego Sacerdotali
terro Sacerdotali*

*Nabór fundowaliby
na gruncie Sacerdotali
tychże Związków
tates Sacerdotales*

wtorkowego nabożeństwa / one tak
aplikują. Naprzód miały to Mł-
sła tamte/ że były fundowane in pos-
sessione Sacerdotali, na gruncie
Kaplanskich; y przeto zwąły się Ci-
vitates Sacerdotales: o czym wywo-
dy znajdziemy apud Cornel. à Lapide.
Tłd podobnymże gruncie fundowane
sa w nowym Testamencie/ mistyczne
násze Refugij Młsła/ to jest nabo-
żeństwo dziewięciowtorkowe do An-
toniego S. W pospolitości mówiąc
o wszystkich Świętych krolujących z
BOGIEM w niebie/ do których się w
potrzebach naszych/ idko nas Wład-
S. Rókolicki nauce/ uciekamy/ na-
zywają się w Piśmie S. Kapłanami:
albowiem Jan S. w Obiawieniu p-
terzając na obojętę p-
ci Świętych w
Niebie/ ogolem wszystkim dał nazwi-
sto: Erunt Sacerdotes Christi, &
DEI, & regnabunt cum illo mille
annis. Będą Kapłani Bożemi, y Chry-
stusowemi, y będą z nim krolować ty-
ście lat. Czego przyczyna dacie Joann:
syveir: Sancti dicuntur Sacerdotes,
quia DEO, & Christo offerunt vo-
ta, & preces Ecclesiar, mediatores
que sunt, & intercedunt pro nobis.
Święci nazywają się y mówić mogą Ka-
plánami, bo Chrystusowi y BOGU ofi-
rują sluby, y modlitwy Kościoła S. y
pośrednikami sa, y wstawiają się za ná-
mi. I przeto gdy mu Rókolicki we-
dlug owych słow u Jobá S. Ad ali-
quem Sanctorum convertere. U-
ciekamy się do S. Bożych w po-
trebach naszych; uciegłá náša fun-
dula się niejako in terra Sacerdotali,
to jest na modlitwach S. Bożych
z námi: mocno bowiem wierzymy/
y wyznajemy/ y on drugi artykuł Wi-
ry S. Rókolickiej: Communionem
Sanctorum: to jest że S. Boży krol-
ujący z BOGIEM w Niebie/ widzą
w BOGU potrzeby nasze/ y z námi
się do niego modla. Wier w szes-
galności mówiąc o uciegce wiernych
w uciekłych swoich do S. Antoniego/
y o nabożeństwie tu niemu dziewię-
ciowtorkowym: toż się ma mówić/
że to nabożeństwo fundula się nie na
lądacym/ nie na superstycjach iákich/
co nam gęstokroć zarzucał Zere-

A tyczy) ale na dobrym według Wiary
S. fundamencie/ bo in terra Sacer-
dotali, to jest/ na wielce skutecznych
modlitwach tego przed Wład-
Bostim; które on iáko jęge Sacrifi-
cium bez przesłanki modlać się za
potrzeby uciekających się do siebie/
zwłaszcza przez Wtorkowe naboże-
stwo/ iáko Kapłan y Biskup ofiaruje:
czego dowodzą niektórymi rewelacy-
ami/ z których oraz pokazuje się edie-
mnicá/ czemu nie mniej/ albo więcej
Wtorkow/ y czemu nie infty dzień/
nabożeństwo do S. Antoniego w so-
bie zamyła. Pierwsza rewelacya kłá-
de ex Vita Venerab. Servi Josephi de
Copertino, á ten żył wieku nášego; bo
umarl Roku D. 1663. Gdy ten Slu-
gá Boży wszął raz dyskurs o S.
Antonim z Pádmie/ z á którego przy-
czyna codziennie ludzie wiele łask od
Pána BOGA doznają; rzekł: An-
toni S. jest to Prokurator Generalny
w Niebie; albowiem Pan JEZVS
z Fránciskiem S. zostając w Niebie
umysłili obróc Prokuratorá Gene-
ralnego/ żeby on wszystkim ludziom
w potrzebach ich dogadzał: szukając
tedy po całym Niebie/ kogo by miał
na ten urząd wysłać/ náleżli An-
toniego S. któremu z á zgodnym
Mieścáncom Niebieskich zezwole-
niem/ wszystkie Obywatelom ziemskich
zlecili potrzeby/ aby im w nich z á in-
stancją swoją przed Wład-
Bostim dogadzał. Druga rewelacya
czytam in Libro, cui titulus, Lilia
Cnot SS. Antoniego S. Bráctwa, &c.
iáko w Bononii sławnym Włoskim
Mieście/ jedney bogoboyney/ ale nie-
plodney Mátronic/ y przeto skodze
Utrapioney od Mzjá: (działó się to
okolo R. P. 1617.) pokazał się S.
Antoni Pádem: w wielkiej idności;
á gdy od niego pociechy żadał/ rzekł
do niej: Niewiedząy moy Obraz w
Kościółce Zakonników Fránciská S.
przez dziewięć Wtorkow/ tef dni masz
pościć/ y spowiadać się grzechow Ka-
plánowi z álem/ Mhy S. słuchać/
świece na Ołtarz oddać/ Komunia
Najśw: przysiać: co gdy uczyni/
pocieszona zostanie. A żebyś z á
tátemnicie wiedziała tej Nowenny/

*Nabór fundowaliby
na gruncie Sacerdotali
tychże Związków
tates Sacerdotales*

Capit. 33.

*Antoni S. jest Pro-
kur Generalny w ni*

*in Lublin.
Iypis Soc.
Jesu, 1706*

*Nabór fundowaliby
na gruncie Sacerdotali
tychże Związków
tates Sacerdotales*

*Tajemnica Nowe-
do Antoniego*

gdy przechodząc z Zakonu Augusty na S. do Zakonu Braci Mniejszych/ transfiguracja nieidła odprawił. Czwarła Góra sławna/ nazywana Bethel, według Orygenesa znaczy Volumina SS. Scripturarum, aliás chęć y pilność do nauk duchownych. Piątą S. W czym pokazał Antoni S. insignem, magnamq; iustitiam: bo dla osobliwej swojej w tej mierze aplikacyi/ do takiej mądrości Niesbieskiej/ y zrozumienia Pisma S. był przyszedł/ że go też Papieżowie/ Arka Testamentu nazywali; y nymodra Teologowie/ mądrości jego wstydzili się. Piątą y Szóstą Gory sławne/ nazywane Montes pascua, & montes fluentes à facie Domini. Gory pełne pasty y gory rozplywające się od oblicza Boskiego. Pierwszą/ dobrze znają mistyczne Gory Pana JEZUSA/ y Maryi: Matka jego/ na których Antoni S. per contemplationem, przez bogomysłność, y rozmyślanie żywota ich/ past dusze swoje/ y pomnożył się był iako góra idła/ in insigni magnaue iustitia, tak dalece/ że też y widomie zstał się był godnym pałacyć gęstość na oblicze ich/ y z nimi poufałe rozmawiać; iako go wypatrzył ieden płacząc w gościnie go mający u siebie: a na ten czas zstał się oraz góra rozplywająca się/ fluxerunt à facie DEI Sinai, od wielkich pociech duchownych/ których na ten czas z milego onego towarzysztwa doznawała dusza jego. Siódma Góra/ nazywana Sion, na ktorey wstał Salomon Kościół Pański: ponieważ Sion tłumaczy się licitas, znaczy umacnienie ciała/ posty/ y inne mortyfikacye; bez których nie na fluijs Boska udawszy się/ nie może w duszy swojej milego przybytku/ doskonałego żywota/ Panu BGD wybudować. Latwo się dogryść w żywocie tego S. o postach/ mortyfikacyach jego/ w czym pokazał insignem, magnamque iustitiam; bo od ostryści żywota/ y postow/ gdy między Bracia przychodził/ ledwie mógł o swojej mocy stać. Ośma Góra nazywana Hermon, ktora się tłumaczy/ destructio anathematis:

bardzo dobrze twadruie do Cnoty Pokory/ wyniszczenia samego siebie/ posłuszeństwa/ ubóstwa: w których cnotach pokazał wysoko swoje doskonałość Antoni S. gdy mając wielkie od Pana BGD talenta/ kuchenne mi tylko zabawiał się usługami; gdy osobliwym Ewangeliźnego ubóstwa zelatorem przed Trybunałem Papieżkim/ mocno opierając się telądrantom/ pokazał się. Dziewiąta Góra/ Ephraim nazywana/ według Grzegorza S. figura jest żarliwości/ y pracowitości tego w Kościele Bożym Różnoscie: B. A. Ktoż nie przyzna/ że prawie na samym wierzchołku tej Gory stał Antoni S. kiedy obiegając Hiszpania/ Francya/ Włoska Ziemia/ nasyć się nie mógł nawracaniem dusz krewia Chrystusową odkupionych/ już to od grzechow/ już od niedowiadestwa. Non potest Civitas abscondi, supra montem posita, id est, super insignem, magnamq; iustitiam. A teć to są wysokie Gory/ na których te Fortece uciegli/ to jest Nabożeństwo dzielnictwotorkowe do Antoniego S. funduje się/ ponieważ (iako trzymamy pobożnie) dla osobliwych doskonałości w cnotach Sa. pomienionych/ y nader wielkich zasług swoich/ ma to Antoni S. że tak skuteczna jest modlitwa jego przed Majestatem Boskim za ludźmi utrapionymi/ uciekającymi się do niego/ przez dzielnictwotorkowe Nabożeństwo.

Trzecią okoliczność starozakonnych Fortec Civitatum Refugij, uważam/ Privilegium immunitatis; iż gdy winowayca do nich się schronił/ wolnym zostawał od exekucyi Sadowey: Jednak ten przywilej pozwolony był cum aliqua limitatione, bo on winowayca nie był doskonały. beśpiecznym od krewnych/ na przykład/ zabitego/ tak długo/ póki Nayszyby Rásplan albo Biskup/ za ktorego to niebezpieczeństwa na niego przyszło żył/ y dla tego musiał taki tak długo mieszkać w onych Miastach uciegli; póki nie umarł on Biskup. Manebitque ibi, donec moriatur Sacerdos Magnus. Który przywilej gdy się aplikuje do mistycznych Miast Refugij, w nowym

l. Reg. 1.

Gora Ephraim
y Starliwost.

Job. 39.

Gora Sion
trwanie ciała postyGora Hermon
Cnota pokory

Histor

Testamencie/ to jest/ do dziewięciowtorowego Nabożeństwa S. Antoniego/ coś osobliwego uznaje: albowiem z Historji życia y cudów Antoniego S. dobrze to wiem/ że ten Przymiliy Nabożeństwa do Antoniego S. pozwolony jest illimitatè, ponieważ wszyscy ludzie/ tak ci/ którzy za żywota jego uciekali się w potrzebach swoich do modlitwy jego/ w niebezpieczeństwach/ chorobach/ zgubach/ ślepi/ chroń/ zé. obrona u niego/ y pociecha odnieśli; tak też y ci/ którzy y po śmierci tym bardziej przez dziewięciowtorowe/ albo innego nabożeństwa sposoby/ przyczyny y opieki Antoniego S. udują się w takichże/ y owsem większych uciśnięciach/ niebezpieczeństwach Asylum, refugium, swoje znaydują. A że trudno wszystkich policzyć tego przykładom/ ieden osobliwy świeży/ który się zstał w Królestwie Neapolitańskim/ R. P. 1675. przywodzi. Eliezi Antoni Tortomanus, mający osobliwe nabożeństwo do Antoniego S. gdy nadierżmiał dla kupienia płócien wybrał się z pieniędzmi/ złapany od zbojcow/ y związany/ wyzwał po dwakroć pomocy Antoniego S. Antoni S. rozgniewany o to ieden z lotrow/ ciął go dwa razy w głowę/ mówiąc: Ocoż tobie Antoni: y tak zabitego wrzucił/ y przysypał w iednym dole/ kamieniami/ y galezi nawałwszy nań: tuż trup pięć dni leżał/ y robacy go toczyli/ aż oto piętego dnia przychodzi wiadomość Antoniego S. do niego/ y stając nad dołem/ zawołał na zabitego/ Antoni y Antoni y wstań od umarłych: Na które słowa ożywszy zabity/ wstał/ mając ciało zgnilości/ y robakom pełne/ z których robakom ogardnawszy go Antoni S. y wziawszy go za rękę/ wyprowadził na drogę jego/ dobra/ mówiąc: Dwa razy zawołales na mnie o ratunek/ gdy cie zabijano/ iam też dwa razy na cie zawołał/ gdyś cię przeklekał. Idźże/ a najmniey nie myśl o zemście/ ani starz się o to: a każdego dnia odmawiaj 12. Pacierzy/ y Pozdrowienia Maryi: Panny z nabożeństwem ku mnie; w tym zniknął

A Antoni S. Owe zaś Młodzieniec od wielkiego strachu/ głuchym y niemym się zstał; y tak do domu zanieśiony/ przez dwa prawie Miesiące leżał; lecz gdy nadeszło Święto Wrogysie Antoniego S. pośzał mówić; y te jego słowa nappierwsze były/ O S. Antoni y gdzie potym ciele ozdrowiawszy/ wszystko cudo/ które uczynił nad nim Antoni S. opowiedział przed Wziedem: y te Historja z pozwoleniem starszych wydrukowana widziałem sam/ y czytałem. Wielki zaśże Przymiliy Immunitatis miast/ te miasteczne Refugij Miaszt/ nabożeństwo do S. Antoniego/ kiedy nie tylko od następstacy broni śmierci/ w ciężkich chorobach/ ale też y od samejże śmierci/ cudownie wielu uwolnił/ y uwalnia.

Wise ktoż już nie przyzna/ że Nabożeństwo/ zwłaszczá dziewięciowtorowe do Antoniego S. daleko zacniejsze w nowym Testamencie jest utrapionym Fortecami/ niżeli były one dziewięć Miaszt w Mojżesowym Zakonie/ dla winowaycow nąznagone. Te tedy Fortece choć ubóstwa Ewangelickiego Profesa/ Antoni S. Oblubienicy Chrystusowej Kościołowi S. w upominku ofiaruje. Za które my wszyscy pokornie podziękowawszy Wszechmocney Opactności Boskiej/ że wygadzała tym potrzebom naszym w rozmaitych trefuntach/ cakiemi przywilejami Świętego tego/ y pomienione Nabożeństwo do niego/ udarować raczył; iemu zięć/ wieczną chwałę oddajmy.

AMEN.

Antoni S. Antoniego S. do
o wuz niec ani plac
10. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

NA DZIEN S. MAŁGORZATY,
Panny y Męczenniczki,
Xenium Nundinale, seu Lucra Castitatis.

*Simile est Regnum Caelorum Homini Negotiatori, quarenti
bonas Margaritas. Matth. 13.*

SWyczał jest u polityczniey
sych ludzi/ że z zadowolonego
powrzediac Jarmarku/ do
przysiaciol swoich/ z osobli
wy iakim iarmarczonym/ albo
podarunekiem dla każdego przysie
dzia; dobrego sobie tym samym
winusiąc targu/ albo zarobku/ y nim
sis nieiało z przysiaciolmi swemi dzie
la. **N.N.** Nie pospolity w dzisiey
siej Ewangelij wystawia Rościol S.
Jarmark/ na którym ieden Kupiec tak
wiele zarobil/ że zarobek/ albo kupia
iego wyrownac mogła przynamniej
przez podobienstwo całemu Krole
stwu/ a iesze Niebieskiemu. *Simile
est Regnum Caelorum, homini ne
gotiatori, quarenti bonas marga
ritas.* A że to Ewangelia czyta na
Drogystosć Małgorzaty S. Panny
y Męczenniczki/ łatwo sis domyslić
że onsi same/ przez tego kupczacego
na Jarmarku/ rozumieć chce; przez
towar zaś albo kupia/ na którym tak
szybko zarobil/ nie przyzwolciey
znaczyć sie nie może/ iako droga perla.
Czystości iey Pánienskiej/ ktora prze
dawszy/ darowawszy/ ofiarowawszy
Panu BOGV/ nie lada luterum/ ale
regale otrzymala. Wisc z tego idea
marku powracając Małgorzata S.
trąsiwszy przy drodzej swojej
roczystości na Gody Barankowe/ in
nego dla Oblubienicy Barankowej/
za upominek weselny nie będzie szukać
kleynotu/ ale oto za iarmarczony go
sciniec ofiaruje/ y prezentuje Ro
ściolowi S. cały swoy zarobek/ to jest/
iako wiele na perle czystości/ gdy ia
Panu BOGV/ swojemu oddala/ y
dochowala wcale/ zyskowala. A kto
ryś to taki będzie z trzy rzeczy w ra
kach Małgorzaty S. według pospo
litego zwyczaju Małarzew/ na Obrad

A zach widze: Krzyż/ którym z czarta
tryumfowała: lancuch/ na którym
pokonanego Smoka/ to jest/ czarta
trzymia: y zwycięzka Męczennikom
palmę: te trzy rzeczy obieram sobie
za symbolum troistkiego zysku/ ktory
otrzymala Małgorzata S. przedając/
a radzey darując BOGV perle nie
skazoney czystości; Krzyż niech nam
znaczy osobliwe laski Niebieskie/ kto
rych z zaslug Krzyża/ y Męki Pána
B. JEZUSOWEY/ uirga Pan. BOG/
brzydzącym sie rozkosa cielesna; zwi
żany on smok: niech nam znaczy moc
osobliwa/ ktora tacy ludzie przeciwo
stawniostwu maia; Męczennicka zaś pala
ma/ chwale takowychże osobliwa: w
ktorey oni samym Męczennikom ro
wnaia sie/ y tu za żywota/ y tam w
Niebie. Ten troistki zarobek/ zysk
na perle czystości zyskowany/ gdy na
zalecenie tey cnoty Małgorzaty S.
w Rościelu S. wszystkim wiernym
prezentuje: mowić ia bede o tym tro
istkim przywileiu ludzi rozkosa cie
sna brzydzących sie; y pokazac to ze
chca na przykładzie żywota tey S.
Męczenniczki; wprzód powiedziawszy
o tym/ iaka popadala strata pomie
nionego troistkiego zarobku/ ci ktorzy
rozkosy cielesney sluzac/ handluia
cnota/ czystości/ alias ciałem swolm/
lubieżności sluzia. Ad M. D. G.

O do Pierwszej Części Ra
zania. Prawda jest/ że Se
raficki Doktor Bonaventura
S. wiele wyliczył škod/ ktore
popadala ludzie handluia
cy cnota/ y cielesney rozkoszy sluzacy/
iednak do propozytu mego trzy cel
nieysze z nich sobie do uwagi biora.
Pierwsza tedy škoda takich potyka/
że swantnia na nayprzedniejszy za
robku/ to jest/ na Krzyżu Pána JE
ZUSOWYM/

*Także strata popad
ci którzy wstąpiły
swey stracie handlu
ty czystości.*

**PARS
I.**

*in Diat.
Salut. vir. 1
cap. 5.*

lewey rozkoszy
nie tylko wrażeń
ale i przyjemności
wzrostu i młodości

Scripta

Matth. 13.

Wszystkim/ alias na pożytkach y owocach Mielki tego Przen: to jest/ na łaskach Boskich/ które on im dostatecznie zasłużył/ y zjednał Mielki swoja. Damna luxuria sunt sex: Primo hominem ducit ad maximam paupertatem, aufert gratiam, gloriam, & propriam substantiam. napisał Serdeczki Doktor. To albowiem jest pospolita ludźi pułchliwość/ że nie tylko tręca łaska Boska poświęcająca/ ale nade wszystko/ bardziej niż inisi grzesznicy nieposposobnemi się czynią/ do przysięgi łaski rachunków Boskich/ któreby im mogły pomóc do nawrócenia się przez pokutę do BOGA. O tej stracie y płodzie ich duchowney dal znać sam Zbawiciel pod podobieństwem owego Gospodarza siewczego nasienie swoje; między którym nasieniem były też takowe ziarna/ na których on Gospodarz nie tylko nie nie zyskował/ ale ięże stracił: a te były trojakie: pierwsze/ które upadły przy drodze. drugie/ co padły na opoki/ trzecie/ które padły między ciernie. Według wytłumaczenia danego od samego Zbawiciela/ ziarno one znalazło słowo Boskie: Semen est verbum DEI. do którego słowa Boskiego/ należy principaliter verbum inspiratum. serdeczne natchnienia/ poruszenia woli do dobrego oświecenia na rozumie/ postrzegania się we złym/ pochodzące z łaski Duchá S. Ziemia zaś przy drodze/ ziemia opoczyła/ y trzecia ciernista/ znalazły serca ludzkie/ rozmaitemi grzechami/ iako to łaskom/ słowem/ lenistwem w służbie Boskiej/ zarżone: a osobliwie ciernista ziemia znalazła dusze w rostkach kochające się. Wważcież co się z tamtym ziarnem/ które upadło na ciernistą ziemię stało. Prawda jest/ że y na tamtych/ które były upadły na ziemię przy drodze/ y na opoczyła/ stracił Gospodarz/ iednak wyraźnie o stracie tego powiedział Pan JEZUS na onym żarzu/ które było między ciernie upadło: albowiem zaraz zatłumione zostało. Quod autem in spinas cecidit, hi sunt qui audierunt, & a voluptatibus vitae, euntes suffocantur,

& non referunt fructum. Z czego domyślać się możemy/ iako dusze cierniami rostkoy cielesney zaprzatnione/ nade inne grzeszne/ nieposposobniejszymi/ trudniejszymi/ zstają się do tego/ aby w nich Niebieskie ziarno łaski/ instynktom dobrych/ owoc y skutek swoy sprawiło. Nie jest rzecz niepodobna, aby y przy drodze/ kłosek iaki nie mógł się uchować: bo to często widujemy: y na opoczyszych gruntach iakielkolwiek/ lubo nie bardo przednie bywają urodzaje; ale na ziemi ciernistej/ pospolitym sposobem trudno się tego spodziewać: albowiem (iako Naturalistowie uważają) ciernie wpełki dobry humor krądnie/ y wyciąga do siebie z ziemi/ a zły tylko w niej zostawia/ który/ przeciwny jest wpełkiemu urodzajowi; y dla tego wrzucone w taką ziemię ziarno/ nigdy żadnego pożytku użyć nie może. Coć się właśnie dzieje w duszy człowieka cielesności służącego: bo wbytek vigor, to jest affekt serca ludzkiego/ y wbytek siły rozumney dusze/ cielesna roślina tak do siebie ciągnie/ że dla ziarna dobrego/ to jest natchnienia Duchá S. ani w rozumie/ ani w woli/ wigoru sposobności/ chęci nie zostawia: czego inisi grzechy w duszy rozumney nie sprząwują. Co dobrze uważyl S. Thom. Villan: gdy tak piše: Avaros, superbos, invidios, iracundos, plures devotos invenies, & licet peccatores, tamen pii, & qui in DEUM & Sanctos ejus piam, & devotam habent affectionem: Libidinosus utique absorptus est in libidine, neque DEUM, neque Sanctos reveretur & diligit: nulla in eo devotionis scintilla, nullum spiritualis amoris vestigium. Łakomych, pyśnych, nienawistnych, gniewliwych, wielu nabożnych znaydziesz: a lubo grzesznymi są, iednak pobożni, y ku BOGU, y Świętym jego, poruszeni się affektem nabożności. Wszakże iednak nieczysty człowiek tak się zanurzył w nieczystości, że ani BOGA, ani Świętych Pańskich czci, y miłuje, żadney w nim nie ma iskierki nabożności, żadnego znaku miłości Boskiej. Jakoż y Jesej:

Ciernie dają
humor w pełni
z siebie

Conc. 2. de
S. Iudeph.

Wracając do
nieczystości
nabożności
maż

Manfi.

de Luxur.
D. 19.

Mansi, pomienione mierzce Pisina S. trutygniutac / nie infa tego nieurodzai
iu y flody duchowney w ludziach
cielesnych / nadsnaga przyczyna gdy w
te słowa pise: Non referunt fru-
ctum; dato enim casu quod bona
aliqua inspiratio, vel sensus aliquis
devotionis homini alicui carnali
aspiretur, hunc tamen in eodem
inefficacem esse, & sine ullo effectu,
aut fructu manere semper videbis
cujus ratio est, quia hoc vitium
rationem, intellectum, memoriam,
voluntatisq; ad meliora propen-
sionem totaliter absorbet. Nie odno-
sa pożytku, ebooby też to było. aby czło-
wiek, który w nieczystości zostaiący czuł
w sobie iakie natchnienie do dobrego, y
spodobność do nabożeństwa, iednak iaka-
we nabożeństwo, y takie dobre natchnie-
nia, skutku nie odnosa, y pożytku w nim
nie sprawnia: tego bowiem jest przy-
czyną, że ten występki jego rozsadek,
rozum, pamięć, y woli do lepszych rzeczy
skłonność, ze wszystkim w nim zdtumia,
y niszczy. A Młodopłynny Doktor
Bernard S. wyrażniey ięszce nieśże-
śliwość / zdpamiętałość takowych
ludzi chciał opisać / gdy ełt mowi: że
ani przy obecności Prz: Sakramentu /
ani pod czas Kazania / cielesny głow-
wieł od lubieżnych affektow wstrzy-
mać się nie może. Elevetur Corpus
Christi in Ecclesia, & sit ibi amasia
luxuriosi, potius respiciet ibi ama-
siam, quam Corpus Christi pretio-
sum; similiter si prädicet Pradi-
cator, & sit ibi amans, & amata,
nihil horum quae de Paradisi deli-
cijs dicuntur, audietur ab eis. Już
tedy rzecz iadna / iako handluiaey eno-
ta cystości / y służacy lubieżności /
traci pierwsze y wielkie lucrum Młot
Pana Jezusowey / to jest iasli / y
ratunki Boskie / nieposobna do przy-
jęcia ich czyniac dusze swote / bardziey
niżeli gdyby się był insemi uwiklal
grzechami cielesnymi.

Druga utrata / ktora popada glo-
wieł handluiaey enota cystości / słu-
żacy lubieżności / jest Amissio liber-
tatis, Utrata wolności Luxuria de-
jeit hominem in pessimam servi-
tutem. Nieczystość wprawnia człowieka

A w nayciezysa niewola. mowi Bonawen-
tura S. A to nie tylko dla tego / że
w cielesnym glowieku cielo y ziemia
pauue nad dusza rozumna (iako to
tłumaczy pomieniony S. Doktor) ale
osobliwie z tey przyczyny / że taki glo-
wieł w cielesna nad inne grzeszniki nie-
wola / tu ięszce żyiac / dosiade się sa-
danowi. Ezego poddis iastom wda-
nym Figurs oraz y przykład na owey
Niewieście / ktora Protok Zacharyas
widzial siedzaca po pas w cudownym
naczyniu / albo dzbanie / na ktora oczy
wszystkiego swiata ludzi obrocone byly.

B Hae est amphora egrediens, -- Hae
est oculus eorum in universa terra, --
Et ecce Mulier una in medio se-
dens amphorae. Ed bowiem Nies-
wiadsta / według zdania Teodoret'a, zna-
czyła rostop / zdakazana / a w szczegu-
łości uwazaiac rzeczy / według Joseph:
Mansi, reprezentowała na sobie Nies-
wiadsta owe / ktore na swymolny żywot
puszczaiły się / cnota handluia; iakoż
nie darmo / iako za iurgieltona / pie-
niadz wielki / bo cały talent / niestono:
Ecce talentum plumbi portabatur,

C & ecce Mulier una sedens in medio
amphorae. W ktorym to olowianym
talencie / osobliwie zamykaią się talen-
tnice; pierwsza upierzyl tenże Tutor /
gdy sobie uwaza / że on talent / nie
był złoty / ani srebrny / ale z podłego
metallu / bo olowiany. A ktop pro-
fs olowiana moneta placi / albo
handluie r Zwycaynie takie Osoby
na Amazyssach swoich wiele zlotá /
srebrá / y drogich zyskuia kleynotow:
Odpowiada na to ten Neoteryk, iż
wszystkie zlotá / srebrá / kleynoty / bo-
gactwa / oney niecnocie w ołow się
ndostatek obracaly.

D Ecce tibi quale
fuerit mulieris istius aurum, argen-
tum, & monilia, plumbum vide-
licet erat thesaurus ipsius. Przez
co się znaczy / iż takie Osoby handlu-
iaey enota / zeta bardzo wielka strá-
ta; bo wszystko to / zego takim niepo-
czciwym sposobem nabywaiá / mizer-
nie utraca / y w cieleskim uboŹwie dni
swote konczye beda: Plumbum igitur
thesauri loco habebat, quia
per quotidianam experientiam vi-
demus, quod non obstante quo

Figura

Zachar. 5.

ap. Mans.
cit. D. 2.
Citat.

Talent słowiany.

Nieczystość / ktora
zabija niewiaŹy / a
nabywaj mizerne
cy y w uboŹwie dni
swote konczye beda.

Stowek nieczysty
Ze nie naboŹny
przyczyna

przy obecnosci
sakramentu
nie czystoŹ od lubi-
czych affektow wstrzy-
mać się nie może.

NieczystoŹ wprawnia
człowieka w naj-
nieczystoŹ niewolę
Zatonaux rozumny
grzesznicy.

cunq; lucro, quod inhonestæ ejus
cemodi Mulieres, ex opere suo me
retricio sibi acquirunt, tandem
nihilominus in extremam redigan-
tur miseriam. Druga zaś tajemni-
ce do materji nąhey bąrdziej słuźca
rozumiey/ tylko posłuchaymy/ co
sie z ona Niewiasta zstalo. Oto
Aniol Pąński/ aby sie znać była nąs-
cila/ owym nieścieszliwym zarobkiem
twoim/ on ołowiany talent wrzucił
w pąszczę iley. Misit massam plum-
beam in os ejus; y oraz is wepchnął
głęboko aż ná samo dno dzbaná one-
go/ y tām zámknął. Projecit eam in
medio amphoræ. S. Hieronym tróleri
dzi/ że kiedy ona Niewiasta wepchnię-
to w dzban/ w samey rzeczy wsądzo-
no weni śataná; y ták oboje oraz/
śatan z Niewiastą ząspontowanemi
zostali w onym dzbanie: Diabolum
Mulierem accepimus: mowi Doktor
S. Z czego sie domyslać możemy/
że do takich Osób śatan ma oso-
bliwa relacya/ y że ludzie lubieżno-
ściom cielesnym słuźacy/ daleko w
cisza/ y niezbyt dostają sie temu
niewola/ niżeli inni grzesznicy. Tey
tajemnice po części postrzegł pomie-
niony Neoteryt/ gdy ták ná to miey-
sce piše: Ecce tibi Mysterium: Da-
mon enim velut in centro quiescit,
quando huic sexui qui luxuriæ fo-
mentum est dominatur, & pro suo
arbitrio imperat. Otoś tobie da wie-
rzenia tajemnicá: Śatan bowiem
iakoż w centrum spoczywa sobie w tá-
kowych, którzy lubieżności słuźa, y ná-
niemi pąnuie, y rządzi według swego
upodobania. Przyznał to wyraźnie y
Aniol Rafał/ gdy informuiac Tobá
afá młodszego/ iáko sie miał sprawić
w stanie Málżeńskim/ opowiedział mu
że y nád temi náwet/ którzy w tym
stanie iáko bestye lubieżności słuźa/
ma swoi moc śatan. Hi qui con-
jugium ita suscipiunt, ut DEUM á-
te, & á sua mente excludant, & su-
libidini ita vacent, sicut equus &
mulus, quibus non est intellectus,
habet potestatem demonium super
eos. Z czego iátwo inferować á
fortiori, że nád onemi ludźmi którzy
cudzołóstwami/ y innemi nieczystemi

A grzechami paratą sie/ daleko wielk-
ma moc śatan. A przeto S. Isidor.
nápisał: Magis per luxuriam huma-
num genus subditur diabolo, quàm
per cetera vitia. Bąrdziej przez nie-
czystość naród ludzki poddaje się w nie-
wola śatanowi, á niżeli przez inne
grzechy. A możeń iuż wielk-
bęście potkacie żyjącego ná świecie
człowieka/ nád to/ iáko kiedy utraci-
wszy wolność y swoboda/ która go
przez Krzyż swoy udarował Chrystus
(co przysnáł Paweł S. Quā liber-
tate Christus nos liberavit.) dosta-
cie sie w niewola ták wielkiemu Ty-
tánnowi nieprzyjacielowi swemu

Trzecia škoda/ y nieścieszliwość
popadła ludzie hądluacy czysto-
ścią/ że siła dla tego musá cierpieć/
á prawnie Męcenikami zstają sie
diabelliemi/ mowi Bonawentura S.
Luxuria acriter mortificat, occidit
morte culpæ, infamix, gehennæ.
Albowiem śatan/ który ich do onych
przymodzi sprośności/ nie kontentue
sie tym/ że ich morzy przez utratę lá-
ski Boskiej ná duszy/ y pastwić sie nád
niemi swego czasu będzie w piekle/
óle y tu ięże zá żywota zá dopu-
szeniem Bożym rozmáicie ich trapi-
iuz to chorobami obrzydlemi/ smro-
dliwymi/ świątkiem ná substancyi/
nieśława między ludźmi/ gdy różnemi
sposobami wyddia sie ich niecnoty
skryte. Na co kilka Przykładów wspo-
mnie świeższych. Drexek piše/ iáko
niedawnemi czasy w Wiedniu/ jedne-
go znacznego człowieka/ ná rozpusty
cielesne wyuzdanego/ porwawszy śa-
tan z łoską/ zaniósł do iednego Cánd-
stáynie kónstley/ y w gnoiu go po-
rzucił: w tym konie przeleknione, rzu-
caniem sie gładzi pobudziły/ y ták
człowieka poznano; znou go por-
wał śatan/ y zaniósł go do iednego
sarbierza/ w naczynie pełne inkąstu
wrzucił/ skąd uczernionego y poru-
żonego z wielką jego słomota do
špitalá odniesiono. Gorkego cóś
potkalo w Lugdunie R. P. 1621.
trzech Żołnierzy/ którym po nocy
śukającym okazyi do nieczystości/
śatan w postaci urodziwey niewiasty
pokazawszy sie/ y do sprośności ich
przymiodłszy/

L. 2. Sent.
Capit. 34.

Kieżyś tobie śa-
tan ludzki
nieczystości
diabelliemi

Exem-
plum.

Śatan iákoż
go cielesnego śatan
złota porwawszy
w gnoiu porzucił
á potym w inkąst
wrzucił.

Conc. hist.
bistor. 52.

Śatan iákoż
wielką młóć anio-
łóś do nieczystości
wsmrodluie śatan

in C. 7. Eccl.

Niewiasta z śatanem
zaspontowanemi
zostali w onym dzbanie

Śatan iákoż
wielką młóć anio-
łóś do nieczystości
wsmrodluie śatan

Tobia 27.

Nauka iákoż
wielką młóć anio-
łóś do nieczystości
wsmrodluie śatan

przywiodły/ nastąpił w zgniełego trupą w oczach ich przemieniony sie/ na introdliwych miejscach onych zostawil/ z których żadna miara wyrównani bydl nie mogli/ y tak tam pomarli. Podobnaś niefiguralna okazywa nie dawno zginął jeden Student w Portugalij/ który skryta niegysłością parali sie/ y drugich psował/ albowiem od Rodziców znaleziony jest noży jedney potłuczony/ popalony/ głowę zanurzona mając w naczyniu gnoja ludzkiego pełnym. Tę ja niefiguralne zarobki/ alias strąty które zyskują ludzie cielesni/ zle handlujący droga perla cnoty gysłości.

PARS II.

Do drugiej Części Razania: to jest/ iako a contrario wielkie lucra otrzymać mała Mągorzadła S. hanci dlużac z Panem B O G I E M droga perla gysłości/ przez zupełney dochowanie: co y wśytkim ogólnie brzydzącym sie rostkosa cielesna/ a jaśliwym o cnocie gysłości/ służyć powinno. Należywśće lucrum presentie in symbolo Krzyża w rękach swoich Męzennikła S. to jest dale znąc; iako z zasług Krzyża/ y Młeki Pána JEZUSOWEY/ danc im bywaia osobliwśće dary/ y łaski Niebieskie/ do nabycia wiele innych cnót y zasług wysłich. Czego nim proba dam/ na samey Mągorzadle S. wprzód tego dowodze z Dismá/ z oney samey przypowieści Zbawicielowey/ o Gospodarzu nasienie siejącym; z której przypowieści w przerwę Części Razania wyrozumielismy na ziarku posianym w ziemi ciernistej/ o skłodzie która popadaia ludzie cielesności służacy. W tej tedy przypowieści na ostátku wspomina Pan JEZUS o ziarkach/ które na dobrej ziemi posiane/ wydały owoce/ y zysł przyniosły Gospodarzowi swemu/ jedne trzydziestę/ drugie pięćdziesiątę/ trzecie setny. Alia ceciderunt in terram bonam, & dabant fructum, aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud trigesimum. Głóś. Ordini: twierdził/ że to tu rzecz jest o łaskach/ y darach Niebieskich/ o cnotach Ss. y poży-

Atkach ich/ który sprawnia w duszy. A któreś to ziarko z który enoty dar z tak bardo zyskowy/ co to zaraz sto zarabia z Aliud centesimum. Tenże Glossator odpowiada/ że to ziarko jest enota gysłości doskonałej Pánienstwey. Triginta refertur ad Nuptias, sexaginta ad Viduas, centum, qui numerus jam est in dextera, ad Virginitatem. A dobrze zdyśte mowi: bo jeżeli Duch S. powiedział o wśydlivoy/ y w granicach stanu Młażenstwego zatrzymuiecy sie Młatronie/ że taka dusza coraz w wiekzych łaskach u Pána B O G A pomnaja sie. Gratia super gratiam, Mulier Sancta, & pudica. toć perwie daleko hoynieyşym w łaskach swoich musi bydl Pan B O G. względem ludzi doskonałej Pánienstwey dochowuiecy gysłości: iakoż z doświadczenia samego to wiemy/ że ludzie w gysłości żyacy/ sposobnieyşemi są nad inne/ do inşych cnót/ do pokory/ do cierpliwości/ do modlitwy/ do miłostírdzia: co wśytko sprawnie w nich obfiteja łaska Boska. A przeto napomina sextus Papież III. żygac każdemu iak nayebszkiego zysku enot Ss aby tego zalkownego ziarká/ iako Młarki wśytkich cnót/ pilnie przestrzegac. Custodi diligenter unum, ut facilius possideas totum; pudicitia enim omnium bonorum Mater est. Czego przykład mamy naprzód na S. Cecyli/ której enota Pánienstwa do ziarká przyrownal S. Urban Papież: tak sie modlac do Pána JEZUSA: Domine JESU, seminator casti consilij, suscipe seminum fructus, quos in Cæcilia seminasti. Pánie JEZU Chryste, sprawco czyşley rady, przyjmij ziarna pożytek, któreś w Cecyli raczył posiać. Które zysł ziarká tego uważiac Neoteryt/ to jest/ iako tá S. Pánienka rozmilowawşy sie enoty gysłości; nie tylko w swojej duszy wiele innych cnót heroiczných/ ale teży w bliżnich swoich/ tak wiele ich nawróciwşy do Pána B O G A/ zardziła pożytki/ tak mowi: Unicum tantum semen ab ipso in Virgineam S. Cæcilie animam seminarum fuerat, amor scilicet

Mans D. d

Ecl. 26.

Ludzie w cielestych
cy gysłości
do enot.

Lde Cassie.

Script.

Matth. 13.

perpetua castitatis, & tamen prohi-
 quot sanctorum operum, virtutum-
 que heroicarum, fructus ab illo
 prodierunt in lucem. Tenże wla-
 śnie przykład mamy/ y ná dzisiejszey
 Megenniezce S. Wsiał był w duszy
 iey BÓG Wszechm: to bádzo zys-
 kowne ziarko/ kiedy zá lástka Bóst-
 ła się była rozmilowała enoty cy-
 śności/ iż Stárosta Antyochenskim
 Olimbryusem/ który dla osoblwey
 nrody iey/ żyzył iá sobie mieć zá
 Malzonka/ ślátecznie pogárdził/;
 Pátrzyeś iá wiele ná tym zyskowała
 ziarku. Pokazy się zyski te naprzód
 w duszy iey własney/ bo przy tey eno-
 cie cyśności wiele innych otrzymála
 enot/ y dárow od Pána BÓGÁ. O
 czym ták czytám in Legenda aurea:
 De hac Sancta Virgine dicit qui-
 dam Sanctus. Beata Margaretha
 fuit timoris DEI plena, iustitiá prae-
 dira, religione compra, compuncti-
 one profunda, honestate laudabilis,
 patientiá singularis. O tey S. Pánien-
 ce piśe ieden Świety. Błogosławiona
 (prawi) Málgorzata była pełná bóia-
 ńi Bóskiej. spráwiedliwość obdárzo-
 ná dla nabożeństvá młá. w duchowień-
 stwie głęboka. z skromności wielce chwá-
 lebná, w cierpliwości osoblwa. Poka-
 zaly się znów ziarká/ zyski y pożytki
 ná duszach bliznich; gdyž tamże czy-
 támy/ iáto przykładem iey piśe cy-
 śnicy ludzi oraz náwróciło się było
 do Wiáty prawdziwego BÓGÁ: zá-
 eo też záraz wszyscy do Megenniezcey
 Korony przyšli. To pierwsi zysk
 ná perle cyśności/ który Málgorzata
 S. y z innemi w tey się enocie kocha-
 łacem/ ślátecznie odnotóła.

Drugie Lucrum castitatis, zysk
 Cyśności swojej Pánu BÓGU docho-
 wáney prezentuie Málgorzata S.
 Dominium, Moc osoblwa/ y władza
 ná ślácanem/ y ná pokusami iego;
 ktorego/ dla tego ná láncuchu wpo-
 śláci smóła trzyma/ y dáte znáć/ że
 ten przywili/ odbieraia od Pána
 BÓGÁ ludzie żyacy w cyśności/ y
 brzydzący się rozkóśa cielesná. O
 czym pod Figurą dowiemy się u Jo-
 bá S. Osoblwa questya zádal ták
 raz Pan BÓG temu S. Mészorbi/

A w taki sposób: naprzód reprezentował
 mu ślácaná pod podobienstwem: ied-
 nego stróśnego smóła/ Behemot-
 názwánego: ktorego mu też opisał
 temi słowy: Fortitudo ejus in fun-
 bis ejus, ossa ejus veluti fistulae
 oris, cartilago illius, quasi laminae
 ferreae: ecce absorbebit fluvium,
 & non mirabitur, & habet fiduci-
 am, quod influat Jordanis in os ejus.
 Moc iego w biodráh: iego, kóści iego
 iáko piśczete miedziane, chrzestki iego
 iáko blachy zelazne; Oto wypije rzekę,
 & nie zádziwi się, & má nádzienie że się

B Jordan wleie w gębę iego. Tak go
 wymáłowawšy Pan BÓG w imági-
 nacyi Jobowej/ dopiero go spytał/
 tezieliby albo on sam/ albo kto z do-
 mowników/ lub też z słuzebnic iego
 znalazł się taki/ ktoryby się odważyć
 mógł ná onego smóła/ to jest ná ślá-
 caná/ poimáć go iáto praślá iednego
 y wiázáć. Numquid illudes ei quasi
 avi? aut ligabis eum cum ancillis
 tuis? Ná ktora questya nie potráfil
 Job odpowiedzieć Pánu BÓGU;

C bo ánt on sam/ ánt żaden inny/ ták
 z slug/ iáto też y z słuzebnic iego nie
 znalazł się taki/ ktoryby był wstár-
 czył potencyi onego smóła. Lec
 sam Pan BÓG odpowiedział ná ona
 questya/ to jest że ná Dworze iego/
 miály się znáydowáć takie heroiny/
 ktore ná onym smólem/ to jest ślá-
 canem gore wziáć miály: & te nie
 inše ja/ tylko ludzie w enocie cyś-
 ńci osoblwi/ Pánienki zwláśná/ ná
 wieczná cyśność oddáne Pánu BÓ-
 GU; ták albowiem pomtentone slo-
 wá glossuie náś Lyranus, w Osobie

D samego Pána BÓGÁ mowiáć: Sicur
 ego qui ligavi eum, cum ancillis
 meis, virtutem ejus subiciendo
 Virginibus sacris: to jest/ możeli-
 ey Jobie/ albo kto z słuzebnic twoich
 zlámac moc tego smóła/ ták iáto go
 iá zwiázal z słuzebnicami memi/ pod-
 biwšy go pod moc Pánienek póświe-
 conych. Ná ktora gloss/ przypada
 dosyć wyrażnie Dion. Carib. ták piśac:
 Ancillis suis Christus eum ligavit,
 dum personis feminei sexus pote-
 statem, & gratiam prevalendi da-
 monibus, contulit. słuzebnicom

swoim

Figura S. Málgorzaty
 iey cyśności otrzy-
 mała wiele innych chot-
 ły

Figura S. Málgorzaty
 iey cyśności otrzy-
 mała wiele innych chot-
 ły

Figura S. Málgorzaty
 iey cyśności otrzy-
 mała wiele innych chot-
 ły

Figura S. Málgorzaty
 iey cyśności otrzy-
 mała wiele innych chot-
 ły

Figura

Job. 40.

emat
c.

Pánienki cyśności
 má moc/ Ták go
 Pánienka zlátor

Chyba
 ślácaná
 nábo-
 żeń-
 stwa

Figura
 S. Málgorzaty
 iey cyśności otrzy-
 mała wiele innych chot-
 ły

De Castit.
D. 2.

swaim Chrystus go związał; gdy osobom
białej płci dał moc, y taszę do zwycię-
żenia czartów: które miejsce Pisma
S. y pomieniona glossa Joseph. Mansi
w bezgłówności wyrył na dzisiejs-
kiej S. Pánience Málgorzacie S. gdy
tá pise: Sie enim Sanctam Marga-
retham, & S. Martham depingi vi-
demus, quasi draconem pedibus
earum substratum conculeantes.
Dla tego (prawi) widzimy ná obrá-
zách Málgorzaty S. y Máty drugiey
Pánienki, málowanego sátána w postá-
ci smoka pod nogami ich podeptanego.
Ten zaś zwyczaj y sposób málowa-
nia Obrázow Málgorzaty S. ma
fundament na Zistorii Żywota tej/
w ktorej czytamy/ iáko tej S. Pá-
nience gdy w więzieniu była dla Wida-
ry S. y dla státeczności przy czystości
Pánienkiej/ po dwakroć pokazał się
sátan/ chcac ją nánowić do odstá-
pienia czystości/ z ktorym ona widos-
ma woyna miała; y tak dobrze po-
konala go/ że mu ná kark nastąpiwszy
noga/ do tego przywiódla/ że się tej
proście musiał wolać: O Beata
Margaretha, superatus sum, si juve-
nis me vinceret, non curassem;
ecce à tenera puella superatus sum.
O Błogosławiona Málgorzato, zwycię-
żony jestem; gdyby gorę nademna miał
młodzieniec iáki, nie byłoby mi tak bo-
lesno; ále oto od młodzieńczej Pánien-
ki pokonany jestem. To jest drugie
lucrum, drugi zysk Castitatis Pánien-
stwa Málgorzaty S. Victoria satha-
næ, Chwalebne zwycięstwo nád sátá-
nem.

Trzecie Lucrum Castitatis, Zysk
Pánienstwa BOGV dochowanego/
symbolizuje Palma Megensta; ktora
trzyma Málgorzata S. á tá znaczy;
iáko cnota czystości dysponuje glo-
wiká albo do otrzymania w samey
rzeczy Megenstkiej Korony/ albo przy-
namntey do uczestnictwa tej/ przez to/
że cokolwiek kto ućterpi dla dochos-
wania tej cnoty/ lub wnetrznie z pos-
kusami/ lub też zewnetrznie od ludzi
nieprzyjaznych cnotie swojej, wshytko
to mu w zasługę Megensta poczta-
pan BOG. O pierwszym punkcie
żadney wątpliwości byż nie może;

A bo iáki tego przykład jest między
táki wiela tysięcy Pánienkami/ ktore
przy tej cnotcie/ y dla niej Megen-
sta Korona podisły/ ná dzisiejskiej
Megenstce S. ktora dla niezwy-
cięzoney státeczności przy czystości
swoiej/ táki wiele mał okrutnych wy-
trzymawszy/ w samym skutku zstála
się godna Megenstkiej Korony. Co
żás do drugiego punktu/ S. Laurent.
Justinian: dáie przykład ná S. Hiero-
nymie; gdy uważając cięskie biedo-
wanie się tego iuż w stárości z po-
kusami cielesnymi/ bo nie raz zdalo
mu się ná pustyni będącemu/ iáko by
obecnym był w Rzymie ná dyalogách/
y pátrzał ná urodziwe osoby táncu-
iace/ swywołujące; czym táki dalece
strapiony bywał/ że też serdecznie sam
ná siebie plákal/ co ná się wyndie/
pisząc ad Eustoch Virginem: Roma-
nis putabam me interesse delicijs,
sedebam solus, qui amaritudine
plenus eram, horrebant sacco mē-
bra, deformis & squalida cutis si-
tum. Ethiopieæ carnis obduxerat,
quotidie lachrymar, quotidie gemitus.
To mówis uważając S. Laur.
Justinian konkluduje záprawne/ że lu-
bo Hieronym S. krwie swej/ ani
zá widzi/ ani zá cnotę nie wysła/ ter-
dná dla onego biedowania się z po-
kusami/ iáko Megenst umarł. Sine
sanguinis effusione gloriosi Marty-
rij triumphum obtinuit: quod e-
nim carnificis mucrone non pertu-
lit, hoc in ipso castitatis amore
complevit.

Zásie osobliwe to są Lucra Ca-
stitatis, zarobki/ ktore Málgorzata
S. przy Jarmárku życia dogesnego/
ná drogiej perle czystości Pánienstkiej
szczęśliwie zyskowała; ktorych y my
rozmiłowawszy się/ prosimy Megen-
stki S. że iáko ona tym tróiatim
iármárgnym upominkiem utontento-
wała Oblubienica Chrystusowa Ko-
ściół S. táki też aby zá przyczyna tej
zelus tej cnoty w sercach wiernych
Chrystusowych rozmnożenie swoje
bral. Ná gósc BOGA w Trojcy S.
iedynego/ ktoremu gósc y
chwała ná wieki.
AMEN.

Málgorzata S. p.
wielomk. wshytn
czystości.Serm de
S. Hieron.Hieronym S. sta
młotkie p. staSabiedawiana
du. tam iáko me
umar.Málgorzata S. p.
sta. młotka p. sta
młotki p. sta

Legę aut.

Palma młotki
sta. młotki p. sta
młotki p. sta

Histor

Wsp. pomocy opieki
i obywateli Kościoła
i śmierci. Petr. 6.1

Sanctorum, w Credo włożyli: a nad A
to y Kijaś Apostołów Piotr S. wy-
rażnie pomoć y opiekę swoją przygo-
tował Kościołowi S. choć po śmier-
ci/ w te słowa pisze: Dabo autem
operam, & frequenter habere vos
post obitum meum.

Drugi dowód tegoż Artykułu
Wiary S. Katolickiej obieram sobie
z nowego Testamentu/ niektóre slo-
wa Doktorów Narodów/ na których
fundusis się Kościelni Doktorowie;
alekcję o tym artykule traktują: to
jest de Communione Sanctorum.
Ten S. Apostoł pisze do Rzymian/
y chce przez podobieństwo nieśkie
obłądnie to spółkowanie wszystkich
sprawiedliwych między sobą/ y takim
to sposobem jeden od drugiego nie
tylko w rzeczach doczesnych/ ale dale-
ko bardziej w rzeczach duchownych/

Figura

wspomożonym być może; dal tego
Figura na jednym ciele żywym/ które
jest złożone z członków rozmaitych/
wielkich/ y małych/ niższych/ y
wyższych. Sicut enim in uno cor-
pore multa membra habemus, om-
nia autem membra, non eun-
dem actum habent; ita multi unum
corpus sumus in Christo; singuli
autem, alter alterius membra.

Roman. 12

Podobnegoż podobieństwa użył tenże
Apostoł pisze do Koryntyanów w
podobnej materii: Sumus Corpus
Christi, & membra de membris.

1. Cor. 12.

Tu sobie uważmy, iż w żywym ciele
niższe podlegają członki/ mała com-
municationem, albo spółkowanie/ nie
tylko z przedniejszymi członkami/ ale
to jest na przykład serce/ głowa/ któ-
re dodają każdemu członkowi spiri-
tus vitales, ożywiający krwie/ która
biorąc od serca/ albo od głowy/ zostá-
wiona sobie ile im potrzeba/ ofłatek
jej spuszcza do niższym członkom. Po-
dobnym sposobem dzieje się ta spole-
czność wszystkich sprawiedliwych w
Kościele Bożym; gdzie głowa jest
ad Eph 5
Chrystus Pan: Christus est Caput
Ecclesiae, napisał tenże Apostoł: lu-
dzie zaś zjednoczeni z nim przez łaskę/
ja żywymi członkami jego/ mający
zobopólną między sobą spoleczność/
zjednoczenie/ singuli autem alter-

alterius membra. O której spole-
czności ludzi sprawiedliwych y Jan
S. w Liście swoim dacie znać. Si in
luce ambulamus, sicut & ipse est
in luce, societatem habemus ad
invicem. Jeżeli w światłości chodzą-
my iako y on jest w światłości, towarzy-
stwo mamy między sobą. Ta zaś spo-
leczność według Doktorów/ nie tylko
w tym zawisła/ in communicatione
Fidei Sacramentorum, że wszyscy ie-
dnako wierzymy/ wszyscyśmy Chrzę-
ści/ y jednych używamy Sakra-
mentów; ale też in communicatio-
ne meritorum, donorum, że jeden
drugiego zasługami swymi/ modli-
twami ratować możemy. A ponie-
waż Świeci Bożi z Bogiem już
kroczący w łasce Bożej z tego świata
tę zeszli/ nie pewniejszyego/ że do tej
spoleczności Kościoła S. należąc po-
minni: o czym napisał Albert. Magn.
Notandum quod Ecclesia militans
per Christum conjungitur trium-
phanti, & e converso. A owsem
Ss. Bożi/ są to członki w ciele/ aliás
w Kościele Chrystusowym/ członki
celniejszy/ y bliższe głowy Chrystuso-
wey; bo już na wieli z nim zjedno-
czone. Wiele zaś znayduie się mia-
dzy temi członkami/ to jest między
Światemi/ którzy tu żyjąc na świe-
cie są hojnym zlewkiem łaski Bożej/
sobie od głowy Chrystusa używane/
na taką wielką obfitość zasług zdobyli
się/ że lubo już są nie quoad valo-
rem meritorium. to jest/ ile były za-
ślugujące chwale wiecznej/ otrzymali
w niebie proporcjonalną nagrodę/
jednako quoad valorem satisfactori-
um, to jest/ ile one dobre uczynki/
na przykład dyscypliny/ posty/ y inne
ostrożności dostateczne były/ na doszczę-
zynienie sprawiedliwości Bożej za
grzechy/ których oni albo mało co
mieli/ y bardzo lekkich/ albo całę nie/
iako to trzymamy o Naysw. Pannie/
o Janie S. y o innych wielu. Ten
wszystek satisfactionis valor, aby bez
stunku swego nie zostawał/ soby było
z niemną krzywdą Rewi Pana JE-
Zusowej/ za której pomocą on va-
lor nabyty był/ przetoż iako wyższe
członki bliższe sercu y głowie zostawi-
wszy

1. Joann. 1

St. Paweł 19. 2. Eto-
celniejszy/ y bliższe
Chrystusowej.

Wid-
nie

wpy sobie co potrzeba kwie/ oney
niższym udziela/ glontom; tak też y
on zbyskuiący valor z zasług Swie-
tych Bożych/ zlewa się na nas niższe
glontki Chrystusowe/ tu na ziemi ży-
jące/ którzy dla wielkości grzechow-
nawych/ dobremi uczynkami sprawie-
dlawosci Bożkiej wystarczyć nie mo-
żemy/ y nie wydolamy. A nie jest to
nie przeciwko dostojności Mediatoris
Christi, (takto nam zarzucał He-
retycy) gdy oprocz zasług Pana JE-
SUOWYCH/ do zasług Swietych jego
udziemy się: y owym jest to z większą
chwałą jego/ Bo jeżeli nie to nie
skodzi sercu/ gdy kwie ożwiadcacy
przez wyższe glontki/ niższym udziela/
daleko bardziej nie jest przeciwko
dostojności primi Mediatoris, że nam
Ktorku Nici swojej udziela median-
tibus sacramentis, ut instrumentis;
na przykład przez wodę na Chryste S.
a czemużby ztąd miała być uyma
dostojności jego/ gdy przez zasługi
Swietych Bożych/ którzy celniejszymi
są glontkami jego skutku takiego Nici
swojej udziela/ y owym chwałą to
jego: bo originaliter y zasługi Sa-
Bożych/ vigor ten/ którego od nich
doznajemy/ od Chrystusa takto od iro-
dla y głowy ciała/ y temu przygrywać
się powinny. Dostę rzetelnie o tych
supplementach duchownych między
glontkami Kościoła S. napisał S.
Ambroży: Tota Ecclesia incipit
onus peccatoris, cui compati-
endum cum fletu, & oratione, & do-
lore est. Et quasi fermentum eius se
totum conspergit: ut per univer-
sos ea quæ superflua sunt in aliquo
poenitentiam agente, virilis miseri-
cordiæ aut compassionis, veluti
collectivâ quadam admixtione
purgentur. Cady (prawi) Kościół bie-
rze na się ciężar grzesznika nād którym
pożalowanie, płaczac, y modlac się, mieć
potrzeba; właśnie gdyby kwiełom skra-
piony był, aby przez wielu tym, co w
nim pokutującym zbywa, gdy się z mi-
łostwami wchłasy grzesznemu ztoza,
oczyszczonym zostat.

Potrzenie/ ten Artykuł Widry S.
utwierdzamy Katolicy wiela cudow
których ludzie za zasługami Swietych

Bernard S. w
cie na drzewie wstąpił
y z ługiego wydał

A Bożych w potrzebach swoich dozna-
wali; czego że pełne są Żywoty S.
opuszczam to: na to tylko miejsce
utwierdzam to z Rewelacyi S. Gera-
rudy. Ta S. Pánienka obaczywszy
raz S. Bernarda Opata w dzień Vi-
rogości jego w bogatej śacie/ na
ktorej wydawały się wszystkie cnoty y
zasługi jego/ y bacząc takto z káty oney
wymiatająca światłość na pierśi wstę-
peli modlacych się do niego/ y zasług
jego wzywających/ sprawowała na
piersiach ich postać kleynotu przedzi-
wnego/ na którym się pokazywała
wszelka zabawa miłości Bożkiej/ kto-
ra ten S. przysługował się na ziemi
Panu BOGU/ tak takoby także od
której z niego wykonana była. Wia-
czekła do Swietego: Celi przezacny
Oyże te Osoby ztąd do zbawienia
mala/ że się zdadza być zasługami
tzwemi przybrane/ ponieważ one by-
namniej takich uczynkow nie wpra-
wily. Na co on rzekł: Co ma mniej
piśtności Pánna/ która ustroja w cu-
dze stroie/ nād te/ która się w swoje
własne przystroi; by tylko były kley-
noty one iednakiey śligności z tak też
rozumiey o zasługach/ y cnotach mo-
ich/ których te Osoby przez nabożeń-
stwo y pragnienie swoje uczynkami
się zstali. Już tedy jasna z tego tro-
skiego wyvodu/ takto Kościół S.
obfite żniwo zbiera/ to jest pożytki
odnoś z przeszłych zasług Swietych
z BOGIEM w Ciebie kroluacych
Co leższe lepley obagemy na dzisiaj/
szym Męcenniku S.

S O sie tyże drugiey Cassci
Razania: Augustyn S. opi-
suje pożytki/ których Ra-
ściół Swiety uczynkiem
zstali się/ odprawuac Pro-
gystość Męcenników S. trzy oso-
bliwie wyliża/ gdy tak piše. Popu-
lus Christianus memorias Marty-
rum religiosâ solemnitate conce-
lebrat, & ad excitandam imitatio-
nem, & ut meritis eorum conlo-
cietur, atq; orationibus adjuvetur.
Lud (prawi) Chrześcijański dla tego
odprawuie Proczyście pamiatke Męcen-
ników; naprzod, aby ztąd brat pobudkę
do naśladowania ich, druga, aby zasług

PARS
II.

1. 2. contra
Faust. c. 21

na drzewie
wstąpił
y z ługiego
wydał

ich uczestnikiem był, potrzebie aby mógł być poratowany modlitwami ich. Tę które nauce Doktorá S. fundując się na przy dzisiejszym złotym żniwie/ to jest: przy Droczystości Męczenniká dzisiejszego/ trzy także upatrzyłem snopeczki/ to jest pożytki/ które z tego jednego/ ale więcej buynego mistry/ gnego/ ziarká Wáwrzyńcá S. uzbierał sobie/ y zbiera także Kościół S. Pierwszy snopeczek/ albo pożytek z tego Męczenniká S. ma Kościół S. ratione communicationis meritorum: to jest/ iż za zasługami tego udziału Pan BÓG wszytkim wiernym zwłaszcza nabożnym ku temu S. wiele łask potrzebnych do otrzymania zbawienia wiecznego. Czego dowodzi z onych słów Ewangelij dzisiejszych. Si granum frumenti mortuum fuerit, multum fructum affert. Jeżeli ziarko pszeniczne obumrze, wiele pożytku przynosi. To ziarko iakom na początku Kazania powiedział/ najsprzedniejszy sposobem znalazło samego Zbawiciela umorzonego na Krzyżu. Secundarió zaś znalazło Świątych Bożych/ a zwłaszcza Męczenników/ dla Chrystusa/ y Wiedzy tego pozabijanych. Wiele trzymając się tego podobieństwa o ziarku/ podobnym sposobem/ ile można/ tak o Panu JEZUSIE umieszczonym/ iako y o S. Męczennikach trzeba nam dyskutować. Pyta się tedy o Pana JEZUSIE Pbilo Carpatu, czemu się to tu Pan JEZUS ziarkiem nazywał. Si granum frumenti mortuum fuerit, ponieważ Duch S. w Pieniach Salomonowych wielką kupę ziarn pszenicznych onegoś nazywał; mówiąc pod figurą Oblubienicy Salomonowej/ do Prz: Panny/ na ten czas w żywocie go swoim noszącej. Venter tuus sicut acervus tritici. Wielka to także różnica/ jednego ziarká/ od kupy pszenice. Odpowiada na to Joann: Sylveir: że oboje to służy Zbawicielowi: jest on/ y był ziarkiem/ oraz też stał się y kupą pszenice/ a to przez to/ iż zamorzony na Krzyżu tak wiele ziarnek urodził/ iak wiele wiernym zasługi przynajdroższej jego Młeki do zbawienia pomogły. Tę

co przypada zdaniem swoim Richard' gdy tak mówi: Nisi granum istud mortuum in Cruce fuisset, ipsum solum mansisset: sed per hoc, granum unicum, factus est acervus magnus. Gdyby było to ziarko nie obumarło na Krzyżu, samoby było zostało: lecz przez to samo, ziarko to jedno, obrociło się w wielką kupę pszenice: to jest tak wiele pożytku zasługami śmierci swojej w ludziach uczyniwszy. Podobnym sposobem o dzisiejszym Męczenniku Wáwrzyńcu S. rozumieć y mówić możemy. Stał się ten przy Młacie swojej iako wyborne ziarko; bo wszytkich Męczenników S. krew/ Tertulianus nazywał nadeśnieniem Kościółá S. Sanguis Martyrum, semen est Christianorum. A w szczególności o tym Męczenniku pod tymże podobieństwem lubo trochę odmiennie/ bo pod podobieństwem ziarká gorzycznego napisał S. Ambr: Igitur S. Martyrem Laurentium, grano sinapis possumus comparare: qui diversis passionibus per totum orbem gratiam meruit sui fragrare Martyrij. To tedy mistyczne ziarko/ obrociło się iako y Chrystus in acervum tritici, kiedy na wzór tego mortuum, multum fructum attulit: to jest: kiedy okrutne Młaki ponosząc na ciele swoim od Tyranná/ y iako rybá piekąc się długo na żelaznej trawie/ w tak wiele/ y wielkie zrodził przed Panem BÓGIEM zasługi/ że nie tylko sam z nich/ iako z obfitości ciechy się żniwa/ nagroda y Korona w Niebie otrzymawszy/ ale też zasługami swemi inšych wiernych w Kościele Bożym ratując/ y niemi w sprawach zbawienia dusznego/ bardzo skutecznie wspomaga/ zstępując ich przed surowością sprawiedliwości Bożkiej: czego osobliwie doznają dusze w Czyśćcu postrucane: Pięte albowiem S. Grzegorz Turon: że Wáwrzyńcá S. ten przywiliy ma od Pana BÓGA iż w każdy Piatek przychodzi do Czyśćca/ y jedno dusze z niego/ zasługi Męczenniká swego aplikując/ ich wyprowadza. Zaiste prawdza się na takich duszach one słowa Protokie: Latabuntur coram te, sicut qui

lztantur

Script.

Cantic. 7.

Wie in Evangel.

Wáwrzyńcá S. p. m. ce. luby wyobra. in Apolog. Ko.

in cap. 3. Luc.

Wáwrzyńcá S. p. m. ce. luby wyobra. in Apolog. Ko.

Isaie 9.

atantur in messe: gdy zniwó zasług
obstępujących Wdowiżnicą S. przez
użęśnicę ich/ szopeżek/ to jest
pożytek/ pomoć odebrałszy z nim/ná
wesele Ciebieśkie z radością wchodzi.

Drugi snopczek z 30tego misty-
nego żniwa/3 Mieczysław Wawrzyni-
ca S. odbiera Kościół S. per exci-
tationem ad imitationem: to jest:
że wiele wiernych przypatrując się
heroicznym cnotom/ a osobliwie tego
niezwyčajney świątliwości w tak o-
krutnych Mękach/ pobudza się do
naśladowania tego w podobnych
cnotach/ y okazyach. Tego duchow-
nego żniwa podać mi się zdami-
nie od rzeczy Figura/ na owym żni-
wie/ które niegdy odprawował z że-
nami swemi sławny w Piśmie S. y
oraz pobożny Mąż/ Booz nazwany.
O tym czytamy/ że wyszedł na pole
swoje do żniwiarzów/ postrzegł ubo-
giej iedney Chlewiasty/ Rut nazwa-
ney; która dla pożywienia swego/ y
świeckiej swojej/ pozostała za żeniami
zbierała kłosi: więc miłosierdziem
nád nią poruszony/ nie tylko iey po-
zwolił na rolę swojej zbierać, ale też
do potrzeb innych żniwiarzów swoich
przypuścił one. Quando hora ve-
licendi erit, veni huc, & comedere
panem, &c. Nád to rozkazał żni-
wiarzom/ aby dla niey umyślnie/ nie
tylko kłosi/ ale y całą własne sнопki
zostawiali za sobą. De vestris quoq;
manipulis projicite de industria, &
remanere permitтите, ut absq; ru-
bore colligat. Co do moiej matki
tylko tak aplikować mogą. Booz
pobożny/ iako ucy Gloss. Ordin. Figu-
ra był Chrystusa Páná; Rola tego
Mieja/ jest Kościół tego/ według O-
rigen. żniwo zaś na tej roli/ znaczy
różnaito uczynki dobre/ zasługi/ na
które się zdobrowdzą wierni/ przy za-
sługach/ y pomocy Meji Páná JE-
ZUSOWEY/ messorēs, żniwiarze pra-
cuiacy/ zbierający sнопki; są to we-
dlug Grzeg. S. y Augustyna, Mężowie
Apostolscy, y wyższych zasług/ świę-
tobliwości przed Pánem BOGIEM;
do których ligby bez wątpienia na-
leży Wielki Dyakon Kościoła Rzym-
skiego/ dziśiejszy Wawrzyniec S.

A Rut zaś oná Ciemiąsła uboga/ idacą
za żniwiarzami/ y pozostale zbierające
kłoski/ niechay nam znaczy ludzic u-
boższe w zaśluzi; ktorzy iednak idą
za cąmcenti per imitationem; gdy
przypatrując się przykładom Ss. do-
skonanych ludzi/ do podobnychże enot
zachęcają się/ y onych naśladowa-
jąc; chciał albowiem tego Niebieski Booz
Chrystus/ aby nie tylko z przykładu
nawdoskonalszego żywota tego/ ale też y
z przykładu doskonałych ludzi/ zbier-
ając sobie Kościół S. snopeczki/ to
jest/ pożytki duchowne/ pomnażał się

B w enotach Ss. Jużże osobliwy Messor
na roli Niebieskiego Boosa/ Wawrzy-
niec S. zostawił po sobie piękne sno-
peczki/ dla tej ubogiej Ruty; to jest
niezwyčajne przykłady rozmaitych
enot; iako to; niewinności/ żarliwo-
ści/ miłosierdzia nad ubogiem/ na
które wszystkie starby Kościelne rozdał
był; a osobliwie zostawił przykład
niezwyczajney ścągłości/ y cierpli-
wości w tak okrutnych Mękach. Z
tych tedy remanentow/ uzbierał sobie
piękny snopeczek Romanus y Hypo-
litus. znaczn w Rzymie ludzie; także

C Concordia, iako druga Rutha/ gdy
Ruchając nauki Wawrzyńca S. y
oraz paterząc na ścągłość tego w
Mękach/ z całym domem swoim wsy-
scy Chrystusa wyznali/ y Męczeństwo
dla niego podiali. Na ktorych zaraz
ożywić się pokazało iako obficie
żniwo/ y pożytki wydało z siebie to
mystyczne siano. Wawrzyniec S. o
gym z podziwieniem napisał Jacobus
Lobettus: Ecce quot ab uno Mar-
tyre Martyres, quot ab uno fru-
menti grano succrescunt grana.

D ut de illo verum esset istud Chri-
sti oraculum: si mortuum fuerit,
multum fructum affert. Zbiera y
do tych gas Kościół S. z przykładu
ścągłości Męcenika S. podobnych
snopeczki/ nawet y w onych odległych
Indyjskich Kráicach: o gym tak na-
pisał Josephus Mansi, Flammis, quas
ipse pertulit omnium Christiano-
rum corda calefecit: adeo, ut qui
in Indijs deinceps pro Religione
Martyrii subire agonem, ad hujus
Martyrii imitationem tanta in-

Figura
Rub. 2.

Rule 2.

202 *Superior* *by* *the*
La *ana*

D. 6. de
Festa.

latitia morti occurrerint, ut super
cā bones ardentes repositi, odorí-
feris se floribus, vel pretiosissimis
carbunculis instratos esse putave-
rint. Płomieniami, które on wyerzy-
mał, wszystkich Chrześcian zagrzał ser-
cā, tak dalece, że y ci, którzy w Indy-
ach porym za Wiarę S. Męczennik
podzieli. nāsładując tego Męczennika,
z taką wesołością sli na śmierć, iż
położonym na ognistych węglach, zdało
się, że na kwiatach, albo na drogich
spoczywają kárbunkulach.

Trzeci snopegel/ albo pożytek zbie-
ra Kościół S. z mistycznego tego
ziarka Wawrzyńca S. per adjutori-
um Orationum; to jest, iż ten S. z
BOGIEM i z Kołuięcy/ modliwymi
swymi wzywał Kościół S. a osobliwie
ludzie pod opieką tego zostające/ albo
oneyże wzywające/ skutecznie rodnie.
W tym takoby był pilnym ten Mę-
czennik S. z widzenia się to jednego
pokazuje. W pierwszym Klastorze
który fundowany był pod tytułem
S. Wawrzyńca/ pokazał się ten S.
z ładnią rewiduacy cele Zakonn-
kow wshytlich; a gdy niektórych zna-
lazł nie nabożnych, laska ich ktora
trzymał w rękach/ wyrzucił z Klast-
toru. W tym gdy Krucifix na doer-
mierzni bódacy/ widomie płakać po-

gal/ jeden z nabożniejszych Zakonn-
kow/ upadł przed nim na Modlitwę/
do ktorego przyskoczył S. Wawrzy-
niec S. rzekł te słowa: O frater!
vado iterum assari pro Fratribus
meis. Oto ja znowu idę, abym był dla
Braci moich pieczonym. Co ja sobie
tłumę o Modlitwach tego gora-
cy przed Młóscatem Boskim/ kto-
remi miał ratować w potrzebach dus-
chownych Bracia Klastoru pod ty-
tułem swoim fundowanego.

Tę to jest obfite złote żniwo/ w
które zarodziło ziarko mistyczne Wá-
wryniec S. te są trzy snopegli/ kto-
remi wshytł Kościół S. kontentnie
S. Męczennik/ przy swojej Droży-
kości: ktore ja oddając mu w upo-
minku/ za Odręcy klade słowa one/
ktore de S. Maximo Episcopo Lyrin: ná-
pisał Faustus: Vobis iste Athleta.
Christi in agone sudavit, vobis, dum
se excoluit, fructificavit, sibi ipse
ferens, vobis colligens. Dla was ten
Męczennik Chrystusow przy śmierci
pościł się, dla waszego pożytku pracował,
z siat, aby dla was zbierał z czego
niech będzie wiečna chwała/
wielkiemu w Męczennikach
Ss Panu BOGU w
Troycy iedynemu.
AMEN.

Histor

ap. Lober.

in Fello.

Wawryniec S. Złoty

reviduacy cele

Klastor wshytlich

W tym gdy Krucifix

na doermierzni

bódacy/ widomie

płakać po-

N A D Z I E N S. I A C K A

Pátroná Korony Polskiey.

Tres Hyacinthinæ Coronæ.

Et lucernæ ardentes in manibus vestris. Luc. 12.

Manus illius - - plenæ hyacinthis. Cantic. 5.

Vbo Salomonowe weselne
Gody/ z Godami Niebie-
skiego Bóránká/ ktore z
Kościółem S. odprawuje
Syn Boski Wcielony/ wiel-
ko mądrze relacy/ y podobienstwo/ tak
Figura cum Figurato; z dzisiejszey
jednok Ewangelij/ nieślaka w appa-
cie Godowym roznica pokazuje się.
S. N. Samá albowiem Oblubienic-
ca Salomonowá/ pilne na ten czas
májac cko na wszystkie okoliczności/

przy onym ákcie uroczystym powiada/
że w rękach Oblubienicy ktore według
zdania Grzegorza Nyssen. Anzelma, Ry-
chardá, y innych figurowały Męzow
Apostolskich/ widziałá drogie hyacyn-
ty Manus illius tornatiles, aureæ.
plenæ hyacinthis, W dzisiejszey
zaś Ewangelij sam Chrystus Pan
ymże Apostolskim Męzom/ służącym
Oblubienicowi na Godach tego/ d.
nec revertatur á Nuptijs, pochodnie
gordzące rozdaje w ręce/ Et lucernæ

ardentes

ap. Mich.
Ghisler.

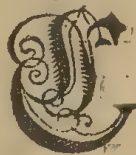
*Hyacinth a gorgiæa
pochodnia jedno
cz.*

ardentes in manibus vestris. Rozniec to wprawdzie na pozor rzeczy/ drogi kamień hiacynt/ a gorgiæa pochodnia; iednak quoad rem significatam, w duchownym rozumieniu nątedno wychodzą: bo według tychże Doktorow/ tak przez gorgiæę pochodnie/ iako y przez hiacynty drogę/ znać się uczyni dobrze/ y przykłady cnoty z ktorymi Meżowie Apostolscy na Bărăntowych Godach służyć/ prezentują się Oblubienicy iego Kościelowi S. Co nasyobliwym sposobem o wielkim Apostolskim Meżu Hiacyncie S. Patronie Korony Polskiej/ względem samego imienia iego weryfikować się powinno: ktory: nie tylko Polkiem/ ale y całemu światu wzorem doskonałego Apostolskiego żywota/ y przykładem wysokich cnot/ iako pochodnia zaisniala/ w onę oraz pod podobieństwem drogich hiacyntow w rękach swych prezentuje. Manus illius plena hyacinthis. A gdzieś te twoie drogic hiacynty z tak twoich głozys Apostolski Mezu/ y wierny służy God Bărăntowych/ Hiacyncie S. y pomysłiby nam o tym potrzeba/ iakoby dla ukontentowania Oblubienice Bărăntowej/ to jest Kościola Chrystusowego/ z tych twoich drogich hiacyntowych kamieni/ osobliwy iaki sporządzić upominek/ iakoż łatwo zstać się to może. Drogi hiacyntowy kamień wydać się pięknie w pierścieniu/ piękniey ięszce w kleynocie miedzy perłami osadzony/ ale naysiękniey mu jest w Krolewskiej Koronie. Oblubienice Bărăntowa Kościol S. Krolowa nazywał Dáwid S. Assitit Regina a dextris tuis. Wiele drogich upominkow już odebrała ta Oblubienica od innych Swiętych przy Drozystościach swoich/ Korony iednak młk iey za prezent nie oddał. Wpátrzyłem ja tedy trzy Korony/ to jest/ trzy stany/ albo kondycye życia ludzkiego/ to jest stan Młodzieński Szlachecki/ stan Pralacki/ y stan Zakonny/ ktore Hiacynt S. drogiemi swoimi hiacyntami/ to jest rozlicznymi cnotami swoimi przykładowi wielce przyozdobił. Wier iako od Korony

Psalm. 44.

*Hiacynty kamieni
według nasybie
Drogi wydać.*

A nego Syna/ te trzy hiacyntowe Korony/ za weselny upominek Kościelowi S. ofiarować umyśliłem/ to jest mówić będa pod pomienionym podobieństwem/ o wysokich cnotach/ ktorymi Jacek S. w trojakim pomienionym stanie zaisnial: w Pierwszej Części obfemniey troche dawszy nauki potrzebnej do wychowania młodzi szlacheckiego stanu. Ad M. D. G.

O do pierwszej Korony/ to jest do lat młodych Jacek S. w stanie szlacheckim zstawił: ktore iakoby były w wyborne hiacynty/ rozmaitych aktow pobożności przyozdobione/ nim tego z Historii żywota iego dowodzić począł w przodmi się trzeba poradzić Pisnia S. iezelim służyć lata młode/ y stan szlacheckiey młodzi do Korony przyrozwiał/ y oraz dowiedzieć się w czymby tej Korony/ to jest stanu szlacheckiego młodzi ozdoba zawiśła. Naprzód tedy nie zbłądziłem bynajmniej/ gdy stan młodości/ Korona nazywał: bo przez Salomona o młodości ludzkiej/ y o licznych potomkach Duch S. tak powiedział: Corona Senum, Filij Filiorum. A Ociec iego Dáwid opisywał szczęśliwego człowieka/ miedzy szczęśliwościami iego/ y to też położył/ że widział iakoby Korona dookoła otoczona dziećmi swoimi. Filij tui, sicut novella olivarum, in circuitu mensæ tuæ. Przeto Ambroży S. napomina Rodzicow/ aby patrząc na liczne potomstwo swoje około siebie/ za nie dziękowali Panu BOGU/ iako za osobliwą ozdobę/ ktora raczył stan ich Malżeński uśłanować. Agant itaq; Patres gratias, quia generaverunt: Filij, quia generati sunt: Matres, quia conjugij præmijs honorantur. Co dalece bardziey rozumieć się ma o młodości ludzi szlacheckie urodzonych/ ci albowiem nie tylko Rodzicow swoich y Sámilij własnych/ ale też y całego Krolestwa wielce ozdobna Korona są; na czym iezeli ktore Krolestwa szwankują/ takie są iakoby bez Korony: A podobnoć to dla tego lamentujący Jeremiaś nad ruiną Krolestwa

PAR S
I.

Script.
Prover. 17.

Psalm. 127.

*Ładzić powinni
dawać. Potem da
ć mu napomnienie
y S.*

*Antydotum szlacheckie
na nie tylko. Ład
familię ale też całe
krolestwo Korona*

Thron. 5

lib. 8. c. 21

Figura.

Cantic. 3.

Jerozolimskiego/ po wyligzonych wie-
lu bardo ciępkich miseryách/ ná tym
iáko by ná czym naywiększym zátoni
zyl/ iz pátrzał ná ostatnia ruina sła-
chetney Izrdelskiey młodzi: Adoles-
centibus impudice abusi sunt, &
pueri in ligno corruerunt, senes
defecerunt de portis; & juvenes
de choro psallentium. y wnet przy-
dał: Cecidit corona capitis nostri.
Zspadła Koroná z głowy nášey. Do-
breze o tym nápisal Cassiod. Boni fi-
lij parentum panegyris, & feliciter
laus. Dobre dzieci, sa sława Rodzicom,
i przednia ich pochwała.

Tu iednak trzeba wiedzieć/ że tá
Koroná młodości/ zwłasczá ludzi
śláchetnie urodzonych/ gdyby się
zndydować miała bez drogich káme-
ni/ to jest bez należytych młodemu
przymiotow/ pewnie służyłby nie mo-
gła być ozdoba/ ani onym samym/ ani
Rodzicom ich/ ani Orygynie/ ale
raczej ku hánbie/ o tych zaś dro-
gich kámieniách/ albo przymiotách
chwalebney młodości/ dowiemy się z
Pisma S. gdy się pilnie przypátrze-
my owey Koronie wielce bogátey/ y
ozdobney/ w ktora młodego ieszcze ná-
ten czas/ y do stanu Málżenstwiego
dopiero się gotującego Sálomona/
własna jego Mátka Betšabee/ przy-
stojá była; o czym Corki Syonstkie
táć do siebie mówiące słyšeć się dáty.

Egredimini Filia Sion, & videte
Regem Salomonem in diademate,
quo coronavit eum Mater sua.
Wynidźcie Corki Syonstkie, a obaczcie
Krolá Sálomona w Koronie, ktora go
ukoronowała Mátka jego własna. Przez
ktora Korona táć cudna/ rozumieć
ja tu chce/ nie tylko one máteryalna
ná głowie Sálomona młodego; ale
też/ y owšem tym bárdziej/ Korona
mystyczna/ ktora figurowála támtá/
to jest młodość Sálomonowa/ y chwa-
lebne postępi/ obyćcie/ cnoty; w
ktorych záraz z młodości zápráwnia-
go Mátka tego/ iáko by drogiemi
bárdzo kámieniámi przyozdobiła go-
dájąc tym ná sobie przykład wszystkim
Mátkom. Co ábyście lepiej zrozu-
mieli/ czynis roznieś nieiáko między
Mátkami. Trzy albowiem ma (swoim

A sposobem mówiac) młodość káżdego
głowieká Chrześcianińskiego Mátki
Naturam, gratiam, & naturalem
Parentem. Naturę, łaskę, y Mátkę tę,
ktora go zrodziła. Od tych Mátek
młodość káżdego dla ozdoby swoiey
ma/ albo mieć powinna/ cztery dro-
gie kámienie/ albo kłeynoty/ táć wy-
sokiego kácutu/ że ie też Cornel. á
Lapide stárbámi cálemi nieoskácowá-
nemi smidł názwać: Quatuor ado-
lescentium sunt thesauri incompa-
rabiles, Virginitas corporis á Na-
tiritate: pierwsze jest niendrusione

B Pánienstwo: ktory kłeynot odbiera
Młodzienskie od pierwey Mátki/
to jest od samego przyprodzenia/ gdy
z tá zupełnością z żywota Mátcei
rynskiego wychodzi. Drugi kłeynot
jest Innocentia in baptismo data:
Niewinność wyniesiona ze Chrztu S.
á to ma Młodzienskie od drugiey
Mátki/ á Gratia, od łaski Boskiey/
sobie ná Chrzcie S. wlanej/ przez
ktora zstał się Filius gratia, Synem
łaski. Trzeci y czwarty kłeynot/etas
maximé virtuti opportuna, & mo-
rum modestia, ac verecundia, to

C jest sposobność/ poistność do dobrei
go/ do náuki/ y skromność obyćciow/
wstydlivóść: á do tych inż powinna
konkurrować káżdego Mátka/ y O-
ciec; to jest stárac się máć o to pil-
nie/ áby sposobności oney młodych
dziatek swoich umieli záżyć/ áppli-
kować ich/ częścią do náuk/ częścią
do cnoty/ do boiáźni Boskiey; w czym
wielce przezorna była Betšabee Mát-
ka Sálomonowa: co się pokázue
iáśnie z oney zátlivey ádmoney/
ktora mu času iednego dáła w te

D słowá: o czym y samże relácyo czyni
Proverb. 31. Visio, quā erudit vit eum
Mater sua: Quid dilecte mi, quid
dilecte uteri mei, quid dilecte vo-
torum meorum; ne dederis mul-
eribus substantiam tuam, & divi-
rias ad delendos reges. noli regi-
bus ó Lamuel? noli regibus dare
vinum, &c. W ktorych/ y w dal-
szych kámię słowách/ náuczála go
chronić się nieczystości/ zdietsiwa/
pánistwa/ niemilóśierdzia ná d bli-
żnim. Te to były drogie kámienie/
te kłeynoty

Widac że tego est
nieka kłeynot
nia try Mátki

in Prov. 1.
versu 4.

Prover. 31

te kłeynoty Korony oney/ to jest/ młodości Sólomonowey/ Ktoey przeto fabryka słusnie Corti Syonickie przypisują Młacie tego. Videte Regem Salomonem in diademate, quo coronavit eum Mater sua. A tu konfundować się mają owe Młacki/ omi Rodzice/ ktorzy o pomienioną ozdobę y kłeynoty/ Korony młodości dziełek swoich słachetnie urodzonych/ starac się zaniebawiają; do nauki/ albo ciele nie/ albo nierychłogdy się już swywoli nauce/ aplikusią/ na dobre Instruktory kosztu żalują/ y choć w nich passye zapalają/ włości do złego widzą/ nie gania im tego, a czasem ięzgo to sobie w śmiech obracają: takowych Rodziców dzieci/ nie bywają im ozdobną Koroną/ ale cierniową; bo z nich pociechy nie miewają/ y swego czasu sami Rodzice na się lamentować muszą/ onemi słowy Proroka: Cecidit Corona Capitis nostri, genu nie kto infy/ tylko samy oni przyczyna sobie bywają.

Histor

Teraz że już obroćmy oczy nasze na pierwszą hiacyntową Koronę/ to jest/ na młode lata Jäcká S. w słachetnym Domu Rodziców swoich powiększey części zstrawione; a pewnie obaczemy/ iako w niej mianowane cztery drogic kłeynoty/ y przednie hiacynty/ to jest przymioty młodości/ daleko piękniey wydają się/ niżeli niegdy w Sólomonowey pomienionej Koronie: in diademate, quo coronavit eum Mater sua. Wydaje się pierwszy kłeynot/ ktorzy miał Jacek S. od pierwszey Młacki/ to jest z przyrozenia/ kłeynot mowi nieślązoney czystości/ z ktora się był urodził: bo według relacyi Pisarzow Żywota tego Pánienstwa z żywota Młacierzyni tego wyniesionego/ zupełnie nie tylko w młodości swojej/ ale y przez ciele życie swoje dochował. Co też łatwo wierzyć/ y trzymać możemy/ y o drogim młodości kłeynocie/ ktorzy miał Jacek S. od drugiey Młacki/ to jest przez łaskę/ o niewinności ze Chrztu S. wziętey; tey bowiem nayspierwszą utratą między ludźmi/ pospolicie trafia się z okazji pokus cielesnych; w

Azym niedotkliwym był (iako się do piero powiedziało) Jacek S. Nád pomienione jednák mistyczne Młacki/ właściwa Młacka/ y owšem oboie prześlachetni Rodzice Jäcká S. z Domu sławnego Odrowążow/ wiecey do ozdoby tey Korony/ to jest młodości Jäcká S. konkurrowali; bo nie tylko przez pilny dozór/ y światobliwie/ ostrożne wychowanie Syna swego/ przyłożyli się do tego/ że y tamtych dwu kłeynotow Pánienstwa y niewinności łaski/ zupełnie dochował ale nád to/ widząc lata jego młode do wszystkiego dobrego sposobne/ dwie

B młak obliwami przymiotami/ iako przeświatnymi kámiieniami hiacyntowemi/ ozdobę młodości jego komplementowali: a te są/ pobożność/ y nauka. Pobożność/ powolność/ do pełnienia Przykazania Boskiego/ według zdania Dydyka, Bedy, Hugona, ozdoba/ Korona młodości nazywał Duch S. gdy przez Prowerbiałistę do Młodzieniastá tak mowi: Audi Fili mi disciplinam Patris tui, & ne dimittas legem Matris tue, ut

C addatur gratia. Chaldaea cyta: Decor capiti tuo. Słuchaj synu moý kárności Ojca twego, y nie opuścay prawá Młacki twoiey, abyć za to przydana była łaska. Chaldaea cyta: ozdoba głowie twoiey. W ktorých słowách Prowerbiałista Páná BOGA Oycem zowie/ a Kościół S. Młacka. W tenote z iakaby pilnością zaprawowali Jäcká S. słachetni Rodzice tego/ łatwo się domyslić z pierwszego pobożnego aktu Rodzicielski tego/ ktorzy tak opisuie Bzovius: Recens natum

D Mater infert in templum, eumq; per manus Episcopi Cracoviensis Ivonis, Patruí ejusdem, in altari dedicat. Prętko iako się urodził, Młacka przynosi do Kościoła, y onego przez ręce Biskupa Krakowskiego Iwoná Wuiá tego, oddaje Pánu BOGU na ofiarę, y służbę jego S. Znowu nauka/ młodość/ y to drogim kámiieniem zowie Eklezyastyt: Quam aspera est nimum sapientia in doctis hominibus, - - quasi lapidis virtus probatio erit in illis: bádzo wysokiego słacunku ten nábýwa kámienia/ kto

się do

Napomnienie Do
Przeglądu
niel dążeń

Jacka S. kłeynoty
przez ciele
chował.

Starowol-
sciu serm.
z w Festo.

Jacka S. kłeynoty

Jacka S. kłeynoty
uwodzą od
naciągają y dają

Ecolli 6.

San Duchowny Za
konny ię Korona
Góra W. y d. 1779
Kościół.

Ecclia 30.

Figura

in Apocal.

Genes. 49

hi. cynt Jacek S. przyozdobił nazy-
wam stan Duchowny Zakonny/ zgro-
madzenia slug Bozych/ pod pewna
Regula od Kościół S. utwierdzo-
na żyjących: ktorzy we dnie y w nocy
pilnując chwały Bożkiej/ iako Koro-
nā/ otaczają Młocistat BOGA Wśe-
chmogacego: ktorzy użac się/ kając/
pracując ośło zbawienia dusz ludz-
kich/ nie poślednia sa ozdoba Kościół-
ła S. W gryn wśytkim wielce jest
znamięnitym prześwistny Zakon Do-
minika S. O którym przeto S. Pátry-
árche/ y o Zakonie tego/ bārdzo dobrze
weryfikować się mogą one słowa E-
klesyastę. Pānskiego: Corona fra-
trum circa illum; oratio autem in
manibus eorum; eorum omni Sy-
nagoga Israēl. W tej mistyżney
Koronie Kościół S. w Zakonie Do-
minika S. wiele wydaje się bārdzo
drogich/ y świątynych kamieni; iuż
to krawce Rubiny/ tysiące Magen-
itow S. iuż to złote Chryzolit y użo-
nych Doktorow/ iuż ogniste Karbun-
kuly Wyznamcow; iuż Uniones, per-
lowe/ Pānienek S. Przy dzisiejszy
iednak Drożystości wśytkich nā się
obraca oczy/ nāś drogi/ y prześwistny
hidcynt Jacek S. nie tylko dla nie-
bieskiego hidcyntowego koloru, pobo-
żności/ y mądrości/ ale też dla inśych
splendorow/ przymiotow doskonałego
żywota Apostolskiego/ ktoremu przy-
ozdobił Zakon Dominika S. dla kto-
rych łatwiejszego wyrozumienia/ bio-
ra sobie za Figure Hidcynta S. ieden
kamień z onych dwunastu/ iedenasty
w rzędzie/ ktore z rozkazania Pānskiego
go wprawione były w Pektoral Nays
wyższego Starozakonnego Kapłānā.
Exod. 28. ā ten zwal się Ligurius, ā
według zdania Cernel; ā Lap: w samey
rzeczy był to hiacyntowy kamień zło-
ciśtego koloru: Nā tym zaś kamie-
niu/ wyrzeć było Imię/ albo Herb Po-
kolenia Aser. ktoremu Pokoleniu Pā-
tryárcha Jakub zostawił był błogo-
śławieństwo swoje w te słowa: Aser,
pinguis est panis ejus, & praebebit
delicias Regibus. Co było napisā-
no nā onym starozakonnym hidcyntie/
to iā wśytko symbolicę żytam nā
nāszym Hidcyntie/ aliās w żywocie

A Zakonnym Jacka S. Czyta nā i użo-
d napisane Imię Aser. ktore według
Hieroni. Lauretūm, znāgy felicitatem
ex bonis operibus provenientem:
co w ten czas sprawdziło się nā Jacku
S. kiedy bywszy w Rymie z Wuiem
swoim Biskupem Krakowskim/ y pā-
trząc nā cudowny żywot Dominika
S. y oraz uważając sobie/ iako nastę-
pujący on Zakon/ wiele pożytkow w
Kościół Bożym czyni/ żyjąc sobie
aby mógł się żyć użefinieniem onych
prac y świątyności w życiu Zakon-
nym/ porzucałszy bez odwrotu wśe-
kie świeckie tytuły/ Prelatury/ intrat-
ty/ y nadzieie dālszych promocyi nā
świącie/ został Zakonnikiem Dominika
S. gdzie w iednym roku pod dy-
ktęcy samegoś Pātryárchy S. tak
świątynie postąpił w życiu Zakonnym/
że go też iako iuż doskonałego Mōd-
rym Kōm zā Apostolā śmiał postać
Dominika S. Aser. pinguis panis
ejus: trości iā chleb sobie uwāżam/
ktorem gościā ściebie/ gościā bliźnich
karmi; wiec Jacek S. Eucharisticum,
Orationis, & Prædicationis. Pier-
wszy chleb to jest Przen: Sakrament/
był pinguis, był żywny u Jacka S.
ā to dla osobliwego tego nabożeństwa
tu tej Nāśw: Tāciemicy/ bo gości-
kroć przy Nāśy S. māiac przyjmować
Ciało Pānskie/ dla gorącości ducha
widymy był podniesiony nā powie-
trze od ziemi: bo z Kōmā unosiąc
przed nieprzyjaciółmi/ wziałszy w ie-
dne rękę Przen: Sakrament/ ā w
drugą Obraz/ albo Posag kāmienny
Przen: Pānny/ bystra rękę suchanoga
prześedł. Drugi chleb Panis Ora-
tionis, Modlitwy: był także pinguis
Jackowi S. bo we dnie pracując ośło
bliźnich/ cāle nocy w Kościół trā-
wił nā Kontemplacyach: Trzeci
Panis Prædicationis, Kazania tego/
był pinguis, bo wśytkie Narodny
Włochy/ Niemcy/ āż do samego oś-
tmego Septemteryonu nim nakarmił/
nawracając ludźie od świątā do Za-
konu/ od grzechow/ do pokuty/ od
bāłwochwālstwa do Wiāry S. Chrze-
ścianśkiej. Pinguis est Panis. Olea
ser cyta: Oleo linitus panis, przys-
prawny śākimśi olejkiem. Oleum,

Syl. Alleg.

Jacki Triakon
bem kłeb y bliźni-
mi.

Nabożeństwo ię
Nāśw. Sakrament

Przen: Duchno
Św. y kāmienny
P. Pānny. wśytki
audning Nāśw.

według Georg. Venet. in Cantic. 1. est divina quaedam virtus, znaczy moc jakas osobliwa Boska: a tym ci to oleiem przypdawny miał chleb Panem Prædicationis, Jacek Si: gdy na u twierdzenie nauki swojej/ w ogach świadca Polskiego/ w ogach Pogani- stich/ czynił mocą Boską tak wiele cudow/ umdle wskrzeszając/ chore uzdrawiając/ sucha noga bystre prze- bywając rzeki: tak dalece/ że iako pier- wiasłki Jazonu Franciszka S. na ten czas ugeił był Pan BÓG cudotwor- nym Antonim Padewskim/ tak też pierwiasłki Jazonu Dominika S. ugeił tym cudotwornym Polakiem Jakiem S. Et præbebit delicias Regibus: y ktoż nie przyna/ że się to zweryfikowało na Jaku S. kiedy wiaży/ że samą Królową Niebieską Prezent Panna z nim/ iako z Synem najmilszym mile się zabawiała/ mo- wiąc do niego pieszczone one słowa. Gaude Fili Hyacinthe, &c. Ráduy się Synu Hiacynte: kiedy znów u- waży sobie/ iako y Królowie ziemscy/ Książetá: Pánowie tego świadca wiel- cy mieć chęć się obecności tego/ ro- zmowami/ Rządzami/ nie mogli. W czym osobliwy był Monarcha Pol- ski Leico; który powziawszy wiado- mość o przyściu Jacka S. do Polski/ gdy się już zbliżał do Krakowa/ ná- mowiwszy się z Kárdynałem Kre- scenruszem/ ná ten czas Legatem Papińskim/ także z Biskupem Krako- wskim/ y z Senatorami swymi/ so- lemną sporządzivszy processję/ z choro- gwiami zaszedł drogę Świątemu/ y Bráci tego/ y z wielką pompą witając pożądanego Gościa w Pánstwie swo- im do Kościoła S. Eroyce ná ten czas śarnego wprowadził: gdzie zaraz wspaniale duchowienstwo/ tak się ro- zmiłowało Jacká S. y Bráci tego/ że zaraz tak wspaniałego Kościoła- onym gościom uśkapili/ y od wszelkich etazarow/ náwet á quarta funerali- um, wieznemí gasy uwolnili/ ná co- żnádysie się w Konwencie Krako- wskim/ Diploma Beatí Iwonis Episcopi. Pinguis panis ejus. To jest wyelus- maczenie pokolenia Affer, wyrytego ná onym stárojakonnym hiacyntie/

A z którego przywiletow per applica- tionem, przez podobienstwo wyrosu/ mieliśmy po części o splendorach y dárach náшего Hiacyntá S. ktoremí w życiu Jakkonnym tak znakomicie zilluminat/ y mistyczny Korony/ to- iest prześwistnego Jazonu Dominu- káńskiego osobliwa zilluminat. A tak inż jest trzecia Korona hiacynto- wa/ prześliżnemi hiacyntami/ to- iest przykładami żywota Jacká S. przyozdobiona/ która dżistiejszy Świa- ty Wyznawca/ Bárdntowa Oblubie- nice Kościół S. kontentuje/ troich- kiemu stanowi w Kościele Bożym przywoitých cnót/ wzor ná sobie zo- stawiając.

Ten tak kosztowny hiacyntowy u- pominek/ y do ciebie należy Króles- two Polskie/ które wygladem Wiary Kátolickiej nieposlednia testis gó- siła Kościoła Chrystusowego/ y o- wżem specialem masz do niego rela- tionem; ponieważ ten hiacynt/ tak pięknie przyozdobit Korona twoja/ z- ktorey rácy Orator pewny pod czas Kánonizacyi tego Świątego/ Kościół Kátolicki przyrównawszy do pierście- niá/ przedstawił tego gasta w ktorey bywa osadzony kámen/náwał Króles- two Polskie: Modò quòd omnium Maximus Pontifex Clemens VIII. eum uti speciosissimam gemmam Orbis huius annulum ubiq; con- decorantem, gentibus universis pa- trocinantem, adscripserit, Polonia erit illustrior, ea pars annuli, unde omnis noster ornatus, atq; gloria manebit. Przeto kónżąc Rządzé moie/ Korono Polska/ przy oddaniu ci tego upominku/ przydzie mi do ciebie iaka perora uczynić. Wice z okázy tych trzech Koron hiacynto- wych przychodzą mi ná pamieć mi- sterne wielce trzy Korony Salomo- nowe/ ktore on przypierścieniu/ albo ná pierścieniu wyrobione nosił; ie- dna była złota/ druga cierniowa trzecia srebrna; która tamte dwie jednogylá: nápisano było przy nich: Victoria Amoris, Zwycięstwo miłości. W czym piše Aristotás Ptolomai Phila- delphi Secretarius. Wiem że w tych Koronach niektorzy z mądrych/ Ta-

Hilarion.
Rangoni
Cister. ap
Dom. Fry-
drychewic
cis. tit. 1.

Lenny mzy do
ta srebrna y cierniowa co
Paez

ap. Posn. r.
part Inf.
Specul. de
Trinitate.

iemnica

Dominic
Frydryko-
wie de Pa-
tronatá S.
Hyc 1.7.

da Fuda

W Panna iako sy-
gn de zabawiała.

iemnic. Troyce Przen: upatrzyli; te-
raz iedną niech nam w naszey mę-
teryi posłuzą. Koronę złota niech
nam znaczy stan Szlachecki/ który
się fizyć złota wolnością. Srebrna
zdaś stan Duchowny świecki; ponie-
waż też propugnacula Oblubienicy/
które Pralator w Kościele Bożym
znaczyły/ argentea, srebrne były. Fa-
ciamus propugnacula argentea.
Cierniowa też Koronę tą samą dla
ostrosći kwadruie stanom Zakonnym.
Napis zaś Victoria amoris, nieśko
przeistrogę ci dacie Koronę Polska. że
połi te trzy Korony/ to jest te trzy
stany były związane miłością zobo-
polną/ potę ci zwycięstwa Pan BÓG
dawał: a że terażniejszy czas to
vinculum amoris, pogodo swankos-
wac/ gdy stan Szlachecki nie może
patrzac na dobrą/ intraty stany du-
chownego/ gdy sobie folge czyniac/
nieznosne onera. podatkow na dobrą
ich kładzie: stan zaś świecki duchi-
wny przeciwko czerpcom/ przywi-
skiom stanom Zakonnym zeluje/ dla

A tego też victorias, zwycięstwa nād
nieprzyaciolmi swemi dogetac się nie
możesz Korono Polska. Niechże ci
to sprawi miła Oyczyzna! modlitwa-
mi swemi Patron twoy Jacek S: aby
to vinculum amoris, to jest iedność/
zgodna/ zobopolna/ nie tylko między
Synami Koronnemi/ ale y między
wszystkimi stanami przywrocena była.
a ia nād Koronami twemi/ które
drogi ten hiacynt tak pięknie przyo-
zdobił/ napisz Lemma: Victoria a-
moris: że gdy się do zobopolney wró-
ciś miłości y zgody; tym samym zwy-
cięstwo otrzymasz nād nieprzyaciolmi
twemi/ y owsem przydasz Vaticanum,
pomienionego wywyż. Oratorę/ pod
czas Kanonizacyi Jacka S. o Polskę
wydane. Non cadet Polonia, quia
huc immortalis Hyacintho adniti-
tur. Nie zginie Polska, bo tym nieśmier-
telnym Hiacyntem dobrze opatrzona jest.
Co niechay zdarzy reka Wszechmo-
cnego BÓG; któremu chęć/
y chwala na wieki.

AMEN

NA DZIEN S. MICHAŁA Archaniola, Clypeus aureus Sponsæ.

Angeli eorum semper vident faciem Patris. Matth. 18.

Słone. zawołane/ a zwłascza
Krolewskie Gody/ bez Sal-
wagw iedy odprawić się nie-
mogą: nie tylko dla powagi/
y pompy aktu onego/ ale
też oraz dla bezpieczeństwa/ żeby snadź
Oblubiencom co przeciwnego przy-
dać się nie mogło. S. A. Dalo się
to widzieć na Salomonowych Go-
dach: bo sam Duch S. świadczy/ że
łojnice Oblubiencom/ otaczają Sal-
wagw iedy napotężniejszych 60.
Rawalerow. En leculum Salomo-
nis 60. fortes ambiunt ex fortissimis
Israël. Rowsem sam Salomon przy-
znaje/ że widział. Oblubientes swoje/
taka wieża. taka otoczona tarczami.
Mille clypei pendent ex ea, omnis
armatura fortium. Do czego kwā-

C druga y staro Pogańskie zwyciężcie/ al-
bowiem in signum immunitatis
Oblubienicy przy ślubnych aktach
Grecy używali wloznie: o czym
Plutarchus. Perseus zaś piśe/ iż u
Rzymian ślubna biała szata/ zwala
się Candidus Umbo. iakoby biała
Tarcza. Coś podobnego y ia sobie
uwagam na Godach Niebieskiego
Salomona/ oraz Barankę Apokali-
ptycznego Chrystusa Pána/ które on
odprawiue duchownie/ gęścią z Ro-
ściolom S. gęścią w szeregach
z każdego dusza sprawiedliwego/ iako
z najmilszymi Oblubienicami: na te
bowiem Gody/ przy dzisiejszey Dro-
gystości stawa się/ już nie 60. Ra-
walerow/ ale cała Gwardya Niebie-
ska milliony millionow Aniolow Ss.

Grecy używali
ślubnych aktach
czerwonej szaty
Rzymianie
białą szatę
Candidus Umbo

Cantic. 3

Cantic. 4

pod narchwalebniejszym Hetmanem swoim Michálem S. Wszyscy idą puleczkami żarliwością o honor Bożi i Oblubienicy tego uzbrojeni/ składają one y ofiarują tej Oblubienicy za weselny upominek/ gdy się tej z gotowością swoją oświadcza: ztym coś wiecej o niej rzec się powinno/ niż powiedziano o Oblubienicy Salomonowej: Mille Clypei pendet ex ea. Miedzy temi iedną Tarczą mi Anielskimi/ nayoźdobniej się wydać Tarcza Hetmana ich/ Michála S. z ktora go pospolicie mawia/ z napisem tym: Quis ut DEUS. A kioś nad BOGA. ná co się tłumaczy Jmie tego Michael, ktora to on tarcza uzbroiony/ szczęśliwie pokonał rebelli żuiących BOGA Aniolow. Ten tedy tego pulecz/ według sensu samego napisu/ niech nam symbolizuje on wysoki akt summae appretiationis DEI to jest akt miłości najwyższej rewerencyalnej ku Stworcy swemu/ ktorzym aktem uzbroiony Michal S. ona niebezpieczna/ ze wszystkimi innymi swymi adherentami/ zwyciężył pokusa. Wiec aby Oblubienica Chrystusowa/ to jest Kościół S. idą też y każda w szczególności dusza w podobnych okazyach/ y pokusach obrona swoją z tegoż puleczką mieć mogła/ on tej za upominek weselny ofiaruje przy ktorego oddaniu ná zalecenie tego/ dam duchowna nauka/ o tym wielce potrzebnym do zbawienia Akcie Appretiativi Amoris DEI, ná zważyj go złota Tarcza/ bardo przećwiko pokusom wszelkim potrzebna/ skuteczna y wielce wyśmienita: oraz powiem idą Michal S. y z innemi Aniolami tej Tarcze/ przez wszystkie życie nasze przestrzega/ y niecierwie/ usposabiac nas do pomienionego aktu. Ad M. D. Gloriam.

PARS
I.

S O się trzy pierwsze Części Razania: Tym o skutkach tej duchownej Tarczy/ to jest o tym akcie: Quis ut DEUS: aliás Amoris appretiativi: Miłości najwyższej rewerencyalnej ku Panu BOGU mówić będą: wprzód mi trzeba dać naukę, w czym ten akt summae appre-

nationis, estimationis, reverentiae DEI zawist: y idą się usposabiac może do niego duszą. Ten tedy akt części należy do rozumu/ części do woli dusze naszej; á to w ten czas mieć go kto może/ kiedy sobie urazy dobrze to/ co wie przez Wiara o Panu BOGU: náprzykład iż P. BOG jest to rzecz nieskończona/ naysprawiedliwiej/ on sam jest końcem y początkiem/ bo Stworca każdego/ y nayskończonego stworzenia; sam źródłem wszelkiej bytności/ y tego wszystkiego/ cokolwiek doskonałego/ pięknego/ milego/ mądrego/ zc. w stworzeniu potać się może/ cokolwiek ná świecie jest/ przez niego/ dla niego/ od niego/ y w nim jest; bez niego byt nie może: On zaś sam bez tego wszystkiego od wieków był/ y byt może. To mówi uważając głowiek/ nábedzie ná rozumie swoim appretiationem, estimationem summam DEI osadzi/ że BOG jest godzien tego/ aby był u głowiek w naysprawiedliwiej respektie/ w najwyższej cenie/ w wszelkich okazyach; y nieidą sam w sobie głowiek rzecze: Quis ut DEUS, kioś ma byt u mnie godniejszy nad BOGA. Do czego wnet przyłoży się wola/ składając się ku nieidakiemu miłownemu poddaństwu/ tak godnemu/ tak zacnemu Panu; tak dalece/ że głowiek ugnie w sobie idą gotowość/ dla onego najwyższego respektu ku Panu BOGU/ odstąpić wszystkich innych respektow; gotow będzie wszystko zynie/ gotow wszystko cierpieć/ byle tylko BOG chwale swojej miał/ beś się przy Przykazaniu tego Świętych przyłaje tego mógł utrzymać. Myślicy, zowią ten akt amorosam reverentiam, albo reverentialem amorem, á nayslepiej nazwać się może Amor appretiativus, Miłością nad wszystko przekładającą Pana BOGA. A ten ci to akt wyrażony cytam ná Tarcze Michála S. w onych zaimionowanych słowach: Quis ut DEUS, kioś jest nad Pana BOGA. Ten tedy akt/ to jest/ mieć Pana BOGA/ y idą tego w każdej okazy w naysprawiedliwiej respektie/ ná zwałem naprzód Tarcza złota/ y wielce duszy naszej do zbawienia potrze-

bia:

*Lata 1700 r. najo-
waz sie wyprawie między
ani Anielskimi*

*Per Symbolum aktu
appretiationis DEI.*

*W. praca w Gorku
nał praca*

*Le n. m. appretiaho
DE u. m. i. i. i.*

*Lata 1700 r. najo-
waz sie wyprawie między
ani Anielskimi*

*P. B. 1700 r. najo-
waz sie wyprawie między
ani Anielskimi*

*P. B. 1700 r. najo-
waz sie wyprawie między
ani Anielskimi*

*Druzbiec
in Exerc.*

Deuter. 6.
Script.

Matth. 22.

Exerc. de
Rev. DEL.

bra: złota dla tego; bo się w nim
znayduje Amor appetitativus DEL.
miłość Boga; która pospolicie Pi-
smo S. do złota przyrównywa. Jaki
koby zaś potrzebna była głowicekowi
do zbawienia ta Targza/ ten akt/
pokazuje się to 3. obligi bardzo ści-
śle/ najpierwszego mandatu Boskie-
go: Diliges Dominum DEUM tu-
um, ex toto corde tuo, ex tota ani-
ma tua, ex tota fortitudine tua.
Będzieś miłował Pana BOGA twego, ze
wszystkiego serca twego, ze wszystkie-
ch dusz twoich, ze wszystkich sił twoich.
które Przykazanie y w nowym Test-
mencie tym bardziej utwierdzone jest/
przez samego Zbawiciela naszego/ w
oney odpowiedzi danej Młodzienias-
tkowi/ pytającemu się o sposób otrzy-
mania żywota wiecznego. To zaś
Przykazanie (według Corneli. à Lap.
y innych Expozytorów) rozumieć się
ma/ de amore appetitativo, to jest/
iż w wielkim respektie powinien mieć
głowicek Pana BOGA/ y lastki jego/
niżeli wszystkie inne rzeczy/ a nawet
niż duszę/ to jest życie swoje/ którego
różney odstąpić powinien/ niżeli BO-
GA/ albo lastki jego postradać/ do-
puszczając się śmiertelnego iakiego
grzechu. Jaki y mądry Salomon/
w tej najwyższej apprecyacy/ albo
respekt na Pana BOGA/ y w wysoki-
rozumienie o nim/ kazał każdemu za-
prawować pilnie duszę swoją onemi
słowami Sapient. 2. Sentite de Domi-
no in bonitate. Rozumiećcie o Panu
w dobroci, to jest/ iako tłumaczy Corn.
à Lapide, iż on jest dobrem najwyż-
szym/ y przeto sam jest godzien naj-
wyższej miłości; które Salomonowe
słowa trutynując oni sławni Biskupi
Dalmacyi/ którzy zastawiając się za
Concilium Chalcędonińskie/ pisali do
Cesarza Leona/ zowią ten akt/ fundas-
mentem Wiary/ y doskonałości Chrześ-
ciańskiej. Ad omnem perfectionem
Catholicæ Fidei, sufficit doctrina
sapientissimi Salomonis: ait enim:
Sentite de Domino in bonitate, &c.
Przydam więcej ex Ga-
pharo Druzbicc. który wiele pięknych
rzeczy o tym akcie napisał; że kto P.
BOGA w najwyższej cenie estyma

A cy/ respektuje nie ma/ taki nie tylko
przeciwko Przykazaniu Bożemu/ ale
też przeciwko samemu prawu przyro-
dzonemu grzechy. Nihil magis est
contra naturam suam, & DEL fa-
cere, nunquam iniquiorem, pro-
brosiorem, damnosiores sibi, ac
etiam DEO esse; quam dum DEO
amorem, reverentiam, honoremq;
derogat, & quidquid aliud magis,
quam DEUM diligit, atq; venera-
tur. Jakiem ta Targza Michala S.
Quis ut DEUS? to jest/ mieć zdanie
w najwyższym respektie P. BOGA/
wielce jest potrzebna każdemu głow-
icekowi do otrzymania zbawienia
wiecznego.

Powtórze: tak mistyczna Targza
jest potężna/ y wielce skuteczna do
obrony przeciwko wszelkim trudno-
ściom y pokusom przeciwnym zbaw-
ieniu naszemu; bo komu się to Quis
ut DEUS, y ktoś nad BOGA, dobrze
wbije w pamięć/ y w serce: to jest/ u-
tego Pan BOG zostaje w najwyższej
cenie/ y respektie/ taki łatwo wszelko
zwycięża/ y sam go Pan BOG od-
chwianku broni. Upatrzyłem tego
Figura na Krolu Babilonskim Na-
buchodonorze. Wiadoma jest dobrze
wszystkim owa Historia/ o trzech Młod-
zieniaszkach pokolenia Izdumskiego/
których Krol pomieniony/ za to samo/
że BOGA prawdziwego w najpier-
wszym respektie mając/ woli Kroles-
kiej w oddaniu pokłonu bóstwu
wi jego niechcieli dosyć uczynić/ w
ognisty piec związanych wrzucić ka-
zał. Przy której tak okropney trans-
akcyi wielkie się cuda zstoly; wielki
to cud był/ gdy onych Młodzienias-
tek BOGA swego wychwalał/
cych/ w pośrodku pieca ogniściego
ogień/ y na samych ścianach nie nie do-
tknął. Non tetigit eos omnino ignis,
neq; contristavit: ale zdania to wie-
lki cud/ gdy tenże ogień/ wielu innych
z Poganstwami/ blisko pieca stojących
popaliwszy/ Erupit & incendit, quos
reperit iuxta fornacem de Chalda-
is. samemu iednak Nabuchodonozoro-
wi/ który dla obaczenia cudu onego
do samych drzwi pieca onego o-
gnistego przystąpił się był/ y niemi

Kto P. Boga w na-
cenie y respektie
nie tylko przeciwko
mu Bożemu ale też
samemu prawu przy-
rody.

Tęto P. Boga w na-
w najwyższej cenie
respektie/ taki łatwo
zwycięża/ y sam go
chwianku broni.
Figura

Daniel. 3.

Homil. de
3. Pueris.

wen zągladal; plomien on namniej
nie škodził. Tunc accessit ad ostium
fornacis ignis ardentis. Nie tak
zdał się dziwno; że się onych pacho-
lat on ogień nie żal; bo dusze ich świecie/
y ciała ich niewinne; cyste náder były:
ale to dziwniejsza; że ná tak okrutnym
Krolu/ dyskretnym się pokazał: cze-
mu też y S. Chryzostom nie pomálu
dziwuje się tak mówiąc: Tunc exijt
Rex ad ostium fornacis ignis arden-
tis, nec cum prope fuerit positus
flamma contingitur. Coż tak zło-
śliwego Krola ná ten czas bronilor
Opowiadam/ iż zdobył się był ten
Krol/ choć ná on krotki czas ná do-
bra Targę Quis ut DEUS, bo pa-
trząc ná te cuda/ przyznał iż BÓG
onych pachołat/ był najwyższym Bo-
giem; gdy ná nie zawał: Servi
DEI exelsi, egredimini & venite.
Co y potym ferulac dekrét surowy ná
bluzniercow BÓG A tego/ powtorzył
onemi słowy: Neq; enim est alius
DEUS qui possit ita salvare: y tak
dla onego aktu choć ná krotki czas
wyprawnionego od niego/ (boć on
potym balwochw: słow swego nie
poprzestął) obronił go BÓG od o-
gnia: Takie jest zdanie pomienione/
go S. Doktorá: Necessario enim
ab ipso igne cognoscitur, qui Do-
minum caperit confiteri. Podos-
bnego coś dzieje się z ludźmi ná tym
świecie. Piec on ognisty Babilon-
ski/ bąrdzo dobrze figurować nam
może rozmaite trudności/ tentacje/
wiodące do przestępstwa Przykazania
Boskiego; a osobliwie według zda-
nia Cassyana, y Origenesa, pokusy do
grzechu cielesnego; które Babilon-
czyk piekielny podnieca w ciałach
ludzkich iako w piecu takim. Trá-
fiła się często okazywać iż idzie o utra-
tę honoru/ sławy iasli respektu Pań-
skiego/ o utratę zarobku/ o škoda
znaczną ná substancyi/ a ná czas y o
życie jeżeli ná to nie pozwoli/ nie
podpisać się/ jeżeli nie skłanam/ zle
nie przystąpię: będzie ná ten czas
głowiek iako w piecu ognistym/ tru-
dności/ deliberując ná to się ma od-
ważyć z tego dworga: W tym ogniu
wiele ludzi ginie/ wiele ich też z niego

A zdrowo wychodzi. Gino owi którzy
tey Targę Quis ut DEUS, nie mają/
to jest u których w wielkym respektie
sa pomienione interessa dogesne/ niż
Pán BÓG; a gino z onemi Chalo-
deyzytami/ którzy także iż więcej
sobie wazyli iasli/ y rozkazanie Kros-
lewskie/ niż prawo Boże/ zakazujące
niewinne zabijać/ mizerne y ná duszy
pogineli y ná ciecie: coś się dzieje y
z takowemi/ którzy respektá ludzkie
dogesne nązbye sobie poważają, bo
przeko tacy w takowych okazyach
śwankują/ ná grzech się odważając/
y tak dusze swa gubią/ y ná onych
respektach dla których Pán BÓG A
obrázili śwankują. Na co lamen-
tował ieden Dworzánin Krola An-
gielskiego/ Henryka IV. ktorému on
dla pozyskania sobie iasli Pańskiej
w wielu rzeczach przeciwko sumnie-
niu służył; ten przed śmiercią wy-
rzekł te słowa: Heu mihi, & grati-
am DEI amisi, & gratiam Regis
non acquisivi. Inni zaś sa ludzie/
którzy tá Targę Quis ut DEUS, do-
brze uzbrowili dusze swoje/ zaprawu-
jąc one często w aktach summae ap-
pretiationis, estimationis DEI, tacy
żadnym respektem dogesnym ná-
kło nie się nie dadzą/ y w najwyższym o-
gniu tentacyi/ złożą się przeko tym
aktem/ y wiele w sobie. Jialij iá
dla głowiek/ dla dogesnej rzeczy/
zarobku/ sławy/ dla momentowej ro-
skoży/ dla krotkiego żywota/ mam
obrázić nieskonczonego/ tak dobrego.
wiecznego BÓG A mego/ nigdy nie
uczynis tego. Potrzeba to tedy iest
Targę/ skuteczny wielce przeciwko
pokusom/ akt pomieniony.

D potrzebiesz iako Targę złota/ nie
tylko służy do obrony/ ale też należy
do ozdoby/ y stroiu Kawalerskiego;
coś też ma y pomieniony akt; albo
wiem respective do aktow innych
enot iest wielce przed P. BÓGIEM
zasługujący/ y dusze w ogach Bo-
skich zalecający. Piše Lobner: że ná
Dworze Krola Angielskiego/ gaju
iednego Kawalerowie Dworscy/ tacy
sobie urządzili koncercyja/ aby wó-
scy z tarczami stawili się ná Pałac
Krolewski: a którzyby misternejsze ná

Dworzanie ieden z
dla wyszkolenia iasli
Pańskiej wiele prze-
ciwnie czynił iasli
stawał przed śmiercią
rekl. 6.

Histor
tie Char.
in Miscell.

Targę

Targy miał wymalowane symbo-
lum, ten między niemi prym miał
otrzymać. Umowionego tedy czasu
zchodzą się na Półce w Targu przy-
brani; na których jeden miał cudnie
wymalowaną Lilię/drugi Kosa/trze-
ci Tulipan/ inni inne kwiaty: zego
postrzegłszy Król Brytański co pro-
silię kazał namalować na swojej
Targy snopkę związany wszystkich o-
nych kwiatów: napisałoby nad nimi/
In me omnia: y tak onemuś same-
mu prym/ albo wygrana przynadna
była. Te misterne Targy/niech nam
symbolizują akty cnot rozmaitych/ li-
liowej czystości/ różowej cierpliwo-
ści zc. wszystkie te wielkie ozdoby
dodała duszy/ w której się znajdował:
ale Targę na której napisano: In
me omnia: która dobrze kwadrnie
do aktów amoris appretiativi DEL
którym głowiek przekłada BOGA
nad wszystko: y mówi z Paterystycho-
S. naszym/ w szerości serca: DEUS
meus, &c omnia: ta jest szczególna
ozdoba duszy/ y w zasłudze swojej
wszelkie inne przechodzi: co zrozumieć
możemy z oney wnetrżney rewelacyi/
która czasu jednego miał wieku na-
szego G. sp. Drużbice. Soc. JEZU o-
czym tak sam pisze: R. P. 1623: dnia
4. Kwietnia/ na pewnym miejscu pa-
terzac na jedno jezioro/ albo staw/
myślić począłem/ y mówić w sobie.
O dobry BOŻE/ czyli też dusza mo-
ja jest tak pełna łaski twojej/ iako to
jezioro jest pełne wody z w tym przy-
gląda mi refleksja/ iż jednym aktem a-
stimationis. Divinæ. najwyższego
porażania: sobie Pána BOGA/
mogłbym sobie tak wiele przyczynie-
łaski/ y zasługi/ y dał mi to P. BOG
żem zaraz taki akt wyprawił. W tym
ugulem w sobie osobliwe urażenie
Boskie/ y głos jakiś wnetrżny mo-
wiący do mnie. Nie tylko (prawi)
tyło łaski mojej nabydź/ możesz/ iak
wiele jest w tym jeziorze wody/ ale
też tyło tej możesz jednym aktem
najwyższego porażania/ y rozumienia:
o Pána BOGA nabydź/ iak wiele
łaski/ iako wielkie jest spatium mię-
sca/ które zastąpiło całe Niebo/ po-
wietrze/ y ziemią. Dosyć tedy z tych

A trzech okoliczności ma zalecenia swe-
go tã mistyczna Targę Michała S.
z napisem Quis ut DEUS, to jest
Alt. Amoris appretiativi. summa
estimationis DEL mieć Pána BOGA
w najpiętszym respektie. Może
w tej materji. Káznodziei bardzo pi-
knie posłużyć przykład o dwu zbra-
kach/ dysputujących między sobą/ koby
był lepszy/ czy Xiążę ich/ czy Pan BOG/
iako na dobre wysło onemu ubogiemu/
który Pána BOGA miał w najpiętszym
respektie. Patrz tego w Melodji S.
Kazimierz: to jest Kazania o Najsw.
Pannie/ na ono Pienie: Omni die de
MARIE odemnie wydanych: Part. 2.
fol. 133.

O sie tyż drugiey. Czesć
Kazania: Wyrozumiełiamy
iż co nam znaczy tã Tar-
gę Michała S. Quis ut
DEUS, y o skutkach tey:
leż trzeba nam ięże tego takiego/
coby nie kierował/ y nas ię nauczył
żżyć. Pisa Historico Sztänderbertu
wielkim wojowniku Turkow/ że prosi-
ny przez Posła od Tureckiego Sol-
tana aby mu miecz swój/ którym tak
szczęśliwie wojował Turkow/ posłał
na pokazanie/ uczynił to ochotnie:
ten miecz oglądając Soltan/ a re-
dząc że dla cięskości y wielkości iego
niezwyczajney/ ani on sam/ ani żaden
z Kawalerow Tureckich/ w ręce go
wziąć/ ani nim należycie robić. nie
mógł/ nie wierzył aby ten sam był:
odesłał mu go tedy naziad/ mówiąc/
aby z niego sobie żartow nie stroił.
leż Sztänderbert sprawnąc się Po-
słom/ iako ten właśnie/ a nie inny był
miecz iego/ odpowiedział w te słowa/
Gladum quidem misi, sed manum
non misi. Jakoby chciał rzec/ iż
do Kawalerskiego Oręza/ y Mieczu/
Kawalerskiego też ręki potrzeba. Po-
dobnym sposobem y ja rzekę o Targy
tey Michała S. Quis ut DEUS, rękę
też Anielską potrzeba/ to jest/ do
tego/ aby głowiek w każdej okazyi
mógł się utrzymać przy miłości naj-
wyżey Pána BOGA/ y aktem A-
moris appretiativi obronić się od
pokus/ że sam przez się wielce ulomny
jest/ dał mu Pan BOG mapum.

Angeli,

Targę symbolu
aktów cnot rozmaitych

in Vita
ius cap. 4.

N. Drużbicego
Soc. Jez. akty łaski
Rozklicz.

PARS
II.

Wojownikowi
Turckiemu
miecz iego był
iż wielki/ co na-
miedziat? Soltan

Do Kawalerskiego
Oręza/ y Mieczu
ręki potrzeba

nałt.

Wszakże kary i
do Ammony i do
uży wano i
fary.

Ześ od Grah Anio
d. maig. i
o

Wielki B. Barłam
i młodych p. i
n. i
eł p. i

Script.

Matth. 18

Sup. Mat.
23.

Angeli, straż Aniołowie Ss. którzy
nieidkosa Targu/ licur/ gdy rozma-
cie dysponia głowiek do pomie-
nionego Aktu; a iako we trzech oso-
blwie okazyach u starodawnych ludzi
zwłaszcza Lacedemonczykow/ w uży-
waniu bywała Targu: eo iest przy
narodzeniu/ na wojnie/ y przy śmierci/
ci/ albo na pogrzebie; tak też we
trzech podobnych okazyach/ Anioł-
owie Ss. maia swoje stąranie okolo
tey mistycznej Targy. Naprzod za-
żywano Targu przy narodzeniu; bo
owe Amazontki Lacedemonskie/ do
wychowania dzieci/ miało kolebki/
zajmowały Targu; tym samym dyspo-
nuiać dzieci swoje do wojny; podob-
nym sposobem/ ta iest nayspierwsza
pilność Aniołowie Ss. okolo tego/ że
by zaraz z młodości ludzi sobie po-
wierzonych dysponowali do BOGA/
do otrzymania łaski tego świętey/
przez przywiecie Chrystu S. a potem
gdy przychodzą do rozumu/ przez-
ały miłości Boskiej/ y inne tym po-
dobne; y owszem w tym Aniołowie
Ss. bardziej są okolo młodych prze-
zorniejszymi/ ochotniejszymi/ niżeli
okolo ludzi w latach już podeszłych.
Czego probs mamy w dzisiejszey E-
wangelii/ z onych słow Pána JEZU-
sowych/ kiedy postawimy w posro-
dku Dignow pacholatko młode/ rzekł
do nich: Angeli eorum in calis;
semper vident faciem Patris mei;
qui in calis est. Aniołowie ich w
niebie; zawsze widzą twarz Ojca
moiego, który iest w Niebie. W
tey pierwszych słowach Angeli co-
rum, Aniołowie ich; wyraźnie dal zné
Zbawiciela/ że każdy zaraz z młodości
ma własnego sobie dla straży przyda-
nego Anioła. O czym wyrażniey-
iejsze napisał S. Hieronym. Magna
dignitas fidelium animarum, ut
unusquisq; habeat, ab ortu Nati-
vitatís in custodiam sui Angelum
deputatum, imò plures. Wielka iest
godność wiernych dusz, że każda z nich
ma od pierwszego poczęcia swego deputo-
wanego na straża Anioła S. y owszem
wielu innych. W dalszych zaś słowach
Semper vident faciem Patris mei;
qui in calis est: Zawsze się zapatrnia

na twarz Ojca mego, który iest w Nie-
bie. dacie zné Zbawiciela/ (co
obserwuje S. Chryzost. Maldonatus, y
Burgon;) iż Aniołowie Ss. Stroj-
owie/ młodych ludzi/ odnośa zrad os-
obliwska chwala/ y ucontentowanie
swoie w Niebie: dla czego też z wie-
kszą pilnością y ochotą taka swoje
usługi okolo nich odprawia. Co
upatrzył w pomienionych słowach
Zbawicielowych Chryzost. S. gdy tak
na nie pisze: Nihil enim aliud de-
signatur, cum faciem dicat Patris
mei aspiciunt, quam summa fidu-
cia eorum, & honor principis.
Ktora straż Aniołowie okolo dzieci/
nie tylko w tym zawisła/ aby ich od-
zadużenia się/ od utonienia/ y od
wszelkich swankow/ od których ich
niepodobna y naydozorniejszym Ro-
dzicom upilnować/ bronili/ ale w tym
nawiszecey/ żeby gdy do rozumu przy-
chodzą dzieci/ w te obronna Targu
miłości/ boiażni Boskiej/ młodości ich
zaprawiać/ uzbudzić. Co na zaś
y widomie czynili; iako Raderus pisze
o B. Joannie Żakonu Dominika S.
że gdy ia młode odumarli Rodzi-
ce/ Anioł Stroj widomie się iey po-
kazawszy/ Pacierzył/ y Artykułowi Wi-
dy S. nągala/ y tak ia był w aktach
miłości Boskiej zaprawił/ że do samey
śmierci łaski Boskiej ze Chrystu S.
wzłatey/ zupełnie dochowała.

Powtore zażywano Targu/ y teraz
zażywają na Wojnie/ dla złozenia się
postrzalom nieprzywacielskim/ y odbi-
cia onych; każdy głowiek od pierwsze-
go rozumu wzięcia/ aż do samey
śmierci na wojnie zostaje/ do kół o-
toczony strzałami pokus/ y okazy do-
grzechu; na których odbicie/ iakom
tego już wyżej dowiodł/ nayspo-
żniejszy iest Targu Amor appetiti-
vus DEI, Miłość najwyższa P. BOGA
mieć BOGA w nayspierwszym respe-
kcie: ten zaś głowiek ta Targu mi-
łości Boskiej/ naysłupiey potrafi się
złożyć przeciwko pokusom/ ktory ia
codziennie oddaje w racy/ w protekcy
Aniołowie Ss. przez osobliwe iakie ku
nim/ zwłaszcza ku Strojowi swemu
nabożenstwo. Wpominając Dzieie
Machabejskie o słocy Targu/ ktora

Aniołowie Ss. Stroj
młodych ludzi/ odnośa
osobliwszą chwale/ i
ie w Niebie.

Aniołowie Ss. Stroj
okolo dzieci/ aby ich
zawisła.

Anioł Stroj B. Joann
Paciera y Artykułowi
Widy S. nągala?

Nabozenstwo do Anio-
łowi Strojowi
ciutko potrafi

Figur.

sto tysięcy

Targia złota która
złoty ch wazyła

to rysiecy czerwonych złotych wazy-
ła: ed dana była w podarunku Rzy-
mianom od Rzegyposp. Izraelstey:
gdy albowiem zd czasow Judy Mł-
Chabeysyfa/ Zydowska Rzegyposp. nie
mogła własnymi siłami odporu dać
należdom/ y oppressyom/ od pogro-
żonych Krolow/ urządzili tedy soba/
aby wnieść w konfederacya z Rzymia-
ny/ na ten czas sławnemi zwycięstw-
nád całym światem; Wic w protes-
teya ich oddając się/ na znak tego/
posłali przez Posła swego Rzymia-
nom one szereg złota Targia. Post-
hac autem misit Simon Numeni-
um Roman; habentem clypeum
aureum magnum; pond o mnarum
mille; ad statuendam cum eis ami-
citiā: iakż misłe bārdzo Senas
Rzymiski przysł: on podarunek: o-
czym w Listie swoim do Krola Pro-
lomeusza/ w którym mu surowo zād-
zywano nāleżdzāc Ziemi Zydowsk-
dano znāc: Visum est nobis accipe-
re ab eis clypeum. A Zydowskiey
też Rzegypospolitey nā dobre to wy-
sł: bo przez dlugi czas zā protes-
teya Rzymiań/ iakż zā Targia beśpie-
czni byli od postronnych nieprzyaciol.
Złota ta Targia ofiarowana Rzymia-
nom/ kwadracie piśknie do: misłyczney
Targy/ Miłości nāymyśney BOGA.
Narody te dwa: niech nam znāga
dwie natury rozumne/ Anielska/ y lu-
dzka. Rzymiski Narod/ iakż dżum-
fuiacy nā on czas: dobrze wyraża na-
turs Anielska/ tych Duchow którzy
zāraz nā początku światā nād kōn-
stewem rebellizuiacym BOGA/ try-
umf otrzymali: Izraelstka zās Rzegi-
popolita zerkad wojnami utrapio-
na/ wyraża nas ludzi nā tym świecie
ustawione z pokusami woluiących.
Miedzy temi dwiema Narodami/ al-
bo Naturami/ zā sprāga Nāymyś-
nego Kāplānā Chrystusa/ zāślā kōn-
federacya/ albo Braterswo: bo wzgle-
dem lasti/ tāt im/ iakż y nam ludziom
dāney przez Chrystusa: Gratia per
Christum: Aniolowie Brācia nāśa
sa: co wyznal jeden z nich przed Ja-
nem S. w Obiawieniu/ Vide, nā fe-
ceris, conservus enim tuus sum.
Wdzięczne wyprāwuiemy poselswo

A to Aniolow Sa. kiedy im złota one
cfdaniemy Targia: to jest/ kiedy przez
osobliwe nabożenstwo tu nim/ zaleca-
my się im/ aby przez wewnętrzne oświe-
cenia/ poruszenia/ y inne rōtunki od
Pānā BOGA modliwami/ nam
uprosione/ pomniali w sercach nā-
szych miłość Boską: co widząc An-
iolowie Sa. mile przyjmują w protes-
teya swoje te Targia; albowiem wśel-
kich sposobom nā to zāzywają/ ażeby
w nāymyśszych pokusach ta Targia
miłości Boskiej nam nie posłwanto-
wała/ meżnie targami swoimi/ to jest
modliwami do Włāciśtatu Boskiego/
ciśkich pokus odbijāia od nas po-
strzāly. W czym chcąc nas uwier-
dzić/ y widomie niektórym to świad-
czył. Święty bowiem Furseus/ w
ciśkich zostāacy pokusach/ widział
Aniolā z Targia/ ktora go od g-
stych postrzālow kōnstantlich bronil. Tātż
gdy S. Teofilis Pānients Targia/ nā
pāniskow nā enote tej/ iednych po-
zābēal/ drugich posłēpil/ ā oney o-
bronil.

Potrzebie zāzywano Targie przy
śmierci/ y zā szereg to miano/ gdy
kto w potyżce nā własney umierał
Targy/ y z tey rācy kōnācie nā plācu
Epaminandus, wielki Kāwder/ nāy-
bārdziej się pytał o Targia swoje/ iezeli
przy nim był/ ā nie dostāła się nie-
przyacielowi. Jezeli kiedy pomie-
nioney złotey Targie/ to jest aktom
Miłości Bożey potrzebite bārdziej
głowieł/ iakż w godzinie śmierci z
gdzie kōniecznie przy zwycięstwie u-
trzymać się potrzeba/ tāt o onym o-
śdānim punkcie nāpisał S. Bonāwenti
Non ergo tūm valet scientia, non
prodest gratia, non adjuvant ope-
ra bona, si non ad sit victoria. Nic
w ten czas. nie wāży nāukā, nie pomo-
że y tāska. ani uczynki dobre, iezeli się
kto przy zwycięstwie nie utrzyma prze-
ciwko pokusom. Gdżie zāraz przydāte
ten Doktor S. ze nā ten czas do tej
wiktoryi nāybārdziej przyklādāia się

Aniolowie S. wpr-
frazdowato Targi
im aby miłose Boska
nie posłwanto-
wała

(ciśkich pokus od
biay formy)

Nadali

S. Furseusa wciś-
pokusach zostāacy
iōt Targy bronil.

S. Teofilis także
Harad y nāpānisk-
enote tej iednych po-
zābēal/ drugich posłēpil/ ā oney o-
bronil.

Histor

Gdy Kōnstantyus
zaślecał to mię-
ci.

Do wieścis nāy-
pomebā aktos
Boskiej w go-
ci.

Historie S. g. 16
cia nāpż Joann. 1.

Apocal. 22

Sermon 1.
de Angel

Aniolowie S. Si igitur tantum bonum est victoria, quantam illis debemus reverentiam, qui nostram pugnam faciunt, nec juvare nos cessant, nisi victoria prius obtineatur. Ktora pilność y kooperacya swoje wielorako na ten czas świadczy Aniolowie: już to odganiając szatanów napastujących/ już ochoty do przyjęcia wczesnie Sakramentów dodając. w osobliwej iednak pieczy mając Targi aktów Miłości Boskiej/ stając się aby na ten czas głowienie takto na nargorytke akty Miłości Boskiej zdobył się: w czym ratują ludzi konających/ naprzód modlitwami swojemi/ iako czytamy w Kronicach Eusebiuszowych/ R. P. 1136. gdy ieden Zakonnik konał/ widziano w Kościele Chory Anielskie modlące się za konającego. Ratują teżże w tym konających gdy Kapłanom dysponującym chorego na śmierć/ dodają ducha/ y rączy ktorąmby mogli skutecznie pobudzić do gorących aktów miłości Boskiej. Świadczył to/ sławny pobożnością w Rzymie/ P. Camillus de Lellis, iako bywając przy konających/ widywał Aniołów S. śpiewających do ucha akty Kapłanowi chorego dysponującemu.

Thine Affectionate Son
 Wm. Lloyd Garrison
 Quick in reply
 Wm. Lloyd Garrison
 October 1840.

de la Reine d'Orléans

219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545
 546
 547
 548
 549
 550
 551
 552
 553
 554
 555
 556
 557
 558
 559
 560
 561
 562
 563
 564
 565
 566
 567
 568
 569
 570
 571
 572
 573
 574
 575
 576
 577
 578
 579
 580
 581
 582
 583
 584
 585
 586
 587
 588
 589
 590
 591
 592
 593
 594
 595
 596
 597
 598
 599
 600
 601
 602
 603
 604
 605
 606
 607
 608
 609
 610
 611
 612
 613
 614
 615
 616
 617
 618
 619
 620
 621
 622
 623
 624
 625
 626
 627
 628
 629
 630
 631
 632
 633
 634
 635
 636
 637
 638
 639
 640
 641
 642
 643
 644
 645
 646
 647
 648
 649
 650
 651
 652
 653
 654
 655
 656
 657
 658
 659
 660
 661
 662
 663
 664
 665
 666
 667
 668
 669
 670
 671
 672
 673
 674
 675
 676
 677
 678
 679
 680
 681
 682
 683
 684
 685
 686
 687
 688
 689
 690
 691
 692
 693
 694
 695
 696
 697
 698
 699
 700
 701
 702
 703
 704
 705
 706
 707
 708
 709
 710
 711
 712
 713
 714
 715
 716
 717
 718
 719
 720
 721
 722
 723
 724
 725
 726
 727
 728
 729
 730

ap. Mairs
de Angel
D. 9.

matra & zko z ja
listkow rożnych wy
ślac każda tobie.

A Ta tedy uist złota Tarcza naywyżey miłości tu P. BOG. Quis ut DEUS, ktora Michał S. ze wstętkies mi Aniołami SS. Oblubienicy Bărăntkowsy Kościelowi S. iako też y w osobności, każdzey duszy prawowierney ná zášczyt/ y obronę/ nie tylko oddáie/ ale też ná kierowád w každych okázách obliguje sis. Wisc záleci wšy každemu/ aby w ten ált Quis ut DEUS, to jest mieć P. BOGA w nay wyżšym respektie/ y Miłości/ iako náypilniey záprawował dusze swoje/

B tónž Kazanie zpowińšowaniem Oblubienicy Bărăntkowsy/ tak zndmie nitego od Aniołow SS. upominku/ słowámi Młodoplynnego Doktorá. Benè tecum agitur ô Sponsa, benè tecum agitur in loco peregrinationis tuæ, de celo, de terra venit tibi auxilium, qui custodiunt te, non dormitant, neq; dormiunt, custodes tui Angeli Săcti, vigilēs hic spiritus. Dobrze się z toba dzieie o Oblubienico, ná tym pielgrzymowaniu twoim. z niebá, y ziemię, máš posilki swoje: ktorzy cię strzegá, nie drzymiá, ani zášpiá iá, Stozowie twoi Aniołowie SS. czuy sié ci duchowie. Za co niech będzie Krolowi Aniołow wiečna chwałá/ Amen.

Serm. 77.
in Cantic.

NA DZIEN S. O. FRANCISZKA,
Thalamus Sponsæ.

Invenietis Requiem animabus Vestris. Matth. II.

A Je mała to rzecz/ bo nie
każdy temu potrafi aby
pieszono urodzonemu
wychowanemu delikatom
wi/ umiał dobrze posłać/
y wygodzić. **A S.** Czesłokroć bo
wiem takim/ choćbyś mu z samego
puchu/ albo łabędziowego pierza/ y
na taką łózkę pościeli naślal/ twar-
do/ y niewygodno/ źle posłano/ zdać
się będzie: **I** lęby tych delikatów
była ona swymolnica w Rzymie Kle-
opatra; która nie kontentuiąc się pu-
chową pościelą/ losko sobie z samych

Dziękanych listków różowych wysoko
wyszczełac kazala. A ktoż bydz mo-
ze delikatniejszy (ze tat rzeka) urodzony
wychowanyr jako Oblubienica Bo-
ska/ Oblubienica Barantowa; prze-
kora teraz rozumiec ches dusze ro-
zumna kazdego szlowietka/ zwlaszcza
prawowiternego r Delikatnie urodzo-
na ta Oblubienica/ bo poczatek tey
nie z ziemi/ nie z gliny/ z ktorey ule-
pione bylo cialo pierwszego szlowie-
ta; ale z nayczennieyszey (ze tat rzeka)
materzy/ to jest/ z samego tchu Bo-
skiego. Et inspiravit in faciem ejus,

Obłubienie Baran
Kouei, dyfraz. Kozłoga
człowieka prawo
niemego!

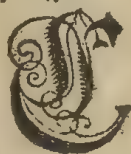
Genes. 20

Spiraculum

Hom. 2. de
Symbolo

spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viventem. A dopieroż teſzce delikatniey wychowana; bo na drogich ſpecyalach to ieſt na ſamey krwi: ktora odkupiona ieſt Dána J. E. Wsowey: a to przez Sakramenta S. Chryſtu Pokuty; z. ktore valor ſwoy mda 3 zaſług Zbawicielowych. O czym Euſeb: Epiſk. Quam pretioſus ſis; ſi factorem forte non credis; interroga Redemptorem. O jak drogo nieoſcawianym ieſteſz; ieżeli nie wierzyſz Stworcy ſwemu. ſpytaj oto Odkupiciela. A gdzieſz tak pieſzono urodzoney; tak miſtko y delikatno wychowanej Oblubienicy Boſkiej duſzy ludzkiej; miſtkiego/ wygodnego dobierzemy łoża: Pokazuje wprawdzie iſcieſ łoża/ albo ſpoczynek/ dla wygody duſzy Zbawiciel w dſiſieyſzey Ewangelii. Invenietis Requiem animabus veſtris: ale podobno twarde to łoża dla niey zdac ſie komu będzie: bo na twarzym poſtaniu na ſamym plugu. Tollite jugum meum, &c. invenietis requiem. Czytamy w żywocie Romuſda S. iſto Otto Cejarz na puſtelniczym tego poſtaniu: cała noc ſpoczywając; bardo ſobie oneſz ſmakował. A ia przy dſiſieyſzey Drogiſtoſci Francyſka S. Oycy y Paterarchy mego/ dla wygody Oblubienicy Barankowey: każdey prawowierney duſze ſukatae łoża y mieſtkania dla ſpoczynku/ po ubogim ſprzeſciu w celi S. Francyſka pogladam; ale także twarde poſtanie nawiſz; gdy na dwu mieſciach w Wloſzech/ raz na Gorze Alvernie/ drugi raz in Monte Caſſili, widziałem gołe wielkie kamienie/ na ktorych O. S. Francyſek ſypiał. Przecieſz ieno nie trdemy nadziei; gdy nam Ewangelia dſiſieyſza zapewne obiecuje/ że przy Drogiſtoſci O. S. Francyſka znaydziemy dla ſpracowanych duſz naſzych mieſce wygodne dla ſpoczynku/ invenietis requiem, &c. Twardye wprawdzie ciało ſwemu dawał odpoczynek O. S. Francyſek; ale o iſt pieſzono/ iſt delikatno duſza ſwoia chował! Wſcie id reprezentować będą y opiſe te Duchowne S. łożnice/ w ktorey wzaſow ſwoich za-

żywała/ y uſontentowania ſwoie mda la Duſza O. S. Francyſka: y w ktorey każda inſza Sponſa Agni, bogoboyna duſza/ thalamum, requiem, ſpoczynek/ wzaſow ſwoy/ znaleźć będzie mogła. Wprzod jednak dla pożytku duchownego/ pomowim o owych ludziach/ ktory niedyſkretni ſa na duſza ſwoia: gdy o wzaſu ieſy prawdziwy/ y uſpokojenie niedbają. A. M. D. G.

Do pierwſzey Częſci całego mego Kazańia; to za fundament zakładam/ że łożem/ albo ſpoczynkiem duſzy/ to ſie nazywać powinno/ czym kto pragnienia ieſy zwykły/ albo powinien ſontentować: bo co ieſt zmordowanemu ciału łoża/ to ieſt każdej duſzy owe obiekum, ową rzecz/ ktoryn ſie ona z uſontentowaniem ſwoim zabawia: Wſcie troiſkie upatrywlem łożyſka/ albo rzeczy/ w ktorych ſwiatowi ludzie duſhom ſwoim ſpoczynku/ y uſontentowania zwykli ſukac/ a przecie go doſkonale w nich nie znaydują. In voluptatibus, in honoribus, in divitijs. W roſkoſtach, w godnoſciach, y w bogactwach. Wſtętko bowiem to troie legowiska/ nie ieſt y bydy nie moſze do wzaſu/ do uſpokojenia duſze rozumney: ale bowiem pierwſze ieſt niewieſne/ twarde/ drugie niebeſpieczne; a trzecie nieſpokojne. Pierwſze mowim mieſce in voluptatibus, iſto to; dobrze ſie naciſc/ napić miſtko ſie wyſpąć; zimną/ biedy/ nie dac ciału cierpieć; wſſetkley mu pozwolic roſkoſzy: ieſt to mieſce niewieſne do wygody duſzy rozumney; bo imagi nować ſobie/ y nadziei mieć/ że w tym wſytkim rozumna duſza prawdziwego/ doſkonalego ſpoczynku/ uſontentowania doſtąpić moſze/ ſa- lonego to ieſt rozumu. Dowod tego ieden tylko daie z Piſma S. Luc. 12. gdzie Zbawiciel opiſal iſkiegoſz głowię/ ktory cokolwiek mogło bydy potrzebnego/ y ſluzacego do wzaſu; iſto to pienieſzy/ maiećnoſci z. na- gromadziwſzy/ wſytkie ſzeſliwoſc ſwoia w tym był zaidſzy/ aby ſie naciſc/ napić/ wſſetkley roſkoſzy y wygody naſcić/ y tak do ſwoiey duſze

Ludzie którzy nie
umieją uſpokojenia
duſzy/ naſzyſz
ſy roſkoſz/

PARS
I.

Zoſtyka troiſkie
ludzie ſuſciſow duſzy
ſpoczynku/ zwykły
ſy Voluptates honore

Oto ſeſarz na poſta-
niu Romuſda/ bardo
ſobie ſmakował.

O Francyſka poſta-
nie, kaſzmeſe gołe,

O Francyſek twarde
ciało/ odpoczynek
ale duſzy ſwoiey
umie.

Script.
Luca 12,

ubemat t.

mówił: Anima mea, habes multa bona posita in annos plurimos, requiesce, comede, bibe, epulare. *Dusza moja, masz wiele dobr zgronionych ná wiele lat, odpoczywaj, iedz, pij, używaj, który ledwie domowil tych słow swoich śalonych/ zdraż niezwyczajnym terminem skonfundował go Pan JEZUS. Stulte, hac nocte animam tuam repetent a te. Szalony, tej nocy, dusze twej upominać się będą od ciebie.* Stulte, ostry to był bárdzo u śárożakonnych termin: y przeto surowo sam Zbawiciel záklázywá go. Qui dixerit Fratri suo, Fave, reus erit gehennae ignis: y sam rzadko go/ y to gdy właśnie było potrzeba/ ná zgáńienie czego znácznie zlego/ záżywał: iáko go w teyokázyi záżył, Stulte. A w czymże to te glupstwo tego było? Anima mea, &c. ede, bibe. *Aza to duszá iáda/ pijer nieśmiertelna/ nieśkáżytelna jest/ skáżytelnego pokármu nie potrzebuie/ áni go záżywáć nie może. Doáć glupstwá w tym. Ale to náywiéksze glupstwo tego było/ gdy doskonály spoczynał/ y ukontentowanie duszy swoiey záložyl w pomienionych rozkoszách. Requiesce, O glupcze! kámién mógłśli się uspokoić z álboli rybá ná powietrzu z bydlá oddychánia potrzebuiać/ mógłśli się ná dnie morskim spokojno zostáć? A iákoś duszá rozumna/ ktorey te rozkoszy rázcy przeciewna są; bo ona do iákiegoś bydlácego pociągáia ślanu/ mógłśli w nich uspokoić się? Pozwoliś owo sobie głowiecze zbytku w picciu/ w iedzeniu; dopuściś swymoli ciálu; áż gdy názdawierz do reflexyi przyi dzieś/ iáko sam z siebie nie kontent bywáś/ sam się siebie wśtydziś/ á ná czás y ludzi. Coż tego zá przyczyná nie inna/ tylko że duszá twojá rozumná/ wśtydzáć się/ że po bestyálstwu wzorá się spráwiła/ pokázánie po sobie/ że nie jest doskonály ukontentowána rozkoszámí onemi.*

Drugie lożyścze/ w którym wczasu/ ukontentowánia duszy swoiey szukaia. świátowi ludzie in honoribz, w godnościách/ leż y tu nie mogą ználecć y nie; nayduia duszy swoiey dosko

A náiego wczasu/ ukontentowánia: bo to jest miejsce do spoczynku niebespieczne. Czego probuie Figura Pisma S. ná owym misternym lożu u Jobá spráwiedliwego: gózić tam opisúia tegoś ná wysokim stopniu poládownego/ y z niego się pyśniącego: á ten był nie iáda kto/ ále sam Rex náywyśnieyśy: ták bowiem przy dokóngeńiu Historyi o nim napisano czytamy: Ipse est Rex super universos filios superbiae: á nie był to ten Pánem/ tylko w samey imáginácii/ bo mu słuszyła w tym nieposlednie fortuna; bo miał y powaga swoia/ bano się y poyrzec nie tylko ná Osoba/ ále náwet y ná śáty iego. Quis revelabit faciem indumenti ejus. *Mowá iego. bylá stráśna/; co rzekł/ iáko by kámieniem w leb dáł. De ore ejus lápades procedunt, quasi redae ignis accensae. Tákogo się nie báł/ náywiékszy Ráwáler/ Potentat/ zá iedne plewy u niego pozycány był. Reputabit, quasi paleas ferrum. Ale gdy się przypáderzemy lożu iego ná którym spoczywał/ uznámy wśtyscy/ że było árcyniebespieczne/ te álbowiem opisúie Job tákże temi słowy: Sternet sibi aurum, sicut lutum, *Náściele/ sobie zlotá, iáko błotá. Zdáć się będzie podobno że to dobrze ná stronę tego pyśnego Potentatá: bo pospolicie póli zlotá/ pieniadzy stáie lárwo się okupić/ y utrzymáć przy godności. Leż inszego rozumienia będziecie/ tylko posłucháćcie/ iáko to miejsce czytáia Septuaginta. Lectus ejus, obelici acuti *Łóże iego, ná kolezyskach ślupách. Pacuibelus, w tym misternym lożu/ upátruie próci upadéć ludzi ná godnościách zostáiaczych. Domyślcie sobie/ gdyby kto ná iglách leżał; á dopieroż gdyby kto ná konczyskach wysokich ślupách; coby tam zá wzdá taki głowiek miał; záiste/ nie tylko by mu było niewzágáno/ ále oraz y niebespieczno: bo co moment spadku tákemu trzeba by się obawiać. Podobnymci sposobem/ gdy kto ná tym świecie/ zwlászczá per illicita media: chce sławá/ reputacya swoia utrzymáć/ imprezy dokázáć/ do fátcyi wiazáć się przeciewno. summieniu/ dom***

Figura.
Job. 41.

ap. Pacius
in Joann.
capit. 28

Na godrościach
Zobrazujących

Na nie
teleg
calo
ly

ch lub
wreki upa
dek.
Bog
wym
zaw

Bog
wreki
Kij

swoy

woy wystawie/ utrzymać krewnych/ przytaciol swoich/ zc. dopuſzcza mu tego Pan BÓG na gda/ że mu ſie imprezy iego dārza/ wſpārty cudza potencya/ będzie ſtraſny przeciwney ſtronie/ roſnie w tytułach/ godnoſciach/ zc. a znaydzieſz taki requiem animæ? dārmo nie znaydzie: na nies beſpiecznym bowiem odpoczywa poſtaniu: na igłach/ na wyſokich/ ale koſzyſkich ſpychających z ſiebie ſtyletach ſpoczynek iego/ bo ſamo co raz ſumnienie zle iego ruina mu grozi: Sztylet to ci ſty/ ſumnienie zle/ ſtroſuiace; ſtylet gniew Boſki: DEUS ſuperbis reſiſtit; ſtylet invidia ludzka; ſtylet y one ſłowa nagła ſmiercia grożące roſnacym w godnoſciach. Omnis potentatus vita brevis.

Trzecie lożyſcie/ w ktorym duſzy ſwoiey aſſektom uſpołoenia ludzie ſwiatoſci kuſać zwykli/ ieſt in divitijs, w zbiorach, doſtatkach, majątnościach, y o tym rzeczby ſie mogło/ że niewieſne/ bo o nich mowi S. Chryzoſt: Stratis molibus jacentes, multoties totam ducunt inſomnem, divitijs in iucunditate multæ aggritudines irruunt, Na miękkiy poſcielaſz, częſtokroć przez cała noc na ſen zdobyć ſię nie mogą. Na bogaczom w doſtatkach opływających, wiele cboroh zwykło przychodzić. Znowu y to prawda/ że niebeſpieczne wzglądem duſze. Qui volunt divites fieri, incidunt in tentationem diaboli. Ktazzy cbor bogatemi zoſtać, ci wpadają w ſamotowki ſataniſkie. napisał Doktor Narodow. Ale to ieſzcze przydać/ że ieſt y nieſpokojne; ponieważ bogactwa/ majątności/ zwiąſzają z uciemiżeniem poddanych/ kontraktami ſiglarſkimi/ ſukceſſy zmyſloną/ albo innym ſpoſobem ſłym nabyte/ zawiſe na głowiek wolaia ſtroſuiac ſumnienie iego o zle nabytciu; y że bārdoz prętko z rąk iego/ albo przy namniety z rąk potomkow iego wydrasie: Co probuis, przykłądem Cornel: a Lapide piſe o iednym bogaczu w Remis: że ligac raz pilno ſwoie getwone złote/ uſłyſzał z nich głos taki: Omnes quidem hic ſumus, ſed brevi cum aſinis erimus: id eſt cum

A Gualtero Budello. bo ſie tāt z Francyſkiego ięzyka tłumaczyło przezwieſko lādaiſkiego głowiek onego/ y huleciā/ ktoremu onā ſubſtāncya zle zebrana/ doſtać ſia miała. Jaſna tedy rzecz; że ani w roſtoſkach/ ani w godnoſciach/ ani w bogactwach duſza ludzka na tym ſwiecie nie może ſpoczynku prawdziwego znaleźć. Wiſe gōſcieby go znaleźć mogła/ niech ſie pilno przypatrzy tej lożnicy w ktorej Duſza O. S. Francyſka nader wygodny ſpoczynek ſwoy/ tu ieſzcze na ſwiecie żyta/ znalazła. Invenietis requiem animabus vſtris.

O do drugiey Części Rządzenia. Na pokazanie y obiaſnienie lożnicy/ w ktorej O. S. Francyſek duſzy ſwoiey Requiem doſkonął ſpoczynek znalazł/ y one delikacy/ że tāt wielkiey doſkonaloſci enot heroicznych/ y zaſług dorofła wychował trzy dokumenta zabieram ſobie. Naprzod z Piſmą S. ząpisie owych ſłow Eccli. 24. In omnibus requiem quaſivi, & in hereditate Domini morabor.

Wz wſytkim ſukałem odpoczynku. y w dziedzictwie Pańſkim mieſkać będę. Prawda ieſt/ że Kommentatorowie Piſmą S. to mieyſce tłumaczą/ Geſcia o Madoſci. Przedwieczney/ Geſcia o Przen: Pannie; y z niego dochodzą/ gōſcie/ y iako/ y w ktorych duſzach przedwieczna Madoſć ſpoczynek ſwoy znayduie; iednak nie u wlogac onymże/ y na ich tłumaczenie pozwalając/ in ſenſu accommodatio. (iako go Teologowie nazywają) godzi mi ſia tāt tego mieyſca/ iako y innych zążyć tu chwale O. S. Francyſka; na pokazanie tego gōſcie/ y iak pieſzono duſe ſwoie chował ten Swiety. Wiſe powtarzam w Cłobie O. S. Francyſka one ſłowa. In omnibus requiem quaſivi, & in hereditate Domini morabor. W ktorych ſłowach nieiako chępi ſia O. S. Francyſek/ że naſukawſzy ſie ſpoczynku dla duſe ſwoiey. In omnibus requiem quaſivi, onego nigdzie ſta tegnego nie znalazł/ tylko w ſamym dziedzictwie Pańſkim; y dla tego tām uſtawicznie duſza iego wzaſu/ ułoni

PARS II.

Scripta Eccli. 24.

Histor

D Francyſka; na pokazanie tego gōſcie/ y iak pieſzono duſe ſwoie chował ten Swiety. Wiſe powtarzam w Cłobie O. S. Francyſka one ſłowa. In omnibus requiem quaſivi, & in hereditate Domini morabor. W ktorych ſłowach nieiako chępi ſia O. S. Francyſek/ że naſukawſzy ſie ſpoczynku dla duſe ſwoiey. In omnibus requiem quaſivi, onego nigdzie ſta tegnego nie znalazł/ tylko w ſamym dziedzictwie Pańſkim; y dla tego tām uſtawicznie duſza iego wzaſu/ ułoni

*dzied. P. Jan Paweł
rozumie*

*chw. P. Jan Paweł
rozumie*

*chw. P. Jan Paweł
rozumie*

*1. Petr. 2.
Psalms 2.*

Roman. 8.

1. Petr. 2.

ad Hebr. 9.

centowania affektor swoich szukał/ y one znalazła. In hereditate Domini morabor. Tu trudność/ co się to rozumie per hereditatem Domini, Dziedzictwo Pańskie; a personaliter mówiąc/ dziedzictwo Pana JEZUSOWE. Wiemy dobrze o P. JEZUSIE/ że to Pan dziedziczny/ Pan nie taki/ iako to niektórzy u nas w Polskę bywają/ którzy przedtem pisali się Panami na majątności takiej/ a takiej/ a teraz straciwszy one/ tylko się piszą Panem z takiej a takiej majątności. Pan JEZUS/ Pan jest na majątności/ na niebie/ na ziemi: bo nie tylko z nieba przyszedł/ ale też Panem na niebie/ y na ziemi pisał się. Data est mihi omnis potestas in caelo, & in terra. Wisc taki Pan musi mieć hereditatem suam. Hereditas, Dziedzictwo P. JEZUSOWE/ wielordkie upatrze. Naprzód dziedzictwem P. JEZUSOWYM są wszystkie dusze/ które on sobie zakupił/ droga krew swoja/ zwłaszcza odrodzone przez Chrysta S. o czym Apostoł Piotr S. Gens sancta, populus acquisitionis, y Psalmista/ Dabo tibi gentes in hereditatem. Drugie dziedzictwo P. JEZUSOWE/ jest chwala ona wieczna: do którego dziedzictwa przypuścił Chrystus Pan ludzi sprawiedliwych. Haeredes quidem DEI, co haeredes autem Christi. Dziedzicami Bożemi, a spój dziedzicami Chrystusowemi. Potrzebie/ Hereditas Christi, jest przykład żywota tego/ y cnót S. nam zostawiony iakoby testamentem: Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius. Lecz iako in jure wielordka znayduie się hereditas, między ktorými najsławniejsza jest hereditas ex asse, to jest dziedzictwo zupełne; a tym lepiej/ gdy będzie Testamentem & morte Testatoris utwierdzone/ mówi Apostoł: Ubi enim testamentum est, mors necesse est, ut intercedat testatoris, tak y między enotami/ y przykładami enot/ które nam/ iako dziedzictwo zostawił Chrystus JEZUS/ iedną znayduie się enotą; a ta jest Abnegatio sui, potorne wyrzeczenie się/ pogarda samego

A siebie. Ta jest hereditas Christi ex asse; bo enota najsławniejsza/ y do odziedziczenia innych enot prawo dająca. Jest utwierdzona testamentem P. JEZUSOWYM: bo gdy Ognio swoich wysłał w świat/ żegnając się z nimi/ y testamentem zostawiając im nauki rozmaite P. JEZUS/ to im między nimi osobliwa zostawił. Qui vult venire post me, abneget se metipsum. Kto chce iść za mną, niech się zaprze samego siebie: Jest potrzebie utwierdzona ta hereditas morte testatoris, bo napisano o P. JEZUSIE: Humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem. To tedy dziedzictwo P. JEZUSOWE/ względem samego siebie/ ma to do siebie/ że w niej zabawiąca się dusza/ prętko się uspokoić może. In hereditate Domini morabor. bo naysławniejszy sposób do utrzymywania wiecznego pokoju/ y z Bogiem/ y z ludźmi; gdy się kto upokorzy/ uznając się byt godnym wszelkiej pogardy/ y niegodnym żadnego respektu; takiego zaiste by naysprzeciwiejsze rzeczy/ nie poturbiu. In omnibus requiem quaesivi. S.O. Frąciszek we wszystkich trzech pomienionych dziedzictwach Pana JEZUSOWYCH/ szukał spoczynku duszy swojej: szukał w pierwszym/ per zelum animarum, gdy o to się starał/ y na to Zakon swój fundował/ aby dziedzictwo P. JEZUSOWE/ dusze krew tego odkupione nie ginęły/ tak przez niedowiedztwo/ iako y przez grzechy; co czynił już to obiegając tak wiele królów Chrześciańskich z Kazaniami: już to przykładem żywym na sobie do potę/ już między Sacerdami przed samym Sultanem Wiatra S. opowiadał/ y cudem onym/ gdy na ognie siedł potwierdzać: iedną duszą tego/ y tu nie znalazł dostojnego Requiem, bo czego pragnął/ dostąpić nie mógł/ to jest Męczeństwa za Wiatra S. Drugie dziedzictwo P. JEZUSOWE/ chwala wieczna/ ta należała O. S. Frąciszkowi: y owsem już nagotowane mu było miejsce między najwyższymi Aniśłami; z którego niegdy Lucyper wypadł: iako o tem

Lucia 9.

ad Phil. 2.

Sposób najsławniejszy do utrzymywania wiecznego pokoju/ y z Bogiem/ y z ludźmi/ y z samym sobą.

S.O. Frąciszek we trzech dziedzictwach P. JEZUSOWYCH/ szukał spoczynku.

miał

miał jeden obdanie: ięszce za ży-
wota S. Francyśka. Pragnął
wprawdzie duszą jego spojrzeć w
tym dziesięciu/ bo miał go
w duchu z Dawidem S. Quam di-
lecta tabernacula tua Domine.
Concupiscit, & deficit anima in a-
tria Domini: iednak y w tym non
invenit requiem Duszą jego/ Głęboko
dla nieustającego pragnienia do Wy-
szyny Niebieskiej/ y testnie do niej/
w której się uspokoić nie mógł: Głęboko
dla pokory: iż niegodnym się
bydź rozumiał chwały wiecznej: co
pokazała owa iutrznią jego/ na której
cała noc z Bratem Lwem strawił/
gdy Bratwarza nie miał/ kazać sobie
Bratu onemu mówić: Francyśku
masz wiedzieć że ty najwyższy grzes-
znik/ przeto nie masz mieć żadnej na-
dziei/ aby cię Bóg przypuścił do
nieba. Czego gdy Brat wzdręgał
się mu mówić/ długo się z nim ucie-
rał o to/ coraz zętych słow ro-
kując sobie mówić. Na czym lubo
cała noc strawił/ iednak nie mógł
mieć Ociec S. zupełnego swego u-
kontentowania/ bo żadna miara on
Brat nie mógł się na te słowa zdobyć.
W trzecim tedy dziesięciu P. J. E.
Wzowym/ to jest in abnegatione
sui, dopiero duszą jego spojrzeć swoy
y ukontentowanie na tym świecie
znaląsła była/ In hereditate Domi-
ni morabor. bo się wnetrznem d-
kami pokory/ poniżenia samego sie-
bie nigdy nasyć nie mógł: rozma-
tych do tego okazywał/ iuż to-
ża halonego się udając/ iuż kając de-
ptać po twarzy swojej Socyusowi
swemu/ y środze lądć/ nawet iuż za-
poroz u był zarzucony/ nago przez
Zissę prowadzić się Bratu roztaczał/
w tym/ y w innych podobnych despe-
ktach/ iakieby ukontentowanie miał
duszą jego/ trudno wypowiedzieć.

Lubo tedy zrozumielismy iuż nie-
co/ gdzie Duszą O. S. Francyśka Re-
quiem znaydowała; dalej to iednak
y lepiej obaczmy/ z Figury Pisma S.
na sławnym y wielce misternym lożu
Rola Salomona/ które Oblubienicę
tak opisał: Lectulus noster flori-
dus, y znówu tamże: En lectulum

Salomonis 60. ex fortissimis Israël
ambiunt omnes, &c. To Krole-
wskie łoże bardzo do materji naszej
wiodzie/ bo mówi S. Bernard. Le-
ctum in quo quiescitur, claustra
existimo esse, & monasteria; in
quibus quiete vivitur a curis saecu-
li, & solitudinibus vitæ. Łoże do
spoczynku, rozumem bydź klauzury y
Klasztoru Zakonne, w których duchowne
osoby spokojnie żyją, wolnemi zostając
od starania y pieczętowania tego swi-
ata. Co tym bardziej mówić się może
o życiu samego Fundatora/ iednego
z pryncypalnych Zakonów/ naszego O.
S. Francyśka. Jakoż uważam sobie
że życia jego/ y cnot rozmaitych/ y
nader uspokojoney w BOGU dusze
jego/ piękny wielce kontrast pokazu-
je się w tym Salomonowym łożu.
Naprzód uważmy te słowa: Lectu-
lus noster, z których quoad literam
daje się znać/ że to łożo Oblubien-
ce/ było wspólne z Oblubienicę: gdy
nie mówi Lectulus tuus, albo meus,
ale noster. Przez co się in sensu
mystico, (mówiąc o łożnicy duchow-
ney/ to jest o życiu Zakonnym) wy-
bornie wyraża/ przednia cnota/ albo
zabawa Zakonnej dusze/ to jest bogot-
myślność/ modlitwa; na której ię-
dnogę się dusza affektami woli/ aktami
rozumu z Panem BOGIEM/ y
Pan BOG z nią/ przez przymnoże-
nie łaski/ oświecenia/ y zapasy duchow-
ne/ a ta sama kontemplacya jest mi-
łą łożnicę/ miłym spożyciem dusze
Zakonnej. In omnibus requiem
quæsi, & non inveni, nisi in an-
gulo cum libello: mówi Thomas à
Kempis. W tej zabawie iakoby się
łochal za żywota swego O. S. Francyśka
trudno to opisać/ gdyż całe jego
życie/ iedną modlitwą nazwać się
mogło: ta zabawa najwyżniej zalecił
w Regule Braci swej. Ante omnia
curare debent, habere spiritum
devotionis. Tej zabawy zda się iak-
oby Ociec S. y po śmierci nie po-
przeszał; gdyż w grobie jego (co Krol
nikt świadczą) właśnie tak żywy
stoi na słupek kamiennym/ ozy wzgo-
ra/ iakoby w kontemplacyi zostający/
albo modląc się/ podniesione mając.

Lectulus

Serm. 44.
in Cantico.Sze do spoczynku
leżące klauzuryKaz modlitwy ię-
dnogę duszy z BogiemŻycie całe S. Francyśka
iedną modlitwą nazwać
można

Regule. 5.

W grobie stoi iak żywy
na słupek kamienny

Leſtulus noſter floridus. Gdybym
to materialiter chciał do W. S. Frán-
ciſká aplikować/ ná przyzodobienie
łoźnice tego/ nálaſtby w żywocie te-
go y kwiatki; to ieſt owe Roże cu-
dorne u Porcyunkuli w cierniu na-
lezione. Dożytylbym u Socyruſá
tego B. Jdziego/ y Liſij/ ktore wyni-
ły z ziemi; albo u Ludwiá S. ále
wole to myſticè rozumieć; tak to
tłumaczy *Cornel. á Lapide*. Leſtulus
floridus, eſt ſancta mens caſta, &
audia virtutum dedita; quæ flo-
res, & fructus omnium operum
bonorum progerminat; á zátym
przez te kwiaty/ zndá ſie rozmaice
y wyſocie cnoty W. S. Fránciſká/
poctory/ cierpliwoſci/ wſtrzymieźli-
woſci/ cyleſci/ uboſtwa/ miłoſier-
dzia ku bliźniemu; ktoremi on łoźnica
ſerca ſwego wyſtał pieknie/ y przyzodo-
bił. Wydawały ſie wdziecznie w duſzy
tego liſie cyleſci/ gdy kuſony o te
cnocie od Sárácenti, ná ogień poſeďł/
á drugi raz w cierniu ſia tarál; Wy-
dawały ſie Roże ognistej ku bliźnim
miłoſci/ gdy tředowátym/ y chorym
w ſpítálách ſam ſłużył; gdy w Dom-
ku Porcyunkuli dla grzeſhnych tak
hojny dorocznie wiecznemi gály u-
proſił Odupſt; gdy dla náwrocenia
niemiernych Sárácenow/ tak dluga/
tak niewieſna/ tak niebeſpiezna podi-
ſł do Soltána Tureckiego droga. Po-
terzećie/ Sálomonowe łoże/ nie tylko
miękkie/ wzeſne/ roſkoſne/ bo kwieci-
ſie/ floridus było; ále oraz y do ſpo-
zynku beſpieczne: bo armata otoczy-
ne. En leſtulé ſalomonis 60. ex for-
tiſſimis, &c. coſ iá podobnego widza
y okolo łoźnice/ w ktorej Duſá W. S.
Fránciſká/ milego záżywała ſpoczyn-
ku/ Mortificatio, oſtre obchodzenie
ſie z ciałem ſwoim/ ieſt to iáko by po-
teżná armata/ dyſcypliny/ cylicya/
lancuſti/ zc. zc. ſa to iáko by miegel
páncerze; ciało oblezione w oſtra
ſuknia/ w cilicium ieſt to iáko potężny
tiryáni/ ktory łoźá Sálomonowego
kwieciſtego/ to ieſt/ cnót Ss troni/
O co Piotr S. Apoſtol napominał/
Chriſto igitur paſſo, eadem & vos
cogitatione armamini. *Manſi tłum-
aczy: Imitatione paſſionis & ſa-*

Agellationis Christi in corpore. ve
stro contegimini. Poli ten kiry
śnik na straży stoi/ to jest/ poli kto
z ciałem swym ostro się obchodzi po
ty duszą jego spokojnie odpoczywa z
Bogiem się przez modlitwę/ przez
łaskę łącząc/ y enot Ss. zasług/ przy
czyniałac sobie. Tlic idamcy w ży
wocie O. S. Franciszka nie wydadie
się/ idko ta enota: kto mogli bydy
większym nieprzyjacielem wygodom
ciała: nads Franciszka S. x kto mogli
bardziej pragnąc cierpienia/ trapie
nia ciała swego? Sama o tym świa
decwo daie Regula tego/ w ktorey
tak wiele sposobow do umartwienia
ciała podał Brat: bosz chodząc/ nie
jeżdżąc/ grube habie nigdy go nie
zdejmując nosić/ zc/ zc. tak wiele po
ścić. Przyłożcie do tego innych
wiele prywatnych/ krytych mortifi
kacyi ktore sobie wynaydował O S.
Francisek: przyłożcie owe pięć ran/
gwoździe w sobie mające ktore przez
dwie lecie przed śmiercią nosił/ y
onych w Pielki/ aby mu tym bardziej
dotuczaly/ nie dał sobie opatrować:
Czaliż nie przypina każdy/ że Duszą
Franciszka S. była otoczona ta u
martwienia armata: a całym życie
jego było podobne Lectulo Salomo
nis, w którym Requiem, spoczynku
zadržwała Duszą jego S. En lectu
lum Salomonis.

Na dobieła probacyi moley/ prz-
chodzi mi na myśl co piše Achen.
że Krolowie Perscy/ mieli ieden Po-
toy/ albo lożnice Krolowskie/ gdzie u
głowach był Szarbiec/ w którym było
pięć millionow talentow złota; a
zwano to Cervical Regis. w nogach
D zaś było trzy miliony talentow; co
czyniono/ aby Krolowie oni/ duszając
w tak wielkie Szarby tym smaganiem
y spokojnieniem odpoczywać sobie mogli.
Philip. Hartunc. pięć Kan Dáná JE.
Złotowych/ przyrównywał do pięciu
talentow Zwangelicznych onemu
wiernemu studentowi powierzonych. Wia-
cie daleko od zdania tego Autora
ustrpuje/ pięć blizn Kan Dáná JE.
Złotowych wyrażonych w ciele O. S.
Granciská/ nazwa także pięciu mil-
lionow talentow: zaś przez trzy mil-

liony talentow/ bade rozumiał trzy
śluby Zakonne/ posłuszeństwa/ ubo-
stwa/ czystości/ ktorém i y siebie/ y
S. Franciszka/ swoich ścisłychym daleko nād
inne Zakony sposobem obowiązali/ O.
S. Franciszek: a to mowis fundując
się na owym widzeniu/ które miał O.
S. Franciszek/ gdy mu się pokazał P.
JESUS/ y chciał od niego/ aby mu
był co podałował; lecz on iako ubogi
wymawiał się z tego; przecieś z ro-
kazania P. JESUSOWEGO osiągną-
wszy do zanadrza/ czył do rękaw/ i
znalazł tam trzy złote tabliczki; któ-
re znalazły trzy śluby Zakonne/ y one
Pánu JESUSOWI ofiarował. Jeżeli
tedy Królowie Perscy/ mając tak bo-
gata prowizya/ śmągną na łożu onym
misternym sobie spoczywali. A iakoż
Duszą Franciszka S. daleko w boga-
tę opatrzona talenta/ tak wielkimi
przywilejami Bożskimi nād inne Ss.
tu ięszce nād ziemi udarowana/ tak
dobrze opatrzona/ znaleźć nie miała
Requiem, śmągnęgo odpoczynku
swego; gdyś samemu tylko y. talen-
tow/ to jest pięci ran przywilejami
zastępciac się/ przeszkody żadney
wziasu swego obawiać się nigdy nie
mogli: mówić mogli; Pawłem S. De
cetero nemo mihi molestus sit, ego
enim stigmata Domini JESU in
corpore meo porto. Et invenietis
requiem animabus vestris.

A toż masz Oblubienico Bárań-
kowa/ duszo ludzka/ duszo rozumna/
duszo sprawiedliwa/ łożnice/ albo rą-
zey miejsce/ y sposob/ gdzie Duszą
Oycá S. Franciszka miły spocynęł/
wzjęsny/ y bezpieczny znalazł. Bierz

A się y ty Oblubienico Bárańkowa/ du-
szo rozumna/ duszo sprawiedliwa/ do
tey łożnice/ a gdy się zmordujesz/ uda-
waj się choć po części do tych obie-
ktow/ w ktorýchbyś według BOGA/
ięszce tu na świecie/ uspokoić się mo-
gła. A ponieważ zschodzi nam nie-
tłko nād wnetrznym Requiem, uspo-
kojeniu, ale y powierzchnym/ kros-
nego Synowie Koronni/ po rozma-
itych kłatach/ rozmaitemi sposobami
funkciac/ znaleźć go nie mogą. U-
daymy się w tym pospolitym utrapie-
niu do przyczyny O. S. Franciszka
B. Pięć S. Bonaventura, że gdy Medyk/ *cit. ab E-*
który służył O. S. Franciszkowi/ y *scob. de SS.*
Braci jego w chorobach/ uskarżał się/ *Pang. c. 2.*
że mu się kāmienica jego walała/ dał *de S. Fran-*
mu O. S. Franciszek kilka włosów z *numar. 16.*
głowy swojej/ które założywszy w ro-
spadliny murów swoich/ zaraz się w
kupa ścięły/ iż ruiny/ y niebezpie-
czeństwa żadnego nie było. Coś po-
dobnego z nami się dzieje: wali się O.
S. Franciszku Wygryzła nasza/ y od
wojny/ y od powietrza morowego/
w ruiny idą Dobrodziecie nasi/ ktorzy
C Synów swoich nie nie mających/ tak
wiele tysięcy/ z żywiości tu sobie
żyją/ y opatrują: Wiemy/ że skutec-
zniejsza jest przyczyna twoja/ niżeli
włosy twoje. Prosiemy cię niegodni
Synowie twoi/ za Dobrodziecami na-
szymi/ za Królestwem Dólskim/ upa-
dniey dziś przed Młocistatem Bożkim/
a modlitwami twemi ktorys tu ięszce
nād ziemi znalazł Requiem Duszy two-
iej/ Wygryznie naszey od obojga tych
plag/ wojny y powietrza/ uprosz
Requiem, albo Pacem. Amen.

Ná Dzień S. PIOTRA z ALKANTARY, Claves Thesaurorum Sponsæ.

Vbi enim thesaurus vester est. Luca 12.

Ślawnie widza nasz Piotr
S. de Alcantara, parago-
nuie z Piotrem S. Aposto-
łem/ najwyższym/ y najpię-
wszym po Chrystusie Pastie-
rzem Kościoła S. S. N. Obadwa

D albowiem nie tylko z skarbami/ ale
oraz z kluczami do nich/ przy Drogy-
skościach swoich dorocznie prezen-
tuja się. Odebrał Piotr S. Apostol
przy Drogykości swojej od Chrystu-
sa P. Skarb/ a Skarb Niebieski/ oraz y

Aaa

z kluczami

Trzy śluby Zakonne
trzy miliony talentów

Trzy tabliczki
S. Franciszka u siebie
w łóżku znalazł trzy
śluby Zakonne.

ad Galat. 6

cit. ab E-
scob. de SS.
Pang. c. 2.
de S. Fran-
numar. 16.

Wszystko w ruinie
Wszystko w ruinie
Wszystko w ruinie

Piotr de Alcantara
Piotr de Alcantara
Piotr de Alcantara

Matth. 19.

z kluzdami do niego/ aby iako Pod-
 kárbi Oblubienicy Bóránkowey Ro-
 ściolá S. duchowne tey potrzeby z
 tego kárbu opatrował. o czym czyni
 relacya doroznia/ Swięta tego/ E-
 wángelia/ słowá samego Zbawiciela
 do niego alleguie. Tibi dabo Cla-
 ves Regni celorum. Orosz y nas
 Piotr S. z Alkántary/ swoim sposo-
 bem sława też przy swoim Swięcie
 z nieposlednimi kárkami/ bo także
 niebieskimi; o których przeczytana
 Ewángelia/ symbolic po dwakroć
 namienia; gdy raz wspomina o kárbie
 nieustajacym w Niebie: Facite vo-
 bis - thesaurum non deficientem
 in celis, a drugi raz o kárbie serce
 ludzkie w sobie zatapiającym: Ubi
 enim thesaurus uester est, ibi & cor
 uestrum erit: ten zaś kárk u ludzi
 bogobornych nie infy jest/ tylko sam
 Pan BÓG. A owšem Pan BÓG
 jest kárbnica/ albo zgromadzeniem
 wielá nieograniczonych kárkow: bo
 każde attributum tego/ to jest dosko-
 nálosć/ iaka jest spráwiedliwość/ ma-
 drość/ wszechmocność/ ić. kárbem
 zwáć się powinno; ponieważ jedno
 z tych/ to jest attributum mądrości/
 kárbem utytułowal Páwel S. In
 quo absconditi sunt thesauri sapi-
 entiae, & scientiae DEI. A że Piotr
 S. z Alkántary/ iesze tu za żywota
 przez dzimne zjednoczenie serca swego
 utopil był Duszę swoia w tey kárbni-
 cy/ to jest w BÓGU swoim/ seroko
 też przeto do tych kárkow doskona-
 leści Boskich otworzył sobie/ zstawił
 się Podkárbin/ to jest ugefiniłem
 znakomitszych dzieł atrybutow Bos-
 kich/ trzech osobliwie wymienionych;
 to jest spráwiedliwości/ mądrości/
 Wszechmocności Boskiej. Spyta-
 mnie kto; a gdzież tego nowego Pio-
 trá/ nowego Podkárbięgo. Niebies-
 kich kárkow kluzę do tych kárkow
 zostawił iá pierwszemu Piotrowi Ewa-
 ńsciu Apostollskiemu złoty/ y srebrny
 kluz Papieński. Nowemu Piotrowi
 z Alkántary/ iako ubogiego Oycá Sy-
 nowi/ dosyć będzie ná żelaznym/ ale
 wielce misternym kluzu: przez który
 kluz/ rozumieć chce niezwygáynie-
 ofira pokuta tego; dla której go

Roman. 11.

N. S. z Alkántary
 kárbin atrybutow
 Boskich. Páwel kluzę
 ofi, wszechmocności B.

Łwaś ofi kluz

Hieroglif.
 Piotr S. Potent. Bn.
 tenh.

Kluzę do kárkow
 nagradz kárten
 klich Oblubienicy.

Gneźnię kárny
 folguje uduchowu
 nie strasig się dotye
 czynic zagnęchym
 nauka

A Breviarz Rzymński nazywa: Porten-
 tum Penitentiae. Cudem iednym po-
 kuty. dla tego/ że tak się surowo ob-
 chodził z ciałem swoim/ iakoby owo
 żelazne/ y niegule było. Był ten
 zwyczaj u Rzymian/ (iako piše Pie-
 rius) że ná Godách Mazienskich od-
 dawano Oblubienicy kluzę/ Tę y
 ię uczyni ná Godách Bóránkowych/
 oddam Oblubienicy Bóránkowey Ro-
 ściolowi S. za weselny upominek/ od
 tego nowego Podkárbięgo Piotra S.
 ten misterny kluz do kárkow Nie-
 bieskich; to jest powiem: iako Piotr
 S. dla osobliwej surowości żywota
 swego/ zstał się godnym dárów Nie-
 bieskich/ y nieakiego ugefinictwa
 kárkow spráwiedliwości/ mądrości/
 Wszechmocności Boskiej: w pier-
 wszej iednak Części Kazania/ dam
 duchowna náuka owym/ którzy sili
 nágromadziwszy grzechami swemi de-
 pozycow/ do kárbu spráwiedliwości
 Boskiej/ folgując ciału swemu/ o kluz
 słusnej pokuty nie dbaia; to jest nie
 stáráia się dosyć czynić za grzechy/
 przez náprzykrzania się ciału swoie-
 mu. Ad M. D. G.

P O do pierwszej Części Ka-
 zania/ y oraz pierwszego
 kárbu/ to jest attributum
 spráwiedliwości Boskiej: id-
 łoby sobie Piotr S. do nie-
 go otworzył żelaznym kluzem/ ofi-
 náder Pokuty/ S. nim ná to odpowiem/
 dam wprzód in universali potrzebna
 wielce informacya/ o tym kárbie sprá-
 wiedliwości Boskiej/ o depozytach
 tego; y iako nie ládá kluzá trzeba/ ná
 otwarcie sobie onego. Prawda jest że
 Attributum spráwiedliwości Boskiej
 connotat actus, non tantum iustitiae
 punientis, sed etiam praeiudicantis:
 to jest/ ić. P. BÓG/ ile spráwiedliwy
 jest/ iako najmnieyszeń dobrego uczyn-
 ku nie opuścza/ ktoregoby głowieko-
 wi/ lub ná tym świecie lub ná tam
 tym nie nagrodził; tak też/ y za naj-
 mnieyszy grzech/ niedoskonałość/ ści-
 ále wyciąga od głowiek doskona-
 le go dosyć uczynienia/ nie tylko wzgle-
 dem winy/ ale y względem karania:
 iednak ná ten czas trzymać się chce
 słow Páwla S. który uważaie w
 szeregulności

P. A. R. S.
 I.

Bo iako nymu
 ty kárny/ iakoby
 nagradz kárten
 klich Oblubienicy
 dotye uduchowu
 nauka

szegulności dzieła sprawiedliwości Boskiej karzącej grzechy/ Karbem ons nazywał/ tak do iakiegoś niekarne go/ zatkamiedego głowiek pisać: Secundum duritiam tuam, & impunitens cor, thesaurizas tibi iram, in die revelationis iusti iudicii DEI. Według zatwardziałości twojej, y serca niepokutuiącego, skarbisz sobie gniew, w dzień gniewu, y obławienia sprawiedliwego sadu Bożego. Depozytą zaś do tego Karbu komportuła grzechy nasze, tak wielkie, iako y drobniejsze; bo za każdy grzech/ każdemu z nas kiedykolwiek trzeba będzie dosięć ucy, nie sprawiedliwości Boskiej; Do tego Karbu co dzień/ co godziną znoszą ludzie te swoje grzechome depozytą, y obligacye ale rozmaici/ rozmaicie: bo jedni iakoby wozami/ to jest owi/ ktorzy bez boiażni Boskiej żyją/ prawie co godziną/ ledwie y nie co minutą/ śmiertelnymi grzechami P. BÓG obraża; iako to przeświadczy/ bluźnierstw/ przysięgami/ ran/ korami/ słowami/ myślami/ pożadliwosciami cielesnymi; drudzy zaś/ iakoby wozkami znoszą do tego Karbu; to jest/ ktorzy nie tak często trafiają się zgrzeszyć śmiertelnie: trzeci przyklada do tego Karbu tylko kwartnikami: to jest/ ktorzy powszedniemi grzechami obrażają Pana BÓG: o tych napisano u Medred. Septies in die cadit iustus. Wszak to iednak sprawiedliwość Boska chowa/ tanquam in thesauris, a chowa bardzo pilno; bo każdy y najmniejszy woreczek pieczętuje: o czym Job S. tak mówi do Pana BÓG: Signasti, quasi in sacculo, delicta mea. Zapieczętowałeś, iakoby w woreczku występki moje. Młodo na ty/ ale nawet y Regestrą Pan BÓG pisze/ każda rzecz kreskuje: czego doznał Jeremiaś Protok/ Vigilavit; Hebrae. versio czyta: punctis notatum est, jugum iniquitatum mearum, in manu ejus. albowiem nie tylko reatum culpę, ale też poenę, to jest nie tylko winę grzechow/ ale oraz y karanie powinne za nie kreskuje. Bo daymy to/ że niektórzy depozytą grzechow swoich/ po części windykuja z

Karbom Sprawiedliwości Boskiej, zdeymuia nieśako te pieczęć z woreczkow swoich/ to jest przez żal/ skruchę/ przez absolucyę Kapłanów: miłosterny BÓG odpuścza im grzechy ich quoad culpam, y wlegne oraz karanie; iednak punctis notat iniquitates eorum, zostawia przecie na kreskach/ quoad debitum poenę temporalis: wszystkie pokuty nąznęzone im na Spowiedziach/ od nich opuszczane/ albo iadadako odprawione notuje/ co kto powinien: y owsem iż rzadko kiedy Spowiednicy trafiają mogą na proporcjonalną grzechom penitenta pokutę/ a na czas dla iakiej okoliczności folgując mu/ odsyłając go musza z ostrożnością pokuty do Cyscia swego czasu; Sprawiedliwość iednak Boska według ścisłej tary swojej/ wszystko to kreskuje: Punctis notatum est jugum iniquitatum mearum in manu tua. Nie zawadzi ci iakikolwiek choć per conjecturam, kompuć tego uczynić/ miarkując się według dawney pokutney Rosciśelney tary/ która za ieden śmiertelny grzech/ nąznęzała siedm lat pokuty/ trzy razy przez tydzień na chlebie y na wodzie pościć. Daymy to bowiem/ żeby kto przez cały rok co dzień raz śmiertelnie zgrzeszył: na przykład przysięgając się/ przeświadczyć/ albo pożadliwosciami/ myślami niezysła delectuiąc się; to taki według pomienionej tary/ obligowany by był na one pokute ostrą/ albo ostryższą ięszce w ogniu czyscowym/ przez lat dwa tysiący/ pięć set/ pięćdziesiąt y pięć: a gdyby przez lat dziesięć raz na dzień zgrzeszył/ pokutę jego wychodzićby powinna/ na lat dwadzieścia y pięć tysięcy/ pięć set y pięćdziesiąt. Reflektuyże się tu głowiecze świecki/ który/ nie dziesięć lat/ ale kilkadziesiąt bez boiażni Boskiej żyjesz/ który nie raz na dzień/ ale ledwie nie co godziną śmiertelnie obrażasz Pana BÓG/ uczynkami/ słowami/ myślami; przyłoż do tego tak wiele słow próżnych/ kłamliwych/ y innych powszednich grzechow/ a domysław się/ iakci wielka mnogość y po Spowiedziach została kresk w

Wszystkie
ludzie i wszelkie depozyty
ta do Karbu
wsta P. rożniaki rożna
i nie znoszą. Jedni ro-
żami dradzą pokutę a
inni kwartnikami.

Job. 14.

Bóg w. Regestrą pisał
i każdy rzecz notuje.

Taka pokuta
Z ieden grzech
trzy razy przez tydzień

Grzesząc przez
śmiertelny grzech
zawany lat dwa
pięćset B.

Reflektujże się

Matth. 5.

Wstąpił do
sanktu po
złoty
złoty

kompućie starbowym Spráwiedliwo-
sci Bostkiej; to jest obligacyi dosyć
uczynienia przez proporcjonalną po-
tutę / y męczenie się nad samym sobą / y
nad ciałem swoim / przez rozmaite
umartwienia dobrowolne: bez czego
ci y najmniejszej kreski nie zmądzisz.
gdyż sam powiedział Bógwiciel: Non
exies hinc, donec reddas ad novissi-
mum quadrantem. Nie wyidźś
zad, poki się nie wypłacisz do najmniejszej
tego pieniążka: O idź niebezpieczliwy
jeżeli poki jest dzień miłosierdzia
dzia / poki ci zdrowie / y siły siła /
nie strasz się uspokoić przez różne
potuty: y umartwienia ciała twego /
tych inecessary starbowych spráwie-
dlowości Bostkiej / ani kluczem ofiary
potuty wcześniej do tego starbu sobie
nie otwierasz. Albowiem Apostoł S.
w pomienionych słowach / Theauri-
zas tibi iram in die iudicii / ofiary-
ga ci / iż kiedy te starbnice same się
otworzą / y wszystkie kreski / albo obli-
gacye za grzechy nie wypłacone po-
kaza ci; w ten czas iako z ochłani-
takiej wybuchnie na ci gniew Bostki.
Rzecz podobno: mam i teraz kluc-
zewny / którym sobie mogą za-
tę otworzyć te starbnice sprá-
wiedliwości Bostkiej / y wszelkie uspokoić in-
teressa / albo obligacye za grzechy mo-
je; a ten klucz jest on / który Chrystus
dał Piotrowi S. Kłósciu Aposto-
łemu; przez niego zaś dał go innym
Kłósciom / Spowiednikom. Tibi
dabo claves Regni celorum, quod-
cunq; solveris super terram, erit
solutum & in celis, to jest Potuta
y Spowiedź S. z absolucya Kłóscia
Kł. Dobrze mówisz / y dobrze uga-
dzasz do propozycyi Kazania moiego;
y iá to mocno twierdzisz / że Potuta S.
jest kluczem grzesznego / y sposób sku-
teczny do uspokojenia się za grzechy
z Panem B.O.Giem; ale jest nąskale
klucza o trzech żebach; bo ex parte
penitentis, Potuta ma trzy części.
Wyznanie grzechów / żal z postanowieniem / y dosyć uczynienie: A dla
tego to samego / nie wstępsz sobie tym
kluczem Potuty otwierać starb sprá-
wiedliwości Bostkiej; bo niektórym
pierwszy y drugi zab u tego klucza

A hwanćcie często: gdy albo dla nieś-
tecznego wyznania grzechów / albo
dla defektu prawdziwego żalu / y po-
stánwienia / nie ważna ich Potuta /
Spowiedź bywa; niektórym zaś sam
trzeci zab satisfaccionis, dosyć uczynie-
nia, bywa w tym ná przeszkodzie; gdy
albo dobrze nim niechca zadržać / ál-
bo ná cudze ręce to jest ná same tylko
absolucya Kłóscia spuścza się /
sami lednák iakoby jednym palcem /
albo całé nie / potuty za grzechy / przez
posty / dyscypliny / náprzykrzenia się
ciału swemu dotknąć się go wzdry-
gają / jednym słowem / rozumie-
ją że mála potutka kilka pácierzy /
dosyć już uczynili / za ták wiele / y
wielkich grzechów Bostkiej Spráwie-
dlowości

ci ostánł iako się w tej okazyi
sami zawodzą / aby tym łatwiej po-
znać mogli / obidniám im to pod
Figura Pisma S: per contrarium
ná onym bogactw w ogniu piekła
nym prosiącym miłosierdzia u Abra-
ám / aby był pozwołił Lázarowi /
choć jednym palcem w wodzie umo-
czonym / pomoc dać utrapienemu.
C Pater Abraam, mitte Lazarum, ut
intingat extremum digiti sui in
aqua, & refrigeret linguam meam.
a pomógłś mu to co z bydnym: je-
stem z. Odpowiesz podobno / że już
był w piekle: a nápisano jest / in in-
ferno nulla redemptio, potępione-
mu nié pomoc nie może: prawda
jest; ale oprócz tego upátrzyli Ex-
pózytorowie Infa leżące przyczyny;
to jest; iż tylko jednym palcem po-
moc sobie dać chciał / y to leżące spu-
ścza się ná cudze ręce. Intingat
D extremum digiti, & refrigeret lin-
guam meam. W tym niebezpieczli-
wym bogactw Abbas Cellensis upátrzył
wizerunek ludzi nie doskonałe potutu-
jących; którzy lubo się spowiadają / y
żałują za grzechy swoje / lednák spu-
ścza się ná same ręce Kłóscia /
to jest / ná absolucya / mniej dbá-
ją o wypełnienie potuty; a podobno /
lubo zástużyli cudzołóstw / piánstwy
swemi / aby za potutę całą rękę ka-
rdła: ślepli dyscyplinami / trápili postá-
mi ciało swoje / ledwie (iako mówią)

Figura

Luca 10.

de panibus
Capite 25.W Bogactw
wizerunek
na lepotu-
jących:

jednym

Wstąpił do
sanktu po
złoty
złoty

Wstąpił do
sanktu po
złoty
złoty

iednym palcem etnac się go wzdryga-
ła/ wymawiając się uśilnie spowiedni-
kowi/ że wszelkich mortyfikacyi: tak
komym ludziom/ pokuta ich nie mo-
że się zdać kluzem do otwarcia sobie
skarbow sprawiedliwości Boskiej/ do
uwolnienia się od obligacyi za grze-
chy swoje/ boć to do tego kluzą Po-
kuty S: kto sobie chce nim otwo-
rzyć/ nie iednym palcem/ ale całą re-
ką/ y to własną/ a nie cudzą przyło-
żyć się trzeba. O co tenże Opát ká-
żdego napomina temi słowy. Ple-
nam itaque manum sanguine Re-
demptoris, non extremum digitum
in aqua tinctum, exposcat consci-
entia de gravibus confitentis; nec
alterius tamen, sed proprio digito,
velit movere, & amovere poenam,
quam, male animum movendo, si-
bi admovit. Przeto Climacus dosko-
nałą pokutę y dostateczną/ na uspo-
kojenie się z sprawiedliwością Bo-
ską/ nazywa ustawicznym dręceniem
ciała; y wynalazczyną rozmaitego u-
mątwienia. Poenitentia est cor-
poræ consolationis perpetua, &
jugis repudiatio: est voluntaria e-
arum rerum omnium quæ affligūt,
toleratio; est cruciatus sibi semper
opifex.

Wielebny magi Historię przyto-
czyć na to/ iako sobie bogoboyni lu-
dzie tym kluzem ostrey pokuty otwie-
rali do skarbnicy sprawiedliwości Bo-
skiej/ wyplacając się z grzechów swo-
ich: iako jest owá o iednym zboycy
dekretowanym na ścieście; który iuż
na theatrum badac/ prosił o pewny
instrument ostrey/ którym/ nim ściety
był każdy członek drapał/ y klął/ a
potym po członku sobie rece y nogi
urzynać kazał/ mściąc się nad cieleni-
swym przeszłych grzechów swoich: Co
podobnego uczynił y ow Lichwiarz/
który za pokutę/ w bezcepej pelney id-
dowitych gądzin dopuścił się zam-
knąć/ aby był od nich pojarzty. Ale
dajmy tym pokoy/ mamy w o-
gach dzisieyszego Piotra S. z Alkán-
tary/ który náder ostro pokutę kárac
ciało swoje/ iako kluzem żelaznym/
otwierał/ nie tylko sobie/ ale y innym
skarby sprawiedliwości Boskiej. Ma-

A my to bowiem z Historii żywota iego/
iż zdraż z młodych lat/ które na ná-
ukach w wielkiej ostrożności/ y se-
racości nábożeństwa zstrawił/ w tym
był wielce przezorny; bo gdy mu się
trófilo/ choć w drobny iaki defekt
upadł/ y tym zadłużyć się w skarbie
sprawiedliwości Boskiej/ zdraż to ostro
pokutę/ dyscyplinami trwawemi ná-
grądział. Ab eo tempore atrox
corpori suo, tanquam infensissimo
hosti bellum indicens, præter ci-
bi parsimoniam, atque a vino ab-
stinentiam ob levissimos defectus,
asperimis illud flagellis macera-
bat: Co ięsze za málo mściac/ gdy
wnet/ bo w lat piętnastu náder ostro
Regule Franciszka S. przyiał/ i-
ako nieścychanie ostro pokutę w nim/
aż do lat sześćdziesiąt y trzech pro-
wadził/ niżej to obágemy: teraz ná-
wym dotyc mieymy/ że ten Piotr tym
żelaznym kluzem ostrey pokuty/ nie
tylko sobie/ ale y bliżnim otwierał
skarby Boskiej sprawiedliwości; bo
częstość ludzkie świeccy pátarzając ná
mortyfikacyę iego y Bráci iego/ do
ścierey pokuty za grzechy swoje po-
budził się. Ur illo spectaculo Vr-
bium Cives plurimum atteriti,
ad monasterium advolarent, eos
obnixè deprecantes, ut a tanto ri-
gore sibi parcerent. Co pierwszy
skarb attributi iustitiæ Divinæ, do
ktorego sobie żelaznym bo ostrey po-
kuty kluzem/ Piotr S. otworzył/ y
oraz náuczył nas nim sobie otwierać

Drugí skarb do ktorego
sobie tymże kluzem o-
tworzył Piotr S. z Alkán-
tary/ jest attributum sa-
pientię, Madrość Boská
niekongondá; ktorey Pan Bóg u-
dziela stworzeniu rozumnemu/ nie
tylko Aniolom/ ale y ludziom; o-
świecciac rozum ich do poznania rze-
czy niebieskich/ duchownych/ do zro-
zumienia Pisma S. do zego też ná-
leży dar ducha Prorockiego/ pozna-
wanie tajemnic serdecznych/ y tym
podobne dary. Do tych skarbow
madrości trzy się znaydują kluzę/
albo sposoby nabycia ich; między kto-
remi iest też y ten kluz żelazny/ po-

Brev.

Brev.

PARS
II.

Script.

Do Kluz Pokuty nie
iednym palcem ale całą
ręką przyłożyć trzeba
kto chce nim otworzyć

vide plura
ap. Baez.
Eu. l. i. 289

grad. 5.

Pokuta doskonała y
wielkie dręczenie ciała

Histor

Specul. E-
xemp. n. 1330.

Złoty ceden iakie
todawny nasłupie nim
suchy iakiey ostro-
chapel y iakie m. ję-
cie grzechow dopu-
nas ciatym

Cesar. l. 2
capit. 33

Lichwiarz za pokutę
dopuścił się zam-
knąć iakie pokuty
obecnie pokuty ga-
dawał

Piotr S. nazywa iako
żelaznym kluzem o-
twierał skarby
wielki iakiey pokuty

Do skarbow
mądrości trzy się
znaydują kluzę
albo sposoby nabycia

1. 2. quast.
Evangel.

Luce 9.

Serm. 226.

Sapient. 7.

Isaie 28.

Job. 28.

Demotif
D. 6.1. hym. Piotra do martwa-
nia. 2. hym. Piotra do
nieba.1. hym. Piotra do martwa-
nia. 2. hym. Piotra do
nieba.

lutu Piotra S. Pierwszy klucz jest A
Doktor S. iako nauczyciel S. Augustinus,
wskazując na one słowa / które mi Zbawie-
ciel / konfundował Saryzeuszow o to-
ż klucz do skarbow mądrości straci-
li byli. Vae vobis legisperiti, quia
tulistis clavem scientiae. Drugi
klucz jest Modlitwa. Oratio iusti est
clavis coeli, mowi tenże S. Doktor.
O czym też dacie świadectwo y ma-
dry Salomon, sam na sobie doznawszy /
Invoceavi, & venit in me Spiritus
Sapientiae. Trzeci klucz do tegoż skar-
bu / albo sposob nabycia mądrości /
wiadomości duchowney / jest tenże /
żny / ostrą pokutą / martwienie rozma-
itemi sposobami wszystkich zmysłow
ciała swego. Żaden zaś z doskona-
łych ludzi nie otrzymał takowey du-
chowney mądrości / y nie zstał się go-
dzien rewelacyi niebieskich / pokim przed-
przy innych cnotach nie naprzykrzył
się mocno ciłu swojemu. Dawno
bowiem o tym promulgowany jest De-
cret przez Proroka. Quem docebit Sci-
entiam, & quem intelligere faciet
auditum? Ablactatos à lacte, avul-
sos ab uberibus. Kogoś nauczysz u-
miętności? y komu da zrozumieć co-
ś / oświeconym od mleka, odsadzo-
nym od pierśi. Także sprawiedliwy
lob spytałszy się / gdzie by przemieści-
wał mądrość. Sapientia ubi inve-
nitur, & quis est locus intelligen-
tiae? Odpowiedział na to / że mie-
dzy delikacnie żyjącemi ludźmi / któ-
rzy rozumy swoje mają zaprzęgnięte
myśłami o wczasach / o wygodach
ciała / o jedzeniu / o pićiu / o spaniu
znaydować się nie może. Non in-
venitur in terra suaviter viventium.
Ktore słowa uważając / Ioseph:
Mansi. tak mowi. DEUS illis, qui
mortificationi dediti sunt, oculi-
tissima sua mysteria revelat. Pan
BOG tym którzy się umartwieniem ba-
wią, skryte swoje tajemnice objawia.
Miedzy temi wszystkiemi / którym P.
BOG mądrości swojej skarbnice
otworzył / osobliwym też był Piotr
S. z Alkántary: miał bowiem ducha
mądrości / albo biegłości w Piśmie
S. którego dziwnie mądre y naboi-
zney mądrym dosyć Teologom wykład-

dy dawał. Scripturae S. quae in me-
moria calluit, divinus quidam in-
terpres erat; nec scholasticorum
more puncta difficultatum amba-
gibus indagans, sed supernaturali
quadam stillante gratia penetrans,
ad quaesita cum stupentium satis-
factione respondebat. Miał nad-
to dziwnie wielką w rzeczach ducho-
wnych mądrość / dla której wiele
Pánów świeckich / iako to Karzeł V.
Cesarz Chrześciński / Krol także Lu-
zytáński za Spowiednika go sobie mieć
pragneli; y wiele takich było / którzy
dla tego przy Klastorkach jego nie
daleko / mieszkańci sobie budowali /
albo naymowali. Doznala tego du-
cha tego Serafická Pánna Teressa S.
od niego w trudnościach swoich du-
chownych / (w których iey nikt nie
mógł rezolwować) doskonale uspo-
koioną; ktorey też obdany był
duch tego Niebieskiej Mądrości / gdy
raz widziela Ducha S. w postaci go-
labice na ramiionach Piotra S. sie-
dzącego / y do uch / co miał pisać o-
nemu sępczego. Miał teżże du-
ch mądrości / przyśle rzeczy / y ciele-
mnice sere ludzkich poznawającego :
bo wiele rzeczy prawdziwie proroko-
wał / y o tajemne grzechy penitencow
swoich napominal; którym też często
troć / gdy w takim niebezpieczeństwie
byli o upadek / na miejscach odle-
głych bywszy / cudownie pokazywał
się / y one nauczał. Dosre tedy kie-
roko otwarte były skarby Boskiej
Mądrości Piotrowi S. Otwierał ie-
żas sobie kluczem naprzód gloskiej
nader pokory / w ktorey osobliwym
był; także kluczem modlitwy: bo ży-
cie tego w Zakonie ciele / sama kontem-
placya było. Assiduò contemplatio-
nis pabulo refectus; przypisuje mu
to Breviarz Franciszkań: ale osobliwy
klucz tego był / do mądrości ducho-
wney / nader ostrą pokutą / surowe
obchodzenie się z ciałem swym. Petr.
Damianus. pisać ad Monachos kazał
im tam takich kluczy do goby nośce.
Portatis vobiscum clavem cellulae,
portate quoque clavem linguae.
Ktory kluczyk znaczy umartwienie
izyła od gadania. O Piotra S.

z Alkántary

Marian. in
Vir. cap. 9.

emat. 5.

Duch. S. w postaci go-
labice na ramiionach
Piotra S.Przyśle rzeczy y ciele-
mnice ludzkich
pznawającegoSkarby mądrości Boskiej
otwarte były Piotrowi S.
Otwierał je
sobie kluczem naprzód
gloskiej nader pokoryKluczyk do goby nośce
izyła od gadania

NA DZIEN B. IANA KANTEGO, Pátroná Korony Polskiej.

Triplex Epithalamium, seu Nuptialia Cantica.

Quando revertatur à Nuptijs. Luca 12.

Otwo temu wierzyć, że od założenia świata/ dni na ziemi/ dni na niebie/ żadne iestże zawołane/ zwołaszá Królewskie Gody/ bez wdzięczno brzmiaćey Rápelle/ y śpiewania/ nie odprawiły sie S. A. Że adlborem (tak pise Scaliger, y Clemens Alexi) początek swoy wzięły iestże za Poginstwa owe Godowe pieśń/ wiersem komponowane/ nazwane Epithalamia, ktore na weselu zaczęli sami Oblubieńcowie gościom swoim/ a dopiero Goście Kołeyna głosy brali/ iuz to śpiewać/ iuz to na instrumentach muzycznych wygrawać one. Tenże zwyczaj y sam Krol Jerolimski Salomon/ na Godach swoich/ ktore z Cortá Járóná odprawował/ zachował; dalażnąc o tym Cantica Canticorum, dziwnie uzone/ y misterne. Co wiastka/ że y w Niebie na onych Godach Baránkowych/ ktore opisał Jan S. w Obiawieniu swoim. Venerunt Nuptiae Agni, bez piosnki/ dni muzyki nie obeszło sie: bo słyszał Jan S. tysiące śpiewających/ pieśni samego Oblubieńcá/ to iest Baránká/ Cantantes canticum Moysis, & Canticum Agni. Tenże Niebieski Baránek Chrystus JEZVS/ y tu na ziemi z wojującym Kościołem S. tak z ułożoną Oblubienicą weselne odprawuje Gody/ o których wzmianka w dzisiejszey Ewangelij. Quando revertatur à Nuptijs: a ponieważż też właśnie sa/ o których wzmianka u Mateusza S w przypowieści o dziesięciu Pannach/ czekających na Oblubieńcá Godowego/ gdzie też słyszeć się daly głosy/ wysokie wołających. Mediā nocte clamor factus est, &c. idzie za tym że y te Gody Chrystusa/

A weselacego sie z Kościołem S przy asystencyi Ss. Bożych/ bez swego Epithalamium, bez Piosnek, bez muzyki bydz nie mogą. A któż prosi z Gości/ to iest z Ss. Pánstich/ na tych Baránkowych Godach zaczęte Epithalamium; y wdzięczna harmoniczna melodia ukontentuje, Oblubienicę Baránkową Kościół wojujący: Ta funkcya nikomu przyzwosiciey z Ss. Bożych służyć nie może/ tak wielkiemu/ y oraz cudotwornemu Wyznawcy Chrystusowemu/ Patronowi Królestwa Polskiego/ Professorowi niegdy Przestawney Akademii Krakowskiej/ B Janowi Kántemu: którego arcybiegłego bydz w duchownych Dieniach/ y muzyce wydatie jamo tego przezwisko Cantius, takoby a Canticis. Jakkoz widze/ że Błogosławiony ten Maj nader chwalebnie w Kościele Bożym odprawił/ y odprawia funkcya. Co abym latwiej reprezentować mógł słuchającowi memu/ trzy sławneyse w Piśmie S obieram sobie Cantica: Canticum Agni, Canticum Patruelis, Canticum novum; y oraz w trojakim stanie uważając tego Błogosławionego/ in statu Academico, Sacerdotali, & Beatorum, z nich takoby trzy chory sobie reprezentui. Wiec tak B. Jan Kánty/ na tych trzech chorach stając/ trojaki pomienione Canticum, za Epithalamium arcykunsztownie/ y z wielkim ukontentowaniem Kościoła S. wyspiewał/ y wygrał; o tym mówić będzie na pierwszym chorze dla duchowney pociechy y pożytku Professorow Akademickich moralizując/ zaba-
wis meco. Ad Majorem
DEI Gloriam.

Scherl. in
Cant. 1. V.
fig. 1. n. 28.

Apocal. 19.

Capit. 15.

Matth. 15.

B. Jan Kántego
wypis z
jego
dziejach
y muzyki

Cantica
w imie S.

O do pierwszej Części Ka-
zania/ albo pierwszego cho-
ru Stationis Academicæ,
iako B. Jan Kánty; żyjąc
w stanie Akademickim/ śli-

cznie bardzo wyśpiewał/ y wygrał
Kościołowi S. Epithalamium pier-
wsze: Canticum Agni; o którym
namienilem wyżej z Obdłużenia Ja-
na S. wprzód nim o tym mówić będę/
iako przystojnie/ dla pociechy Pro-
fessorow pracujących/ zabierając sobie
materję do moralizacyi/ prace ich/
które w użeniu są/ y nauczaniu in-
nych podejmując/ nazwem Canticum
Agni, Piosnka/ melodya Bărăntka
Niebieskiego/ bardzo przednia/ y oraz
dla swojej harmonii Obdłużenia te-
go Kościołowi S. bardzo wdzięczna.
Pierwszego punktu mogą mieć fundam-
ent w Piśmie S. Nie nowina to
bowiem w Piśmie S. Doktorskie pra-
ce do Pisma/ do melodyi/ a Profes-
sorow nauk/ do instrumentow przy-
rownywać muzycznych. Eklezjastyk
Pánski opisuiać chwalebnych ludzi/
to do chwały ich przydał: In periti-
tia sua requirentes modos musicos,
& narrantes carmina scripturarum.
Tigurina cyta: Qui carmina scri-
ptis prodita explicavere. Umieję-
tnością swą wyprzedzając śpiewania/
muzyczne; y wierząc, pisma wykładał.
Przeto Cornel. a Lapid. twierdzi/ że tu
Doktorow Teologow pracujących o/
toko nauk Pisma S. wychwala Me-
drzec. Laudat hic non solum Can-
tores, & psaltes, sed & Doctores; &c.
A z tego to racyi Gregor. Nissen: na-
zwał S. Bazylego/ auream dogma-
tum philomelam, złotym nauk sto-
nikiem. do prażka także śpiewające.
go przyrównał S. Dionizego Areo-
pagita/ Chryzostom S. Theodoretus
Efrem S. zowie Sonoram lyram
Spiritus S. Melodyjnym instrumentem
Ducha S. a S. Grzegorz traba pra-
wy/ Tubam veritatis, mianuie A-
tandzega S. A nie bez fundamen-
tu jest ca komparacya Professorow
nauk mądrości/ do instrumentow
muzycznych; gdyż oni przy pulpach/
ná Katedrach/ iako ná Lurniach ias-
kich/ iako strony były swoje wyciągają/

A y owsem tęgą/ długo siedząc/ cy-
tując/ pisząc/ nauczając/ dysputując.
Czemubym zós te mistyczne Cantica,
prace Akademickie nazwał Canticum
Agni, uczynilem to naprzód dla tego/
że Bărăntek jest symbolum candoris,
szczerości, w czym zdawna voce po-
puli, mądra pochwała swola Profes-
sorow Akademickich: sławny jest wso-
dzie Candor Academicus. Jakoż
wszystkie Chryześcijańskie Akademickie
miejscowiny chwale/ że ich Cantica,
sa Cantica Agni; to jest/ żeby nauka
ich: y prace około szkoły/ zlagone by-
ły cum candore, z szczerością.

O
czym tak napisał Paulus Seberlog.
Christi Academia alumnos produ-
xit, quorum ingenio & eruditione,
cum nihil majus, candor tamen
animi, & morum summus appareat.
Przeto tenże uważając/ iako Pismo
S. powiedziawszy o Jakubie Pátry-
arście/ że się był do Akademii udał/
zaráz też o prostocie/ albo szczerości
tego wspomina: Jacob autem Vir
simplex habitabat in tabernaculis
Chaldaea cyta: Vir integer, & Mini-
ster doctrinae: twierdzi/ że to nie jest
bez tajemnicy: albowiem tym dacie
znac Pismo S. że Jakub był prawdzi-
wym Akademikiem/ przeto/ iż lażył
naukę cum candore. Recte igitur
ubi narrare aggressus est Academi-
cum fuisse Jacob. - adjunxit homi-
nem extitisse, apertā, simplici, atq;
candidā indole. Zatem gdzieby kto
przy naukach y mądrości/ albo sa-
feta dla nieszczerości/ mienawości/
albo fista dla wyniosłości y pogar-
dy innych narabiał/ by najwyższy
śpiewał/ to jest/ by naysmądźszym był/
D
nie śpiewałby Canticum candidi
Agni, które przy nauce y mądrości
potrzebuje wolnych pierśi/ candidum
Academicum pectus. Przeto ięszce
Akademickie prace nazwałem Canti-
cum Agni, bo strona ze wnetrznosci
albo ieliceczek bărăntkowych utreo-
na/ do muzycznych instrumentow/
nie tylko naymelodyjniejszy/ ale y
naysmądźszy jest/ gdyż y naysmądźszy/
naysmądźszy wytrzymać może stroj/ cze-
go inne strony nie dotają: co pięknie
twódrnie Nazom Stationis Acade-

micæ,

Jan Kánty żyje w sta-
nie Akademickim wyśpiewał
Epithalamium Januarius.

Pracę profesorow
z dozwoleniem po-
wziętą z Canticum Agni.

Pracę naukową
miękką Script.
Capite 44

Baranek jest synem
candoris.

Academicki candor jest
sławny w świecie.

Academicki szczeroci jest
sławny.

in Cant. 4.
Vestig. 28.
Sed. 3.

Strona b. b. r. r. r. r. r.
ieliceczek b. b. b. b. b.
naysmądźszy jest.

in Theolog
Marian. n.
1317. f. 61.

demica; ktorzy stanawszy per vocationem in choro Academico, przez piętna harmonia promocyi do wyższych/ y wyższych Professy postępując/ wszelki choć najwyższy stroy/ bardzo długo/ bo do samej śmierci wytrzymują statecznie. Chrystophorus Vega, Soc. JESU. położył za osobliwą chwałę Professorow sui Instituti, że ja w Kościele Bożym/ iako wiec w wierchu bywa syllaba communis: ktorey może Poeta zaśyć/ raz pro brevi, drugi raz pro longa; przez co chciał wyrazić indifferentiam do Professy/ wyższej/ albo niższej/ krotko/ albo długo użyć: nie uym podobno przez to nikomu nic/ gdy per piam emulationem, na osobliwą pochwałę Professorow Akademickich/ nazwa ich in Canticis Ecclesiae DEI syllabam longā, & firmiter longā, ktora nigdy nie może być brevis: bo prace ich nie krotkie/ nie rożne/ nieustające. Longa to syllaba positione, bo raz zaśiadłszy Katedry/ do śmierci ich nie opuszczają: longa incremento, bo co raz więcej im przybywa roboty/ gdy na wyższe postępują Professy; longa authoritate, bo y Katedrą/ ny Ránonik/ od Katedry nie jest wolen: longa terminatione, bo te prace nie kończy/ tylko śmierć. Jasna tedy rzecz jest/ ponieważ z pomienionych rácyi Akademickie prace kwadruić ad Canticum Agni, żem ich słusnie tym utytułowal nazwiskiem.

Obaczmy już teraz iako te mistyczne Cantica Agni, prace Akademickie wielce wdzięczne y przyjemne są Oblubienicy Baránkowej Kościołowi Świętemu a to pod Figura Piśmą Świętego do ktorej dał mi okazy sławny Ekspozytor Lucas Velloso, ten pisząc in Iudith. c. 1. num. 2. a przypatrując się oney wesołej scenie/ ktora reprezentowano Janowi S. w Obiáwieniu/ to jest na Tronie siedzącemu/ około ktorego dwadzieścia y czterech Stárcow w togách białych/ także na Katedrach/ albo na Tronách siedziało/ zdáło mu się/ iakoby na Akademii patrzał/ ktorey Rektorem nazwał samego Páná BOGA/ na najwyższym Tronie iako

A w Katedrze siedzącego. Ecce sedes posita erat in caelo, & super sedem sedens. Stárcowie zaś oni w Togách/ zdáli mu się być Professorami oneyże Akademii: gdzie y na Bibliotece nie schodziło: bo cała Biblioteka w jednej Rásiedze/ ktora trzymała siedząc cy w Katedrze/ zamýkala się. Vidi in dextera sedentis supra thronum, librum scriptum intus & foris. O czym tak pomieniony Autor napisał. Vides Academiam frequentem, alumnis plurimis, & maturi cerebri? vide & bibliothecam benè cultam, unde vita liber in Magistri manu. Lekcy sedzących onych Professorow/ były Cantica Agni; Pienia/ ktore y śpiewáli/ y na Cytrách wygrywáli Baránkowi/ ceciderunt singuli corā Agno, habentes singuli citharas, &c. & cantabāt canticū novum. Tá Niebieska Akademia/ gmużyby nie mogła służyć za Figurę Akademii ziemskiej; ponieważ oprocz tego co się już powiedziało/ y z innych wielá okoliczności/ ledná do drugiey kwadruić: widziane tam były

C leptom lampades ardentes ante thronum, te służą Professorom septem artium liberalium; widziano około Katedry morze/ mare vitreum simile crystallo: to niech znaczy świątynia młody/ górnica się do Akademii/ według onego: Aquae multae, populi multi. Widziano y gworo cudnych z ogymá zwierząt, głowiek/ lwów/ wolu y orla; te dobrze reprezentują quatuor facultatum Doctores; między ktoremi Orzeł/ według Hugona, wyraża Doktorá Teologii.

D Facies Aquilae, Theologum exprimit. Nioszący w gzym osobliwie obiedwie te Akademię kwadruić do siebie/ jest to: że iako Canticum one nowe/ ktore Baránkowi wyśpiewywáli/ wygrywáli/ stárzy oni Niebiescy Professorowie/ wielce było przyjemne Kościołowi S. tryumfującemu z tych rácyi; że iako notuje Sylveir: znaczyło innovationem Sponsae Ecclesiae. dla czego też go nazwano Canticum novum, tak podobnym sposobem/ y w Akademickich ziemskich Cantica nova, prace Professorow około nauk/

apocal. 4.

Capit. 5.

in Ezech. 6. 1. n. 16.

in Apoc. 5. 9. 25. n. 224

v naučania mlodzi/ przez ktore co raz renovatur, odnawia się, w subiektá wojujący Kościół S. niezmiernie go ciejsza y uweselała.

Co abym się nie zdał komu nimis affectatē, (iako Syn ku Młotce) mo- wić/ y samym tylko konceptem nára- biad/ przywodzi ná to krótka Zistoria przeciwko ktorej/ nie powinnyby cur- rere exceptio, od kogo nie ze wszystkim

Histor

in Sedali

Pythemo

l 2, c. 2, n. 7

żyłliwego; bo ja Gáspár Lechner Soc: JESU wspomina/ o pewnym Profess- orze w Akademii Krakowskiej/ pod R. P. 1510. że ten przez pół roká w školách explikując Authorem pro- fanum, Ciceroná i nadz/ czyli Wirgi- liusza/ miał raz takie widzenie: wi- dział iakiś ozdobny Kościół/ á w nim ná Oltarzu zawieszona tablica/ ná ktorej złotemi literami napisano bylo Imię onego Autorá/ ktorego w škole Studentom explikował. Przydanie tenze/ iż ponieważ ten Professor go- tulac się ná explikacya/ zwykł był po- czynać studia swoje od nabożeństwa; dawano znać przez ono widzenie/ iako piaca tego Professorowśka/ lubo circa obiectum profanum, wielce była wdzięczna Pánu BOGU; z czego á fortiori argumentuac/ łatwo się do- myślić/ iako inne Akademickie prace/ circa nobiliora obiecta, v. g. Teolo- giczne/ Kanonizne/ Jurydyczne/ ré- lektorye/ wielka mája zasługa/ y mile ja Pánu BOGU; á zátym y Kościo- łowi tego S. To powiedziawszy dla utwierdzenia w pomienionych pra- cach Ich Mł. Professorow/ appli- kacya tego/ już czynię do B. Janá Kántego/ teyże Akademii Professora; y widzę iako bádzo excellentér, ná tym pierwszym stánawśy Chorze Sta- tionis Academicz, to pierwsze Epi- thalamium, Canticum Agni wy- śpiewał Oblubienicy Barankowej Kościółowi S. rzektem excellentér, bo gládko wielce propter candorem Agni Academicum, y oraz fortiter, mocno dotrzymał głosu tego/ nie- spracowanym bywśy w Akademickich funkcyách. Rádonu tego Barán- kowego dosyć wyraźne argumentum; Baránek Apokaliptyczny ná wspá- ntálm Grobie tego mistrznie wyro-

biony: Candidum tego pectus, że wolné bylo od wszelkie obludy/ nie- szgerości/ daie mu świadectwo tego oná pospolita y domowa PARMIJA. Conturbare cave, non est placare suave. Diffamare cave, nam revo- care grave. Łatwo tedy candido pectori posły te Cantica Agni, Can- tica Academica, to jest postępek w náukách/ w mądrości/ y wszystkie A- kademickie prace/ w ktorych też bar- dzo dobrze wytrzymał głos/ & lon- gam, wdzięcznym w Kościele Bożym zámíodl finalem, gdy zástadł Mł. gystrowska Kátedre w roku wieku swego dwudziestym/ aż do lat osmiu- dziesiąt/ w roznych Professách ná- niey pracował. Słyłal niegdý w zachwyceniu będąc S. Furseus w dzie- gne Pienia śpiewających one słowa z Psalmu. Ibunt de virtute in vir- tutem, ktore pienie mogłoby się ná- zwąć Canticum Academicum, bo te słowa Chaldaea verso czyta: Ibunt de domo sancluarij, in domum do- ctinaz, álbo in Academiam. iakom czyta w iednym Neoteryku S. Hiero- nym zaś czyta Ibunt de fortitudine in fortitudine. To właśnie Can- ticum Academicum, weryfikuje się de Canticis Cantianis, o pracach školnych B. Janá Kántego: Ivit de virtute in virtutem, bo każdy áke Professor tego/ dla wysokich ducho- wney intency/ był mu stopniem cno- ty y zasługi: Ivit de domo sanctua- rij, in domum doctinaz: bo nim ná Kátedre poszedł/ studia swoje po- czynal od nabożeństwa/ od medytacyi, zwłaszcza o Młacie Páńskiej/ przed D- brązem bolesnym/ blisko tego hábita- cyi swojej będącym. Ivit de fortitu- dine in fortitudine, gdy tak m- gnie/ ślásecznie przez lat kilkudziesiąt wtrzymywał wszystkie Akademickie funkcy.

Dpráwiwśy pierwsze Epi- thalamium B. Jan Kánty ná iednym chorze/ wśspute ná drugi chor/ o ktorym śpiewa Kościół S. Almus

Sacerdotum Chorus, przez ktory rozumiem Stan tego Káplánski: y tu drugie náś Can- ius zápočyna

Epithalamium,

PARS II.

Bran/Katy w roku 20
zohadły/ Kátedry al-
do lat 40 niecy pracował

Skarga in
Vita eius.
Psalm. 83

Chedra Jucis forłypa
do náśdaj/ wśspite
Kápl/ Páńi obmá-
Kánty

Script.

Uaia C. 5.

*B. Jan Kanty, użycie
użycie Cantica da
Cantica.*

Epithalamium Kościółowi S. Sławne jest w Piśmie S. owo Canticum Patruelis, u Izaiasza Proroża: Can. tabo dilecto meo, canticum Patruelis vineæ suæ. Vineæ facta est &c. gdzie Expozytorowie per Patruelem, rozumieją Chrystusa Páná; Canticum zaś tego de vinea, były owe przypowieści/ w których pod podobieństwem winnicy/ opisał Ekonomia Kościół swój. Toż Canticum de vinea przejął od Chrystusa Páná B. Jan Kanty/ y one wyśpiewał wdzięcznie; kiedy obrawszy sobie przy pracach Akademickich stan Kapłana. *Psalm. 67.* *in vinea Domini pręciac/ prze-
dziwnie piękna harmonia enot Rá-
pláńskich/ Kościół S. uweselił. X
nie dziw/ stanał bowiem sobie ná bá-
dzo wydatnym miejscu/ bo w samym
pośrodku choru Kapelli stanu Du-
chownego. O tym S. Kapłanie tłu-
maczyć sobie chce one słowa Dawi-
dowe: Si dormiatis inter medios
cleros, pennæ columbæ deargenta-
tæ, & posteriora dorsí ejus in pal-
lore auri. Chocbyście śpali w pośrodku
łosów, piora gołębice pośrebrzoney, a tył
grzbietu tego złoty się jako złoto. albo
wiem w tych słowach według zdania
Thomæ Blanc. opisał Psalmistá przy-
mioty każdego światobliwego Rá-
plána. Golebica tá srebrno pozłocił
się/ znaczy według Hugoná Kardy-
nalá/ Kościół S. droższy nad złoto.
Krwia Páná J. E. Wsowa przyzodo-
biony/ to jest odkupiony. Inter me-
dios cleros; trzymając się pospolite-
go wykładu ná Polskie/ Clerus, zna-
czy stan Kleryka/ albo Duchowny; á
ten jest dworaki/ ieden Świeckich, á
drugi Zakonnych Osób/ które iáko
dwoje polyskujących się pierśi u go-
łebic/ zdobią Kościół S. Stanał
nieśko B. Jan Kanty inter medios
hos cleros, gdy sobie obrał ten stan
Kapłanski przy Professyi Akademi-
ckiej; który żywot participat ab u-
troq, extremo, gdyż przy dostojno-
ści Kapłanskiej tuteżni Professoro-
wie in Collegijs, pewnemi Konsty-
tucyami/ & vitá communi okryli-
wszy się/ żywot iáko by Zakonny pro-
wádza. In hoc medio Choru Rá-*

pláńskiego stanawszy B. Jan Kanty,
iáko piękna wielorakich enot stanu Rá-
pláńskiego harmonia wydał/ zrozum-
miemy to/ jeżeli się trzymać zechcemy
tłumaczenia pomienionego Expozy-
torá/ ná też słowa Dawidowe/ y sto-
sować one będziemy do żywota tego.
Pierwsze słowo Dormiatis, podług
tłumaczenia tego/ znaczy powinność
Kapłánską/ quietem mentis; potoy
duchowny; w tym ták się Kochał B.
Kanty/ że aby był z pewney okazyi
uśledź rozrywana ducha/ dobrowolnie
był ustąpił ná kilká lat do Olskiej
Plebánii. Inter medios, Stodek ten
znaczy concordiam; która mu ták
była miła/ że gdy mu się trafiło/ choć
tylko ná pozor w skólnych dysputa-
cyách ná drugiego natargowicie sta-
stąpić/ ani spąć/ ani do Nisy S. nie
pośedł/ póki tamtego sobie nie przes-
iednal. Cleros, to słowo znaczy o-
sobliwą zabawkę Kapłanów/ to jest
Pismo S. obojgá Testamentów; w
którym iáko był biegłym B. Kanty/
świádecstwo dája zostawione tego Tes-
tologiczne manuseripta; które uż y
w Process. do Kanonizacyi tego we-
śli. Pennæ, piora gołębice/ znacza
kontemplacye tego wysokie/ y zjedno-
zenie duszy swoiey z B. G. Stem/ dla
którch zstał się godnym gadac; Prz:
Pánna/ zwoławsza w Wigilia Taro-
dzienia Bożego/ gdy mu samá plaśz
ubogiemu nágiemu od niego dany/ ná-
zad oddawała; także y z Stanisławem
S. który mu był o blisko następui-
cey pladze ogniowej ná Kraków prze-
powiedział. Columbæ, gołębica/ jest
symbolum simplicitatis; niewinno-
ści; szczerości Kapłánskiej tego: o
którey się w pierwszej Części uż po-
wiedziáło. Deargentata, srebro dla
dźwięku głośnego/ znaczy słowo Bo-
skie/ głosy Ráznodziejstkie. o pracách
B. Kantego po różnych Ambonách/
świádecstwo dája Postyllé/ albo Ka-
zania też tego zostawione. Posteri-
ora dorsí ejus. według tegoż Kom-
mentatorá znacza w duchownych lu-
dziách compassionē ad proximum.
poliowanie ná bliżnim, osobliwe za-
iste przykłady zostawił. tey enoty Rá-
plánskiej B. Kanty; gdy własne

*B. Jan Kanty Kochał
się duch.*

*Z. Jan Kanty
do godnym g.
y z. Jan Kanty*

*Golebica jest d.
Simplicia*

*Srebro dla Krwi
go dany*

zytam: Ad annum 1603. varij
ravissimis morbis conflictati, 83.
voto iuvifendi busta DEI servi e-
misso, sanitatem receperunt; verè
mortui sedecim revixerunt. A to
jest ius trzecie Epithalamium. Go-
dowa Piojnká/ktora Oblubienicy Bá-
rątkowey Kościelowi S. nader wdzies
gnie wyspiawał noster B. Cantius.

Wise zakonczyć mi przyjdzie to
Razanie apostrophe do miley Matki
moiey/ Przestawney Akademij Krako-
wskiej/ słowy Eklezyastyká/ nie wiele
w nich odmiemniwszy. Laudemus Vi-
rum gloriofum, & Parentem no-
strum, in generatione sua, &c. In
peritia sua requirerem modos mu-
sicos, & narransem carmina scri-
pturarum. Maś sie z tego cieśyć
Przestawna Akademia Krakowska/ że
in gremio tui znalazł sie taki/ ktory
tak przewodziecznym Epithalamium
uweselił Gody Bąrątkowe/ y ukon-
tentował Oblubienicę tego Kościol
S. Niech cis B O G wspomaga za
przyczną Pátryárchy twego/ abyś te
Cantica Agni, Cantica Patruelis,
Cantica nova, ktoreś tak pięknie za-
gał B. Rąnty/ odnawiając sie zámie
w enote/ mądrość/ y w pilne Professor
ty/ dociągac ich dobrze na pościecha
Kościelowi S. nigdy nie ustawała/ a
ni przerywać ich sobie nikomu nie dala.

A Ty zaś utrapiona Drogą/ ktora
obeym Narodom na spustoszenie po-
dana bedac/ smucenie sobie nuciś z
Jzraelczykami/ niegdy do Babilonij
zabranemi; Super flumina Babylo-
nis illuc sedimus, -- In salicibus
suspendimus organa nostra, tym sie
ieśyć cieś/ że maś ieśyć w Niebie
zawieszone organa swoje/ to jest Pá-
tronow Ss Polakow modlacych sie
tam za toba; a między niemi osobli-
wego Instrumentalists B Janá Rá-
nego/ ktorego skutecznę modlitwy/ że
pod czas wojen doznawali pobozni

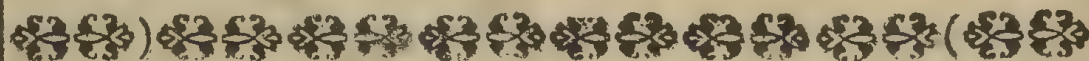
B Krolowie y Wodzowie twoi/ swia-
dkiem sa po Kościolach Krakowskich
Obrazy historyi wojennych; ktore mie-
dzy Pátronami Moysa Polskie ra-
tującemi/ reprezentują też tego Bło-
gostawionego; Nie ustawał tedy w
nabojeństwie tu niemu/ gdy do nie-
go nabojeńce wota/ krzacz sie/ y nie
żałuy kosztow/ nie przestawał ponas-
wiać supplik u Stolicy Apostolskiej/
o Kanonizacyę tak wielkiego y cu-
dowornego Pátrona; a nadzieia w
B O G D/ y w skutecznę Modlitwie

C Błogostawionego Rąntego/ że
ten Cantius, zaśpiewa ci
Canticum novum.
Pax tibi Polo-
nia. Amen.

Psalm. 126

Nauwypak wafow

Eccli 44.

NA DZIEŃ WSZYSTKICH SS.

Epulationes Sponsæ in sacris desiderijs,

Gaudete & exultate. Matth. 5.

Jak uprzykrzona ofkominá/ N
ady teo głodnym bedac/ pá-
try na infych nie daleko sie
bie bántietulacych sie choy-
nie S. N. Nie darmoć y
sam Zbawiciel opisuiac mizerya glo-
dnego Lázárza/ nie zámilzał rey o-
kolizności/ to jest/ iż nie daleko Pá-
lacu bántietulacego sie bogazá le-
żaci/ niezmiećnie látnal/ choć oku-
synti z stołu tego. Jacobat ad janu-
am ejus, ulceribus plenis, cupiens

satuari de micis, quæ cadebant
de mensa divitis. Nymilát Rato-
licy: przy dżiśieysey Drogystości/
otwierdzą sie nam nieiáko Páláce
Niebieskie/ patrząmy przez Wiáts na
on bántiet/ktory Wśzechmocny B O G
sprawil wiernym Slugom swoim/
Swistym Błogostawionym: y owšem
w samey rzeczy patrząmy na wesele
Bąrątkowe/ ktore on odprawił tam
z Oblubienicą swoią/ to jest z Kości-
lem S. tryumfuiacym; a iakoż nam/

ktorzy

Luce 16.

ktorzy przynamniej nadziei do tych
 God mamy relacy; y całego Ko-
 ściolowi S. woiuicemu na ziemi zo-
 stającemu/ nie ma bydz ztad cięška
 oskominą: ktośby nam to dal/ aby
 choć okruszynka iaká z Bántietu y
 Wesela Ss. Bożych/ dostać się też
 nam mogła: żeby tak sprawdziło się
 dziś o nas/ Gaudete & exultate. do
 którego nas pobudza Zbawiciel w
 dzisiejszey Ewangelij. Lecz przecie
 nie zapomniat o nas głodnych Gospo-
 darz sam God Niebieskich/ Oblubie-
 niec Bóraneł Chrystus JESVS: al-
 bowiem co megdy o nim/ ile o Ma-

Prover. 9. drości Przedwieczney napisał Sál-
 mon: Sapientia edificavit sibi do-
 mum: - proposuit mensam, misit
 ancillas suas, ut vocarent, &c. to
 w samey rzeczy w dzisiejszey Ewán-
 gelij czyni/ kiedy ósm cnot przednich/
 ubóstwo/ cichość/ miłosierdzie/ sprá-
 wiedliwość/ cierpliwość. zc. iako slu-
 żebnice swoje wysyła; które iakoby
 nas odrobinami z bántietu onego blo-
 gostawionych góstaia/ gdy nam każda
 z nich z osobną pamiatke/ y obietnica
 błogostawienstwa wieczneg przynosi.
 Beati pauperes, beati mites, beati
 misericordes, &c. Błogostawieni ubo-
 dzy w duchu. błogostawieni cisy, bło-
 gostawieni miłosierni, &c. Jednym
 słowem sama nadzieia nas karmia
 błogostawienstwá wiecznego. Jakoż/
 coś osobliwego ma tá odrobinká/
 która się nam dostaje z wesela Swię-
 tych Páńskich: to jest/ nadzieia o
 przyszłym błogostawienstwie. Inne
 odrobinki oskominie uprzykrzona gło-
 dnemu kóstiucemu czyniac/ głodu
 mu y mizery przyczynia. Nadzieia
 lednat o przyszley chwale/ im w duszy
 wielka oskominá/ to jest gorętsze prá-
 gnienia do otrzymania tej wzbudza/
 tym samym dziwnie ją pósiła. P.

Matthias Faber, piše/ że w Niemczech
 okolo Kolná/ jest zwyczaj/ iż ná to
 Święto Wszytkich Swiętych/ robia
 iakieś kolage/ albo Pástety; które
 zowią Panes Sanctorum, Chleb: m-
 Wszytkich Swiętych, y niemi się ná znát
 wejności ludzie obydá. O podob-
 nym nieco jámyślam y ia dziś trá-
 ktamencie. Odrobinkite y oskominke

A landæ spei, sanctorum desiderio-
 rum, Akty nadziei, prágñienia chwaly
 wieczney. które przy dzisiejszey Dro-
 gystości/ z okazyi weselacych się Ss.
 Bożych w Ciebie porywáia się: y po-
 rywáć powinny w sercach wszytkich
 wiernych/ mogą się nam dziś zstáć
 Panes Sanctorum, chlebem/ kolagem/
 pástetem/ którym Ss. Bożi z wesela
 swego Oblubienice Bóránkowe Ro-
 ściol S ná ziemi zostáiacy obydá. Ten
 aby nam lepiej zasmátkował/
 o tym mówić bede/ iako akty
 nadziei/ y prágñienia gorącego do
 B dostapienia chwaly wieczney/ każdy
 prawowierney duszy są wielce skut-
 czynym pósiłkiem: á potym powiem/
 iako te zbawienna duś naszych po-
 tráwa/ cukiem nam dziś Ss. Bożi/
 ułatwidac nam nadzieia náhe o otrzy-
 maniu. błogostawienstwa wiecznego.
 Ad Majorem DEI Gloriam.

O do pierwszej Części Ra-
 zania: Ze trzech rzeczy/ kó-
 re zwykły zalecać potrawa
 iaká; te Niebieskie odrobini-
 ki z bántietu Ss. Bożych

weselacych się w Ciebie nam póstáne/
 to jest akty nadziei/ y prágñienia go-
 racie do chwaly wieczney/ máia zale-
 cenie swoje. Naprzód że są cibis
 connaturalis animæ, według przyro-
 dzenia duś rozumney. Każda zaś
 rzecz żyłaca/ lub duch/ lub też co z
 ziemskiej máteryi złożonego má swoie
 proporcjonalne do przyrodzenia swe-
 go nieiatko pożywienie; z ta tylko ro-
 żnica/ że iako rzeczy żyłacey máterye
 álney/ same tylko máteryalne: y z zie-
 mie rodzące się rzeczy/ za potarm stu-
 ja; tak też duchowney rzeczy/ a za-

tym y rozumney duś pósiłkiem bydz
 nie mogą; tylko same duchowne Nie-
 bieście rzeczy. O czym pięknie nápi-
 sal Philo. Pulchrè convenit, quod
 ut factum est ex terra, corpus co-
 gnatis alatur cibus, quos terra pro-
 ducit: at illa ætherea portio scilicet
 anima, habeat necesse est alimenta
 divina. A takimci to potarmem ro-
 zumney duś/ między wiela inśnych
 Niebieskich obiektow/ duchownych á-
 ktow/ są actus sanctæ spei, & pia-
 desideria beatitudinis æternæ, Akty

nadziei,

Akty nadziei/ y prágñienia chwaly wieczney/ mogą się nam dziś zstáć Panes Sanctorum, chlebem/ kolagem/ pástetem/ którym Ss. Bożi z wesela swego Oblubienice Bóránkowe Rościol S ná ziemi zostáiacy obydá.

PARS
I.

Ze trzech rzeczy/ które zwykły zalecać potrawa iaká; te Niebieskie odrobinki z bántietu Ss. Bożych

Duś rozumney po-
siłkiem bydz
nie mogą; tylko same duchowne Nie-
bieskie rzeczy.

cia omyśleń chwałę
i dobrotę i miłosierdzie

in Antea.

niech wśpółzłaski
i chwałę i miłosierdzie
i dobrotę i miłosierdzie

Script.
Psal. 141.

nadziei, y pragnienia, ktorymi się pa-
sie duszą pobożną pożądać goraco,
uczestnicząca w chwale y błogo-
ślawieństwa, ktorę święci Bożi zaży-
wają w Niebie. Mamy tego iasny
dokument z słow Dwidá S. w Psal-
mie 141. Kiedy nadziei o chwale wie-
czney, porczyła duszy swojej wyraźnie
názwał/ tak się modlać do P. BÓGÁ.
Clamavi ad te Domine, dixi, tu
es spes mea, portio mea, in terra
viventium, ktora porczyła tak duszy
iego zasmakowała była/ że nieznosne.
mi unofac się pragnieniami tu otrzy-
maniu chwały wieczney/ lubo dobrze
wiedzial/ że mu trzeba było z innemi
Orcami Świętymi nie mały czas ge-
ścić na przyście prawdziwego Mes-
syasá/ iednak aby był w nadziei swo-
jej bezpieczniejszy/ prosił P. BÓGÁ/
żeby dusze iego przez śmierć wypro-
wadził z ciała. Educ de custodia
animam meam: me expectant ju-
sti, donec retribuas mihi. Ze zaś
takowe desideria/ są/ y bydy powin-
ny connaturalia, według przyrodze-
nia/ albo wrodzone duszy rozumney/
tenże Psalmista S. daje znáć pod-
nieślákim podobieństwem; kiedy wy-
prawiać ákty nadziei/ y gorącego
pragnienia do przybytków Panich/
to jest do chwały Błogosławionych/
reflexya czyni nád wroblakami/ y sy-
nogórkami/ ktore z przyrodzenia swe-
go mają to/ że zawsze o gniazdezku
swoim myślą/ y do niego pragna.
Quam dilecta tabernacula tua Do-
mine virtutum, concupiscit, & de-
ficit anima mea in atria Domini,
Etenim passer invenit sibi domum,
& turtur, nidum sibi, ubi ponat
pullos suos. Jakoby chciał rzec/ iż
iako pomienione ptaszyny/ wrodzona
máia inklinacya/ chce do gniazdes-
zka swego; tak rozumna dusza/ do
otrzymania chwały wieczney/ do zie-
dnogienia się finaliter per beatitu-
dinem, z ostatnim koncem swoim/ z
BÓGIEM swoim/ do ktoręgo swo-
rzona jest. A owšem daleko bardziey;
bo ná czas y te ptaszka daleko zále-
ciały/ albo długo chowały. zapo-
miná o gniazdezku swym: du-
śa zaś rozumna appetitum ad bea-

Aritudinem æternam. wrodzoney in-
klinacyi do wiecznego błogosławień-
stwa/ nigdy się już pozbyć nie może; 4. d. 49
gdyż (iako nauca subtelny Doktor) quast. 19.
y samych potępionych dusze/ w piekie-
ley ognistej oney klatce siedzące/
w okrutnych mękach/ máia appetitū
innatum ad beatitudinē, y mieć go
ná wszystkie wieczność nie przestają/
luboć im to nie nie pomaga/ ale rá-
czej przyczyńia się im moki oney/
ktora się zowie pena damni. A
przeto ieden Mistrz duchowny/ po-
czyta to zá znák narymizerniejszy du-
śe/ niegodney Bóg Bántowych/
ktora nie quie w sobie smáku do te-
go pokarmu/ to jest myśli podniac/
pragnienia utasliwego do chwały
niebieskiej; gdy tak o tym piše: Non
taxdere, neque anhelare ad beati-
tudinē, signum est, quod animus
noster adhæreat, immeritusque sit
carni, & sensui, & his caducis re-
bus, argumentum est, quod qui
tales sunt, indigni sunt Nuptijs A-
gni, & ingrati DEO, quo an possit
eis aliquid evenire perniciosius, vi-
derunt, qui tales sunt

C Poncote ten pokarm duchowny
æternorum desideriorum, pragnie-
nia/ utaslenia do chwały wieczney/
ma takd swoje zálecenie/ że jest wielce
pośilácyim dusze w żywocie duchow-
nym/ okolo nabywania cnót. Dla
łatwiejszego wyrozumienia podał
nam tego Figura sam Duch Przen-
przez Prowerbiałiste swego ná drzewie
Rajskim/ ktore się zwáło drzewem
żywota. Lignum etiam vitæ in-
medio Paradisi. O tym drzewie
náuczają Teologowie/ że rodziło/ y
rodzić málo takie owoce/ ktorych kto-
by był skosztował/ nátychmiast pozzy-
nalby był żywot nieśmiertelny/ prze-
nieśiony moca Boska będąc do Wie-
bá z duszą y z ciałem: Gyliby zaś
ono drzewo miało taką moc z sa-
mego swego przyrodzenia/ Gyliby też
z osobliwego postanowienia Boskie-
go z te kwestya skólnym zostawia;
á ráczej co do propozytu mego flu-
ty/ przywodzi text Prowerbiałisty;
w ktorym Duch Przen. do Drzewa
pomienionego przyrowná pobożne

Dusza która nie chce
sobie pragnienia do
Ty uleiboy... to Pan
niegodna... Bóg

Draż E-
xerc. 6. de
Beatitud.

Pragnienie do chwały
nieśmiertelnej
pośilácyim dusze
cnót nabywania

Figura
Genes. 3.

Prov. 13.

pragnienia; Spes, quæ differtur affligit animam. Lignum vitæ desiderium veniens. Proverb. 13. *Nadzieia, która w odwłokę idzie, trąpi duszę.*

ap. Cornel

Drzewem żywota jest pragnienie, zbliżające się. Czumi tu Duch S. (iako obserwula Expozytorowie) komparacya nadziei świętey/ pragnienia do rzeczy duchownych wiecznych/ iakā jest chwala Niebieska; do świeckiey nadziei/ y do pragnienia rzeczy doczesnych/ iakie są honory/ rozkošy/ bogactwa: y przez podobieństwo chce pokazać/ iako różne wielce owoce z tego obojgā się rodzą. O nadziei tedy ludzi świeckich naprzód powiada/ że owoc albo skutek iey/ jest utrapienie/ y wszelkie niebezpieczeństwo. Spes quæ differtur, affligit animam. Corn: tłumaczy/ id est sperantes, deludit, & cruciat. I przeto moglbym te świeckie desideria przyrównać do owoców drzew Babilońskich/ na których rodziły się Poma desiderij. *Jabłko pragnienia.* Rkoremie się karmila sławna ona w obiadwieniu Janā S. nierzadnicā; z ktorey uragāiac się Aniol/ wo-

Apoc. 18.

łał na głos: Poma desiderij animarum disceserunt a te, bo iako one iakbka zginęły przedko. Disceserunt a te, y o ostatnia zguba. Pania ona/ przyprowadziły; tak y te świeckich ludzi zbyteczne do rzeczy doczesnych pragnienia/ nie tylko w nadziei swojej zawodzą ich/ ale też wiele ludzi gubią na duszy dla grzechów ktorych się oni dopuścāia/ stādāiac się dosiępieć tego/ czego pragną. Slusnie tedy powiedział Duch S. o takowych pragnieniach/ y świeckiey nadziei/ że zawodzi/ y trąpi duszę. Spes, quæ differtur, affligit animam; y to są przyrodzone owoce drzewa tego/ nadziei świeckiey. Rkedy zaś tenże Duch S. pobożne desideria utęśliwne pragnienia ludzi sprawiedliwych do chwały wieczney/ przyrównywa do drzewa żywota. Lignum vitæ desiderium veniens, tym samym dāle znāć/ że owoce/ ktore się z tego drzewa rodzą/ są fructus vitæ/ żywot duchowny pomnāżāiac/ y dziwnie skutecznie pośiāiac duszę w pracach/ w trudnościach/ okolo nabywania

A cnot/ ktore żywot wieczny przynosiā duszy; Spes æternorum adinstar ligni vitæ animam pascit, & oblectat. *Nadzieia dobr wiecznych nakłāst drzewā żywota, duszę pośiā, y cieszy.* napisał Cornelius, tłumāzac pomieniony tekst Pisma S. Jākoż to jest rzecz doświadczona/ że im kto goręcey pragnie nagrody wieczney/ tym też pilniey stādā się o cnoty święte/ o uczynki pobożne/ dobre to bowiem samo jest osobliwym bodźcem do cnoty. O czym pięknie wiekū nāszego

B mowi. Desideranda est beatitudo: quia desiderium ejus, est stimulus, ad acquisitionē ejus: Non habebis illam nisi sedulo conquisieris, nisi infatigabiliter laboraveris; non laborabis, nisi te desideria indefessa stimularint. W tey materiy nāy delikātniey nad innych napisał wielki Mistrz ducha Tom. ā Kemp. gdy przez strzegāiac kādęgo/ āby pilnie mieć oko nā porywāiacie się w sercu takowe święte/ pragnienia/ w osobie Boskiej tak do kādęgo mowi. Fili, cum desiderium tibi æternæ beatitudinis desuper infundi sentis; &c. Synu/ kiedy owo poguieš w sobie pragnienie do wiecznego błogostāwienstwa iā radaby dusza twoia z ciała wyšla/ ābys mnie w iāśności swojej obaczyl; rošferzay w ten čas/ serce twoie/ y z wszelkim pragnieniem przyjmuy nātechnienie takowe; ābys tak/ w cnotach/ pokorze w cierpliwości w miłości Boskiej/ y bliźniego postāpil ā nā przyszle pokusy przygotował się. Przydācie

C Neoterik te alleguiacy sentencya. Hi sunt fructus illorum, qui ad celestē gloriā feruntur affectu. Wlādanie iakoby się chēdā przymowić do materiy moiey/ że tego drzewa żywota/ to jest świętego pragnienia/ nie inne są owoce/ tylko cnoty Ss. dziwnie pośiāiac duszę nā tym świecie w ciele zostāiacā. Po trzecie ten pokarm duszy nāšej Sanctæ Spei desideriorum, pragnienia dobre wiecznych/ ma zālecenie ztād/ że lubo nim dobrze nādziejā/ nāsyca się dusza rozumna/ iednak iey ten pokarm nie obciāża/ ale raczej czyni iā bārdzo lekka ylotna/ tak

D za żywota:

Pragnienie nagrody wieczney iest bodźcem do cnoty.

Exercit. 3. de Beat.

de Imitat. l. 3. C. 49.

Kis. N. lus. Conc. 69.

Pragnienie dobre wiecznych iest pokarm dla duszy nāszej y lotny iest pokarm.

Pragnienia

Pragnienia kłóją się z doświadczeniem wielce i gubią na duszy.

Pragnienie nagrody wieczney iest bodźcem do cnoty.

Pragnienie kłóją się z doświadczeniem wielce i gubią na duszy.

Pragnienie kłóją się z doświadczeniem wielce i gubią na duszy.

Pragnienie kłóją się z doświadczeniem wielce i gubią na duszy.

tuzą żywota iako y po śmierci. **34** A żywota: bo im kto częściej akty nadszyci/ pragnienia/ testnienia do otrzymania co przedzy chwały wieczney wyprawi/ tym spotkym krokiem postępuje w zasługomaniu sobie doskonałej nagrody w niebie/ ktora mu za to samo pragnienie/ osobliwa zapewne BOG gotuje. O czym znoszu Gaspar. Druzbiccius tak piše De us noster delectatur tadio nostro ad ipsum; propè est talibus amatoribus, indulgens eis, solatiaque submittens, & varijs gratiæ suæ modis, eos in tadio suo fovens, insuperq; ad beatitudinem certius ac uberius capiendā disponens: ac pro modo, mensurāq; tādij ipsius beatitudinis copiam illis præparans. BOG (prawi) nasz, delectuje się pragnieniem, testnieniem naszym do siebie; przybliża się do takich kochanków; testkawszym się im stawiāc. pociechy spulczając. y różnemi taki swoiey sposobami w oney testnieniy wspomagać; nad to do otrzymania błogosławieństwa obfitego usposobiać; a według miary y gorącości pragnienia onego nagrodę chwałygotować.

Co dobrze wiedząc osobliwsi studzy Bożi mieli/ y maia w wyzaniu/ aktami nadszyci y testnienia do zbawienia wey wieczności; idk nadszyciey podnosić dusze swoje. W czym osobliwa była Seraficka Panna Tereśa S. albowiem każda godzinę ligac/ z wielkiego testnienia ducha/ mawiała one słowa: Jam sumus coelo propiores, jam hora transit. Już, już bliżsi jesteśmy nieba jedna godzina. Lekka iestże gnia dusze y po śmierci takos we pia desideria; bo im kto za żywota gorętszym iest w takich aktach/ tym przedzy po śmierci przypuszczonym bywa do chwały wieczney. Co pokazuje się a contrario z przykładu/ ktory píše. S. Vicentius Ferr. Był ieden wielkiej światobliwości człowiek/ ktory gdy umarł/ ieden z przyjaciół tego/ życzył sobie wiedzieć/ iezeli też duszą tego prosto do nieba posła: Wisc pokazała mu się dusza umarłego w ogniu: zego gdy się tamten przelał/ rzekła do niego dusza ona: iż ia testnem skazany na czas pewny do

Czysta/ za to tylko/ że żyjąc nie tak goraco/ iako należało do chwały wieczney pragniałem. Zgad a contrario łatwo inferować/ że dusze ludzi pilniejszych za żywota w tych aktach/ aternorum desideriorum, lotniej/ przedzy/ przychodzą do chwały wieczney. Za tym bardzo to smagne/ bardzo skuteczne/ są duszy naszej/ Panes Sanctorum, to iest Akty nadszyci/ ktoremi nas dziś gestuia Ss. Bożi/ dając nam do nich pochoy/ y okazują przy uroczystości swoley.

B O do drugiey Części Rządzenia. Aby ten Panis Sanctorum, ten Paster/ S. nadszyci/ y pragnienia chwały wieczney/ lepiej smakował duszy naszej. Cukruia go nam niech to dziś święci Pasterzy gdy nam przy Prochytości dzisiejszey trojakim sposobem ułatwili nadszycie do otrzymania błogosławieństwa wiecznego. Naprzód przez to/ iż prezentuiac nam na onym bankiecie chwały wieczney/ tym samym oskomine nam gnia/ y to pragnienie w nas zdość strzela/ iż y my radzibyśmy się dostać li na one Gody. Wzula niegdys w

sobie duszą Dawida S. nieznośne pragnienie/ że iako zmordowana łani pragnie do wody/ tak y on pragnął do chwały wieczney. Quem admodum desiderat cervus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te DEUS meus? Chcemyś wiedzieć z jakiey okazji te serdeczne zdiely się były w sercu Dawidowym zapyły: a to ztąd/ że tam tylko zażył był głosom takich bankietuacych się z BOGiem w przybytku tego/ y to iestże w Protokim tylko Duchu o przyszley chwałie Ss. Bożych z Chrystusem: słuchamy/ co troszko niżej przydaie. Transibo in locum tabernaculi admirabilis, usq; ad domum DEI, in voce exultationis & confessionis tonus epulantis. S. Hieronym. cytā/ Multitudinis epulantis: a S. August. Soni festivitatem celebrantis. co obadwa tłumaczą o Ss. Bożych weselacych się/ y światło wieczne odprawuacych w niebie/ ktore swoje światło ze y

PARS
II.

J. Panicy trojakim
ben ułatwiaig nadszycie do otrzymania
wiecz.

Script.

Psalm. 41.

Exemplum.

Tereśa S. Kęzka godziwy
ypokornia akty pragnienia
do chwały wieczney.

Kto gotety miast wa
ach pragnienia tymne
raz po śmierci przypuścić
ym żywota chwały wieczney.

in Festo.
Omni: SS

Jeden uaktę Lugiobli
wosci cztowięk z wiaak
genyco iak nadszyciey pragnie
do chwały wieczney/ ktora
do żyja.

nam racelniey ięszce niż Dawidowi/ przy dzisiejszey Proczsłości preienciui; tym samym daleko skuteczniey wsercach wiernych gorace pragnienie; y akty nadziei/ do dostąpienia podobneyże szczęśliwości zapáldia. Czego ná sobie doznawał záwsze w dzień Wsztych Śś. Doktor Miodopłynny; co wyrażnie przyzná w Rázániu swoim ná to święto/ gdy pytał się. Ad quid nostra hac solemnitas? Ná co się przydá święto Wsztych Świętych, y Chwały, które im dziś odaiemy, ponieważ oni pełni nieśmiertelney chwały będąc, o tę ziemską nie stóia; ná co odpowiadá temi słowy: Quod eorum memoriam veneramur, nostra interest, non ipsorum: vultis scire quantum interest nostra? Ego in me (fateor) ex hac recordatione sentio desiderium vehemens inflammari, & desiderium triplex. Ze Świętych Bożych odpráwujemy pámiatkę, nam to iest pożyteczne, á nie onym. Chcecieś wiedzieć ten pożytek? Ia się wam przyznám że z rozpámiętywaniá chwały świętych, czuie w sobie gorace pragnienie; á to troiákie. To záś desiderium triplex, Bernárda tak sobie tłumaczyć możemy/ desiderium visionis, fructuionis, securitentionis beatificæ, pragnac wiódzenia BÓGá/ záżywaniá tego przez miłość/ y ubezpieczenie błogosławionych; albo też pragnac widzieć BÓGá w Troycy iedyney/ widzieć ná turu ludzka Zbawiciela nászego/ widzieć przenaydosłowniejszą osobę Przenayś: Pánnę/ y innych Pátronów/ przyiációł/ rodziców/ bráci/ krewnych/ znátomych nászych z BÓGiem kroluicacych/ ktorzy ná nas czeká/ y pragná tego/ áżebyśmy co przedew z nami miejsce swoje ná onym wieczności bantiecie záśiedli: O czym S. Cyprian. Magnus illic nos charorum numerus expectat, parentum, fratrum, filiorum frequens turba desiderat, iam de sua immortalitate secura, & adhuc de nostra salute sollicita. Róż tedy ráki ználeś się dziś bądźcie mogli/ ktorzyby uważáac to/ nie zápálił się do požádania społeczności oney błogosławionych.

A Powtore. Cukruia nam dziś Śś. Boží/ desideria nostra nádzicie náka o dostąpieniu chwały wieczney/ przez to/ kiedy nam między sobą prezentuia nie tylko, Pátryárchów/ Apostolów/ Męczenników/ Pustelników/ Zákonników/ ale też ludzi duşe wśelkiego stánu tak świeckiego/ iáko duchownego/ tak Páńskiego/ iáto y ubogiego. Czego Neosteryk ieden upátrzył Figure u Amosa Proroka: Ten Prorok widziál raz P. BÓGÁ stojącego ná murze. Ecce Dominus, stans super murum. Mur záś on znázyl mury gornego Jeruzálema/ to iest/ chwála Niebieska; które mury (iáko spiewa Róściół S.) stáwia ten Wśchmocny Architekt ex vivis lapidibus, z żywych kámieni, to iest duşe ludzkie błogosławionych; á iákieś to kámienie były/ które on Rzemieślnik w rękách swoich trzymał/ y z ktorych mury one stáwił: *Vulgata* czytá. In manu ejus trulla Cæmentarij. W ręku iego mularská kielnia. *Septuaginta*, záś czytá. In manu ejus, adamas. W ręku iego, dyament. **C** Tu sobie wspominám ná ono co nápisano u Mędrca. Justorum animæ in manu DEI sunt. Iż duşe spráwialiowych w rękách swoich BÓG trzyma; y z tej rácy domyslać się godzi/ że one instrumenta/ kielná/ y dyament/ w rękách muruicącego Páná/ znázylly duşe błogosławionych; y to ięszce z tą różnicą/ że Dyament figurował duşe ludzi Krolewskiego/ Páńskiego/ znáznieyszego u swiáta/ stánu; kielná záś/ iáko podly rzemieślnicy instrument/ figurowálá duşe ludzi stánu podleyszego/ rzemieślniczego/ rolniczego/ wyrobkowego/ albo też on Dyament według *Origine* sa, y *Cyrylla* znázyl wysokię záslugi świętych Bożych/ iáko Apostolów/ Męczenników/ zc. Kielná záś może nam znázyc ludzi pospolitego stánu/ mnieyszych záslug przed P. BÓGiem. Gdy tedy on Niebieski Rzemieślnik/ tak dyamentu/ iáko y kielni do murowania gornego Jeruzálema záżywał/ przez to chciał dáć znáć/ że miásto ono Niebieskie zámyká w sobie ludzi wśelkiey kondycyi/ nie

tylko

Figura

Amos. 7.

o Wsztych Śś. nam
odaiemy?

Apoc. 7.

tylko względem zasługi ale y wzglę-
dem stanu. Co wyrażnie utwier-
dza widzenie ono Jana S. Vidi
turbam magnam, quam dinume-
rare nemo poterat, ex omnibus
gentibus, & tribubus &c. Widzia-
łem rzeszę wielką, której żaden prze-
liczyć nie mógł, ze wszystkich narodów.
Jakoż wiemy dobrze Imiona wielu
tych świętych każdego stanu; Teologos
wie mądro Ss. Augustyna; Tomáša/
Bonawentura, &c. Filozofowie. S.
Dionizego; Jurystowie: S. Jwona.
Medycy/ Ss. Kosma y Damián:
Muzycy/ S. Cecylia; Professorowie/
Instruktorowie szkolni/ S. Róssy-
ná; Malarze/ S. Lukáš; Złotnicy/
S. Eligius; Wzylawcy/ S. Eus-
táchius; Rybacy/ S. Piotr; Jes-
drzeł: Stolarze/ Cieśle/ Tokarze/ S.
Jozefa; Tkáze S. Páwla/ S. Ses-
wera; Krawcy S. Gutmána; Sze-
wskiego rzemiśla/ Ss. Kryspina y
Kryspinána; Siedlarze/ S. Gwál-
warda; Woglárze/ S. Alexandr;
Kolnicy/ S. Jyrdora; Żołnierze/ Ss.
Maurycego/ Sebastána/ Achácego:
O Krolách / Cesarzách / Książkách /
Książkach / Zrabínách / kánonizo-
wanych od Kościoła S. dobrze wie-
my. To sobie uważając głowiek
prawowierne/ pewnie/ łatwo pomy-
śli/ czemużby y ja w tym je stanie ży-
jąc/ w którym ten á ten świętym zo-
stał/ za dobrocią miłosiernego Pána
niemogłem się pomieścić w liczbie
błogosławionych; y lubo w zasługach
wyrownąć mu nie mogę; iednak pá-
mieć na one słowa Zbawiciela
we. In Regno Patris mei, man-
siones multe sunt, mam mocną ná-
dzieję / że przynámiemy pokuta moie
przyjmie łaskawy BOG/ y miłyce
mi da między zbawionymi za pokuta
lotrami.

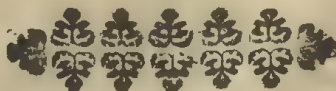
Exem-
plum.

Ná ostatek ciekawá nam álbo u-
ladwidá Święci Bozi nádieję náša
o dostąpieniu chwały niebieskiej/ me-
ritis suis & intercessione, rátułac nas
zasługami swemi/ y modlitwami swe-
mi/ upráśając nam skuteczne do te-
go od P. BOGA ráunki; co lubo
jest osobliwym artykułem Wiary S.
Katólickiej; O czym sercey nasz w

A Rázánlu ná S. Wáwryniec; iednak
krotko téraz utwierdzam to histo-
rya/ álbo widzeniem / które miałá
Gertruda S. przed samą śmiercią;
álbowiem gdy przy niej mówiono Li-
tania o Wszystkich Ss. widziá! iá-
ko każdy święty którego miánowá-
no/ z wielkim weselém/ y użęciwością
powstájac/ pokłóknáwšy/ ná łono
Pánskie záslugi swoje/ w podobień-
stwie kosztownych upominkow ofiá-
rował P. BOGU/ ná pomnożenie/
wesela/ y chwały oney duše/ zá któ-
rá mówiono Litania. Desyć tedy
B smagnem/ y dobrze ocukrowanym /
specyálem z tych odrobinek piorun
desideriorum zrobionym / obestli-
nas dziś święci Bozi z bankietu swe-
go/ kiedy nam nie tylko dáli okázy-
do osobliwej nádieji chwały wiecznej/
ale téż nam one wieloráko ułatwili.
Oblubieniec Bárántowa/ dušo prá-
wowierná/ ná tym wygnaniu zostá-
ca/ te dziś niech beda twoie epulati-
ones: tuz się dziś mocną nádieją
dostąpienia błogosławieństwa wie-
cznego/ odrzuć od serca twego
wszelkie światowe lákotki/ miłość sa-
mego siebie/ miłość do rzeczy doces-
nych/ á ná tych oskominákách nábo-
żnych záprádując często potencye
twoie/ rotum y wola/ do onego bán-
ketu Niebieskiego/ w wielkim uprá-
gnieniu ducha/ powtarzay często z
Dáwidem. Quando veniam, & ap-
parebo ante faciem tuam? Saria-
bor cū appuerit gloria tua! I kiedy
stánę y pokázę się przed twárzą two-
ją, kiedyż násycony będę, kiedyż obáczę
chwałę twoję, BOZE wieczny, Boże
dobry/ Boże słodkości/ Boże wszel-
kiego ukontentowania / Boże

gasiło moją & Tobie teraz
niech będzie Czuść y Chwa-
lá od wszelkiego
stworzenia.

A M E N.

Imiona niektórych
S. każdego stanu

S. Gertruda
Litania o Wszystkich
Świętych

NA DZIEN S. MARCINA BISKUPA, Sacrarum Minutiarum Clenodium.

Lucerna Corporis tui, est oculus tuus. Lucæ. II.

Niektórzy kto/ idąci się/ by-
strych potrzebnie oczu/ iako
biegły Jubiler/ zndiały się na
gątkach drogich kamieni y
kleynotach. S. M. Bywała
bowiem na gas lubo drobne/ iednak
bardzo drogic kamien/ bywała y kle-
ynoty rozmaitych subtelnych wro-
bione sztuk/ ktore gąstotroc y mister-
stwem y drogoscia rownala się w ka-
cunku wielkim kleynotom/ a na gas
y przechodza one; pewnie takich ota-
rować by nie mogli należycie/ swantus-
tacy/ albo słaby na oczu Jubiler.
Dnia dzisiejszego stawa na Godach
Barankowych przy Drozystości swej
Biskup S. Marcin z drogiemi rozli-
cznymi ięszce duchownymi kleynotami.
Jowhem Kościol S. iego sa-
mego/ droga nazwał perla/ Vivit
in Christo (Martinus) gemma Sa-
cerdotum. A Miodopłynny Doktor.
o nim napisał. Dives est iste Marti-
nus, dives in meritis, dives, in
virtutibus. Bogaty to ten iest Mar-
cin, bogaty w zasługi, bogaty, w cnoty.
Miedzy ktoremi kleynotami znajdu-
ja się y wielkie/ y drobniejsze; przez
wielkie rozumieniem sprawy iego w sta-
nie Kapłaniskim/ przez drobniejsze us-
czynki iego dobre/ w stanie iego świe-
ckim. Wisc o to Kościol S. chce
się przypatrzeć tym duchownym kley-
notom Marcina S. dobywa nie iako
oczu Ewangelickich/ kiedy nam dziś
czyta Ewangelia o oczach jasnych.
Lucerna corporis tui, est oculus
tuus. I lubo się wшыtkim sprawom
iego wielce dziwnie/ y one wychwa-
la/ naybardziej iednak na drobne ię-
go kleynoty/ a zwlaszcza na one sęu-
szc plaszca ubogiemu dana od nie-
go/ gdy ięszce był świeckim/ oczu
swoie obraca; uvažajac to sobie/ iak
wielkiego kącunku ta sztuka była/
u samego Zbawiciela/ że z niego iako
z czego naydroższego przed wшыtkim

Awychwała światem. Martinus ad
huc Carehumenus, hac me veste
contextit, Marcin ięszce Chrztu cze-
kający, ta mnie okrył suknią. Tak ci
to ięst zdiste/ że u Jubileru Niebieskie-
go BOGA Wszechmocnego maia
swoy wysoki kącunek/ y te male sęu-
szki/ to ięst uczynki nasze drobniejs-
ze/ kiedy beda w złoto miłości Bo-
skiej/ misternie przez intencye dobre
oprawne/ to ięst ofiarowane P. B. D.
G. D.; pewnie takie uszć mogą za
woborny kleynot przed P. B. D. G. D.;
czego mamy dziś przykład na tej
sęużce plaszca Marcina S. ktora
ia przeto Oblubienicy Barankowej
Kościolowi S. za wielny upom-
nek od Marcina S. oddając/ nim
mowić beda o kącunku tej sęużki
plaszca Marcina S. w przod po-
wsem de Clenodio Sacrarum Mi-
nutiarum, to ięst/ iak wielki mōia u
P. B. D. G. D. kącunek/ alias zasługa
choć drobne y male uczynki dobre/
z dobrej pochodzące intencyi: y że y
C. tych zaniechować nie trzeba. Ad
Majorem, DEI Gloriam.

O do pierwszej Części Rd-
zania: że y male sęużki/
to ięst/ drobniejsze uczynki
dobre/ iako to umartwienie
się w małych rzeczach/ mo-
dlitwy/ nabożeństwa/ by naykrótze/
uczynki miłosierne nad bliźnim/ iak
mużny y nymniejsze/ kiedy ie kto w
złoto dobrej intencyi dla samey chwa-
ly/ dla miłości Bożej/ albo tym po-
dobnym koncem one czyniac/ przypo-
zdobi/ drogiem kleynotem sa/ to ięst
wielka zasługa maia przed P. B. D.
G. D.; na to wiele dokumentow znay-
duie się w Piśmie S. y w Doktorach.
O tym naprzod Uniwersalem na-
mienił Dawid S. Psal. 55. Pro nihilo
(id est minimo opere & indu-
stria:) iako tłumaczy Loebner. Sal-
vos facies illos. W ktorech słowach

za nymniejszy

*Verzija knasza intencje
magnyjski kancunku
P. B. D. G. D.
zalezy intencji pacho-
dzące*

PARS
I.

Script
Psal. 55.

S. droga perla.

*P. D.
nach
tey rze-
czy
P. D.*

*Pro nihilo
Psal. 55
zalezy*

Matth. 25.

2. Cor. 4.

C. 2 instit
Spir.

Matth. 10.

Lucas 21.

34 najmnieyszy uczynel dobry. kto-
ryby sie zdal bydz jednym nizym/ o-
biecuie od P. BOGA zbawienie
wieczne. Wyraźnieysze o tym sam
Zbawiciel zostawil nauke/ gdy w o-
sobie Pána/ iednego sluge swego/ 34
przysluga wierna w maley tylko oka-
zyi na Gody swoje wprowadzić 34-
341. Euge serve bone & fidelis,
quia super pauca fuisti fidelis, su-
per multa te constituam, intra in
gaudium Domini tui Jednak w
szczegulności o niektórych aktach mo-
wiac/ wyraźnieysze iestże miec mo-
żemy tego dokumenta. Doktor naro-
dow Paweł S: w najmnieyszym y naye-
kroćszo w momentowym umartwie-
niu albo trudności iakiey ucierpienia
dla P. BOGA/ tak wielka upatrzyl
zaslugę/ że wazac ią/ cala wieczność
względem niey musiał na waga po-
łożyć. Quod in presenti momenta-
reum est, leve tribulationis no-
strae supra modum. S. Anselm Gytá/
Supra omnem comprehensionem.
S. Thomas. Supra omnem mentu-
ram in sublimitate aeternum glo-
riae pondus operatur in nobis. To
ktore teraz krotkie. y male iest utrą-
pienie nasze nad proporcya nad miarę.
y ścunek wysokości wieczney nagrody
wagę nam zastuguie. Wdaja znowu
Doktor Amelst/ to slowko Pondus
Wagá; y z niego iestże wiszkiego ścá-
cunku oneysze zaslugi dochodzi; mo-
wiac: Nam pretiosa solum ponder-
rari contineverunt; Albo wiem (prawni)
same tylko drogie rzeczy. na wadze
zwyczaj iest probowac. Przeto Blosi-
us twierdzi/ że gdy kto choc w ma-
ley rzeczy chetke swoje umartwi/
wdziecznieysza rzecz P. BOGU czy-
ni/ nizeli gdy by wielu umartych/ do
żywota wskrzezil. Nabożne też myśli
dofektu/ y krotkie modlitwy/ tak wiel-
kiey sa u P. BOGA ceny/ że ie sam
pilnie rachuje/ y onych iako drogiey
iakiey rzeczy z pinością strzeze. Wła-
wi do Apostolow swoich Christus.
Vestri capilli capitis omnes nume-
rati sunt. Włosy waszey głowy wszystkie
policzone sa. J. znowu. Capillus de
capite vestro non peribit. Włos z gło-
wy waszeynie zginie ktore włosy według

A S. Cyrillá y Damascená, znaczyly dro-
bnieysze uczynki/ y myśli dobre. Quid
capilli capitis, nisi minutissimas ac-
tiones & cogitationes iustorum
designant; quas DEUS exacte ser-
vat, & pręmiat. Właściciel że y
najmnieyszy miłosierny uczynel/ tak
wysokiego u BOGA ścáunku iest/
iz go czym inšym nie placi/ tylko sa-
mym krolestwem Niebieskim/ przys-
iągl na to sam Zbawiciel w onych
slowach: Quicunque potum dede-
rit: uni ex minimis istis calicem
aqua frigida, tantum in nomine
discipuli. Amen dico vobis non
perdet mercedem suam. Ktokol-
wiekby dal iednemu z najmnieyszych
moich choc kubek zimney wody tylko/
zaprawdę powiadam wam, iz taki nie
ztraci nagrody swojej za to. Właś-
ciore slowa tak piše S. Augustyn. Re-
gnum coelorum venale est, preti-
um ejus calicem aqua frigida esse
voluit. Krolestwo Niebieskie przeda-
ne iest, cenę iego za kubek zimney wo-
dy P. BOG puszcza. Dosyć lastki/ do-
syć dyskrecyi/ dosyć szkodliwosci
Boskiey/ że odmiernego swego stwo-
rzenia tak male uczynki dobre mile
przyimie/ y one wysoko cent. A iez-
bże przydaie Paweł S. że y same
sprawy ludzkie/ ktore z siebie nie sa/
ani dobre/ ani złe/ iako spác/ teść/
pić/ iobie robic na pozyswienie re-
gdy ie kto oprawi w zloto intency
nabożney/ ofiaruiac to wszystko na
chwale Boża/ też mała cena u Pána
BOGA. Omne quodcumque fa-
citis in verbo, aut in opere, omnia
in nomine Domini nostri J E S U
Christi, niżej potym przydaie: Sci-
entes quod a Domino accipietis
retributionem hereditatis. Wie-
dzieć (prawi) macie, że od P. BOGA
weźmiecie za nagrodę iego dziedzictwo.
Co pięknie Bernard swięty ob-
iáania. Jako gdyby rano wstaiac/
uczynil sobie intencya/ że każda akcy-
swois/ chodzeniem/ ruszaniem sie/ oká-
mgnieniem chce/ P. BOGA obrazić/
na wzgarda onemu iá czynić: o iak
wiele by pieklá sobie/ taki przez cały
dzien zaslugyl. Tak przeciwnym
spůsobem/ gdy kto rano całego dnia
akcy

Wszystko Inaczej mówię
iż w tym jest dobre

Wszystko Inaczej mówię
iż w tym jest dobre

hom. 13.

Wszystko Inaczej mówię
iż w tym jest dobre

Ad Coloss 3

Natwiera się miłość do
cia nagrody za dobre
i złe.

Łce swoje: ołd mgnienia rufania
sio figeter miłości tu P. B O G V
chee czynić: y one na chwale Bożo
osiągnie: niewypowiedzianie wielka
zasługować sobie musi: nagroda w
niebie; ponieważ P. B O G ławie-
rym jest do dania nagrody: za dobre/
niżeli karania za złe.

To uajaiac niektórzy Mistrzo-
wie ducha wielka czynia compassja
nad ludźmi owemi: którzy te drobne
strużki lekce sobie waia: y omych za-
niedbymi: iedni albowiem są kto-
rzy te codzienne łce swoje bez za-
dnej intencji: ale tylko z zwyżaju/
władnie iako iakie bydleta odprawa-
ia: a za tym żadney zasługi nie maia:
drudzy zaś ięszce gorai: którzy widzac
że się na iakie znaczneyse uczynki dobre
zdobrze nie mogą: náprzykład nie z
stanie ich na to aby znaczne ialmu-
żny czynili: aby się długo modlili/
aby twar do posły nakazane od Ko-
ściola S. zachowali: &c: choćby mo-
gli gym mnieyszym w teyże materyi
przystąpić się P. B O G V: całe wśre-
tkiego zaniechawsia. Dla zachęcenia
tedy takich ludzi: y do tych dro-
biazków znayduia Doktorowie Ko-

Figur.

Exod. 25.

ścielni piękna. Figure w przybytku
Pánstkim. Náprzyod Rupert. Abbas.
umaza pilno: że kiedy P. B O G przy-
kazał Mojżeszowi: aby dla sporadzenia
opparatów y ozdoby przybytku Pán-
skiego: zbierał od ludu rzeczy do tego
należące: wylizywşy złoto: srebro/
drogie perły: łamienie: mianował
też tam łniáne nitki: y wlosy albo
wełna. Hæc sunt quæ accipere de-
betis aurum, & argentum, & æs, &
hyacinthum & byssum, & pilos
caprarum. Podobna reflexia cy-
ni y S. Grzegorz. przypatruiać się w
wymje Rozdziale náczyniom przyby-
tku Pánstkiego; między ktorými były
wielkie y małe: nie tylko rostrucha-
ny: ale y kubeczki; wszystkie iedną al-
bo złote: albo złościste. Parabis &
acetabula, & phialas, thuribula, &
cyathos. - ex auro purissimo. Kto-
re złoto według Didac: Stellam in
Cap. 11. Luca. Znáczyło pobożne
intencje: we wszystkich naszych sprá-
wach. Nihil erat in templo, quod

non esset ex auro purissimo confe-
ctum, vel saltem deauratum, atque
ita in templo vivo animæ nostræ
nihil debet esse, quod non sit cha-
ritas, vel ornatum cum charitate.
Wiac obadwa Doktorowie Ss. w
pomienionych rzeczach: y ordyna-
cyach Boskich upatrzili piękna: ł-
lemnie y náuka do propozytu mego
służaca. A náprzyod Rupertus, iako
przez złoto: srebro: łamienie dro-
gie osiárowane od ludzi: rozumie
opera excellentia, wielkie znaczne
uczynki dobre: náprzykład miłosier-
ne; tak przez nitki: albo też wełna ro-
zumie owe spráwy: które są drobniey-
se. Wiedzieć tedy masz głowiecie/
ktorego nie stanie na złoto: to jest na
znaczne ialmużny: na fundacye ko-
ściolow: szpitalow: ale przecis stanie
cie na wełna: na iuknia ubogiemu ná-
giemu: a przynamniey na nitki: na
łokule dla niego: albo też ty: który
dla słabego przyrodzenia: zupełnie nie
możesz całego odpościć postu świas-
tego: ale przecis możesz choć do po-
łowy: lub od połowy pociagnąć:
choć też: y z nábialem iedząc: nie
przeto masz rozumieć: żeś całe wolen
na sumnieniu: zaniechawszy wszystkich
go: ale co możesz powinienes to ucy-
nić: y te niteczki mala ialmużne dána
ubogiemu: y to drobne w słabości
umacwienie wstrzymanie się od mia-
sa pod czas postu S. a przynamniey
od smaczneysego łaska: y tym podo-
bne łce: gdy one z figetego affektu
osiárować bedziesz P. B O G V: w
walorze swoim przed nim: złotu: sre-
bru &c. to jest hoynym ludzi bogá-
tych ialmużnom: twarzym pustelnik-
om postom: równać się mogą y o nich
się spráwdzi: co nápisal Rupert. o tam-
tych niteczkach: y wielnie osiárowanych
P. B O G V. Pili caprarū in pretio
differunt, & tamen sub eodem vo-
cabulo primitiarum positi sunt.
Podobna adhortacya cyni y Grze-
gorz S. do omych ludzi: ktorzy maiać
iakołwiek sposobność: y náuka od
P. B O G V: dla tego że w niey wy-
rownać inşym nie mogą: nie chcą
y tego trochę záżyć na pozycel bli-
żnich swoich: takich Doktor S.

przyrównawşy

Trzeci podane w
wspomnianym 3. rozdz.

przywrotnawo do naczynia dro-
bniejszego w przybytku Pańskim/ mo-
wi do nich w te słowa: Per phia-
las doctrina exuberans. per cy-
athos verò parva, & quæ angustatur,
designatur scientia. In DEI ergo
tabernaculo, id est in S. Ecclesia
positi, si per doctrinam sapientie
ministrare phialas minimè pote-
stis, in quantum pro Divina lar-
gitate sufficitis, proximis vestris,
boni verbi cyathos date. W Ro-
ściele (prawi) Bożym jeżeli kto dla słabego
talentu nauki rostruchanem wielkim być
nie może, niechże przynamniey karwa-
teczka synkuie; to jest, według tego,
czemu podolac może, nauki durbowney
uzywać, niech się stara bliźniemu swo-
mu. Podobnie lubo uniwersalem w
każdej materii zostawił napomnienie
S. Ambroży. in Plat: 118. Si mons
esse non potes, nec prævalēs,
esto vel collis. Nie możesz urosć w
Górze iako wysoka góra, przynamniey
staraj się podrosnąć iak pagóreczek.

Tej całej materii, to jest iako so-
bie P. BOG drogo ścacić, te drob-
ne sztuczki/ drobne ialmużny/ akty/
mortyfikacye/ robotki/ ze: złotem na-
bożney intencji ozdobione/ ięszce
przykładami dowodzić chce. O ma-
luskiej oney ialmużnie/ to jest odwu-
pieniskach/ które uboga wdowa na
osiars polozyla, sam powiedział Jda-
miciel patrzący na to/ iż nad wszy-
stkie dukaty, które na ten czas bogaci
Pánowie ruszisz rzucali/ droższa była
u P. BOGA. Amen dico vobis,
quoniam vidua hæc pauper, plus
omnibus misit. Czytamy też apud

Ruffin. o jednym Zakonniku/ który z
miłości ku ubóstwu S. zebrał w ręce
odrobinkę chleba z stołu/ ze w drogę
perły cudownie obrocił mu/ ie Pan
BOG. Dostyc małe było umartwie-
nie y owego Duszelnika/ który raz wi-
dzac kąpiący miód z Rąly/ y po-
drugi raz/ trzy dni też głodnym by-
dac/ napadł na ziemi pod drzewem
śliczne upadłe jabłko/ pokusa do skor-
stowania obojga zwycięzył w sobie/
aż wnet w nagrodę tego od Anioła
z pewney rzeki/ nadszła nieśmia-
czniejszego/ y słodszego na świecie

A bydź nie mogło/ utrąconym zo-
stał. Mnieysza to ięszce mortyfiká-
cyja/ kąpiącego mnie komorka/ robaka
albo pchły przykrzacey się ciadła nie ode-
gnac/ nie zabitać a przecie P. Lanci-
us pisał/ że znalazł takich Zakonników/ któ-
rzy w tym się martwiąc przez kilka mie-
siacy/ wszelkie lasi hrolicarū virtutū,
których przez kilka lat modlać się/ u-
prosić sobie u P. BOGA nie mogli/
za to samo pretko one otrzymali.
Nasłatek iako wielkiej zasługi są
przed BOGIEM wszelkie choć pospo-
lite/ y potrzebne stanowi swemu ro-
boty/ kiedycie kto dobra intencya ośra-
bił/ pokazało się cudownie na S. Li-
bary Pánience/ y na S. Rozie Liman-
skiej; bo pierwszej/ kiedy się roboty o-
tęlo kądzieli nabożnie zabawiada/ sam
wierzch przesłice w ślizne kwiady cu-
downie zaktwił: a tam ta druga/ g-
sto bardzo na pultynętku swoim przy-
 którym była śledzącego P. JEZU-
SA widywała. Pokazało się to y na
Kolnikach/ Kzemieslnikach: bo S.
Hydorowi do pomocy około roli zsy-
lał P. BOG Aniołom wiadomę z nieba
Takie S. Homobonowi: w rzemieśle
krawieckim na warsztacie/ wiadomę
Aniołowie Ss. roboty pomagali; y
gestokroć gdy się on w Rosciele mo-
dlił/ za niego w domu roboty kończy-
li. Ktoż tego tedy nie widzi na oko/
iako y naydrobniejszy sztuczki/ nay-
mniejszy akty z nabożney pochodzące
intencji/ drogim kleynotem/ to jest/
wielkiej zasługi są przed P. BOGIEM.

O do drugiej Części Rá-
zania. Jeżeli/ Sacra Mi-
nutia, drobne sztuczki dro-
bniejszy akty/ sunt pretio-
sa Clenodia, tak wielki ma-
is swoy ścacić/ u P. BOGA/ toć
pewnie ta sztuczka płaszcza Marcina
S. ubogiemu dana/ daleko droższej
ceny kleynotem bydź musi u P. BO-
GA/ oprocz albowiem oprawy złotey
to jest intencji świętey iż to uczynił
Marcin S. z szczerę miłości ku P.
BOGU/ y bliźniemu swemu/ jest wiele
innych okoliczności, które iako drogie
perły dodają ozdoby/ y ceny tej kle-
notowej sztuce płaszcza Marcina S.
Polizmy wprzód drobniejszy przy tej

PARS
II.

Offon. 7.
7. 1.

Exem-
plum.

l. 3. n. 91.

Zakonnikowi Bóg de-
brań od S. chleba
z stołu w drogę perły
obrocił.

P. Liban-
us od niego y iak
do Anioła umartwiony.

Janek S.
Kadzieli S. Lau-
reńsk. przesłice
zaktwił.

Script.

Isaia 28.

Matias 28.

Matias 28.
B. Marcinu.
Kryta y vbo
y unebie
A.J. Meloratus
Akry.

Struzge plášza Márcinowego kley-
nociki: á potym ia zważemy ná wá-
dze: Powiedział Izaiáš Prorok. Pal-
lium breve, utrumque operire
non potest, Krotkim plášczem dwa-
się okryć nie mogą, á dopiero połowa:
á przecis tá struzka plášza Márc-
cinā S pokryła y ubogiego nágiego
w bramie Ambianškiego Miasta: y w
niebie P. JEZVSZ/ ktory się z tego
chłubiłac mowil do Aniołom. Mar-
tinus hac me veste contexit: á
coś to sprawiło: sprawiło to wielo-
ratie meritum, y wielordkich cnot
Atty/ktorem Márcin S. przyzodo-
bił ten swoy miłosierney uczynek. Ná-
przod że badac ná ten czas żołnie-
rzem/ do tego ieſzge nie chrzconym/
wyprawił w tym ákt polcowania
serdecznego nad ubogim; do czego
bywaia trudni stanu żołnierskiego
ludzie. Powtore wyprawił ákt mi-
łosierdzia nad niedza bliźniego zimno
cierpiącego. Potrzebie. Ákt nie-
zwyganye szodroblivosti/ tego u-
dzielaiac drugiemu/ zego sam bái-
dzo potrzebował. Pozwarte. Ákt
miłości ku bliźniemu/ siebie obnaży-
wſzy/ aby drugiego odział. Po piacie/
Ákt pokory/ gdy Kawalerem Szla-
chetnym bywſzy/ nie wſtydził się rzucić
do usługi iednego ubogiego od wſy-
tekich wzgardzonego. Poſtoſte. Ákt
wielkiego umartwienia/ y cierpliwos-
ści; bo iáko Severus Sulpitius in vita
ejus piſe/ dla tey iego atcy/ ſpule-
warzyſtwo iego/ náśmiewało się z nie-
go iáko z blázná iákiego. Interea
de circumſtantibus riſere nonnul-
li, quia deformis eſſet, & trunca-
tus habitu videretur. Poſiódme/
wyprawił w tym ákt wzgardy ſamego
ſiebie/ nie dbaiac o wygodę ſwoię/ y
ciężkie zimno z tey okázy cierpiac.
Náoſtátek wyprawił w tym mi-
łosiernym uczynku wſoſkiey wiády ákt/
uznáwaiac w onym ubogim ſamego
Chryſtuſa P. y w nim go gſzac. Tec to
ja drobne kleynociki przyzodobiájące/
y ſzacunku przyginiájące tey struzge
plášza Márcinā S. ktore po gſści
policzmyſy/ ábyſmy tym lepiey ſá-
cunku iey dopli/ wſſmy ia ná wágo/
z innemi ſáćami/ ktorych kiedyś zdá-

A zyla ſie P. JEZVSowi zajmáć.

Troiatkie takie ſáry upátrnie w Pi-
ſmie S. iedne ktorych pożyczyli byli
Apoſtolowie P. JEZVSowi/ kiedy
ná oſlicy wieǳiał do Jeruſálem /
czyniac z nich ſiedzenie Panu. Addu-
xerunt aſinam, & pullum, & impo-
ſuerunt ſuper eos veſtimenta ſua.
& cum deſuper ſedere fecerunt.
Drugie Veſtimentum Patris, to ieſt
ktore wziął P. JEZVS od Oycá
przedwiecznego ná gorze Tábor/ przy
cudownym przemienieniu ſwoim. Ve-
ſtimenta ejus facta ſunt alba, ſicut
nix. Odzienie iego ſtáło ſię iáko ſnieg.
Trzeće Veſtimentum Matris, odzie-
nie ktore miał P. JEZVS/ od Mary-
ſwieſzky Mátki ſwoiey; nie mowis tu
o oney ſáćie tkáney/ ktora reſámi ſwe-
mi wyrobila byla Synowi ſwemu
Przen: Pánná y ktora z nim roſna-
cym roſla cudownie; lubo y tá by mi tu
uyc moglá; ale mowis o náaturze
ludzkiey/ ktora Przen: Pánná ze wá-
láiac ná Wcielecie Syná Bożego w
żywocie ſwoim nátura iego Boſta
iáko ſáca iáka pokryła. Z temi
trzemá ſáćami per comparationem
wáſze te ſtruzke plášza Márcinā S.
naprzod kompáruiac ons z ſáćami
Apoſtoliſkimi. widomie cená iey prze-
wyſhá tam te u Pána JEZVSZ;
bo ná nich ſiedział tylko P. JEZVS/
w Márcinowa zás ſtruzke plášza
ubrał ſie w ſamey rzeczy. Martinus
hac me veste contexit. Támych
Apoſtoliſkich ſat záſyl ieſzge podle-
głym badac nágoſci/ miſeryom/ rá-
nom/ y ſmierci; ta ſie zás przyodział/
máiac już inna ſáca ná ſobie uwie-
bionego ciála. Kompáruiac zno-
wu te ſtruzke plášza/ z ona ſáca
P. JEZVSowa iáſnobiála ná gorze
Tábor/ y z tego ſamego oſobliwey iey
ceny domýſláć ſie iáko y wſytkim
onym widzeniu/ ktore ná ten czas mie-
li przytomni Apoſtolowie/ milgeć o-
tem kázał ſbáwicieli; o pláteǳku zás
Márcinowym/ ſamje przed cáłym nie-
bem kázanie czyni. Martinus hac
me veste contexit: co y doroznie
przy uroczyſtoſci powtáráć kázał
Duch S. Roſciolowi S. kompáruiac

potrzebie

Figura.

P. JEZVSowi
zażywał.

Matth. 21.

Charinia
ſchuczk,
P. JEZVSowi
komparacyBiskup
kay
myſyEgry
PiegoBiskup
kay
myſy

ap. Ioseph.
Mansi d. 2.
de Feslo.

po trzecie ten pláteget z fátą to jest
z naturą ludzką/ ktora Nazywa: Páms
ná przyodziałá Syná swego; prawdá
jest że tey w cente/ nie tylko celowác/
ale ani wyrownác nie może tá fátu-
gá plászczá Márcinowego; iednak
per contactum. Kiedy Chrystus
y táms swois natury ludzkiej fátu-
ta Márciná S. suknią iáko oponczá
iáka nátryl/ Swiátosci ztád osobli-
wey/ á zá tym y ceny/ nábydz musiá-
lá. Do tego slużyć może co o tey
fátie Márcinowej nápisál ieden Ne-
oteryk. Mirum profecto, quod ho-
mo DEO vestem tribuat, habitu
inventus ut homo, vestem huma-
nitatis suscepit ex MARIE visceri-
bus & nunc iterum, ut priorem
vestem operiat, vestem á Martino
accepit. Dáwná rzecz záiste, że czło-
wiek używa BOGÁ fáty; ile człowiek
wziął fátę natury ludzkiej z żywotá
MARIE, á teraz znowu áby onę pier-
wsá pokrył, przyjmuie inšá fátę od
Márciná swiętego.

Náosátet cen káwałek plászczá /
ktory Márcin S. będąc iéšce swię-
ckim żołnierzem dáł ubogiemu dlá
miłosci Boskiej/ wáże z inšá własná
suknią tego, ktora iúž bywšy Biskup
pem dáł byl eážze zá iálmuzná: gdy
bowiem raz gotuiac się do Mšy S.
postrzegł blisko ubogiego w pul ná-
giego/ zdiawšy presto z siebie spodnią
Biskupią sukientę/ pokrył nią nágość
tego: ktory miłostíny uzynek iá-
kiey byl u P. BOGA ceny pokázálo
się to przez to/ że gdy do Mšy S.
wyšedł: (co piše Dionisius Carusianus)
ogniste kolo nad głowá tego pokázálo
się: Wspomniiony iúž Ioseph. Mansius:
zá mniemyá rzecz pogyá/ one ogni-
ste kolo widziane nad głowá Márci-
ná S. ná ten czas Biskupa/ niželi o-
no widzenie/ gdy P. JEZUS przy-
odziałny fruktá plászczá Márciná S.
iéšce ná on czas żołnierzá/ chelpił
się z niego przed Aniolámi: z czego
záraz konkludue/ że wielká zásluga
miałá iálmuzná Márciná S. gdy
swięckim bywšy plászczá swego utroil
ubogiemu/ niželi gdy Biskupem iúž
będac cáła suknią obdárówał nádzyne-
go: zego też oraz przyczyns dácie w te

A słowa pišac. Quia tunicam illam
integram, eo tempore pauperi de-
dit, quo Sacerdos Monachus, Epi-
scopus, & non solum in annis, ve-
rum etiam in sanctitate vitae con-
lummatus erat, & perfectus: è con-
tra verò chlamydis dimidium do-
navit, dum juvenis, miles imò Ca-
thechumenus etiamnum esset. *Albo-
wiem (práwi) suknią onę cáła w ten
czas ubogiemu dáł, kiedy iúž byl. Rá-
ptánem, Zákonnikiem, nie tylko w láta-
le y w cnozę dorostym: przeciwnym záz-
spósobem, kiedy plászczá swego ubogiemu
urzynál. byl iéšce ná ten czas mło-
dym czerstwym, świeckim żołnierzem,
y owšem nie chrzczonym. Przez co
záraz P. BOG chciał dáć do wypro-
zumienia wšytkim (iáko cenze obser-
wale Authori) że wielká cena zásluga
má, nie ktore/ choć drobne ácty/
ktore świeccy ludzie ná czas zwoycia
záiac się w gym dlá P. BOGA wy-
práwuią. Widzielišmy iúž z wielu
okoliczności/ iáť wielkiej ceny bylá/ y
jest u P. BOGA tá fruktá plászczá
Márciná S. wiet y my nie lekce jobie
powažaymy Sacras Minutias dro-
bniwšych okázáti do przysługi sobie
przed P. BOGiem nie opušczaymy/
wšytkie ácty/ práce náše y naydro-
bniwšé / iáme náwet rušenia pulsa/
nášego mgnienia okázá/ zlotem swię-
tobliwych intencyi dlá miłosci Bos-
kiej ná chwale tego ons ofiáruiac
przyozdabiáymy; á pewni badšmy/
że y te drobidšzki šzgodroblivy y
náder lášáwy BOG/ zá drogá kley
notowa frukt wšytko to nam w zá-
sluge ráchuiac/ od nas ocbotnie
przyimie; ktoremu niech
bądźcie wieczná chwa-
lá/ Amen.*

Biskupem fátu
Kaz ubogiemu kłmego
mniemyá, pro mniemyá

Histor

Egniste kolo nad głowá
iego wó tanc.

Niektórzy dają wá-
lá mniemyá iáko gó, kłmego
swięckim plászczá a kłmego
ubogiemu iálmuzná gó, kłmego
iálmuzná gó, kłmego

NA DZIEN S. KATARZYN Y P. y M. Cor ex auro Liliatum.

Accipientes lampades suas, exierunt obviam Sponso & sponse. Matth. 26

M Vsi bydy w tym iakás A
cáiemnicá/ je nam E.
wángeliá S. nie wyrazi-
lá/ z iakiey mátervi/ czyli
skláne/ czyli gliniáne/
czyli árebne/ álbo złote/ byly one lampy/
z ktoremi te Pánny wygotowały si-
na Gody Oblubienicá. S. N.
Rozumiálbym ia na ten gas/ iż z tej
przygyny/ nie opisano tego/ że ponie-
waż te lámpy znázly sercá/ álbo
affekty serdeczne onych Pánien/ przes-
toż według rozności w naczyniach as-
fektow/ y dárów/ według zasługi
mnieyszej álbo wiekszej/ iedne z skláne-
mi/ drugie z gliniánemi/ inſe doſko-
nálsze z árebrnemi/ naydoskonálsze zaś
z złotemi/ prezentowác si-
pami. Co ieżeli tak iest/ toć dzisieyſza
Kátarzyna S. iáko naymedziſza mie-
dzy madremi Pánnami bo Miſtry-
ni Doktorow/ z złota iáká/ y to z nay-
przednia Lámpa prezentowác si-
nam powinna ná Bárántowych Go-
dach. Jákoż tak iest w ſamey rzeczy.
Tu ſobie wſpominał ná co/ co piſa
Hiſtorycy/ że kiedy Ludovicus XI.
Krol Fráncuſki/ wieſztał do Torná-
tu Miáſtá/ wſtápił go Miſieſzanie
cámeſni w brámie/ wypráwili przed
ſobá urodziwá Pántenka/ ktora J-
mieniem Miáſtá cálego oſiárowálá
Krolowi złote ſerce/ z ktorego wycho-
dziła liliá miſternie wielce z perel wy-
robioná/ z tego niewypowiedziáne.
Krol on. był ukontentowány. Do-
dobne donarium widze przynoſi ná
Gody Bárántowe Kátarzyna S.
Náczyniem złotym zowis iey ſamo
ſerce álbo duſze dárem madroſci od
BOGA nápełniona: bo według S.
Grzegorza, y S. Auguſtyna, złoto iest
Symbolum madroſci: perłowá zaś
liliá/ niechay znázý dár niewinnoſci/
czyſtoſci Pánieńſkiej/ ktore dwa dáry
oſobliwym ſpoſobem záiaſniały w ży-
woſcie Kátarzyny S. y tym ſamym

et S. Pántenká/ iáko weſelnym upo-
minkiem kontentnie Oblubienice Bá-
rántowa Roſciol S. kiedy wſytkim
wiernym ná ſobie poſtánie, iáko do
nábyciá prawdziwey madroſci iedy-
na pomocá iest życie czyſte/ wolne od
lubieźnoſci cielesnych. Czego ia dziſ
dowodzić náprzód chce/ á potym le-
piey ſi-
przypráczymyſy temu złotemu
liliám ukoronowanemu náczyniu/ to
i-
ſercu Kátarzyny S iáko by tym
wſytkich ná Godách Bárántowych
ukontentowálá opowiem láſkom wá-
ſzym. Ad M. D. G.

B O ſi-
tych pierwieſzy Ge-
ſci Kázania. Tá dzisiey-
ſza morálná náuka wſy-
tkim wpráwdzi wiernym/
ále/ oſobliwie Pánom Stu-
dentom/ ktorzy Kátarzyna S. zá Pá-
tronka maia/ wielce ma bydy potrzebna
y pożyteczná/ przetoż iáko by wielka kon-
nerys miály między ſobá/ złoto madro-
ſci z liliá czyſtoſci/ to iest/ iáko prágná-
cym poſtepu w náukách/ trzeba ſi-
chronić cielesnoſci/ y tego wſytkie-
go co do tego grzechu pobudzá/
promádzi: dowodze im tego náprzód
z Piſma S. Godne ſá uwagi Páwła
S. ſłowa/ gdy w Liſcie ſwym do Ko-
rntyńánow/ wylizywyſy wiele áttow
cnot Chreſciánſkich/ wſpomniáwyſy
też o cnoſcie Czyſtoſci/ záraz po niey
wſpomina o dárze madroſci/ náuki.
In laboribus, in vigilijs, in jejunijs,
in Caſtitate, in Scientia: wláſnie
iáko by to Czyſtoſć/ y poſtepek w ná-
ukách byly ſobie rodzone nigdy nieſ-
rozdzielne ſioſtry: co dobrze uwáżył
Caſſianus, gdy ták ná pomienione ſło-
wa piſe: In qua virtutum conjuga-
tione, evidentiffimé nos voluit
erudire; de caſtitate ad ſcientiam
perveniri. Z tego porzádku cnot,
wyráźnie chce náſ náuczyć Páweł S.
iż czyſtoſć, droga iest do madroſci.
Podobnáſy temu zoſtáwił náuka y dru-
gi Apoſtol

*ſyć czyſte do nábyci-
madroſci/ iáko by ied-
na pomocá*

PARS
I.

*w náukách/ poſtepek
proſpekty/ náuka
chronić cielesnoſci*

Script.

2. Corin. 6.

*Czyſtoſć/ poſtepek
w náukách/ náuka
proſpekty*

Collat. 24.
n. 16.

*Czyſtoſć/ droga iest
do madroſci*

*ſyć czyſte do nábyci-
madroſci/ iáko by ied-
na pomocá*

*uſto/ inſtancie
igancu do náſta-
6. ſe/ deſerá miſer-
ſtore ne charowali*

4. Moral.
35. q. 105.

ſolum

Iacob. 3.

gi Apostoł Jakub S. gdy in sua Canonica tak pise: Quæ autem de ser-
lum est Sapientia, primum quidem
pudica est. *Nauka ktora P. BOG da-
ie, naprzod n. szkodliwosci przestrzegá. Te-
stora Apostolskie rozstraszajac Doktor
Amelst Thomas S. (ktorego tez Pan
BOG. dla skutku tego przy enocie
Czystosci udarowal byl nadet oso-
blwym darem mądrości) tak pise:*
Hic est primus color in pictura Sa-
pientia; quæ reformat imaginem
DEI in anima per peccatum defor-
mata, scilicet candor pudicitia: Jaki
koby chcił przez podobienstwo rzec
Doktor S. kto sie (prawi) uda do
nabywania nauk, właśnie iakoby
chcił obraz piękny na karcie wyso-
wać: wiec iako gdy kto ma co narys-
cie rysować, naprzod starac sie o to
powinien, aby karta na ktorej chce
rysować była biała; tak tez kto chce
aby na rozumie tego odrysował Pan
BOG mądrość, dal postepet w na-
uce; to najpierwie staranie tego ma
być; aby dusza tego/ mysl tego/ by-
ła iak naybielsza/ wolna od myśli wse-
tegnych/ y od tego wsestkiego/ co sie
enocie czystosci przeciwi. Co y dru-
gim podobienstwem objaśnia S.
Grzegorz Tlissenst. Ut porcum
oculi natura in terram converti,
mirificatum rerum celestium as-
pectum non habent; sic animus
corporis luxu perditus, cum ad
ea quæ sunt pecudum, inclinatus
sit, non celum amplius cernere
potest. *Jako wieprz mając z przyro-
dzenia spuszczone oczy na ziemię, nigdy
wznieć nie może piękności szlachetnego
nieba; tak y rozum w rozkoszach cięta u-
topiony y tym co jest beśwym pospolita za-
bawiony, więcej ku rzeczom niebieskim
podnieść się nie może. Co nie tylko ro-
zumieć się ma o nauce zabawiającej
się o rzeczach duchownych/ ale tez y o
wszystkich innych naukach pospolitych
potrzebnych do wyposzerzenia głos-
wiska: ponieważ Poganin Silozof
Cicero, samym tylko przyrodzonym ro-
zumem oświecony/ o sposobie do pos-
tepu w naukach wyzwolonych dy-
skutując; tak napisał: Luxuria mo-
tus, sicut maximus est, ita inimi-*

A castissimus philosophia, & Sapientia;
proindeq; non potest stare voluptas
corporis, cum cognitione, & Sapi-
entia; quæ mentibus pudicis se se
maximè accommodat. *Pozadliwosci
cielesne, iako se n. szkodliwosci, tak tez
naprzeciwiejsze filozofji, y mądrości;
dla tego się nie może zgodzić rozkosz cię-
ta z wiadomością, y mądrością; ktora
do wysł. innych ludzi sama się gárnie.*
Przetech Augustyn S. wsestkim młos-
dym studentom trokie/ ale do zrozumie-
nia dać w tym napomnienie.
Affluat juvenis ad castitatem, ut
sit dignus Sapientia DEI. *Niech
się młody wprawie w enotę Czystości,
aby stał się godnym mądrości danej od P.
BOG S. Ten moralny dyskurs aby le-
piej sobie pamiętali Pánowie Stu-
denci/ objaśniam go figura Disma S.
na oney Gwardyi okolo loża Salomo-
nowego; ktora Duch. S. temi opi-
sal słowy: En lectulum Salomonis,
Sexaginta fortes ambiunt ex tor-
tissimis Israël; omnes tenentes gla-
dios, & ad bella doctissimi: unius-
cujusque gladius super femur su-
um, propter timores nocturnos.*
C *Oto łóżko Salomonowe, sześćdziesiąt
mocnych obstarpi; co z najmocniejszy-
ch ludu Izraelskiego; wszyscy trzymając
miecze, y wprawni do boju; u każdego
miecz na biodrach, dla strachow no-
cnych. Łoże one Salomonowe we-
dług S. Brunona, figurowało Kościół
Chrystusa P. daleko doskonałego/
zaczynającego Salomona. Lectulus
Salomonis est Ecclesia illius vide-
licet Salomonis, qui ait: Ecce plul-
quam Salomon hic. Równoleżnik
okolo tego loża stojący; są w Ko-
ściele Bozym ludzie ugeni/ Mł-
drzy; do których należec powinni wse-
scy studenci aplikujący się do nauk.
O tych tedy Figuraliter powiada
Duch S. że wszyscy mieli przypasa-
ne do bioder miecze przeciwko przy-
padoom postrachom nocnym. Unius-
cujusque ensis super femur, suum
propter timores nocturnos. A po-
temuż by to bylo kiedyby ustawi-
cznie Pánowie Studenci z kábla cho-
dzili; gdy w wielu Akademjach y
ludziom Szlachetnym tego nie pozwa-*

*Pogodliwosci ucie-
hay przeciwniejsze.*

*Studenci młody
mniecie.*

*Dom. 25.
post Trinit.*

Figura.

Can. 3

*Serm. 5.
de Conf.*

*Orat. in
Hortens.*

leia: iateż Paná Studentá bázi
dziew teta/ álto kalamarz u pasa/ ni
zeli. śablá u boku zdołi: á przećis/
ze przy boku každego zámie páłáše
widziáno. Uniuscuiusque ensis
super femur suum: iáto też y dalsze
słowa czynią contra timores no-
cturnos osobliwa uwagę: alboż
to ci studentí po nocy chodzili /
że im trzeba było mieć zámie przy
sobie przećiwko grassantom/ náps-
ánikom nocnym kordy u boku z nie
może ná tych PP. Studentow páś
tá suspicja/ áni przymowka; bo pod
madrym y dozorným Rektorem byli pod
Salomonem: ale inśá w tym znaydu-
je się tájemnica; to jest: per timores
nocturnos, przez nocne postráchy znás-
zy się ignorantia nieumiejętność, cie-
mny/ nie oświecony náuka potrzebna
rozum: Nieżem przećiwko temu zle-
mu/ jest náuka mądrości/ do ktorey
się ludzie niektórzy pilnie aplikują/
nie dla próżney chwaly/ nie dla pró-
mocy/ nie dla intrat/ ábo innego
światowego respektu/ ale szczerze dla
tego/ żeby náuka swojá gáśu swego/
mogli bronić Kościółá S. rozgánta-
jąc nim ciemności argumentow He-
retyków/ prostątkow náuczając/ grze-
sne do pokuty náwracając. Uni-
uscuiusque ensis super femur suum.
Tu znówu trudność/ że ten miecz ma-
drości ustawicznie widziáno być przy-
pásany do bioder Káwalerow tych/
Kościółá S. broniących; pospolicie
bowiem/ kto się nápsáci w nocy idac
obawia/ góły miecz y dobry/ á nie w
pochwach/ u boku nośi: Czemuż się
to ten miecz mądrości/ ták bardzo y u-
stawicznie ledziwi/ trzyma álbo bokur
Wielce dowcipnie y do propozytu me-
go solwisz ta trudność Paulus Scher-
log: ták ná to pisze: Femur, castitatis
hostis; indē erumpunt incendia;
coercendus est igitur libidinis pru-
ritus, circa appendatur ensis, qui
feriat, & vulneret; si enim fuerit
pax in carne nostra, ut non do-
minetur luxuria, illuminabimur.,
& sciemus: intelligentia enim so-
ror est castitas, imò nutrix & eu-
stos. Volentes igitur hi fortes ex
fortissimis Israël, securi esse de

A nocturno metu, nempē de castita-
te & ignorantia, pro castitate di-
micant, & ideo contra femur, quod
huc inimicū gladijs armantur. Le-
dźwie (práwi) śczystości nieprzyjá-
cielem; z ktorych wychodzą do złego
podniety; przeto trzeba pozadliwości
ciátá pokromić, y zawiesić miecz ná
nich, ktorymby się obćinąć; álbowiem
mądrości siostra, jest czystość, y onym
wychowywacielka iey, y strażnica;
Cbcac tedy ci Káwalerowie Izraelscy
bezpiecznemi byđz od nocnych nápsáci,
to jest, od ślepoty, y niewiadomości, wal-
czą o czystość, y dla tego do bioder swoich
które uprzykrzone bywáia cności czystości
mieczy przypásane mają. Tá konnerya
nierozdzielna między mądrością, y cno-
tą czystości/ utwierdzić się może y z
nie ktorych Historyi: kiedy czytamy o
wielu S. Pánienkách/ wielką y niedo-
ścigłą náukę wiadomością zwiáżca
o tájemnicach Pisma S. obdárzonych;
W gym osobliwá była Seráfická P.
Tereśsa S. ktora znaczne traktáty
duchowne nápisane zostawiła/ tákże
S. Kátarzyna Senenská/ ktorey od-
powiedzi ná trudne bardzo Teologii-
czne kwestye słuchając Teologowie
wielcy, zdumiewáli się. Nápiśal o
niej F. Raymundus iey że spowiednik;
że czystość táká oraz pisarzom o
różnych mądrych pisaćym/ mogła
wydolać do dektowania/ z samey tyl-
ko pamięci/ cudowne y wysókie obia-
wiać rzeczy. W gym ták była
pródká y łatwa/ że y najmniejszego
momentu do pauszowania w pisanu
nie mogli mieć oni pisarze. Do te-
go też bardzo pięknie służy/ co piśe
Petrus de Natalibus. O S. Grzegorzcu
Názywáyskim/ ktorego pospolicie dla
wielkiej mądrości Teologiem zowie-
my; iś temu młodemu ięszce/ gdy się
do náuki aplikowác poszł/ pokázá-
ły się bádzo urodziwe dwie Páni-
ki; ná ktore on/ iśto wielce wstydli-
wy posępno poyrzáwşy/ toby zac by-
ły/ y czego by tu chćiały spytał ich.
W tym go obiedwie mile oblápivşy
rzekły: nie miej nam zá źle dobry młó-
dziemiášku; jedná z nas jest mądrość/
á druga zowie się czystość; postáne tu
iśćemy/ ábyśmy z tobá mieśłáły:

álbowiem

(zjaskła nieprzyja-
cielem. Teod. 2. 10.)

(zjaskła nieprzyja-
cielem. Teod. 2. 10.)

Exem-
plum.

nałój nocne Złoty
miedzi 102.

in Cant. 3.
Vestig. 26.
Sed. 9.

Inepolou. młodość
aplikującemu się do
náuki dwie Páni-
ki; ná ktore on/ iśto
wielce wstydli-
wy posępno poyrzáwşy/

PARS
II.

albowiem piękne y chodogie w sercu
twoim wygotowałeś nam mieszkanie.
Z tego całego dyskursu idźcie się po-
dać wiedzieć: iż wielka konnecja z
sobą maia złoto mądrości/ z lilią po-
wściągliwego żywota.

O się tyżo drugiey części
Rozania. Je nazynie/ to
jest serce Katarzyny S. pe-
ne było złota mądrości/
y oraz lilia czystości Pá-
nienskiej ukoronowane; tego mi tak
dalece wywodzić nie potrzeba; bo o
mądrości tej nie tylko Kościół S.
świadeztwo daie w Pácierzách Ká-
plánskich/ ale też y oni Mężowie w
cáłym Rzymskim Páństwie naymędr-
si; ktorych tá S. Mistrzyni/ przy o-
becności Cesarza przedysputowała/
y do Wiary S. náwróciła. Nie
mnieysze ma świadeztwo z Historji
żywota swego/ y o Pánienskiej cz-
ystości ściężnie dochowane; ponie-
waż tam czytamy: że gdy Marcellus
Cesarz po zamordowaniu żony swo-
iej Cesarzowej dla Wiary S. nápie-
tał się Katarzyny S. w małżeństwo/
mężnie tym pogárdził. Tu tylko
mówić chce o tym/ iako tym upo-
miniem/ to jest mądrością złączoną
z czystością/ wielce ná Godách Bá-
ráńkowych ukontentowała/ náprzed
samego Oblubienca/ a potym Oblubie-
nica tego Kościół S. tak wotniacy/ iá-
ko y triumfacy. Náprzed ukonten-
towała samego Oblubienca/ to jest
Chrystusa P. mądry Salomon za wiel-
ki dar otrzymał był tam niegdý Ma-
drość/ ktora ná on czas w młodziens-
kim tego wieku złączoną była z Pá-
nienską czystością: bo też y sam o
tym dyskursuac/ powiedział o niej:

Script. Nihil inquinatum in eam incurrit.
Sapient. 7. Ze od wszelkiej skazy daleka była. W
tej tedy mądrości/ iako by miał wiel-
kie swoje ukontentowanie Salomon
pokázal to/ nie tylko przez to/ że ia so-
bie nád złoto/ nád srebro/ y owšem
nád zdrowie włásne przekládal. Omne
aurum in comparatione illius are-
na est exigua, & tanquam lutum
estimabitur. argentum in conspe-
ctu illius; super salutem dilexi il-
lam: ale też nástatek ulubil sobie

A w niej był/ iako w naymnieyszej O.
blubienicy. Hanc amavi, & exquisi-
vi á juventute mea & quasi vi Spon-
sam mihi eam assumere. To mien-
sce Pisná S. fundulac się ná zdaniu
Josephi Mansji, ktory tego textu w
podobneyże materji ná dzisiejsze
Świsto zajma/ tak do Katarzyny
S. aplikuje; O mądrości Katarzy-
nie S. od BOGA w młodych latach
użyzoney/ ponieważ złączona była z
cnotą Pánienską/ toż włásnie we-
ryfikowac się powinno/ co o mądro-
ści sobie danej powiedział Salomon.

B Nihil inquinatum in eam incurrit.
y nie mnieyszej pewnie też ceny była
tá od tam tej Salomonowej; ponie-
waż Katarzyna S. dla tego aby tej
bez wszelkiego uszerbku dochowała
była/ dla Niebieskiego Salomona
Chrystusa/ wszelkich Cesarstich bo-
gactw/ á náwet y zdrowia swego od-
stąpiła. Hanc amavi, & exquisi-
vi á juventute mea, & quasi vi Spon-
sam mihi eam assumere. Co dos-
konalszym sposobem z weryfikowa-
ło się ná Katarzynie S. kiedy Salo-
mon Niebieski Chrystus tak bardzo

C w złotym tej sercu/ to jest w mądro-
ści tej liliami Pánienską przyozdo-
bionej upodobał sobie/ że ia też ex-
traordinarynym sposobem za náder-
mą posłubil Oblubienca: Mówia
extraordinarynym sposobem; bo pisa-
godni Autorowie/ że gdy Katarzyna
S. po śmierci Cesarza Oyca swego/
Chrześciana zostawży/ y umyślis-
wszy sobie czysty żywot prowadzić/
wszelką ná nabywanie mądrości us-
dala się była; y w niej za darem Bo-
żym tak bardzo postąpiła/ że y ná-
mędrzego przedysputowac mogła:

D Czasu jednego miała takie widzenie.
Widziała w asystencyi wielkiej Du-
chow niebieskich siedząca ná Tronie
Przen. Pánnę piastującą ná rekách
śliznięcych nad konce dzieciątka P.
JESUSA/ trzymającego w ręku
złoty bardzo drogi pierścien; ktory
wziąwszy za rękę Katarzyny S. ná
palec tej włożył/ obierając iá sobie za
osobliwa Oblubienica. Co było zna-
kiem/ że P. JESUS wielkie miał us-
kontentowanie w mądrości y Pániens-
kiej

świe Ká-

sta dochowania
świe bogactw
ma

W

P. Jezus dat icy
gi pierścien
dla

światu
nie

stwie Kátarzyny Swiętej.

Powtore ukontentowała Kátarzyna S. tym upominkiem Oblubienice Bărăntowa Kościol S. woiuacy: gdy zostawiać na sobie ciek przewyborny przykład daru Madrości y Pánienstwa wshytkim wiernym/ nim wshytek Kościol S. oświecił. Nle: dzy innemi náczyniami ktore kázal byl p. BOG Morzechowi sporządzić dla ozdoby przybytku swego/ w którym przebywała Arká Pańska/ byl też ten lichtarz figurozłoty/ dziwnym misterswem zrobiony. Facies & candelabrum de auro mundissimo, ac lilia ex ipso procedentia. Zrobił lichtarz z wybornego złota, y lilia wychodzące z niego: ná tym lichtarzu powinno bylo gorzeć siedm lamp. Facies & lucernas septem, & pones eas super candelabrum, ut luceat ex adverso: powinien zaś ten byl lichtarz stać in parte australi od południa, aby tym lepiey mogli być oświeceni przybytek Páński. In sentu morali. Przybytek on Páński wystawiony ná pułczy/ wyraźna byl Figura Kościola S. iostającego tu ięszce ná ziemi. Lichtarz zaś on misterny/ pomieważ według S. Bernárda, y innych Doktorow znalazł ludzi mądrych/ w Kościele Bozym/ bardzo dobrze w szeregulności może nam figurować Pátronka wshytkich Doktorow y Mistrzynia Niebieskiej Madrości Kátarzyny S. złoty to lichtarz/ zółte/ dla daru madrości; ktory dar w Písmie S. złotem się bydyć miał/ iakom już wyżej powiedział; Siedm lucern gorących ná tym lichtarzu/ niech znóga/ siedm Dárow Duchá S. ktorými utalentowana była duśá Kátarzyny S. Plága Australis, ná ktorej stał on lichtarz/ według tłu magenia Origenesa, Hieronyma, y Augustyna S. znaczyła Fervorem charitatis, & Fidei, goraca miłość y Wiara: W czym obowgu wielce się popisała Kátarzyna S. gdy nie mogąc pasterzyć ná balwochwalstwie ofiary/ zarlwością zdiata/ śmiało do bożnice Poganstkiej wshydky/ surowo o to konfundowała Cesarz. Zostaje mi ięszce jedná tajemnicá w onym lichta-

A rzu/ to jest; że on lichtarz/ przy złocie miał oraz y lilia: Facies & lilia ex illo procedentia. Ioseph. Mansu twierdzi/ że te lilia Symbolum pospolite czystości; dawały ad intende ludzjom mądrym/ w ten czas złotem iest madrość ich/ w ten czas náuka swoia oświećcia Kościol S. kiedy przy náucie státa się żyć powściągliwie; prze: toż też y Kátarzynie S. iako misty, gnemu Kościola S. Lichtarzowi/ bardzo pięknie te lilia kwadruia dla osobliwego przykładu iey/ y statku przy cności Pánienstwa. Wierc iak to on złotoliliowy. Starozákonnny Lichtarz wielce/ nie tylko oświecał/ ale też dla misterswa swego zdobył przybytek Boški; ciek y Kátarzyna S. pomienionych dwu cnot madrości/ y Pánienstwa/ przykładem bardzo zdołi Kościol S. woiuacy; a za tym wielce go tym kontentuje.

Nadstátek/ y druga Oblubienice Bărăntowa/ to iest Kościol S. tryumfujący alias Obywatelow Niebieskich ukontentowała wielce Kátarzyna S. tymże upominkiem; to iest złotem mądrym/ y oraz czystym sercem: albowiem z tey racyi ciek ciálu iey Pánienstwu ná ziemi/ iakto y duśy w Niebie osobliwy uczynili honor: Wielki uczynili honor ciálu iey Aniołowie S. kiedy ono zaráz po ścięciu iey wsiawszy/ cudownie ná Górze Sinai zámieści/ y pogrzeb mu osobliwy uczynili/ śnąc dla tego; aby ná oney Górze/ ná ktorej niegdy Moyżesz rozmawiać z P. BOGIem madrości niebieskiej náuczył się; y czysty Eliasz widzenie miał osobliwe P. BOGA; ná teyże też Górze/ ciek madrości/ iakto y czystości Kátarzyny S. honor swoy odniósł. Wielki iest ięszce honor z teyże racyi odniósł Duśá iey S. w niebie; od obywatelow támeżnych/ albowiem gdy raz Gersrudá S. prosiła P. JEZUSA/ aby iey byl obitawil Chwałę/ y zasługi Kátarzyny S. pokázal iey tedy te S. Dánné ná krzesle ciek wysoke wysięsionym/ że kiedyby żadney inšey Królowey ná Niebie nie bylo/ dość by się Niebo chwala iey zdáło bydyć ozdobione. Widac też bylo pod nią

D. 10. de
Const. n. 16

Ango nych ciek w ten
czas zótém iest mądry
ich, kiedy przy náucze
státa się żyć powścią
gliwie

Historia y de
historia y de
Historia y de

Aniowski S. wielki
honor iey ciálu iest
niegdy po ścięciu
w Górze na Górze
nai zámieści

3. Reg. 19.

Infim. P.
4. C. 59.

Widziac na krzesle
duśá iey ná krzesle
te wysoke wysięsionym

przedsięsiąg onych Medrcow/ Eto- A
 rych oná Duchem Boskiey mądrości
 zwyciężymy/ do niebá wylierowali:
 ktorzy wszyscy złota berla w re-
 ku trzymając/ przez ktore się znaczy-
 la nauka ich / wierchołki ich na śc-
 ty teysé Panny ślaniając/ one niemi
 przedsięwzię na kształt kwiatkow zdo-
 bili/ czegac tym samym cudowna nies-
 biestą mądrość/ ktora była udaro-
 wana Katarzyná Świeta.

Bardzo tedy zacny Katarzyna S:
na Gody Barankowe importuje pre-
zenty/ zlate madrości pelne serce/ lili-
Panienswa ukoronowane; poniewaz
tak jest do uksontementowania/ y Oblu-

A biencá samego/ iáko tež y Oblubien-
cy tego. A že Kárářyná S. w po-
dzietkowaniu zá upominek odebrala od
Oblubienca swego/ Chrystusa Paná
ten przywilej/ že kákolwiekby do przy-
czyny sey udal sie nábožnie w potře-
bach swotch/ záperwne pomoc y počes-
twe ocrzymać miał od P. BOGA: o-
czym piše S. *Albertus M.* y S. *Gertru-
da* tájmže námienia/ Wšac w potře-
bach nášych ták dogesnych iáko y du-
chowných poušale udaymy sie do niey
mocna nádziená maací/ že obietnice
sey dána spelní ná nas dobrotliwy
B BOG/ ktořemu nlech bōdzie časť
y chwálá ná wiěšć/ Amen/

NA DZIEN B. STANISŁAWA KOSTKI
Pátroná Korony Polskiej.

Authenticum Reliquiarium Sponsæ.

Et Lucernæ ardentes in manibus vestris. Lucæ 12.

Niepospolitym widze spo-
sobem/ to przykazanie
dane Wzniom od Chry-
stusa Pána o przygo-
waniu się na przywita-
nie Oblubienca Godowego/ dzisiaj
są Solemnizant/ a Patron Korony
Polskiej B. Stanisław Kostka przy-
chwalebney swojej Wroczystości pel-
ni. S. N. Albowiem na te Gody za-
pła pochodnie/ nie balsamowemi /
albo innemi wonnemi materjami
przyprawne/ iako bywał zwycaj u
starych na átkach weselnych/ ale nad-
to rad będąc Oblubiencowi niebie-
skiemu: (iako wisc mawiamy oświá-
dzając się temu z niezwyčajną ochó-
tą) nie tylko z dusze ale też/ y ze
wszystkich Koscetek swoich/ mówiąc
z Dawidem: Omnia ossa mea dicent:
Domine quis similis tibi. Wszystkie
Kosciczki powiedzą: Pánie á ktoś po-
dobny tobie. Z samego Prześwíetney
Sámilij przezwiska Kostka/ Koscetki
swoie ogniem niebieskim rozpalone/
miásto goraiących wynosi pochodni.
Robilo niegdy Poganstwo zá gásw
Tyránna Neronowego z kóści y z ciá-
ł

C Swietych Męczenników pochodnie/ gdy przywiązane do palow y tłusta oblana/ albo oblepiene materyą za-
pálali; y niemi sobie po ulicach Rzymskich w nocy świecili; co otrus-
tne Tyranstwo bylo: coś podobnego ále náder chwalebnie stáło się z Ro-
słką naszą B. Stanisławem mogł bos-
wiem Błogosławiony ten záżyć owych słow Jeremiášowych: De excelso
misit ignem in ossibus meis, & e-
rudivit me. Z wysokości zesłał ogień
w kości moje, y wycwiczył mnie; po-
niemaz pod naymędrszym náuczycie-
lem Duchem S. tá Rosłá do takiey
perfekcyi przyšla/ choćáś w mło-
dych leciech/ że ogniem niebieskim
podpálona / nieugáśnemi miłości
Boskiej, y áktow wśelákich innych
cnót/ uśtáwicznie páláła płomienia-
mi. O Swiata/ o błogosławioná o-
sobliwego Reliquiárzá y ugcíwosci
godná Rosłor B. Stanisławie/ kroi
ry tak pięknie tak ozdobnie ná Go-
dach Báránkowych prezentuiesz się.

A coż przecie prosi przy dzisiej-
szym Akcie twoim za upominek od-
dam od ciebie Oblubienicy Baramo

Ma myrsky do
 udu z ystie do
 iey rabe nic uspe
 do boga pomozte
 otyma

Где же?

B. hōt la rieu
ms mēfi B.
cne jāt

Psalm 34.

史記

Poppy

P. Guro-
wki in Pa-
neg. pro
Festio.

Prov. 8.

Cant. 8.

Kowey Kościolowi S. trzeba by mi co misternego y godnego/ z tey two-
ley Kości wyrobić. Rysował kás-
znodzień ieden ná tey Koście/ P. J. E.
ZSowe ábrysy. Słykałem sám y
y drugiego ktory z tey Kości iakoby
z stonowey Kości Tron Salomona
wykrawiał; mogłaby też podobna ná
tych Godách Barántowych tá Ko-
ści do gry dla zabawki posłużyć
Oblubiencomi niebieskiemu; ktory o
sobie powiedział: Delectabar per-
singulos dies, ludens coram eo; lu-
dens in Orbe terrarū. Jednak ia teraz
dla przysługi samey Oblubienicy Bā-
rántowey Kościolá S. w inka ude-
rza. Wtem to dobrze że Oblubieni-
ca tá/ lub już dosć/ stroyno y dro-
go przybrána jest/ bez Reliquiarzá bęć
nie powinna; bo iey ták przykazał O-
blubieniec iey Pope me ut signaculū
super cor tuū, przez ktore signaculū
Philo Carpatu rozumie Rzysz S. kto-
ry też Kościol S. má sobie zá naye-
wiekszą Reliquiá: y nim sis iako naye-
przedniestwym Reliquiárzem zaszczyca.
A poniewaz Kości S. do Reliqui-
arżow náleża/ y zá osobliwy podaru-
nek pobożnym ludziom ofiarowane
bywáta; wiec y tá te S. y błogosła-
wiona Kości Stanisława/ w duchos-
wnym sensie w tenże Reliquiárz
wpráwiony/ y autentykowany/ zá
wielkiy prezent do komplementu stros-
tu Oblubienicy Barántowey náleża-
cy, sameyż oney/ to jest Kościolowi
w Swietemu ofiarować umyśliłem.
Wprzód iednak z okázuy Károlicko o-
gól Kości Ss. y Reliqui przelożę
náuť/ y powiem co zá pożytek z tego
odnośi Kościol S. albo wtemi/ gdy
w nálezytey ugcimósci máta Reli-
quie albo Kości S. Bożych. Ad
Majorem DEI Gloriam.

PARS
I.

O do pierwszej Części Rd-
zania; o pożytkách ktore
Kościol S. y owšem w szes-
gulności każdy z wiernych
Károlikow odnośi/ z Reli-
quy albo Kości Ss. Páńskich kiedy
one w nálezytey ugcimósci ma/ trzy-
tákové upatrzyłem pożytki. Pier-
wszy że wszystkie Reliquiárze to jest
Kości Ss. Bożych osobliwa sa ozdoba

A ba/ y znakiem prawdy iey Wiary
od P. Boga ludziom obdawniony. Al-
bowiem niemi záwsze sis zaszczycał y zá-
szczyca Kościol Bości: tak w starym/
iako y w nowym Testamencie/ maia-
one w wielkim poszanowaniu. Czemu/
że sa bardzo przeciwni wieku náшего
Zeretcy/ y z nas sis o to násmiewa-
ia/ iakobyśmy glupie czynili/ trupim
Kościom kłaniaiac sis/ wiec dla
tego dowodze im tego z Pi-
smá: á náprzód że w starym Te-
stamencie miały swoie rewerencya
Kości Aug Bości/ ktoryy swiato-
bliwie żyć w lájce Bościey z tego
swiáta zefli; pokázue sis to iásnie.
Náypierwsza ná swiecie Reliquia by-
ła krew sprawiedliwego Abla/ pier-
wszego Męczennika/ niewinnie od
Káima zabitego/ wylana ná ziemi;
o tey swiádecstwo daie Mójżesz/
iz nie tylko u ludzi/ ale y u samego P.
BOGA w osobliwym poszanowaniu
był: gdy o niey w osobie P. BOGA
mowiącego do meżoboycy ták nápi-
sal. Vox sanguinis fratris tui, cla-
mat ad me de terra. Głos krwi
Bráta twego, woła do mnie z ziemi.
Ná co ták piše Iosephus Mansi. Ex
quo eruditur DEUM non solum
esse remuneratorem in altera vita,
verám & corporum etiám; mini-
marum partium specialem habere
curam. Z czego się możemy náuczyc,
że BOG nie tylko nágrádzáć y płacić
będzie w przyszłym żywocie, ale też, że
osobliwe będzie miał staranie o naye-
mniejszych cząsteczkách ciała.

Do Abli w kilka set lat umieraia
pobożnie/ bo w szerey y dlugiey po-
kucie/ pierwsi nas wszystkich Rodzi-
cy/ Adam y Ewa/ potom swego
czásu Abrahám/ y Sára/ Izák/ y Re-
beká/ Jakob y Lia żoná iego; zostá-
ły ich Kości po śmierci; te wszystkie poi-
chowáne byly ná miejscu Hebron ná-
zwanym/ iako notnie Lyranus, ktory
też záraz piše/ że u ludu Izráelskiego
w takim byly poszanowaniu Kości o-
mich Ss. Pátryarchow/ iz też z nábo-
żeństwa ku nim/ nie tylko pospolstwo/
ale też y záci ludzie/ Krolowie/ perei-
grynácy swoje do nich odprawowali;
iakoż pod teg nábożeństwa pretepem

Abjalon

Reliquia
Script.

Genes. 4

D. 1. de
Sacr. Reli-
quijs.

Reliquia
Sacr. Reli-
quijs.

in 2. Reg.
17.

Reliquia
Sacr. Reli-
quijs.

2. Reg. 15.

Exod. 13.

Eccli. 44.

Abjalon Krolewicz wyprosił sie byl z Jeruzalem u Oycy swego Dawida. Vadam & reddam vota mea, quæ vovi Domino in Hebron. Coś podobnego wyświadczył Jozef Pátry archa Reliquiom albo Kościom Oycy swego Jakuba/ gdy one z uczciwością z ziemi Pogańskiej znie mała wyprowadził pompa: co też pozym po wielu lat samegoż Jozefa kościom uczynił Zakonodawca Mozeż. Tu- lit quoque Moyles ossa Joseph secum. O tym wśytkim universaliter napisał Klezysz. Corpora ipsorum in pace sepulta sunt, & nomen eorum vivit in generationem & generationem. Ciała ich. w pokoju pogrzebione są, a imię ich żyje do narodu a narodu. Pigna Commensator. te stowka in pace, elumdczy o wspaniałych nagrobkach nączyniach albo Reliquiérzách/ w których kości onych Ss. Pátryarchow konsewowane byly. Nonnulli exponunt in sepulchro Magnifico, & summo artificio elaborato. To wśtarym Testamencie w takiey rewerency były Kości Reliquie Swietych: a dopieroż w nowym Testamencie gdyż zaraz za czasow S. Jana Ewangelisty na samym albo w samym Oledztu Reliquie Ss stawiano/ iako też dochodzi użony Bellarm. z pewnego widzenia/ które miał ten S. Apostoł gdy tak piše. Videtur ista conventudo Apostolorum coepisse: nam ideo ostensa sunt animæ Martyrum sub Altari, quia corpora eorum in terris sub Altaribus requiescunt. O tym starodawnym Kościelá S. ku Reliquiom Ss. náboženstwie/ swiádeczo daley S. Hieronym gdy Wigilancyusowi Heretykowi uragajacemu sie z Katolikow iakoby z kálo- nych/ że trupie kości tak kánua/ przypomina dawnych Cesarzow Chrzes- ciánskich/ a zwlászczá Konstancyá W. pierwszego Chrzesćianina/ który Kości y grob Ss. Apostolow Piotra y Pawła w wielkiej rewerency miał/ tak dálece/ że szerozłote záwieśiwşy lampy u grobu ich/ bogáte uczynil fundacye ná to/ aby drogim nápel- nione balsamem we dnie y w nocy przed Reliquiámi ich gorzaly/ który

także Reliquie Andrzejá S. Lukášá/ y Tymoteusá z wielką czcią do Kon- stantynopola wprowadzil. Także Arkadyusá Cesarza/ który Kości Protoka Samuela z Palestyny z wiel- kim náboženstwem do swoich králov přyprowadzil. Ergone Sacrile- gus fuit Constantinus? Sacrilegus Augustus, Arcadius? Czyli to byl Swiętokrádcá Konstantyn, czyli y An- gust, Arkadius. Z czego wśytkiego idánie sie pokázule/ że czáść y honor/ který/ Kościol S. Kátolicki oddávie Kościom Reliquiom Ss. starodawny jest/ nie speci go bynámníey/ ale y o- wśem wielce go záleca y zdobi.

Drugi pożytek z Reliquiy odnoší Kościol S. w tym/ że gdy wierni ma- jo ie w posánowaniu/ nábožnie przed- nemí sie modlac/ przy sobie one no- šac/ groby/ Reliquiérze ich ná- wiedzáac/ wśelkíey nieprzystoyností w obecności ich albo málşy ie przy so- bie chroniac/ ednořa z tego pomnoženie w duchu/ w swiatobliwostí/ a to czá- ścia przez modlitwy/ y záslugi onych/ že Swietych/ czáścia biorac z tego o- kázá do rozmaitych/ áltow cnot Chrzesćianickich. Czego Figura pier- kna upáczyl Rupert. Abb. na Sam- sonie slawnym wojenníku Filistynow/ y ná oney kości/ albo řzece bydlecey/ která cudownie strumienie wody z sie- bie wypúšciwşy/ nemí tuř tuř prá- wie od císťkiego prágníenía umíetá- iacego Samsoná otrzeřwílá/ y zem- dlone tego potřeplá síly. Aperuit itaque Dominus moralem dentem in maxilla asini, & egressæ sunt a- quæ: quibus hausitis refocillavit spi- ritum. Mowí Písmo S. Co tak ápi- plúte do rzecy nářey pomíeniony Opat: przez Samsoná omdlewáiacego od prágníenía/ rozumie wierných lu- dzi/ niedostónalých/ slábech íeřzew Wierze/ w cnotie zc. przez málşá Kości one rozumie Reliquie/ kości/ pozostále Swietych/ z których iakoby strumien wody wyprowadzil P. Bóg/ kiedy wiele ich cudámi ugeíl: z czego samego pošíek biora wierni ludzie/ gdy z tey okázá pomnážá sie w wie- rze/ w náđžie/ w mílości a zá tym w íňých cnotách Chrzesćianickich. Pro-

Figura

in Indit, 15

omaa aig de
tach uary

stratis enim in mortem Sanctis, tepulchra illorum vivas aquas emanaverunt, corpora illorum miraculorum gratiam profuderunt. Exinde crevit fides, roborata est spes, charitas magis invaluit: Mowi tenaże sławny Commentator. Wielebny dzo w tej materii napisał S. Hieronym, S. Chryzostom, S. Grzegorz Nazianzencki; ale myśmy dosyć teraz ná Dekrecie Concilium Trydenskiego/ które z wielką deliberacyą funduiac się ná Piśmie S. y zdaniu starych Kościółá S. Doktorow/ napisało Canon, wyrażając w nim oraz y motiva, albo tacye dla czego mamy mieć w rewerencyi Reliquie Ss. y oraz pożytki duchowne z tego pochodzące. O tym słowá także czytamy Sessione 25. Sanctorum quoque Martyrum, & aliorum cum Christo viventium Sancta corpora, quae viva fuerunt membra Christi, & templum Spiritus Sancti ab ipso ad aeternam vitam suscitanda, & glorificanda, á fidelibus veneranda esse: per quae multa beneficia á DEO hominibus tribuuntur. Świętych (prawi) Męczennikom, y innych z Chrystusom żyjących. Święte ciała, które tu żyjąc były członkami Chrystusowemi, y y mieszkaniem Ducha S. y które ná wieczny żywot wskrzeszone, y uwielbione bydy mają, powinni bydy u wiernych w poślanowaniu, bo przez nie wiele dobrodziejstw od BOGA ludzie odbierają. Młodziy ktorými dobrodziejstwy Concil. Moguncinum principaliter kládzie pomnożenie się w cnotách wiary/ nádziei zc. Reliquias Sanctorum, monemus in Ecclesijs nostris, vel ob id proponendas, & religiosa pietate venerandas, ut per eas fideles communiti, discant virtutem & fidem Sanctorum imitari &c. Napominamy (prawi) aby Reliquie Ss. w Kościołach wystawiać y mieć w uczciwości, żeby wierni z tego poruśkali się y zachęcali do cnoty, y w wierze Świętych náśladowali: patrząc ná krewnych dla miłości Chrystusowej/ dla dostapienia żywota wiecznego wylana/ pomnażali się też y oni w nádziei dostapienia dobru niebieskich/ y w miłości Boskiej

A Trzeci pożytek z Reliquy Ss. odnosi Kościół S. y każdy wierny/ że mu są tu wielkiej obronie nie tylko przeciwko niebezpieczeństwu od nieprzyjaciół doczesnych/ ale też tym bardziej od nieprzyjaciół duchnych/ szatana y pokus jego do grzechu. Bardzo wiele mamy Historii y dawnych y świeżych/ iáko w okazyach wojennych Reliquie Ss. na sobie miały/ wielu od śmierci salwowały/ iáko wiele Młóst udając się nábożnie do grobow Ss. Bożych/ albo Reliquiárze po murách wystawiając/ cięskanie nieprzyjacielskie wytrzymali oblężenia. Czego osobliwie doznał/ wielokroć y doznał Rzym/ dla czego Chryzostom S. Reliquie Pawła y Piotra Ss. najpotężniejszyemi bastami Młóstá tego názwiał. Hoc Corpus Urbem hanc munit, quod quavis turri, innumerisque manibus, & vallis est tutius, & cum isto Corpus etiam B Petri. Co się zaś tyże obrosny przeciwko szartowskiemu pokusom; dale świadectwo o tym nie leden/ ná sobie tego doznawszy: Pierwszy Załkonnik ieden Cyfsterki/ który to o sobie powiadał/ że teżże świeckim bywszy/ y nosząc ná pierściach swoich Reliquiárz/ iákoć szpetna myśl/ albo pożadliwość zła zajmowała się w nim/ zdraż on Reliquiárz dobrowolnie sam rozchwidawszy się/ uderzał go tu tercją; nieiáko ostrzegając go/ y odganiając od niego one szartowskie pokusy. Coś podobnego wyznawał ná się nie bardzo dawnemi czasy w Rzymie maż ieden/ który dostał był niektórych Reliquy S. Silippa Treurenska/ y one ná sobie nosił: że gdy raz już się był odważył ná grzech cielesny/ y okazył ná to getał/ on Reliquiárz iáko młotem takim uderzył go w pierś/ iáko dobrze/ że zemdlawszy upadł ná ziemię; słysząc głos do siebie S. Silippa: Cave ne facias, surge hinc & fuge peccatum. Wiadząc to teżże/ co piše Concionator Historicus o pewnym Wodzu Zboycem zą ząsow Maurycyusá Cesarzá ná bożnego/ który przez wiele lat naiezdzał okolicę Konstantynopoliskie/ ludzi zabijał/ y wiele lotrośtwá popel-

niał: temu

Reliquie Ss. do
młóstá udając się
nábożnie do grobow
Ss. Bożych/ albo
Reliquiárze po murách
wystawiając/ cięskanie
nieprzyjacielskie
wytrzymali oblężenia.

Histor

Homil. 32.
ad Rom.ap. Cesar.
l. 18. dial.
6. 67.

Reliquiárz Zdra-
nika broni od pokus
myśli szpetnych

Vit. S. Phi-
lip. Ner. l.
6. c. 4. n. 1.

Orułowię jego się na-
Reliquiárz w ten
młóstá udając się
nábożnie do grobow
Ss. Bożych/ albo
Reliquiárze po murách
wystawiając/ cięskanie
nieprzyjacielskie
wytrzymali oblężenia.

Hist. 44.

Bożycy potępia-
Reliquiárz do bpa
tania go przysłał

niał: temu że miał tajemne między
 Stalami swoje Łaty/ żadne Wo-
 yśa poradzić/ dni go dostać nie mo-
 gły: więc pobożny Cesarz takiego
 sposobu zajął na niego; kazał bogaty
 zrobić Reliquiarz/ y wien Ss. Ro-
 ści włożywszy za upominek posłał go
 zboycy onemu/ ledwie co go on lotr
 na sobie zamieścił/ zaraz pogul stu-
 tek Ss. Reliquiy/ albowiem obciążę-
 cie pogul/ y serce tego nie tak to-
 pnieć żalem pokuty S. przyšlo na o-
 śtatek do tego/ że sam dobrowolnie
 poszedł na pałac Cesarzki/ y na sie o
 sprawiedliwość prosił Cesarza/ ale w
 krótko zachorowawszy śmiertelnie/ u-
 stawił się za grzechy przeszłe obfi-
 cie z ogu leżąc/ szczerliwie umarł/
 którego śmierć rządził P B O S użycie
 cudownym iednym widzeniem: O
 czym znawdzies in Festo S. Magda-
 lenæ. J tak pokazało się na nim/ ta-
 ko Reliquie Ss. są skuteczną obroną
 przeciwko grzechom/ y pokusom sa-
 tani.

PARS II.

O sie tygo drugiey części
 Rozdzia: przełożywszy już
 Katolicka nauka o Ro-
 ściach albo Reliquiach Ss.
 literaliter, allegoricznie już
 mówić bade o S Roscie/ to jest/ o
 B. Stanisławie/ o osobliwych darach
 tego/ cnotach/ zasługach/ y święto-
 bliwości: która Roska że za osobliwą
 Reliquia oddałem Oblubienicy Bą-
 rątkowej Rosciolowi S. autentycz-
 wać mi ja potrzeba. Trójakim au-
 tentykiem albo sposobem mogą być
 approbowane prawdziwe Reliquie/
 Rosci Ss albo per Diploma przez
 Listy Papiestkie/ albo też przez taki
 niepospolity cud; na przykład gdy w
 ogniu bade nie zgorzei/ albo przez
 to samo/ gdy Rosciol S. pozwala
 ich publicæ venerationi, na Oltar-
 zach wystawiać. Podobnem nie co
 autentykami/ umyśliłem wywodzić/
 iako B. Roska dla darów niebieskich/
 y świętobliwości swojej/ jest osobli-
 wą Reliquia do Reliquiarza Rosciol-
 la S. należąca. Pierwszy autentyk
 na to produkuię Diploma Pontifi-
 cium: nieches ja tu mówić materi-
 aliter o Bulach Papiestkich; bo o tym

A nie nie wątpi że te o Beatusfikacyi
 tego/ y de Patronatu dostatecznie
 publikowane są: ale chce tu mówić
 mysticę duchownie, uważając rzeczy
 przez nieistnie podobienstwo. Nay-
 wyższym Biskupem/ od którego nay-
 pewnieysze o świętobliwości wycho-
 dza Diplomata, świadectwa, testy Bą-
 wicieli nasz Chrystus; o czym napisał
 Paweł S. Habemus Pontificem
 magnum, qui penetravit Coelos,
 JESUM Filium DEI; ten Diploma-
 ra swoje świadectwa/ już nie na pergá-
 minach/ albo tablicach takich/ ale na
 samych duszach/ na sercach ludzkich
 piśe/ iako tenże Doktor Narodow-
 twierdzi: Epistola estis Christi scri-
 pta non atramento, sed Spiritu
 DEI vivi, non in tabulis lapideis,
 sed in tabulis cordis carnalibus.
 Charaktery Rancellaryi/ a rącey
 Wschmoceney reki tego Biskupa są
 wizerunki rozmaitych cnot Ss. w du-
 chy pobożney/ iako na pergaminie wy-
 rażone. A w ten ci to sposób tenże
 Naywyższy nasz Biskup daie autentyk
 y Diploma swoje na to/ że Roska na-
 są Stanisław B. jest iedyna święto-
 bliwości Reliquia/ godna Reliquia-
 rza Oblubienicy Bąrątkowej/ kiedy
 osobliwych cnot/ a zwłaszczá niendru-
 soney niewinności wizerunki taka
 swoia Roska bo za skutecznymi ra-
 tunkami swemi/ w duszy tego wyrá-
 żone prezentuje. Według Psalmi-
 sty S. wielka ma konneca niewin-
 ność z Reliquiami/ tak dalece/ że al-
 bo iedno z soba są/ albo pospolicie bez
 siebie być nie mogą: tak bowiem
 do tegoś mówi Dawid S. Psal: 36.
Custodi innocentiam, & vide æ-
 quitatem. Chaldaizyta. Respi-
 ce iter rectum, quoniam sunt reli-
 quie homini pacifico. Przestrzegay
 niewinności, upatruy drogi prostej, al-
 bowiem to stoi za relikwii spokojnemu
 człowiekowi; które Psalmisty słowá
 ponieważ Ioseph. Mansi. literaliter
 tłumaczy/ o Rosciach Ss. albo Reli-
 quiach; toć się ja też odważe zająć ich
 do mistyżney Reliquiy/ do Roski
 Stanisława B. Jezeli o tym/ tedy o
 nim weryfikuje się że to/ homo paci-
 ficus, spokojny, bo Roska; Roska zaś

ad Hebr. 4

1. Cor. 3

B. Roska jest i-
edyfikacya

Script.

Z Reliquiami nie
mają na konnecde Reliqu:
D. 9.

Cyf homo paci-

Reliquie Stanisława
falszywe autentyczne
warte być mogą

Theat. vir-
hum. Tes-
fery.

Marb. 3

adli na
chowa

W domu
B.

Serm. 4.

P. O. J. 27
L. 27
d. 27

albo testera, u starých bywała Sym-
bolum pokoju/ przysiężni. Był Paci-
ficus z B. O. G. iem/ bo Synostwa iego/
to jest łaski Bożkiej nie utracił nigdy.
Beati pacifici, quoniam Filij DEI
vocabuntur. Pacificus z ludźmi/ bo
stromnie furey Rodzonego swego dlu-
go znosił. Quoniam sunt reliquiae
homini pacifico. Ma też przeto
ten Pacificus reliquie swoje/ a które
Custodi innocentiam; to jest on o-
sobliwy dar/ że niewinności pierwej
tak na ciebie/ iako y na duszy zupełnie
dochował. O czym dal świadectwo
po śmierci iego własny spowiednik/ do
ktorey przylagone też miał inne eno-
ty/ ktorými/ ięże świeckim w
škółach Wiedeńskich będąc tak zają-
śnią/ nie tylko u ludzi ale y u nieba/
że godnym się zstał konwersować wi-
domie z Aniolami S. Relpice iter
rectum. Drogi prościeyſzey bydy
nie moze/ iako w towarzystwie P. J. E.
Z. S. owym/ który o sobie powiedział.
Ego sum via veritas &c. *Ja jestem dro-
ga prawda &c.* Wpatrzył sobie te
drogi Stánislawa S. y zawiązawszy
Duchá ad Institutum Soc. J. E. S. U.
pilnie iey szukał/ bo gdy na żadne in-
stancye przystępnym bydy nie mógł w
Wiedniu/ incognito w prostych
pielgrzymſkich háciach/ po Niem-
gach/ po Włoszech szukał sposobu ná
to/ tak długo/ póki w Rzymie przy-
stępnym nie został. I tym ci to samym
Nawrózſzy Biskup Chrystus/ swia-
tobliwości B. Stánislawa podpisał
Diploma, gdy Jmá swoje ná nie-
winney duszy iego/ nieśako wyraził/
czyniac go Zákonníkem Jmienia ſwe-
go. A że dla pewneyſzego autentycz-
ku/ oproz podpisu pieczę z Kancel-
laryi przydał: Sama Orzen: Pánná/
ktora Jacob. de Vorag. Kancelerzyna do
wschellich expedyeyi náležaca nazywa.
Cancellaria DEI cui commisit DE-
US dare misericordiam & gratiam.
przyciśnół swoie pieczę; kiedy ná-
wiedziwszy chorego Stánislawa/ á
utwierdzać go w niewinności iego
y powołaniu do Zákonu/ naymilſze
dzieciátko P. J. E. Z. S. A temuż po-
dał; ktore on mile do pierśi ſwoich iá-
ko autentyczna pieczę przyciśnał.

A Ten pierwej autentyk ſwoiey swia-
tobliwości ma tá mistyczna Reliquia
Kořciolá S. Kořtká Błogostániony.
Drugi autentyk/ albo wywod tegoż
dáis/ probuąc tey Reliquiy/ tey S.
Kořtki w ogniu; gdyż taki był zwy-
czay/ y práwo Kořcielne w Złpá-
nyi R. P. 592 ná Concilium uchwa-
lone/ aby w ogniu probować nie pe-
wnych Reliquiy: ktore tedy wytrzy-
mały ogień/ teza práwdziwe autent-
yčne pozytane bywały; ktora proba
abym tym powáżniey uczynił ná Ko-
řce náſzey/ biore ſobie zá Figura Stá-
nislawa B. one troie pacholat w pie-
cu Babilonſkim: ktorých Nabucho-
donozor Krol chociaſ Poganin/ dla
ſwiatobliwości ich w wielkim miał
peřhanowaniu/ y one w Pánſtwie ſwo-
im iako Reliquia iaka ná wyſokich
gradusach/ to jest godnościach poſtá-
wił, Tunc Rex promovit Sidrach,
Miřach, & Abdenago in Provincia
Babilonis: nie wprzód tedná to u-
czynił/ póki proba ſwiatobliwości ich
w ognistym piecu/ y owſem w ſiedo-
miorákim ogniu/ ktory im náymniey
nieřkodził nie pořazála ſie. Prace-
pit ut succenderetur fornax septu-
plum, quám succendi conſueverat.
Te Zebrańſkie Pánieta wybornym
wizerunkiem bydy moga Pánićciá
Pořkiego Stánislawa/ Kořtki Błog-
ořcia dla tego/ że áni w Szlábce-
tnym urodzeniu/ áni w ſárlności o-
gáć Bořka/ náymniey im nieuřtepu-
ie; ořcia/ że iako oni trzey mlodziem-
cy dla pobořności ſwoiey godnymi ſie
ſtáli Societate Filij DEI, ktorego mie-
dzy niemi pořtrzeęł był Nabuchodo-
nozor. Et species quarti, ſimilis
Filio DEI: tak teř y B. Stánislawa/
gdy przystępnym był w Rzymie do ligby
Societatis J. E. S. U. Swiatobliwość
mlodziencow onych odpráwiá ſwoie
proba w ſiedmiorákim ogniu/ tak po-
dobnym ſposobem y ſwiata te Kořtká
Stánislawa B. w ſiedmiorákim o-
gniu wyprobowana bydy widze: to
jest: W ogniu ciářkich háciáńskich ná ſie
pokus; między ktorými náyořbliwſhá
byá oná/ gdy řatan w pořci řogie-
go pſa ná niego w chorobie leřacego
řzucal ſie/ zádáwić go chce. W ogniu

Reliquia nie pewna
w ogniu próba była

Figura.

Dan. 3.

przeřládomania

prześladowania domowego a ustawi-
anego od Rodzonego Brata swego;
w czym y do bicia przychodziło często
troć. W ogniu trudności/które bar-
dzo wielkie miał w przystępie do Insti-
tutum Societatis J E S U. W ogniu
rozmaitych mortyfikacyi/ długiego
kłacenia/ niewczesney aż do Rzymu
pramie o jebrnym chlebie peregryn-
cyi przyłożmy do tego Żakonne ostre
exercitia, dyscypliny; o które samże
na kilka dni przed śmiercią gotował
się na Święto S. Barbary prosił
Rektora Nowicyackiego/ y one pu-
bicznie w Refektarzu odprawił. W
ogniu także miłości wrodzoney ku Ro-
dzicom/który mu w Żakonney Wo-
kacyi byli na przeszkodzie/ listami swoi-
mi dosyć groźnymi.

A osobliwie ta Koszeczka/ ta Reli-
quia S. wyprobowana jest w ogniu
dwójakiej miłości/ w ogniu a raczej
w piecuognistym miłości: przez który
rozumieć chce Prz: Panna bo oniey na-
pisał S. Bernard Sen. MARIA fornax
est amoris Spiritus S. Do ktorey o-
sobliwie maiać B. Stanisław nabo-
żestwo/ miłością ku niey przeistoty w
samego Anioła zdał się bydź przefor-
mowanym: co z kilku tego słow po-
znał/ y relacya uczynił samemu Ge-
nerałowi Borgiaszowi S. Pater Em-
manuel Sa, Soc: Jesu wielki Teolog
Pisma S. Ale nayosobliwszym spo-
sobem wyprobowana bydź widze ta
S. Reliquia ta Koszeczka w śiódym
ogniu/ to jest w ogniu miłości Bos-
kiej; który tak się był w sercu tego za-
iał iż często omożonemi w wodzie
chustkami pierśi tego serce chłodzić
musiano: a nawet według zdania
Medyków przytomnych/ nie z przy-
rodzoney takiey okazyi ona śmierć
na chorobą na niego przyšla była/
ale raczej z wielkich y niezwyčajnych
upalów miłości Boskiej/ ktorych mło-
dziutkie członki wytrzymać nie mo-
gły. A za tym tak wyprobowana w
ogniu Koszeczka ma y drugi autentyk
na to/ że B. Stanisław/ względem
świątobliwości swojej był/ y jest oso-
bliwa Reliquia Oblubienicy Barań-
kowej Kościół Chrystusowego.

Trzeci autentyk daje na to/ także sa-

A ma Oblubienica Barańska Kościół
S. tak woiniacy na ziemi/ iako y try-
umfuiacy w niebie/ kiedy B. Koszeczka/
dla świątobliwości tego wystawia na
wysoki gródus/ za Patrona go oso-
bliwego Koronie Polskiej przyzna-
lac/ y nżnaczaac/ y ścić kazać.
Co względem weinaczego Kościół;
dokumentem tego iasnym jest Bulla

B History.
Papiestwa Pauli V. która B. Koszeczka
miedzy pryncypalnemi Patronami
Koronny Polskiej liczyć nakazuje. Co
zaś względem tryumfuiacego w nie-
bie/ z takiey to iasnie wyrozumiemy
Ziśtoryi. Dłże P. Młodzianowski Soc:
Jesu, że R. P. 1628. w Krakowie
ieden pobożny Żakonnik Żakonu O.
S. Franciszka miał takie widzenie:
Widział na Tronie BOGA ORCA
osoba/ ktory rozgniewana twarzą swo-
ją kazał Aniolom karać Polkę; zego
postrzegł Naysm. Panna prosiła
Syna Bożego/ przez krew tego/ przez
pierśi swoje macierzyńskie/ aby się u
BOGA ORCA wstawil za Polkę:
za tym widział że Syn Boży P Chry-
stus w takiej postaci/ iako go wic

C maluisz modlącego się w Ogrocu/
utłęknął y prosił Oycza za Polkę. Po-
strzeże potem Orzen. Panna stoiace-
go/ B. Stanisława Koszeczka nie mo-
dlącego się/ albo raczej obawiające-
go modlić za grzeszaca Polkę/ y rze-
cze do niego: Quare tu Sponse Fi-
lij mei, non oras pro fratribus tuis.
A czemuż ty Oblubienice Syna moiego,
nie modlisz się za bracia twoia: a gdy
wszyscy razem prosili/ odpuscił B Og
Ociec Polkę/ Otey rewelacyi czo-
nil relacya sam Biskup Krakowski/

D na ten czas Andrzej Lipki/ na Sys-
nodzie Piotrkowskiem z ktorey Zi-
stori/ albo objawienia/ iasnie się po-
kazuje/ że y samo niebo/ sam Chry-
stus/ sama Prezen: Panna/ przyznaje
ta godność B Koszeczce; że dla osobli-
wey świątobliwości swojej/ jest y
bydź powinien przed Maiestatem
Boskim osobliwym Patronem Koron-
ny Polskiej. Wic kto dobrze uwazy
te trzy autentyki/ albo wywody; przy-
znać pewnie musi że Koszeczka nąsza/ to
jest świątobliwość y zasługi Błogo-
slawionego Koszki/ są iedna autenty-

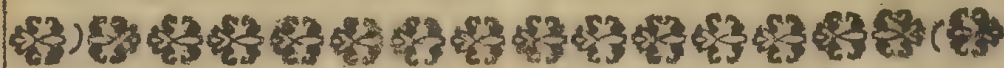
zna Re.

czna Reliquia Kościoła Świętego.

Zażyć tedy imieniem Błog: Kos-
tki słów Salomonowych do Oblu-
bienie swej: y rzekł do Oblubie-
nie Barankowej Pone me ut signa-
culum super cor tuum. Przymij
prośbę za wdzięczne od Polaka ná-
szego za weselny upominek ten Reli-
quidz mistyczny Kostka Błogosła-
wionego y zasługami światobliwo-
ści tego/ w tak młodym y krótkim
wieku zaszczycać się Matką naszą/ y
Oblubienicą Chrystusową Kościele
Święty Rátolieli.

A ponieważ (iako w pierwej
części kazania powiedział:) Reliquie

A Kostki Ss. są osobliwa obrona prze-
ciwko nieprzyjaciolom/ y wszelkim
niebezpieczeństwom/ ktorými je widze
otoczona zewsząd Oyczyno náša; Kła-
de przeto ná cie utrápiona Polsko-
ten Reliquidz; niech cie tá błogo-
sławiona Kostka/ tá Reliquia/ Błog:
Stanisław niegdy Syn twoy/ á te-
raz Patron osobliwy/ od twych nie-
przyjaciol zasługami swoimi broni/ á
modlitwami niechayci przejedna
Bóg/ ktorému część/ y chwa-
ła w Świętych tego ná-
wieki/ Amen.

*Totum quidquid haecenus hic scripsi, subijcio humillimè
iudicio S. Ecclesiae RomanoCatholicae: idq̃ cedat ad Hono-
rem Peraugustissimae Trinitatis, Salvatorisq̃ mei JESU
Christi, necnon Matris ejus Immaculatè Conceptae, San-
ctorumque DEI laudem. Et si quid fortè labor iste habeat
apud DEUM meriti, totum id Author resignat in vitam
post mortem desolatis animabus purgatorij in Suffragium.
Tu qui legis, vel saltem per hoc quod legis, cum merito tuo stude
suffragari ijsdem; ut te deinde suavius recipiant in sua taber-
naculo: quod tibi, & sibi ex corde idem precatur.*

I N D E X

LOCORVM SACRÆ SCRIPTVRÆ.

<i>Genesis.</i>		<i>Cap. Vers.</i>	<i>Folia.</i>
<i>Cap. Vers.</i>	<i>Folia</i>	20 6	Anima quæ declinaverit ad Magos & ariolos, interficiam eam, &c. 687
2. 9.	Lignum etiam vitæ in medio Paradisi, 802	<i>Numerus.</i>	
24.	Erunt duo in carne una, 302		
3. 17.	Maledicta terra, &c. 221. 660	12 1	Locutaq; est Maria & Aaron contra Moysen, &c. 6
15.	Et tu insidiaberis calcaneo ejus, 187	35 25	Manebitq; ibi donec moriatur Sacerdos magnus, 698
19	Memento homo quia pulvis es; &c. 5	<i>Deuteronomium.</i>	
4. 27.	Substatent appetitus tuus, &c. 258	5 5	Diliges Dominum tuum ex toto corde tuo, &c. 745
17. 13.	Eritq; pactum meum in carne vestra, 79	<i>Iosue.</i>	
18. 16.	Abraham simul gradiebatur deducens eos, 486	6 26	Maledictus Vir coram Domino qui suscitaverit & ædificaverit Jericho, &c. 689
24. 22.	Proutit. Vir in aures aureas appendentes flos duos, &c. 75	13 33	Tribui autē Levi non dedit possessionē, 626
47.	Suspendi itaq; in aures ad ornandam faciem, &c. 60	19 24	Ceciditq; fors quinta filiorum Aser per cognationes, &c. 387
65.	Tollens citò pallium operuit se, 56	<i>Iudicum.</i>	
45. 22.	Beniamin verò dedit trecentos argenteos, &c. 126	7 14	Non est hic aliud, nisi gladius Gedeonis, 656
48. 16.	Invocetur super eos nomen meum nomina quoq; Patrum, &c. 718	14 9	Veniensq; ad Patrem suum & Matrem, &c. 69
49. 20	Aser panis pinguis, & præbebit delicias Regibus, 386. 539. 737	<i>Ruth.</i>	
<i>Exodus.</i>		2 14	Quando hora vesperti erit, veni huc, & comedere panem, &c. 725
		<i>I. Regum.</i>	
2. 21.	Juravit Moyses, quod habitaret cum eo, accepitq; Sephoram filiā ejus Uxorem, 6	2 29	Magis honorasti filios tuos, quàm me. 545
4. 25.	Sponsus Sanguinem tu mihi es, 17	15 12	Nuntiatum est Samueli, quod venisset Saul in Carmelum, 389
7. 22.	Fecerunt similiter malefici Ægyptiorum incantationibus suis 169	16 23	David tollebat citharam, & percutiebat, &c. 182
8. 17	Percussitq; pulverem terræ, & facti sunt sciniphes in hominibus, 169	17 40	Elegit sibi quinq; limpidissimos lapides de torrente, &c. 585
15. 1.	Gloriosè enim magnificatus est, 99	18 27	Percussit ex Philistiim ducentos Viros, & attulit eorum præputia, &c. 22
16. 14.	Cumq; ros operuisset superficiem terræ, apparuit in solitudine minutum, 155	23 26	Itaq; Saul & Viri ejus in modum coronæ cingebant David ut caperent eos, 225
25. 3.	Hæc sunt quæ accipere debetis aurum, argentum, &c. 815	28 7	Quarite mihi mulierē, habetē pythone, &c. 692
31.	Facies & candelabrum de auro mundissimo, ac lila ex ipso procedentia, 831	<i>II. Regum.</i>	
28 21	Duodecim nominibus calabuntur, singuli lapides nominibus per duodecim tribus. 502. 538	6 23	Igitur Michol filia Saul, non est natus filius, usq; in diem mortis suæ, 500
28	Stringatur rationale annulis suis, cum annulis superhumeralis vitta hyacinthina, 390 & 622	14 17	Sicut enim Angelus Domini, sic est Dominus meus Rex, ut nec benedictione, &c. 589
33	Ad pedes ejusdem tunicæ per circuitum, quali mala punica facies, &c. 323	15 7	Vadam, & reddam vota mea, quæ vovi Domino in Hebron, 837
42. 5	Indues Aaron: superhumerali & rationali quod constringet balteo, 622	<i>III. Regum.</i>	
<i>Leviticus.</i>		12 10	Minimus digitus meus grossior est dorso Patris mei, 672
		<i>IV. Regum.</i>	
4 28	Tinget Sacerdos digitum in sanguine, 683	2 19	Ecce habitatio hujus Civitatis optima est, sed aquæ pessimæ, &c. 664
19 32	Coram cano capite consurge, 442		
	Fff		

I N D E X

II. Paralipomenon.

Cap. Vers.	Folia
9 1 Regina quoq; Saba cum audisset famam Salomonis, venit in Jerusalem, &c.	614
<i>Tobias.</i>	
6 17 Hi, qui conjugium ita suscipiunt ut DEUM à te & sua mente excludant, &c.	707
13 22 Per vicos ejus. Alleluja cantabitur,	410
<i>Esther.</i>	
2 17 Posuit diadema Regni in capite ejus, &c.	53
15 5 Cumq; Regio fulgeret habitu, & invocasset, &c.	397 401
<i>Iob.</i>	
3 26 Ingredieris in abundantia sepulchri, &c.	180
6 10 Hæc mihi consolatio ut affligens me dolore non parcat,	223
7 17 Quid est homo quia magnificas eum, &c.	6
14 2 Quasi flos egreditur & conteritur, &c.	5
17 Signasti quasi in laculo, delicta mea.	773
15 16 Qui bibit quasi aquam iniquitatem,	83
28 12 Sapientia ubi invenitur, & quis est locus intelligentiæ,	779
19 Non adæquabitur ei Topazius de Æthiopia,	490
30 31 Versa est in luctum cithara mea,	188
31 20 Et de velleribus ovium mearum, calefactus est pauper,	644
34 30 Qui regnare facit hominem hypocritam, propter peccata populi,	658
39 1 Numquid nosti tempus partus, ibi cum in petris, vel parturiētes cervas observasti,	526
40 11 Fortitudo ejus in lūbis ejus, ossa ejus &c.	712
41 21 Sternet sibi aurum, quasi lutum,	92 760
<i>Psalmi.</i>	
1 1 Beatus Vir qui &c. in cathedra, &c.	512
2 10 Erudimini, qui judicatis terrā	432 495 646
3 6 Ego dormivi & soporatus sum, & exurrexi,	105
8 3 Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem,	417
4 Quoniam videbo caelos, opera digitorum tuorum,	671
5 Quid est homo, quod memor es ejus,	6
13 3 Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem,	335
15 1 Conserve me Domine, &c. Quoniam non derelinques, &c.	111
16 4 Ego custodivi vias duras.	163
5 Dominus pars hereditatis meæ,	623
17 35 Qui docet manus meas ad prælium, &c.	684
18 6 Exultavit ut gigas ad currendam viam,	513
6 In sole posuit tabernaculum suum,	364 515
20 4 Domine prævenisti eum in benedictionibus, &c.	137
21 7 Ego autē sum vermis, & non homo,	41 313
22 5 Parasti in conspectu meo mensam adversus eos qui tribulant me,	152
28 9 Vox Domini præparantis cervos,	521

Cap. Vers.	Folia
30 20 Quam magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, &c.	173
31 1 Beati, quorum remissæ sunt iniquitates, &c.	606
33 12 Venite filij, audite me, timorem Domini docebo vos,	419
36 37 Custodi innocentiam, & vide æquitatē,	596
38 6 Verumtamen vanitas, omnis homo vivens,	574
39 9 In capite libri scriptum est de me,	195
41 8 Abyssus abyssum invocat, &c.	806
1 Quemadmodum desiderat cervus ad fontem, &c.	174
42 5 Cōfitebor tibi in cithara Deus meus, &c.	361 446
44 10 Assistit Regina à dextris tuis &c.	322
49 23 Sacrificium laudis honorificabit me,	369
50 3 Miserere mei DEUS, secundum magnam misericordiam tuam,	812
55 8 Pro nihilo salvos facies illos,	615
67 32 Æthiopia præveniet manus ejus DEO,	854
71 16 Et erit firmamentum in terrā in summis montium,	717
72 23 Ut jumentum factus sum apud te,	585
77 20 Percussit petram, & fluxerunt aquæ, &c.	801 765
83 1 Quam dilecta tabernacula tua Domine, &c.	134 174
2 Cor meum, & caro mea, exultaverunt in DEUM vivum,	598
13 Non privabit bonis eos qui ambulant in innocentia,	141
88 28 Et ego primogenitū ponam illum, &c.	640
90 13 Et concubabis leonem & draconem,	420
91 14 Plantati in Domo Domini in atrijs, &c.	207 & 493
92 1 Dominus regnavit, decorem indutus est,	153
103 30 Emittere Spiritū tuū & creabuntur, &c.	352
108 29 Operiantur sicut diploide confusione suā,	376
116 1 Laudate Dñum omnes gentes, &c.	371
118 64 Misericordia Domini plena est terra,	43
70 Coagulatum est sicut lac cor eorum,	180
125 6 Venientes autem venient cum exultatione, &c.	730
127 3 Filij tui sicut novellæ olivarum, &c.	805
141 6 Clamavi ad te Domine, dixi: Tu es spes mea, &c.	597
146 7 Præcinite Domino in confessione, psallite DEO nostro in cithara, &c.	650
149 6 Et gladij ancipites in manibus eorum, &c.	
<i>Proverbia.</i>	
1 16 Pedes eorū ad malum currūt & festināt,	531
6 1 Fili mi si sponderis pro amico tuo, &c.	271 87
10 2 Quasi per risum, stultus operatur,	582
11 12 Qui despicit amicum suum indigens corde est, Vir autem prudens tacebit,	803
13 12 Spes quæ d'fertur affligi animam, &c.	175
14 13 Risus dolore miscbitur, & extrema gaudij luctus occupat.	

LOCORVM SACRÆ SCRIPTVRÆ.

Cap. Vers.	Folia
32 Sperat autem iustus in morte,	181
15 26 Abominatio Domini cogitationes malæ,	570
30 Lux oculorum lætificat animam, fama bona impinguat ossa,	481
16 31 Corona dignitatis senectus, quæ in vijs iustitiæ reperietur,	446
17 6 Corona senum, Filij Filiorum,	730
8 Gēma gratissima, expectatio præstolatis,	508
22 6 Adolefcens juxta viam suam etiam cum senuerit, non recedet ab ea,	420
20 Ecce descripsi eam tibi,	561
25 12 Inauris aurea, & margaritum fulgens qui arguit aurem obedientem,	586
26 8 Sicut qui mittit lapidem in acervum Mercurij, &c.	717
22 Verba fufurronis quasi simplicia & ipsa perveniunt ad intima ventris,	587
28 14 Beatus homo, qui semper est pavidus,	519
31 1 Visio, quæ erudit eum Mater sua; Quid dilecte mi, &c.	752

Ecclesiastes.

4 2 Laudavi magis mortuos, quàm vivētes,	181
10 17 Beata terra, cujus Rex nobilis,	288

Cantica.

1 3 Trahe me post te, curremus, &c.	224 486
3 Introduxit me Rex in cellaria tua,	83 150
9 Pulchræ sunt genæ tuæ sicut turturis,	319 328
10 Murenulas aureas faciemus tibi, &c.	60 113
13 Botrus Cypri dilectus meus in vineis Engaddi,	88
15 Ecce tu pulcher & decorus, &c.	105
2 3 Sicut malus inter ligna sylvarum, &c.	146
5 Fulcite me floribus, stipate me malis, &c.	657
9 En ipse stat post parietem nostrum, &c.	205
3 7 En lectulum Salomonis 60 fortes ambiunt, &c.	826 741
9 Ferculum fecit sibi Rex Salomon, &c.	648
11 Egredimini & videte filia Sion, &c.	12 89
4 3 Sicut vitta coccinea labia tua.	385
3 Sicut fragmen mali punici genæ tuæ, absq;	328
eo quod intrinsecus latet,	
4 Mille clypei pendēt ex ea, & omnis, &c.	741
11 Odor vestimentorum tuorum, sicut odor thuris.	101
15 Fons hortorum, puteus aquarum viventium, &c.	264
5 1 Veniat dilectus meus in hortum suū, &c.	12
3 Lavi pedes meos quomodo inquinabo illos.	261
5 Surrexi, ut aperirem dilecto meo, &c.	680
6 Anima mea liquefacta est ut locutus est.	330
10 Dilectus meus candidus & rubicundus,	19
14 Venter ejus eburneus, distinctus Sapphiris.	451
14 Manus ejus tornatiles aureæ plenæ hyacinthis.	534
6 7 Sexaginta sunt Reginae, & octoginta, &c.	397
8 Una est Matris suæ, electa Genitrici suæ.	575

Effa

Cap. Vers.	Folia.
7 1 Quàm pulchri sunt gressus tui in calceamentis, &c.	261 334
5 Caput tuum ut Carmelus: & comæ capitis, &c.	295
8 1 Quis mihi det te fratrem meum,	12
6 Pone me ut signaculū super cor tuū,	76 554

Sapientia.

7 26 Candor est lucis æternæ, & speculū, &c.	6 4
7 Invocavi, & venit in me spiritus sapiētiæ,	719
26 Nihil inquinatum in eam incurrit,	829
8 3 Generositatem ejus glorificat, contubernium habens DEI.	287 292
21 Scivi quoniam aliter non possem esse continens, nisi DEUS det.	634
12 1 O quàm bonus & suavis est Domine spiritus tuus.	172
14 12 Initium fornicationis, est exquisitio idolorum.	556
17 10 Cum sit timida conscientia, dat testimonium condemnationis.	168
18 24 In veste poderis quam habebat, totus erat orbis terrarum.	440

Ecclesiasticus.

1 29 Usq; in tempus sustinebit patiens, & postea redditio jucunditatis.	582
2 14 Vx duplici corde & labijs.	53
4 23 Fili conserva tempus & devota à malo.	26
6 18 Fili à juventute excipe doctrinam, & usq; ad canos invenies sapientiam.	429
21 Quàm aspera est nimium sapientia in doctis hominibus, &c.	734
7 1 Non iteres verbum in oratione.	467
21 Noli discedere à muliere senlata & bona, &c.	320
17 12 Et mādavit illis unicuiq; de proximo suo.	532
18 6 Cum consummaverit homo, tunc incipiet.	408
27 Homo sapiens in omnibus metuet, &c.	271
24 11 In omnibus requiem quæsi, &c.	762
18 Ego quasi plantatio Rosæ in Jericho.	663
27 Spiritus enim meus super mel dulcis.	172
25 3 Tres species odovit anima mea & aggravor &c.	444
8 Corona senum multa peritia, & gloria illorum timor DEI.	446
26 19 Gratiā super gratiam, mulier sancta & pudica.	710
20 Omnis autem ponderatio, non est digna continentis animæ.	633 652
28 20 Qui respicit illam non habebit requiem, nec habebit amicum in quo requiescat.	587
32 7 Gemmula carbunculi in ornamento auri, &c.	464
8 Sicut in fabricatione auri, signum est Smaragdus,	470
14 Ante grandinem præbit coruscatio, & ante verecundiam gratia.	321
33 31 Quoniam in sanguine animæ comparasti ea.	35

34 17 Timen-

I N D E X

Cap. Vers.	Folia.	Cap. Vers.	Folia.
34 17 Timentis Dominum, beata est anima ejus, ad quem respicit, &c.	519	2 13 Magna est velut mare contritio tua,	605
35 18 Nonne lacrymæ viduæ ad maxillam descendunt & exclamatio ejus, &c.	46	3 49 Oculus meus afflictus est,	89
41 1 Omors quàm amara est memoria tui, &c.	189	5 13 Adolescentibus malè abusi sunt, & pueri in ligno corruerunt, &c.	731
50 13 Corona fratrum circa illum: oratio autem in manibus eorum, &c.	737	<i>Baruch.</i>	
8 Quasi flos Rotarum in diebus vernis.	663	5 1 Induet te decore & honore ejus, quæ à DEO tibi est, &c.	352
<i>Isaias.</i>		<i>Ezechiel.</i>	
1 6 A plâta pedis usq; ad verticē non est, &c.	395	1 8 Et manus hominis, sub pennis eorum quatuor,	427
3 1 Auferet à Jerusalem Prophetam ariolum, prudentem eloquij mystici,	659	3 25 Et tu fili hominis, ecce data sunt super te vincula,	76
7 14 Et vocabitur nomen ejus Emmanuel	266	8 9 Ingredere & vide abominationes pessimas, quas isti faciunt,	608
9 3 Latantur coram te, sicut qui latantur in messe.	724	9 2 Vir quoq; unus in medio eorum vestitus, &c.	215
6 Parvulus natus est nobis, &c.	23	16 4 In die ortus tui non est præcisus umbilicus tuus,	545
6 Factus est principatus super humerum ejus,	241	<i>Daniel.</i>	
22 18 Coronans coronabit te tribulatione,	225	1 5 Constituit eis Rex annonam per singulos dies de cibis suis, &c.	596
22 Dabo clavem domus David super humerum eius.	782	2 44 In diebus regnorum illorum, suscitabis DEUS &c.	142
28 9 Quem docebit scientiam, & quem intelligere faciet auditum? &c.	779	3 50 Non tetigit eos omnino ignis neq; contristavit,	746
15 Percussimus fœdus cum morte, & cum inferno fecimus pactum.	78	5 5 In eadem hora apparuerunt digiti quasi manus, &c.	674
20 Palliū breve, urūq; operire non potest.	819	8 5 Hircus caprarum veniebat ab occidente super faciem terræ, &c.	339
37 35 Protegam civitatem istam propter me, & propter David servum meum.	718	<i>Oseas.</i>	
40 12 Quis mensus est pugillo aquas & cælos, &c.	677	2 19 Sponsabo te mihi in justitia & in judicio, &c.	349
31 Mutabunt fortitudinem, assument pennas sicut aquilæ, current & non laborabunt.	125	<i>Joel.</i>	
49 15 Nunquid oblivisci potest mulier infantem suum, &c.	372	1 2. 5 Audite hoc senes: expergiscimini ebrij & flete, &c.	449
16 In manibus meis descripsi te,	98	<i>Amos.</i>	
23 Et erunt Reges nutritij tui,	645	2 4 Super tribus sceleribus Juda, &c. non convertam eum, &c.	354
53 7 Oblatus est quia ipse voluit.	227	6 Pro eo quod vendiderit pro argento justum, & pauperem pro calceamentis,	337
59 5 Telas aranæ texuerunt	54	7 7 Ecce Dominus stans super murum litum, & in manu ejus trulla cæmentarij,	289 808
63 3 Torcular calcavi solus, &c.	161	<i>Michæas.</i>	
<i>Jeremias.</i>		7 1 Væ mihi, quia factus sum sicut qui colligit racemos in autumno,	315
2 32 Nunquid obliviscetur Virgo ornamentij sui, &c.	305 373	<i>Sophonias.</i>	
3 1 Tu autem fornicata es cum amatoribus multis,	54	3 7 Corruerunt omnes cogitationes suas,	570
8 7 Milvus in cælo cognovit tempus suum, turtur, &c.	496	14 Jubila, latare, & exulta in omni corde, filia Jerusalem,	172
10 7 Quis non timebit te o Rex gentium,	523	<i>Zacharias.</i>	
12 1 Justus quidem tu es Domine, si disputem tecum, &c.	458	3 9 Super lapidem unum septem oculi sunt,	590
13 20 Ubi est grex qui datus est tibi, pecus inclytum tuum, &c.	532	5 8 Hæc est impietas: & misit massam plumbeam in os ejus,	337
15 19 Si separaveris pretiosum à vili, quasi os meum eris.	535	6 Hæc est amphora egrediens: Hæc est oculus eorum, &c.	706
18 11 Revertimini unusquisq; à via sua mala,	570	6 11 Sumes aurum & argentum & facies coronas, & pones in capite Jesu, &c.	140 736
<i>Threni.</i>		9 17 Vinum	
2 9 Sordes ejus in pedibus ejus, &c.	257		
13 De excelto misit ignem in ossibus meis, & erudivit me,	854		
15 Vocavit adversum me tempus.	251		

LOCORVM SACRÆ SCRIPTVRÆ.

Cap. Vers.	Folia
9 17 Vinum germinans Virgines,	159
11 7 Assumpsi mihi duas virgas, unam vocavi decorem, & alteram funiculum; & pavi gem.	420

Malachias.

2 7 Labia Sacerdotis custodient scientiam,	432

Machabæorum I.

14 24 Post hæc autem misit Simon Numenium Romam, &c	753

Machabæorum II.

5 26 Omnes qui ad spectaculum processerant trucidavit,	274

Mattheus.

4 15 Venit & habitavit in Capharnaum, &c.	552
24 At illi relictis retibus, secuti sunt eum,	463
5 20 Nisi abundaverit iustitia vestra, &c	569
26 Non exies hinc, donec reddes ad novissimum quadrantem,	775
6 7 Orantes nolite multum loqui,	406
10 30 Vestri capilli capitis omnes numerati sunt,	442
11 30 Jugum meum suave, & onus meum leve,	163
13 8 Alia ceciderunt in terram bonam, & dabant fructum,	709
16 17 Caro & sanguis non revelavit tibi, &c.	437
18 10 Angeli eorum in celis, semper vident faciem, &c.	751
16 In ore duorum vel trium, stat omne verbum,	196
18 Quodcumq; ligaveritis super terram, &c.	672
21 7 Adduxerunt asinam & pullum, &c.	820
23 37 Jerusalem quæ occidis Prophetas	54
24 15 Cum videritis abominationem, tantem in loco sacro,	558
25 23 Euge serve bone & fidelis, &c	813
26 4 Tunc congregati sunt Principes Sacerdotum, &c.	69
27 52 Multa corpora Sanctorum qui dormierant, &c.	106
28 3 Erat autem aspectus ejus sicut fulgur,	104

Marcus.

2 20 Cum auferetur ab eis Sponsus, tunc jejunabunt,	149
3 17 Imposuit eis nomina Boanerges; quod est Filii tonitru,	455
7 33 Misit digitos suos in auriculas ejus,	678
10 32 Præcedebat illos JESUS & stupebant,	228
15 33 A sexta hora tenebræ factæ sunt,	498
16 6 Nolite expavescere: JESUM queritis Nazarenum, surrexit,	123 244
16 Qui verò non crediderit, cõdemnabitur,	117

Lucas.

1 24 Post hos autem dies concepit Elisabeth Uxor ejus, &c.	346
28 Ave gratiâ plena,	399 405
29 Quæ cum audisset turbata est in sermone ejus,	326

Cap. Vers.	Folia.
2 14 In terra pax hominibus bonæ volûtatís,	506
21 Postquam consummati sunt dies octo, &c	19
27 Cum inducerent puerum JESUM parentes ejus,	277
3 3 Factum est verbum Domini super Joannem, &c.	426
6 12 Erat pernoctans in Oratione,	500
9 55 Et conversus increpavit illos,	587
10 35 Curam illius habe, & quodcumq; supererogaveris, &c.	459
11 5 Amice, commoda mihi tres panes,	197
52 Væ vobis legisperiti, quia tulistis clavem scientiæ,	772
12 19 Anima, habes multa bona posita in annos plurimos, &c.	759
50 Baptismo habeo baptizari & quomodo corarctor, &c.	128
13 1 Quorum sanguinem Pilatus miscuit in sacrificijs eorum,	40
15 18 Surgam, & ibo ad Patrem meum,	422
22 Cito proferte stolam primam, &c	238
16 24 Pater Abraham mitte Lazarum, ut intingat, &c.	776
19 43 Tunc circumdabunt te inimici tui,	186
22 3 Intravit autem Satanas in Judam, &c.	67
65 Et alia multa blasphemantes, dicebant in eum,	81
24 52 Regressi sunt in Jerusalem cum gaudio magno, &c.	148

Ioannes.

1 12 Dedit eis potestatem filios DEI fieri, &c.	542
35 Altera die iterum stabat Joannes, & ex discipulis ejus duo,	450
2 1 Nuptiæ factæ sunt in Cana Galileæ,	476
6 Pelagus operuit caput meum,	89
3 16 Sic DEUS dilexit mundum, ut filium, &c.	4
9 2 Magister, quis peccavit, hic, an Parentes ejus, &c.	23
11 16 Eamus & nos moriamur cum eo.	527
35 Et lacrymatus est JESUS. Dixerunt ergo Judæi, &c.	310
2 21 Accesserunt ad Philippum, & rogabant eum, dicentes, &c.	489
13 8 Domine, non lavabis mihi pedes in æternum,	256
49 Qui manducat mecum panem, levabit contra me calcaneum suum,	76
14 21 Qui diligit me, diligetur à Patre meo, & ego diligam eum, &c.	537
23 Si quis diligit me, sermonem meum, &c.	191
26 Ille vos docebit omnia, & suggeret vobis, &c.	155
19 26 Cum vidisset ergo JESUS Matrem suam, &c.	476
34 Unus militum lanceam latus ejus aperuit,	517
39 Ferens mixturam Myrrhæ & Aloës, quasi libras centum,	101
20 23 Accipite Spiritum S quorū remisistis, &c.	158

I N D E X

Cap. Vers.	Folia.
25 Nisi videro in manibus, &c.	324
19 Ubi erant Discipuli congregati propter metum Judæorum, &c.	324

Acta Apostolorum.

1 Dixit autem Princeps Sacerdotum, si hæc ita se habent,	589
7 Tempora quæ Pater posuit in sua potestate,	25
10 Ecce duo Viri astiterunt juxta illos, &c.	46
13 Jacobus Alphæi, & Simon Zelotes.	336
24 Ostende quem elegeris accipere locum ministrum hujus, &c.	548
6 15 Et intuentes omnes qui sedebant in concilio, viderunt faciem ejus, &c.	588
7 51 Dura cervice & incircumcisis cordibus, &c.	589
55 Ecce video cælos apertos, &c.	590
14 21 Quoniam per multas tribulationes oportet, &c.	130

Ad Romanos.

1 19 Quod notum est DEI, manifestum est in illis,	507
2 5 Secundum duritiam tuam, & impænitens cor, &c.	773
3 5 Charitas DEI diffusa est in cordibus nostris per Spiritum S.	153
8 Commendat autem charitatem suam DEUS in nobis,	6
10 Cum inimici essemus, reconciliati, &c.	96
12 Per unum hominem peccatum in hunc mundum intravit, &c.	301
6 4 Contempti enim sumus cum illo per Baptismum in mortem,	200
9 Christus resurgens, jam non moritur, &c.	101
8 29 Ut sit ipse primogenitus in multis fratribus,	141
11 33 O altitudo divitiarum sapientiæ & scientiæ DEI,	368 457
12 4 Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, &c.	719
14 15 Noli cibo perdere illum, pro quo Christus mortuus est,	555
15 4 Ut per consolationem Scripturarum, spem habeamus,	154

Prima ad Corinthios.

4 1 Sic nos existimet homo, ut ministros Christi, &c.	624
8 13 Si esca scandalizat fratrem meum, carnem non manducabo in æternum,	556
9 19 Cum liber essem ex omnibus me servum feci, &c.	440
11 27 Quicumq; manducaverit panem hunc, &c.	159 214
12 27 Vos autem estis corpus Christi, & membra de membro, &c.	303
13 12 Videmus nunc per speculum & in ænigmatæ,	57 & 132

Secunda ad Corinthios.

4 17 Quod in præsentī momentaneum est leve tribulationis nostræ, &c.	813

Cap. Vers.	Folia.
5 10 Omnes nos manifestari oportet ante tribunal, &c.	354
16 Et si cognovimus secundum carnem Christum, sed nunc jam non novimus,	102
6 3 Nemini dantes ullam offensionem,	556
6 In laboribus, in vigilijs, in jejunijs, in castitate, in scientia,	824
10 Nihil habentes, & omnia possidentes,	429
7 8 Contristavi vos in epistola, nunc gaudeo, &c.	167

Ad Galatas.

3 27 Quicumq; enim in Christo baptizati estis, Christum induistis,	353 594
28 Non est Judæus, neq; Græcus; non est liber, &c.	290
5 22 Fructus autem Spiritus S. est charitas &c.	180
6 17 De cætero nemo mihi molestus sit, &c.	769

Ad Ephesios.

3 18 Ut possitis comprehendere eum omnibus Sanctis, quæ sit latitudo, &c.	371
4 30 Nolite contristare Spiritum S.	157
15 Facientes in charitate crescamus in illo per omnia, &c.	303
5 15 Videte fratres quomodo cautè ambuletis, &c.	26
25 Christus dilexit Ecclesiam, & seipsum tradidit pro ea, ut sit sancta & immaculata,	55

Ad Philippenses.

2 8 Humiliavit semetipsū, factus obediens, &c.	764
4 1 Vos estis gaudiū meum, & corona mea,	140
12 Scio & humiliari, scio & abundare, &c.	440

Ad Colossenses.

1 18 Ipse est caput corporis Ecclesiæ, &c.	141
2 3 In quo absconditi sunt thesauri sapientiæ, &c.	771
3 17 Omne quodcumq; facitis in verbo, aut in opere,	814

Prima ad Timotheum.

3 2 Oportet Episcopū irreprehensibilem esse,	433
6 9 Qui volunt divites fieri, incidunt in temptationem diaboli.	761

Secunda ad Timotheum.

4 5 Tu verò vigila, in omnibus labora, &c.	484

Ad Hebræos.

1 3 Splendor gloriæ, & figura substantiæ ejus,	65
2 16 Nusquàm Angelos apprehendit, sed semen Abrahæ apprehendit.	1
17 Debuit per omnia fratribus similari,	13
4 14 Habentes Pontificem magnum, qui penetravit cælos, &c.	140
5 4 Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a DEO,	545
9 16 Ubi enim testamentum est, mors necessè est ut intercedat testatoris,	763
11 6 Credere oportet, accedentem ad DEUM,	57
12 2 Proposito sibi gaudio, sustinuit crucem confusione contemptâ,	228 66
	123 Re-

LOCORVM SACRÆ SCRIPTVRÆ.

Cap. Vers.	Folia.	Cap. Vers.	Folia.
3 Recogitate eum qui talem sustinuit à peccatoribus, &c.	63	13 Vidi similem Filio hominis, vestitum potere, &c.	570
4 Nondum ad sanguinem restitisti,	37	3 10 Quoniam servasti verbum patientiæ meæ, & ego servabo te.	583
14 Pacem sequimini cum omnibus, & sanctimoniam, &c.	52	11 Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam,	500
24 Accessistis ad testamenti novi Mediatorem JESUM, &c.	33	4 3 Iris erat in circuitu Sedis, similis visioni Smaragdinae,	472 478
33 6 Doctrinis varijs, & peregrinis nolite abduci,	680	8 Requiem non habebant die ac nocte dicentia, &c.	201
<i>Epistola I. B. Petri Apostoli.</i>		9 Cum darent animalia gloriam, & honorem, &c.	427
1 9 Reportantes finem fidei vestræ, salutem animarum.	117	5 6 Et vidi, & ecce in medio throni, & quatuor animalium, & in medio seniorum, Agnum stantem tanquam occisum, &c.	53
8 Quem cum non videritis diligitis, &c.	19	7 14 Laverunt stolas suas & dealbaverunt, &c.	602
18 Non corruptilibus auro vel argento redempti estis. &c.	39	12 1 Signum magnum apparuit in calo, Mulier, &c.	66
2 21 Christus passus est pro nobis, vobis relinquens, &c.	76	13 15 Et datum est illi, ut daret spiritum imagini bestię, & ut loquatur imago bestię.	57
4 1 Christo igitur passo in carne, & vos eadem cogitatione armamini.	767	14 4 Hi empti sunt ex hominibus primitiæ DEO & Agno,	504
13 20 Christus resurrexit à mortuis, primitiæ dormientium.	124	18 14 Poma desiderij animæ tuæ discesserunt à te,	803
<i>Secunda B. Petri Apostoli.</i>		19 7 Gaudeamus, quia venerunt Nuptiæ Agni,	3
3 15 Dabo autem operam, & frequenter habere vos post obitum meum,	719	8 Datum est ei, ut cooperiat se byssino splendenti & candido,	129 358
<i>Epistola I. B. Ioannis Apostoli.</i>		20 6 Erunt Sacerdotes DEI & Christi, & regnabunt cum illo mille annis,	698
1 6 Si in luce ambulamus, sicut & ipse est in luce, &c.	720	21 2 Vidi Civitatem Sanctam descendentem de calo, &c.	115 7
2 1 Advocatum habemus apud Patrem IESUM, &c.	114 144	4 Absterget DEUS omnem lacrymam, &c.	46 113
4 9 In hoc apparuit Charitas Dei in nobis, &c.	10	14 Et in ipsis duodecim nomina, duodecim Apostolorum Agni,	40
1 3 Mandata ejus gravia non sunt,	163	19 Fundamenta muri Civitatis, omni lapide pretioso ornata, &c.	450
<i>Epistola B. Iacobi Apostoli.</i>		22 13 Ego sum Alpha & Omega, primus & novissimus, &c.	27
3 17 Quæ autem delusum est sapientia, primum quidem pudica est,	825	14 Beati qui lavant stolas suas in sanguine Agni.	28
3 13 Tristatur aliquis vestrum, ore.	494		
<i>Apocalypsis.</i>			
5 Qui dilexit nos, & lavit nos à peccatis, &c.	267		
13 Fræcinctus ad mamillas zonâ aureâ,	306 310		

R E I E S T R

Rzeczy osobliwszych w Pierwszey Części.

Liczba znaczy Kartę y Kolumnę.

A.

Affekt Pána JEZUSA wielki do śmierci, zkad się pokazał, folio. 65
 Aktom przy śmierci dopiero się uczyć, niebezpieczno
 100. Akty przy konaniu potrzebne, 184. Akty konających, łatwo idą bogobojnemu człowiekowi. 183. Akty Wiary, Nádzieie. 95
 Alleluia. co ma w sobie za tajemnicę, 103
 Aniołom osobliwa wesołość, przy Zmartwychwstaniu Chrystusowym, 103. Ze trzech przyczyn wejeli przy Wniebowstąpieniu, 146
 Apollon sztuczny Platona, o różnicy między ludźmi, 212
 Apostołom usta, melodyjne instrumenta, 165
 Aquilæ Victices, co znaczyły u Rzymian, 202

B.

Bárbara S. na co w mieszkaniu, chciała mieć trzy okna, 194
 Berto Krolewskie, znak łaskawości, 144
 Błogosławionych miłość, albo zazywanie BOGA, 113
 Błogosławionych w Niebie bezpieczeństwa, 113
 BOG, Sponsus, Zeloctypus, 5. Na miejsce odrzuconych, innych sobie dobiera, 50. Nie cierpi w duszy miłości ku komu innemu, 52. Bárdziej umiłował naturę ludzką niż anielską, 5. Niko go nie opuszcza, poki sam człowiek BOGA nie opuści, 52. Czemu od siebie odrzucił Synagoge Starozakonną, 54. BOGU z musu służacemu ciężko na sądzie Bożym, 164. Nie podoba mu się taki, co zbyt spera w Artykułach Wiary S. 57.

C.

Cesarz spalić kazał własną Corkę, która przypadkiem oplunęła Matkę, 81.
 Chrystus przy Obrzezaniu, Oblubieniec w Skarła cie, 17. Przy Zmartwychwstaniu swoim, zargczył nam chwagę Niebieską, 109.
 Chwały Pána JEZUSOWET, dzwoneczki głośne, Wielkonocne Rotuty, 102.
 Ciała umartwienie, wielorakie, 130. Sposobi go do uwielbienia, 129. Ciało uwielbionych czyżość, za co? 130. Nieśmiertelność, za co? 131. Subtelność, za co? 131. Jásność za co będzie dana? 130.

Ciała uwielbionego nieśmiertelność, wonna przy prawą Sáry Chrystusowej, 101.
 Ciało uwielbione, zasnę, subtelne, y chyże, 101.
 Ciała uwielbionego chwata, ledwie poznać dáta Pána JEZUSA, 102.
 Ciało nasze jako teraz usposabiąc do uwielbienia: sposoby na 10, 129, Ciało zmartwychwstałego Pána, słubna sata, bardzo przednia z wielu miar. 98.
 Cierpliwość w utrapieniu, w biedzie, iák wiele pomogła marnotrawnemu Synowi, 238.
 Cytra melodyjna kiedy jest duża sprawiedliwa, 175.
 Cytra, symbolum sprawiedliwy, b. 174.
 Czárownicy Egipcscy, czemu nie potráfli uczynić z prochu komorow, 169.
 Czart iák straszny do obaczenia, 187.
 Czásu sanować kaze Pan BOG, 26. Kaze sanować Kościół S. 26.
 Czystości mleku, škodzi kwas zley konwersacyi, 43.
 Wielka obrona, sey zawstyżenie się, 43.

D.

Dekretu Pilatoniego tenor, 91.
 Duch S. autorem pociech duchownych, 156. Desperata odrzuconego od BOGA Oycá, y Syná, ratuje, wiadome mu się pokazał, 176. Gospodarem God Barankowych, 150. Duch S. głóły depressowé do grzešnika; jest gryzienie na sumnieniu, 167. Duch S. Magister Capellæ, 165. Pisma S. rozumienia dáte, 154. Sprawiedliwym na dobra noc przygrywa: gdy ich przy śmierci cieszy, 179. Przygrywa sprawiedliwym pociechami duchownymi, 172.
 Duch S. zasmuca, kto pożytku z czytania, z Kazania nie bierze, 160. Smuci go kto nie ochotnie, nie z miłości, przykazanie Boskie pełni, 163. Zasmucana go niegodnie przyjmuiący sakramenta SS. 158. Duch S. zowie się Pálcem ręki Oycowskiej, 170.
 Duchowi S. zalewa nieiáko oczy, kto niegodnie przysiępnie do sakramentow, 158.
 Duch S. w postaci gołębice, wylatuje z ust wyrzekającego się wiary, 160. Jest głowca wszelkiej łaski Sakramentalney,

W Pierwszey Części.

Sakramentalney 153 Przygrawa sak grzeszno-
mu. iak sprawiedliwemu. 161 Wwelela dusę zstro-
skane. 166. w piwnicach Oblubienca gospodaruię,
y częstuię. 151.

Dusá błogosławiona. trzemá węzłami przymia-
żana do Páná BOGA. 112. Dusá sprawiedli-
wa, kiedy iest ytra melodyiną. 175. Dusá, opu-
śczenia swego od Páná BOGA. samá sobie iest
przyczyną. 51. W Dusy nie cierpi Pan BOG,
miłości ku komu innemu. 52. Dusá. iako ma
usposobić potencye swoje do chwaly Niebieskiej.
117. Dusá w trudnościach wesola. podobna do
Cytry Dawidowej. w czym? 182. Dusá sprá-
wiedliwego kiedy iest Lucnia sposobna do muzyki.
Dusá s. 183. Dusę w złoto przemienia sá-
krament Przen. 213.

Dzień wesoly przy Męce P. JEZUSOWEY. iako? 66
Dzień Wielkopiatkowy, Dies desponsationis,
iako? 65.

Dziwosłabiny. God bolesnych P. IEZUSOWYCH. 67

Dziwosłab. Iudaś od śmierci. 67.

Dyalog árcybolesny. 83.

E.

Eliezer figurował Chrystusa. w czym? 115.

Elzearęgo s. konanie osobliwe. 186.

G.

Grzechy ktore były przyczyna smutku P. JEZUSO-
wego. 73. Ktore były przyczyna P. JEZUSO-
wego zplucia. 82. Ktore przyczyna poimania
P. IEZUSOWEGO. 77.

Grzeszney Dusie rozmowa z Głowa zraniona P. JE-
ZUSA. 90. Grzesznego swatek, ktory od czar-
ta pochodzi. 168.

Gwiazdzie wiadzące dzieciátko z Krzyżem. 9.

H.

Herod Koronę swoję kładzie ná Głowę Páná IE-
ZUSOWA. i ná co. 85.

J E Z U S.

JEZUS w pierśi Mátki swej. osobliwa pobudka do
miłości. 13. Czemu zaraz ná początku ósmego
dnia. obrzezanie przyjął. 20. Czemu nie mię-
dzy Narodami, ale między Hebrejczykami chciał
się narodzić? 22. Przed Obrzezaniem ósm dni
zdáło się mu ósmiaśet lat. dla czego? 20. Iego
Krew przy Obrzezaniu wytana. całego świata
ozdoba. 23. Prágnął zámśe iak naysprzedzey
krew swoję przelać za człowieka. 19. Iego ze-
gnanie z Przen. Mátki. 70. Jego poimania.
ktore grzechy przyczyna. 77. Konania w O-
groju przyczyna. 71. Skárzy się przed Naysw.
Pánna. y grozi ná przykrzacych sobie w przy-
kazaniach Boskich. 163. Iego smutku. ktore
grzechy przyczyna były? 73. Odbiera podarun-

ki przedślubne. od śmierci przy poimaniu. 73.
Przy Męce swej Sponsus Sanguinum. Spon-
sus dolorum mortis dolorosa. 66. Przy Męce swej bolesny Oblubieniec. 64. Bol
iego pierwszy. ze licha otáxowany. 68. Ciesko
boleie z zguby Iudaśa. 68. Jego figurował Sam-
son. czemu? 69. figurował z áák. czemu? 74.
Poślubia sobie śmierć. z pozwoleniem Oycá y
Mátki. 70. Sprawuje kóńcya w wieczerniku. 70.
Pierwsze iego powitanie się z śmiercią. 71. Nie
bat się kielicha. ale raczy czegoś cięższego. prá-
gnął. 72. Mleczy przed Pitatem. czemu? 70.
Poiczek iego. pieczęć śmierci. 80. Iako fradze
był spluty ná inarży. 81. Twarz iego obita by-
ła trzewikami. 80. W same mu uśi albo gardła
pluli. czym go máło nie zadusili. 81. Zplucia.
ktore grzechy były przyczyna. 82. Cielęci lu-
dzie ubiczowali go. 90. Piśmá ukoronowali. 90.
Iako się gotuje do slubu z śmiercią. 68. List do
śmierci krew pisaný. 73. Stroy do slubu z
śmiercią. 87. Iudaś deptał po piersiach Páná
IEZUSOWYCH. 76. Odbiera bolesna Oblubienicę
przez Dekret Pitatow. 91. Łożnicá iego Krzyż. 91.
Wprzód potáłował Krzyż. 93. Z Krzyżem od-
prawił Spontalia gaudia. iako? 221. Przy
śmierci swej Sponsus tragus. 84. Ná
trzech Teatrach odprawił scenę po śmierci. 84.
Iemuż ná Krzyżu. Lucyper się pokazał z wiłką
iego przykościem. 187. Ná Krzyżu. Krolew się
pokazał. 242. Krzyż tak smrotny iako mu mogł
bydź ku chwale. trzy tego rący. 243. Pospoli-
cie pokazuje się z Krzyżem. 245. P. IEZUS
po Krzyżu ná głowa poznal ieden. między tak
wielu krasnych młodzieńców. 246. P. IEZUS
ná Pátacach Páńskich. czemu pospolicie bywa
wysniany. 87. Zaslugi iego drogic kleynoty. 115.
Z krwi iego iako máia taczyc Wdowy tzy swo-
ie. 46. Krew iego. Matzeński kontrakt skra-
pia. 44. Iego Krew w fundamencie Kościelno
zakłada Henryk Krol Angielski. 38. Iego Krew
Zakonnika napomina. o co? 27. Iego Krew Spo-
wiednik kropłami zbiera. 34. Iego krew pero-
rute do duchownych. iako. y o co? 33. Iego
krwi kropie rozdane za kolegę roznym stanom. 33.
Do iego krwi máia się udawać Matzonkowie
niezgodni. w iaki sposób. 45. Od iego. krwi da-
ne memeryaly duchownym. 34. Miley mu ná
Krzyżu. niżli w żywoie Naysw. Panny. albo w
pierśi iey. 231. Iego plag uczba u słup. 89.
Liczba kropel krwi yran przy koronowaniu. 89.
Iego Męki dzień był mu oraz dniem radości.
iako? 229. Ná Krzyżu miśacy. chwalebniejszym
się pokazał. niżli siedzący w Niebie ná Tronie.
242. Iego Oblubienicá bolesna. śmierć Krzyżowa. 65.
Ggg P. IEZUS

Reieſtr Rzeczy oſobliwſzych

P IEZUS chwalebny Oblubieniec przy Zmartwychwſtaniu, 98. Iego Piwnice, ieſt miłość Boſka, z ktorey płynie wino poćiech duchownych, 156. Iego Piwnicami, ſa rany iego, álho też Sakramenta, 151. Gotowy teraz cierpieć na Krzyżu, dla zbawienia ludzkiego, 231. Ziednał nam uwielbie nie ciał po Zmartwychwſtaniu, 123. Zmartwychwſtający chwalebniejszy, niż nowonarodzony, czemu; 99. Zmartwychwſtały Pan nappierwey ſię pokazał Najſw: Pannie, 107. Iego Zmartwychwſtanie, exemplarzem ieſt naſzego Zmartwychwſtania, 121. Uwielbienie ciał ziednał nam po Zmartwychwſtaniu, 123. **P. IEZUSA** Koronę, pięć bliźni w dziele Wniebowſtępującego, 140. Wniebowſtępującego, chwalebna koronacja iako ſię odprawiła, 137. Z Krzyżem nieiako w Niebie ſiedzi na Tronie chwwały, 232.

Intencyi, álbo oſiárówania na cały rok ſprawy ſwoich form, 30. Dla intencyi wnętrzney więkſzey zaſługi doſtępuje Rucharką niż Puſtelnik, 29. Intraty Kościelne, ſa tuccus sanguinis Chriſti, 35. Z intratami Kościelnymi, tak ſobie trzeba poſtepować, iako ze krwią Pana IEZUSOWA, 35. Iudaſz dziewoſtab od śmierci, 67. Pocałowanie iego, czemu cieſkie **P. IEZUSOWI**, 75. Iudaſz wſkich ſrebrników trzydzieſci ſumma, na trzy czerwone złote nie wychodziła, 67.

K.

Kapłan ieden o niedbałe gotowanie ſię do Mſy **S. w** wiełkim niebeſpieczeńſtwie na ſadzić, Bużym, 218. Koleda, od czego ſię tak zowie, 31. Koleda, dla duchownych Pralatów, 33. Ludziom Zakonnym, 36. dla Pánów Studentów, 43. dla Stanu Rycerſkiego, 37. Pánom Żołnierzom, 40. dla Matzonkow, 44. dla Młodzieniaſkow, y Pánienek, 42. dla Wdow y utrapionych, 45. dla chorých, ſłabých, 47. dla ſtarych, 41. Za Koledę, krople Krwie **P. IEZUSOWEY** rozdane rożnym ſtanom, 33.

Kolor czerwony, znak wnętrzney goracey miłości, 19.

Komorá od záby rożnicá, pokazuje rożnicę, między ſmutkiem zbawiennym y niezbawiennym, 170.

Konanie naſe, ma być na wzor konania Pana IEZUSOWEGO, 183. Konanie oſobliwe Elzeárego **S.** 186 przy konaniu ieden zezwala na złe myſl, y potępiony ieſt, 190. Konających akty, taſtwo idá bogoboynemu człowiekowi, 183. Konającemu przeſzkoda ſa złe natogi, 188.

Kontrakty między śmiercią y **P. IEZUSEM** 78. Konaktów Matżeńſkich rozmaite u Narodów ceremonie, 89. Konaktu Matżeńſkiego znak, gdy Oblubienicá do kogo piła, 62.

Koronę Męczenniká nieſtáticznego, inſy nie-

wierny Żołnierz otrzymuje, 55. Koronę Męczénſką traci, ktora inſy otrzymuje, krzywdy nie chcący opuſcić, 56. Koronę upleli cierniowa, owi, ktorzy pleta, klámia na Spowiedzi; iako też wſetecznymi myſłami głowę ſobie zaprzatá, 90. Koroná złota Wniebowſtępującego, wynyżſzenie dżiś całej natury ludzkiej, 138. Koroná Wniebowſtępującego Páná, znaczy wielkość chwály iego na ten czas, 137. Koronacja **P. IEZUSA** Wniebowſtępującego, iako ſię odprawiła, 137. Koroná czworáká Wniebowſtępującego Páná, 138. Koron, wolno zázywáć każdemu do ſlubu, 135. W Koronie cierniowej ſlub odpráwiano w Anglii, 87. Korony zwycięſkie, z mieczow robiono, 140.

Kościół Chryſtuſowego pierwiaſki z Narodem, 55. Trzey Krolowie, 49. O Kościół ubogáccenie ſtarali ſię pierwſi Polſcy Monarchowie, 38. Kościół Polſkich oppreſſja tych czasów, 39. Kościół Polſkich do Rycerſkiego Stanu, krwawa ſuplika 39. Kościół **S.** radość w dzień Zmartwychwſtania, z czego ſię rodzi, 106. Czemu po Świątkach przeko obchodzi Święto Bożego Ciála, 154.

Krew z ozotá Jeleniego, chorobę iego leczy, 47. Ku Niebu ſkacze, 45. Krew **S.** Januáryuſá, przy Głowie iego poſtawiona wre, 40. Krew pozabijąnych Izraelczyków, Pilat z oſiárami mieſzał, 40. Krew pijac dziecicá, odmłodnicie nieco ſtary, 42. Krew robaczká, kruſzy kamienie, 41.

Krew z uſu iedney matrony, złotem odważono, 38. Krwi ſerdeczney krople ſa tzy, 45. Krwia właſna częſtowali ſię Oblubienowic, 32. Krwia ſię kropiono, gdy paktá o pokoiu zámykano, 32. Krwia przy Obrzezaniu dzieciatká wylana, **MARIA** Panna námaſciła pierſi ſwoie, 48.

Krew, vide Paná IEZUSOWA Krew. Krolowá Hiſpáńſka, czemu o zdrowie proſić **P. BOGA** niechciała, 226.

Krolowie trzey **Ss.** witájac Páná, wyprámiſi akty heroiczne cnoty, 61. Kościół Chryſtuſowego pierwiaſki, z Narodem, 49. Iak długo iebali do Betleem y z takim niewczáſem, 61. Nabozénſtwo ku ſobie niektórym záwdzięczá: czym, y iako? 63. Sa Pátronowie przeciwko wielkiej chorobie, 63. Odwaga ich wielka, 62. Pokorá ieb, y poſtuſeńſtwo, 62.

Krzyż **S.** Znalezienia Święto, czemu ſię odpráwuje teraz, 220. Krzyż podwyſzeniem, Tronem, bertem Krolowſkim ieſt Páná IEZUSA, 241. Najchwalebniejszy tytuł **P. IEZUSOW.** 244. w Gwiaździc od Trzech Krolów widziány, 246. Inſtrummentem podwyſzenia chwály Imienia **P.** IEZUSOWEGO, 234. z Krzyżem niektórych coacta Sponſalia, bywała luđuofa, 222. Krzyżá ſukać, á Krzyż znáſć, iaka rożnicá, 223. Iego prágnienie, czym ſię Oblubienicy náá inne nágradziło, 224.

W pierwszej Części.

Krzyż utrapienia pragnąca niewiasta: opu-
szcza umyślnie w Pańszu. Wybaw nas ode złego;
226. Krzyż utrapienia ślubna Zoná, kádego czło-
wieka, 221. Z Krzyżem niektórych Sponsalia
casualia, á te bywają infaušta, 222. Z Krzyżem
utrapienia, niektórzy odprawia Sponsalia quæ-
sita, á te bywają gaudiola, 223. Krzyż utra-
pieńia cierpliwie znoszący. Krolom się w godności ro-
wna, 235. Jest podobny do łóża Salomonowego, w
czym: 93. Krzyż, álbo Boża Męka, obálmsy się
ná jednego. Chréścianinem go czyni, 226. Krzyż
z iáką wesołością przyiał Pan IEZVS, 227. Krzyż
zám P. IEZVS szukał, 228. Krzyż Prósá win-
na, grono, Pan IEZVS: wino, łaska Boska. 161.
Krzyżem podpisował listy Páweł S. 240

Krzywdy nieobczasy odpuszcć. Koronę Męczen-
ska traci, która insy otrzymuje, 56. Kuchare-
czka, drwá noszą, większy zasługi niż Pustelnik
dosiępuie, dla wnętrzney intency y nabóżeństwa 29.
Kupiec takomy, nie może potknąć Sakramentu
Nayświętszego, 217.

L.

Ludzie najgorši pod czas Národzenia P. IE-
ZVSowego, 8.

Ludwik S. czemu niechciał widzieć łosy w
Dzieciatko przemienioney, 59.

L.

Łaska Boża winem się zowie ze trzech przyczyn 15

Łaznia Oblubienicá bólszego w poće krwanym 72

Łosko ná kończyłych kólossach, 92.

Łotr cierpliwie Mękę Zastuzoną znoszący, iákó
chwalebny u niebá, 240.

Łóżnica Pána IEZVSOWA Krzyż, 92.

Łzy swoje iákó máia łaczyć wdowy, ze krwią
P. JEZUSOWA, 46. Łzy Wdowie, do niebá ska-
czą, 46. Łzy, są to krople krwi serdeczney, 45.

M.

Matzeński kontrákt, skrapia krew P. IEZVSOWA, 44. Matzonkowie niezgodni, máia się uda-
wać do krwi P. IEZVSOWEY w iákí sposób, 45.

Madrość oka, ięzyka uszu, Sc w czym záwistá, 132

Mánná oraz z rosa spadátá: tak też rosy Du-
chá S. trzeba przy Piśmie S. 155. Figura była
Pisma S. czemu? 155.

Máści do grobu P. IEZVSOWEGO było sto fun-
tow, ná co tak siła, 101.

Męka z wielu miar była okrutna od cierniowej
Korony, 89.

Męka, Xiężná iedná sztucznie z więzienia u-
walna, 171.

Miłość BOGA, usposabia wole duśna do cbwa-
dy wieczney, 118. Miłość dowcipna wynalazczy

na, 255. Miłość, álbo záżywanie BOGA bli-
gostawionych, 113. Miłość Chrystusowá ku lu-
dziom gwałt nieiákó cierpi przy Wniebowstápie-
niu, 139. Miłości największa pobudka jest náro-
dzenie Boże, 9. Miłości Bożej symbolum, pás-
złoty, 118. Miłości gorącej znak, kolor czerw-
ny, 19. Do miłości Biskiej pobudki osobliwe, 16.
Mise S. skwapliwie odprawione, podległe kará-
niu 216.

Mucha ná párteście nsiadły, iákíy turbácii y
śmierci Muzykow nabawiła: trefny przypadek, 177

MARYA PANNA.

MARTA Pánná, Mátká oraz y Oblubienicá Pá-
ná IEZUSOWA, iákó? 18. Tuwálnia zkrwawiona
przy obrzezaniu dzieciatka przy sobie nosila, á
przy śmierci łanowi ia S. oddátá, 34. Iákó się w
płnych Studentach kocha, 44. Krwia przy obrze-
zaniu dzieciatka wylana, namáściła pierśi swoje, 48
Nayśw Pánný wesele, przy Zmarłychwstaniu P.
IEZVSOWYM, iák wielkie, 107. Zakonnikom praca-
jących pot, w złoty kielich zbiera 37. Nayśw: Pán-
nie naypierw. y się pokazał Zmarłychwstały P. 107.

N.

Nabóżeństwo S. Bernárdá do Národzenia Pána
IEZUSOWEGO, 14. Dla nabóżeństwa większy zasta-
gi dosiępuie kuchareczka niż Pustelnik, 29.

Nádziená uwielbienia ciát násyych rośnie nam,
gdy pátrzymy ná uwielbione ciátó Pána IEZU-
SOWE, 123. Nádziená słáteczna, y w poboznych in-
tencyach słátek, usposabia duszę do cbwały niebie-
skiej, 120.

Natogi złe, przeszkóla są konáiacemu, 188.

Náturá ludzka Oblubienicá uboga y podła, 46

Náturá ludzka Oblubienicá nieurodzawa, 6.

Nátury ludzkiej figura była Seforá, Zoná Moy-
zeszá, w czym? 7.

Národzenie Boże, jest miłości największa po-
budka, 9. do Národzenia P. IEZVSOWEGO nabóżeń-
stwo S. Bernárdá, 14. w Národzenia Bożego dzień
deliktnis się z Pánem IEZVSEM S. Augustyn, 2.
Duns Scotus, y inni, 15. w Národzenia Bożego
dzień, S. Bernard cudownie uzdrowiony, 14. Pod
czas Národzenia Pána IEZVSOWEGO, ludzie naj-
gorši, 8.

Niedokonáłość máta, wesołość duchowna psuie,
Niewiastá w gniewie komunikująca nie może
potknąć Nayśw: Sakramentu, 217.

Wniebowstępujący Pan, iákó Biskup błogostawi
przytomnym, y zegná ich Krzyżem S. 140.

Wniebowstępującego boynosc ná ludzie, 144.

Przy Wniebowstąpieniu ze trzech przyczyn we-
seli náder Aniołowie, 146.

Reieſtr Rzeczy oſobliwſzych,

Wniebowſtąpienie czemu nazywa Kościół cudo-
wym 138. Przy Wniebowſtąpieniu moc Boſtwy
oſobliwej ſię wydała. 138. Wniebowſtępujący Pan
cięż Matkę Najświęt. 147. Z Wniebowſtąpienia
Pańskiego wjeſelili ſię Apoſtłowie, czemu? 148.
O Wniebowſtąpieniu Rotuły, instrument to muzy-
czny uwielbiący BOGA, 148. Przy Wniebowſtę-
pieniu, Krolewſka godność w Pańu IEZUSIE naj-
lepiej ſię wydała. 149. Przy Wniebowſtąpieniu i-
ka radość Kościoła tryumfującego, 145. Przy
Wniebowſtąpieniu, uwielona nader Najśw. P. 146.
W dzień Wniebowſtąpienia, umarli i żywi oſobliwie
otrzymuio łaski. 145.

O.

Oblubienicą troiaka Pańa IEZUSOWĄ, 98.
Oblubienicą Pańa IEZUSOWĄ rok nowy, albo
Nowe Lato, 18. Oblubieniec na ſamym weſelu ſtu-
cznie zabity 86. Oblubienicą boleſnego łaznia. w
poście krwawym, 72. Oblubienicowie, krwina właſna
częſtowali ſię, 32. Oblubienicą do ſlubu z zakryta
wychodziła iwarza. 66. Oblubienicowej miłości ku
Oblubienicy, trzy znaki, 4. Oblubienicą gdy do
kogo piſa, znak był Matz niſkiego kontraktu. 62.
Oblubienicow odwaga przed ſlubem. 9. Oblubieni-
ca uboga i poſta natura ludzka, 4. Oblubienicą
nie urodziwa, natura ludzka, 6. Oblubieniec pi-
wnice ſwoje otwiera we dni ſmiateczne, 150.
Oblubienicę na rękach wnoſono w dom, 92.
Oczy umarłymiſy od oglądania Synow Pańi ie-
dną pewną nagrodę oſobliwej w Niebie, 133.
Oką mądrość w czym zawiſła, 132.
Od myśli ſpetnych czym ſię odrzącać, 118.
Orfeuſa Lutniſtę w graniu ſwierzczek ratuie, 185

P.

Pałata pokoju gdy zamykano, krwina ſię kropiono,
Pałacow Krolewſkich ama przywileie 194. (23.
Panną umiera od miłości ku Nowonarodzonemu
Pańu IEZUSOWI, 16.
Pis złoty, ſymbolum miłości Bożej, 118.
Patronowie przeciwno wielkiej chorobie, ſa trzey
Krolowie Ss: 63.
Piſmo Ss, ieſt piwnicami Kościoła S. 154.
Pokutujący cierpliwie, iak miły P. BOGV, 239.
Polscy Monarchowie pierwſi, ſłarali ſię o ubo-
gacenie Kościołow. 38.
Pot, Najśw. Panna Zakonniskow pracujących
w złoty kielich zbiera. 37.
Powołanie Zakonne, ſuccus Sanguinis Chri-
ſti, 36.
Przykazanie Boſkie, lekkie, ſłodkie, 163. Przy-
kazanie Boſkie, kto nieochotnie pełni, zaſmuc-
Duchą S. 163, w Przykazaniach Boſkich ktorzy
ſobie przykrza, P. IEZUS ſkärzy ſię przed Najśw.
Panną na nich, 163.

R.

Z Rękami ukrwawionemi urodził ſię Syn Krol-
lowi Perſkiemu, znak to był wojny, 23.
Rok każdy, czemu ſię zowie Annus Domini, 25.
Roku każdego Pańem i Oycem, ſam Pan BOG, 25.
Rok nowy, albo Nowe Lato, młoda Oblubienicą P.
IEZUSOWA, iako i- za niego wydać, 18. Rok no-
wy iako po Cbrzeſciańſku zacząć, 18. Rok no-
wy iako przez pobożne intencje przybrać w ſtąg
ſkäratna, 27. Rok nowy, iako zaſbarbować we-
krwi P. JEZUSOWEY, 28. Czemu ſię poczyna od
dnia Obrzeźzania P. IEZUSOWEGO, 28. Roku no-
wego oſiarowanie P. BOGV, rowna ſię dąrom od
Trzech Krolow oſiarowanych P. IEZUSOWI, 29.
Rotuły Wielkonocne dzwoneczki głoſne, cbrwa-
ty Pańa IEZUSOWEY, 102.
Rozmowa duſe grzeſzney, z Głowa zranioną
Pańa IEZUSOWA, 90.

S.

Sakrament Najśw: godnie przyjmujący w iakim
poſanowaniu u Nieb. 212. W złoto przemienia-
duſę. 213. w Sakramencie utajony P. IEZUS pil-
nie pogląda, i notuje nienabożeńſtwa naſze, 214.
Przy Sakramencie Najśw: i małe nieobyczayności,
niebda ſtwa. notuje P. IEZUS i karz- za nie, 215.
Sakrament Najśw: ſtanowiąc P. IEZUS, Pańem,
Krolem ſię pokazał, 208 w ſrebrnych Goſebicach,
czemu go przedtym cbrwano, 154. w Sakramencie
że utajony Pan IEZUS, tym gorętsze affekty wzbu-
dza w duſy 210 Czemu ſię nam niewidomym ſpo-
ſobem zaſtawił Pan IEZUS, 206. Ze w Sakramen-
cie Przen: nie wiążemy P. IEZUSOWA, pożytek z te-
go troiaki, pierwſy; lepſza konſtencja do niego, 207
do Sakramentu S. przyſtępujących, odrzątały był
Maieſtat wielki, gdyby ſię był oczyniſcie zaſtawił
P. IEZUS, 209 Jego nieuſzanowanie, karane bywa
głoſem, pomietrzem, Ss. 215. Pilnia go orſaki
aniołow, 208. Do Sakramentow Ss. niegodnie
przyſtępujący, zaſmucia Duchą S. 158. kto nie-
godnie przyſtępuje, zalewa nieſako oczy Duchow
S. 158. Ze w Sakramencie Przen: nie wiążemy
Oſoby P. IEZUSOWEY, nie ſuſnie niektorzy o to narzą-
kają, 206. Jego potknąć nie może kupiec takomy,
także Niemiaſta w gniewie komunikująca, 217.
Przy jego obecności ſącuiący, iako pokarani, 218.
przy nim Aniołowie Ss z mieczami, ná co, 216. Nie-
godnie go przyjmujący gorſzy niż krzyżownik P. I. 71
Samſon: ſigurował Pańa IEZUSOWA, czemu, 69.
Seforá, Zoná Moyleſá, Figura była natury
ludzkiej w czym. 7.
Syn Boſki, Oblubieniec miłoty natury luda-
kiej, 3. Z ſzczerey miłości przyjań naturę ludzką, 3.
Syná Boſkiego z naturą ludzką weſele albo ſlub
kiedy ſię odprawił, 1.

W pierwszej Części.

Syn marnotrawny zgubiony, czemu z większą pompą przyjęty od Ojca, niżeli owieczka zgubiona, od swego Pasterza, 238. Iak mu wiele pomogła cierpliwość w biedzie, 238.

Ślub w cierniowej Koronie odprawowano w Anglii, 87.

Śmierci pragna Sprawiedliwi: czemu? 181.

Śmierci godziną wesola sprawiedliwym, 180. Śmierć ludzi bez bojaźni Boskiej żyjących, w cieńskim smutku, czemu? 186. przy śmierci dopiero uczyć się aktów, niebezpieczno, 190. przy śmierci dopiero pytał się ieden, Quid est Contritio? i umarł bez niej, 190. Śmierć Krzyżowa, bolesna Oblubienicy Pana IEZUSA, 65.

Smutek grzesznego, który od czarta pochodzi, 168. Smutku zbawiennego pobudki i znaki, a taki pochodzi od Ducha S. 168. Smutek z weselem, iako się pogodził oraz w duszy Pana IEZUSOWEY przy Męce jego, 230. Smutek na sumnieniu dwójaki: zbawienny i niezbawienny, 167. (34.

Spowiednik, Krew P. IEZUSOWA kroplami zbiera.

Starym trzeba często się spowiadać, komuni-kować, 42. Starczy pospolicie uparć, 42. Staremu tańcować, stroić się, iako szpetna, 42. Stary krew pisać dziecięca, odmłodnicie nieco, 42.

Student pilny, Męczennikiem jest, 44. w Studentach pilnych P. MARIA się kocha, 44.

Sumnienia grzyżenia, po Spowiedzi usłania, 171.

Sumnienia dobrego nesele iak wielkie, 172. (39

Suplika Polskich Kościołowi do Stanu Rycerskiego,

Szata cudowna Gertrudy S. wyrażająca rożność zaśluga, 120.

T.

Od Tańca umartwiwszy się Panna iedną, po śmierci co za nagrodę w Niebie otrzymała, oznajmuie, 133

TROYCA S.

Triclinium, 126, czemu się tak zwala, 193.

Troicy S. Tajemnica, objawiona była wyraźnie niektórym w Starym Testamencie, 196. Trzy Osoby, czemu się wyraźnie mianuie przy Chrzcie S. 192.

Troicy S. Uroczystość iak dawno, i dla czego posła-nowiona, 194. do Troicy S. kto nabożny, lekko umiera, i prętko do Nieba idzie, 203. do niej nabożeń-stwo, obrona w utrapieniu, 195. Nabożeństwo do niej, znaczo trzy cbleby Ewangeliczne, 197. do niej nabożne akty, 198. 202. Nabożeństwo do niej, broni od zley śmierci, 200. do niej nabożnego, wyrażały one cztery zwierzęta Apokaliptyczne, dla czego? 201.

Iey śpiewając Beda Vener. umiera, 203. Troycę S. żegnając się Senator Polski, obojnie umiera, 204.

Troicy Prz: Tajemnica, potrzebuie ofobliwego na-bożeństwa, 193. do Troicy Prz: dusza nabożna, co ma za przywileje, 193. ku Troicy S. nabożnemu

Młodzieńcowi, czart škodzić nie może: Krucyfiks do niego się obraca, 199. na Troicy S. wspomnienie, rewerencya iaka czynić pożytecznie, 198.

Tronu Wniebowstępującego Pana opisanie: zna-czy niedostęga wielkość jego, 142.

V.

Wczynki dobre, stroy Godowy, 59. sa zaufnice, 60.

Umarli trzy wskrzeszeni, iada świadectwo o błogostawieństwie dusz sprawiedliwych, ieszcze przed ciat zmartwychwstaniem, 116. Umierają-cym przeszkoda od domowych, od szatanstwa: 186.

Wpominiki weselne bolesnemu Oblubieńcowi od-daje dusza: akty cnot niektórych, 94.

Utrapienie, pierścień to drogi, i ślubny, 237.

Utrapienia nasze chwaly przyczyniaia P. BOGV, 236.

Wielbienie ciat w czym zawisło? i iako sposobić do tego trzeba ciato swoje, 123. Wielbionego ciata cztery przymioty wytłumaczone, 124.

W.

Wesele sumnienia dobrego iak wielkie, 172. We-sele albo ślub Syna Boskiego z natura ludzka kiedy się odprawilo. 1. Wesele duchownego pobudki, 173.

Wesołość duchowna, i mała niedoskonalość psue, 178.

Wdowy, iako maia łączyć tzy swoje z krwią P.

IEZUSA, 46. Wdowie tzy do nieba skacza, 46.

Wiara jest usłami dusze, a zaufnice iey, sa uczyn-

ki dobre, 60. Iest ślubny pierścień chwaly Niebie-

skiej, 117. Wiara trzech Krolow ss. w czym ofo-

bliwa, 58. Wiare S. kto w Polsce, i na czym fun-

dował, 38. Iest Zastona na oczy rozumne, 57. Wposła-

bia rozum do widzenia istności Boskiej w Niebie,

117. w iey Artykułach kto zbyt spera, nie podoba-

się P. BOGV, 57. w Artykułach zbyteczna cieka-

wość iako uspokoić w sobie, 59

Według miary miłości, idzie miara błogostawień-

stwa, 119. Widzenie błogostawione opisuie się, 112.

Wielkonocne Rotuly, dzwonoczek głośnie chwaly

Pana IEZUSOWEY, 102.

Wina, którym Duch S. upoił Apostoły trzy kie-

liński objawione S. Mecztyldzie, 157.

X.

Xiężna iedną w muzycznym instrumencie żelaza

prześlawsy sztucznie Męza z więzienia uwalnia, 171.

Z.

Zakonny, škodliwa jest korespondencya z świe-

ckiem, 36. Zakonnikom pracujących pot, Najswe-

Panna w złoty kielich zbiera, 37. Zakonnik za

ptaśkiem śpiewającym 300. lat chodził, które mu

się zdały być kulka tylko godzin, 129. Zakonnika

napomina krew Pana IEZUSOWA, o co? 37.

Złodziey, wcołgawsy się na Bożą Mękę, ukrył

się sztucznie przed goniacami go, 227.

Zmartwych,

Reiestr Rzeczy osobliwszych,

Zmartwychwstanie Pańskie, wzbudza nadzieję ku chwale wiecznej, 112.

Zmysły wszystkie mieć będą w Niebie osobne u kontentowanie, 126. Zmysły ciała jako usposabiać do chwaty niebieskiej, przez umartwienie każdego w szczególności, 132.

Znak wewnętrznej gorącej miłości, kolor czerwony, 19. Znak trzy miłości Oblubienicowej ku Oblubienicy, 4. Znak wojny, Syn urodzony z rękami krwawymi, 23.

Zołnierzowi jednemu, wpuszczonemu na bankiet Niebieski, 200 lat, krótkim wiadziło się czasem, 128.

REIESTR Z DRUGIEY CZĘŚCI.

A.

Affekty wewnętrzne, są nogi duchowne, 256.

Akty miłości Boskiej złote niteczki, 362.

Alexandra W. wstęp, prognostyk Krolowskiy godności, 393.

Anioła oczyszczenie, jest podwyższenie jego w dą rąch tańki, 261. Aniołowie podlegli tanowi S. tak dobrzy, iako y zli, 428. (ganne, 431.

Apparaty drogic Kościelne, y sprzety, nie są na Apostołowie Ss. drogic kamienie w Kościele B. 429.

Arystotelesowej Corki odpowiedź o rumieniściach białogłowskich, 324.

B.

Bachusowe dni smierdzące, 271. Są poświęcone grzechom, 272. w Bachusowe dni czyni się Katołk zabawić ma, 273. smierdzą Kościółowi S. y Doktorom, 273. Są zaraza dusz niewinnych, 274. w Bachusowe dni, ktorzy pilnują nabożeństwa, iako są mitemi Pannu IEZVOWI, 283.

Balsam, symbolum stawy dobrej, 278.

Bernard S. bardzo się lękał nienabożeństwa do Męki P. IEZVOWEY, 309. Bernarda S. Kazania, skuteczniejszy językiem nieznanym, czemu? 435.

Biskupie funkcje, nie iako odprawiać P. Panną, 425.

P. BOG wyprawił człowieka w drogę do nieba nie boso, 336. BOGA na pojedynku jeden wyzywał, 374. Skarbem jest, y każda doskonałość jego, 368. Bardziej grzesznika miluje, niżeli Matka dziecię swoje, 372. Najosobliwszym sposobem ziednoczonym był Prz. Pannie, 266.

Botami żelazem ostrym ponabijaniem, męczył Tyran S. Grzegorza, 337. w Botach żelaznych, musiał jeden cbodzić, aby go wiatr nie porwał, 340.

C.

Chrystus oraz Synem y Oblubieńcem jest Najświę Panny, 253.

Chrystus, to jest namaszczoney, dacie wywod Niepokalanego Poczęcia Prz. Panny, 267.

Ze Chrztem, zostaje postarému coś z brudu grzechu pierwotnego, skłonność do złego, 255.

Cieleśny człowiek, y na starość kożtem traci, 340.

Cudzożętnik, iako odważny na wszelkie niebezpieczeństwa, 339.

Człowiek do dobrego jest iako ołowiany, do złe-

go zaś iak ptak lotny, 335. Człowiek ladać od dobrego odwiedzić, lubo dla święta nawiele się odważa 338. Czystości symbolum, Synogarlica, 339.

D.

Damę zmyśloną, iabłko wydało, 411.

Dawida S. około dzieciństwa dziełek swoich osobliwe staranie, 419. Dyalog bardzo smutny, 274.

Dyament, symbolum ludzi ślącetnych, 290.

Dzieci swoje Matka iedną nazwała kleynotami, 372. iakie miały wychowanie u S. Dawida, 419.

Duśa bolejąca nad Męką P. IEZVOWA, jest żywym członkiem jego y prawdziwym Oblubieńcem, 304. Nie lituiąca się nad bólami Zbaw. umarłym członkiem jest, 305. Duśa ży znak, kiedy nad Męką P. IEZVOWA polutowania nie czuje, 302. Duśa cudzożętny znak, nie pamiętać na dobrodziejstwo Oblubienicy (wego, 306.

F.

Familię obroną, Koronka Szkaplerza S. 386.

S. Franciszka de Salesio, napomnienie piękne Káznodzieiom, 435.

Fraucmeru co za powinność była na weselu, 397.

Fraucmer troiaki, 398. Najcelniejszy Prz. Panny, Siostry Rozánca S. 399. Jego powinność mieć staranie o ślącach, o stroju Pańskim, 401. Fraucmerne dwie Panny, Aniołowie y ludzie, 402. Fraucmer, straży potrzebuje, 403.

G.

Gorá Libánu, znaczy Chrystusa P. 265.

w Gromniczy dzień, czemu świece świeca, 277.

Grzesznik na inszych pokutujących ma pamiętać grzeszników, 374. Grzesznika, nawraca karta z Niebá z napisem, 374. Jego P. BOG bardziej miluje, niżeli Matka dzieci swoje, 372. Grzesznikowi największemu, gotow odpuścić Chrystus, 373. Grzesznicy są wewnętrznościami Prz. Panny, 378. Grzesznich skarb, miłosierdzie Boskie, 368. Grzesznich znaczy Kościół, 339. Grzeszny w ołowianych botach cbodzi, 337.

H.

Hrabia jeden świecki Zonaty, rowny w zastągach Pańnucemu Pustelnikowi, 291.

Heretycy, podobni ludziom zą ząstona niecnoty płodzacy, 355. Hiacynt,

W Drugiej Części.

Hiacynt, lekarstwo na melankoliją, 346. Affekty ludzkie pociąga, 348. Ten kamień na pogodę, y nie-pogodę mieni się, 344.

I.

Jabłko zmyślone Damię wydało, 411.
Jędrzey S. Szafir mistyczny, 443.
Iana S. Narodzenie, z wielo cudow, 424. iego Młodość, kto poświęcił, 424. we trzech leciech na pułynie idzie, 425. iego dzieciństwo w jakim po-dziwieniu P. BOGA, 426. iego młodość we trzech rzeczach celuje, 423. iego młodość samą ręką Boską zawiaduje, 423. kleynotami cnot rozmái-nych ozdobiona, 425. iego głos in manu Dñi, 426. Iego Kazania, czemu skuteczne były, 427. iemu poddać się miciako Chrystus P. 428. podlegać An-iotowi, 428. gądziny mu szkodzić nie mogły, 429. Iego Relikwie, morze ustramić, 429. Iego Palec, smoka umorzył, 429. Iego ręką, prognostykiem do-brego, albo złego urodzaju, 430.

Iaspis kámiennia moc, przeciwko nocnym strá-chom, 435. iego trzy własności, 432. Iego korespo-den-cya z Stońcem, 432. Figurue Ss. Piotra y Pawła, wáwet wśytkich Duchownych Prálatow, 431.

J E Z U S.

P. IEZVSOWE bole, krotko zebrane, 364. Iego bolu rana, bardziey była rana serca Prz: Panny, 316. P. IEZVS robaczek, 313. iego słowa na Krzyżu, intety bjące w serce Prz: Panny, 313. Stękał na Krzyżu, iż widział boleć Mátkę, 315. IEZVS Imię, wywod Niepokal. Poczęcia Prz: Panny, 264. P. IEZVS był Zbawicielem Mátki najprzednieyszym spo-sobem, to jest broniąc iey od wśelkiego grzechu 266, do iego zaśluga trzeba też y nabyć, 353. krzyżu-go Miešopuśnicy, 282. do Męki iego, iakie Nabożeń-stwo bywało w dawnych Károlikach, ośobliwie w Wielki tydzień, 307. do Męki iego nienabożeństwą, bardzo się leką Bernard S. 309. jest grono Bálfá-mowe, 281. iego krew wonny bálfam, 281. Ranie-go rozmyślanie pod czas Miešopuśtow pożyteczne, 282. co mu wyrządzili kulá Miešopuśników, ośo-bliwe widzenie, 282, iako mu milem i o wi, kto-ry w Bachusowe dni pilnuie nabożeństwą, na to Historye, 288.

K.

Kármel Gorá N. Panny figurá, 388. jest mie-y sce tryumfow zwycięstew, 389. Kármelu sáśiestwo, spráwuie bógostáwienstwo, 387.

Kártá z Niebá z napisem Misere mei DE-US: náwraca wierutnego grzesznika, 374.

Kazania Bernardá S. skuteczniejsze ięzykiem-wieznáimym, niz inšego, Etc. czemu? 435.

Káznodzieiom piękne nápomnienie S. Fránciska

de Salezio, 435. Głosy ich, moc biorą a manu Do-mini, 426. Onych figurowały cztery Apokalipty-czne zwierzęta, 427. Icb Kazania, nie tylko potrze-buie skrzydeł, ale y rąk, cod. (ci, 301.

Kochánkom dworzu, prześcierádo okázya smier-Koronki odpráwić, uczy Naysw: Pánná, 386. Koronká Szkapl. s obrowa Fámilij krolestw, 386. Krolestw obroná, Koronká Szkaplerzá S. 386. Krolewná iedná iako lotna była w biegu, 340. Kupcá, który na żenine modlitwy spúszczáł się, iako odpráwiono u wrot Niebieskich, 357.

L.

Láznia Konstántyná Cesarzá, z krwi dziełek, 267. Láźnie trzy pod pieczęciami, w których Niepokal. poczęta Naysw: Pánná nabyła piękności puritatis originah, 255.

M.

Mátka uślá w Fraumierze zá Dámę, 411.

MARTA, vide Pánná Przenayswieśca.

Mátka iedná, dzieci swoje kleynotami názwała, 371. Mátka żadna tak miłować nie mogła dzieci swoich, iako Prz: Pánná kochała syná swego, czemu? 311. Martwienie z tych namiętności przykazał P. BOG, 253.

Męzá zmarłego swego, proch pije Xięzua Au-stryi, 308.

Miłosierdzia Boskiego, rozmaite Epitheta, y stopnie, 375. Miłosierdzie Boskie skarb grzesnych, 368. Miłosierdzia Boskiego sprawy rozmaite, 369. Miłosierdzia Boskiego wiara, 371. doznać go y sami potępieni w piekle, 371.

Miešopuśne smrody, odráża przykładem cnot swoich Prz: Pánná, 270. z Miešopuśtow Károl-i-ckich, śmieie się Turczyn ieden, 276. Miešopuśnicy krzyżu P. IEZVSA, 282, onych do nabożeństwą nápomina Prz: Pánná przy Oczyszczeniu, 280.

Młodość w boiáźni Boskiej zstrawiona, stárość potępiwey znák, 420. w Młodości wychowanie do-bre, broni od zguby ostatniej, na to przykłady, 422.

Młodych nápomina pięknie Ambroży S. 423.

Modlitwę pozdrowienia Prz: Panny, kto wyná-lazi, 399. Modlitwę iedną wielekroć powtarzáć, nie jest rzecz nágánná, 407.

Mysłiwych, S. Augustyn konfunduje, 338.

N.

Nabożeństwo, stárości ozdoba, 444.

Nabożnego symbolum, Szafir, 444.

Niebá prágnoćemu, nie trzeba się spúszczáć bár-dzo na cudze modlitwy y zaślugi, 352.

Niewiásty Chrześcáńskie, wśydem dla obná-żenia chciáno odwodzić od Wiáry w Lápony, 324.

Reieſtr Rzeczy oſobliwſzych;

O.

Oblubienice idąc do ſlubu, iak z naypięknieyſzą twarzą ſtarała ſię ſławić, 319. Głowę pokrywały Eſameo, 299. Oblubienicy nie godziło ſię progu przeſtępować, ale ia na ręce wzięwſzy, przezeń przechoſono, 349.

Obuwie ſymbolum ochotnie poczynającego, 335. Obuwie z napiſem AVE MARIA, dane iednemu po śmierci. za co? 348. Toż hiacyntowe co znaczy, 337.

Opasanie na pierſiach, znak Wiary Matżeńſkiej, 306.

P.

W Paćierzuczemu mowimy: Przydź Kroieſtwo twoie, a nie Przydźmy do Kroieſtwa twego, 336.

Panna Przenayſwieſzā,

MARTI Imię, zgodzić ſię nie mogło z pierwotnym grzechem, 264. To Imię od morza wzięte, z czego wywod Niepokal: iej Poczęcia, 263. z Imienia MARTA, IEZUS, CHRYSOSTUS, wywody Niepokal. Poczęcia, 255. MARTI Imię, wywod Niepokal. Poczęcia iej pokazuje wielorakie, 262. Niepok. Poczęcia ſymbolum Gwiazdā, 262. Prz. Panna zaraz przy Poczęciu ſwoim, była Oblubienica P. IEZUSOWA, 265. Niepokal, Poczęcia Prz. Panny, co za ſatā y wſtegi? 383. MARTI Imię, znaczy Pania, wolna od niewoli wſelkiej grzechowej, 263. To Imię, do wonnego olejku przyrównane, co znaczy, 263. Prz. Panna nabyła pięknoſci puritatis originalis, 255. Dzień iej Narodzenia, początek wſyſkich ſwiat, miało oſobliwe przymiecie. 286. Szlachetna ze krwi, 293. Iej Szlachetne urodzenie arcywſokie, 293. Rodziców iej cnoty, zlewała ſię na Corkę z nich ſię rodząca, 298. Ieſt Corkā Duſz S. 343. pięknoſć iej względem ciała, 359. W Święto Zwiąſtowania, klejnotem obdarza nabożna duſz, 332. Prz. Panny urodā naypiękniey ſię wydała przy Zwiąſtowaniu, 319. Prz. Pannę Anioł zaſtał czytać, y co, 331. przy Zwiąſtowaniu, czyni wārwnek ſlubu czyſtoſci, 329. Pozarowienia Anielskiego cbwa'y, 406. Prz. P. przy Zwiąſtowaniu wielu cnot wyprawiła akty, 330. zanſtydziła ſię, obaczywſzy w mieſzkaniu ſwoim poſłać Młodzianā, 326. na Prz. Pannę; iakā Niebzeſka ſpłynęła cum impetu, iako to? 265. w naygorętszym akcie miłoſci Boſkiej, poczęła P. IEZUSA, 330. Prz. P. ile Mātkā, naybliſza bydź powinna przywileju zachowania od wſelkiego grzechu, 260. Prz. P. Grotniczney Święto, czemu w Mieſopuſty ſię odprawuie, 270. Prz. P. chronić ſię zgorſzenia, przychodzi na Oczyſzczenie, 279. przy ceremonij Oczyſzczenia, napomina Mieſopuſtników do Nabożeńſtwa, 280. pokorā iej przy Oczyſzczeniu, 278. Prz. Pannā, iak długa, y iak niewczesna odprawiła drogę do Elźbiecy, 343. przy Nāwiedzeniu Elźbiety, nader doſko-

nały akt poſtuſeńſtwa wyprawiła, 342. z Prz. P. Wniebowzięcia y cbwa'y, Niebo y ziemiā uwieſelone, o czym widzenie S. Gertrudy, 355. Stroy iej przy Wniebowzięciu, 383. ſlubna iej ſatā, naywyſzā cbwała przy Wniebowzięciu iej, 351. P. MARTA, choć bez wſelkiej ſkazy grzechowej była, obmyta bydź mogła, w iaki ſpoſob, 261. ieſt twarza albo iągoda mi Koſciola S. 325. Iej urodę widzieć, z nabożeńſtwa przychodzili ludzie z dalekich krajow: 325. Prz. Pannā, nigdy nie mogła widzieć, ani ſłyſeć, coby było przeciwnego wſtydowi, 327. Prz. P. iak wielka miłoſć ku zbawieniu ludzkiemu, 312. ſamā była gotowa przybić do Krzyża Synā ſwego, gdyby inaczej bydź nie mogło, 312. dla wielkiej boleſci ſercā, onie miała pod Krzyżem, 314. naylepſey rozumem ſwoim poymowała wewnętrzne boleſci P. IEZUSOWE, 315. bolom iej przybywało ſłyſeć nāsmiewających ſię z Ukrzyżowanego, 315. Za iej ſrogi, że tak okrutna Mēkā Synā iej, nie wielu na zbawienie bydź miała 315. dla niey nayprzednieyſzym ſpoſobem, przelał krew ſwoię P. IEZUS, 267. Prz. Panny boleſci pod Krzyżem ſtroj, 383. Boleſne iej medycynie nād cztōneczkami dzieciatka P. IEZUSA, 281. ieſt Corkā pierwotna Mēki P. IEZUSOWEY, 268. Mācierzyńſtwo; Zrzdło wſelkich łask iej, 367. Iej boleſne ſerce, wonna Apteczka przecinko fetorom Mieſopuſtnym, 280. ieſt Bālsam wyborny, 269. każda iej modlitwa z pamiatka Mēki P. IEZUSOWEY, 385. Prz. P. prāgnieniem przyſcia Meſſyjaſowego, ſkraciła dni przyſcia iego, 331. Przywiliy miała, że między ludźmi będąc, częſtokroć od nich widziana nie była, 334. Tytuł iej oſobliwy, Regina Milericordiae, 377. we wſytkich akcyach ſwoich, miała nader wyſmienite intencje, 342. Naucza iako Koronkę odprawić, 386. przykładem cnot ſwoich, odraza ſmrody Mieſopuſtine, 270. Nigdy nieprzerwana była w aktach miłoſci Boſkiej, 362. iako niedoſcięta w liczbie y doſkonaloſci aktow miłoſci Boſkiej, tak y w ſtopniu cbwa'y wieczney, 363. Obuwie nog iej Mieſiac, czemu? 345. Częſtokroć rozmaite ſpiewała pieśni, 385. Od Prz. P. iak nam dane, albo uproſsone, iaki początek ſwoy miała od Chryſtuſa P. podobieńſtwa objaſnia 346. Krolowa ieſt y Pania duſz w Czyſcu pokutuiących, 394. Boleſci iej przyczyniała miłoſć dwoiaka, 310. troiaka miała miłoſć ku Synowi ſwemu, 311. Wola iej, w wola Boſka była przemieniona 343. niektorzy iej przyznali Biskupi tytuł, 425. Niemwinnoſć iej przychodzi Anielska, dla czego? 344. Rumieniec iej przyrównany do Krwi Męczenników, y Krwi P. IEZUSOWEY, 327. O iej urodzie, ſwiadectwo Dyonizego S. 325. Prz. P. Mācierzyńſtwo Boſkie, nayzācnieyſzy przywiliy, 396.

Prz:

W Drugiey Części.

Prz. Panną proprie jest y zwąć się powinna Krolowa. 293. Szlachectwo iey z Imienia. 293. Szlachectwo z majątności. 294. Nád Pr. Pannę oprócz P. IBZV. A. nikt się z ludzi szlachetniey nie urodził. 295. Narodzenie iey, czemu do Karmelu podobne. 295. przy Narodzeniu swoim, wiele przywilejów odbiera. 297. Święto Narodzenia, cudo wnie z nieba nakazane. 299. P. Panny bolesney opasanie, zalem serce ściśnione. 302. P. Panniciele Młotce Boskiey, chwata wieczna należała. 357. Nie-winność iey, miara wielkości chwały. 358. Ciało iey nieziako ubożwione było. 360. dla śliczności iey na duszy y na cieie, najwyższa w Niebie należy chwata. 360. P. Panny akty miłości iako były do skonate. 362. przez pokorę, wzgardę, ubożstwo, wysoki stopień chwały zasłużyła. 363. P. Pannie wsi scy błogostawieni chwałę swoję przypisują. 364. Kleynot iey, P. IBZVS u pierści. 367. w osobności od ludzi kochała się. 329. Bardzo była wyborna w bóstwstwie. 278. P. Panny co za śpiąnia, y co za obuwie? 335.

Pani narzekająca na Bóg, iako od Meżza zkonfundowana. 259.

Panna w ogniu ginie, Xiężny Pani swojej obnażona nogę chcieć pokryć. 324.

Pawła S. tytuły niektóre. 438.

Pieśń Muzyczna z czego chwalbna. 406.

Pieśni z gestami oraz śpiewano. 411.

Piotr S. y Paweł, rozmaitcie według potrzeby z ludźmi sobie postępowali. 438.

Piotr S. najwyższy Teolog. 438. Około ludzi wśbelkiego stanu prąśnie. 439. Stoićbę z Czytą wybawia. 442. Iego mądrość od każdej Osoby Troycy Przenajświętszey pochodzi. 437.

Ss: Piotra y Pawła moc, przeciwko szatanstwu, y elementom, zwierzętom, chorobom, &c. 441.

Ss. Piotra y Pawła piękne tymbolum. 436.

Piotra S. klucz, mądrość, nauka. 437.

Pokuta ma być według proporcji grzechu. 369.

Pokuta Dawidowa ważna, nie ważna zaś Saulowa, czemu? 356.

Polakow dawnych nabożeństwo ku Szkąplerzowi S. 388.

Polskie terażniejszy Krolestwo podobne do nędzarz poranionego. 395.

Popielcu święconego skutek. 276.

Porcyunkuli Odpust, podobny do kleynotu zakrywającego plamy, kroty na twarzy. 379. pomaga Dusom Czystym. 380. w ten dzień S. Franciszek do Czyścą zstępuje, y wiele dusz wyprowadza z ciemności. 381. Porcyunkuli Odpust, nadroży kleynot z skarbow Miłosierdzia Boskiego. 375. Tego Odpustu trzy skutki. 376. Zaszczepem jest Najsł. Panny. 376. Iey kleynot osobliwy. 376. Iest Kleynot

Confirmatae Milericordie, czemu? 368. poką-

zuie Prz: Pannę bydz Krolowa miłosierdzia. 377.

Poślubiny Syna Boskiego z naturą ludzką po dzień Zwiastowania. 317. Poślubin trzy kondycje, albo requisita, zachowane przy Wcieleniu Syna Bożego. 318. Poślubięstwa tymbolum biacynt. 342.

O Post. Szrodowy żarliwi Polacy. 389.

Pościć śmiać się, wczasem śakać karty grać, &c. fromota na Katołiką. 303.

Pozdrowienie Anielskie, zamyka w sobie trzy dziesiątki słow. 405. Tę Modlitwę kto wynalazł. 399.

Pratati o naukę starac się powinni. 432. Prátatow ozdoba, żarliwość y ochota do pracy Pasterkiej. 433. Prátat duchowny, kiedy się ma pokazać Cberubinom, Lwem, Wolem. 434. Prátatą przykładny żywot, skuteczniejszy na satany, niż Exorcyzmy iakie. 435. Prátatom. Różnodziom wielce piękne nąpomnienie S. Franciszka de Salesio. 435.

Prátat żarliwego Figura, wanną odlewana śl. rozakonna. 433. Prátatom reflexya potrzebna czy-ni ieden. 441. Prátatow piękna prześroga. 439.

Prátatom, Kanonikom, czemu dała do pocatowania Librum Evangeliorum. 433. Prátatow duchow-nych figurie łaspis kámién. 431.

Prześcieradło, okazywa śmierci, dwoygu kochánkom. 301.

Powtarzanie modlitwy iedneyże, nie jest rzecz naganna. 407.

Przywileie Confraternitatis z Zakonami, co máia za fundáment. 356.

Przywileiom Confraternitatis, kto zle żyje, niech bardzo nie dufa. 356.

R.

Różáncey Prz: Panny Figura, Esler. 401.

Różánce Nabożeństwo, śl. ozdoba N. P. 403.

Różaniec bóstwany na śl. 403. To Bractwo, rucho nośi za Najsł: Panną. 403. Iego Bractwa, máia osobliwa opiekę Boska nád joba. 403.

Różáncey broni się szatanstwu Graff ieden. 404.

Różánce Najsł. Panną, broni kámiéniami żołnierza. 404.

To Nabożeństwo, gromi Turkow y Szwedow. 404.

Iego Dramata, ze trzech okoliczności sa osobliwe. 405.

Temu Nabożeństwu przy-mawia Kálin. ná co się odpowiada. 406.

Temu Nabożeństwu obiekcya, y odpowiedź ná nię. 407.

To Nabożeństwo, cantus figuratus. 407.

Tego Nabożeństwa, różne dawne Figury. 408.

Różáncey pierwszy części Figura, śpiewanie Seráf-szow. 409.

Drugiej części, Figura Canticum

trium puerorum. 409.

Trzeciej Części, Figura

Canticum Alleluja. 410.

Różáncey Bractwa Przywileie obdawione od Najsł: P. 411.

Ieb dusze, nigdy same do nieba nie idą, ale z kompanią. 411.

Reiestr Rzeczy ofobliwizych,

Rożańcowym Braci nienabożnym, y ztego żywo
ta ofobliwie napomnienie, 412. Iego Bracia y siostry,
Francuzi to Naysw: Panny, 397. Iego Modlitwy,
sa to Dramata MARIA, 398. To Bractwo, należy
do szeregu Anielskiego, 399. Iego Promotorem, sam
Duch Prz: 400.

Rumieniec wstydlivosti, chwali Grzegorz S. w
Siostrze swojej, 324. Rumieniec na twarzy, albo
wstydlivost, znak czystego, y ozdoba, 319. o Ru-
mienidłach białogłowych, odpowiedź Cerkwi Ary-
stotelejowej, 324. Rumienidło Niewiaści, wstyd, 321

S.

Na sądzie ostatnim, o własno, a nie o cudze za-
stugi pytać będą, 354.

Salomon, ztatem drobno pitowanym, pudrował
włosy, 443. Iego Pienia, skarb Naysw: Panny, 384

Stawy dobrej tymbolum, Baisam 278.

Stary nienabożny obrzydły Duchom S. 444.
z Starego a niesłatką, śmieie się Senek a y Dokto-
rowie, 445. Starości ozdoba, nabożeństwo, 444.
Starości pocztivoy znak, młodość w boiażni Bo-
ski y zstrawiona, 420. Starczy poszanowania godni,
442. Szafir znaczy Iędrzeia S. 443. Iest tymb-
olum nabrznego, 444.

Szata popisana Rożańcem 403.

(404)

Szatanistwo, broni się Graff ieden Rożańcem,

Szat ornament ofobliwy wstęgi, 382. Szata
złota Szkąplerz 382.

w śacie pożyczanej, to jest o cudzych zasługach
chca niektorzy do nieba wniość, 351.

Szkaplerz S. przywileie pod podobieństwem tro-
iakięgo koloru wstęgi, 384. ku Szkaplerzowi S. Po-
lakow dawnych nabożeństwo, 388. Szkaplerz S.
iedna skuteczne zbawienne tasi, 390. bez dobrych
uczynkow nie zbawi człowieka, 391. Iego Bracia,
powinni według stanu swego na powściągliwość, 391.
Iest znak ofobliwych ratunkow, 392. Iego przyje-
ciem, od cielesnych pokus uwolnieni, 393. Iest pri-
vilegium Sabbatum, 394.

Szlachectwo y pobożność, wabi do siebie Pána
BOGA, 288. Szlachetne urodzenie, bodziec do
cnoty, wstępn do ztego, 289. Szlachetne urodzenie,
dar to jest Boski. y zań trzeba P. BOGU dziękować,
287. Nie tylko szlachetnym, ale y plebeiusom, P. BOG
ocobnie tasi swoicb uziela, 290. Szlachetnych blu-

dzi tymbolum Dyament, czemu? 290. Szlachet-
nie urodzony, trudniejszy kco podły cnoty naby-
wa, ale gruntowniey, 291. Szlachetnie urodzeni,
powinni bydz szczeremi, 300.

Święta Gromiczney N Panny okaza? 277.
Czemu się w Mięstopusty odprawuje, 270.

Święta u Pogan Lupercalia, albo wileze, 271.

T.

Trzewiki szuczne, drukujące Pismo na pawi-
mentie, 348.

V.

Vmartwienie, tóżnia to na brudy pożodliwość
zycb, 259.

W.

Wdowa młoda, iak sobie postąpiła, z konterfo-
ktem zmarłego Męża, 308.

Włócznie zażywano, gdy stroiono do ślubu Oblu-
bienie, 316.

Włosy w złoto oprawne, Boskom ofiarowano, 443.
Włosy złotem pudrowane, 443

Wstęgi, ofobliwy sat ornament, 382. Wstęga A-
lexandra W. prognostyk Krolenskiej godności, 393.

Wstydem dla obnazenia, chciano odwozić od
Wiary Chrześciańskiej Niewiaści w láponij, 324.

Wstydlivost na twarzy, znak czystego, 319. Okrą-
sa Iest Kościół S. 320. Iest ozdoba młodości, 320.

Iest drogi kleynot, 321. Wstyd Niewiaści rumieni-
dło, 321. czyni różnicę osoby pocztivoy, od niepo-
cztivoy, 321. Wstydlivoy Młodzieniaszek albo Pá-
nienka, krew swoę ofiaruje P. BOGU 322. Wsty-
dlivogo na twarzy rumieniec, iako P. BO iW mly,

323. Wstydlivosti tymbolum, iabłko granaowe,

323. Wstydlivosti rumieniec, chwali S. Grzegorz
w Siostrze swojej, 324.

X.

Xiężna Austrii, zmarłego Męża swego procb
pyje, 308.

Z.

Zal, albo płacz nad przyjaciółem, dowodny znak
miłości ku niemu, 310.

Zoná najukobánša, powinna była umierac na
pogrzebie Matzonka, 301.

REIESTR Z TRZECIEY CZĘSCI.

A.

Aaroná srozy starozakonny, figurował Collegi-
um Apostolskie, 502.

Abráham dla ludzkości swojej, godnym się zstał
mieć w domu Troycę Przen, 485.

Affektu zbytecznego ku krewnym, tymbolum
Dyament, 545.

Ametystus kámién, tymbolum cnot roznych,
497. Prawdżiny od fałszywego rozecznać, trzynk
to sposoby, 542. Iest tymbolum, Mácieia S. 542.

Aniol dobry Iest polityczny, zty zaś srogi grubian,

487.

Anioł.

W Trzeciej Części.

Aniolowie z faworem czartami obyczajnie sobie postępują, 487.

Anny S. nie wspomina Pismo S. czemu? 574. Miałą trojakie prawo do P. IEZUSA y Najsł. Panny, 575. Figurą jej piękna na Arce starego Testamentu, 576. Iak długo żyła, 577. Cudownie ratuje nabożnych ku sobie, na co przykłady, umarła we Wsorek, 578. Jest skarbica Boska, 567.

Antambulones Rzymscy: iak wiele ich, 593.

B.

Bartłomiy S. osobliwy między iedenastą millionow Męczenników, 502. Pokorę w nim osobliwa z czego poznać, 503: w Uboſtwie iako się kochał, Moc jego nad czartami, eod. Czarta widomie w tancuch wſadził, y na puſzcza wygnął, 504. Ratuie w pokuſie niebeſieczney nabożnego ku sobie Teologą, Czarta iako przedysputował y wyiawnił, eod. Igo nabożeńſtwa niektore wynody, 500. Na iego Święto, czemu Ewangelia na początku o modlitwie wspomina P. IEZUSOWEY, eod. ſto razy przez dzień, y znowu przez noc na modlitwę kłekał, 501. Bez wielkich dykurfów, bez obietnic żadnych, poſedł za P. IEZUSEM, iako ſkłonny do dobrego, eod. Imię iego tłumaczy się wielorako 402. Niektorzy go bydź rozumieja Synem, albo Krolą Ptolomeuſa, albo iednego z trzech ss. Krolow ktorzy w Betleem witali P. IEZUSA, 493. Iemu pozwolił P. IEZUS ſiąć noſić osobliwa z kámienniami drogiemi u kralow iey. Sardius kámiień ſymbolum iego, eod.

Barwa dworu Krola P. IEZUSA, taſka poſwięcáca, 594.

Beneficia Koſcielne, krewnym choć y godnym, konferowane bydź nie máia czemu? 551.

Beryllus kámiień S. Tomaſa apoſtoła ſymbolum takze boiaźni Boſkiej, 517. Lubo przybłądſy ſmiałoſci y ſercá przydaje, 518. Na ſtoncu ugara w rękę, 522. Pomaga do pſoda, 521.

Berio Krolewkie z botiania głowa, nato? 406.

PAW BOG nie obliżue człowieka nad to, co kto zmoc może, 450. Brzydź się grubiańſtwem, choć pod pretextem ſwiatobliwoſci, 486. Obyczajnie, nie żaraz z piorunami na grzeſznikow naſępuje, 487. Ma osobliwa opiekę nad człowiekiem, poki go po Chrzcie S. nie obrózi, 597. Co z ſiebie, kádemu obmyſlił ſroaki do zbawienia, 507. Człowiekowi moli dobre, w niewiádomoſci ginąc nie dá, 508. U P BOGA co krok to milá, a milá nie-ſkonczona, 459.

Bogobojnemu, ſtroznemu człowiekowi, zkąd ſię przyhywa, 519. nad Bogobojnemi oczy Boſkie, 520. Bogobojny, pięć wielkich trudnoſci y pokus zwyciężá, za pomocą Boſką, 520.

Boiaźń Boſka, uſkramia poządliwoſci złe, 523. iſt Matka cnot, 524.

Boiaźni Boſkiej ſymbolum Beryllus kámiień, 517. Iey przymioty, pod podobieńſtwem drogiego kámiennia, 518. w Pokuſach niezwyćezonym czyni, 518. Na wojnie duchowney ſiły dodaje, ktora na ſwiatowej bardzo ſkodzi, 519. Boiaźliwego ſumienia człowiek, pomaza się w pokorze, 522.

C.

Carbunculus kámiień, iedno co y Chalcedonius, 456. w ogniu gaſnie, w wodzie się zaſiſkry, 457. ma z Mſciacem ſympathiam, 465. ma trzy osobliwe rzeczy, 466. ogniſte iſkry z ſiebie záwſe wydaie, 462.

Cesarze wierni, czemu przed ſobá lámpę gorącą noſić kazáli, 406.

Chrytolytus kámiień, bláſkiem przecodzi inſe kámienie drogie, w nocy iako przy ſnecy moze czytać przy nim, 505. ſłońce w ſobie wyraża, 511. iſt ſymbolum S. Máteuſa 506.

Chryſopraſus kámiień y Hiacynt, co ma zá wlaſnoſci, 531. Chryſtus P. Samarytan, 460.

Chrzeſzczanie dawni iako się chrońili okazy do zgorſzenia, 556.

Cielesne pokuſy cierpiacego, myſſa chwala w Niebie czeka, niżeli kogo inſzego, 472.

Cierplivoſci cnoty kámienie ſtodkie trzy, 581.

Cnot rożnych ſymbolum, Ametyſtus kámiień,

497. Cnot Matka Boiaźń Boża, 521. Páwla S. w ciężkich pokuſach wyprobowána 471. Iana S. godnym uczyniła miłoſci P. IEZUSOWEY y N. Panny, 479. Iana S. wſykie inne po Prz: Pánnie przechodzi, 475. Iana S. wyprobowána w ogniu pokuſy 476. Ma się taczyć z nabożeńſtwem, 472.

Czyſtoſci Figurá Tęcza Szmárgdowa, 472. Potrzebuie częſtego używania ss. Sakramentow, czytania Kſiazek duchownych, modlitwy, Sc. 473. Bez miłoſterdžia nad bliźnim, nie podoba się, czart się iey nie boi, 474. Iey probá w umartwieniu ciá-łá, 474. Czyſtoſci doſkońalej probá w ogniu ciężkich pokus 470. dla Czyſtoſci Iana S. ciá-łá ſmierć się nie mogła dotknąć, 480. Bez Czyſtoſci, wádroſć niebieſka pomiſcić się nie może, 477.

D.

Duſá ludzka, kiedyſie ſtáie ſkárbem Boſkim, 568. Dyament, ſymbolum áffektu zbytecznego ku krewnym, 545.

Dzieci Kánclerzami, Sędziakami, Trybunaliſkami, Márſzałkami, 418. Dziecię ſniadanie noſi P. IEZUSOWI: iako mu się to nágradziło, 599.

E.

Elekcya bez reſpektow, drogi to Ametyſt. Elekcye na urząd duchowny, ktore ſo złe y zaſmucájące Koſciół S. 542. w Elekcyách albo kollacyách Koſcielnych, nie ma się mieſzać voluntas viri: tego ſamego

Reieſtr Rzeczy oſobliwſzych,

ſamego ktor ego obierdza, eod Elekcy duchownych, nie ma bydz ex ſanguinibus, dla reſpektu krewnoſci, 544.

Ewangelistoſtwa znaczyły cztery Apokaliptyczne, zwierzęta, 513.

F.

Filip S. primus vocatione, confilio, confidentia, prædicatione Nominis JESU, 488. Trojaki kolor cnot 5s. wydawał na ſobie, 489. Imię ognistej mi'oſci znak, 489. Inſych Apoſtołow celo mał w taſkawoſci, obyczaynoſci ku ludziom, 489. Czemu ſię go rządzit P. IEZVS ſtrony cieleb. a nie iſtego Apoſtoła, 489. Sławy y reputacyi był wielkiej o ſw. zoblności ſwoiej u ſamych nieprzyaciół, 491. Moalowa ſwoia ſmoka umorzył, y kray od iadomitych węzow uwolnił, 492. Iego taſkawoſci niezwyčajna y przyjemnoſci obyczayow, 482 5s. Filippa y Iakuba, znaczył kamień Sardonyx y Topazius, 482.

S. Franciszek w cierniu ſię tara, dla uſkromienia cielesnoſci, a ciernie ono roze rodzi, 474.

G.

Goliat, ſymbolum bardedo y pyſnego, 585.

Golebie dzikie iaka ſtuka myſliwcy łapac mogą, 486.

Grzech nie tylko w uczynku, ale y w myſli bydz może, 569 Iego nie znać, iaka ſzczęſliwość, 595. Grzechy, tzn pokutuiacego, przeważły na wadze, 612

Grubiańſtwem P. BOG ſię brzydzi, choć pod pretextem ſwiatobliwości, 486. Grubiańſtwa, vitium diabolicum, 487. Grubianow, ſwiętaſkow, napomnienie piękne, 487.

H.

Hiacynt kamień, prognostykiem deſzczu, 539. Hiacynt y Chryſopraſus, co ma za właſnoſci, 531.

I.

Iakub S. nie wiele na początku nawrocił ludzi, 455. Mnicy miał wielka u ludzi reputacya o ſw. zoblności ſwoiej, 482. Dla wielkiej żarliwoſci o zbawienie bliźnich, do Karbunkulu podobny, 463. Iego miłość ku P. IEZUSowi oſobliwa, z czego ſię pokazuie, 463. Z wola P. IEZUSowa zgadzanie ſię, 463. w Rocznice ſamę śmierci P. IEZUSowej zabity, 464. Iego cnoty rozliczne, 465. Rowno z Ianem S. wrodzoney dochowali czyſtoſci, 465. najpierwſza pod Imieniem N. Panny wyſtawił Kąplię, y on pierwſzym promotorem był Niepok. iey Poczęcia: onże złożył modlitwę poſtawienia N. Panny, 466. Jedna zwycięſtwa nad Saraceny w Hiſpānii, 466. Z więzienia Kupca ku ſobie nabożnego uwalnia, podnoży wieża z fundamentow, 466. Pozabijałym pielgrzymom życie przywraca, 467. Iego taſki

y chafski, lękaia ſię ſatani, 467. Nāypodobnieſzym był P. IEZUSowi w ſizyognoſi, 490. Bratem P. IEZUSowym czemu go zwano, dochował Pānięſtwa, Zelaſo na głowie iego nie poſtało, ani piya nego trunku przez całe życie nie pił, Nāypierwſza Mſa po Wniebowſtapieniu odprawił, y myſtyckich komunikował, eod. Iego figurā Carbunculus, 456. Iego kray ſaty, uzdrowia chore, 492. O iego chwale, za żarliwoſć w ſtāraniu ſię o zbawienie ludzkie, obiawienie S. Gertrudy, 468.

Jan S. Cbrzciciel Mārſalek P. IEZUSow 417. Według niektorych, był Oblubieńcem na godach w Kani: Gālileyſkiej, 476.

Janā S. Ewangelisty, chwata większa w Niebie, nizeli Cbrzciciela, czemu? 476. Iego cnota pokazala ſię przy Mece P. IEZUSowej, 476. Szczegulne dary Duchā S. otrzymał, 477. Przez czyſtoſć nabył mądroſci, 477. Iego Figurā Tęcza Szmāragdowa, 478. Iego czyſtoſć, godnym uczyniła miłości P. IEZUSowej, y N. Panny, 479.

Czemu w Ewangelii ſwoiej Imienia właſnego nie położył, 479. Z Towarzyſtwa P. IEZUSowego y N. Panny, wielkie cnot pomnożenie wziął, 479. w Oleiu ſmażony, ſkody nie otrzymał. dla cnoty Pānięſtwa, 480. Iego ciata, dla nieſkazytelney czyſtoſci iego, śmierć ſię nie mogła dotknąć, 480. Skarbem ieſt w ktorym, teſtamentem Zbawicielowym depozytowana ieſt najdrożſza perła N. Panny, 467. Ieſt ſkārbiem rozlicznych cnot 5s. kamieni, 468. Iego czyſtoſć; wſytkie inne po N. Pannie przechodzi, 475. Iego Pānięſtwa, Szmāragd trojako wyprobowany, 469. O Ianie S. queſtya Ewangeliczna do tego czasu iakoby nie ieſt ſolwowana 467

Iędrzeia S. ſkłonnoſć do rzeczy duchownych, 449. Codziennie Mſa S. odprawił, 450. Nāypierwſey opowiada Chryſtuſa, 451. Szczegulnie go młotował P. IEZVS, 451. Niezliczona liczbę ludzi do Wiary nawrocił, 451. Nāypierwſzym był z wierzących, 452. Wſełkie cnoty w nim iako złoto, iſniadły, 452. Iego oſobliwy akt pokory, 452. Moc do czynieniacudow, 453. 40 umarłych oraz wſkrzeſił, 453. Na wojnie Krolow broni, 453. Ieſt oſobliwy Pātron przeciwko cielesnym pokuſom, na co dwa przykłady, 453.

Ieleni trudny do rodzenia, 521. kiedy grzmi, rodzi łatwo: y pewnym ziołkiem ratuie ſię, 521. Ielenie, ſymbolum Apoſtołow, 54.

Ięzyk pilny, niecierplivy, 582.

Indyanin ieden, że według prawā przyrodzotnego ſprawnował ſię, nie mógł bez ſwiātta Wiary S. y Cbrztu umrzeć, 510.

Inſtancye białogłowskie, ſo ſzkodliwe Kościołowi S. 646.

P. IEZVS Słońce miſtyczne, 513.

P. IEZVS

W Trzeciej Części.

P. IEZVS za żywota swego, wieleli ludzi do BOGA nawrócił, 481. **P.** IEZVS A młodego Pokoiowi; Nieвинniatka Święte, 593. Iego figura, kámię: o siedmiu oczách, 590. z iego boku Sakramenta wypłynęły, 517. Iego Bok przebity, skarb otwarty 516. Iego figura kámyk Dawidow, 585. Iego Męki pá miatka odgania turbacze serdeczne, 584.

Iozef S. iako wyrażeniem iest Duchá S. iest wyrażeniem **P.** IEZKsonym y **N.** Pánnyná cę, 3 Był jednakiej komplexyi ná twarzy z **P.** IEZKsonym y **N.** **P.** dla czego? 562. był wyrażeniem ichże, wáglę dem umielibienia w Niebie w uwielbionym ciele wstąpił do Niebá, oraz z **P.** IEZUsem, 563. Obrazu iego co był za Rzemieślnik, pod Figurá w zywoćie Mátki, uwolniony od pieńworodnego grzechu, przedzy nięli Ian S. Ná głowie iego, wiążány od ludzi Duchá, w postaci goiębice, 564. Pomnażał się co momens w duchu, z konwersacyi **P.** IEZVsonwey y **N.** Pánnyn, 565. Iego cudá. Iego Obrazkiem od cielesnych pokus niektorzy uwolnieni, świętoiego nie dawnó nastáło, co za ciemnica, 566. co był za rzemieślnik, różne w tym opinie, 554. Obrazem był **P.** IEZusowym y **N.** Pánnyn, 555.

K.

Kamień o siedmiu oczách figura **P.** IEZusowa, 590. **Kamień** Top. ius, Spólbny náder do poleru, y do pieczęci wyrobienia 483. **Kamienia** Sardoni xa, moc y skutki, iest symbolum L. dzkiego przyiemnego człowieka, 485. **Kamienie** srodkie trzy cnoty cierpliwosci 581. **Kamienie** w sercu znalezione, 584. **Kamyk** Dawidow Figurá **P.** IEZVS 585.

Kaznodzieia wolny ná sumieniu choć pożytku z Kazań swoich nie widzi, 460. **Kaznodzieiom** dobra osuchę czyni **S.** Chryssosom, 461. **Kaznodzieie** iednego wiazenie, który się turbował o pożytek Kazań swoich, 461. **Kazania** niektorzy rádzi miewaia, a nie rádzi Spowiedzi słucháia: co o nich **S.** Antoni Pádewski napisał, 533. **Kaznodzieiom** bárdzo pomocna iest sława, opinia o ich swiatobliwosci, 483. **Kaznodzieiom** slawy dobrej skutki, 484. **Job** Figurá żywot Oblubienicy, 451. 465.

S. **Kazmierza** symbolum, tęczá szwáragdowa, 473.

Kleynot drogi nowego Testamentu który iest, 575

Kollatorom dobr Kościelnych náuka, 545.

Konterfekty Oblubieńców, osobliwy upominek, ná weselách, 553. **Trzy** rzeczy go zálecáiz, 560.

Korona Krolewska, Purpura. Berio, co znaczy duchownie, 495. **Korona** Monárchow, Nábozeństwo, 495. **Krolowie**, Pánowie, powinni byáć pierwszemi do Nábozeństwa, 498.

Kościotom **S.** iá skodliwe biádogłomskie instancje, 546.

Kruczeta iako się chowáia w gniazdzie, 597.

L.

Lata młode mari Batkuia stárości, 418. (594. **Łaska** poświęcająca barwa dworu Krola **P.** IEZVS 1,

Łaski wziętey ze Cbrztu, y nabytey przez pokutę, różnicá, 594.

Lekarstwo ná smutek, modliwa, 494.

List **X.** Druzickiego ná potwarz, 583.

Ludwik **S.** Krol Fráncuski nie ustatie ná wojynie **S.** choć mu się nie powodziło zwycięznie 461.

Ludzie ta: wo się budúia z Pána náboznego, 497. **za** drogi kleynot po: zytáia słábszne urodzenie, 493

Ludzie dobrej woli, którzy sa 506 **Ludzkość** y **S.** polityká ozdoba pobożności, 485. dla ludzkości swojy, **Abraám** godnym się zlat, mieć w domu **Troycę** **Przenayświętszą**, 485. **Ezy** oświáne, 608. **Placzącycb** biátychysłow nád bozkiem, iá symbolum fałszywey pokuty 609. **Pokutnic** ych różne sa, a nie wszystkie wáżne u **P.** BOGA, 605. **Które** nie wáżne? obiawiono b **Brygucie**, 512. **Pokutnic** zczego, ná wádze przeważy'y grzechy 512.

M.

Márcia y **Wroczyłość**, dziranie Kościół **S.** rozme: sła, 542. Iego elekcyá, non ex voluntate Viri iako to! 548. **Elekcyá** iegoż nie była ex sanguinibus, iako to! 550. **Taz** iego elekcyá, nie była ex voluntate carnis, czemu? **Instancyá** **Nayświęt.** Pánnyn zá nim 552. Iego symbolum, **Ametny: itus** kámię, 542.

Magdalena **S.** morze łez, 605. Iey pokuta, nie sklana 613 oddala od siebie wszelkie okazy do grzechu, w twarz mešczyźnie nigdy potym nie wyrzátá, **Ezy** iey nie fałszywe, Figurá iey, **Saba** Krolowá, 614. **Ezy** iey prezentowáno z niebá, iako perły w Kiełichu, 616.

Maršakow /kiey funkcyi, trzy okoliczności 418.

Mat: us **S.** przy **Mšy** **S.** zabity 516. **Tw** kupieckim slanie miał dobra wola zty stan porzućć, 506. Był przedtym kupcem 505. dla prędkiego nawrocenia swego, stóncu podobny, 511. Iego symbolum, **Chrysolytus**, 506. **Niektóre** iego cnoty, 514. **Konterfekt** w nim **P.** IEZVson przez náśladowanie cnot iego, 514. **pozyczenie** oczu **P.** IEZVsonych, co w nim spráwiło 514.

Mátki nigdy nie przeprosić, chwála, 598.

Mádrość Niebieska, bez czystości pomieścić się nie móże, 477. **Mádrości** nabyt przez czystość Ian S. 477.

Męczeństwo niewinniátek **Ss.** celnie męczeństwo wszystkich Męczenników, w czym, 603.

Milczaczy ná potwarz, wielki tryumfator, 583.

Młodości symbolum ogień, 463. **Młystyczny** troiáki ogień, 475.

Modliwa, lekarstwo ná smutek, 494.

K k k

Młodości,

Rejestr Rzeczy osobliwszych,

Młodości, dobrze, albo źle zstrawionej, Figura, 421.

Myśli nieczyste, obrzydłym czynia przed P. BOGEM, co Pismem, Figura, przykładem obiaśnia się, 570. Relikwiarz odgania one, 572. Myślom wśete-cznym gdy zezwala Pustelnik, ogień, który mu przedtym nie szkodził, pali go, 572. Myśli złe iako P. BOG karze, przykłady o tym, 573.

Myślnicy, iako straka gołębie dzięki łapać mogą, 486.

N.

Nabożeństwo, dar modlitwy, drogą perła, 494. Jest starości korona, 446. Jest ozdoba Pánów, Krolow, 495. Jest korona Monarchow, 495. Nabożeństwo Krolom iako zaleca Dawid, 495. Z Nabożeństwa Krolow uraga:acych się, surowo karze P. BOG, co się pokazało na S. Dawidzie y S. Ludwiku, son do Nabożeństwa powinni być pier-wsemi Krolowie, Pánowie, 498. z nabożnego Pána budnia się iako wo ludźie, 497.

Nauka Kollatorom dobr Kościelnych, 545.

Niewinność dochowana pokoiowym Boskim czyni, 593. Poufalskość sprawuje ku P. BOGU, 598. O niej co trzyma S. Tomasz 595. Aby iey dochować napomnienie, 595. Ma swoje osobliwa wiewendę, albo porcja pod Figura Furczat, 596.

Niewinniaká ss. Pokoiowi młodego P. IEZUSA, 593. pobite, głosa sławę Messyasa iako? 601. Ieb Męcz-nictwo, celuje Męcz-nictwa wśytkich Męczen-nikow, w czym? 603. Nabożnemu ku sobie Kapu-cynowi przy śmierci, iawnie się pokazuje y onego ratuje, 604. Niewinnego serca człowieka, ogień nie pali, 599.

O.

Oblubieńcow konterfekty, osobliwy upominek na weselach, 553.

O Obrazach niewstydlivych náuká, Obrazy tákie, są cbełga Wiary Károlickiej, 555. za Obrazy niewstydlive Mártýrow wykłina Károl S. są pocze-tki: w niepráw-ści, 556. szkodliwe są niz kśia-żki: czemu, 557. Obrazow niewstydlivych figura, Obraz b. styi Apokálipsycznej, 558. Iaki mu honor oddać czarci: y czemu? 560.

Obyczajnie sobie postępuia Aniołowie y z samemi czáriami, 487. Obyczajność przyjemna, oraz y sława dobra są ozdoba swiatobliwosci, y wielce pomocne do nawracania ludzi, 482. Obyczajne ludzkie postępowanie sobie z ludzmi, powabia in-szych do dobrego, 486.

Ogień nie szkodzi Pustelnikowi, poki serce nie winne miał, 599.

Okazyi do zgorśzenia iako się cbronili dawni Chrześciance, 556.

Olisek OO. Reformatorow ná bose nogi zimie, 523.

Opiekę ma osobliwa P. BOG ná człowiekiem, poki go po Cbrzcie S. nie obrazi, 597.

Ozdoba stanu duchownego, zárlivść okolo dusz, 534 P.

Prz: Pánna olejkiem boki iednego Zakonnika ná: smárowámszy, od pokus go cieleśnych uwalnia, 475.

Pánienstwo pyśne, podleyse od małżeństwa 474.

W legnu cnota, miłsa jest BOGU, niżeli w ubo-gim, wafy. Páwł S. gdy mu się nie powodziło w opowiadaniu Ewángelij, czym się cieszył, 457.

Perła Unio, dla czego się tak zowie, 611.

Perła droga, akt skruchy, 611. Perty fałszywe, iako robia, 608. Pobożności ozdoba, ludzkość, 485.

Pokoiowy Sotana Tureckiego, oknem po list wy-skoczył, 603. Pokoiowi P. IEZUSA. Niewinnia: ká młode, 593. Pokoiowym Boskim czyni, niewinność dochowana, 593.

Pokuta niektórych nie ważna, choć płaczą ná Spowiedzi, 606. Pokuty fałszywey symbolum, tzy płaczących biatybyłow nád Boskiem 609. Pokutu-jącego tzy, ná wadze przeważny grzechy, 612.

Prágnienie iakiekolwiek polepszenia się, usposo-bia grz snego do otrzymánia od BOGA łaski, 506.

Prágnienie do dobrego, do pokuty, iako grom ró-zgánia Sátány 509 dla prágnienia do dobrego: swiáto Wiary zátaśniało Atencykom, y Korne-liuszowi Sernikowi, 510.

Prátači, rze tnczone P. IEZUSOWE, czemu, 534.

Prátaśa káżdegoy Rápnodziele Figura, dusłeryarz Ewángeliczny, 460.

Przykazanie Boskie, niektóry tylko po Zydow-sku zachowuią, 568.

Przyaciół tagodny pociecha w utrapieniu 586

Przyaciółskie polisowanie z semránien, przyczy-nia gorzkości serdeczney, 587.

Pyśnego symbolum, Goliat, 585.

Questya Teologow, o ludziach niewiernych, nie-styśkacych nic o Wierze prawdziwey, 507.

R.

Rubin obrona bywa przed wko drapieżnym be-lyom, 499. Ná sercem zawiaśmny, ulaywa zná-cznie smutku, 494. Rodzi inśe kámiennie, 497.

S.

Sákráment Prz. we wnętrzościach N. Pánny, iako w monstráncyi w Niebie widz błogostawieni, 516. Jest iako stónce w Kościele Bozym, 516.

Salomon, iako rozeznat między pokoiowemi plec-meska y żeńska, 602.

Sardonix, trzy kolory w sobie zámyka, 488.

Skarb Bozy, duśa sprawiedliwa, 568.

Stary swynolny, stroiszek, niech się boi piekła, 446. Starości dobrej Figura, Sata pzołociła, złutemi

W Trzeciej Części.

złotemi galonami od spodu obramowana, 447. w starości, nabożeństwa przykłady: a niektórych Cesarzów, 448. do nich żarliwie Apollrophe, 449. starości purpurowa ozdoba i Korona, stątek na bożeństwo, 446. starości dni, galon u bąty 447. napomina ich pięknie S. Ambroży 448. starego nabożnego, złego, &c. satani z duszą i z ciałem do piekła porwali, 449.

Sława dobra, jest ozdoba światłości, i wielce pomocna do nawracania ludzi, 482. Pomocna jest Różnodziem o ich światłości, 483. O sławę dobrą każe się stać Duchownym, nauczyć ciem, Biskupom Paweł S. 483. Sławy dobrej o Różnodziem, Biskupie, skutki, 484. Sławy złej o sobie, choć nieprawdziwej, duchowny powinien za raz na początku zabiegać, 485.

Szafiry trzy rzeczy poleca, 449. na palcu nieczystego, kolor swój mieni 453.

Szatany iako grom rezgania, pragnienie do dobrego, 509.

Szlachectwo złaczone z nabożeństwem, pobożnością klejnot osobliwy, 494. Szlachetne urodzenie za drogi klejnot poczyta ludzkie, 493.

Szmaraagd, czemu jest symbolum Panieństwa, 469 iako probuje go na Słońcu, 472. probował go Nero w oleju, 474. trojaki sposobem ich probuje, 469. przedni, ogień wytrzyma 469.

Szczepan S. czemu święca zarzą po Bożym Narodzeniu, 580. jego milczenie, skromność, Aniołem czyniło 588. wdział na Krzyżu P. IEZU SA, gdy go kamienowano, 591. Ratuje go modlitwa Najświętsza Panna, 592.

Śmierć nader chwalebna, albo przy Mszy, albo prętko po Komunii, 515.

Szembrak, w pooblebcow, iako zkonfundował Konstantyn W i Fryderyk Cesarz, 587.

Słońce trojaki, 511. słońce mistyczne P. IEZU S. 511

Spowiednik i Różnodziem, zbierał krople Krwi P. IEZU S. 536. Spowiedzi niektórzy nie radzi słuchać; a Kazania chętnie prawi, co o takich S. Antoni Pádewski napisał, 533. na Spowiedź gotujących się, o co napomina S. Augustyn, 610. Na Spowiedzi, pokuta niektórych nie ważna, choć p. 6. 6. na Spowiedzi, iako poznać nieprawdzywał, 607.

Szymon S. podobny burstynowi, podciągającemu plewy. Nawraca do Wiary Krola Edessy Abagará, 538. Egipt cały nawraca do Wiary, 539.

Skrucby akt, perła droga, 611. Sumnienia, bojaźliwego człowieka, pomnaza się w pokorze, 522

T.

Tadeusz i Szymon S. wielkie cuda czynią. czar-
som milczec kaza, Dzikie bestye uśmierza, Nie-

możliwie mowę dają, 540. Tadeusza S. żarliwość o duszę niezwykła, trojako się wywodzi, Imię jego Zelotes, co znaczy, 536. Jego list, iako wy-
jace wychwala Hieronim S. 537.

Tęcza, ma kolory od słońca, 473. Tęcza szmaragdowa, czyścioci figurą, 472. Jest S. Kazimierza iymbolium, 473.

Tomáš S. był sumnienia nader delikatnego 524. Czemu go nie było z drugiem w Wicczerniku, kryjącem się przed Zydami, Wymawia go od niedowiarstwa S. Augustyn, cod. Ostrożność jego od samego Zbawiciela pochwalona, 525. Lotny iako telen w opowiadaniu Ewangelij, Wiara o Zmartwychwstaniu Pańskim przeświadczył Apostołow, iako, 526. Miłość jego ku P. IEZU S. z czego poznać? Pokorą jego z mowy i z nazwiska wyłaje się. Tytuł jego osobliwy, że jest Synem Boku P. IEZU S.owego, Najprzedniejszym jest między wierzącymi, 527. Surowy był na ciało swoje, pancerz na sobie nosił, 528. Jego iymbolium Beryllus kamień, 517.

Trudności, pokusy, w zaczętych dobrym wytrzymać, trzy na to sposoby, 457.

V.

Przedem Kościelnymi, domagającym się, wprawa, ym się w nie, Paweł S. przekleństwem grozi, 543

W

Wola dobra, skłonność do dobrego pragnienie iakikolwiek potępienia się, uspolabia grzesznego do otrzymania od BOGA łaski, 506. Woli Bożey mądrym sporządzeniem cieszyć się, gdy się co w dobrych zamiślach nie powodzi, 457.

Wojny choć sprawiedliwe, rady, &c. gdy się nie nadsza, iako się uspokoić, 453.

X.

X. Pleban każdy niewolnik, 532. XX. Plebanom Hugo daje napomnienie o Kazania, 533. Cię-
ska ich wizyta czeka, 532.

Z.

Zal za grzechy, iaki nie jest ważny u P. BOGA, 610. Zal, i postanowienie nieprawdziwe na Spowiedzi, iako poznać, 607.

Żarliwość naprzód należy do Pasterzow duchownych, o co ma napomnienie od Duchy S. 531. Żarliwość o duszę, iako ma zastugę, 535. Żarliwego o duszę, zwala Katarzyna Seneska drugim P. IEZU S. 536. Żarliwość o zbawienie ludzkie komu należy, zdobi człowieka, i iak wielkiej ceny jest, 530. Żarliwość około dusz, ozdoba stanu duchownego, 534.

Ziemia czemu się przy Męce P. IEZU S.owej,
K k k 2 nie

Reieſtr Rzeczy oſobliwſzych.

nie wprzod żatrzeſtá niżeli zaćmilo ſię ſłońce, 498.

Ziołko którym ſię leleń rátuie, gdy rodzi 521.

Ziołko przeciwno pokuſom, którego używá 00. lezuici, 523.

REIESTR Z CZWARTEY CZĘSCI.

A

Aaronow Ornat, ſymbolum Prádtow, 622. Tenże Ornat, Duchownym Páſterzom náukę daie potrzebna ibid. Koſcielných intrat iako máia używad Beneficiarij, 623.

Academicus candor ſławny ieſt wſzędzie, 788. w Afryce, tak żyźne było żniwo, iż z iednego ziárka cały ſnopek, 715.

Agnieſka S. wiele ſmokow pokoná, zachowu iac Pánięſtwo, 640. Symbolum iej Słońce z wielu miar, 641. Cudownie rátuie w pokuſach cie leſnych, przykłady ná to, 643.

Akádemie Chrzeſcianiſkie, Cantica Agni, 788

Akt ſummæ appretiationis Dei, w czym zá wiſt, 743. Aktu tego ſymbolum puklerz, eod. Iako ſie duſá ma do niego uſpoſabiać, 744. Akty nádziei, pragnienia chwaly wieczney, ſa duſyſku teczny poſiłkiem, 800. ze trzech rzeczy máia zálecenie ſwoie, ſa cibus connaturalis animæ, eod. Poſilars duſę około cnot nabywania 802. Lo tna duſę czynia, 804. Im kto częſciej ie wyprá wia, tym ſpoſoſym krokiem poſtepuie w zaſługowa niu ſobie nagrody doſkonaleſey w Niebie, 805. Im kto gorętszym ieſt w takich Aktach tym prędzej po ſmierci przypuſzczonym bywá do chwaly wie czney, eod. Ieden ze nie tak goraco pragnał do chwaly wieczney ſkazany do czyſzcza, eod. Akow miłoſci Boſkiej naybardziej człowiekowi potrzeba w godzinę ſmierci, 754.

Ná ſkrach wſelnyb ſlárzy zápaláli pochodnie baſamowemi máterjami przypráwione, 833.

Anioł ſtroż B. Ioánnę Pácierzá y Artikutow Wiáry S. náuczyl, 752. S. Furſeuſká w dziekich pokuſach zoſtáacego tarcza broni 754. S. Teofilę takze tarcza záſtaniał, y nápaſtnikom ná cnotę iej iednych pozábijał, drugich poſlepił, eod. Aniołowie Ss. ſa Bráćia náſza 753. Wſelkich ſpoſobow ná to zázywáia, aby miłoſć Boſká w nas nie poſwam kowáta, 754. Ciężkich pokuſ od nas odbyia po ſtrzały, eod. Naybardziej ſię ſtaraia o to, aby człowiek w godzinę ſmierci ná naygorętsze akty miłoſci Boſkiej zdobył ſię, 755. Modla ſię zá ko náiaice, Dodáia Raptanom dyſponuiacym chorego ducha, y racyi. eod. niſz we trzech okazyach máia ſtáranie o nas, 751. Bárdziej ſa około mł dych przeſpornieſzymi, niżeli około ludzi w leciech podeſtych, eod. Aniołowie Ss. Strożomie młodych ludzi, oſobliwſza chwale odnoſa ſwoię w Niebie, 752. Stráž ich około dziełek, w czym záwiſa? eod.

Nábożeńſtvo ku Aniołowi ſtrożowi ieſt obrona prze ciwno pokuſom, eod.

Antoni S. ieſt Prokurator Generalny w Niebie, 694. do niego nábożeńſtvo przez dziewięć Wtor kow Novem Civitates Refugij, 685. To Ná bożeńſtvo do niego, fundue ſię nie ná ladaczym, ale in terra Sacerdotali, to ieſt ná modlitwach iej ſkusecznych, 693. do niego Wtorki poſſezac iedná Mátrona nieplodná, poćieſoná, 694. Taie mnicá Nowenny do niego, eod. Iednego zabitego, pięć dni leżacego do żywota wroćit, 699.

B

Báránek Symbolum P. IBZPia 633. Ieſt Syma bolum candoris, 788. (632)

Bayká Poctycká, Vellus aureum w Colchis,

Beneficia, ktorzy Kollatorowie rozdáia lu dziom nieprzykładnego żywota, przymowká, 737. Beneficiarij, czyli ſa Pánami intrat Koſcielných, 624. Beneficiatos prodigos, S. Hieronym ſacri legos zowie, Ciſi powinni z prowentow udzielać komu? 625. powinni ſię modlić zá owieczki ſwoie nominatim, wprzod o potrzebach ubogich, niże ti o krennych pamiećat powinni. Figura to pięknie objaſnia, 626. Beneficiati, mogą moderatę krennym udzielić z prowentow ſwoich kiedy? w czym piękny przykład dał Clemens IV. 627.

Beneficiatus ieden objaſnia o potępieniu ſwoim, zá co? 628.

Bernard S. w bogatej ſáćie widziány, ná kto rey wſytkie cnoty y záſługi iej wydáwały ſię, 722.

Biſkup rzádkie w Polſcze ktorzyby nie był Ráno nikiem Krákowski, 736. Biſkupi, Práćici, ſa pal cami ręki Chryſtuſa P. 671.

BOG, ieſt rzecz nieſkonczóná, naypierwſzá 744. Ieſt godzien aby był u człowieká w naypierwſzym reſpekcie, y w więkſzym niz inne rzeczy, náwet niſ duſa 744. 745. U kogo w naywyſſey cenie y re ſpekcie zoſtáie, taki látwo wſytko zwycięzá, y ſam go BOG od ſwánku broni. 746. Kto go nie ma w naywyſſey cenie, nie tylko przeciwno przykázanu Bożemu, ale teſ przeciwno ſamemu práwu przy rodzonemu grzeſzy, 746. Tym, ktorzy ſię umar twieniem barwia ſkryte ſwoie táimnice objaſnia 779. Delektue ſię prágnieniem náſzym y reſkniieniem do ſiebie, 805. O naymniejſzych częſćczkach ciá ta ma ſtáranie, 836. Łacwiejſzym ieſt do dánia nagrody zá dobre, niżeli karania zá złe, 815.

Iako naymniejſzy uczynek nágráda, tak teſ zá naymniejſzy

W Czwartey Części.

umyślniejszy grzech dojdzie czynienia wycożga, 772.
Regeſtrę piſe, y każda rzecz notuje, 773. wdzie
czynieſto mu rzecz czyni kiedy ſię kto w małej rze-
czy umartwi. niż gdyby wielu umartwych do żywo-
wota wſkrzeſił, 813. z BOGIEM do utrzymania
pokoru, ſpoſob naytańwiejſzy pokora, 764.

Bogacz Ewangeliczny, wizerunek ludzi niedoſko-
nale pakutniacych, 776. Bogacz iedeniliczac czer-
wone złote, iaki głos z nieb uſłyſzał, 761. Boga-
stwa, majątności, z tym ſpoſobem nabyte, zawsze
człowiek stróſi, 761.

Boon figura był Chryſtusa Pana, 725.

Błogoſławieństwo, na dzieci zaciaga, pobożne ży-
cie Oycow, 718.

C.

Canticum trzyſtannieſze w Piſmie S. 786.

Carolus V. Ceſarz, gdy doktorego Miasta przy-
ſiadał, pytał ſię o troie P. 686

Ciało iſt ſwiok, 640. z nim kto ſię oſtro obcho-
dzi, duſza jego ſpokojnie odpoczywa, 768.

Cielesny człowiek, że nie nabożny, przyczyna,
705. Od lubieżnych affektow przy obecności S.
kramentu Prz. wſtrzymać ſię nie może. Cielesność
wprawnia człowieka w najoieſzſzą niewola ſatano-
wi nad inne grzeſniki. eod. Cielesny roſtoſy
ſtażec, ktorzy banduizm cnoty czystości, iaka ſtra-
ſę popada, 702. Ony ſtażacy nie tylko traca
iakoſć Boſką, ale ſię nieſpoſobnemi czynia do przy-
jęcia ratunkow Boſkich 703. w Cielesnym człowie-
ku, ſkierki nabożeńſtwa nie maſ. 704. Cielesne
pozażadoſci, ſa nayprzeciwniejsze mądrości, 826.
Cielesności ſtażace niewiaſty, czego nabywaia, ni-
zernie traca y w uſtoſwie dni ſwoie koſe, 706.
w Cielesnych ludziach ſatan iako w centrum ſpo-
czywa, 707 ſa Męczeniakami diabelſkimi, 708
Cielesnego człowieka ſatan z loſką porwanyſzy, w
gnoiu porzucił, a potem w inkauſt wrzucił, 708
Trzeci młodzieńcow w ſmrodliwych mieſcach zo-
ſtawił, eod. Student drugich pſuacy, w gnoiu
znaleziony, potłuczony, y popalony, 709.

Cierpie, dobry humor krąci z ziemi, 704.

Czary, vide Zabobony.

Czystość, ſpecjal no koſtowny, iedna reſpekt
między ludźmi wyraża w człowieku Obraz Boſki,
652. Iakiey koto ſiebie potrzebuie pilności, przez
podobieństwo, 653. Czystość y paſtepek w naukach,
ſa rodzone ſioſtry, 824. Jeſt droga do mądrości,
eod. Nieprzyjacielem jej ſa lędzwie, 828. Jeſt
mądrości ſioſtra eod. Czystość Pánieńska, ſatá
złota z wotny Baránka P. 18275 A, 633. Czysto-
ści cnota, dyſponuje człowieka do otrzymania Ko-
rony Męczeniſkiej, gdy co cierpi dla dochowania
jej, 713. w czystości żyjący ludzie, ſpoſobniejszemi
ſa do cnot, 710. maia moc nad ſatanem, 711,
Cnot csm, ſtażebnice Boſkie, 799.

D.

Duch S. Pálcem, 678.

Duſá każdego człowieka prawowierneſzego, Obu-
bienicá Baránkowa, 756. ktora nie czuje w ſobie
pragnienia do chwały wieczney, ieſt to znak, iż
niegodna God Baránkowych, 802. Iednoczy ſię z
BOGIEM przez modlitwę, 766. na Duſę ſwoię
ſa nie diſkretni ludzie, ktorzy nie dbaia o iey
uſpokojenie, 758. Duſy rozumney poſilek, ducbo-
wne niebieſkie rzeczy, 800.

Duchowna wiadza nad wieczkami, Duch S.
przyrownał do Pálca Boſkiego, 670

Dziedzictwo P. 18275 some wieloraki, 763.

Dziedzictwem P. 18275owym ſa wſykie duſe,
krwia iego odkupione, eod. przez dziedzictwo
Páńskie co ſię rozumie, 763.

Dzieci, na ſtażbę Boſką Rodzicom zaluiazym,
máuka, 638

Dworzanin ieden, ktory dla pozyskania Paſki
Páńſkiej wiele przeciw ſumieniu czynił, iakieſ
ſłowa przed ſmiercią wyraził, 748.

E.

O. S. Fránciſka poſtanie, kámienie gołe, 757.
Twardy dawał odpoczynek ciału, ale duſę pieſzo-
no obowia, eod. Státecznego ſpoczynku w gázie-
nie znalazł tylko w ſamym dziedzictwie Páńſkim,
762. we trzech dziedzictwach P. 18275owych
ſiakał ſpoczynku, 764. Życie iego iedną modlitwą
nazwać ſię może, 766. w Grobie ſtoi iak żywy,
na ſłupku kámiennym, eod. Cnoty iego, 767. Był
wielkim nieprzyjacielem, wygodom ciała 768. Trzy
tabliczki, ktore w ſiebie w zanadrzu znalazł,
znaczyły trzy ſluby Zakonne, 769. w Fránciſka S.
Zakonie, liczbá, iak wiele ieſt ludzi, 639.

G.

Na Godnościach zoſtáacych ludzi, pretki upa-
dek, 760. Golebroń srebrno pozłociſta, znaczy Ko-
ſciot S. 793. Jeſt ſymbolum ſimplicitatis, 794.

Gory znacza wyſoka doſkonołość w cnotach, 695
Gory ſławniejsze dziewięć, 696. Gora Oreb, zna-
czy pogardy ſwiata, Gory ſkaczace, znacza Paſli-
wość o Wiadrę S. Gora Tábor, znaczy deſideri-
um altioris perfectionis, eod. Gora Betbel,
znaczy chęć y pilność do nauk duchownych, 697.
Gora Sion, znaczy umartwienie ciała, poſty, 698.
Gora Hermon, znaczy cnotę pokory, eod. Gora
Ephraim, figura ieſt żarliwoſci, 698.

Grecy, przy ſlubnych áktach, nazýwali wło-
cznie in ſignum immunitatis, 742

Grzegorzowi S młodemu applicuacemu ſię do
nauki, dwie Pánieńki ſię pokazały, iedną mądroſć,
druga czystoſć, 828.

Grzeſzac przez cały rok ſmiertelnie, pokuty

Rejestr Rzeczy osobliwŝych,

lat dwa tysiącz, pięć set, pięćdziesiąt i pięć. 774.
Grzeŝnik cięzar, bierze na się Kościół S. 721.
Grzeŝni ludzie, przyczyna że Paŝterze. 721.
Grzeŝnikom, którzy folgując ciału swemu, nie
starają się doŝyć uczynić za grzeŝby, nauka, 772.
Grzeŝnicy depozyt grzeŝbowe, do ŝkárby ŝprá
wiedliwości B. iedni wozami, drudzy workami,
a trzeci kwartnikami znóŝa, 773. Onymże re-
flexya, 774.

H.

Hiccynt, a gorálica pochodnia iedno źnóczko, 729.
Hiccyntowy kámién, w czym się náypiękniej wydáje,
729. Heretykom reflexya, 639.

Hieronym S. w ŝaróŝci, wielkie pokusy cierpiat,
714. Dla biedowania się z pokusami iako Męcen-
nik umárat, cod.

I.

Iáblka prágniénia, 803.

Iácek S. czyŝtoŝci przez cále życie doŝbował. 733.
Iego cnoty, iák tylko się urodził, oddány P. BOGU
ná ofiarę y ŝarbę od Mátki, cod. Troiákim cble
bem ŝiebie y bliźnich karani, 737. Nabożeńŝtwie
go ku Prz. Sakramentowi, Rzekę ŝucha noga prze-
ŝedł, wzięwŝy Obraz w iedną rękę Prz. Pánni, a
w drugą Najś. Sakrament, cod. Cudá iego, 738.
Pánná N. iako z synem się zábawiátt, cod.

B. Ian Kánty, zgióć w ŝtanie Akadémickim, wy-
ŝpiewat Epithalamium Canticum Agni, 787.
w Roku 20 zászadł Kásedrę, aż do lat 80 ná niego
prácowat, 792. Studia ŝwoie poczynat od nabożeń-
ŝtwá, przed Obrázem boleŝnym, cod. wyŝpiewat
Canticum Patruelis, 793. kochał pokoy ducbo-
wy, 794. z M. Pánną zŝat się godnym gadać, y
z Stánuŝławem S. cod. Nágie po drodze okrywat,
795. Porcja, która dał ubogiemu, z niebá mu cu-
downie wrocona, Do Rzymu po trzykroć chodźt,
Zostawŝy Teologj Doktorem, męŝa nigdy nie ŝto-
ŝlowat, cod. Rátuie modlitwami ŝwemi wŝytkich
udáiacych się do ŝiebie, 796. ná wojnach ráutowat, 798.
Iego Imię, wydáje go byđá árcybiskupiego w ducbo-
wnych pieniácz y muzyce, 786.

P. IEZUS troiákich ŝat zázýwat, 820. Bole-
ŝny, iest Brátem náŝym, 795. Ciemu się názwat
ŝmarciem, 723. Ukrzyżowany, Márcypán: czemu
643. Iego rány, pięć tálentow, 768. Iego Krzyż,
Wŝechnoŝności Boŝkiej kluc, 782.

Imiówá nicktorych. 88. kádego ŝtanu, 809.

Instrumentáliŝta ieden, gdy zázrat, ŝluchá-
cych, iednych do ŝaleńŝtwá, drugich do ŝmárku
przywodził, innych do wŝeŝtoŝci, 796.

K.

Kámiénie prognóŝykuiące, 627.

Kapituła Krákovŝka, Seminarium Episco-
porum, 736.

Kápláni u Pogáńŝtwá máiac czynić ofiarę
pálce ŝwoie drogiemi nápuŝczáli olejkami, 679.

Káptáńŝkiego ŝtanu ŝymbolum Roza,

Kárnáwalom pod czás poŝtu S. wágánd y ŝka-
sek, 646.

Kátarzyny S. ŝerce, pełne było złotá mądroŝci,
829. Máxencyuŝá Ceŝarzá małżeńŝtwem pogárdzi-
tá, ukontentowátá mądroŝcia złączona z czyŝto-
ŝcia Chryŝtuŝa P. cod. dla doŝbowania czyŝtoŝci,
bogactw y záronia odŝąpiłá, 830. P. IEZUS dał
iej złoty drogi pierŝcień, obierájąc iá ŝobio zá Oblu-
bienie, miał wielkie ukontentowanie w iey mą-
droŝci y Pánieŝtwie, cod. Ukontentowátá Ko-
ŝciół S. wojniacy, 831. Ceŝarzá konfundowátá o
batmochwalŝkie ofiary w bóŝnicy Pogáńŝkiej, cod.
Ukontentowátá y Koŝciół tryumfuiacy, 832. Anio-
łowie 88. wielki honor ciálu iey uczynili, gdy po-
ŝięgá wzięwŝy ciáło ná Górę Synáí zámieŝli, Wi-
dáiana od S. Gererudy w Niebie, ná krzeŝle wy-
ŝoko wynieŝionym cod. ma przywiliy od Chryŝtuŝa
P. iá uáŝacy się do przyczyny iey nabożeńŝie w po-
trzebach, pomoc y póciechę od BOGA otrzyma, 834.

Kázimierz S. Podczáŝy P. IEZUSOW, Márcypá-
námi częŝtuit, 645. Wiekŝy náđ Salomóná w czym
648. w Czebach ná wojnie zwycięzony, Czeŝtuit
módti Poŝkcz czym? 651. Rátuie Polaki, 636.

Káznoŝdiciá káždý, zowit się Index ab indi-
candó, 678. Kłóŝwy, kto się nie boi, nieŝczęŝli-
wym iest, kto iá zázá umie ŝobie powázáć, ŝczęŝli-
wym iest, 672. Przez kłóŝwę człowiek do nieŝczę-
ŝliwego ŝtanu przychodźi, który ŝobie onę lekce-
wáŝy, cod. Z wŝkłym nie godzi się áni iest, áni
pić, 673. Wielka ŝczęŝliwość tych którzy ŝobie nie
lekce wáŝa kłóŝwy, choć nieŝłufnie ferowane, cod.
ŝkutki trzy kłóŝwy, 674. Ciáło wŝkłego, bierze
w poŝŝeŝyá czárt przekłéty, Tákiego dufá nie zý-
tkowat, áni zázugowát ŝobie moze, cod. Nieáb-
iacych ná kłóŝwy Koŝcielne niŝczęŝia domy, 675.
Wŝkłym przeŝtrogá S. Chryŝtoŝtomá, 676.

Kłóŝpatry toŝko z łamyob liŝkow ŝczájkáwob
reŝowych, 755.

Koŝacze Meŝŝyáŝá, figura Prz. Sakramentu, 654.

Koróná, zgromáđzenie Prálatow, 736. Koro-
ná BOGA W. iest Zakonny ŝtan Duchowny, 737.
Korony trzy, złotá, ŝrebrná, y cierniowá, co zna-
cza, 740.

Koŝciółá S. iest ondoŝo Zakonny ŝtan Ducha-
wny, 737. temu Piotr S. przyobiecał pomoc y opie-
kę ŝwoię choć po ŝmierci, 719.

Koŝká B. nieugáŝonemi miéŝci B. uŝtáwicznit
páláti płomieniámi, 834. iest iedyná ŝwiatoŝlimo-
ŝci relikwia, był homo pacificus z BOGIEM, 842.

Łáŝki

W Czwartey Części.

Łaski Boskiej nigdy nie utracił. Niemności na duszy zupełnie dochował, w domu konwersował z Anierami ss Panna Prz: P. IEZUSA mu podał. 843. Wyprobowany w siedmiorakim ogniu. 844. Miał osobliwe nabożeństwo do Panny Prz: 845. Jest relikwia Kościoła Chrystusowego cod. jest Pł. tronem Korony Polskiej. 846. Historia o nim, cod. Klucz jest pokutą. 771. Klucze oddawano Oblubienicy na Godach Matżeńskich. 772. Klucze od skarbów mądrości B. trzy Pokorą Modlitwą, Pokutą. 778. Kluczyki do gęby umartwienie języka 780

Król Celtow. złoto po drogach. polach. Ptak. mi ślask. 715. Królów. Monarchów. czego naucza Król Dawid. 646.

Krucyfik widomie plakał. 727.

Kupiec zapomniany od duchownego, wszystko traci. 627.

L.

Lampy, znaczą serca i affekty serdeczne. 823 Łaska Boska, jest najukochańsze dzieło nasze. 690 Liebnarz za pokutę dopuszcza się zamknąć w bieżce pełnej gąsien. 777.

Łoże do spoczynku najlepsze klauzury Zakonne. 766. Łojnica. albo rokoy Królów Perskich, zwat się Cervical Regis. 768 Łojyska. w których ludzie światowi duszom swym spoczynku zwykli szukać. są voluptatis. honores. divitias. 758.

Lud Chrześcijański, dla czego odprawia uroczystości pamiętek Męczenników ss. 727.

Ludwik król, niezłoty: do Miasta Tornatu, Mieścianie mu z ołtarza serce mistrzynie wyrobione ofiarowali. 823.

Ludziom szukającym w utraceniach swoich Civitates Refugiu szatanu, nagana. 686.

M.

Mągorzda S. wielkie lucra otrzymać za dośbowanie czystości 709 Przy cnotach czystości otrzymać wiele innych cnot od P. BOGA. 711. Przykładem tey, nawróciło się pięć tysięcy ludzi do wiary. Miata moc osobliwa i władza nad szatanem, cod. Szatan w postaci smoka pod nogami ma podeptanego. czemu? 713. Wiele miok wyrzynała dla czystości. 714:

w Matżeńskim stanie iako się mają ludzie z blacy sprawać. naka. 707.

Martin S. droga pnia. 811. Jego siewczka płaszcza pokryła i ubogiego nągiego. y P. IEZUSA w Niebie. 819. Akty jego wielorakich cnot, cod. Sztuczki jego płaszcza z szatanem P. IEZUSA kompara cy. 820. B. kupem będąc, dał suknią ubogiemu, którego przy uszy postrzegł nągiego. 821 Ogniste kocioł nad głową jego widziane, Wiekła zastrzeżenie mia

ła iakowiana jego gdy byłby świeckim. P. P. z. n. kroił ubogiemu, niezeli gdy będąc Biskupem dał suknią, cod.

Mądrych ludzi w ten czas jest złotem ich mądrość, kiedy przy nauce starają się żyć powściągliwie. 832.

Miasta fundowane na gruntach Kapłanów zwat się Civitates Sacerdotales. 693.

Męki S. IEZUSOWY symbolu n. Salomonowego n. Benie. 648 do Męki jego nabożeństwa. Królów Monarchów positek 645

Michał S. przyznaj się żyć nas przestrzege 743

Mikołaj S. iako siewał i brami Kościelnym. 629 Jego cnot dwanaście pod figurą kamieni drogich. Cudo na cegle pokazał. niewierzącym Talcemnicę Trójcy Przen: 630 Zboża zksorego ula ubogich dano, nie wie ubyna. 631

Mirra znaczy umartwienie namiętności męzycznych w Pratach Kościelnych. 681. Znaczy pokorę i czystość. cod. Wigoru dodatek. y od jakichś namiętności zachowuje 782.

Młodzi ludzie słabotnie urodzonych. gdyby się znajdowali bez właściwych przymiotów. stałoby się magła ku ozdobie. ale ku hanie. 731. Młodość każdego człowieka Chrześcijańskiego, ma trzy Młotki. 732. Młodość słabotnego stanu nauka przetrzebna. 730. Ozdoba ich w czym zawsta 730.

Młodzi słabotnie urodzeni, nie tylko Rozbitom. Family ale też całego Królestwa korona jest. cod.

Modlitwa ss Bożych katechizysa jest za nami w niebie, im tu który był doskonałym w cnotach. 675. Modlitwa do ss. Bożych funduje się in terra Sacerdotali. 673. Modlitwy nasze tak wielkie są u BOGA cenny, że ie sam pilnie rachuje. 813.

Monarchowie w kłopotach rządów swoich czym się mają cieszyć 649. Monarchom gdy są w mianych imprezach nie dążyć się. reflexya piękna 640. Moryskacya iata, jest co potężna armata. 767.

N.

Nabożeństwo do Prz: Sakramentu, vide Sakrament Przenajświętszy.

Nabożeństwo do Antoniego S. vide Antoni S.

Nadzieja o przyszłości chwale, jest to wdobinka z

flotu błogosławionych. 799

Napomnienie Rodzicom, o wychowywaniu dzieci 733

w Nauce aby dał BOG postępku komu trzeba się starać aby dusza jego była iak najbielsza. 825. w Naukach pragnącym postępku. trzeba się chronić

cielesności 824. Nieczystość. vide Cieleśność.

Niewiasta z szatanem zaślubiona w dzbanie. 707. Nocne postrachy znaczą niemniężność. 827.

O.

Oblubiencomie na weselu zaczęli gościom picie Godow, które zwano Epithalamia. 785.

Opas

Reieſtr Rzeczy oſobliwſzych,

Opát Venerius iednego dnia cudownie zdołał, zasiał y zebrat z polá 715.

Do oręzá Káwalerſkiego, Káwalerſkiej teſz ręki trzeba. 750. Oſuſt ieden w Turczach zmyſlat, że miał klucz do Ránu dárowány od Máhometa. 784.

Otto Ceſarz, ná poſtaniu Romuálda S. bárdzo ſobie ſmakował. 757. P

Pálma Meczehſka, ſymbolum czyſtoſci. 713.

Pálcami trzema, á nie cáła ręká ſegnać ſię mamy ná pámiatkę Troye Przen. 677.

Pánienká S. Libárya, okóło kódziele ſię bawiaca ſam wierzeb przeſłice w ſliczne iey kwiáty z kwiát. 818. Pánienki w czyſtoſci żyjace, máia moc y láſkę do zwyciężenia czártow. 712. Pánienki ſław, ozdoba Koſciółta Chryſtuſowego. 633. Pánienſtwo, drożſe nád złoto. 633. Potrzebuie niebie ſkiej pomocy, ieſt dar Boſki oſobliwy. 634. Potrzebuie modlitwy y umartwienia ciátá. 635. Iego ſymbolum ſátá apokálipſyczna. 636. Rozmnażá ludźie. 637. Ten ſław ſymbolizuje ſłońce, Mieſiac z áſ ſław Matzeńſki. 636. ieſt równo z Wiárá Kátolická. 638. Róžnoſć czyni miéczy prawdziwa Wiárá, á heretycka. 639. Byłá u dawnego Pogańſtwa w poſánowaniu. 439.

Páſterzá temi czasy łatwiej znaydzieſz nieprzykládneho, niſz ſwiatobliwego. 658. Páſterzow duchownych cięſkie oblięi. 621. Ze Páſterze áli, przy czynia grzeſni luźie. 658. Piſmo S. ieſt oleum. 679.

Piotr S. de Alcantara, z Piotrem S. Apóſtodem równi. 769. ieſt Podkárbin átrybutow Boſkich ſpráwiedliwoſci, mádroſci, wiſcihomoſci B. 771. ieſt Portentum Pánienic. 772. Pokuta otwiera ſobie ſkárby ſpráwiedliwoſci B. 777. w lat 16. Regułę O. S. Fránciſká przyiał, y do lat 63 oſtra pokutę prowadził. 778. miał ducha mádroſci álbo bieętoſci w Piſmie S. 779. Duch S. w poſtáci gołę bice widziány ná rámionách iego. 780. Przyſtá rzeczy, y záiemnice ſerc ludzkich poznawał. Skárby mádroſci B. otwierał ſobie kluczem pokory, módlitwy, pokuty, eod. kázyki w uſtách noſił. 781. Potrąnny popiołem polypował, od złoſliwej niemáſty ſtuka dáchowki był rániowy. Podlegály mu wiſyſkie elementá, eod. Od káżdego elementu ná káżdym członku cierpiał. 783. Modlitwa iego, ieſt eo klucz poſpolity. 784. Záſługi iego ſo Paradíſus deliciarum, eod.

Pogańſtwo z koſciy z ciát Ss. Meczennikom, po chodnie robili. 833.

Pokutá, ieſt kluczem grzeſnego, ále o trzeb zębach 775. Tym kluczem grzeſnicy nie wiſyſcy ſobie otwieraia, ſkárby ſpráwiedliwoſci B. má trzy częſci, eod. Do kluczá pokuty, nie iednym pálcem ále cáła ręká przyłożyć ſię trzeba, kto chce nim otworzyć. 777. Pokutá doſkonála, uſtawiczne drę

czenie ciátá, eod. Ludźi niedoſkonále pokutácy, wizerunk w bogaczu Ewángeliſcznym 775. Zboycá ieden dekretowány ná ſcięcie, nim ſcięty, z á pokutę káżdy członek drápał y kłut, mſzcząc ſię grzechow ſwoich nád ciátlem. 777. Pokuty komput. 774. Pokuty kto ſię nie ſtára czynić, póki zdrowie ſłuży, nieſzczęſliwy. 775.

Polſká, przedtym była Paradýſus. 662. Polſká, názwat ieden Paradýſus Iudæorum. 663.

Prágnienia zbyteczne rzeczy docieſnych. wiele ludźi gubia ná duſy. 833. Prágnienie nagrody wieczney, ieſt bodźcem do cnoty. 804.

Práci, ſo pálcami Chryſtuſa Páná. 671. Iſo ozdoba głowy P. IEZUſowey. 736. Práciatom zgro-mádzenie, koroná. 736.

Profeſſorowie náuk ſo inſtrumentámi muzy-cznemi 787. Prace ich, które w uczeniu podęmuia, ſo Canticum Agni, eod. ſo wdzięczne Koſciółowi S. 789. Profeſſorá Akadémij Krak. ex-plikuiąc profanum Authorem; widzenie. 791.

Puſtelnik umartwił ſię od miodu, y iáblik, od Anióła utrątomány. 817.

R.

Relikwie Ss. gdy w náleżytey uczciwoſci máia wierni, co z á pożytek odnoſa z tego. 835. Reli-kwie Ss. w ſtárym teſtámenie w wielkim poſá-nowaniu były. 836. w nowym Teſtámenie z á czá-ſow Ianá S. ná Oſcarzách ich ſtáwiáno. 837. Pierwiſch Rodzicow náſzych w takim poſánowá-nu były. iz Krolowic, ſc. peregryná. je do nich odráwowáli. 836. przy tobie ie noſac odnoſa po-moż. nie w duchu y w ſmárobliwoſci. Pomużá. ſo ſię w cnotách wiary náliſet. 838. ſo obona przedwko grzechom y pokuſom ſáwáſk m. 840. Zakonniká broni Reukmarz od myſli ſpetnych, Odmáſzacego ſię ná grzech, uderzył náko mfo-tem w pierſi, Zboycy poſtány do upámęćania go przywiódł, eod. Troiákim ſpoſobem autbentyko-wáne byđá moſa. 841. Nienwinnoſć má z niemw el-ka konnexo. 842. Relikwij niepewnych, w ogniu próbmano. 844.

Rodzicy powinni dziękować P. BOGU zá potoma-ſtwo, nápomina Ambroży S. 730.

Róla buyna ieſt Koſciół S. 716.

Róza ieſt z kolacemi oſciámi ſworzona que-ſtya. 660. Ze teraz kole, ieſt to kára z á grzech, eod. ieſt ſymbolum ſtanu Káptáńſkiego, eod. Ma záleccenie ex plantatione, odore, & colo-re. 663. Aby miała kolor piękny, y zápách ná to ſekret. 664. Róza z zlotá wyrobiona. dorocznie poſwiata ſolemniter O S. Pápiez. 657.

Rzymánie ſlubná ſá g biatá zwáli Candi-dus umbo. 742.

S.

W Czwartej Części.

S.

Do Prz. Sakramentu nabożeństwo posłtek ludzi na wygnie, 654. Iest cbleb wojskowy, 654.

Salomonowe nośenie, symbolum Męki P. IB. Złosowy, 648. Na sen częstokroć przez całą noc zdobyć się nie mogą na miękkiej pościeli leżący, 761.

Śluby Zakonne trzy, trzy miliony talentów, 769. Trzy tabliczki, które O. S. Franciszek u siebie znał, 761. znaczyły ich, eod. (ss. 640)

Smoczy chwalecy P. BOGA, 641. Smok ciało na Srebro, dla dźwięku głośnego, znaczy słowo Boże, 794.

Stanisław S. nazywa się Palcem trojańskim, 678. będąc w cudzych królestwach nie zepsował obyczajów, 678. Kąkania jego były Digitus unctus, 680. dla nauki osobliwej, uczyniony Kąznodzieja Katedrałnym Krakowskim, 679. sam wizytował Dycezya, 682.

Stroną z bórakowych śliczyczek ukrecona jest naymelodijniejsza, 788. (826)

Studentom młodym, napomnienie S. Augustyna, Święto Wszystkich Ss. na co odprawujemy, 807.

Na toż Święto w Niemczech robia kotacze, które zowią Panes Sanctorum, 779. Ss. Boscy trojańskim sposobem ułatwiają nam naddzieję do otrzymania chwaly wieczney, 806. S Gertrudy gdy mówiono Litania o Wszystkich Ss. widzenie, 810. Ss. Pańscy kroluicy w Niebie, są nam pożyteczni y ratować nas mogą, 716. są członki celniejsze, bliższe głowy Chrystusowej, 720. Ss. Pańscy na którym członku cierpieć, na tych od Boga mają moc nas ratować, 782.

Szata złota z welny Bórak P. IB. Złota: cnota czystości 633. Szata P. IB. Złota, oraz z nim, rosta, y nie psowała się 638.

Szatana; figuruie lerycho, 689.

Sumnienie złe, styllet ciężki, 761.

T.

Talent ołowiany, 706.

Tarczy we trzech okazyach używano u Łace. demonczykow, 751. Tarcza Michała S. nazywa bity się wydaie między tarczami Anielskimi, 743. jest symbolum aktu appretiationis DEI, eod. Iest symbolum aktów cnot rozmaitych, 749. Tarcza złota, która sto tysięcy czerwonych złotych wazyła 753. na Tarczy gdy kto umierał: za szczęście to miano, 754.

Torella S. w każdą godzinę wyprawiła akty pragnienia do chwaly wieczney, 805.

Troyce S. tajemnicą cudem potwierdzona na ciele, 630.

V.

Wczynki nasze choć małe, wielki mają ślaczunek z P. BOGA z dobrej intencji pochodzące, 812.

Wzynek miłośnierny naymniejszy, BOG samym Krośnictwem Niebieskim płaci, 814.

W.

Wawrzyńca S. Figura ziarno, 715. przy Męce swojej, złote y obfite żniwo z siebie wydał, 716. za zasługami jego udziela P. BOG wszystkim wiernym łask potrzebnych do otrzymywania zbawienia, 723. Przy Męce swojej zstał się wyborne ziarno, 724. w każdy Piątek do Czysta przechodzi, y jednę duszę wyprowadza, eod. z latarnia rewidował celle Zakonnikom wszystkich, 727.

Wizerunek ludzi niedoskonale pokutujących, Bogacz Ewangaliczny, 776.

Wojownik ieden Tureckiemu Soltanowi postat miecz ciężki y wielki, co na to odpowiedział, 750.

Wojciech S. wonna Roza, 657. mazałecenie ex plantatione, odore. & colore, 663. Cnoty jego różne, Pokorą, chyność na ubogie, cierpliwość, 667. (742)

Włoczenie zżyzwiali Grecy, przy ślubnych aktach, Włosy, znacza mnieysze uczynki y myśli dobre, 814. włosy w rozpędliny murów włożone, ruiny nie podległy, 770.

Wroczyście Męczenników Ss. dla czego odprawie lud Chrześcijański, 722.

X.

X. Druzbickiego akty łaski Boskiej, 749.

Z.

W Zabobony wdaiacy się, z trudnością mu się przychodzi oderwać od tego, 687. Na takich kara od P. BOGA, eod. udaiacy się do wrożów, do bab, w utrapieniu pierwej niż do P. BOGA, nie znajdują pociechy, 683. Doznacie nadd soba wielkiego okrucieństwa czartowskiego, 688. Wiąże takich y wikle na sumnieniu czart przekleśy, 689. na ciełe y na innych rzeczach škodzi, na sumnieniu tyrannizuje, 689. Zazwalaiacy na zabobony traci cnoty Ss. Wiare, Naddzieję, 690. Takich karze P. BOG na własnych dzieciach, y familie gubi, 691. Ieden udaiac się do wrożów, gdy mu tyśka zgingła, Syna mu czart oslepił, 692.

Zakonny stan Duchoway, iest Korona BOGA W. y ozdoba Kościoła S. 737. Zakonne klauzury, toż do spoczynku najlepsze, 766. Zakonnikowi, zebrane odrobunki z słołu, BOG w drogie perły obrocił, 817.

Zboycą dekretowany na ścięcie, nim ścięty, każdy członek drapał y kłut, mśczac się grzechom swoich, 777.

Złoto symbolum mądrości, 823. Znaczy po-bożne intencje w sprawach naszych, 815.

Zniwo złote, 715. w Afryce tak zyzne było, iż z iednego ziarka cały prawie snopce, 715.

Zycie czyste, pomocą iest do nabycia mądrości prawdziwej, 824.

M m m

REIESTR

R E I E S T R

KAZAN NIEDZIELNYCH.

W którym, znaydziesz na Każda Niedzielę przez Rok, początek Kazania, y gdzie ostępka szukać: a to pospolicie będzie w pierwszey Części każdego Kazania; gdzie ledwie które słowo odmiennymy, albo opuścimy, materyi założoney dowiedzieć Pismem świętym, Figura, y Historya.

Luc. 21. **NIEDZIELA I. ADWENTU.** *Levate capita vestra, quia appropinquat redemptio vestra.* Słowna przypowieść/ ale u Mistrzów duchownych omylna. Nie rychło się na starość uczepi/ a zwłazęza cnoty/ y nabożeństwa. Przysnacie ją wprowadzić/ że to rzecz trudna/ ale przecie nie jest niepodobna. O to y w dzisiejszey Ewangelii/ starość święta/ bo ostateczne dni iego/ opisując Zbawiciel/ do nabożeństwa brać się sika; kiedy ludziom na on czas żyjącym taka zostawie nauka/ *Levate capita vestra &c.* Pieśń tu przestroga omyln/ którzy zstrawimy lata swoje na próżność/ swywołach świętowych/ doczekamy się swego wola/ mało co/ albo nie nie poprawia żywota swego; przetoż y ja animować takich do odmiany żywota/ wolam na nich pomienionemi Zbawiciela słowy: *Levate capita vestra*: y dowiódę im tego/ iako Nabożeństwo/ jest okrasa swego wola; to jest iako to rzecz piękna/ kiedy człowiek w starości przyczynia sobie nabożeństwa y w pobożnych Chrześciańskich aktach tym pilniey się ćwiczy. Patrzą w Kazaniu na S. Andrzeja w Części pierwszey. folio, 444.

Matt. 11. **NIEDZ. II. ADWENT.** *Capit JESUS dicere ad turbas de Joanne.* Wielkie nader bezcennie portalo Jan a S. gdy nieskonczoney Młodości Bazniodziela/ bo Słowo Boskie wcielone/ tytuły iego y cnoty wylicza: tuż to wielkym nęd Prorokow/ tuż to Aniołem zowiąć go. Te wszystkie prerogatywy/ cnoty przywileje Jan a S. prawda jest *principaliter* przypisać się powinny rece/ to jest łasce Boskiej wspomagalacey go. *Etenim manus Domini erat cum illo*: napisał Lukasz S. iednak *secundario* nie pomatu dopomogło mu do takiej doskonałości to/ że młodość swoje w boiażni Boskiej/ uśledy z domu Rodziców na puszcza/ zstrawił. Trzeba albowiem wiedzieć/ że młodość de lata w Boiażni Boskiej zstrawione/ początkiem y znakiem sa dalszego cnotliwego życia. Z Kazania na S. Jana Chrzciciela: część pierwsza. 418.

Joan. 1. **NIEDZ. III. ADWENTU.** *Tu quis est?* Podobno kto/ poczytać będzie za przygane tym Zyzdom/ iż tak pilno Jan a S. examiniua/ y od niego o Messyahu dowiedzieć się pragna. *Tu quis es?* lecz jeżeli to uczynili *non ex curiositate*, nie z dworności iakię/ albo z intency zley podchwycenia w czym Jan a S. ale raczej z intency dobrej/ y z skłonności do dobrego/ gnać im tego pyta/ nia nikt nie może: gdyż skłonna/ gotowa do dobrego wola/ y iakiekolwiek pragnienie polepszenia się/ wielce usposabia człowieka grzesznego/ do otrzymania od P. B O G A dalszego oświecenia y łaski. Z Kazania na S. Mateusza, część pierwsza. 506.

Luc. 3. **NIEDZ. IV. ADWENTU.** *Traditio Baptismi Penitentiae.* Takci właśnie przynależałoby żeby przed postanowieniem Chrztu prawdziwego Chrystusowego/ poprzedził był Chrzt Janowy/ Chrzt pokuty: bo ten nie tylko był figura nowego Chrystusowego Chrztu/ ale ora/ dyspozycya czyni/ w sercach ludzi do tamtego. Lecz tu Queszaz/ jeżeli za nastąpieniem Chrztu Chrystusowego/ ustat *Baptismus Penitentiae*. Ja uważając swym sposobem rzeczy/ odpowiadam na ten czas/ iż nie ustat albowiem y po Chrście S. zostały przy człowieku n. które brudy/ na których obmycie potrzebuie częstokroć człowiek Chrztu pokuty S. Z Kazania na Niepokal Poczęcie Pr. PANNY. część pierwsza. 253.

Luc. 2. **NIEDZ. po BOŻYM NARODZ.** *Puer crecebat, & confortabatur.* Szczęśliwe dziecię/ y oświeśm bezcennie y Rodzice takiego dziecięcia/ które na wzor Dziecięcia P. J E S U S A w dalsze lata rosnąć/ y do rozumu przychodzić/ nie traci niewinności na Chrście S. nabręty/ ale raczej usilwardza się w niey; bo takiowi ludzie którzy niewinność swey wcale dochowują śmiertelnego nia/ gdy iestże nie dopuścimy się grzechu/ osobliwemi sugami y oświeśm pokoiowemi P. J E S U S oświeśm nazwać się mogą: powiem przeto w czym takiowi ludzie różnia się od inśyich sug Boskich; y w czym inne celują. Z Kazania na Młodzianki. część pierwsza 591.

Luc. 2. **NIEDZ. I PO TRZECH KROLACH** *Dolentes quarebamus te.* Założamy się P. J E S U S w Brzyżu zaraz z młodości swojej/ iakoby w naysłodszyey Oblubienicy z ktorey nam czas/ su meki swojej urodził zdawienie y wiebo/ też y inśym ludziom co nayudochanśym sobie/ rad/ ona/ y nia czestuje/ kiedy na Prz. Mierke swoje y Oyca domniemanego Josefa S. Brzyż utrędpienia przepuścić. *Dolentes quarebamus te.* Wlec że Judei z żyjących ludzi bez podobnych okazyi na świecie obyc się nie może/ każdemu do tej ukończoney P. J E S U S omy Oblubienicy/ to jest do Brzyża brnąć się potrzeba. *Qui vult venire post me &c. tollat crucem suam*; nie każdemu zaś z ta Oblubienice

R E G I S T R

blenka smętno mieszkać/ to jest Brzyt utrącenia ponosić; powiem o różnicy y przyczynach tego.
Z Kazania na Znalezienie S. Krzyża. część pierwszą. 219.

NIEDZ. II PO TRZECH KROL. *Nuptiae factae sunt &c. & erat Mater JESU ibi.* Sami obez Joana. 2.
eność D. JEZUS A y z Matką swoją na tych małżeńskich Godach/ świadectwo dacie/ iako fona-
trakty małżeńskie: lubo na on czas ieście nie byli oświęcone iako Sakramentalna/ iako sa teraz/
nie mieli w sobie żadney przysięgi; iako to niektórzy zmyślali Heretycy za czasow Hieronima
S. A tym samym gdy D. JEZUS approbuie stan małżeński/ potępia wielce stan owych/ kto-
rzy bez małżeństwa żniac wolno cielesności szuka. Przeto iść wiele mówili ludzie tręca/ którzy
to cnota czystości handluia/ powiem. Z Kazania na S. Małgorzatę. Część pierwszą. 701.

NIEDZ. III PO TRZECH KROL. *Ostende te Sacerdoti:* Patrzyć iako y sam najwyższy Matt. 8.
Bóstwo Chrystus JEZUS: *Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech* ma w osobliwym
respekcie y czci Kapłanów; kiedy o to trędownego do nich odsyła. *Ostende te Sacerdoti.* Nam w
tym przykład zostawiać/ iako w osobliwym respekcie u ludzi choćby też najwyższego stanu bła-
gowinni bydy Kapłani/ Prędzi/ zwłaszczą owe którzy funkcjom swoim starają się czynić dosyć: o
trzech ich pryncypalnych funkcjach powiadam pod podobieństwem iednego drogiego kamienia. Z
Kazania na SS. Piotra y Pawła. część pierwszą. 429.

NIEDZ. IV. PO TRZECH KROL. *Quid timidi estis modica fidei* Wiele się znajduje luz Matt. 8.
dzy bardzo podobnych tym Apostołom/ którzy począwszy co dobrze/ gdy na nie iście burze po-
wstana/ trudności przyda/ gdy się im zamyśli ich nie powodza/ chociaż w pobożnych intencjach/
wnet sobie przetrza/ albo ustają w gorącości ducha/ y zaczętych intencji odstępia Zawołam
tedy na mówcy z D. JEZUSEM *Quid timidi estis, &c* y onymże podam potrzebną w takich o-
kazyach informacya. Z Kazania S. Jakuba Większego. część pierwszą. 455.

NIEDZ. V. PO TRZECH KROL. *Dixit JESUS parabolam.* Pytania słuchani/ czemu Jbdo Matt. 13.
wiciel nasz chce Kazaniami swymi nawracać od złego grzesznej/ ledwie nie pospolicie używał
przypowieści/ iakoby o sam innym mówiac: co y w dzisiejszym Ewangeliu czytamy; kiedy bowiem
trzeba było grzesznym pogrozić piekłem: czyni to nie wyrażnie/ ale pod podobieństwem fałsu na
ogień nągotowanego. Na co tak odpowiada; że to czyni D. JEZUS dla tego: aby iśćkowie
obyczajnie postępując z grzesznymi/ tym łatwiej mogli ich nawrócić y przywieść do poprawy żywo-
ta. Albowiem iśćkliwość/ obyczajność/ przyiemność oraz też y opinia dobra/ wielka sa ozdoba
światobliwości/ y skutecznym sposobem do nawracania grzesznych. Z Kazania na SS. Filipa y
Jakuba. Część pierwszą 481.

NIEDZ. VI. PO TRZECH KROL. *Quod minimum est omnibus seminibus.* Co tu zbawiciel Matt. 13.
mowi *generice* o Brośliwiec iebiestkim/ to w samej rzeczy prawi się o wszystkich błogosławio-
nych tamże krolujących którzy/ że tu na świecie/ gorzki w moryfikacyach/ w utrapieniach pro-
wodził żywot/ słusnie do gorzkiego przyrovnani są iakże *Quod minimum est ceteris* prę-
wodzi się to o nich: bo tacy matami/ podł mi pospolicie zdadza się u świata. *Cum autem creverit
maius est omnibus ulcibus, & sit arbor; ita ut volucres caeli veniant & habuent in ramis eius.* Przez
cośte znaczyć może/ iż gdy takowi dostają się do życia/ nam tu na ziemi ieście zostającym/ zstają
się pożytecznymi/ ratować nas mogą: co jest artykuł Wiary S. Karolickiej/ zamknięty się w Pa-
stierzu/ albo w *Credo* w owych słowach *Communione Sanctorum*. Świętych (połeczność: o czym
Berzy powiem. Z Kazania S. Wawrzyńca część pierwszą. 715.

NIEDZ. STAROZAPUST. *Conventione facta cum operarijs ex denario diurno.* Łatwo się Matt. 20
domyślić: że D. JEZUS przez tę przypowieść chciał w sercach wiernych wzbudzić nadzieję y
pragnienie do chwały Niebieskiej/ która każdemu według praw Bożego sprawiacemu się/ iako
groß dzienny za pracę obiecana jest: o czym Paweł S. *Reposita est mihi corona iustitiae, quam red-
det mihi iustus Iudex.* Z słusnie przypominając pracującym D. JEZUS o tej zapłacie: iako bowiem
robotnikowi cały dzień pracującemu się dodate to samo/ gdy sobie wspomni/ iż go groß iego za-
pewne dojdzie: tak y Alty Nadziei; a dopiero gorące pragnienie do dostąpienia chwały Niebies-
kiej/ każdej prawowierney duży/ sa wielce skutecznym na drodze doskonałości posłkiem. Z Ka-
zania na Wszystkie Święte. część pierwszą. 797.

NIEDZ. PRZEDMIŚOPUST. *Hi sunt qui in corde bono & optimo audientes, verbum retinēt.* Luc. 8.
Iako to szczęśliwa rzecz jest/ mieć serce dobre; a dopiero mieć najlepsze; z dzisiejszym się pokazuje E-
wangeli; bo takowe serce iako naybuyniejsza ziemia stokrotny wydaie owoc: to jest ostate sprawa-
te zbawienie. Z owsem iakakolwiek inklinacya do dobrego/ choć też y w sercu grzesznym pokazu-
jącą się/ bez pożytku nie bywa. bo go po lekku usposabia do utrzymania dalszego oświecenia. Z
Kazania na S. Mateusza. część pierwszą. 506.

NIEDZ. MIŚOPUST. *Ascendimus Ierosolimam.* Nie wygodnie iakos trąfić z Processyą swo- Luc. 18
ją w kompanii Apostołow D. JEZUS/ tak na on czas do Jerozalemu iakże iako y teraz do nas
pod czas dni Miśopustnych. Pospolicie przed zawołaną Processyą chędoża iakże/ bucki/ z bło-
ta/ y plugastw: w naszym zaś Karolickim miastach/ a ledwie nie po wszystkich Pałacach/ Dwor-
ach/ kach/

KAZAN NIEDZIELNYCH.

rách kámenicách/ domach/ nigdy więcej plugastw y fetorow nie obaczyć/ iako w te dni ostatnie
 Miesopustne; co ia rączy rozumić chce o fetorach moralnych/ stródze zaraźliwych. Których bywa
 ia okazywa dni trójnocy; o tych mowić bede/ abyśmy tym łatwiej/ oczyszcili się z nich mogli y
 przygotować na te zawołania P JEZU Sowa Processys. Z Kazania na Dzień Oczyszczenia Nay-
 święt. PANNY. część pierwszą. 270.

Matt. 4.

NIEDZ. I. W POST. *Cum ieiunasset quadraginta diebus.* Iteż nie przysna że Bożiot S.
 terażniejszy Postowi S. dał wielce przyzwany tytuł/ gdy go saraż na początku/ w dzień Pos-
 pielcomy/ zaszewli Dniami Postury śpiewać one słowa: *Advenimus nobis dies poenitentiae*; ponieś
 waż y samego Zbawiciela pokutującego/ do poszczącego dni 40. a to za cudze grzechy/ prezentnie
 nam dzisiajś Ewangelia S. który przykładem swoim nas grzesnych pobudza do pokuty za właś-
 sne nasze grzechy przy tych dniach postaych/ to jest do ostrego się obchodzenia z ciałem naszym. Co
 wiedzieć iak wiele przez życie nasze nązbierało się w nas obligacyi grzechowych/ właśnie niby do
 starbu iakiego przyczyniliśmy ziego/ co moment: co tam komus Apołł wymawiał. *Thezau-
 risas tibi iram in die indignationis*. Teraz tedy test czas y te dni: kiedy możeś sobie osworzyć
 do tych depozytow przez pokute S. iako kluczem iakim/ y uwolnić się od tych pozostających obligat-
 cyi grzechowych. Sam tedy nauke duchowna dajmy/ którzy iak nągromadziwszy grzechami
 swymi depozytow oblig do starbu sprawiedliwości Bożiej/ nie starają się o ten klucz kłusney
 pokuty/ zwlaścza przyczyniających dniach/ niechca dosyć czynić za grzechy swoje przez nąpry-
 żyżenie się ciała swojemu prawdziwym y świętem Postem/ iako też y insemi moreyskacyami.
 Z Kazania na S. Piotra z Alkántary. część pierwszą 772

Matt. 17

NIEDZ. II. W POST. *Loquentes cum JESU.* Radziabyście podobno wiedzieli/ o czym P.
 JEZUS pod czas cudownego przemienienia swego z temi dwiema Pátryarchami/ Mojze-
 sem y Eliášem rozmawiał. Ja wam na to króciutka odpowiedź daję/ z drugiego Ewangelia
 sty tak piszącego. *Loquebatur de excessu, quem facturus erat in Ierusalem*: to jest/ gadał z nimi o
 krzyżu o śmierci swojej. Ktora miał podić w Jeruzalem. Ale coż za podobieństwo/ sromotne
 go krzyż dożak solennego aktu przemienienia P JEZU Sowa? Wielkie sąiste: gdyż Zbaw-
 itel nasz w Łądey okazył/ poczytał sobie Krzyż za część y chwale osobliwa. Z czego y nam
 nauka się podaje/ w iakiej wódze y posłanowaniu powinn y nas byci moralne krzyż; to jest
 utrapienia; ponieważż kto się z niemi łączy/ sromnie one znosi y w nich się kocha iako w najmil-
 szych Oblubienicy/ taki chwałobnym y cęci wsławiać godnym zstąpi się Z Kazania na Podwyższenie
 Krzyża S. część pierwszą. 235.

Luc. 15.

NIEDZ. III. W POST. *Extollens vocem quidam mulier dixit.* Ale moga się Sa. Doktor-
 romie wychwalić dzisiajś niewiasty błogosławione P JEZUSIA y Matkę tego/ osobliwie
 z pobożney kompassyi nad zniwagami P. JEZU Sowa/ Ktore cierpieli na ten czas od zawiśte-
 go Zydostwa: czego ona dłużej nie mogąc wycierpieć/ aby była ona uszczuplowe przeciwko P.
 JEZU Sowi przermala dyskursy wielkim zawołala głosem *Extollens vocem quidam mulier.*
 Bieramy y my przykład z niej do pobożney nad tymże Zbawicielem kompassyi/ Ktorego zniwagi/ y
 owsem cała meła gorzka przy tym Dobcie S. zwyli Bożiot S. spierał ser rozważać; a do podobne-
 go nad cierpiącym P. JEZU Sam politowania pobudzamy serca nasze. Albowiem znać to jest/
 nie pewney Oblubienicy P JEZU Sowej/ to jest nie pewney duszy aby była kochanka P. JE-
 ZU Sowa, Ktara w te żalostne dni Postne/ pod cas pamiętki Matki tego/ boleśnym nad cierpiącym
 Oblubienicem swoim nie poruša się affektem. Z Kazania o Bolesney Nayświęt. PANNIE, na
 Wielki Piątek, część pierwszą 302.

Joann. 6.

NIEDZ. IV. W POST. *Et hic puer unus.* Wielekroć z Ewangelij S. daję się znać o oso-
 bliwey inklinacyi Ktara miała Zbawiciel tu dzieckom; iako tou Matka S. c. 9. *Et accipiens puerum
 JESUS, statuit eum in medio.* Znowu c. 10. *Sinite parvulos venire ad me.* Ale y z dzisiajśey
 Ewangelij nie mały się pokazuje/ gdy nie od tego innego/ tylko od iednego dzieciska suplemen-
 tum na uczynienie tak wielkiego cudu kontentuje się Zbawiciel. *Est hic puer unus.* Aias czy-
 za dimitutivę? *Puerulus unus.* Z tego terminu *Puerulus unus.* S. Antoni Padewski domys-
 lał się Kąże/ że to było osobliwe dziecie/ Ktoremu/ względem nabożeństwa/ sromności/ wstydl-
 wości w całej oney kompanij rownego nie było. Z tej tedy okazyi powiem y pokąże/ iako wysty-
 dliwa sromność osobliwie na twarz/ jest osobliwa okrasa młodości. Z Kazania na Narodze-
 nie Nays. PANNY, część pierwszą 287.

Joann. 8.

NIEDZ. V. W POST. *JESUS autem abscondit se.* Samey to rekt Bożiej dzieło było/ że się
 przed kámeniami Zydowskiemi ukrył P. JEZUS co też na czas czynił P. BOG Koto
 niektórych Swiatych Aug swolch/ iednak rzadko; pospolicie bowiem/ gdy się na człowieka ludzie
 złościwi. rzuca/ y onego moraliter zwlaścza kámeniuia/ słowami nąpryżad obelżywemi/ obmowa-
 mi/ posadżaniami/ albo insemi swosobami srodzkie onemu usłu. a/ dopuścza im tego P. BOG/
 tak dalece/ że uchronić się przed niemi y nąplepszym nie podobna: iednak dobroclitwy BOG spo-
 rzadził na to inże sposoby/ inne kámenie; Ktoremi w takich okazyach możemy obronić się od nąp-
 ści/ y owsem ostodzić sobie przedśladujących kámenie; iakie niegdy szczęście potkato S. Szczepa-
 nán

KAZANIA NIEDZIELNYCH

płód Mieczennik/ o którym napisano *Lapides torrentis, illi dulces subre.* powiem ja tedy o tych
podłych kamieniach to jest o trzech sposobach do ułżenia sobie smutku w wszelkiej przeciwności okazy
3yi duszy. Z Kazania na S. Szczepana część pierwszą. 581.

NIEDZ. KWIETNA. *Helanna Filio David:* Brog by był nie rzekł/ patrząc na wieżdzającego
do Jeruzaleu Zbawiciela z tak wielką pompa y okrzykiem ludzi/ że na wesele albo na ślub wie
dzia/ a nie na smutną krzyżową śmierć która w kilka dni podał za nas: Ale y ten by się był
nie omylił któryby był rzekł/ że śmierć y krzyż/ iako wiec nasyładymy się Oblubienice/ przys
mure do siebie Odlubienie: to jest z niewymowną ochotą/ radością dla zbawienia naszego poda
łat okrutną Krzyżową śmierć: co pokazuje. Z Kazania na Święto Znalezienia Krzyża S. część
wtorą 227.

Matt. 21.

NIEDZ. WIELKONOCNA. Masz gotowo na miejscu Kazanie całe, 95.

NIEDZ I PO WIELKIEYNOCY *Dominus meus, & DELL; meus.* Bardzo potrzebny ka
żdemu wiernemu cnoty to jest synowitej bojaźni y rewerencyi ku P. BOGU/ uczyć się dła ma
my od Tomasa S. Apostoła która wyrżł w pomienionych słowach/ *Dominus meus, & DELL; meus.*
Dla której cnoty o S. ktorow Biskupianych przyrównany jest Tomasz S. do jednego drogiego
kamienia *Bar ilus* nazwanego: bo iako ten kamień rodzi się w jedynyj konse mori/ w której
się rodzi purpur; tak y Tomasz S. ledwie co dotknął się raka przeaydrożney purpurowey kochy/
to jest krwawego Boku P. Jezusowego/ zaraz się zdobył na ten wysoki rewerencyjny bojaźni ałt ku
P. BOGU: *Dominus meus & DELL; meus* O tej tedy cnocie bojaźni rewerencyi/ lecy ku Danu y
BOGU mówi być, pod podobieństwem pomienionego kamienia/ aplikując przymioty jego/ ka
żdemu obierającemu się w tej cnocie. Z Kazania na S. Tomasz Apostoła, część pierwszą 18

Joann. 10

NIEDZ. II. PO WIELK. *Ego sum pastor bonus.* Masz dwoie Kazania prawie na tęż Te
mę, to jest na S. Woyciech y na S. Stanisław: Pierwszey części z każdego, możesz wybor
nie zażyć, iakiegokolwiek dobrąwszy sobie Exordium. 635. 670.

Joann. 10

NIEDZ. III. PO WIELK. *Modum & uidebitis n.e.* Różnorodną to przestroga/ że y matych
rzecz/ nie trzeba sobie lekce wazyć: bo lubo mała/ ale oraz y droga rzecz bydy może/ a przynajmniej
z wielu matych staczonych w kupę/ náprzykład peret albo kamieni/ drogi kłopot zrobiony bydy mo
że. Z w Duch. wnym sensie znayduia się podobne *Modica* małutkie rzeczy/ które przy łasce Bos
kiej y aplikacyi naszej zstają moga wielkimi/ y wysokiego ścanku: bo za nie dostać możemy.
Videlis me Wideniasz błogoś. wienstwa Niekiekiego/ także są drobne uczynki/ z inercyji dobrej
pochodzące: które je wielki moga mieć ścankę/ to jest zapęga u P. BOGA/ y że ich zaniedby
wać nie potrzeba: pokazuje. Z Kazania na S. Marcina, część pierwszą. 812. a

Joann. 10

NIEDZ. IV. PO WIELK. *Arguet mundum a peccato.* Wielka tajemnica że Zbawiciel nasz obier
cując przysięgę Duchu S. opowiada iż strasząc będzie grzeszników *Arguet Mundum, &c.* y oraz
go też *Paratum* to jest/ Doświadczeniem nazywa. Koz by mi to był za Doświadczeń/ któryby czoł
wielkomi grzechami y troskami duchownymi zstrapienemu/ o to samo iadał y tego strasząc/ a
przećta tak się dzieje/ abowiem DUCH Przi: tak umie zmierkować głosy/ swoje straszące grze
sznego/ że w potrzebach jego y tr. Duch duchownych/ za arc. wdzięczną w życiu jego muzykę mu sta
na. Z Kazania na Poniedziałek Świąteczny, część pierwszą. 167.

Joann. 10

NIEDZ V. PO WIELK. *Ut gaudium vestrum sit plenum.* Nie zapomina widze łaskawy nasz
Ociec y Mistrz o uczniach y dziełach swoich: wiedział bowiem że ich zostawić miał w wielkich
troskach y trudnościach duchownych; y przeto rozmaitych sposobem nauczał ich o bliwie modli
twy; przez które otrzymać by mogli z nieba pociechy y ratunki duchowne. *Perite, & accipietis, ut
gaudium vestrum sit plenum.* A to n. e. byto bez tajemnicy Wiedział bowiem Zbawiciel/ o bli
sko następującym zesłaniu DUCHA S. na Apostoły: ten zaś ma swoje sposoby. y tak wdzięczney
harmonyi głosy/ że sprawiedliwego człowieka/ by w najwęższych troskach y trudnościach duchow
nych uwiesić potrafił. Z Kazania na Poniedziałek Świąteczny, część wtora. 177.

Joann. 10

NIEDZ. PO WSTAPIENIU PANSKIM. *Ut cum veneris hora, eorum remiscamini.* Bardzo
of. bliwa/ y oraz potrzebna ta opieka Zbawiciela koto Dzieciom swoich/ kiedy onych y na ostatnia
godzine śmierci naleytemi opatrzyć instrukciami; y czymby się w on ciężki pułt. pośłać utwiera
dzać/ y cieszyć mogli. O dał by to łaskawy BÓG/ żeby y nad każdym z nas w ostatnia ore go
dzine/ taka opieka zność jego światła pokazała się. Mileymy dobra nadzieję w dobroci jego nieskon
czony/ że nas y w ten czas nie opuści: a ja tym czasem powiem o wesolności duchowney/ której
zw. P. BÓG używać w godzinie śmierci/ ludzom sprawiedliwie żyjącym. Z Kazania na
Wtorek Świąteczny, część pierwszą 179.

Joann. 10

NIEDZ ŚWIĄTECZNA Masz gotowo na miejscu: także y Niedzielę pierwszą po Świa
tkach, albo Dzień S. TROYCY, 150.

NIEDZ. II PO ŚWIĄTK. *homo quidam fecit cenam magnam.* Rozumiem iż każdy bez wiel
kich wywodow na to pozwoli; że ten niektory człowiek Wieczersza wielką sprawujący/ zndczy
Chrystusa Pana/ który nam z Ciała swego y Krwie nasyconej/ sprawił zawołany bankiet w Prz.
Śacramencie. Opyta mnie tu kto: czemuż się nam to P. JEZUS nie zostawił widomie w
Nun tym

Luc. 14

R E I E S T R

zym Nareszcie Sacerdzenie Alercezy uczył się pod przypodobałkami chleba i wina/ widać iż on by za Fortyna iako z odpowiem ia na to; że to jest osobliwy funkt Oblubienic zachłacie dusze nabyte y dwie przyczyny tego/ z wielkiej miłości ku nam pochodzące/ naznacze. Z Kazania na Boże CIAŁO: które możeli podzielić: jedną część na Iamto Święto powiedzieć, a drugą na tę zachować Niedzielę 205.

Luc. 15. NIEDZ. III. PO SWIĄTK. *Erant appropinquantēs ad eum Publicani & peccatores.* Jeszcze dobrze przed śmiercią swoim krzyżowa Zbawiciel nasz Starby miłosierdzia Boskiego otworzył był dla grzeszników/ a to dla mocy zasług przyszytanej Nici swojej: po nieważ o to widzimy iako poufał do niego garnąć się iawnogrzešnicy/ aby się mogli zapisać z Starbow miłosierdzia Boskiego/ otrzymując odpuszczenie grzechów. Dopieroż teraz gdy już Zbawiciel *perfoluit pretium*, użył nagrody sprawy wielkości Boskiej za grzeszne podejmując śmierć krzyżową: tym lepiej otworzone są dla grzesznych Starby miłosierdzia Boskiego. Zayrze ia przeto w te Starbce Nieobiekcie y tam rozmaitym depozytom aktów miłosierdzia Boskiego dla grzesznych nągorowanym przypatrzyć się. Z Kazania na Porcyunkule, część pierwsza, 368.

Luc. 5. NIEDZ. IV. POSWIĄTK. *Ex hoc iam eris homines capiens.* Nowey zaiście Piotr S. nabył mądrości od Zbawiciela gdy y nayszczętniejszych/ nymedroszych ludzi tak towie mógł iako wiec rybać to wi ryby. *Homines capiens:* iakoż pokazał się w nim iawnie ta mądrość/ osobliwie w Rzymie/ gdzie opowiadał Ewangelia/ tak wiele filozofów/ y znanych ludzi adwet z domu Cesarzańskiego do wiary pociągnął. Jednak uważał potrzebę/ co daley piše Ewangelista. *At illi iudei ad terram navibue, relictis omnibus secuti sunt eum* to jest iż Piotr S. z drugimi/ aby był pośladem w tej nowey mądrości y one mogli praktykować opuścić nie tylko sieci/ Oycy/ Marky y inne rzeczy doczesne: ale też y własną żonę/ która miał przedtem sobie świątym wezłem małżeńskim przylaczoną; dobrai sobie czysty Apostolski żywar: wiecey już nigdy (iako obserwa Kościelną Doktorowie) nie kujać małżeństwu albowiem upatrzył to był że do nabycia mądrości zataczają zbawiennej, osobliwa pomoc jest/ życie czyste wolne od wszelkiej cielesności. Z Kazania na S. Katarzynę, część pierwsza, 824.

Matt. 5. NIEDZ. V. PO SWIĄTK. *Nisi abundaverit iustitia uestra plusquam Ec. non intrabitis in Regnum Caelorum* Dwie sioły ele przeciwne sobie w dzisiejszej Ewangeli nam się prezentują: jedna sioły ryżyskiej/ która naucza/ że do dostąpienia zbawienia wiecej nego/ dosyć jest chronić się uczynku złego: na przykład zadośćtwa cudzośćtwa &c. myśli iednak z tych mściwych/ nieczystych nie zabrakniat. Druga sioła P. JEZU Sowa/ która zabrania/ nie tylko uczynków złych/ ale też słow y myśli o złych obiekciach. I przeto przestregają Zbawicieli aby się tamcey saryżyskiej nauki nie trzymać/ iako przeciwny zbawieniu. *Nisi abundaverit iustitia Ec. non intrabitis in Regnum Caelorum;* a tey rączey P. JEZU Sowej przestregając: to jest: nie tylko złych uczynków: ale oraz y myśli/ wnetrznych pożądliwości złych wystrzegając się: o czym dowodniey powiem. Z Kazania na S. Annę, część pierwsza, 568.

Mar. 8. NIEDZ. VI. PO SWIĄTK. *Miseror super turbam.* Osobliwy przykład w dzisiejszej Ewangeli Nłaywyjby nasz Biskup y Orator P. JEZU S podał na sobie wbytkim/ a zwłascz duchownym/ y inbym mającym powierzone sobie prowentu kościelne/ ialmuiny/ symbola wieraych/ iako y dla tego nemi basować maia. Dosyć nie wiele w satiełkach Apostolskich zaradowało się/ bo było tylko stoomioro chleba/ które im pobożni ludzie na droge byli dali/ tak dla ich wygody/ iako y dla inych; a przecie widząc P. JEZU S obce/ nieznáme ubogie ludzkie/ *Nec habuerant, quod manucarent.* Lituac się nad nimi *Miseror super turbam* kazał wbytko między nie rozbasować. Widać to zaiście cnota w Szafarzach kościelnych/ zwłascz in Beneficarij, wiedzieć komu/ kiedy/ y czego z prowentem kościelnych udzielać. iakowa rosiropność/ bardziey zdoła osobe duchowna/ niżeli niegdy zdoła Aaron starozakonny od Moysesza sporządzony Ornat z którego okolicznosci trzy potrzebne okolo basowania intratami duchownemi; uczynie refleksye. Z Kazania na S. Mikołay, część pierwsza, 622.

Matt. 7. NIEDZ. VII. PO SWIĄTK. *Omnis arbor, quae non facit fructum, excidetur.* Tak to widać postępniesobie P. BÓG z duszami ludzkiemi/ iako sobie postępnie pilay ogrodił z drzewami/ który obaczysz nieurodzajne drzewo/ choć y wielkie/ wyrzyna go/ a inby choć malutkie naiego miejsce wsadza: albo iako Oblubieniec przeczorny/ który postrzegł po posłubinach iakiego nieścisłtu po Oblubienicy swoiej/ porzucił ona/ a inby nowey dobiera sobie. Podobnym nieco sposoben czyni P. BÓG; gdy postreże/ iż duży iak ntemodzieczny iak iego y starania okolo siebie nie chce się mieć do dobrego/ y owsem iako nieprawa Oblubienic/ nieistateczny pokazuje affekt/ co raz przez grzech porozumiewając się z katanem/ wyrzyna on z ogrodu swego/ z iaki swoiej wyryzued finaliter y iako w iakolomaa Oblubienice repudiat, rozwód z nią wieczny czyni: a inney sobie naiey miejsce dobiera/ iako to y czemu powiem dla przestrogi każdemu. Z Kazania na trzech Krolow, część pierwsza, 50.

Luc. 25. NIEDZ. VIII. PO SWIĄTK. *Fili huius saeculi, prudentiores filijs lucis.* Tak jest przywarą zepsosowney przez pierworodny grzech/ natury naszej ludzkiej/ że poierniejszy jest do złego/ niżeli do dobrego.

KAZANIEDZIELNYCH.

Dobrego. Co wyraźnie przyznacie w dzisiejszej Ewangelji sam Zbawiciel/ przykład tego obrazu/ iac na tym Włodarsu/ oskarżonym u Pána; ktoremu na wyratowanie sie z onego ciężkiego razu/ przedy na myśl przybył sposoby zle y nie według sumienia/ niżeli dobre/ bo powinien był na resztę życia/ skąd Panu swojemu; zacząć według sumienia należało myśleć/ albo o Jatisfakcyi/ albo przynamniej o rekoiście do czasu/ albo prosić odpuszczenia: aż on o to ięszce więcej złego przyczynia; gdy gospodarstwie fałszywie Kieistrá/ y kwity dłużnikom odmienia. Coś podobnego y z nami mizerem: częstokroć sie dacie; którzy łotremi/ przekłemi do złego/ do dobrego zaś okuszaniem i prawie otawianiem bydz sie uznaemy. Wnet to lepiej dla ugołorzenia siebie samych obierzemy. Z Kazania na Nawiedzenie Prz. PANNY, część pierwszą. 335.

NIEDZ IX. PO SWIĄTK. *Ingressus templum, caput ejcere vendentes in templo* Oczyszczył sie kiedyś Dawid S. z zelusa swego/ to jest z żarliwości o Dom Boży/ o chwale Bożej: *Zelus Domus tue comedit me: Isai 68* podobno dla tego/ że chciał Bościot P. BOGA wystawić; czego nie mogł sam dokazać synowi swemu nader dostateczne sumyry zostawił: ale bez porównania wielki zelus pokazał Zbawiciel nasz/ gdy z tego Bościota Salomnowego/ niestronnie/ nie zależno nie sprawniawsze ludzie wyganiał. Jaiście chwalebna to akcja/ żarliwości uwodźcie się przeciwko grzesznym/ y o ich zbawienie wszelkim środkiem się sposobem/ z sercem ich na wzor P. JEZUSA wyganiajcie/ to jest grzech. Do tego by zaś ta żarliwość principaliter należała/ powiem; przydać y to/ iako wielce zdobi człowieka żarliwość taką/ y iak wielka cena ma każdy akt pomienionej cnoty. Z Kazania na SS. Szymona y Tadeusza, część pierwszą, 530.

NIEDZ X. PO SWIĄTK. *Publicanus a longe stans, nolebat nec oculos levare.* Tak ja rozumiem że ten iaknogrzesznik nie mogł podnieść do góry oczu swoich/ nie tylko dla wstydu/ ale też y dla tego ustawicznie z oczu tego plynących; ktore z struszonego jego serca pochodzą/ w drogę prąd wie perły y szacunku wielkiego u P. BOGA obracać się ponieważ dla nich usprawiedliwionym został. *Desendit hic iustificatus in domum suam.* Dąbby to P. BOG! aby wszystkich płażących pokutujących/ na Spowiedziach za grzechy swoje iży/ tak drogiemi perłami u P. BOGA zsiły sie ale ponieważ wiem to dobrze/ iż iako między materyalnemi perłami/ tak y między moralnemi/ to jest iżami pokutujących/ wieloraka różnica znajduje sie; powiem przeto. Których to pokutujących iży przed P. BOGIEM są prawdziwe/ a ktore fałszywe. Z Kazania na S. Magdalene, część pierwszą. 606.

NIEDZ XI. PO SWIĄTK. *Misit digitos suos in auriculas eius: & expuens tetigit linguam eius.* Powinnyby też wszelkie zamilknąć bluźnierstwa Heretyków przeciwko Reliquiom S. y cudem ktore P. Bog w Bościote Katolickim częstokroć przez nie czyni/ kiedy słyszymy z świadectwa dzisiejszej Ewangelji/ iako na dotknięcie palców P. JEZUSOWYCH y sliny jego/ kulek ten zdrowie już pełne odbiera. Gdyż w tym nie wielka różnica; bo iako palce P. JEZUSOWE miały poświęcenie *a gratia unionis hypostaticae*, do ktorej y ona ślina/ ktora dotknął sie P. JEZUS ięzyka tego kulek iakimkolwiek sposobem należała/ tak y Swietych Bożych pozostałe Reliquie/ ponieważ były kiedyś/ względem zjednoczonej sobie duszy/ przywytkiem iakże Duchu S. tym samym poświęcone są: a iako palce y ślina one nie swoja ale Bóstwa Chrystusowego mocą/ nad kulek cudą uczyniły tak y Reliquie Swietych/ samego P. BOGA mocą gdy sie woli jego S. podobną/ rozmaite pokazuje cuda/ y pomoc sprawnia ludziom nabożnym. O czym ja/ y o części im przynależycy przetoż nauczam Katolickiego Bościota. Z Kazania na B. Stanisława Kostkę, część pierwszą 835.

NIEDZ XII. PO SWIĄTK. *Diliges Dominum DEUM tuum* Ponieważ z odpowiedzi P. JEZ. Luc. 12. JEZUSOWEY iasnie sie wyrozumieć daie iż najpierwszy sposob do otrzymania zbawienia/ jest miłować Pána BOGA ze wszystkiego serca &c. toć koniecznie y na przedniejszy sposob siarac się także mu z nas przynależny o pomnożenie w sobie miłości Boskiej. Jakoż wielę si znajduje sposobow/ albo uwag służących do tego/ ale najskuteczniejszym sposobem zda mi się bydz uważać siebie miłować P. BOGA ku człowiekowi/ wysławiającemu przy Wtaleniu Syna Bożego: gdyż to P. BOG uczynił nie i w koncem/ tylko dla tego/ aby mogli tym skuteczniej zechcieć człowieka do oddania sobie z obopólnej miłości O tym mówić bede. Z Kazania na Boże Narodzenie *rota Confirmatio* 3.

NIEDZ XIII. PO SWIĄTK. *JESU praeceptor, miserere nostri.* Bardzo sobie mądrze postąpili ci trędowaci/ że w niebezpieczeństwie swoim, nie udali sie do Batana, do guseł/ do czarownic/ o ktore na ten czas w ziemi Izraelskiej podobno nie było trudno ale na pierwszą y na przedniejszą założyli sobie ucieczkę w BOGA y Chrystusa jego. *JESU Praeceptor, miserere mei* Jakoż nie zdawiedli sie na tym/ gdy wszyscy doskonałe uzdrowionemi zostali. O iak wielu Katolików na sadzie Bożym zawstydza ci trędowaci/ owych mówię/ którzy w niebezpieczliwych przypadkach w chorobach/ w zgubach/ &c. nie wprzód sie uciekają do P. BOGA/ nie wolają *JESU miserere mei*: nie udają sie do pokuty S. do Baptyzmu, ale rączey do guseł/ do bab/ do czarownic: ktorymi ja przeto na ten przedniejszy Kazaniu przyganie o to/ y w tym lipsza podam informacya: Z Kazania na S. Antoniego Padew. część pierwszą. 686.

NIEDZ XIV. PO SWIĄTK. *Querite primū Regnū DEI* Na to do siebie Brolestwo Alabietcie *Matt. 6* albo chwala wieczna/ iż pamiętającemu o niej/ y pragnącemu tej/ wszystko się lekko widzi. Ols

R E I E S T R

czego też w codzienney ranney modlitwie to jest w Odcierzu/ po oddaniu chwały D. BOGA/ w onych słowach *sanctificetur Nomen tuum*. Święć się Imię twoje; aby się nań w wszystkie rzeczy przez cały dzień beczliwie powodziły/ z nauki Zbawicielowey ten Akt nadsziedzi y pragnienia do chwały Niebieskiej wzbudzamy w sobie one mi słowy: *Adveniat Regnum tuum*. Przydź Królestwo twoje; y przeto w dzisiejszey Ewangelyi/ gospodarzow troskliwych ślebac Zbawicieli/ do gorącego pragnienia chwały Niebieskiej zachęca/ mówiąc: *Quarite primum Regnum DEI*. Wier y iak/ chęć pościagnąć tey exhorty D. JEZUSOWEY/ mówić o tym bede/ iakośmy nadsziedzi/ wzdychania y pragnienia do chwały wieczney/ są duszy prawowierney w trudnościach tego żywota osobliwym pośiłekiem. Z Kazania na Wszystkie Święte, część pierwszą. 800.

Luc. 13. NIEDZ. XV. PO SWIATK. *Adolescens, tibi dico, surge*. Musiał to być iakże pocztowy młody człowiek/ nad którym upodobało się D. JEZUSOWI; choć nie prośbomemu/ tak wielki uczynek cud. Wskazał D. JEZUS u nara córce Filotei y synowi Krolifia iednego już konającemu zdrowie dał/ ale wprzód o to bardzo prośbony; temu zaś młodzieńcowi/ od nikogo nie prośbony/ życie przywraca. Domyślam się pobożnie przyczyny tego; iż to on młodzieńcem był w wielkich leciach niżeli tamten Krolewicz y Xieźniczka; bo go zowią *Adolescens* Młodzieńcem dorosłym; a za tym podległym już wielom pokusom przeciwnym czystości Młodzieńskiemu/ które on iednak mężnie wytrzymał/ y zupełnie czystości dochował; iako twierdzi *Orgenes y Sylveira* którzy też nauczają; że to samo zjednalo mu respekt ten u Zbawicieli/ iż mu się upodobało/ tak wielki cud nad nim pokazać. Z tey tedy okazji/ powiem iako wyprobowana pokusami czystości/ jest osobliwej wagi/ zasługi u D. BOGA. Z Kazania na S. Iana Ewangelię; część pierwszą 469.

Luc. 14. NIEDZ. XVI. PO SWIATK. *Amice, ascende superius*. Wielce roztropny był ten Gospodarz Ewangeliści/ który wiedział komu dać pierwsze miejsce tego wyżej promowować: bo w tey okazji miał widze oko/ nie tylko na godnego/ ale na godniejszego. *Ne forte honoratior te veniat*; Ktoż rego przykładem regulować się maig owi zwiastęz/ do których iakimkolwiek sposobem należa Eklekcy/ prezenty na Beneficya Kościelne/ Biskupstwa/ Pralacstwa/ Kanonie/ Probostwa/ Plebana; nie; ci albowiem obowiązani są na sumnieniu/ aby przebiegali w subiektach starających się u nich o Beneficium. Jako Jubilerowie w drogich kamieniach. upatrując godniejszego/ lepszego/ mędrszego; przetoż pod podobieństwem drogiego iednego kamienia potrzeba w tym przelazie nauki; y powiem/ które to są y nie według BOGA Eklekcy/ promocyje na urzędy Duchowne. Z Kazania na S. Maciey, część pierwszą. 342.

Matt. 22. NIEDZ. XVII. PO SWIATK. *Diliges Dominum DEUM tuum*. Uczęni Teologowie! miłość Boga/ o której w dzisiejszey Ewangelyi sam Zbawiciel przypomina nam naukę/ dzieląc *in Amorem Apprehensivum, Intensivum, & Extensivum* nauczał; że nappotrzebniejszy jest do zbawienia *amor apprehensivus*; kiedy to człowiek miłuje y przekłada sobie D. BOGA/ miłości iakże jego/ nades wszystkie rzeczy stworzone to jest gotow wszystko czynić/ wszystko zstracić/ wszystko cierpieć/ y samego postradać życia/ byle przez grzech iakże Boskiej nie utracił. Urzeczywnić tego tarwaj albowiem kto jest dobrze wprawny w pomieniony akt miłości Boskiej/ żadne pokusy takiego do grzechu przystawieć nie mogą; gdyż przeciwko nim/ stoi takiemu ten akt miłości *amoris apprehensivi*; za nappotrzebniejszą tarczą. Czego dowiodę. Z Kazania na S. Michała, część pierwszą 743.

Matt. 9. NIEDZ. XVIII. PO SWIATK. *Hic blasphematur*. O iaką niewdzięczność Żydowska ku dośbroliwemu D. JEZUSOWI! Kiedy on na oświecenie ich/ o wszelkie starał się sposoby/ iuż to w oczach ich/ tak wiele cudow czyniac/ między ktorymi był ten uzdrowiony paralytyk/ iuż to nauki Niebieskie y tajemnice onymże przypominając/ oni niewdzięcznicy wszystko to sobie w złe obracali/ y mówili: *Hic blasphematur*. Wiele y teraz tym niewdzięcznikom znaydują się podobnych ludzi/ ktorzy gdy ich Duch S. czestnie iakimiś swymi/ natchnieniami do dobrego/ do pokuty/ do używania Sakramentow SS. niewdzięcznie/ nie obyczajnie/ ale po grubiańsku na tym traktamencie postępuje sobie. Powiem którzy to są tacy. Z Kazania na Niedzielę Swięteczną, część wtórą; 157.

Matt. 22. NIEDZ. XIX. PO SWIAT. *Non habens vestem nuptialem*. Jaka tego nie mającego godowey Bity na ucztie/ znaczna potkła konfuzya/ tak bez wątpienia wielkiej ięszce obawidę się potrzeba każdemu/ kto o Bicie zasług przed D. BOGEM przez uczynki dobre nie stara się; co na ten czas uzna/ gdy Gospodarz Niebieski y oraz Sprawiedliwy Sędzia zasadzać będzie Sługi swoje/ za stół chwały. *Faciet illos discumbere*, to jest rozdawać będzie chwałę Niebieską. Prawda jest; że znaydują się tacy którzy na on bankiet starają się stawić choć w pożyczaney/ cudzej Bicie; to jest za cudzemi zasługami: modlitwami/ mortyfikacyami spodziewają się dostąpić chwały wieczney; w co nązbyt aby nie dufali/ uczynie iakim w tey materyi/ potrzeba refleksya. Z Kazania na Wniebowzięcie Pr. PANNY, część pierwszą 351.

Joann. 4. NIEDZ. XX. PO SWIAT. *Incipiebat enim mori*. Szczęśliwy nader ten Krolewicz/ że przy konaniu swojem uczul nad sobą wszechmocną rękę D. JEZUSA/ lubo ięszce nie obecnego; tak iak rozumie/ że gdyby był ięszce miał same obecność Zbawicielową/ nie tylko konanie/ ale y samą śmierć cięskaby mu nie była; mając przy sobie przystoynego tak wielkiego Pościęciela; doznato

K A Z A N I E D Z I E L N Y C H.

doznáto bowiem wielu/ y teraz doznacie przy śmierci/ iako śródko temu umierać/ komu na ten czas asystuje/ tego DŹB. Przen. cięży. Ale że częstośroć inaczej widujemy u towarzyszy ludzkiej powiem czemu oni zwłasczą przedtym swywołnie żyjący/ nie uczuwać śmierci tych pośled. Duch S. ale pospolicie w smutku nieznośnym/ z narzekaniem/ z nientowaniem/ a drudzy w desperacyi umierają. Z Kazania na! Wtorek Święteczny, Wtorek. 186.

NIEDZ. XXI. po SWIAT. *Homini Regi, qui voluit ponere rationem cum servis suis*, 3. miar pokazuje się cnota/ pobożność/ y Nabożeństwo tego Ewangelickiego Króla. Naprzód/ nie czyni oslep/ iako pospolicie czynią Panowie/ nie wprzód słazę sługi swoje pod brdę do więzienia/ do tarmy sadząc/ pośi nie uczynił rachunków z niemi. y to nie przez administratorów/ nie przez Kommissarzów swoich/ ale sam przez się *Voluit ponere rationem cu servis suis*. Druga/ że łaskawym się pokazał do odpuszczenia tak wielkiej słody srodzicy. Duch. Wny to też był człowiek/ y nabożny wielce/ poznać to z samej tego exhorty/ która uczynił do złośliwego sługi: *Nonne oportuit eis* 5. Alech będzie ten pobożny Król przykładem wszystkim słabym urodzonym/ owym zwłasczą/ którzy prz. to/ że się rodzili słabymi/ pozwalają sobie gila/ nienabożni/ swywołni/ z. nieumieia tego drogiego kłopotu słabectwa swego łaskawie, Jacy dla informacyi takich ludzi pod podobieństwem drogiego kłopotu/ powiem iako osoba blizwa rzecz jest słabectwo z nabożeństwem/ cnota/ y pobożnością łączone. Z Kazania na S. Bartłomieja, Część pierwsza, 494.

NIEDZ. XXII. po SWIAT. *Reddite qua sunt Caesaris Caesari*. Miał to niektórzy podley- Bego y ubożego stanu ludzie że pętrzać na słabym urodzonych/ y bogatych ludzi/ pycha iakoś czeli zazdrość nadei/ lubo ich pomierzchownie śanua/ bo muśa/ iednak w sercu swoim/ onych lekce trzą potępiać/ o cnotie/ o zbawieniu ich nie sobie tuśa/ y sadzą: w czym/ że nie czynią/ niech się refleksja nad dzisiaj nauka Zbawiciela/ który nie pogardzał słabymi urodzonymi/ iacy byli Cesarze Rzymscy/ lubo na ten czas zli y Dogańie/ kiedy im wiernie oddawać to łazgał co im przynależało. *Reddite qua sunt Caesaris Caesari*. Jakiś słabectwo mieć powinno swoy respekt y pośanowanie: albowiem y ono jest osobliwa ozdoba człowieka/ kiedy go kto umie zażyć/ tego probować bede. Z Kazania na Narodzenie Naysw. Panny, Część Pierwsza, 287.

NIEDZ. XXIII. po SWIAT. *Non est morua puella*. Uczony Kommentator 10. ann. Sylveira, czyni reflexy/ że wśscy trzy umarli wstrzeseni od P. JEZUŚA/ to jest Łazarz/ Młodzieniec z Kafaim/ y dzisiajśa Danienka/ byli: tacy/ którzy z mądry czystości nie znali: żadnego zaś z Jonasz/ tych/ albo z meżatek nie czytamy/ aby P. JEZUŚ wstrzesiał: pyta się tenże Autor/ co by w tym za ciemnica była. Wic funduac się na zdaniu Orygenesa/ przypisuje to cnotie niezmiżaney czystości. *Quia innupti erant, casto y Virgineo corpo: e viventes, ac proinde aptiores inveniebantur ne mortem fugerent, ac vita florent*. Właśnie iakoby to chciał P. JEZUŚ/ żeby Młodzień niaśłowie czysti y Danienka/ nigdy nie umierali. Y nie dźiwa/ albowiem Danienka czystość/ jest iako Kanno najwyżsborniejsze Niebieskiego Bawia/ z którego Bawia Chrystus/ Bawia Bawia ma wielka ozdoba. O czym powiem więcej. Z Kazania na S. Agnieszke, Część Pierwsza, 633.

NIEDZ. OSTATN po SWIAT. *Cum videritis abominationem desolationis*. Zauważa się nieś- którzy tłumacze Pisma S. co przez te obrzydliwosc na miejscu Świętym postawiona/ rozumieia statuy/ odrazy/ Tyta y Wespazyna Cesarzow/ którzy zwołowawż Jeruzalem/ miasto takich S. rzeczy/ na wzgardę Żydom łazili w Bawie Salomonowym bawany swote postawic/ co było wielka odelga na ten czas Żydowskiej Wary/ y Bawia onego. Żal się BOWE! iż za czasow naśych między wiernymi Chrystusowami zauważa się podobneś abominaciones, obrzydliwosc/ przez które chce ia rozumieć owe niepożyciwe/ sprosne/ nagie/ rozmaltrey plci Odrazy/ albo posagi/ czy ludzkie gorsace: a na czas bywania in loco sancto, po Bawia/ po Bawia pod pretekstem Bawia/ pod pretekstem Magdaleny/ Egipcya/ z. przeciwko którym obrzydliwosciom dnia dzisiajśego mówić bede: Z Kazania na S. Jozef, Część Pierwsza, 555.

P R Z E S T R O G A.

Na Kazania Świętálne przydużse; dla tego wolno pierwsza Część zachowywać sobie na Niedziele: a drugiey zażyć na same Święta.

PROTESTATIO AVTHORIS.

iam emanavit Decretum S. D. N. V R BANI VIII. 1631. die 5. Iulij. Ne
mittantur elogia Sancti, vel Beati absolute, & ea quæ cadunt super Personam,
ten ea, quæ cadunt super mores & opinionem cum protestatione in principio,
nulla adsit authoritas ab Ecclesia Romana, sed fides tantum sit penes Au-
thorem. Ego pariter ut Filius genuinus S. Matris Ecclesie protestor, si quæ in tali
refero, ea me velle habere non majoris certitudinis, præterquam vult S. Ma-
ter Ecclesia Romano-Catholica: cuius iudicio & authoritati, me, meumq; præsens
seculum, plenissime subijcio.

Errata sic corrige,

05. ad Hæbr. 2. Nequaquam, lege Nusquam	Folio 180 ad Ephes. 5. l. ad Galat. 5.
Psal. 58. lege 38.	188 Jerem. 38. l. 30.
33 Hæbr. 2. l. 12.	225 1 Reg. 33. l. 23.
35 Eccl. 31. l. 33.	238 Lucæ 16. l. 15.
39 1 Petri 2. l. 1.	295 Cantic. 8. l. 7.
53 Esther 1. l. 2.	303 1 Cor. 13. l. 12. ad Ephes.
54 Isaïæ 58. l. 59.	13. l. 4. ibid.
57 1. Cor. 18. l. 13.	305 Ezechiel. 2. l. Jerem. 2.
65 Matth. 24. l. 26.	390 Exod. 38. l. 28.
76 Joann. 3. l. 13.	623 Psal. 15. l. 16.
95 Rom. 8. l. 5.	624 1 Timoth. 3. l. 1 Cor. 4.
117 Lucæ 16. l. Marc. 16.	707 Tob. 17. l. 6.
150 Cantic. 3. l. 1.	717 Psal. 63. l. 72.
172 Sapient. 1. l. 12.	771 Rom. 2. l. ad Coloss. 2.
174 Psal. 34. l. 42.	779 Lucæ 9 l. 11.

Folio 21. in margine, Psalm 1. lege parte 1. Item in margine 33. Festum S. P. Francisci, lege Te-
stamentum, f. 50. idem finaliter. l. 120. też finaliter f. 63. znalezi ná iáwie / l. znalasi. f. 79.
Przy kontraktach / l. kontraktach. Item 3 smiereza / l. 3 smiercia f. 94. nayw swiocy / lego
nawolaczych. f. 119. za miłoscia / l. za miłość ta. f. 127. ducha istności / l. ducha w istności.
f. 131. in gloriam, lege ingloriam. f. 171. takiego stru / l. takiego, f. 195. pochodzace / l. pochodza.
f. 202. co jest / l. to jest f. 223. między dwiema / l. obiemá f. 257. Tropice, l. Tropologic f. 312. sto-
suje, l. stosowa. f. 313. nabytaniem / l. nabylaniem. f. 336. kontyngenc / l. konfrontac f. 338.
molla asinaria, l. mola. f. 339. Bogdemi / l. Bogdemi. f. 525. w tym pragnal / l. w tym sie pra-
gnal f. 604. uguntowal / l. ugruntowala. f. 614. pomsta, l. poneta. f. 623. velis, l. velis hare-
ditais. l. hereditates. f. 644. calefactus sum pauper, l. calefactus est. f. 544. fulsi, l. fulsi. f. 533.
concuras, l. non curas. f. 471. renitimur, l. renitimur.

